

145653
Sportul
ALMANAH

**AURELIA
DOBRE**
campioana
gimnasticii
mondiale

NOEMI LUNG
7 victorii la
Universiadă

ARBA - HOMEGBI
un cuplu de aur

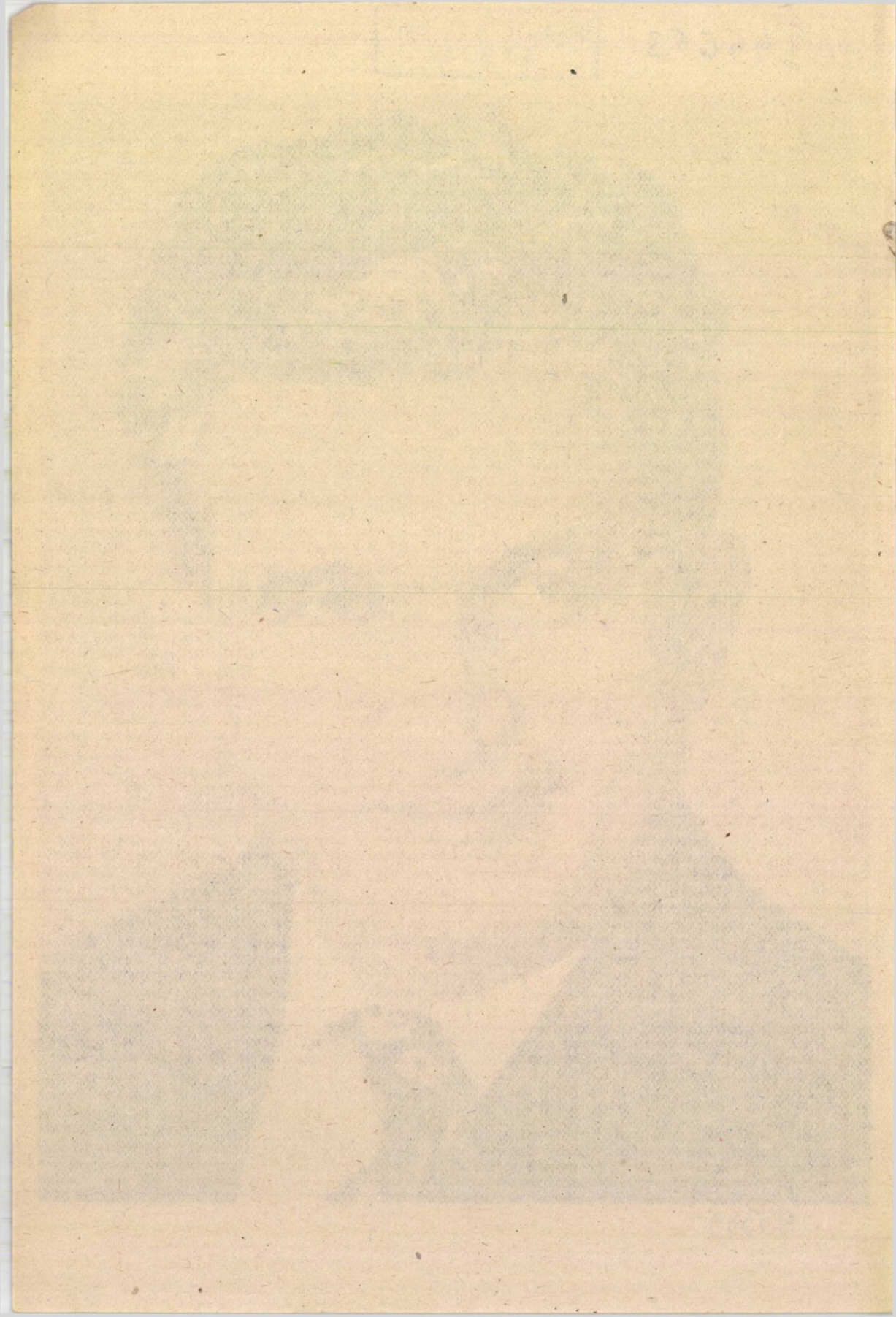
93349

I45653

BIBLIOTECA „ASTRA”
SIBIU

93349

DOCUMENTELE CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI, AMPLU ȘI MOBILIZATOR PROGRAM PENTRU CONTINUA ASCENSIUNE A ROMÂNIEI PE DRUMUL SOCIALISMULUI ȘI COMUNISMULUI

Desfășurată la mijlocul lunii decembrie a anului 1987, Conferința Națională a partidului a avut loc într-o atmosferă de fierbinte elan patriotic și deplină angajare revoluționară. Constituindu-se într-o densă și profundă sinteză a drumului parcurs de țara noastră, în toate domeniile, de-a lungul a patru decenii, precum și într-un program de muncă și de luptă al partidului, al întregului popor pe calea

progresului multilateral al României Socialiste, înaltul forum al comuniștilor români a reprezentat o nouă și elocventă expresie a unității de nezdruccinat a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, ctitorul României moderne, sub a cărei conducere revoluționară, înțeleaptă și cutezătoare, patria a obținut și obține realizări fără precedent în toate sec-

toarele de activitate, consolidându-și independența și prestanța, aducându-și contribuții de o remarcabilă consecvență și responsabilitate la cauza păcii și colaborării internaționale.

Trecind în revistă, așa cum este bine cunoscut, direcțiile fundamentale ale progresului neîntrerupt al României Socialiste, grăitor și impresionant pe toate planurile, magistrul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a Conferinței Naționale a intrunit toate datele unui document de inestimabilă valoare teoretică și practică, cu profunde reverberații în conștiința întregii națiuni. El a prilejuit o analiză aprofundată, de o mare rigoare și un adânc spirit analitic, a stadiului actual de dezvoltare a societății românești, stabilind totodată măsurile necesare în vederea îndeplinirii neabătute a hotărârilor istorice ale Congresului al XIII-lea al partidului, ale Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaltărate a României spre comunism. Noua identitate a României, dobândită în temeiul dezvoltării fără precedent a țării după Congresul al IX-lea al partidului, dinamica ei alertă, mutațiile esențiale consemnate atât în plan material, cât și în plan spiritual, puterea economică a patriei, dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție, ridicarea științei, a cercetării, a cunoașterii umane în general, a inteligenței creative naționale la statutul modern de pirghii importante ale revoluției tehnico-științifice constituie tot atâtea dovezi, clare, irefutabile, ale temeiniciei și clarviziunii politicii promovate cu consecvență de Partidul Comunist Român, o politică profund științifică, profund patriotică. Dacă numim, cu îndreptățire și mândrie, anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, cel mai fertil din istoria multimilenară a poporului nostru, „Epoca Nicolae Ceaușescu”, răstimp care și-a dobândit, prin fapte, dreptul de a dăinui, luminos, în istorie, o facem cu înfinit respect și fierbinte recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, arhitectul și strategul unor uriașe transformări și înnoiri structurale, lesne de detectat în toate sterele vieții, pe întreaga geografie economică a țării, în ceea ce privește sporirea gradului de cultură și de civilizație a întregului popor, liber și fericit. Să notăm că, în contextul unei dezvoltări spectaculoase, în care volumul producției industriale, de pildă, a crescut față de 1945 de 120 de ori, cel al producției agricole de 9 ori, iar venitul național de 33 de ori, sportul românesc a înregistrat și el o impresionantă detentă. Prin grija permanentă a partidului și statului, baza lui materială s-a lărgit și se lărgeste necontenit. Niciind mișcarea sportivă nu s-a bucurat de sprijin și de condiții asigurate ca în anii de glorie ai „Epocii Nicolae Ceaușescu”. Aproape că nu există județ care să nu dispună azi, construite după 1965, de moderne săli polivalente, de bazine de înot acoperite, de patinoare artificiale, de numeroase alte dotări și amenajări cu destinație sportivă. Se cuvine să

spunem că în măsura în care, fructificând aceste condiții, baza de masă a sportului nostru s-a dezvoltat și se dezvoltă continuu, impulsivă și inspirată de marea competiție națională polisportivă „Daciada”, sportivii de frunte al României Socialiste au înțeles să răspundă prin noi și noi succese de anvergură cadrul minunat de muncă și viață de care beneficiază. Numai în 1987, sportivii tricolori au câștigat 87 de medalii la campionatele mondiale și europene, dintre care 22 de aur, aducându-și contribuția la creșterea prestigiului internațional și gloria României Socialiste.

Raportul prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința Națională, a intrunit, în cursul debaterilor, o deplină și unanimă adeziune, subliniindu-se importanța sa vitală pentru dezvoltarea și progresul general al patriei, pentru înscrierea României în rindul statelor cu un nivel mediu de dezvoltare. Dînd cea mai înaltă prețuire activității uriașe, desfășurată cu abnegație, cu pasiune revoluționară și eroism, în spiritul celei mai strălucite gândiri materialist-dialectice, de tovarășul Nicolae Ceaușescu — eminent conducător revoluționar și patriot înflăcărat, neobosit luptător pentru propășirea, libertatea și independența patriei, militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, personalitate proeminentă a lumii contemporane — contribuției sale decisive la îndeplinirea neabătută a hotărârilor Congresului al XIII-lea, a cerințelor și exigențelor noii etape de dezvoltare a României, Conferința Națională a aprobat, în unanimitate, magistrul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu și l-a adoptat ca program de muncă și de luptă al partidului, al întregului popor, prefigurînd viitorul strălucit al României. Totodată, Conferința Națională a Partidului Comunist Român, a cărei desfășurare s-a înscris ca un moment de referință, de excepțională importanță, în viața partidului și a poporului nostru, a adresat vibranta chemare ca toți comuniștii, întregul popor să acționeze cu înalt spirit revoluționar, să-și consacre forțele, energiile și disponibilitățile pentru transpunerea exemplară în viață a obiectivelor adoptate de marele forum comunist, a tezelor, ideilor și orientărilor fundamentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, spre a asigura astfel, prin muncă, prin devotament, prin dăruire, ridicarea necontenită a României, liberă, suverană și independentă, pe culeme cuceritoare ale civilizației socialiste și comuniste. În acest sens, ca fii ai acestui popor harnic și demn, aflat în cele mai luminoase momente ale istoriei sale, sportivii României Socialiste se angajează ca, prin strădania și talentul lor, să obțină noi și noi izbînzii de prestigiu, ca semn al recunoștinței pentru grija părintească pe care le-o arată, permanent, partidul și statul, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, întreaga noastră societate.

Cornel POPESCU

40 DE ANI DE REPUBLICĂ

40 DE ANI DE SUCESE

O cifră de rezonanță jubiliară, o vîrstă pe care o alăturăm ideii de maturitate deplină sînt cei patruzeci de ani de ființare a României pe coordonatele erei socialiste, sub însemnele Republicii. Patruzeci — cifră care recheamă, firesc, în memorie alte date și cifre, bilanțuri și comparații, gânduri și semnificații și care, puse alături, impresionează și emoționează prin realitățile înfățișate sintetic de la început pînă în prezent, cu etapele inerente aspirației spre mai bine, cu elanuri și ambiții ce își găsesc pe parcurs noi și noi motivații, cu eforturi unite care au făcut ca visele să devină fapte, cu țeluri pe care poporul român — liber și stăpîn pe destinele sale — le implinește în drumul ferm spre propășire.

La această „rotundă” aniversare, vedem cu ochii minții două tablouri: cel înfiripat din file de hronic al anilor de început, din imagini generate de amintiri, și cel al zilei de azi, viu și clar conturat. În cel dintîi descifrăm primele pietre de temelie ale unei societăți noi, pe fondul încă cenușiu al unei țări cu o industrie slab dezvoltată, cvasimanufacturieră, și o

agricultură înapoiată, neputincioasă în fața secetei postbelice și foametei; în cel de al doilea avem imaginea luminoasă și încîntătoare a unei țări total transformate, cu industrie așezată pe culmile tehnicii și progresului, cu o agricultură în stare să-și multiplice roadele de la an la an, cu o știință și cultură în spectaculoasă evoluție și profund implicate în opera constructivă ce capătă dimensiuni impresionante.

Iar în acest tablou insumînd înfăptuirile celor patru decenii de Republică se detașează falnic, pregnant, marile realizări de după Congresul al IX-lea al partidului, cînd Țara și-a ales drept conducător pe cel mai bun fiu al ei, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, deschizător de epocă nouă, remarcabil strateg și ctitor al României socialiste moderne, personalitate de prim-plan a lumii contemporane. Acești din urmă 22 de ani au adunat, cu un dinamism fără egal, cele mai mărețe împliniri și izbînzi din istoria țării, opere de prestigiu și orgoliu menite să dăinuiască în timp și să definească „Epoca de aur” pe care o trăim. Istoria acestei epoci o regăsim în retortele clocotinde ale oțelului — la Galați, Tirgovîște sau Călărași — ale aluminiului sau chimiei, în turbinele gigantice de pe bătrînul Danubiu, de pe Argeș, de pe Olt, sau în cele puse în mișcare de forța cărbunelui adus la suprafață prin păienjenii subteran al vechilor și numeroaselor noi abataje și galerii, în pulsațiile țiteiului în arterele de oțel înfipite adînc în inima pămîntului și sub apele mării, de unde aurul negru pornește spre mari și moderne combinate petrochimice, la Brazi, Pitești sau Năvodari... Istoria acestei epoci stă scrisă și pe luciul „magistralei albastre”, canalul Dunăre-Marea Neagră, operă pentru eternitate prin care poporul român — mai unit ca oricînd în jurul partidului, al secretarului său general care-l conduce cu chibzuință și cuteganță pe drumul făuririi noului său destin comunist — a etalat în fața lumii întregi o uimi-

Sanda Toma —
nume de referință în
canotajul mondial

Campioana olimpică din 1964, Iolanda Balaș și Mihaela Pîrșos

toare vigoare și vocație constructivă. Stă scrisă pe firul limpede al Dimboviței, reaminate, pe magistralele metroului bucureștean, pe ogoarele, livezile și grădinile tot mai dornice în roade, pe noua înfățișare a orașelor și satelor țării, pe strălucite performanțe ale învățămîntului și științei — domenii care cunosc în prezent dimensiuni, resurse și țeluri noi, sub conducerea și îndrumarea lor de către tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, deopotrivă strălucit om politic și savant de largă recunoaștere internațională — ale culturii și artei, ale civilizației noastre socialiste.

În peisajul marilor împliniri din anii Republicii, dar mai cu seamă din perioada pe care cu mindrie o definim „EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU”, cea mai fertilă din întreaga istorie multimilenară a poporului român, un loc aparte își află și domeniul educației fizice, sportului și turismului. Ce a însemnat această activitate cu peste 40 de ani în urmă? Ea nu reprezenta mai nimic, nici sub aspectul condițiilor materiale, nici sub cel al numărului de practicanți și nici al performanțelor. Sportul nu era înțeles ca o activitate cu adevărat socială; ca avînd un rol deosebit în conservarea stării de sănătate, în dezvoltarea capacităților fizice, intelectuale și morale ale omului.

În anii Republicii, aceste atribute esențiale, aceste remarcabile valențe educativ-formative ale sale au fost puse în evidență și în situația de factor activ în viața noii societăți. Sportul — pînă atunci apanajul unor mici grupuri privilegiate — a devenit un bun și un drept al întregului popor, iar cu 20 de ani în urmă a cunoscut un nou și puternic impuls prin ceea ce s-a numit prima Lege a sportului, definit ca „activitate de interes național”. Alte impulsuri spre afirmare plenară în viața societății noastre, ca mijloc de întărire a sănătății și vigoriei maselor, de recreare și educare a lor, sau deopotrivă în arena internațională prin performanțe de răsunet, a primit ulterior sportul românesc prin documente de partid și de stat de excepțională însemnătate cum au fost, de pildă, Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din februarie—martie 1973, Mesajele adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu conferințelor pe țară ale mișcării sportive, orientările și indicațiile secretarului general al partidului oferite generos acestui domeniu cu prilejul întîlnirilor cu sportivi fruntași ai țării,

Dan Grecu, primul gimnast român campion mondial

Maricica Puică, alergătoare mereu de... podium

cu cei care au obținut victorii de prestigiu pentru țară în întrecerile din arenele olimpice, mondiale și europene. Și nu în ultimul rînd prin strălucita inițiativă a conducătorului partidului și statului de creare a marii competiții naționale „Dacia”, o adevărată Olimpiadă românească...

Iar cifrele comparative între ce a fost cîndva și ce este azi sportul în România aproape că spun totul, succint dar convingător, făcînd de prisos comentariile. De la cele citeva baze sportive existente acum mai bine de 40 de ani la cele peste 15 000 (dintre care numeroase stadioane mari, palate ale sporturilor, săli polivalente, bazine acoperite, complexe de terenuri, patinoare artificiale) cite stau astăzi la dispoziția tineretului patriei, a tuturor oamenilor muncii, este cale lungă. Ca și între numărul neînsemnat de practicanți ai sportului de atunci și cele peste 8 milioane cite se înregistrează an de an. Sau între cele numai două medalii cucerite la edițiile anterioare ale Jocurilor Olimpice și cele 178 (între care 137 după 1965) obținute în anii Republicii.

Fată de vremuri, cînd o performanță românească singulară trecea aproape neobservată, astăzi mulțimea victoriilor realizate de reprezentanții noștri în marile confruntări internaționale au creat României socialiste un înalt prestigiu, bilanțurile înregistrate în diverse competiții de amploare situînd țara noastră între forțele sportive de prim-plan ale lumii. Iar acest prestigiu nu decurge numai din simplele victorii, ci mai ales din aprecierea unanimă a muncii de calitate, a talentului, virtuozității tehnice, artei și bărbăției, puterii de luptă și de dăruire, a patriotismului fierbinte și demnității care alcătuiesc trăsăturile esențiale, definitorii, ale tineretului nostru sportiv.

Aurelian BREBEANU

SUCCESSE ALE SPORTIVILOR ROMÂNI

ÎN ANUL COMPETIȚIONAL 1987

CAMPIONATE MONDIALE

Medalii de aur

• Doina Melinte	atletism	1500 m (sală)
• Elisabeta Tufan	scrimă	floreț
• Maria Sava	canotaj	schif simplu (categoria ușoară)
• Olga Homeghi-Rodica Arba	canotaj	schif 2 rame
• Mariana Trască, Adriana Chelariu, Valentina Virlian, Veronica Necula+Ecaterina Oancia	canotaj	schif 4+1 rame
• Olga Homeghi, Rodica Arba, Mariana Trască, Adriana Chelariu, Valentina Virlian, Veronica Necula, Lucia Toader, Livia Tianu+Ecaterina Oancia	canotaj	schif 8+1
• Nicu Vlad	halter	cat. 100 kg (smuls)
• Formația României (Aurelia Dobre, Daniela Silivaș, Ecaterina Szabo, Camelia Voinea, Eugenia Golea, Celestina Popa)	gimnastică	echipe individual compus
• Aurelia Dobre	gimnastică	paralele
• Daniela Silivaș	gimnastică	birnă
• Aurelia Dobre	gimnastică	sol
• Daniela Silivaș	gimnastică	sol

Medalii de argint

• Formația României (Elisabeta Tufan, Reka Lazăr, Rozalia Husti, Georgeta Beca, Claudia Grigorescu)	scrimă	floreț, echipe
• Vasile Pușcașu	lupte libere	cat. 100 kg
• Elisabeta Lipă, Liliana Geneș	canotaj	schif 2 vîșle
• Dănuț Dobre, Dragoș Neagu	canotaj	schif 2 rame
• Maricica Puică	atletism	3000 m
• Ion Catargiu	racheto-modele	
• Nicu Vlad	halter	cat. 100 kg (aruncat)
• Nicu Vlad	halter	cat. 100 kg (total)
• Eugenia Golea	gimnastică	sărituri
• Romeo Andrei	modelism	C 1, navomodele
• Helmuth Orban	modelism	C 2, navomodele
• Marius Ghescu	modelism	C 4, navomodele
• Echipa României	radio	scurte

Medalii de bronz

• Maricica Puică	atletism	3000 m (sală)
• Marioara Popescu	canotaj	schif simplu
• Vasile Tomoioga, Dimitrie Popescu, Gheorghe Marin	canotaj	schif 2 + 1
• Doina Melinte	atletism	1500 m
• Vasile Andrei	lupte greco-romane	cat. 100 kg
• Formația României (Radu Nicolae, Nicolae Petru, Dorin Torodoc)	racheto-modele	
• Andrei Socaci	halter	cat. 75 kg
• Constantin Urdaș	halter	cat. 82.5 kg
• Daniela Silivaș	gimnastică	individual compus
• Aurelia Dobre	gimnastică	sărituri
• Ecaterina Szabo	gimnastică	birnă
• Aurelia Dobre	gimnastică	sol
• Ion Lăzărescu	modelism	C 1, navomodele
• Ion Lăzărescu	modelism	C 1, navomodele
• Silviu Morariu	modelism	C 1, navomodele
• Cristian Crăciun	modelism	C 1, navomodele
• Ilie Cuga	modelism	C 4, navomodele
• Mircea Lupașcu	modelism	C 4, navomodele
• Mircea Lupașcu	modelism	C 4, navomodele

CAMPIONATE EUROPENE

Medalii de aur

• Attila Czanka	halter	cat. 60 kg (aruncat)
• Andrei Socaci	halter	cat. 75 kg (smuls)
• Nicu Vlad	halter	cat. 100 kg (smuls)
• Mihai Cioc	judo	cat. grea
• Daniela Silivaș	gimnastică	individual compus
• Daniela Silivaș	gimnastică	paralele
• Daniela Silivaș	gimnastică	birnă
• Daniela Silivaș	gimnastică	sol
• Tamara Costache	inot	50 m liber
• Noemi Lung	inot	400 m mixt

Medalii de argint

• Daniela Silivaș	gimnastică	sărituri
• Eugenia Golea	gimnastică	birnă
• Camelia Voinea	gimnastică	sol
• Alin Păcuraru	lupte libere	cat. 48 kg
• Vasile Pușcașu	lupte libere	cat. 100 kg

• Vasile Andrei	lupte greco-romane	cat. 100 kg
▶ Attila Czanka	haltere	cat. 60 kg (smuls)
• Attila Czanka	haltere	cat. 60 kg (total)
• Andrei Socaci	haltere	cat. 75 kg (aruncat)
• Andrei Socaci	haltere	cat. 75 kg (total)
• Constantin Urdaș	haltere	cat. 82.5 kg (aruncat)
• Nicu Vlad	haltere	cat. 100 kg (total)
• Sorin Babii	tir	pistol liber
• Formația României (Sorin Babii, Ilie Petru, Liviu Stan)	tir	pistol liber

Medalii de bronz

• Eugenia Golea	gimnastică	sărituri
• Marian Rizan	gimnastică	cal cu minere
• Marian Rizan	gimnastică	paralele
• Adrian Amzăr	box	cat. semimuscă
• Daniel Maeran	box	cat. semiușoară
• Petre Becheru	haltere	cat. 82.5 kg (aruncat)
• Petre Becheru	haltere	cat. 82.5 kg (total)
• Nicu Vlad	haltere	cat. 100 kg (aruncat)
• Tamara Coștache	înot	100 m liber
• Stela Pura	înot	400 m liber
• Luminița Dobrescu	înot	200 m liber
• Noemi Lung	înot	200 m mixt
• Stela Pura	înot	200 m fluture
• Formația României	rugby	
• Formația României (Ana Buțu, Anișoara Matei, Elena Taciuc)	tir	pistol aer comprimat (10 m)

CAMPIONATE MONDIALE (juniori)

Medalii de aur

• Francisc Vaștag	box	cat. semimijlocie
• Traian Cihărean	haltere	cat. 52 kg (smuls)
• Attila Czanka	haltere	cat. 60 kg (smuls)
• Attila Czanka	haltere	cat. 60 kg (aruncat)
• Attila Czanka	haltere	cat. 60 kg (total)
• Adriana Antonesei-Maria Șopterean	popice	perechi

Medalii de argint

• Aurel Sirbu	haltere	cat. 52 kg (aruncat)
• Liliana Băjenaru-Elena Birnaz	popice	perechi
• Formația României (Maricica Radu, Liliana Băjenaru, Melinda Demeter, Adriana Antonesei, Elena Birnaz, Maria Șopterean)	popice	echipe
• Florin Stoica, Ladislau Horvath, Nicolae Rădoi, Ștefan Nagy	caiac	4-500 m
• Nicușor Vidilescu, Constantin Lupu, Vasile Zahăr, Valeriu Simion	canoe	4-1000 m

Medalii de bronz

• Traian Cihărean	haltere	cat. 52 kg (smuls)
• Augustin Culici	haltere	cat. + 110 kg (aruncat)
• Augustin Culici	haltere	cat. + 110 kg (total)
• Adriana Antonesei	popice	individual 500 m
• Sanda Niculae	caiac	2-1000 m
• Florin Stoica, Ștefan Nagy	caiac	
• Ștefan Nagy, Nicolae Rădoi, Ladislau Horvath, Florin Stoica	caiac	4-1000 m
• Nicușor Vidilescu, Constantin Lupu	canoe	2-1000 m

CAMPIONATE EUROPENE (juniori)

Medalii de aur

• Romică Rașovan	lupte libere	cat. 50 kg
• Radu Ana	lupte libere	cat. 54 kg
• Dănuț Preliț	lupte libere	cat. 58 kg
• Ender Memet	lupte greco-romane	cat. 63 kg
• Formația României (Otilia Bădescu, Kinga Lohr)	tenis de masă	echipe, junioare
• Formația României (Adriana Nastase, Iulia Rîșcanu)	tenis de masă	echipe, cadete
• Daniel Cioca	tenis de masă	simplu, juniori
• Otilia Bădescu, Kinga Lohr	tenis de masă	dublu, junioare
• Traian Cihărean	haltere	cat. 52 kg (smuls)
• Aurel Sirbu	haltere	cat. 52 kg (aruncat)
• Attila Czanka	haltere	cat. 60 kg (smuls)
• Attila Czanka	haltere	cat. 60 kg (aruncat)
• Attila Czanka	haltere	cat. 60 kg (total)

Medalii de argint

• Andrei Elekeș	lupte libere	cat. 68 kg
• Petrișor Cruceanu	lupte libere	cat. 115 kg
• Adrian Munteanu	lupte greco-romane	cat. 54 kg
• Cătălina Gheorghiu	atletism	800 m
• Simona Staicu	atletism	1500 m
• Doina Homneac	atletism	3000 m
• Mirela Belu	atletism	lungime
• Alina Astafei	atletism	înălțime
• Otilia Bădescu-Călin Creangă	tenis de masă	mixt dublu, juniori
• Adriana Nastase-Iulia Rîșcanu	tenis de masă	dublu, cadete
• Corina Dumitru	înot	200 m fluture
• Formația României (Livia Copariu, Corina Dumitru, Andreea Sighiarto, Ramona Terșanschi)	înot	4x200 m liber
• Daniela Popa	sărituri	platformă
• Traian Cihărean	haltere	cat. 52 kg (total)
• Alexandrina Croitoru	înot	100 m spate
• Andreea Sighiarto	înot	200 m spate

Medalii de bronz

• Valentin Rebegea	lupte greco-romane	cat. 46 kg
• Alexei Bacanov	lupte greco-romane	cat. 81 kg
• Laurențiu Iacob	lupte greco-romane	cat. 88 kg
• Florin Iacob	lupte greco-romane	cat. 115 kg
• Cătălin Bejenaru	lupte libere	cat. 63 kg
• Alexandru Koteleş	lupte libere	cat. 88 kg
• Livia Copariu	inot	50 m liber
• Livia Copariu	inot	100 m liber
• Livia Copariu	inot	200 m liber
• Ramona Terşansch	inot	800 m liber
• Andreea Sighiarto	inot	200 m mixt
• Traian Cihărean	haltere	cat. 52 kg (aruncat)
• Aurel Sirbu	haltere	cat. 52 kg (total)
• Victor Roşu	haltere	cat. 67.5 kg (smuls)
• Augustin Culici	haltere	cat. +110 kg (aruncat)
• Augustin Culici	haltere	cat. +110 kg (total)
• Alexandrina Croitoru	inot	200 m spate

CAMPIONATE MONDIALE UNIVERSITARE

Medalii de aur

• Noemi Lung	inot	200 m liber
• Noemi Lung	inot	400 m liber
• Noemi Lung	inot	800 m liber
• Noemi Lung	inot	200 m mixt
• Noemi Lung	inot	400 m mixt
• Anca Patrăşcoiu	inot	100 m spate
• Anca Patrăşcoiu	inot	200 m spate
• Paula Ivan	atletism	1 500 m
• Paula Ivan	atletism	3 000 m
• Marieta Ilcu	atletism	lungime
• Liliana Năstase	atletism	heptatlon
• Maria Sava	canotaj	schif simplu (cat. uşoară)
• Marioara Popescu	canotaj	schif simplu
• Anișoara Bălan, Veronica Cogeau, Doina Cîrcanu, Anișoara Minea	canotaj	schif 4 vîsle
• Valentin Robu, Dorel Năstase, Dimitrie Popescu, Vasile Tomoiagă + Florin Micu	canotaj	schif 4+1 rame
• Aurel Macarencu	canoe	C 1 500 m
• Aurel Macarencu	canoe	C 1 000 m
• Luminița Munteanu, Mariana Ciucur	caiac	K 2 500 m
• Daniel Stoian, Angelin Velea	caiac	K 2 500 m
• Tecla Borcănea, Mariana Ciucur, Luminița Munteanu, Mihaela Nedejde	caiac	K 4 500 m
• Formația României (Alexandru Buligan, Tudor Vasile, Mircea Petran, Marian Dumitru, Maricel Voinea, Liviu Jianu, Dumitru Berbec, Adrian Ghimes, Constantin Petre, Ion Mocanu, Doru Porumb, Constantin Ștefan, Tudor Roșca, Sorin Donca, George Dogărescu, Dănuț Ionescu)	handbal	

Medalii de argint

• Anca Patrăşcoiu	inot	200 m fluture
• Anca Patrăşcoiu	inot	400 m mixt
• Nicoleta Căruțașu	atletism	400 m garduri
• Mitica Junghiatu	atletism	800 m
• Formația României (Ecaterina Szabo, Laura Cutina, Lenuța Rus, Madalina Tanase)	gimnastică	echipe
• Ecaterina Szabo	gimnastică	sărituri
• Ecaterina Szabo	gimnastică	birnă
• Mihaela Armăşescu, Adriana Chelariu	canotaj	schif 2 rame
• Tecla Borcănea	caiac	K 1 500 m
• Daniel Stoian, Angelin Velea	caiac	K 2 1000 m
• Ionel Leţcae	caiac	K 1 500 m
• Vasile Lehaci, Gheorghe Andriev	canoe	C 2 500 m

Medalii de bronz

• Noemi Lung	inot	200 m fluture
• Formația României (Noemi Lung, Anca Patrăşcoiu, Eniko Palencsar, Timeea Toth)	inot	4x200 m liber
• Mitica Junghiatu	atletism	1500 m
• Sorin Matei	atletism	înălțime
• Lenuța Rus	gimnastică	sărituri
• Lenuța Rus	gimnastică	sol
• Ionel Leţcae	caiac	K 1 1000 m
• Vasile Lenaci, Gheorghe Andriev	canoe	C 2 1000 m
• Ionel Leţcae, Alexandru Popa, Ionel Constantin, Nicolae Fedosei	caiac	K 4 1000 m
• Ionel Leţcae, Nicolae Fedosei, Alexandru Popa, Viorel Polocoser	caiac	K 4 500 m

ALTE SUCESE IMPORTANTE:

Supercupa Europei, la fotbal

Steaua București - Dinamo Kiev 1-0 (1-0)

Marele Premiu al Europei, la tir

Ioan Toman locul I la skeet

Cupa Campionilor Europeni, la popice

Electromureș Tg. Mureș (Maria Oltean, Ilona Bartha, Aurelia Serdean, Elena Andreescu, Melinda Demeter, Rodica Baci, Doina Tăgean) locul I în competiția feminină

Aurul Baia Mare locul II în competiția masculină

Cupa Mondială, la lupte greco-romane

Petre Cărare locul I la cat. 68 kg în reuniunea finală

Vasile Andrei locul I la cat. 100 kg în reuniunea finală

Vasile Andrei locul I în clasamentul general al competiției

Campionate Europene, de tineret

Dragoș Bolbose	locul I judo	cat. superușoară
Florin Lascău	locul III judo	cat. semimijlocie
Nicolae Iosif	locul III judo	cat. mijlocie

Roemeense ploeg pakt met zeven tien de wereldtitel

De totale Roemeense ploeg viert feest, als nu de laatste paard- y van I la Si- tivas ede van . s) de ucre el ze- ker l as word- md door Aurelia Dobre, goed voor drie tie- nen. (Foto's Jerry Lampen)

Aurelia Dobre

Daniela Silivas

Eugenia Golea

Ecaterina Szabo

Camelia Voinea

Celestina Popa

AȘA A FOST LA ROTTERDAM

FORMIDABIL!

A 24-a ediție a „Mondialelor”, desfășurate la „Ahoy Sportpaleis” din Rotterdam, între 18 și 25 octombrie, a consemnat triumful școlii românești de gimnastică feminină, care și-a trecut în cont 10 medalii (din 18 puse în joc), între care 5 de aur: pe echipe, la individual compus (Aurelia Dobre), la paralele (Daniela Silivaș), birnă (Dobre) și sol (Silivaș), ultimele 3, fi-rește, în concursul pe aparate.

În alcătuirea Aurelia Dobre, Daniela Silivaș, Ecaterina Szabo, Eugenia Golea, Camelia Voinea, Celestina Popa, echipa noastră s-a dovedit cea mai bună dintre cele mai bune, repetind isprava de la Fort Worth (1979) și întrerupând astfel o supremație manifestată pe durata ultimelor 3 campionate. Locul 1 dobândit de Aurelia Dobre în „clasamentul clasamentelor” a adus gimnasticii românești singurul titlu, de campioană absolută a lumii, care îi mai lipsea din palmares. Impresia lăsată, în general, de elevele antrenorilor Adrian Goreac (coordonator), Maria Cosma, Octavian Belu și Adrian Stan a fost copleșitoare, toți martorii oculari ai competiției din Olanda fiind de acord ca tetele noastre au fost „eroinele” întrecerilor transformate astfel - prin virtuozitatea și grația lor - „în recitaluri de măiestrie și frumusețe”.

La timpul respectiv, în „Sportul” și în alte publicații cu profil, am scris cite ceva despre toate astea, dînd glas bucuriei și mîndriei patriotice trăite ca trimis special la Campionatele Mondiale de la Rotterdam. Este unul dintre motivele, tolba de comentarii tot imputîindu-se, pentru care intenționez să vă ofer în cele ce urmează, stimați cititori, nu o analiză „la rece” a celor petrecute în Olanda, ci o imagine (sper) mai vie, făcîndu-vă părtași la jurnalul meu de bord, pe care, iată, vă propun să-l răsfoim împreună.

Elogii pentru noua
campioană a lumii:
„Frumoasa Aurelia
- copilaria artei”

L'EQUIPE

**La belle
Aurelia :
l'enfance
de l'art**

La nouvelle championne du monde Aurelia Dobre: « Je suis une fille d'athlète en compétition avec Maria Cosma, la meilleure de son âge et ce 10 sur 10 n'est pas un hasard ».

(Page 1)

18 octombrie — „POT SĂ TE CITEZ ÎN EMISIE?”

Locuiesc, într-o ambianță mai mult decît ospitalieră, la Ambasada Română de la Haga. Haga e un fel de-a zice, căci ambasada se află într-o suburbie a orașului, la Scheveningen. Marea Nordului e la o aruncătură de băț, îi aud vuietul. Plouă, dar olandezii nu par jenați. Plec la Rotterdam, pentru acreditare, și mă iau cu minile de cap: un bilet de tramvai costă 2,60 guldeni! Am să merg mai mult pe jos! Și încă o observație: Haga e foarte murdară! La „Ahoy” îi spun asta

lui Van Wissen, de la ziarul „Volkskrant”. Rîde și îmi dă dreptate. Adevărata Olandă, îmi explică, e în afara aglomerațiilor urbane. Oare? Mă întîlnesc cu fetele noastre, care își continuă pregătirile, circulînd de două, trei ori pe zi între „Hotel Atlanta” (care e în centru) și „Ahoy”. Cînd ele intră pe podiumul de concurs, după un grafic anume, sala aproape că se umple! Și are 6 000 de locuri! Număr 26 de camere video ațîntite asupra lor. „Spionajul” e-n floare. Publicînd o fotografie cu Silivaș și Dobre, „Rotterdam Nieuwsblad” le atribuie „favoritenrol”. Discut, după antrenament, cu antrenorul coordonator Adrian Goreac. Pare, ca și elevele sale, destins, dar chiar o fi? Primul nostru obiectiv, zice, cronologic vorbind, e să cîștigăm pe echipe. Apoi, la individual compus și, la sfîrșit, pe aparat! Și, totuși, deși ambițiile sînt mari, Goreac lasă senzația unui om la locul lui, modest. Apare și Yanis Theodorakopoulos, o cunoștință mai veche, care a venit să comenteze pentru televiziunea greacă. Mă testează: prietenește discutînd, luați au-

rul la echipe? Incuviîntează. Nu se lasă însă: pot să te citez în emisie? Cine te oprește, Yanis, dar ai grijă să nu mă faci de ris, să-mi pocești numele! Aflu că fetele ar fi vrut să viziteze celebrul „Toy-Toy”, o colecție de păpuși mecanice și miniat-uri unică în lume, dar s-a renunțat la idee. După. Urc pe „Euro Space Tower”, un fel de turn de televiziune ce domină Rotterdamul cu cei 185 de metri ai săi. Acreditarea nu e valabilă, dar îi păcălesc cu legitimația A.I.P.S. Nu văd însă nimic, plouă și e ceață. M-ar fi interesat portul, despre care se afirmă că e primul din lume, cu vreo 32 000 de nave încărcate și descărcate anual, dar nu-i chip să-l zăresc. „Maastunel” însă, tăiat pe sub burta Meusei (olandezii îi zic Maas), îmi dă fiori. Are peste un kilometru și e luminat a giorno, dar dacă se rupe?! Seara, la festivitatea de deschidere a „Mondialelor”, în Centrul de concerte și congrese „de Doelen”, nu merg. Gările se închid la miezul nopții și n-aș mai ajunge la Haga. Teodor Mazilu zicea că muzeul cel mai interesant e strada, iar eu îi împărtășesc opinia.

coperi machetele (fidel realizate, cu mult profesionalism) ale tuturor marilor obiective economice și turistice ale țării: rafinării, porturi, gări, muzee, biserici etc. Totul e în mișcare și totul pe bani! Ca să se învîrtă o moară de vînt, trebuie să bagi în cutiuță 10 cenți. La fel, ca un avion să iasă și să intre pe pista pitică a aeroportului „Schipol” din Amsterdam. E în firea olandezilor să cîștige cît mai mult din orice, drept pentru care aproape că nu mă voi mai mira aflînd că, de două ori pe an, orice cetățean, cît de avut, merge la tîrg și-și vinde lucrurile uzate! Un gulden în plus nu înseamnă un gulden în minus, nu-i așa? Se vorbesc la „Madurodam” (numele vine de la familia Maduro, care a finanțat realizarea orașelului) toate limbile pămîntului, iar senzația care te fascinează e că vezi nu machete, ci viață. Mișcările i se datorează. Avea dreptate filozoful canadian McLuhan: mișcarea e mesaj.

După -amiază, la „Ahoy”. Băieții noștri, absenți cu echipa de la Montreal 1985, evoluează mulțumitor la „impuse”, ocupînd locul 9. Păcat că au nimerit într-o serie slabă, menită să nu-i „încălzească” pe judecători și nici n-au avut arbitru. Cu mina lui, Adrian Stoica a extras bila albă, echivalentă cu ziua liberă! Mă lămuresc că amănuntul nu-i chiar derizoriu, căci prezența unui arbitru de-al tău, în condițiile în care lupta de culise, și ea, tensionată, poate garanta echipei un plus de siguranță. Toată lumea așteaptă însă apariția fetelor, gimnastica fiind una dintre puținele discipline, singura?, în care întrecerile feminine stîrnesc un interes mult mai mare decît cele masculine. Gimnastele noastre, care intră miine la „impuse”, nu slăbesc ritmul antrenamentelor, dar la genunchiul Celestinei Popa disting un bandaj și mă îngrijorez. Maria Cosma mă liniștește: durerile s-au stins, e doar o măsură de prevedere. De partea cealaltă, Elena Șuşunova împarte zîmbete. Campioană mondială en titre (e drept, ex aequo cu Omeliancik), ea e sigură că-și va păstra titlul. Cine să-i ia? Silivaș? Au obosit-o „Europe-nele”, unde a cîștigat. Omeliancik? E în scădere de formă. Dobre? La debut?! În nici un caz, poate data viitoare. Mă gîndesc, involuntar, la proverbul cu încrederea de sine...

19 octombrie

UN GULDEN ÎN PLUS NU ÎNSEAMNĂ UNUL ÎN MINUS!

Dimineată liberă. Parcurg, din fugă, „Madurodamul”, un

fel de expoziție în aer liber, o Olandă în miniatură, unde des-

ȘI, TOTUȘI, GOREAC

E ÎNCREZĂTOR...

Fetele, deși cu exercițiile obligatorii, fatal mai puțin spectaculoase, umplu sala. Dar și pentru că biletele de intrare, care vor ajunge la 80 de guldeni (în jur de 40 de dolari), nu-s încă atât de piperate. Am emoții, pentru că „impusele”, această geometrie mereu repetată și, de aceea, monotonă, n-au fost niciodată cartea cîștigătoare a româncelor. Înghit un distonocalm. Alexandru Moșoș, șeful delegației noastre, se amuză. Ia două, îmi recomandă, o să ai nevoie! N-am, căci începem bine la paralele, cu 9,900 pentru Dobre și 9,975 pentru Silivaș. La birnă, aparatul imediat următor. Dobre se menține la 9,900, dar Silivaș urcă la 10, cea dintîi notă maximă a competiției! Înarmurită, sala nici nu așteaptă afișarea notei și scandează „tien-tien”. Asta supără, pricep, pe cineva și un oficial o ia la rost pe Maria Cosma, cerîndu-i să potolească galeria?! E drept că, peste „Ahoj”, flutură cîteva steaguri tricolore, dar ele sînt manevrate - e limpede pentru orice om de bună credință - de tineri olandezi! Urmează solul și fotografii, o puzdere, se reped spre Silivaș. Au și de ce: 10. „Românca zburătoare”, cum o va alinta un ziar pe Daniela, se bucură însă și nu prea. Greul abia vine. Notez și punctajul sovieticelor, dar n-am răbdare să calculez totul. Sint prea încordată. Lingă mine, Doru Dinu Glăvan, venit pentru radio, îmi atrage atenția că ceva nu e în regulă, căci Gurova a lucrat pe „culoare roșie”. Van Wissen îi ține isonul,

dar eu cred că trebuie să cîștigăm noi, nu să piardă adversarele! Săriturile. Cade Popa, Szabo și Voinea primesc 9,850, Golea saltă la 9,900, notă arătată și lui Dobre. Silivaș încheie cu 9,975, ceea ce înseamnă o sumă foarte ridicată la nivelul echipei: 197,375. Din 200 posibile! Pătrund în centrul de presă și o italiancă. Alessandra Spinelli, de la „Il Messaggero”, mă felicită: conduceți, sinteți primii! Parcă am o presimțire sumbră și amin telefonul cu Bucureștiul, pîndind rezultatele oficiale. Surpriza surprizelor: sovieticele au, totuși, un avans de 0,125 de puncte! Minim, dar avans! Nu înțeleg însă de unde provine, nu înțelege nici Doru, cînd descoperim „minunea”: tabela electronică i-a afișat Gurovei, la birnă, 9,425, iar în hirtii ei îi apare 9,500! De unde?! Cum? Toată lumea ridică din umeri, iar contestațiile nu sînt admise?! Cobor spre tunelul prin care ies concurențele, numai că Adrian Goreac e imperturbabil. Luptăm pînă la capăt, zice. Avem echipa cea mai omogenă și nu putem rata titlul! Mă calmez și mă întorc la socotelile mele. Constat că 9,800 al Celestinei de la sărituri n-a intrat în calcule, fiind cea mai slabă notă din 6 (punctează primele 5)! Calculez: pentru 16 echipe angajate în concurs, nota respectivă ar fi fost cea mai mare! Adorm mai liniștit, dar nu știu de ce o visez pe Turiscea, șefa brigăzii de la birnă! Mă voi scula cu un gust amar, de parcă toată noaptea am bătut leșie.

flori, zilnic, către toate colțurile lumii. Văd cutii, rînduite cu grijă, pe care e trecut Tokio. Alături, Rio de Janeiro. Mai încolo, Abu Dhabi și așa mai departe. Nebunia e însă alta: deși fiecare olandez cultivă flori, fiecare și cumpără, comerțul acesta fiind cel mai popular și mai lucrativ. N-am avut nicio dată o orhidee, dar mă scutur cînd aud prețul. Ceremonios, negustorul mă avertizează: afară o veți găsi de 3 ori mai scump! Rămîn însă cu gura căscată cînd mi se spune, în treacăt, ca un detaliu ne semnificativ, că după ora 17 întreaga hală devine curată ca-n palmă și se transformă în parcaj! Pare de necrezut, dar așa e, ca încă o dovadă - a cita? - că olandezilor nu le place să piardă nimic. Cum, noaptea, bursa nu funcționează, proprietarul clădirii îi dă, pînă în zori, o altă destinație. Bani din orice, bani din piatră seacă, nu?

Ajung la centrul de presă de la „Ahoj” în timp util pentru a răsfosi presa. „Het Vrije Volk” publică pe pagina I o fotografie a Danieliei Silivaș (care conduce la individual compus) și o însoțește de explicația „Perfecțiune în sala Ahoj”. Comentarii de pretutindeni încep să înțeleagă însă, cu un fler pe care îl-i conferă competența, că lovitura cea mare poate veni, în lupta pentru titlul la individual compus, de la Aurelia Dobre, despre care sînt rugat să furnizez cît mai multe amănunte. Modelul ei a fost Nadia Comăneci?, sînt întrebat, dar n-apuc să răspund, căci un ziarist francez, Richard Montaignac de la „L'Equipe”, mi-o ia înainte: pentru toate gimnastele de aici, Nadia a fost model! Dixit. Băieții noștri se comportă mult mai bine la „libere”, obținînd un punctaj net superior față de „impuse”: 288,100 (285,200). Ocupînd locul 7 pe echipe, înaintea unor formații redutabile precum cele ale R.F.G., Statelor Unite, Italiei, Cubei etc. ei reintră cu prestanță în circuitul înaltei performanțe după o pauză de 4 ani. Obiectivul primordial, calificarea la Olimpiada din 1988, a fost atins. Ce înseamnă asta mă edific ceva mai tirziu, cînd același Montaignac aproape că își țipă bucuria, în telefonul de Paris, lăudînd calificarea în extremis a francezilor care, mai buni decît canadienii la „libere”, au prins locul 12, ultimul

„PERFECȚIUNE ÎN SALA AHOJ”

Fug, dimineața, pînă la Alz-mira (nu-s chiar sigur că se scrie așa!), unde e bursa de flori. Cea mai mare, mi se spune, din lume, olandezii încasînd de pe urma florilor peste 1 miliard de dolari anual. Povestea cu „țara lalelelor” e, mă dumiresc repede, o formulă, o prejudecată. Se vind și se cumpără aici vreo 5 000 de specii, lalelele avînd o pondere minoră. Regret că n-am noțiuni

mai ample despre botanică, dar tot îmi dau seama că orhideele sînt la cel mai mare preț. Totul pare un Turn Babel, cu mii de tarabe și tot atîtea mașini, discuțiile și circulația sînt halucinante, dar nu-mi trebuie mult ca să realizez că, totuși, organizarea e perfectă și că nimeni nu pierde nici un minut. Time is money, nu? Din hala aceasta, cam de dimensiunile unui teren de fotbal, pleacă

pentru Seul! Formez, pe automat, Bucureștiul, 09400 și numărul de acasă. Fie-mea e bolnavă, cu febră. Cu voce puțină,

mă întreabă doar, tată, ciști-găm? Deși nu sînt foarte sigur, o liniștesc. Culcă-te împăcată, Iulia, ciști-găm!

23 octombrie

ROLURILE S-AU INVERSAT ȘI CÎȘTIGĂM!

Pătrund cu greu în sală. Măsurile de securitate s-au întesit, numai că, în pofida numărului imens de oameni de ordine și de polițiști, unui ziarist norvegian i se fură, într-o clipă, geanta cu toate lucrurile. E disperat, dar nu-l poate nimeni ajuta. Nici măcar comisarul care îi explică, fără nici o jenă, că Rotterdam e orașul hoților. Numai că norvegianul are nevoie de pașaport, nu de vorbe de conveniență și de compasiune. Comisarul promite, dar nu e nici el prea convins. Nu va face nimic. Nu va descoperi nimic.

Începe concursul, într-o tensiune paroxistică. Îmi aprind o țigară deși, evident, e interzis. Nu-mi atrage însă nimeni atenția, căci toți ochii sînt ațintiți spre podiumul de întrecere. Fetele noastre deschid cu paralele: 9,775 pentru Golea, 9,800 pentru Voinea, 9,875 pentru Popa, 9,900 pentru Szabo, 9,925 pentru Dobre și, ca un corolar, 10 pentru Silivaș. Sovieticele, care au fost la sărituri, mai conduc doar cu 0,100. Birna va fi însă, vai, pentru noi „puntea suspinelor”, un superb 10 al Aureliei Dobre neputînd compensa căderile lui Golea (9,375) și Silivaș (9,575). Ratează și Boginskaia, la paralele, luînd 9,425, dar ce folos, handicapul a crescut la 0,450 și, înaintea ultimelor două schimburi, totul pare pierdut! O singură clipă de neatenție sau de nenoroc, plată a unei încordări fantastice, și Daniela Silivaș și - alături de ea - întreaga noastră echipă par să fi ieșit, definitiv, din cursa pentru aur! De alături, un ziarist englez mă încurajează, dar simt că nu mai e nimic de făcut! Aș bea ceva tare, dar (vorba unui prieten de-acasă) nu cadrează! Privesc de la înălțimea tribunei spre fetele noastre și, văzîndu-le calme, ca și cînd nimic nu s-ar fi întimplat, mă mai regăsesc. Poate totuși, poate totuși... Doru Dinu Glăvan pare departe, deși ocupă scaunul imediat următor. Nu scoatem nici un cuvînt, ce ne-am putea spune?!

Româncele abordează solul, sovieticele birna și, încet, încet, „minunea” prinde să se contureze: 9,800 Popa, 9,800 Golea, 9,900 Szabo, 10 Voinea, 10 Dobre, 10 Silivaș, de-a dreptul incredibil, o suită de note maxime fără precedent nu doar în cursul acestei competiții, ci în istoria „Mondialelor”! Ron Pickering de la B.B.C. străpunge totul cu vocea lui tunătoare, parcă scandînd „in-cre-dible, in-cre-di-ble”, iar sala e în delir, siderată, fascinată, intuind triumful care se apropie. Aproape că mi-e frică să privesc către birnă (unde nu mai e Turisceva), dar pricep, din reacția tribunei, că lucrurile nu merg pe roate. Mă trec fiori reci și cred că am puls 250. S-a încheiat și a treia rotație dar tabela electronică e mută. Apoi, ea afișează România pe locul 1, cu un avantaj de 0,175! Rolurile s-au inversat, deci, și sovieticele efectuează acum, la sol, cursa de urmărire. Ne mai trebuie, gîndesc cu voce tare, măcar un 10 la sărituri, „pardon”?, întreabă englezul de lingă mine, crezînd că m-am adresat lui și n-am nici măcar politetea să îngin ceva. Doar notez: Popa 9,825, Szabo 9,900, Voinea 9,875, Golea 10, Dobre 10, Silivaș 9,925. Nu un 10, ci doi, victoria finală nu ne mai poate scăpa, chit că Șuşunova ia 10 la sol, fetele se îmbrățișează, fotoreporterii aleargă către ele ca apucați, spectatorii aplaudă frenetic și tabela certifică: Romania - World Champion 1987!

N-am însă timp de nimic.

24 octombrie

O „PREMIERĂ ABSOLUTĂ” NUMITĂ AURELIA DOBRE

Mă trezesc cum m-am culcat, stors. Ca și cum eu însumi aș fi concurat! Să mă fi plictisit de atîta gimnastică sau, pur și simplu, să mă fi înrobît o-seala? Oricum, parcă nici de acest jurnal nu-mai am chef! Răsfoiesc ziarele de dimineață și nici un elogiu, nici o fotogra-

sună Bucureștiul. Acasă, Costinel Macovei a și aflat. Mă reculeg și dictez: echipa României a fost cea mai omogenă... Am consenat o strălucitoare victorie a muncii susținute, îndirjite, fără preget... fetele noastre au cîștigat 4 din cele 8 aparate, primind cele mai multe note de 10... Avem 4 sportive în primele 6 din lume... Apoi, parcă sleit dintr-o dată de puteri, mă prăvălesc pe un scaun și trag cu urechea. „Formația României nu a fost niciodată atît de puternică”, rezumă corespondentul Agenției T.A.S.S., citîndu-l pe antrenorul sovietic Rodionenko. „Am asistat la o seară memorabilă, la un recital de grație și desăvîșire, oferit mai ales de o echipă a României excelentă”, silabisește același Hans Van Wissen. Un spaniol, de la E.F.E., parcă mingie cuvintele; „Surprinzător, dar pe deplin meritat, româncele și-au adjudecat medalia de aur a celei de a 24-a ediții”. După care, naturale, modeste, proaspetele campioane mondiale traversează centrul de presă, îndreptîndu-se către locul rezervat interviurilor. Sînt firește mulțumite, dar atît. Nici o „poză”, nici un ifos. Ele au venit, aici cu o treabă, să arate că sînt cele mai bune din lume, și-au dus-o la bun sfîrșit, pîrînd ușor amuzate, dacă nu chiar contrariate, de zarva din jur. Afară, îl întîlnesc pe ambasadorul României la Haga, Constantin Stătescu. A ținut să nu lipsească azi și are toate motivele să fie mîndru. Fetele, îl aud, au făcut un lucru minunat. Urc în mașina dînsului și, ca la comandă, adorm. Mă trezesc abia la Haga, după aproape trei sferturi de oră. Nu mai plouă. E o noapte cu multe stele. Ies pe balcon și încep să le botez: steaua Aurelia, steaua Daniela, steaua Cati... De-ar fi și miine, și poimiine. Cer senin!

Weibliche"... Eternul feminin, cel care a perpetuat principiile frumuseții și ale grației... Bravo, Aurelia!

La „reședința” mea din Haga, în fața unui pahar de bere „Heinecken”, încerc să gîndesc la tot ce-a fost și să ating esența. Grea întreprindere! Toate fetele noastre, deci, și-au propus mult și au ridicat stacheta foarte sus, mai sus ca oricînd. Premierile lor mondiale, mai ales la birnă, au uluit. Cel mai bine a reușit însă Aurelia, care a invins toate li-mitele sau numai le-a ignorat, ceea ce pare să fie, pînă la un punct, același lucru. Dincolo de bagajul de pregătire necesar și chiar ceva mai mult. O anume

inconștiență, fără ca asta să fie peiorativ. Din ce să fi izvorît stăpînirea ei de sine? Doar din tehnică? Nu găsesc, pe loc, un răspuns mulțumitor. Poate și din faptul că a plecat, la nivelul echipei, cu șansa a doua, chiar cu a treia. E tocmai ce-a acuzat Daniela, „roemeense vlinder” („Algemeen Dagblad”), româncea zburătoare, socotită marea favorită. În plan psihic, rolul acesta s-a transformat pentru ea într-o povară apăsătoare. N-a arătat că i-e frică, dar i-a fost... Performanța implică o luptă cumplită și ea im-bătrînește adesea timpuriu. De ce nu și pe fetele noastre? Unde să fie secretul? Tot întrebîndu-mă și nerăspunzînd, cad într-un somn adînc, geologic.

25 octombrie

NAPOLEON N-AVEA DREPTATE!

Ultima zi de concurs. De-a-cum zarurile sînt aruncate și n-avem cum să nu luăm alte 3-4 medalii. Am însămintat bine, vom culege mult. Problema e cît de mult? La „Ahoy”, agitația e în toi. Biletele costă o avere. De fapt, în Olanda totul costă o avere. Dacă vrei un pahar de apă, nu minerală, apă apă, potabilă, de la chiuvetă, trebuie să plătești 20 de centime! Theodorakopoulos are avion peste o oră. Nu mai am ce să văd, glumește, ce-a fost de văzut, româncele, am văzut! Drăguț băiat. Îmi oferă cîteva prospecte despre Olimpiada din 1996, la care Atena lui candidează pentru organizare. Sînt deja gata?, mă mir. Grecul mă privește amuzat și, trăitor sub umbra nepieritoare a Akropolisului, vorbește parcă din Socrate: firește, ca miine e 1996!

Pentru noi, medaliiile pe aparate vin pe bandă rulantă, Dobre și Silivaș tîindu-și parte consistentă. Prima ia aur la birnă și bronz la sărituri și sol. Cealaltă, replica orgoliului rănit, aur de două ori, la paralele și sol. Observ că, la sărituri, apare pe lista de concurs Golea, deși aseară se anunțase Silivaș. Secretara federației noastre, Maria Login, care a renunțat la sobrietatea obișnuită pentru a se bucura în vîzul lumii, mă lămurește că antrenorii au optat, la note egale, pentru Eugenia, spre a-i da și stelistei șansa unei medalii. De unde eram liniștit, încep să calculez: va fi, prin Golea, o me-

dalie cîștigată sau, prin absența lui Silivaș, una ratată? Exactă, Golea își adjucează argintul, ca încă o dovadă că avem nu o yaloare sau două, ci o școală. Îmi mai rămîne să văd ce e cu Cati Szabo, la birnă. „Veterana” garniturii noastre lucrează impecabil și, cu 9,875, trece pe locul 3. Medalia ei de bronz mi se descope-ră, greșesc?, mai prețioasă decît multe altele, tocmai pentru că e a perseverenței, a longevității. La paralele, Marius Rizan urcă pe 6. Antrenorul lui, Dan Grecu, susține că e un semn încurajator și acceptă că se putea mai mult. Festivitatea de închidere, fastuoasă, nu mai interesează pe nimeni. După atîta frumusețe și simplitate, pare un schimb de amabilități inutil, încărcat. Nu există însă nici un vinovat, aceasta e din totdeauna soarta finalurilor. Aici, Napoleon n-avea dreptate. Sînt momente cînd ultimul act nu-l dă uitării pe primul.

Vorbesc cu Bucureștiul. Îmi fac bagajele, mai am un ceas liber și trec prin fața Palatului Păcii, operă a celebrului arhitect Le Corbusier și, de mulți ani, sediul Curții internaționale de justiție. Palatul e, pe harta lui Den Haag's Gravenhage, cum îi spun olandezii reședin-ței regale și a administrației de stat (capitala constituțională a regatului e la Amsterdam), un obiectiv turistic important. Îl găsesc mohorit și fără culoare. Dreptatea, mai ales cînd este internațională, merită mai mult! Ajung greu la gară, căci

polițiștii și-au devansat greva. S-au adunat aici 11 000 și cer salarii sporite. Ca să arate ce rol important dețin, au lăsat circulația nesupravegheată și totul s-a transformat într-un haos. Mi-e dor de casă.

Momentul victoriei finale. Aurelia Dobre și antrenorul Adrian Goreac

Așa s-a desfășurat a 24-a ediție a „Mondialelor” de gimnastică, eveniment care mi-a dăruit privilegiul de a trăi o săptămînă bransat la 1 000 de volți. Jurnalul de mai sus informează, sper, că am suferit și am exultat, de unde și această tentă ușor autobiografică a însemnărilor, pentru care îmi cer scuzele de rigoare. Ca și pentru - inerente unei astfel de „literaturi” - repetițiile de termeni sau chiar neglijențele stilistice. Sigur că pe unele aș fi putut să le îndrept. N-am vrut însă, tocmai pentru a păstra tenta de autenticitate.

A fost, în Olanda, în toate fe-lurile, dar totul s-a încheiat, dacă gîndesc bine, într-o felie de viață tumultuoasă. Rezumînd, a fost formidabil. Atît. Orice altă caracteristică se re-trage, ca un reflux, ferindu-l pe martorul ocular pus să se des-tăinuie de aglomerare sau - cum inconfundabil scria Radu Cosasu - de „trista răcire a ad-jectivelor și a lutului lor”. Dacă se cuvine, înainte de a pune punct, să le mulțumesc fetelor noastre „de aur”, cu adevărat minunate (ca și antrenorii lor!) la „Mondialele” de la Rotter-dam, voi proceda la fel și cu dumneavoastră, stimată cititori, mulțumindu-vă pentru atenție.

Ovidiu IOANIȚOIA

Pe cea mai înaltă treaptă a podiumului „europenelor” — 1987, Daniela Silivaș, câștigătoare a patru medalii de aur

DANIELA SILIVAȘ, MAREA ÎNVINGĂTOARE A „EUROPENELOR”

După ce Nadia Comăneci, în 1975, la „europenele” de la Skien, din Norvegia, a fost prima gimnastă română care a dominat cu mare autoritate o competiție de prim rang a acestei discipline — câștigând atunci patru medalii de aur și una de argint, iată că în 1987, la Moscova, o altă tinăra sportivă româncă s-a impus categoric, cu strălucire și prestanță, la Campionatele Europene de gimnastică, realizând un spectaculos „bis” al gimnasticii românești. Este vorba de **Daniela Silivaș**, gimnastă de 17 ani din Deva, care a fost, după cum au apreciat comentatorii și presa de specialitate, eroina competiției, nu numai prin numărul de trofee cucerite — patru medalii de aur și una de argint —, ci mai ales prin maniera în care și-a etalat superioritatea, prin forța cu care s-a impus practic în toate cele cinci probe ale întrecerii. Spunem cinci probe pentru că socotim că și individualul compus este una dintre probele gimnasticii, poate cea mai grea dintre toate în gimnastica sportivă. Iar Daniela Silivaș a fost cea mai bună din Europa atât la individual compus, cât și în trei din cele patru aparate ale gimnasticii feminine, obținând — într-o dispută de ridicat nivel tehnic, cu participări selecte ale celor mai bune sportive de pe continentul nostru, dintre care nu a lipsit

nici campioana mondială absolută de la Montreal-1985, Elena Șuşunova — patru medalii de aur și una de argint, probând inepuizabilele posibilități ale gimnasticii feminine românești și confirmând convingător reputația internațională a școlii românești de gimnastică.

Strălucitul succes al Danielei Silivaș la „europenele” de gimnastică de la Moscova-'87 nu este nicidecum o surpriză, date fiind „antecedentele” ei în competițiile de vîrf ale gimnasticii. Să reamintim, spre exemplu, că în 1984 ea a cucerit „Cupa Prietenia” de la Trnava și a devenit apoi, la Rimini, pentru prima oară campioană europeană de junioare (la birnă); a fost medaliată la Campionatele Europene de senioare de la Helsinki, din 1985, an în care a devenit și campioană mondială de senioare la birnă, în întrecerile desfășurate la Montreal, în Canada. Așadar, Daniela lua startul la Moscova pe poziția de favorită, fiind socotită, în unanimitate, alături de Șuşunova și Priahina, cea mai îndreptățită candidată la medaliile acestei puternice competiții europene. Și Daniela a confirmat cu strălucire previziunile, despre ea vorbind în cei mai elogiași termeni specialiști reputați și ziariști din întreaga lume.

O opinie autorizată, directă, exprimată fără echivoc are despre Daniela Silivaș președintul

Medaliații „europenele” de la Moscova: Eugenia Golea, Daniela Silivaș, Marian Rizan și Camelia Voinea.

tele Federației Internaționale de Gimnastică, Iuri Titov. „Daniela Silivaș este la această oră o gimnastă foarte puternică, spune reputatul tehnician sovietic. Daniela este o sportivă de înaltă cultură, la fel de artistică și de bine pregătită la toate cele patru probe ale gimnasticii”. Sub titlul **RISC, VIRTUOZITATE, PSIHIC DE FIER**, ziarul „Naroden Sport” din Sofia consacră un amplu comentariu campionatelor europene de la Moscova, în care elogiază comportarea și rezultatele obținute de noua campioană absolută a Europei. „Ca întotdeauna — scrie Naroden Sport — orientarea gimnasticii moderne o dau cei mai buni. Cea mai bună, cea mai spectaculoasă a fost la Moscova sportiva româncă Daniela Silivaș. Prin tot ce face, ea amintește de marea ei predecesoare Nadia Comăneci, iar Daniela nici nu ascunde măcar că Nadia este idolul ei. S-ar putea spune că Daniela Silivaș concentrează în ea acel aluat al gimnasticii în care se află cite ceva din cele mai alese calități ale acestei discipline — forță explozivă, o dinamică de necrezut în cele mai grele și complexe combinații ale exercițiilor (la sol, de pildă, ea execută totul într-un ritm infernal, parcă fără să respire, densitatea este maximă, mișcarea neîntreruptă). Pe deasupra, ea a arătat că are un sihih de necrezut. Neîndoios, Daniela a fost cea mai bună la individual compus, cucerind patru medalii de aur din cinci posibile și n-a lipsit prea mult s-o câștige și pe aceasta. Aproape că ne e greu să spunem la care dintre aparate este ea cea mai bună, dar birna pare să fie punctul său forte. A început cu această probă la Campionatele Mondiale de la Montreal din 1985, cînd a cucerit titlul de campioană mondială. Dar Silivaș are lingă ea încă o concurență excelentă de individual compus, Eugenia Golea, gimnastă cu mare potențial valoric și competitiv”.

Ni s-a părut semnificativ că această ultimă idee subliniată în comentariul colegului Emanuil Kotev de la „Naroden Sport” este prezentă și în opiniile altor specialiști, în sensul că gimnastica românească nu se bazează numai pe Daniela Silivaș, ci și pe alte sportive de mare talent ca Eugenia Golea sau Camelia Voinea, de asemenea cu prestații excelente la ultimele campionate europene. Fosta campioană mondială Rusudan Siharulidze ne spunea urmă-

toarele după întrecerile de la Moscova: „În evoluțiile Danielei Silivaș se îmbină uimitor de armonios toate componentele înaltei măiestrii a gimnasticii: dificultatea combinațiilor, latura artistică a execuției, stabilitate psihică și abordarea inteligentă a riscului. Succesul gimnastei românce a fost convingător și pe deplin meritat”. Într-un comentariu consacrat competiției de la Moscova, cotidianul parizian l'Equipe analizează evoluția campioanei noastre, subliniind în subtitlu: „De patru ori campioană a Europei, printre care la individual compus, româncea a fost marea învingătoare de la Moscova. O consacrare care a fost bine programată”, iar în text menționează: „Este, deci, logic s-o regăsim azi pe româncă în postura de campioană absolută a Europei, dar mai importantă este constatarea că ea le-a învins net pe toate adversarele sale. Prin superioritatea tehnică etalată, prin această ușoară atitudine de răceală, în care întinim deopotrivă timiditate și indiferență”.

O mare campioană poate aprecia, fără în-doială, cel mai bine valoarea unui succes, deoarece cunoaște în profunzime dificultatea cu care se ajunge la marile rezultate. Iată de ce ni se par foarte interesante opiniile exprimate de Natalia Iurcenko, campioana mondială absolută din 1983, în ziarul „Pravda”: „Mie mi-au plăcut foarte mult evoluțiile gimnastelor românce Daniela Silivaș, Camelia Voinea și Eugenia Golea, un trio care s-a dovedit cel mai bun. În general, disputa dintre gimnastele sovietice și românce a fost întotdeauna foarte dirză, motiv pentru care cred că la viitoarele campionate mondiale din 1987 și la Jocurile Olimpice din 1988 concurența va atinge apogeul”. În comentariul din „Izvestia” citim între altele: „Publicul a răsplătit de fiecare dată cu ovații exercițiile gimnastei românce Daniela Silivaș. Excelență a fost compoziția exercițiului ei la sol, pentru care două dintre arbitre au acordat nota maximă, 10!”.

Aprecieri și comentarii elogioase la adresa Danielei Silivaș, Eugeniei Golea și Cameliei Voinea, la adresa școlii românești de gimnastică feminină au apărut, de asemenea, în toate ziarele și revistele de sport din Europa.

Constantin MACOVEI

**Doina Melinte,
prima campioană a lumii
la 1500 m, în sală**

După experiența reușită în 1985, la Paris-Bercy, când au fost organizate Jocurile Mondiale de sală la atletism, I.A.A.F. a decis să facă pasul cel mare și să organizeze în 1987 Campionate Mondiale pe teren acoperit. Sarcina găzduirii primei ediții și-au asumat-o americanii, mai precis municipalitatea orașului Indianapolis, capitală a statului Indiana. Acest oraș dispune de o sală uriașă, Hoosier Dome, cu o capacitate de peste 50 000 de spectatori. Chiar dacă în cele trei zile de întreceri totalul spectatorilor a fost doar de 52 316, acesta reprezintă, oricum, un record pentru competițiile de atletism pe teren acoperit. La întreceri au luat parte 410 atleți din 84 de țări, între care și România.

După ce în prima zi de concurs, la 3000 m, Maricica Puică s-a clasat a treia, fiind depășită în finalul cursei de atletele sovietice Tatiana Samolenko (8:46,52) și Olga Bondarenko (8:47,08) ea reușind cu 8:47,92 un nou record național și, oricum, o medalie de bronz onorantă; în ziua a treia, la 1500 m, printre concurențe s-a aflat și campioana noastră Doina Melinte, deținătoare a recordului european de sală la această probă (4:02,54 din '85, de la Atena). A fost o cursă tactică, în care pe primul plan s-au aflat sovieticele Samolenko și Svetlana Kitova (care nu este alta decât campioana europeană de sală de la Madrid, în 1986) și elvețianca Gasser, surprinzătoarea câștigătoare a „europenelor” de la Lievin, cu puțină vreme înaintea C.M.

Doina se află pe poziția a patra multă vreme a cursei, pare liniștită deși un observator atent sesizează că e gata să răspundă imediat oricărei tentative, eventuale, de evadare. Turele trec una după alta, antrenorii se agită pe margine și, deși nu e nevoie, strigă fiecare pe limba lui, ceva ce nici alergătoarele nu înțeleg, răci este un zgomot infernal, spectatorii fiind și ei captivați de desfășurarea cursei.

A mai rămas de alergat ceva mai mult de o tură de pistă. Spectatorii sînt în picioare... Dar ce-a fost asta? Dintr-o dată, evitînd abil pe cele din față, Doina Melinte trece ca acceleratul printr-o mică gară unde, obișnuit nu oprește, și se duce în față. În doar cîțiva metri își asigură un avans care devine substanțial, de circa 10 m, în totuși puțină distanță care a mai rămas, pînă la linia de sosire. În acest timp, deși la rîndul lor adversarele se străduiesc să-i prindă „plasa”, Doina a fost de neajuns, cîștigînd primul titlu mondial în sală, la 1500 m, într-o manieră impresionantă, fără de replică.

Floreta de aur

„Elisabeta Tufan. La sosirea la Lausanne, acest nume nu spunea mult. Îi regăseam în palmaresul concursului de la Leipzig din cadrul Cupei Mondiale și pe poziția a opta în clasamentul internațional al armelor pe acest an. Să fie o apariție meteorică a unei noi stele românești? Nu. Elisabeta Tufan făcuse deja să se vorbească de ea. Dar sub numele dinaintea căsătoriei, Elisabeta Guzganu, prin cele două medalii de bronz la Campionatele Mondiale de tineret — Budapesta 1983 și Leningrad 1984”, astfel își începea comentariul pe marginea obținerii titlului de campionă a lumii de către floretista româncă în vara lui 1987, la Lausanne, suplimentul special al Federației Internaționale de Scrimă, „Escrime Magazine”. Comentariul deosebit de elogios la adresa floretei feminine românești („La Lausanne, cele două tinere finaliste, Tufan și Lazăr, au evoluat minunat, prin mișcarea pe planșă, simțul timpului și distanței, tehnica lor, în fine, fiind desăvârșită de antrenorii echipei naționale Ardeleanu și Petruș”), titlul reflectând pe deplin aceasta — „Tufan, totul frumos...”, omitea, însă, ceva din palmaresul primei noastre floretiste: prezența remarcabilă a acesteia la precedentă ediție a J.O. de la Los Angeles, unde a obținut împreună cu formația României medalia de argint (câștigând doar în finala susținută cu echipa R.F.G.) și locul 4 în proba individuală.

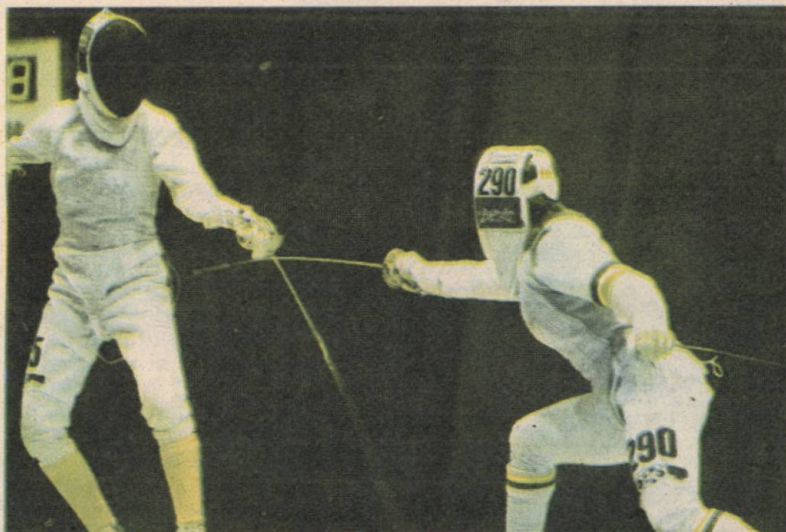
Și dacă atunci, în 1984, pe scena teatrului Terrace, din cadrul Complexului expozițional Long Beach Convention de

la Los Angeles, floretistele noastre n-au putut trece de experimentatele scrimere vest-germane, de această dată, la Palais de Beaulieu din Lausanne, într-o compoziție mult întărită, le-au întrecut net (9—6) în semifinalele probei pe echipe pe deținătoarele titlului olimpic (în echipa R.F.G. aflându-se acum „aurul” și „argintul” ediției 1986 a C.M. de la Sofia, Fichtel și Bau!), iar în proba individuală, Elisabeta Tufan obținând cununa victoriei finale după ce a surclasat-o (8—4) pe coechipiera acestora, Zita Funkenhauser. O trumoasă și elocventă revanșă, dătătoare de speranțe în perspectiva apropiată a Jocurilor Olimpice 1988!

Și o interesantă similitudine, grăitoare, credem noi: ultima floretistă româncă care a deținut titlul mondial, Ecaterina Iencic-Stahl, și-a început ascensiunea în elita internațională a acestei probe pe planșele „mondialelor” de tineret, ca la 10 ani după ce devenise cea mai bună dintre cadete, să câștige, în 1975, la Budapesta, titlul suprem al senioarelor, la puține luni după ce devenise mamă; acum, Elisabeta Guzganu—Tufan a „repetat” această traiectorie de viață!

Paul SLĂVESCU

Un moment, din cele multe care au dat culoare palpantelor finale a floretei feminine la Lausanne (în dreapta — Elisabeta Tufan)

Povestea de aur a canotajului nostru feminin este ca un perpetuum mobile: nu are început (în aparență, pentru că este atât de vechi încât l-am uitat) și (sperăm) nici sfârșit. Ea se desfășoară aidoma, cu medalii de aur, la cele mai mari competiții ale lumii, înșirându-se toate pe o salbă tot mai grea, care innobilează vitrina cu trofee a sportului românesc. Dar nici cînd n-a fost mai frumoasă ca la ultima ediție a Campionatelor Mondiale, găzduite în august '87 de Copenhaga; cînd fetele noastre s-au întors cu 4 medalii de aur, una de argint și una de bronz.

Fetele noastre, înalte și zdravene, ca orice canotoare, au un grai dulce și molcom, din

Țara de Sus a Moldovei. Majoritatea provin de sub obcinele Bucovinei. Poate că un studiu serios de sociologie sportivă ar putea desluși de ce fetele acestea ca stîncă, rezistente și destoinice, care se înhamă la muncă fără să crîcnească, care pregătesc, în liniște și cu răbdare, de-a lungul unui an întreg imbucătățit în mii de ore de efort, în luptă cu kilometrii și cu kilogramele, explozia superbă de forță și de voință, de numai 7 minute, cît durează o cursă, care știu să-și cenzureze bucuria după victorie, cu gîndul la obligațiile cursei care urmează, de ce tocmai aceste fete provin dintr-o anume zonă geografică delimitată strict. Pînă atunci, să vehiculăm, și noi, explicația „după

Două admirabile sportive în plin efort: Rodica Arba și Olga Homeghi

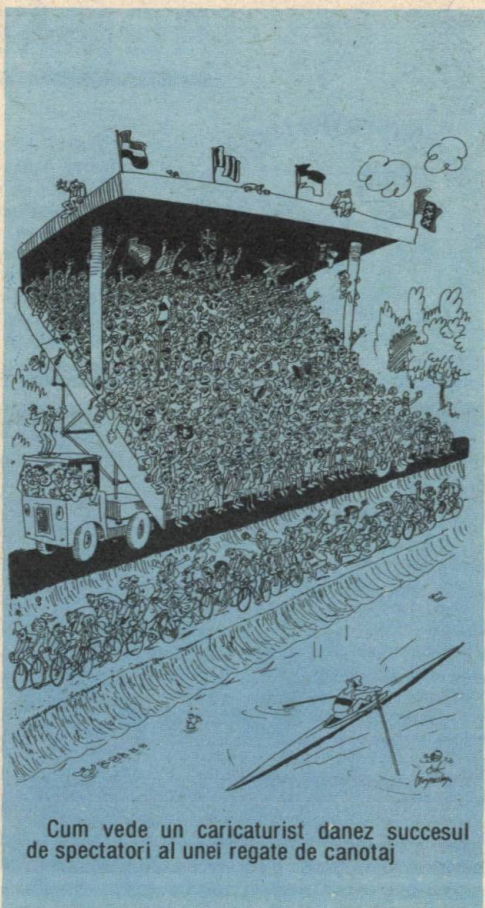
ureche", acceptată în lumea canotajului. Că oamenii sînt asprii de climă și învinși de aerul tare al locurilor. Că specificul montan reeditează un tel de matriarhat în curtea „omului”, plecat să țapinească prin codri, iar femeia rămîne „mîna de bărbat”, energetică, necodîndu-se la muncile fizice. Odraslele în fustiță (dintre care pot răsări, iată, canotoarele), sînt crescute în acest spirit, gata oricînd să pună mîna și pe mătură dar și pe sapă, să bage ața în ac dar să-și și aplece spina sub un sac. Cert este că aproape toate fetele canotajului au fost descoperite, adolescente longiline și cu obraji plînd de sănătate, în curtea unei școli din mediul rural. Normal, nici una nu știa să înoate și nici una nu s-a speriat de exigențele primelor antrenamente. S-au ghemuit pe vislă și au început să „tragă” serios, cîstit, cu o abnegație ancestrală, parcă de cînd lumea în această nouă înțeleptenie, în acest sport în care nu se poate trișa, în care răsplata aparține celor mai perseverenți. Așa că dacă le întrebă ce a fost mai greu și mai greu pe drumul lor presărat cu medalii de aur, o să răspundă toate cu o buțadă: „Să învățăm să... înotăm!”

...Copenhaga 1987. Orașul gris (fațadele clădirilor) — alb (lemnăria ferestrelor) — verde (peluzele de iarbă) își vede de treabă, insensibil la frămîntarea Lacului Bagsvaerd, care găzduiește Campionatele Mondiale. Lacul se află situat la o depărtare de 25 de kilometri de metropolă, este o oglindă de apă naturală, amenajările sînt sumare, frumusețea frustă a decorului a rămas neatinsă. „Valoarea” peisajului se răzbună, însă, căci locul este expus vînturilor, într-un fel se concurează pe un culoar de sub mal și altfel pe un altul din mijlocul pistei. Chiar și apa este potrivnică vislitolui, fiind „greă”, ceea ce în limbajul canotorilor înseamnă a nu fi limpede, curată, ușor de „întors” pe lopată. Toate aceste impedimente au fost acuzate din plin de sportivi,

delegațiile prezente s-au și plîns oficial, mai ales după prima reuniune a finalelor, aminată cu vreo 4 ore din pricina rafalelor de vînt care se întetiseră tocmai în momentul startului. Elvețianul Thomas Keller, președintele Federației Internaționale, a închis, însă, gura tuturor, atunci cînd le-a reamintit că tot aceleași personaje care acum se înfrînceau în a face contestații, aleseseră, prin vot secret, Bagsvaerdul, ca gazdă a „Mondialelor”, deși se cunoșteau perfect, de la regatele precedente, defectele acestui lac. Iar semnul de întrebare sub care trăiește acest paradox nu poate fi explicat decît prin „puterea” Danemarcei în această ramură sportivă, fiind cunoscut faptul că tehnologia modernă de concurs datorează foarte mult fabricilor daneze de profil. Nici cazarea sportivilor n-a depășit un anumit nivel aproape de cota incomfortului. Lotul nostru a locuit alături de suedezi, iugoslavi, polonezi și chinezi, într-un motel situat la mare distanță de forțota capitalei, pe un cîmp deschis, în apropierea aeroportului. Este un tel de popas, la prețuri modice, accesibile tinerilor turiști plecați cu rucsacurile în spate să cunoască Scandinavia. Pe culoarele sale austere, siluetele inedite ale sportivilor spătoși, care împesătrîtează tabloul cu caracteristici etnice bine definite: chinezii, mongoloizi, delicați, în ciuda sportului, aspru de forță, căruia i s-au dedicat; suedezi, blonzi, cu tenul sidefui, aproape transparent; polonezii, tot blonzi, dar de tip slav, robuști, degajați; iugoslavii și românii, cu reflexe meridionale. Sportivii contrastează puternic cu grupurile de vilegiatari, animate de febra plecărilor continue, pentru că micul nostru motel nici nu-i altceva decît o rampă de plecare spre aeroportul situat la doi pași. Ei, sportivii, sînt gravi și preocupați, măsoară tot timpul listele de rezultate, fac planuri tactice pentru cursele care urmează. Iar dintre toți sportivii, „tricolorii” sînt cei mai încordați, cei mai „prînși”. Cînd ies din chilioarele lor (ca-

merele fiind niște faguri mititei cu 4 paturi, suprapuse, două câte două) o fac numai pentru respectarea unui traseu de mare strictete; antrenament — masă — concurs. Poate că nu vă vine să credeți, dar, invariabil, chiar și atunci când primele medalii de aur se și găseau în buzunarul lor, canotoarele noastre se sculau la ora 5, pentru a pleca la 6 fără un sfert la antrenament, înaintea tuturor. Comisă la ore când alții dormeau, vrednicia lor a rămas în anonimat. Au apucat, însă, cu toții, să se înfrupte din spectacolul colosal pe care îl asigurau canotoarele noastre pe lac, în timpul probelor, ale căror protagoniste incontestabile au fost. Simțul măsurii și modestia le-au rămas aliate și după triumful final. 4 medalii de aur le-ar fi dat dreptul la un sentiment de superioritate, afișat, dacă tot au refuzat slalomul printre sticlele de bere, pe care îl făceau alte „medalii”, mai „ușoare”, de argint sau de bronz. Fetele noastre au rămas modeste, demne, într-o cuminenție nu smerită, ci absolut autentică, structurală, proprie campionilor cu „vină” adevărată. Stăteau toate „medaliile de aur”, Olga Homeghi, Rodica Arba, Veronica Necula, Lucia Toader, Adriana Chelariu, Valentina Virlian, Ecaterina Oancia, Mariana Trască, Livia Tieanu, Maria Sava, în jurul antrenorului Ioan Boicu, gata să recepteze, ca de obicei, programul de lucru, în continuare. Fericit că prinde, în plen, grupul masiv al laureatelor cu tricouri albastre și cu tricolorul pe piept, un ziarist străin, scoțindu-și carnetul de note, s-a apropiat de antrenorul emerit Ion Boicu, adresându-i întrebarea: „Care este secretul marilor succese ale canotoarelor române?” Ion Boicu a dat „un răspuns” mut, stupefiant și atât de plastic, încât ziaristul s-a îndepărtat cu ploconeli de mulțumire, vizibil satisfăcut. Poate că găsisese cheia reportajului său. Dar ce făcuse antrenorul român? Luase absolut la întâmplare mîna uneia dintre fetele sale, și-i întorsese palma. Pecițile muncii se aflau acolo, ca niște crampoane pe gheata unui fotbalist. Imaginea avea o notă de duritate, contrasta cu zîmbetul gingaș al fetei, dar se armoniza perfect cu mîndria și cutezanța care i-au fulgerat, o clipă, privirea.

Ion CUPEN

Cum vede un caricaturist danez succesul de spectatori al unei regate de canotaj

Maria Sava a cîștigat ultimele două ediții ale C.M. la proba de schif simplu, categoria ușoară

ROMÂNIA — O FORȚĂ

Ziarul AS din Madrid, numărul din 29 august: *Dominării zdrobitoare a înotătoarelor din R.D.G. i s-au putut opune doar românele, care au cucerit nu mai puțin de opt medalii și aceasta cu doar cinci înotătoare. O viguroasă demonstrație de concentrare a valorii. Tamara Costache, Noemi Lung, Stela Pura, Luminița Dobrescu au plecat de la Strasbourg cu 2 medalii de aur, 1 de argint și 5 de bronz, România fiind singura forță care ține, într-o măsură, pasul cu cea mai puternică școală de înot din lume... Trebuie urmăriți pașii Luminiței Dobrescu (16 ani) și Lievei Copariu (13 ani, mezină echipei).*

La ceasul frumoaselor aduceri aminte, o imagine revine stăruitor: Noemi Lung pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, pentru izbînda sa răsunînd în tîlha oară „Tricolorul” în marea arenă a „europenelor” de seniori, iar apoi graba băimăreanței din nou spre locul de adunare. Urma o altă probă... Nu înainte însă de a-și fi înălțat privirea către masa presei, de unde s-au auzit aplauze ca și din bine populata tribună, exclamînd, cu figura luminată de surîsul ei plin de candoare, „M-am ținut de cuvînt, nu-i așa?”. O mare sportivă se bucura, cu toată ființa, pentru o mare victorie, visată atîta vreme, promișă și izbucnită.

Și ar mai merita reproduce, înainte de a intra în miezul problemei, cuvintele antrenorului emerit Mihail Gothe, cuvinte rostite spre sfîrșit de iarnă, după un circuit de concursuri cu semnificative rezultate, inclusiv la Strasbourg, într-o veritabilă avanpremieră a C.E.: „Schiltigheim, piscină acoperită, va oferi în vară con-

dițiile obținerii unor înalte performanțe. Iar înotul românesc va trăi clipe dintre cele mai frumoase acolo, atunci. Puteți fi siguri.” Pro-nosticuri împlinite pe de-a-ntregul...

A 18-a ediție a Campionatelor Europene de natație a însemnat, cum s-a spus și s-a scris pretutindeni pe bătrînul continent și dincolo de limitele acestuia, **un veritabil succes**. În capitala Alsaciei au fost doborîte, în memorabile curse ale înotătorilor, șase recorduri ale lumii și alte șapte europene, extrem de sugestive pentru uimitorul nivel atins fiind, mai cu seamă, întîmplările din „maratonul” natației feminine — o fată din R.D.G., Anke Mohring, a ajuns să parcurgă 800 m liber în mai puțin de opt minute și 20 de secunde! — sau din mixtul masculin — Tamas Darnyi, din Ungaria, devine dublu laureat după cele mai rapide parcursuri reușite vreodată în procede-

O PREMIERĂ DINTRE MULTELE

Revăzînd, cu ochii minții, filmul întrecerilor de la Strasbourg, începem cu ziua de 18 august, amintind doar în treacăt de antrenamentele din improvizată piscină descoperită sau bazinul de concurs de la Schiltigheim, la finele cărora tot îi întrebam pe antrenorii Gheorghe Dimeca și Mihail Gothe cum e, spre a primi invariabil același răspuns — „e bine”. Deci, marți 18 august, ziua de debut a înotului la ediția cu numărul 18 pe firul „europenelor”. Un debut dens pentru noi: toate cele șapte fete au urcat dinmineața, în serii, pe bloc-starturi. La 100 m liber, Luminița Dobrescu și-a asigurat locul în finala mare cu al treilea timp al seriilor — 56,71, Tamara Costache cu al patrulea — 56,90. Noemi Lung a avut, de departe, prima performanță la 400 m mixt, 4:44,14, tînăra de 15 ani Andreea Sighiarto ac-

cedînd în finala B, cu 4:59,46. Iar cvartetul Luminița Dobrescu, Livia Copariu, Stela Pura, Anca Pătrășcoiu a obținut, la rîndu-i, dreptul de a spera la o realizare fără precedent. În fapt, această suită de promovări în rîndul frunțășelor însemna, prin fiecare în parte și toate laolaltă, un șir de premiere.

Două românce, așadar, între primele opt specialiste pe „sută” ale Europei. Pe culoarul 6 al finalei, Tamara a întors în frunte după 50 m, completînd, în cele din urmă, bilanțul celor patru medalii de bronz din istoria de pînă atunci a participării românești la C.E. cu încă una, timpul înregistrat de ploieșteancă fiind 56,11. În urma ei a atins placa Luminița Dobrescu, cronometrată în 56,36. Următoarea secvență din aceeași zi a împlinit plenar talentul și truda unei mari sportive, price-

peria și munca oamenilor din natația noastră. După ce Andreea Sighiarto a terminat a patra în finala B, la 400 m mixt — 4:57,23, spre locul de start s-au îndreptat concurențele cu visuri de podium într-una din cele mai solicitante probe, cu cite două bazine de dimensiuni olimpice parcurse în patru stiluri. Favorita, prin prisma înregistrărilor de un an, chiar doi!, se numea Noemi Lung, care, avînd cel mai bun timp al seriilor, evolua pe culoarul 4. Era mai destinată decît oricînd, repetînd ocularului „mă voi bate pînă la capăt, astăzi trebuie să se cînte și imnul nostru”. Și s-a cîntat! Pentru că doar la flutur în față s-a aflat altcineva — campioana mondială Kathleen Nord (cu 1:03,77, băimăreanca întorcînd a doua — 1:04,22), de la stilul spate victoria conturîndu-se tot mai limpede. 2:13,69, respectiv 2:15,71, Cornelia Seithe, tot din R.D.G., apoi la bronz, 3:36,20 față de 3:37,20 sovietica Elena

A ÎNOTULUI FEMININ DE PE BĂTRÎNUL CONTINENT

● Promisiuni onorate ● Povestea a două medalii de aur ● „Pentru prima oară” — de câte ori nu am exclamat așa? ● Trei finale, trei medalii într-o singură zi ● Totalul celor opt trofee de la Strasbourg sau o performanță fără precedent, într-o competiție cu recorduri pentru... anul 2000

ul-procedeelor, 2:00,56 la 200 m, 4:15,42 la 400 m.

Strasbourg, orașul de peste 400 000 de locuitori, al șaselea oraș al Franței, cu o binecunoscută vocație internațională (aici se află sediile multor organisme), centru universitar ce se laudă cu studenții celebri de altădată precum Napoleon Bonaparte, Metternich, Goethe, Pasteur, această urbe în care s-a născut celebrul mim Marcel Marceau intră în cartea natației mondiale printr-o ediție ce greu se poate uita. Între multe fapte ce au însemnat memorabilele întreceri pe cele opt culoare se numără, fără doar și poate, **plasarea înotului feminin românesc pe poziția a doua în ierarhia continentului**, ale cărui vedete au luat, în august, o importantă opțiune în perspectiva J.O., mari performanțe stabilite cu puțină vreme înainte de „europene” dincolo de Ocean, dovădindu-se... mici pentru sportivii europeni. Fetele noastre s-au întors de la Strasbourg cu

un bilanț fără precedent: **NOEMI LUNG** și **TAMARA COSTACHE** campioane ale Europei, la 400 m mixt, respectiv 50 m liber; stafeta de 4X200 m liber (**Luminița Dobrescu**, **Stela Pura**, **Anca Pătrășcolu**, **Noemi Lung**) medaliată cu argint; **Stela Pura** (400 m liber și 200 m fluture), **Tamara Costache** (100 m liber), **Luminița Dobrescu** (200 m liber), **Noemi Lung** (200 m mixt) medaliată cu bronz; alte șapte prezențe în finalele A. O recoltă demnă de orice veritabilă școală de înot. Un palmares ce a impresionat mulțimea tehnicienilor și comentatorilor, extrem de curioși să afle, spre pildă, „cum se pot explica izbînzile?” sau „cîte victorii veți obține în viitor în fața puternicilor sportive din R.D.G.?”. Variațiuni pe aceeași temă au fost la conferința de presă ale celei mai rapide înotătoare de pe mapamond, unde Tamara a răspuns, zîmbind, tuturor, în cuvinte simple: „Muncim, pur și simplu, muncim, se vede, mai bine ca alții”...

Dendeberova, craului detașînd-o pe maramureșeană, 4:40,21, aproape două secunde și jumătate, în final, mai repede decît „argintul surpriză” al simpaticei sportive din U.R.S.S. Și aproape patru secunde înaintea laureatei C.M. de la Madrid! Dar despre **strălucita revanșă** a româncei devenită cea dintîi campioană europeană a înotului nostru, ne vorbește chiar eleva lui Gheorghe Dimeca. Așadar:

„Am crezut, e adevărul gol-goluț, tot timpul în victorie. Prea am învățat multe din înfrîngerea de la „mondiale”, prea am mers totuși șnur după Madrid, îmi ziceam, spre a mai putea pierde acum. Sigur, concursul e concurs, mai ales la asemenea nivel, și tare importantă e intrarea în atmosferă, lupta cu tine însuși pentru a putea uita de toate, visînd cursa în cele mai mici amănunte. Așa că, o dată instalată într-o cameră de la eta-

Performerele de astăzi și de... mîine ale înotului românesc

jul patru al Hotelului Arcade, nu mi-a mai trebuit nimic, în afară de antrenamentele, gîndite de antrenorul Dimeca, de masă și odihnă, știînd că voi avea pe urmă vreme să revăd Strasbourgul (îl văzusem și în iarnă, la cir-

cuitul de concursuri). În autocarele de la și către bazin sau în puținele momente de răgaz zîmbeam la cîte o glumă, mă bucuram grija celorlalți din delegație — nu ești cumva obosea după „maratonul” Universiadei?, în-

Noemi Lung

trebau ei -, însă dacă e să spun drept voi recunoaște că gândul îmi era tot timpul la proba de marji. Am înotat-o, deci, în minte să sute de ori, adesea... împreună cu Tamara, buna mea prietenă. Cunoșteam bine adversarele, așteptam, spre pildă, atacul Elenei Dendeberova, velsa, prietenoasa sportivă sovietică, care a ținut să mă și prevină că va face totul să se țină după mine în cursă. Cam așa avea să fie... Timpul din serie, sub 4:45 (să tot fi fost aproape a cinsprezecea oară în ultima vreme când coboram limita asta), mi-a, turnat și mai multe picături de încredere în suflet -, ca să vorbesc ca la gazetă. Sper să nu mă acuzați de lipsă de modestie, dar atunci când ziaristul francez Pascal Coville m-a întrebat, înaintea finalei, dacă am emoții, i-am spus, zimbând, „pregătiți-vă să ascultați Imnul României“.

Cursa, ce să vă spun, a fost conform așteptărilor noastre. A plecat tare Kathleen Nord, ceea ce nu m-a speriat, fluturile fiindu-i un procedeu la îndemână, din moment ce a câștigat și titlul european la 200 m. Știam că vine spatele, unde nimeni nu putea avea avantaj. M-am desprins, într-adevăr, pe al treilea și al patrulea bazin, brasul - acest câlcâi al lui... Noemi - aducând-o mai aproape pe Dendeberova, lăsând totul pe seama ultimei sute de metri. Simțeam tribuna viuind, auzeam încurajările, în românește mai ales. Un brat, și încă unul, Elena a rămas în urmă, iată, îmi ziceam, aurul mă așteaptă la capătul culoarului; ce bucurie va fi acasă, în țară, la Baia Mare, pentru părinți, pentru bunica, pentru toți prietenii mei și al sportului. Aplauzele m-au trezit la realitate, se terminase, câștigasem, timpul era aproape de recordul național, însă, credeți-mă, mă simțeam în stare s-o iau imediat de la capăt, convinsă că voi învinge din nou.

Sosisse clipa atât de mult așteptată, în care parcă nici eu nu mai credeam la un moment dat. Am avut aproape oameni de bine ce au știut să mă ajute, chiar cu un cuvânt simplu, dar omenesc, și necesar, pentru care nu voi înceta să le mulțumesc. Am făcut-o în gând, de departe, în clipa când urcam pe treapta de sus a podiumului, spre a primi medalia de aur, când ascultam Imnul și vedeam înălțându-se Tricolorul... Îmi spuneam că pentru a trăi asemenea clipe, greu, imposibil aproape de redat în cuvinte, nimic nu poate fi prea mult sau prea greu. Și ți se pare adesea prea mult, și e adesea atât de greu. Ar fi însă, altfel, dați-mi voie să întreb, atât de frumoasă trăirea izbînzii, fără de orele de muncă crîncenă? Acum, când îmi făcusem datoria, mă puteam gîndi și la altele. Aveam să mergem, de altfel, într-o seară la un spectacol de sunet și lumină în superba clădire, a catedralei din Strasbourg - cu vitraliile sale măiestre, cu turnul impunător, de 142 metri -, am văzut seara inedite dispute de canotaj din orașul de pe Rin (două ambarcații sînt conduse de echipe de vîslași pînă se apropie una de alta și cite un tî-năr zdravăn din fiecare barcă încearcă să-l împingă pe adversar în apă cu un soi de prăjină specială). Însă astea nu înainte de alte curse, una chiar la citeva zeci de minute după victoria de la 400 mixt...”

Dacă din dreapta floastră, la masa presei, l-am auzit, în acea primă zi a înotului la Strasbourg, pe spaniolul Juan Gil Sabio exclamînd „Incredibil!”, nimeni nu se va mira că răspunsul a fost „...dar adevărat!”. Se petrecea la încheierea reuniunii, cînd o a treia medalie era cucerită de sportivele din România. Exclamația temperamentalului confrate avea totuși teme: **trei finale feminine, trei medalii**, ultima -

de argint - fiind cucerită într-o stafetă, ceea ce demonstrează limpede că înotul românesc nu mai trăiește cu o floare, două, ca pe vremea Cristinei Balaban-Șopterian sau a campioanei longevității, Carmen Bunaciu. E vorba acum de un buchet. **S-a născut, iată, o echipă...** La 4X200 m liber, deci, Stela Pura a fost cronometrată în 2:02.34, Luminița Dobrescu a atins placa după 4:04.04, Anca Pătrășcoiu la 6:07.52, iar Noemi Lung - care a înlocuit-o în finală pe mai tinăra Livia Copariu, mezină lotului - a refăcut pe ultimele lungimi ușorul avantaj luat de cvartetul din R.F.G. Ea a sosit cînd pe tabelă apărea 8:09.15, (nou record național). Mai rapide s-au arătat doar înotătoarele din R.D.G., chiar extrem de rapide din moment ce Manuela Stellmach, Astrid Strauss, Anke Möhring și Heike Friedrich (1:57.61 în ultimul schimb!) au adus recordul lumii de la 7:59.33 la 7:55.47. Prima mare performanță mondială bătută la Strasbourg, după cea continentală a brasistului englez Adrian Moorhouse - 1:02.13. În urma echipei noastre, R.F.G., Franța, Italia, Olanda, Suedia.

ÎN TRE MARI SURPRIZE ȘI MARI REZULTATE

După o zi atât de plină pentru delegația noastră (poloiștii reușeau și ei o victorie în grupa A, 8-3 cu Bulgaria), o zi cum nu mai trăiseră oamenii natației românești, evenimentele s-au succedat amețitor în bazinele liniștitului oraș francez. La 22 de ani, olandeza Daphne Jongejans a câștigat disputa gimnastelor în spațiu, la trambulină, sovieticele Elena Miroșina și Anzhel Stasiulevici revansînd

du-se la platformă, în vreme ce la băieții noii campioni sînt Albin Killat, din R.F.G., respectiv Gheorghe Ciogovadze, din U.R.S.S. Pentru țara lalelelor, jucătoarele de polo aconțează, de la bun început, o a doua medalie de aur. Gazdele marii competiții încep să se consoaleze cu ideea că inotul sincron rămîne șansa lor adevărată, triumful Herminei Muriel fiind, în cele din urmă, deplin, cu succese pe linie, la solo, duet, echipe. Poloistii sovietici și cei iugoslavi conving repede - sînt cei mai buni -, între ei se vor alege laureații, iar italienii au parte de al doilea arbitraj, să-i zicem, înțelegător (primul îl consemnasem în meciul cu 7-le nostru), un cavaler al fluierului primind pentru aceasta severe sancțiuni.

Dar cel mai bogat evantai de întîmplări s-a petrecut la inot. Multe pe cronometre: procedeele-procedee ajunge să fie înregistrat cu 2:00,56 și 4:15,42 (ungurul Darnyi), suta bras la feminin atinge 1:07,91 (Silke Horner, din R.D.G.), Michael Gross nu mai repetă victorii în lant dar contribuie hotărîtor (1:46,81!) la performanța de 7:13,10 a ștafetei vest-germane de 4X200 m liber, iar cursa fetelor la 800 m liber se încheie cu 8:19,53 (Anke Möhring, din R.D.G.), pentru care spectatorii se ridică în picioare, pe drept cuvînt, aplaudind minute în șir o realizare demnă de... anul 2000.

Stephan Caron, tînăr de 21 de ani, era marea speranță a gazdelor. Dar joi, Caron a pierdut finala „sutei” pentru nouă sutimi (Sven Lodziewski - R.D.G. a avut 49,79, francezul 49,88), vineri dimineață a înotat, în primul schimb al ștafetei de 4X100 m liber, 49,51, adică un record european, pe care îl aduce după-amiază, în finală, la 49,35, fără a primi însă vreo medalie, echipa sa fiind descalificată pentru schimb defecuos! O descalificare ce avea să se repete la 4X100 mixt, alături de Franța apărînd în această situație R.F.G. Ce să mai amintim? Poate lacrimile din ochii marelui campion și recordman Igor Polianski, după ce a pierdut la 200 m spate, în fața altui sovietic, Serghei Zabolotnov, pentru numai două sutimi de secundă (1:59,35-1:59,37). Sau poate sosirea din epuizantă probă de 1500 metri, în timpul căreia, de regulă, după primele lungimi

spectatorul se cam lămurește, avînd chiar timp de o... cafea. De data asta, finala - unde nu a avut acces recordmanul mondial Vladimir Salnikov - nu a permis nimănui să-și părăsească locurile, spectatorii asistînd uimiți la o luptă pînă la epuizare, cu un final precum la sută: Rainer Henkel (R.F.G.) 15:02,23, Uwe Dassler (R.D.G.) 15:02,30! Al treilea, Stefan Pfeiffer (R.F.G.), s-a aflat pe aproape, cu 15:03,06. Și cite și mai cite...

FINALUL, PRECUM ÎNCEPUTUL

Conectată la o astfel de tensiune, puzderia de specialiști sau comentatori nu a putut scăpa nici alte fapte ce au marcat europenele '87, în rîndul acestora apărînd, fără îndoială, noile afirmări românești. Respectînd ordinea cronologică, ne oprim, mai întîi, la surpriza numită Luminița Dobrescu. Soco-

ranțe pentru viitor.

Fie permisă repetiția, asta e situația: lanțul premierelor noastre a mers mai departe, una fiind creată de prezența - și nu oarecare! - în absolut toate finalele de craul. Cum a venit, în aceste rînduri, momentul probei de 400 m, să accentuăm că (și) aici doar R.D.G. și România au prezentat cite două sportive în întrecerea pentru podium. Heike Friedrich și Astrid Strauss s-au desprins după 150 m, nu fără emoții la început, disputa pentru bronz dîndu-se în... familie, între maramureșencele Stela Pura și Noemi Lung, pe culoarele 6 și 3. Un duel pasionant, sub semnul incertitudinii pînă în final. Un duel din care a rezultat un nou record național, 4:09,65 al mult ambiționatei în obținerea revanșei Stela Pura, medaliată cu bronz, și un onorabil loc patru pentru Noemi Lung, întîia oară sub 4:10 (mai precis 4:09,75). Mereu agitatul, guralivul antrenor Gheorghe Dimeca avea noi motive de mulțumire.

Stela Pura

tită, o vreme, cel puțin de unii, o vitezistă prin excelență, reșețeanca (medaliată cu bronz la 100 m liber la C.E. de juniori din anul 1986) s-a arătat de la un timp disponibilă și pentru distanțe mai lungi. Longilina elevă a lui Mircea Hohoiu a fost înscrisă, așadar, la 200 m liber, unde șansele ei erau după cele ale recordmanei naționale, Stela Pura. Numai că, la Schiltigheim, Stela a cîștigat doar finala mică, Luminița cîștigîndu-și dreptul pentru finala cea mare. Spre a face o cursă fără urmă de complex, întorcînd chiar prima la 50 m - 28,15, surpriza continuînd și la 100 m - 58,62 (totuși, o vitezistă...), lucrurile intrînd pe făgașul așteptărilor abia către sosire, cînd celebrele Heike Friedrich și Manuela Stellmach și-au adjudecat aurul și argintul. România a rămas cu bronzul, în 2:00,87, cu reale resurse și spe-

Atunci, joi, zi în care Luminița Dobrescu, Livia Copariu, Stela Pura și Tamara Costache ocupau poziția a cincea la 4X100 liber, cu 3:49,33. Pe urmă simbată, cînd pentru Noemi Lung programul părea nemilos. Inepuizabila bîimăreancă a evoluat mai întîi pe culoarul cinci al finalei de 200 m mixt. A doua la 100 m, a treia în cele din urmă, cu 2:15,84, depășită de Cornelia Sirch - 2:15,04 și Daniela Hunger - 2:15,27, rezistînd atacului furibund al Elenei Denderova - 2:15,89. Patru fete sub 2:16, mai repede decît la „mondiale”! Pentru 800 m liber, Noemi se calificase de vineri dimineață. Și-a încercat și aici șansa, a înotat, la 46 de minute după 200 mixt, sub 8:40, ceea ce nu-i de colea, dar efortul s-a dovedit prea mare. Locul 5, cu 8:39,07, pentru o sportivă ce și-a făcut însă datoria... Iar duminică colega ei

de la CSMS - inițiale binecunoscute în lumea bazinelor, idee românească de colaborare între două unități sportive, în speță Clubul Sportiv Municipal și Clubul Sportiv Școlar 1 din Baia Mare - Stela Pura, deci, a mai urcat o dată pe podium, câștigând, cu 2:11,56, bronzul la 200 m fluture, probă în care un an mai înainte era campioană europeană de junioare.

Se întâmpla, ultima „istorie”, într-o zi de 23 August. De Ziua Țării. Atunci când cea dintâi campioană a lumii la 50 m liber pornea, de bună seamă, favorită în prima competiție continentală pe lungimea de bazin olimpic. O zi ce a început cu destule emoții: Tamara Costache a înregistrat în serii doar 26,11, al patrulea timp al dimineții (Luminița Dobrescu l-a avut pe al cincilea, 26,33). Semne de întrebare se nășteau, surpriza părea posibilă. Ne-am strâns, toată delegația, pe lângă Tamara, încercând să-i alungăm amărăciunea de moment, spunându-i că nimeni nu se îndoiește de ea. Așteptarea a fost lungă, chinuitoare. Antrenorul Mihail Gothe aprindea țigară după țigară, plimbându-se fără vreo vorbă prin hotel. Când a venit ora plecării spre piscină, Tamara a suit repede în autocar. În urma ei, Noemi mi-a șoptit doar atât „e bine”, ceea ce însemna că putem aștepta cu încredere. Știa ea ce știa, ea, care a stat tot timpul lângă recordmana lumii, primindu-i descărcarea și căutând, la o altă, liniștea.

La masa presei, posibilitatea înfringerii unei campioane mondiale stîrnise o și mai mare curiozitate față de cea mai rapidă probă, organizatorii concursului de pronosticuri pentru „50”-ul masculin regretînd că nu continuaseră ideea. Tuturor celor ce credeau în surpriză, Tamara le-a răspuns, prompt, cînd ceasul bazinului indica ora locală 18 și 3 minute. Startul a fost corect (și cit de însemnată e o astfel de plecare pentru sportiva de la CSS „Dobrogeanu-Gherea” - Petrolul Ploiești!), culoarul 6 a condus de la bun început și a ajuns după 25 de secunde și 50 de sutimi, rezultat de un nivel accesibil, practic, doar vitezei numărul 1 al bazinelor lumii, restul finalistelor rămînînd cu 25,65 (Katrin Meissner, din R.D.G.), 25,88 (Christiane Pielke, din R.F.G.) și așa mai

departe, pînă la 26,37 al Luminiței Dobrescu, clasată a opta. Pentru a doua oară, la Schiltigheim a răsunat Imnul României, s-a înălțat Tricolorul. Chiar într-o zi de 23 August, de la această fericită coincidență pornind Tamara la conferința de presă de după probă, unde a știut să răspundă ca și în apă oricărui... atac, și mai apoi, la ora conferințelor:

„Nici că apucasem să privesc bine medalia, să mă conving că e tot de aur, ca la Madrid, cînd

Tamara Costache

m-am pomenit luată de braț și invitată la tradiționala întîlnire cu reprezentanții presei. Cum am urcat cele cîteva trepte pînă în sala pusă la dispoziția ziariștilor, m-am și grăbit să încep cu ce simțeam atunci, cînd mai eram încă în atmosfera cursei. Am spus, deci: astăzi eu, românca Tamara Costache, nu puteam privi decît spre izbindă, pentru că azi e ziua țării mele, România. Și mai notați, am continuat, la fel a fost la Madrid, la „mondiale”, apoi încercați să înțelegeți pe de-a-ntregul ce e în sufletul meu cînd am obținut

asemenea victorii, într-o asemenea zi...

Am început cu sfîrșitul, prea mi-e vie în minte toată povestea de la Strasbourg, clipa succesului. Dar de spus sînt multe altele. De pildă, despre satisfacția doar pe jumătate pentru prima mea medalie la sută, pentru că, nu-i așa, pot înota mai repede. Despre reîntîlnirea cu mari sportivi, cu orașul unde în iarnă am mers 25,70 după ce la Cannes, în bazin de 25 metri, reușisem 25,08, timp care nu se mai obținuse pînă atunci. Știam așadar bine bazinul, cu două-trei zile înainte de probă maestrul Gothe m-a cronometrat de două ori sub 11 secunde pe 25 metri, numai că, nu spun eu prima asta, concursul are specificul său și în ziua cu pricina nu m-am trezit tocmai în apele mele. Am greșit, dimineată, startul, a doua oară am plecat cu oarece temeri, visul de record năruindu-se. Și e tare greu, zău așa, să ieși din bazin simțind privirile curioase ale tuturor asupra ta, unele compătimitoare chiar. Deși nu era, în fond, o înfrîngere. Doar cronometrul...

În autocarul spre hotel încercam să mă gîndesc la cu totul altceva, să recunosc străzile, clădirile atît de specifice ale Strasbourgului, vitrinele. Pînă cînd am zărit la o intersecție un panou electric pe care a apărut „Tamara Costache (România) 26,11” - pentru că rezultatele erau anunțate imediat în fel și chip. Reintrasem, atît de repede, în apăsarea așteptării. Dar, nu spun vorbe nici mari, nici căutate, e pur și simplu adevarat: am văzut atunci ce înseamnă să nu fii singur, am simțit căldura celor de lângă mine”.

ÎN LOC DE CONCLUZII

După anul „mondialelor” de la Madrid - cu aur și record al lumii pentru Tamara Costache, cu bronz pentru Noemi Lung, scriam atunci despre cea mai frumoasă vară a inotului nostru. Pentru ca 1987 să însemne noi trepte urcate pe scara marii performanțe. România a ajuns a doua forță a inotului feminin european, iar în lanțul realizărilor fără de precedent nu pot fi omise salba de medalii de la Universiadă - 11 trofee, din care șapte de aur (cinci cucerite de Noemi Lung, două de Anca Pașcoiu), contribuții avînd și Enikő Palencsar și Timeea Toth - bilanțul de nouă medalii la C.E. de juniori, prin Livia Copariu, Alexandrina Croitoru, Andreea Sighiartu, Corina Dumitru, Ramona Terșanschi, recordul participării la Concursul Prietenia (2 aur, 4 argint, 8 bronz, în prim-plan aparînd Diana Ureche și Marius Crișan). În loc de concluzii, să inserăm dorința comună a tinerilor sportivi sau experimențaților lor antrenori de a duce mai departe performanțele de pînă acum. Cu depina convingere că se poate!...

Geo RAETCHI

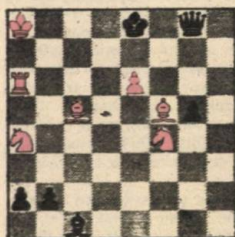
ȘAHUL ROMÂNESC în file de cronică

SLOVĂ ROMÂNEASCĂ PENTRU MINTE ȘI SPORT

Știm cu toții că în revista „Familia” din Oradea (1865—1906), scoasă de literaturul ardelean și marele propagator de cultură Iosif Vulcan, au apărut primele versuri ale celui care avea să fie Lucefărul poeziei românești, Mihail Eminescu. Mai puțini știu însă că revista a avut și o rubrică de șah, începând din 1871, prima în publicistica noastră de specialitate. Purta titlul „Probleme de siacu” și în spațiul său s-au publicat numeroase reproduceri din literatura șahistă universală, precum și lucrări originale, în total 25 de probleme compuse de autori români. Seria acestora a fost deschisă la 26 februarie 1871 de lucrarea semnată Nicolae Nicolescu, pe care o reproducem la finele acestor rânduri. Problema purta enunțul „Albulu plăcă și la a cinci'a trăsură dice matt!” Tot în februarie, opt ani mai târziu, „Familia” deschide și un concurs de dezlegări — o altă „premieră” autohtonă — pentru o problemă de N. Tuducanu, la care au luat parte 6 dezlegători. Cîștigătorului, Andrei Lazin din Păulești, i se atribuie „prin sortire” o carte drept premiu. De-a lungul anilor, cele mai frecvente semnături în rubrică le-au avut — printre alții — G. Ștefănescu, Iacob Mihăilescu, Ilie Crisanu, I. Bergeanu.

Acestea au fost începuturile șahului scris în limba română (cu caractere latine, lucrări anterioare fiind publicate cu cifrele). La un an după deschiderea de drum făcută de revista orădeană, la București apărea prima carte de șah românească, redactată de A. Albin: „Amiculu joculu de șchachu Theoreticu și Practicu” (1872). Sportul minții a fost cel mai grăbit în a îmbrăca frumoasa haină a slovei românești. Se știe, abia în 1880 a văzut lumina tiparului primul nostru ziar dedicat sporturilor atletice, cu titlul generic — „Sportul”.

Pe diagrama noastră, problema de șah semnată de N. Nicolescu în revista „Familia”, 1871. Mat în 5 mutări!

Soluția problemei
1.Tc6! (amenințarea este Tc8 mat) 1...Rd8
2.Nd6! b1D 3.Tc8+! Rxc8 4.e7+ Dxf5 (sau De6). 5.Cb6(N:e6) mat.

ROD AL PASIUNII NESTINSE

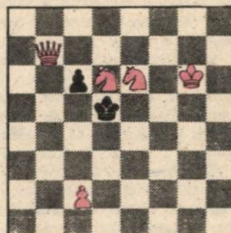
Presa șahistă din România are vechi rădăcini, datînd încă din deceniile secolului trecut. Acelui primei rubrici găzduite în paginile revistei „Familia” din Oradea, inițiată în anul 1871, i s-au adăugat curînd altele. În 1881 este menționată o revistă bucureșteană care ar fi fost dedicată exclusiv șahului, purtînd titlul „Șchachisul român”, dar exemplare nu s-au păstrat și a rubrica ei efectivă stă sub semnul îndoielii. Apoi, a fost rubrica din ziarul ardelean „Românul” (1911—12) a lui G. Marco, iar în 1912 o revistă de mare audiență, „Recreațiunea” din Iași, editată de publicistul și omul de știință V. Costin, oferă aproape jumătate din spațiul său tematicii șahiste. Ca în 1914 să apară „România Șahistă” a lui I. Gudju, prima revistă românească consacrată șahului.

Aceștia au fost primii pași, dar cel cu adevărat hotărîtor în promovarea publicisticii șahiste în țara noastră

este datat 1925. În acel an, la 15 mai, din inițiativa lui Anatole F. Ianovici apare „Revista de Șah”, devenită mai târziu „Revista Română de Șah”. Un timp a stat sub direcția marelui nostru scriitor Mihail Sadoveanu, un neostoi pasionat de șah, fost președinte al F.R.Ș. „Am privit întotdeauna șahul sub acest unghi deosebit: născocirea de inteligență pură ca și numerele, armonios și incommensurabil ca și ele. De aceea n'aveam cuvinte destule ca să îndemnăm pe părinți și pe profesori să îndrumeze preocupările tineretului și spre șah...” scria Sadoveanu în revista sa. Cu întreruperi, cauzate de greutățile inerente începutului, ea și-a continuat apariția pînă în zilele noastre, cu șase decenii și mai bine de rodnică activitate de propagare a șahului.

Fondatorul publicației noastre de specialitate, Anatole F. Ianovici (1897—1986), a fost și un fecund compozitor de probleme de șah, autor a peste 500 de lucrări, multe dintre ele distinse cu premii în concursuri.

Diagrama înfățișează o problemă a lui Anatole F. Ianovici, cu mat în 2 mutări, publicată în primul an de apariție a „Revistei Române de Șah”. Într-o perfectă economie a mijloacelor, soluția ascunde o „cheie” ingenioasă: 1.Cc4! (negrul va pierde prin „zugzwang” — obligația de a muta) 1...R:c4 2.Db3; 1...Re6 2.Df7; 1...Re4 2.D:c6 mat.

DECANUL FONDATOR

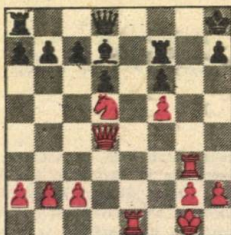
64 de pătrățele albe și negre are tabla de șah. 64 de ani, exact, împlinește de la fondare (20 iulie 1924, Paris) forul suprem al șahului — F.I.D.E. Sînt inițialele Federației internaționale de șah, în franceză *Fédération Internationale des Echecs*, cu consonanțe vădite în latină, unde ar semnifica *încredere*, desigur cea pe care și-o puneau atunci entuziaștii sportului minții în noul organism creat. Încredere justificată, căci astăzi FIDE grupează nu mai puțin de 124 federații naționale afiliate, fiind una dintre cele mai largi organizații sportive existente în lume. Cu justificată mîndrie putem nota că la temelia sa a stat și modesta dar prețioasă contribuție a șahului românesc, prezent în actul său de constituire.

Într-adevăr, România s-a numărat printre participante la prima Olimpiadă șahistă (neoficială), desfășurată în capitala Franței cu ocazia celei de a VIII-a ediții a Jocurilor Olimpice de vară, dintr-un serial al marilor competiții sportive ce fusese întrerupt de războiul mondial. Reprezentativa de șah a țării noastre a avut în componență pe Ion Gudju (căpitanul echipei), George Davidescu și Leon Loeventon, terminînd a 12-a din cele 18 țări participante, cîștigătoare fiind Cehoslovacia. Primii doi echipieri români au obținut rezultate frumoase, de peste 50% din maximum posibil (Davidescu 7 p din 12, Gudju 5,5 p din 11).

Tot cu acest prilej a luat ființă și FIDE. Reunind la acea dată 15 adevizați din rîndul delegațiilor prezente la Olimpiadă. Pe protocolul încheiat oficial, pentru țara noastră a semnat Ion Gudju, pe atunci un tînar maestru promițător, mai târziu devenit președinte de onoare al F.R. Șah. Astăzi pensionar, ajuns la venerabila vîrstă de 90 de

ani, prof.univ. **Ion Gudju** este încă activ în şah, autor de cărți și lucrări de specialitate, purtând și titlul onorific de „**decan fondator al FIDE**”.

Într-o partidă de la prima Olimpiadă de şah, **Ion Gudju** avea ca adversar pe polonezul **C. Kohn**. Cu albele, maestrul român încheie victorios lupta: 1.Te7! turnul nu poate fi luat (1...T:e7 2.D:f6 mat!), iar la încercarea de apărare 1...Nd8 decide cel mai rapid 2.Dg4 cu amenințare imparabilă de mat, respectiv 1...Tf8 2.T:h7+ R:h7 3.Dh4 mat.

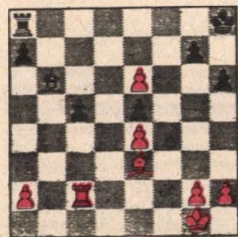

ŞASE DEZENII DE ŞAH COMPETIȚIONAL ÎN ROMÂNIA

S-au scurs şase decenii de la primul **Campionat Național de şah al României**, desfășurat la Sibiu între 28 decembrie 1926 și 4 ianuarie 1927. Intrecerile au avut loc în vestita cafenea de la hotelul „Împăratul Romanilor”. loc de întâlnire al şahiştilor din orașul de pe Cibin. Luau parte opt jucători frunți, reprezentând diferite centre ale țării, dar nici unul provenit din Capitală (!), emisarul bucureștenilor fiind **dr. Zeno Proca**, de fapt tot un fiu al Sibiului. El avea să se claseze al doilea în acest campionat de început, iar titlul a revenit timișoreanului **Al. Tyroler**, maestru cunoscut al acelor vremuri, cu bune performanțe la activ și pînă atunci.

Iată clasamentul final al campionatului României, ediția „princeps”: 1. **Al. Tyroler** (Timișoara) 6 puncte din 7 posibile, 2. **Z. Proca** (București) 5½ p. 3. **I. Balogh** (Miercurea Ciuc) 5 p. 4. **A. Lervovici** (Iasi) 3½ p. 5—6. **A. Roth** (Făgăraș) și **G. Kuttler** (Sibiu) 2½ p. 7. **A. Martzi** (Sibiu) 2 p. 8. **S. Luca** (Arad) 1 p.

De observat că fiecare dintre primii doi clasati au obținut cîte cinci victorii, dar Tyroler cîștigase înfrîngerea directă cu Proca. Campionul a terminat neînvins (+5=2), iar secundul cu o singură înfrîngere (+5=1-1). **Al. Tyroler** urma să-și păstreze cununa și la următoarele două ediții (București 1927, Iași 1929).

Pe diagramă, este reprodusă — după 31 de mutări — poziția dinaintea de încheiere a uneia din partidele cîștigate în campionat de **Zeno Proca**, unul din marile talente ale şahului nostru interbelic. Pionul negru de la c5, de două ori atacat, pare totuși intangibil, dat fiind posibila „legare” pe acest cîmp, prin prezența regelui alb pe diagonală b7—g1. Conducătorul pieselor albe —

în speță **Zeno Proca** — la fără teamă pionul! — 32.N:c5! ca la parada pregătită de adversar 32...Tc8! să continue tot atât de temerar 33.N:b6!! Acum devine clar că albul stăpînește tot jocul. S-a mai jucat în partidă 33...T:c2 34.e7 și negrul a trebuit să cedeze (la 34...Tc8 ar fi decis imediat 35.Nd8 și albul transformă pionul în damă pe cîmpul e8).

ROMÂNIA — CAMPIOANĂ MONDIALĂ

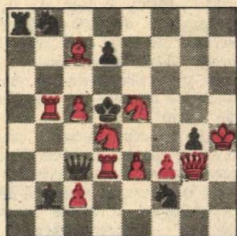
Au trecut de atunci 40 de ani. Una din primele ieșiri în competiție ale şahului românesc, după actul istoric din august 1944, a fost încununată cu laurii unui strălucit succes. Participînd la ediția din 1948 a **Campionatului Mondial al dezlegătorilor de probleme de şah**, reprezentanții României s-au clasat pe primul loc, cîștigători ai prestigiosului titlu. În rezultatul final (comunicat în august 1949 de federația de şah din Cehoslovacia, organizatoarea întrecerii), echipa țării noastre totaliza 6885

puncte din 6890 posibile, foarte aproape de limita maximă absolută. Urmau în clasament echipele Ungariei (6872 p), Indiei (6864 p), apoi Iugoslavia, Franța, Olanda, Finlanda, Italia, Israel, Iran, Ceylon și Norvegia.

În reprezentativa României, campionă mondială, au figurat atunci o serie de cunoscuți animatori ai şahului artistic din țara noastră, anume: **Paul Diaconescu, Emilian Dobrescu, Adrian Lapedatu, Paul Leibovici, Leon Loeventon, Ruben Moise, Eugen Rusenescu, Saul Segenreich, Petre Seimeanu, Radu Voia**.

Reluăm aici o problemă de **D. Svozilek** (Cehoslovacia), care a constituit unul din dificilele teste ale competiției. O singură „cheie” deschide poarta soluției, dar alte probleme din seria celor 24 prezentate spre dezlegare aveau mai multe și chiar cîte zeci asemenea chei, ceea ce a dat mult de lucru concurenților. Ai noștri le-au găsit (aproape) pe toate!

Enunțul: mat în 2 mutări. Soluția: 1.c6+! (surprinzător de simplu, în fond...) și la unica apărare posibilă 1...Dc5 urmează 2.c4 mat. O „cursă” în care au căzut mulți dintre dezlegători era 1.D:g4? (amenință 2.Dg8 mat) cu singura replică 1...Ta6! și acum nu mai există mat la mutarea a 2-a.

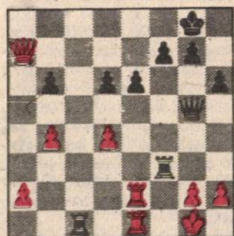

ARGINT ȘI BRONZ OLIMPIC

Din nou revenind pe răbojul istoriei noastre sportive, să consemnăm un eveniment deosebit din primii ani de afirmare ai şahului românesc. Ediția inaugurală de la Emmen (Olanda) — start 3 septembrie 1957 — a **Campionatului Mondial feminin** pe echipe, ulterior integrat Olimpiadelor şahiste, a fost marcat de o mare surpriză, furnizată de reprezentativa țării noastre. România, cu tinerle și foarte talentate jucătoare **Maria Albuleț** și **Margareta Teodorescu** în formație, reușește să termine neînvinsă competiția, clasîndu-se pe locul 1—2, la egalitate cu principala favorită a întrecerii, Uniunea Sovietică. Amîndouă echipele laureate obținuseră același rezultat final — 10,5 puncte din 16 posibile (65,62%), iar înfrîngerea directă fusese de asemenea egală: 1—1. Doar departajarea suplimentară prin numărul mai mare de victorii obținute în concurs a permis sovieticelor (4 meciuri cîștigate, față de 3 ale noastre) să poată fi declarate campioane mondiale. Românele erau răsplătite cu medaliile de argint.

Acest prim succes notabil al şahului feminin românesc a fost de bun augur, căci la alte patru ediții ale competiției olimpice, echipa fetelor noastre a urcat pe treapta a doua a podiumului de premiere (Oberhausen 1966, Skopje 1972, Medellín 1974, Lucerna 1982), iar la cele mai recente a fost clasată a treia (Salonic 1984, Dubai 1986). Argint și bronz de mare preț, certificînd valoarea înaltă a şahistelor României.

Marelor maeștre **Maria Albuleț** și **Margareta Teodorescu**, deschizătoare de pîrtie, le-au urmat în echipa noastră națională, de-a lungul anilor, alte jucătoare talentate și cu performanțe remarcabile la activ, ca marile maeștre **Elisabeta Polihronidou, Margareta Mureșan, Marina Pogorevici**, maeștrele internaționale **Margareta Perevoznic, Suzana Makai, Gertrude Baumstark, Gabriela Stanciu**.

Iată un moment din finalul partidei **Ruth Landmesser** (R.F.G.) — **Margareta Teodorescu** (România), jucată la Emmen 1957. Cu negrele, jucătoarea română are posibilitatea să încheie spectaculos disputa: 1...Te3! 2.T:c1 Te2 3.Da8+ Rh7 4.Tf1 De3+ 5.Rh1 Te1 6.Da6 Df2! și cîștigă.

Radu VOIA

Zagreb '87

Gălăteanca Liliana Năstase.
câștigătoarea heptathlonului

MARELE SUCCES ROMÂNESC LA „OLIMPIADA STUDENTEASCĂ”

Populația globului nostru crește într-un ritm rapid. Într-un minut — spun statisticile — se nasc în lume 150 de copii și 220 000 într-o zi! Nouă din zece nou născuți vin pe lume în țările în curs de dezvoltare, cele care trebuie să facă față dificultăților economice, adeseori insurmontabile în actuala conjunctură mondială, pendinte, din păcate, de uriașele cheltuieli pentru înarmări. În acest context, nașterea locuitorului cu numărul 5 miliarde al planetei Pământ, așteptată în anul 1987, și acreditată în mod simbolic orașului Zagreb, gazda, în luna iulie, a marii competiții polisportive internaționale Universiada a capătat un sens deosebit, știut fiind faptul că cea de a 14-a ediție a JOCURILOR MONDIALE UNIVERSITARE s-a

desfășurat sub generoasa deviză „Tineretul lumii, pentru o lume a păcii”. Astfel, la 11 iulie, dată solemnă și semnificativă pentru J.M.U., secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, venit special la Zagreb pentru acest dublu eveniment internațional, a adresat omenirii un mesaj de pace și prietenie, prilej cu care a celebrat nașterea locuitorului cu numărul 5 miliarde al planetei noastre. Acesta a fost — simbolic ales din orașul Universiadei '87 — Matej Gaspar. Și așa cum nașterea oricărui copil din această lume este o sărbătoare, o lume ajunsă la o asemenea impresionantă cifră nu poate constitui, de asemenea, decît un moment sărbătoresc. Care, la Zagreb, a prilejuit o afirmare puternică — sub semnul tinereții, sportului și studiului — a dorinței noii generații de a se întrece numai pe tărîmul creației pașnice, de a se confrunta numai în arena sportivă, cu armele numite metru și secundă.

Într-o conferință de presă ținută în timpul Universiadei, la centrul de la Vjesnik, președintele F.I.S.U. și al Federației Internaționale de Atletism, Primo Nebiolo, a afirmat că sportul se constituie într-un excelent mediu pentru tinăra generație: „Sportul contribuie ca tinerii să se cunoască și să se împrietenească... Acesta este și motivul pentru care dl. Perez de Cuellar a trimis un mesaj de pace întregii lumi de la această competiție, fiind, totodată, pentru prima dată cînd un secretar general al Organizației Națiunilor Unite ia parte la o competiție sportivă mondială. Ceea ce ar putea constitui începutul unei noi perioade în raporturile dintre O.N.U. și sport”.

ATUNCI CÎND ULTIMELE MEDALII AU FOST DECERNATE...

... la 19 iulie, pe stadionul Dinamo, în prima disciplină olimpică, atletismul, la ora de seară a ceremoniei de închidere a celei de a 14-a ediții a J.M.U., cea mai mare întrecere polisportivă internațională a anului, la care au par-

ticipat peste 5 000 de competitori din peste 120 de țări, mica delegație a sportivilor universitari români se mîndrea cu un bilanț de prestigiu: 43 de medalii, dintre care aproape jumătate (21) de aur! Participind la cinci discipline

(din cele 12 aflate în program): atletism, canoac-canoe, canotaj, gimnastică, înot (ordinea fiind alfabetică, nu valorică!), reprezentanții noștri au urcat la toate pe podiumul de premiere, numărîndu-se printre protagoniștii întrecerii. Situîndu-se pe locul 3 în clasamentul general pe medalii, în urma puternicilor (și mult

Aurel Macarencu (mijloc), învingător pe pista de la Jarun

mai numeroaselor) delegații ale Statelor Unite și Uniunii Sovietice, lotul studențesc român a produs o frumoasă impresie în rindul specialiștilor și numerosului public care a populat stadioanele, piscinele, arenele și piste de apă ale Universiadei.

La un asemenea succes s-ar părea că o ierarhizare nu-și are locul. Totuși, nu putem da uitării că performanța în sine nu a fost aceeași la toate disciplinele la care au participat, ca și, bineînțeles, la toți selecționabilii noștri aliniați la start. Iată, de exemplu, în timp ce sporturile de apă, caiacul-canoa și canotajul, au adus de pe moderna pistă nautică de la Jarun 19 medalii (din care 10 de aur), adică de la toate probele la care au fost înscrise, iar înotul a avut o prezență remarcată și aplaudată în piscina Mladost (11 medalii, din care 7 de aur, pentru fetele noastre), gimnastele au fost, în schimb, în Sala Sporturilor, la mare distanță de așteptări și de obișnuitele poziții frunțase în marile dispute, iar atletismul n-a contat decât pe jumătate din cei 11 atleți și atlete care au concurat pe stadionul Dinamo. Sigur, etalonul aprecierii nu-l poate constitui decât medalia (cu strălucirea ei) și performanța obținută (cu cifra, poziția în ierarhia internațională, resursele existente și perspectiva). Or, din acest punct de vedere — obiectiv, dar și subiectiv, ca martor ocular și suporter al tinerilor noștri sportivi — pe primele locuri se situează, fără puțință de tăgadă, înotătoarea **Noemi Lung** și canoistul **Aurel Macarencu**, ambii colecționând medalii și realizând

timpi sau victorii nete, de rezonanță internațională.

LA CONFERINȚA DE PRESĂ

S-a spus tot timpul „Olimpiadei studențești” (presa și specialiștii) că Noemi Lung este o mare și adevărată performeră a înotului mondial, ea evoluând într-un stil de autentică campioană, dominându-și cu autoritate adversarele și realizând o impresionantă suită de victorii (5), unele încununate cu noi recorduri mondiale universitare.

La conferința de presă de la centrul principal, unde a fost prezentată de organizatori ca primă performeră a întrecerilor feminine, se ridica, totuși, (insidios!) un semn de întrebare: va reuși Noemi Lung să-și păstreze supremația în proba ei de rezistență (400 m mixt) și la proximele Campionate Europene, de la Strasbourg, în compania puternicelor adversare din R.D.G., care nu se aflaseră la Universiada de la Zagreb? Răspunsul, ferm, dar cu modestie exprimat de către sportiva româncă, sublinia marele travaliu din procesul minuțios de pregătire, rolul programului exigent de viață cotidiană, cu convingerea că acumulările făcute și cifrele de top internațional realizate în timpul sezonului (inclusiv vitalitatea și resursele dovedite la Zagreb) vor da rezultatele așteptate și la „europenele” de la Strasbourg, indiferent de replica adversarelor. Ceea ce s-a și validat ulterior Universiadei, în luna august, în timpul Campionatelor Europene de natație, cind bălmăreanca Noemi Lung a urcat pe cea mai înaltă treaptă a podlumu-lui de premiere. Eleva antrenorului emerit Gheorghe Dimca s-a ținut de cuvânt.

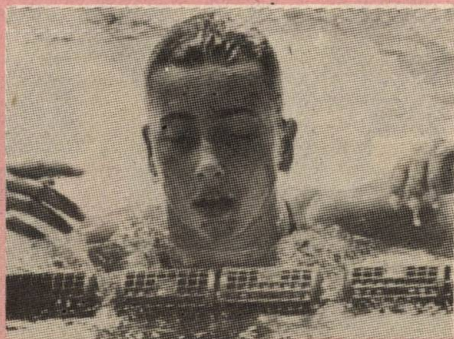
Alergătoarea bucureșteană Paula Ivan, dublă învingătoare la Zagreb. Iată-o pe podium, la 1500 m, împreună cu colega ei Mitica Jungheanu și sovietica Svetlana Kitova (clasată pe locul secund).

Noemi Lung și salba ei de medalii

Fiecare mare întrecere sportivă își are vedetele sale, campioni ai campionilor, sportivi care termină victorioși o probă pentru a se alinia cu același gând de izbândă la alta, gustind în final de mai multe ori din dulcea cupă a succesului. Așa este, între laureații olimpici, celebrul înotător Mark Spitz, performerul Jocurilor din 1972. Așa intră în istoria Universiadelor o altă figură de prim-plan a bazi-nelor lumii, Noemi Lung.

Românca a fost socotită, dovadă „ne-gru pe alb” multelespicuiri din presa internațională, vedeta Universiadei de la Zagreb. Pentru salba celor șapte medalii cucerite de băimăreancă, cinci cu strălucirea aurului, în probe individuale, bilanț rarissim la o mare competiție polisportivă. Dar și pentru valoarea în sine a înregistrărilor cronometrelor: Noemi a ridicat, ea în primul rând, nivelul concursului de înot (o contribuție însemnată în acest sens a avut și o altă româncă, Anca Pătrășcoiu).

În procedeul-procedeeelor, maramureșeanca de 19 ani și-a onorat titlul — neo-

ficial — de cea mai bună „mixtistă” a lumii prin rezultate doar la îndemina ei, cel puțin până la ora respectivă, din iulie, 4:42,95 fiind chiar superior timpului campioanei mondiale de la Madrid (Kathleen Nord a câștigat în Spania cu 4:43,75 sportiva de la CSMS fiind atunci a treia, cu 4:45,44). Iar cursele de liber, 200 (2:00,89), 400 (4:10,89), 800 metri (8:34,82) și 200 m mixt (2:15,64) l-au consolidat poziția și în topurile respective, vorbind despre polivalența unei mari înotătoare, pe numele ei, Noemi Lung...

G.R.

lui de premiere. Eleva antrenorului emerit **Gheorghe Dimca** s-a ținut de cuvânt.

Așa cum s-au ținut de cuvânt și canotoarele și canotorii noștri frunțași, cei care, după ce au concurat cu toate pinzele sus pe noua bază nautică de la Jarun, și-au îndeplinit cu cinste și obiectivele de mare performanță la Campionatele Mondiale, din august. **Maria Sava, Marloara Popescu, Anișoara Bălan, Veronica Cogeau, Doina Ciucanu, Adriana Chelariu, V. Tomoiagă, D. Popescu, D.**

SECVENȚE PLINE DE CULOARE

Secvențele spectaculoase și pline de culoare ale Universiadei '87 s-au derulat foarte rapid în pofida caniculei care a însoțit întrecerile. Între marea exuberanță a victoriei echipei masculine de baschet (cu incontestabila vedetă **Drazen Petrovici** în prim-plan) și marea deziluzie încercată la eșecul fotbalistilor plavi, gazdele iugoslave au trecut cu brio un greu examen, organizarea unei competiții-mamut reclamând eforturi pe măsură. „În ultimii ani, Iugoslavia a organizat trei importante manifestări

Năstase, V. Robu, D. Neagu, D. Dobre, alături de ceilalți rameri și vislași, au contribuit din plin, în primul rând la Zagreb, la înaltul nivel de competitivitate și spectaculozitate a disputelor, ceea ce l-a și determinat pe președintele Federației Internaționale de Canotaj, **Thomas Keller**, să-și exprime părerea că disciplina olimpică a canotajului, tradițional practică în mediul tineretului studios de pretutindenii, ar trebui să-și găsească un loc printre sporturile incluse permanent în programul Universiadelor.

sportive — **Jocurile Olimpice de iarnă, Jocurile Mediteraneene și, acum, Universiada**, a declarat, la Zagreb, **Juan Antonio Samaranch**, președintele Comitetului Olimpic Internațional. **Sintem foarte mulțumiți de organizarea acestora și vom valorifica experiența dobândită cu aceste prilejuri**”. Omniprezentă, **Zagi**, sprintera veveriță-mascotă a Jocurilor, a asistat la nenumărate întreceri, odată cu primele medalii decernate, cele de scrimă (6 iulie) și terminând cu cele ale atletismului (ultimele — în 19 iulie), în

atenția marelui public aflându-se fie reputați performeri, ca gimnastii **Elena Șusunova, Ecaterina Szabo, Iuri Korolev**, atleții **Igor Paklin, Natalia Lisovskaia, Lee Mc Crae, Slobodanka Colovici, Gwendolin Torrence, Paula Ivan, Jon Ridgeon, Sorin Matei**, înotătorii **Noemi Lung, Anca Pătrășcoiu, Antony Mosse, Iolanda de Rover, Andrew Jameson, Mitzi Kremer**, canoiștii **Aurel Macarencu și Anatoli Kalenichenko**, caiacistele **Zeka Gheceva și Tecla Borcânea**, scrimerii **Ana Rita Sparacclari și Zsolt Ersek**, fie sportivi care au ajuns în această postură fără să vrea, ca alergătorul britanic de cursă lungă **Andrew Bristow**, care a leșinat pe caniculă, la finisul probei de 10 000 m, revenindu-și abia în clinica Rebro, sau ca jucătoarea de tenis **Camaro** (din Guineea), care în meciul cu britanica **Rich** n-a returnat peste fileu nici o minge...

Pentru toți, însă, care au fost la Zagreb — sportivi, tehnicieni, reprezentanți ai mass-mediei, spectatori, oficiali — **Universiada '87 a rămas o frumoasă și de neuitat amintire**.

Paul SLĂVESCU

Campioanele europene Kinga Lohr și Otilia Bădescu

OFENSIVĂ + DEFENSIVĂ = 4 TITLURI EUROPENE

Tenisul de masă juvenil din țara noastră, urmînd o frumoasă tradiție, a îmbogățit palmaresul sportului românesc cu 4 medalii de aur și 2 de argint, cucerite la Campionatele Europene pentru juniori și cadeți de la Atena - iulie 1987. Într-un examen greu, din ce în ce mai greu, dată fiind concurența tot mai mare la această categorie de vîrstă, a ambiției și dorinței de afirmare, în condițiile unui program comprimat la maximum de organizatori, din considerente financiare, pe o temperatură vecină cu 40 de grade, **Daniel Cioca** - la simplu juniori, **Otilia Bădescu** și **Kinga Lohr** - la echipe și la dublu junioare, **Adriana Năstase** și **Iulia Rișcanu** - la echipe cadete au cîștigat titlurile continentale, medaliile de argint aparținînd cuplurilor **Otilia Bădescu-Călin Creangă** la dublu mixt și **Năstase-Rișcanu** la dublu cadete.

La Atena a fost realizată una din cele mai bogate recolte de medalii și, ceea ce ni se pare important de reținut, aceasta prin jucătoare și jucători cu stiluri diferite de joc. Jaloanele extreme le-au constituit **Otilia Bădescu** (ofensivă, rapidă, cu lovituri puternice) și **Daniel Cioca** (defensiv, lucid, metodic, punctînd cu lovituri de atac la momentul oportun). Celelalte medaliat și juniorul **Călin Creangă** (fost campion european la cadeți) se integrează între aceste limite, pe o

scară armonioasă, fiecare purtînd amprenta imprimată de antrenorii lor, în unitățile lor sportive, respectiv **Spartac CSȘ 1 București**, **CSM Cluj-Napoca**, **Juventus MILMC București**, **Constructorul TAGCM Tîrgu Mureș**, **Hidrotehnica CSȘ-CSM Buzău** și **Sticla CSM Bistrița**.

Cu excepția titlului cucerit de Cioca, la simplu, celelalte succese s-au obținut în probele pe echipe și dublu, ceea ce arată un nivel valoric (și de pregătire) omogen, aliat unor calități native, fizice și psihice, apreciable, bine sesizate în selecție și eficient valorificate în procesul pregătirii. Și ar mai fi de adăugat că, în afara celor 7 care au constituit delegația noastră la aceste „europene” mai avem acasă și alți juniori și cadeți poate la fel de buni, apți să abordeze mari concursuri.

Și ediția 1987 a C.E. de juniori și cadeți se înscrie pe cursul ascendent al tenisului nostru de masă, confirmînd atît calitățile copiilor noștri, cît și competența antrenorilor. Problema care rămîne de rezolvat este menținerea acestor tineri în primele rînduri ale ierarhiei europene (și mondiale) și după trecerea la seniorat. Izvorul bogat de campioni europeni la vîrstele mici o impune.

Mircea COSTEA

Patrzeci de ani. O perioadă de timp în care istoria sportivă a clubului „Steaua” se confundă cu însăși istoria modernă a sportului românesc, pentru că rare au fost marile evenimente interne și internaționale la care reprezentanții acestui club să nu fi fost prezenți.

Despre „Steaua” și purtătorii tricourilor roș-albastre s-au scris în decursul deceniilor numeroase pagini — în ziare, reviste, cărți, anuare — care, reunite, ar putea umple câteva rafturi ale unei biblioteci. Este și normal. Oare se poate concentra în numai câteva traze cariera excepționalei Iolanda Balaș? Oare Gheorghe Berceanu merită numai câteva rânduri? Oare mult adulații și... „stigmatizații” fotbaliști, de la Gică Popescu și Apolzan, la Sătmăreanu și Iordănescu sau Ducadam și Iovan pot fi prezenți într-o singură „fază”? Oare...? La Steaua există mai mult de șase mii — ați citit bine! — de medaliați în diverse competiții, de la Jocuri Olimpice la Campionate Mondiale, de la cele Europene la Balcaniade, de la Jocurile Mondiale Universitare la întrecerile republicane.

Ziarul „Sportul popular” publica pe prima pagină a numărului său din 7 august 1947 un scurt articol sub titlul: „A.S.C.A. — Asociația Sportivă Centrală a Armatei a

luat ființă și a cerut să fie introdusă în Divizia A” în care, printre altele, se scrie: „Din viața noastră sportivă nu putea lipsi Armata și așa cum în alte țări — U.R.S.S., lugo-

lavia etc. — o echipă reprezentativă a Armatei ia parte activă în diverse campionate naționale, la noi a luat ființă o asociație similară, care poartă numele de A.S.C.A. (Asociația Sportivă Centrală a Armatei), club care va aborda toate ramurile sportive și care va avea o activitate din cele mai laborioase... Desigur, A.S.C.A. va pune accentul pe toate ramurile în măsură, dar activitate specială va avea echipa de fotbal pentru a cărei constituire (a fost afiliată, ca și celelalte secții) se va proceda zilele acestea... Echipa — cu tricouri roș-galben și chiloți albaștri — urmează să joace în campionatul divizionar...”

Un prim bilanț al „anului 1”: cinci secții — atletism, fotbal,

scrimă, tenis de cîmp și volei — și, după cum reiese din Dosarul F.N., poziția 726/1947 din Arhivele Armatei: „Între 24 august și 31 decembrie 1947 numărul de sportivi ai A.S. Armata se ridica la 49 persoane”.

În Monitorul oficial nr. 134, fila 582, din 12 iulie 1948, se publică un comunicat din care rezultă că prin decizia nr. 289 a Ministerului Apărării Naționale, din 5 iunie 1948, semnată de ministrul Apărării Naționale, Emil Bodnăraș, a luat ființă **Clubul Sportiv Central al Armatei (C.S.C. Armata)**, cu scopul de a reprezenta cu cinste Armata în întîlnirile sportive pe plan național și internațional și care se subordonează Direcției superioare politice a armatei. În răstimpul care a trecut, numărul secțiilor a crescut, celor inițiale adăugându-li-se cele de baschet, box, ciclism, handbal, înot, rugby și tir, crescînd, totodată, și numărul sportivilor, iar în palmares fiind trecute primele succese. Dar, despre acestea din urmă, la timpul potrivit.

În această nouă haină va rămîne doar pînă în 1950, cînd își va schimba numele în **Casa Centrală a Armatei (C.C.A.)**, perioadă de fructuoasă cristalizare, de consolidare pe toate planurile. Apar noi secții: călărie, gimnastică, haltere, hochei, în timp ce nu întîrzie nici marile victorii în competițiile internaționale de anvergură. După un deceniu, mai precis în 1961, C.C.A. își va schimba pentru a treia oară numele, de data aceasta în **Clubul sportiv al armatei STEAUA**.

EI AU FOST PRIMII...

Cînd, rînd pe rînd, în vitrina clubului se adună trofee, totul intră în obișnuință. Totuși, campioni sînt sărbătorii și numele lor rămîne la loc de cinste. Cu toate acestea, cei dinții, cei care au reușit să cucerească primele cupe ale victoriei, ca simbol al începutului, punînd primele cărămizi la temelia succesorilor viitoare nu sînt niciodată uitați.

În paginile îngălbenite de vreme ale „Sportului popular” din 2 octombrie 1947 se poate citi cronică finală a campionatelor naționale de tenis. La start și tinărul reprezentant al tînărului club „Armata”, **Gheorghe Viziru**. Dar, să dăm, mai bine cuvîntul cronicarului de acum trei decenii și jumătate:

„După 8 zile de intensă desfășurare, ediția 1947 a campionatelor naționale de tenis a luat sfîrșit. Actualele campionate naționale de tenis au cunoscut un frumos succes. Matchurile de ieri au fost disputate și spectaculoase. În tribune liniștea s-a așternut adesea peste public. În primul match al zilei s-a disputat clou-ul campionatului, finala categoriei I domni între **Gogu Viziru** și **Tache Caralulis**.

Gogu Viziru a jucat peste așteptări, obținînd, ca și în ultimele două matchuri cu **Caralulis**, o victorie, într-un match în care șansele păreau echilibrate. Această performanță a fost facilitată și de faptul că **T. Caralulis** nu s-a prezentat în maximum de formă, permițînd adversarului cîștigarea titlului de campion național pentru prima dată...”

Iosif Sirbu. Fiul lui **Dănilă Sirbu** din satul ardelean Sibot a devenit la 27 de ani o personalitate sportivă binecunoscută.

Gheorghe Negrea. Cine nu își amintește de tăria loviturilor sale? De cel care, în 1957, a fost primul cîștigător al unui titlu european obținut de un pugilist român purtător al herminei albe? La 13 ani — s-a născut la 21 aprilie 1934 la Sibiu — a făcut cunoștință cu boxul. După vreo șapte ani, evoluția sa a început să fie urmărită cu interes, specialiștii și spectatorii avizați prevăzîndu-i o frumoasă carieră. Confirma după doi ani, adjuccîndu-și titlul de campion național. O va mai face încă de cinci ori la semigrea (1956—1961) și o dată la grea (1964).

O mare satisfacție la Olimpiada de la Melbourne. Acolo, în îndepărtata Australie, **Gheorghe Negrea** urcă la fiecare gală

Gheorghe Negrea

Poligonul Malmi din Helsinki, 30 iulie 1952. În cadrul Jocurilor Olimpice este programată proba de tir armă liberă calibru redus, poziția culcat, 40 focuri. După cîteva ore de concurs arbitrii constată că doi trăgători realizează punctajul maxim de 400 p — record mondial egalat — românul **Iosif Sirbu** și sovieticul **Boris Andreev**. De partea cui este victoria? Clipe de mari emoții pînă la numărătoarea „muștelor”. 1... 2... 3... 4... 5... 10... 15... 20... 25... Numărătoarea se oprește la **Andreev** la 28, dar la **Sirbu** continuă ...30... 31...32! Victorie!!

Iosif Sirbu este campion olimpic! Primul medaliat cu aur din istoria participărilor românești.

cu dorința fierbinte de a învinge. Își dă seama că îi stă în putere să obțină un rezultat care să facă senzație. Totul decurge conform „planului”. Ajunge în finală. Mai are doar un pas pentru a atinge marea țel. Nu va reuși. Nu, pentru că juriul a văzut altfel decît a fost cu adevărat în ring, preferîndu-l pe americanul **Boyd**. Argintul medaliei căpătase totuși ceva din strălucirea aurului.

După un an, la Praga, fiecare meci al său a fost o veritabilă lecție de scrimă pugilistică. Unul după altul adversarii sînt nevoiți să se incline în fața românului. Ultimul, bulgarul **Spasov**. **Campion european — Gheorghe Negrea**.

„Apus de soare” la Viena, în 1959. „Răsărit de soare” la Dortmund, în 1961. Handbalul în 11 și-a luat adio. Vivat handbalul în 7!

21—11 cu Japonia, 8—12 cu Cehoslovacia, 15—13 cu Danemarca, 12—9 cu Germania (echipa unită), 16—14 cu Norvegia și, din nou, în finală de această dată, 9—8 cu Cehoslovacia, după prelungiri, și reprezentativa României a urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiului. „Deutsche Sport-Echo”, „Rude Pravo”, „Der Montag”, „Vestdeutsche Allgemeine Zeitung”, „Sport Beobachter”, „Rundschau”, „Westdeutsches Tageblatt” — ca să numim doar câteva ziare cărora li se adaugă și cele de la noi din țară — au elogiat în ample spații comportarea handbaliștilor noștri, care au entuziasmat prin jocul lor. Între componenții lotului, activau sub culorile clubului militar: **A. Bulgaru, O. No-dea și C. Oțelea.**

Ași ai handbalului care au deschis drumul altora, nu mai puțin celebri — Cristian Gașu, Cezar Drăgăniță, Vasile Stîngă... De numele lor se leagă alte istorii, fără îndoială la fel de palpitante și de neuitate. Primii însă rămân întotdeauna primii!

Acestor premiere de rezonanță se adaugă încă altele, al căror ecou a fost ceva mai mic, dar nu lipsit de importanță pentru istoria clubului militar:

Primul record național a fost stabilit de un atlet — Dumitru Tilmăciu — în 1948, în proba de 3000 m, cu 8:46,2.

Primul maestru al sportului a fost tot un atlet. — Constantin Aioanei — care a primit, în 1951, carnetul nr. 1 între maestrul sportului din România.

Primul antrenor emerit a fost Nicolae Navasart, în 1963, personalitate cunoscută în lumea caiacului și canoiei.

„IOLANDA BALAȘ — EUROPA!”

Participări la J.O.: 1956 — locul 5 (1,67 m), 1960 și 1964 — locul 1 (1,85 m și 1,90);

Recordmană olimpică: 1,90 m (1960);

Participări la „europene” 1954 — locul 2 (1,65 m), 1958 și 1962 — locul 1 (1,77 m și 1,83 m);

Participări la Universiade: 1957, 1959 și 1961 — locul 1 (1,66 m, 1,80 m, 1,85 m);

Campionă balcanică: 1957 (1,63 m), 1958 (1,75 m), 1959

(1,84 m), 1960 (1,83 m), 1961 (1,80 m), 1962 (1,84 m), 1963 (1,80 m), 1964 (1,85 m), 1965 (1,75 m);

Campionă națională: 1951—1966

Recordmană națională: 1,91 m (16 iulie 1961)

A corectat sau a egalat de 14 ori recordul mondial.

Ce se mai poate adăuga la acest impresionant palmares?

Ioan Söter

Cineva spune că a o recomandă pe Iolanda Balaș ar fi ca și cum ar trebui să redescopere... America. Cei mai virșnici nu se poate să o fi uitat; cei mai tineri nu se poate să nu fi auzit de această inegalabilă atletă, poate cea mai mare din câte a avut lumea de-a lungul anilor.

Atunci când loli — așa cum au cunoscut-o milioane de iubitori ai sportului — devenise deja un super-star, un tânăr din îndepărtata țară a cangurilor, Australia, i-a scris o scrisoare. Nu-i cunoștea adresa și, pe plic, în lipsa altor informații, a scris: „Iolanda Balaș — Europa”. Scrisoarea a ajuns, fără întârziere, la destinatar.

SĂRITURA DE AUR A VIORICĂI

„După Iolanda Balaș, Viorica Viscopoleanu este prima sportivă din țara noastră care stabilește o limită maximă a efortului omenesc, aducând, prin urmare, întregii noastre mișcări sportive o glorie peste care se cere să nu se treacă prea ușor... Ea a ajuns să fie deținătoarea ce-

lei mai bune performanțe din lume la proba pe care o practicăm” scriau ziarele la 18 octombrie 1968, la puțin timp după ce steagul României a urcat pe cel mai înalt catarg al Jocurilor Olimpice mexicane, vestind întregii lumi sportive succesul de excepție al atletei noastre.

Vă mai amintiți „nopțile mexicane”? Vă mai amintiți orele petrecute fără oboseală în fața dreptunghiului magic al ecranului, urmărind drumul aspru al sportivilor spre stele? Am fost uluiți de fantastica săritură a lui Bob Beamon, fusese și rîndul Vioricăi să ne facă să irumpem din fotolii, mai țineți minte? Desigur, nu se poate uita...

Cum a fost?

„Nu știu nici eu exact. Cum să vă explic. Mă înțelesesem cu antrenorul Söter ca prima săritură să fie ușoară, pentru decontractare. Dar nu știam dacă putem să respect înțelegerea. La un antrenament mă accidentasem și mă dureau genunchiul drept. Înaintea mea o englezoaică sârise mai mult de 6,60 m. Eu veneam a șasea-la rînd. Mi-am luat elan, pașii s-au sincronizat perfect, nu mai aveam durerea din genunchi, am simțit că am prins un prag bun, că zbor departe, dar nici după ater-

Viorica Viscopoleanu

zare nu am intuit, nu mi-am dat seama că sînt peste recordul mondial. M-am ridicat din groapa cu nisip și cînd am privit tabela electronică am văzut ca un fulger 6,82 m. Nu-mi venea să cred. Mi s-au muiat picioarele și am îngunehiat pe iarba stadionului. Aveam o ceață pe ochi. Cînd mi-am revenit, cifrele dispăruseră. L-am văzut pe Söter care-mi făcea semne și am înțeles că bătusem recordul lumii la săritura în lungime. Dar încă nu eram campioană olimpică și am trăit la marginea pistei emoțiile așteptării, pentru că eu în nici un caz nu aș fi putut sări mai mult."

"AM RĂMAS SINGUR PE SALTEA..."

"Gheorghe Berceanu sau... 48 de kilograme de aur...", "Recital Berceanu", "Gheorghe Berceanu — campion mondial", "Rînduri despre un dublu campion mondial", "Pe podiumul de onoare", "Flori și medalii la aeroportul Otopeni", "Gheorghe Berceanu — campion european" — iată doar cîteva din titlurile apărute în presă și care sînt edificatoare în privința... conținutului articolelor.

Trecut sub culorile roș-albaștrilor, Gh. Berceanu își alcătuieste cu trudă încuna de campion, frunzele de laur adunîndu-se una cite una.

Un prim răsunător succes — vom trece peste cele realizate la campionatele naționale, unde victoriile îi intraseră în obișnuință — îl realizează la "mondialele" din Argentina. Acolo, pe saltelele din Palatul Sporturilor din Mar de Plata, obține cel dintîi titlu de campion al lumii. Era în primăvara anului 1969. După un an, la "europenele" de la Berlin își adaugă încă o medalie de aur. La scurtă vreme traversează, din nou, Oceanul pentru a poposi la Edmonton, în Canada. A venit, a văzut și a învins, rînd pe rînd, pe fiecare adversar, într-o alură de adevărat campion. Era pentru prima oară cînd un luptător român reușea performanța de a deveni dublu campion mondial.

München. Jocurile Olimpice sînt în plină desfășurare. În seara zilei de 10 septembrie, ziariștii transmit cu fidelitate către redacții: "Gheorghe Berceanu și Nicolae Martinescu — medalii de aur în întrecere-

rea olimpică de lupte greco-romane", știre urmată de ample și elogioase comentarii privind comportarea reprezen-

Gheorghe Berceanu

tanților noștri și nu numai a lor, desigur. Acasă, bucuria era deosebită. La întoarcere, pe aeroportul internațional Otopeni, a fost o veritabilă sărbătoare.

HALTERA DE... CARTON

O dată cu cei aproape 7000 de sportivi din toată lumea, veniți la marea sărbătoare olimpică în orașul stelelor de cinema și al Disneylandului pentru a deveni, la rîndul lor, staturi cu cinci stele, a sosit și un tînr blond, cu ochi albaștri, degajînd o forță impresionantă. **Nicu Vlad.** Venise, într-adevăr, ca voinicul din poveste, de peste mări și țări. Avea să fie, la cei 20 de ani ai săi, printre cei mai tineri dintre puternicii flăcăi ce-și încercau tăria în acest sport a cărui sevă curge din negura secolelor legendarului Milon din Crotona.

Sfaturilor lui Gheorghe Gospodinov i-au urmat cele ale profesorului Ștefan Achim, care a șlefuit, ca un veritabil bijutier, fațetele acestui adevărat diamant nativ al sportului, care la 18 ani cîștigase primul său titlu la juniori, pentru ca imediat să-l adauge și pe cel de la seniori, în timp ce pe plan internațional își anunța viitoarele succese.

Ce face, deci, Nicu Vlad? Ce să facă? Învinge!

Cineva scrie, urmărindu-l pe sportivul nostru, atunci cînd a devenit cel mai bun din lume, că „ridică deasupra capului

imensa greutate de parcă ar minui o halteră de carton".

Piscurile sale s-au numit, deocamdată. Katowice, Karl-Marx Stadt, Sofia, Melbourne. Au fost nu numai ale sale, ci și ale întregului sport românesc.

PORNIND DE LA O FOTOGRAFIE...

Cîte amintiri nu poate trezi un album cu fotografii! În „peticele” de hirtie cartonată — unele îngălbenite de vreme — imaginile surprinse de ochiul rece al aparatului de fotografiat încălzesc inimile privitorilor.

Iată una dintre ele. A fost făcută cu peste trei decenii și jumătate în urmă. Pe fundalul unei clădiri nu prea arătoase, 14 jucători și o minge. Să-i numim: Gh. Popescu, M. Ionescu, E. Mladin, A. Cernea, I. Mureșan, M. Crețu, I. Apostol, R. Catană, V. Sturza, S. Zeană, Fl. Marinescu, I. Savu, V. Jivan, I. Molnar. Cine sînt? Nu cred că răspunsul este prea dificil: componenții primului lot de fotbal al echipei A.S.C.A. Cei care au pus bazele celei dintîi secții a clubului abia înființat. Sîntem în 1947.

Despre fotbalistii militari se pot scrie tomuri întregi. Vor putea fi adunate aici elogiile prilejuite de atît de numeroasele succese realizate, din 1949, cînd și-a înscris, pentru prima oară, în palmares, cîștigarea „Cupei României”.

Începutul, ca tot începutul, a fost dificil. Dar succesele n-au întîrziat să apară. Primul, și deloc neglijabil, a venit în 1949, cînd C.S.C.A. a cîștigat cea de a 12-a ediție a „Cupei României”. Și, pentru că ne aflăm la capitolul Cupă, să nu uităm a spune că în vitrina clubului militar s-au mai strîns, de-a lungul anilor, încă 14 trofee. Rînd pe rînd, echipele care au sorbit din cupa victoriei și-au schimbat componența, cei vîrstnici predînd ștafeta celor mai tineri.

1951. A 34-a ediție a celei mai urmărite întreceri — campionatul. Ediție cîștigată la „mustață”, adică la golaveraj, în fața dinamoviștilor bucureșteni — 43:19 față de 52:29, fiecare avînd cîte 32 de puncte. Steliștii vor mai repeta performanța de încă 11 ori.

1986. „Cupa Campionilor: triumful României!” — „La Gazzetta dello Sport” din Milano.

„Victoria Stelei întrece di-

mensiunile unei performanțe pur sportive pentru a căpăta semnificații mult mai largi, care trimit la patriotismul, dăruirea și abnegația ce însoțesc faptul sportiv, atunci când acesta este înțeles în toată complexitatea sa."

"Triumful Stelei este triumful unei mentalități alese și al unei atitudini deosebite, propulsate și întreținute de resorturi morale clare".

"Înainte de învățăturile pur fotbalistice, din această performanță a Stelei se poate trage o pilduitoare lecție de morală, care arată că și în sport culmile cele mai înalte sînt pe deplin accesibile atunci cînd energia, cerută de aspra întrecere, izvorăște

echipele campioane de fotbal din Europa și cîștigarea „Cupei Campionilor Europeni” ediția 1985—1986, precum și pentru contribuția adusă la creșterea prestigiului sportului românesc pe plan internațional, echipei de fotbal a Clubului sportiv al armatei „Steaua” i-a fost conferit Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I.

Ferestrele se deschid larg. Oamenii întregii țări se bucură din toată inima pentru această biruință a Stelei, a fotbalului românesc.

Dar, oare, Supercupa Europei poate fi uitată?

Privim la o fotografie îngălbenită de vreme. Dar și la altele abia ieșite din tava cu revelator.

Frumoasa noapte de la Sevilla ...

din dăruire, abnegație, dorință de a învinge, responsabilitate, patriotism."

Ceea ce nu se uită: "... angajamentul solemn de a ne menține la înălțimea prestigiului pe care l-am cucerit, de a aduce noi și frumoase izbînzii fotbalului românesc, de a ridica pe noi culmi, împreună cu celelalte secții ale clubului nostru, sportul de performanță, prin sporirea medaliilor și titlurilor cucerite în competiții interne și internaționale, pentru gloria sportului și măreția scumpei noastre patrii — Republica Socialistă România."

"Pentru comportarea deosebită în întrecerea dintre

Toate surprind momente din istoria fotbalului stelist, care numără tot atîtea primăveri (și toamne) cit și Clubul sportiv al armatei.

STRĂLUCIREA AURULUI

... Mihai Bără obține medalia de aur la slalom special în cadrul Jocurilor Mondiale Universitare de iarnă din 1951 de la Poiana Brașov;

... În 1953, rugbystul Carol Krammer cucerește medalia de aur, cu echipa țării, la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la București.

... Toma, Tătaru, Ivănescu. V. Dumitrescu fac parte din formația care a cucerit medalia de aur la turneul de fotbal al campionatelor universitare de la Budapesta, în 1954;

... Olga Szabo devine campioană mondială, în 1962, la floretă, la ediția de la Rio de Janeiro;

... La Jaiice, calaciștii Vasile Nicoară și Haralambie Ivanov urcă de trei ori pe cea mai înaltă treaptă a podiumului „mondialelor” din 1963;

... Floretista Ecaterina Stahl devine, în 1965, campioană mondială de tineret;

... La Duisburg, în 1967, Andrei Igorov cîștigă titlul mondial la canoe simplu 10 000 m;

... Ediția din 1969 a campionatelor mondiale de floretă, care a avut loc la Havana, revine echipei feminine a României, cu Olga Szabo, Ileana Gyulai și Suzana Ardeleanu;

... Învingîndu-l pe sovieticul Novikov, boxerul Constantin Ciucă cucerește medalia de aur la „muscă” la C.E. București '69.

... La Plzen, cu 375 p, la armă cu aer comprimat, 40 f, Petre Șandor a devenit campion al continentului la poziția „picciore”;

... Gheorghe Danilov și Gheorghe Simionov sînt imbatibili la campionatele mondiale și europene de la Belgrad, din 1971;

... Steaua — din nou campioană a Europei la floretă fete în 1972;

... Luptătorul Constantin Alexandru devine campion european în 1975;

... Nicușor Eșeanu și Ion Birădeanu, campioni mondiali la caiac dublu 10 000 m, la Duisburg, în 1979;

... Vasile Stîngă, Cezar Drăgăniță și Marian Dumitru fac parte din echipa studențească a României care cucerește, în 1981, titlul mondial universitar;

... Campionul olimpic Corneliu Ion este invitat, în 1981, la sesiunea Academiei olimpice de la Atena, iar handbalistul Radu Voinea, alături de alți 20 de mari sportivi ai lumii, la Congresul olimpic de la Baden-Baden;

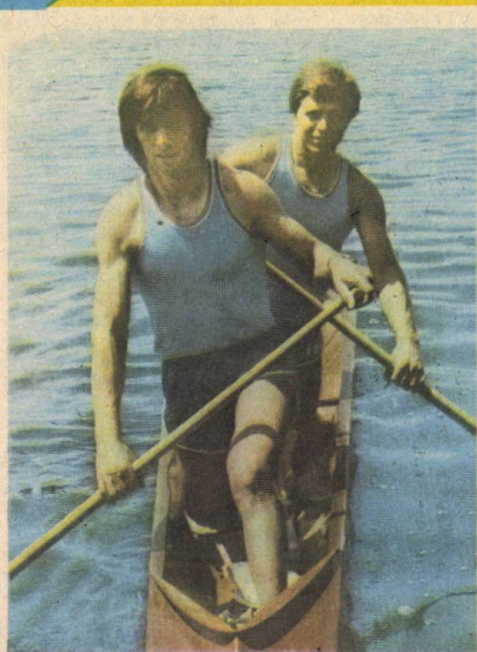
... Dumitru Velea, Mircea Neagu, Ion Popa, Florin Stoica, îndrumați de antrenorul Dumitru Hering, cîștigă Balcaniada de călărie din 1982.

Emanuel FĂNTĂNEANU

(Continuare în pag. 74)

CITIUS

ALTIUS

Ivan Patzaichin și Toma Simionov

Nadia Comăneci

Iolanda Balaș-Söter

Lia Manoliu

A face sport înseamnă a învinge fără a ucide. Stadionul poate și trebuie să înlocuiască pentru totdeauna câmpul de bătaie. Iată Jocurile! Privesc înaintea mea tinerețea lumii. Și ceea ce mă minunează și mă sîrșinează de bucurie este că știu că această tinerețe e durabilă. Acum, oamenii se înfîlnesc datorită Jocurilor Olimpice, nu pe câmpurile de bătaie, nu pentru a muri, ci pentru a trăi din plin.

Veniți cu mine. Toți acești bărbați, aceste femei, să-i privim cum aleargă, ca și cum am fi noi înșine. Să-i privim cum se întrec, cum echipele lor se înfruntă și să ne gîndim că cel mai bun balon de oxigen este încă balonul de fotbal.

...Să alergăm, să alergăm cu acei care aleargă pentru noi. Să ne amintim de cursele pe care le-am alergat și noi. Mușchii fac parte din creier pentru că își amintesc. Ultimii metri! Acest fir, înaintea mea, mi-e de ajuns să-mi dea curaj. Mă sprijin pe el! L-am trecut! Cade ca un zid și atunci parcă ceva se prăbușește, ceva care se sfîrșește și care poate sint eu însumi. Înșă ceva de asemenea renaște și acesta sint eu cu siguranță.

Si mă gîndesc la acel care cîștigă doar „cu un piept”; aceasta nu pentru că al său este din naștere mai larg, ci deoarece are inima mai bună...

Paul VIALAR
fost președinte al Asociației
scriitorilor sportivi din Franța

S

FORTIUS

Povestea celei mai frumoase

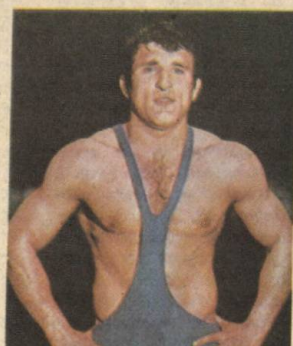
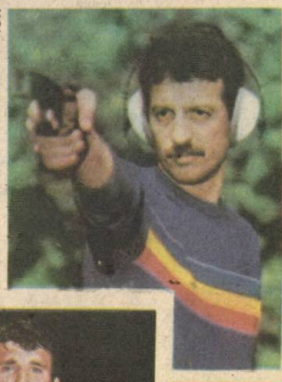
competiții a sportului mondial

JOCURILE OLIMPICE

Nicu Vlău

Corneliu Ion

Ștefan Rusu

Jocurile Olimpice, în mod cert, cea mai importantă dintre toate competițiile sportive mondiale, de ieri, de astăzi și, credem, de mâine, au oferit cu generozitate sumedenie de întâmplări și fapte deosebite, de un anume farmec specific. Ele au prilejuit sumedenie de discuții și observații care, chiar și la reluare, sînt totdeauna interesante. Fie-ne îngăduit deci, ca odată intrați într-un nou an olimpic, să readucem pe tapet unele dintre acestea, folosind ca moto un adagiul al lui Pierre de Coubertin, gloriosul renovator al Jocurilor Olimpice ale erei moderne. El spunea: „Istoria! Nimic nu se poate înțelege sau explica fără ea”

● **LA PRIMA EDIȚIE**
A.J.O. de la Atena, în 1896, coruri și fanfare au interpretat, în primă audiență, cantata olimpică a compozitorului grec Spiros Samaras, pe versurile poetului Kostis Palamas:

„Geniu nemuritor al antichității, părinte al adevărului, al frumosului și al binelui, coboară, ivește-te și luminează-ne cu razele tale, pe acest pământ și sub acest cer, martore ale gloriei tale.

Străluce, în avântul acestor nobile jocuri: în alergare, la luptă și în jurul discului, agită cununi niciodată veștede și înflăcărează la lumina ta piepturi de oțel!”

Această cantată, devenită imn al Jocurilor Olimpice, este interpretată la festivitatea de deschidere a fiecăreia dintre edițiile competiției.

● Oficialii primei ediții a J.O. purtau încă numele predecursorilor de peste... veacuri. Juriul, de pildă, era compus din efori, arbitrii se numeau helanodici, iar directorul Jocurilor purta numele de altarc, exact ca la Olimpiadele antice.

● Mare agitație în jurul startului finalei de 100 metri. Aler-

gătorul american **Thomas Burke** a ingenunchiat cu un picior pe pistă, timp în care ceilalți competitori, în picioare, și-a luat fiecare o poziție cât mai comodă. Starterul a crezut, la început, că Burke ingenunchiasse ca să se... roage. L-a așteptat un timp, dar cum secundele treceau, publicul nerăbdător a început să fluiera. Starterul văzînd că Burke dorește să pornească în cursă din această poziție total „incomodă”, a trebuit să se consulte cu juriul de arbitri, mai înainte de a i se permite să pornească în acest fel. Atunci, unul dintre arbitrii s-a exprimat astfel: „N-are decît să pornească din această poziție incomodă. Treaba lui!”. Dar chiar din start Burke și-a asigurat un avans decisiv asupra celorlalți concurenți, cîștigînd fără probleme titlul olimpic la 100 m. Această inovație la start fusese, de fapt, „inventată”, cu opt ani mai înainte de un alt american, Sherill.

● Pe programul întrecerilor a figurat și proba de aruncare a discului, pentru care competitorii greci studiaseră cu atenție vechi documente descriînd pregătirea și modul de desfășurare

a acestei probe la Olimpiadele antice. Firește, ei erau favoriții concursului. S-a întîmplat însă ca un tânăr student american, **Robert Garrett**, de la Universitatea din Princeton, să-i asiste la antrenament pe aruncătorii greci și și-a propus să încerce și el, deși pînă atunci nici că mai văzuse cum arată un disc adevărat. Mai mult chiar, a cerut permisiunea să fie înscris și în concurs. Coubertin i-a aprobat cererea și, spre surpriza generală, Garrett a devenit campion olimpic, cu un rezultat de 29,15 m, despre care se spune că egala recordul lui Fallos, realizat la Olimpiada din anul 498 î.e.n., adică cu 2 300 de ani înainte. La Atena, în 1896, Garrett a mai cîștigat aruncarea greutății, a fost al doilea la lungime și al treilea la înălțime.

● Categoriile de greutate încă nu fuseseră inventate, astfel că la luptele greco-romane și la haltere s-a concurat la o singură categorie, indiferent de cît cîntăreau concurenții. La haltere, spre exemplu, existau două probe: ridicarea cu un braț și ridicarea cu două brațe. La lupte, meciul dintre germanul **Karl Schumann** și grecul **Georgios Tsiskas**, de fapt chiar finala competiției s-a prelungit atît de mult în noapte, încît a fost necesară continuarea lui în ziua următoare. Luptătorul german a fost considerat ca mai bun acordîndu-i-se titlul de campion. În palmaresul olimpic el apare ca învingător la categoria grea, inaugurînd lista cîștigătorilor pe care figurează și sportivii români Nicolae Martinescu, în 1972, și Vasile Andrei, în 1984.

● **J.O. DIN 1900**, desfășurate cu prilejul Expoziției Universale de la Paris, aveau să fie, din păcate, un fel de anexă a acesteia, o rudă săracă, mai ales că oamenii de afaceri considerau

Jocurile ca ceva... anacronic. Și cite speranțe și vise frumoase avușese Coubertin de la această primă Olimpiadă găzduită de capitala patriei sale. Într-aita a fost de decepționat de lipsa de înțelegere și de sprijin a conțășenilor săi, evident a celor mai îndreptățiți s-o facă, încit Coubertin s-a autoexilat în Elveția pentru întreaga sa viață.

● În programul amplei manifestări de la Paris au avut loc și „concursuri de exerciții fizice și de sport”, iar acestea s-au întins din luna mai pînă în octombrie, răspîndit pe întreaga suprafață a marelui oraș, care nu a avut, totuși, un stadion, ca punct central. Ceea ce ar putea fi, eventual, o explicație a faptului că această ediție a J.O. avea să fie singura care n-a avut o festivitate de deschidere și una de închidere!

● La această Olimpiadă nu s-a putut vorbi de asemenea de medallii căci cei mai buni dintre competitori au fost premiați cu umbrele, bastoane, pălării-cilindru, batiste și fulare, pantofi și alte asemenea obiecte!

● J.O. de la Paris sînt cele dintîi la care au luat parte femei: Charlotte Cooper (Marea Britanie) fiind prima campioană olimpică. Ea a cîștigat proba de simplu la tenis (6—1, 6—4 în finala cu franțuzoaica Hélène Prévost) și pe cea de dublu mixt, împreună cu Frank Reginald Doherty (6—2, 6—4 cu Hélène Prévost și englezul Harold Mahony).

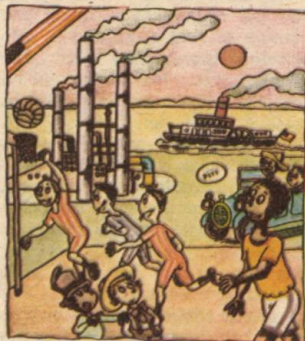
● Între zecile de probe care au figurat pe programul întrecerilor a fost una anume, care nu știm cit era sport și cit simplu amuzament. Este vorba de cursa de înot de 200 m... obstacole, concurenții avînd de trecut, pe parcurs, peste niște butoaie plasate la 50 m și la 100 m!

● Dar apropo de această a doua ediție a J.O. Grecii, în marea lor majoritate, erau conșivi că avîndu-se în vedere originea elenă a competiției, versiunea modernă, propusă de Coubertin, trebuia să le aparțină de drept. De aceea ei au și solicitat, chiar cu vehemență, ca tot ce avea să se organizeze competițional pe planul J.O. să aibă loc în Grecia, ceea ce era în totală opoziție cu viziunea lui Coubertin care insistase să se înscrie chiar în prima versiune a Chartei olimpice ca fiecare Olimpiadă să se desfășoare într-un alt oraș, dintr-o altă țară. De altfel unele ziare gre-

cești scriau, în legătură cu Jocurile de la Paris: „Ne-au fost furate Olimpiadele!”...

● **NICI MĂCAR CU PEA MULTĂ VREME ÎNAINTEA ANULUI 1904** probabil că nimeni din, de pe acum, mișcarea olimpică nu și-ar fi închipuit că cea de a treia ediție a J.O. avea să traverseze Atlanticul, deși aceasta se convenise tacit, încă din 1894, deci chiar înaintea primei Olimpiade. Municipality orașului Chicago a cerut, aprobarea organizării și a făcut cuvenitele investiții, mai cu seamă pe planul publicității. Dar a apărut și candidatura „orașului bumbacului”, St. Louis, care în 1908 avea să fie gazda unei Expoziții Internaționale și care a amenințat, pur și simplu, că dacă nu primește investitura avea să-și organizeze propriile Jocuri Olimpice! Mai ales că în acel an avea să se sărbătorească și un secol de la cedarea către S.U.A. a statului Louisiana.

Pînă la urmă, incapabil să decidă singur, C.I.O. a apelat la „arbitrajul”, președintelui american Theodore Roosevelt, și acesta a hotărît: St. Louis!

● Se pare că întrecerile anterioare, de la Paris, fuseseră o jucărie în raport cu simulacrul olimpic de la St. Louis; competițiile sportive care, totuși, s-au prezentat la o valoare tehnică mai bună, pierzîndu-se prin diluție (au fost programate din iulie pînă în octombrie) și prin lipsa adecvată a interesului, în ansamblul foarte amalgamat al unei Expoziții. Probabil și pentru faptul că nu se prea cunoștea ce era, în fapt, o Olimpiadă; dincolo de întrecerile propriu-zise americanii au mai organizat și alte competiții, în afara, să-i zicem, cadrului J.O., dar pe care le-au denumit tot olimpice, ceea ce a făcut ca la ora bilanțului, cu mult peste 300 de persoane să-și fi revendicat titlul de campion olimpic!

● Cheltuielile exagerat de mari ale transportului ș.a. au făcut ca St. Louis să rămînă pînă astăzi J.O. cu cea mai mică participare străină, căci în afara S.U.A. n-au mai fost reprezentate decit nouă țări, cu un număr restrîns de competitori. În total, inclusiv gazdele, aflate în mare majoritate, au concurat doar 532 sportivi.

● Acest fapt a determinat ca, în realitate, J.O. să se constituie într-un meci S.U.A.—„Restul lumii”. Așa se face, spre exemplu, ca la box să nu fi luat parte decit pugiliști americani, cite doi-trei la fiecare categorie, dintre care unii au evoluat la cite două categorii. În palmare-sul olimpic aceasta este singura ediție în care s-au decernat două titluri de campion unui singur pugilist, americanul Oliver Kirk, cîștigător la categoria cocoș și la pană. Alți campioni au mai obținut locuri secunde la categorii superioare.

● Pentru înot a fost construit un bazin, practic fără o anume formă geometrică, și cum culoarele nu erau marcate special, concurenții își pierdeau ușor direcția de înaintare, producîndu-se tot felul de busculade. Ca, loc de start se făcuse, din lemn, un fel de ponton care nu putea suporta decit greutatea a cel mult opt persoane, oricum scufundîndu-se sub nivelul apei. Așa se face că la start concurenții erau cu apa cam pe la glezne, dacă nu chiar mai sus.

● Și-a făcut debutul olimpic baschetul.

● Între campionii olimpici la atletism s-a aflat și aruncătorul de ciocan John Flanagan (n. 9 ian. 1868, m. 1938), care mai cîștigase înainte cu patru ani și care avea să mai cucerească și al treilea titlu, în 1908. El a obținut performanțele: 49,73 m — 1900, 51,23 m — 1904 și 51,92 m — 1908. A îmbunătățit de 14 ori recordul mondial la aruncarea ciocanului: 44,40 m (1895) — 56,18 m (1909).

● Între probele atletismului s-a aflat și așanumitul „all round championship”, un poliathlon care premergea decatlonului. Într-o singură zi de concurs se desfășurau următoarele întreceri: 100 larzi, greutate, înălțime, 800 larzi marș, ciocan, prăjină, 120 larzi garduri, greutatea de 56 livre (cca 21 kg; se arunca cu piruetă), lungime și o milă. Învîgător a fost britanicul Thomas Francis Kiely, irlandez de origine, singurul atlet din Marea Britanie care a participat

la St. Louis și care se deplasase pe speze proprii. A fost, de altfel, singurul neamerican câștigător al unei probe atletice!

● **DUPĂ PATRU ANI**, în 1908, jocurile s-au desfășurat la Londra. Pentru prima oară steagurile națiunilor participante (21 de țări) au fost arborate în înaltul tribunelor stadionului (circumferința de 535,74 m în interiorul căreia a fost amenajat și un bazin de înot, de 100 m), ceea ce a creat o serioasă emulație în rândurile concurenților.

● Dar aproape de acest stadion impozant, construit în mare grabă (în circa 18 luni), cu tribune pentru 70 000—100 000 de spectatori. Proiectanții săi au avut în vedere spectacolele de circ care se desfășurau simultan pe mai multe arene. De aceea, în afara pistei de atletism, de 535,74 m, adică o treime de milă, a fost amenajată și una pentru ciclism (603,50 m) iar în interiorul lor a fost realizat un bazin de înot de 100 m x 17 m, peluze pentru gimnastică și tir cu arcul, podiumuri pentru box și lupte, diferite locuri pentru săriturile și aruncările atletice. Au fost instalate, de asemenea, corturi pentru scrimă, ceva în concepția Circului Barnum, faimos pe atunci.

● Sporturile care trebuiau să se desfășoare toate în luna iulie, din cauza a numeroase exhibiții și a tot felul de demonstrații, s-au întins pe durata citorva luni. Din acest motiv s-a produs și o separare, destul de arbitrară totuși, între sporturile de vară (atletism, ciclism, gimnastică, înot, tir cu arcul, lupte) și cele de iarnă (patinaj, hochei, rugby, fotbal... box), acestea din urmă desfășurându-se în luna octombrie.

● O premieră absolută a constituit-o apariția gimnastelor daneze la festivitatea de deschidere în... ținută sportivă!

În 1908 concursul de înot a avut loc pe... stadion

● Organizatorii au pretins C.I.O. ca juriile să fie exclusiv britanice, idee acceptată, în cele din urmă, dar cu condiția ca diferitele distanțe la atletism, ciclism, înot etc. să fie măsurate în metri și nu în iarzi tradiționali ai lumii anglo-saxone... S-a afirmat public că acest sistem metric i-ar fi dezavantajat considerabil pe atleții englezi, aceștia fiind acum obligați, spre exemplu, să alerge 100 m (adică 109 iarzi și 1/3) în loc de obișnuiții lor 110 iarzi!

● La Olimpiada de la Londra au fost reglementate unele probleme privind desfășurarea diferitelor sporturi, a diferitelor probe, căci până atunci cam fiecare înțelegea să facă acest lucru în felul său.

● Dată fiind exacerbară naționalismului și tendințele de a obține victoria cu orice preț, s-au petrecut tot felul de exagerări și denaturări ale situațiilor reale, intervenții părtinitoare ale unor arbitri. De altfel, presa de peste hotare scria că „Juriul a bătut ultimul cui la coșciugul bunei credințe sportive englezești”...

● În 1908 sportivii austrieni și cei neo-zeelandezi, ca și în 1912, au concurat reprezentând Australasia.

● Americanul Albert Gilbert a fost cel dintâi care a folosit o prăjină din bambus. S-a clasat al doilea cu 3,70 m, rezultat egal însă cu cel al câștigătorului.

● Datorită faptului că în finala la 400 m un alergător american l-a împins pe adversarul său englez, juriul a dictat, pe bună dreptate, descalficarea alergătorului de peste Ocean și realergarea finalei. Ceilalți doi americani s-au arătat însă solidari cu compatriotul lor, astfel că, la realergare, singurul concurent a fost englezul Wyndham Halswelle care a câștigat titlul olimpic în 50,0 s. În

focul discuțiilor purtate atunci, cineva a avut ideea ca 400 m să se alerge în viitor pe culoare. Halswelle (n. 30 mai 1882), ofițer în primul război mondial, a căzut la datorie pe teatrul de operații din Franța.

● Centrul atacant al echipei de fotbal a Danemarcei, Sophus Nielsen, a stabilit atunci un record, neegalat până în zilele noastre. În meciul Danemarca—Franța a înscris nu mai puțin de 10 goluri!

● Încă o premieră, dar atletică: discul începe a fi aruncat cu piruetă, americanul Martin Sheridan obținând 40,89 m.

● Proba de patinaj artistic a fost câștigată de un sportiv rus, Nikolai Panin, acesta fiind însă un pseudonim luat de teama rigurilor țariste. În realitate el se numea Nikolai Alexandrovici Kolomenkin (n. 27 dec. 1871, m. 1956). El a fost medaliat cu argint la C.M. de patinaj în 1903 și la C.E. din 1908. A fost de 23 ori campion al Rusiei la probele de... pistol și revolver militar. Învingător la pistol la Spartachiada Unională, în 1928. A fost, de altfel, maestrul emerit al sportului sovietic.

● **DUPĂ ÎNCEPUTURILE FĂCUTE LA LONDRA**, jocurile Olimpice din 1912, de la Stockholm, au însemnat cristali-

zarea modernizării lor, cam la ceea ce se întâmplă încă și astăzi în arena olimpică. Au fost stabilite regulamente și reguli precise, a fost solidificată întreaga structură competițională, J.O. din 1912 marcând, practic, un moment important de răscruce în existența nouă a Jocurilor. Meritul este al celuiși Pierre de Coubertin care a găsit însă un prețios colaborator în suedezul Sigfried Edström, atunci președinte al Comitetului de Organizare a J.O., devenit ulterior președinte al C.I.O. (1946—1952).

● Din programul Jocurilor a fost scos boxul (interzis de legile țării), ciclismul de pistă (necunoscut în Suedia), alte multe dintre sporturile care încărcaseră, inutil, programele J.O. precedente. A fost introdus, în premieră, la propunerea lui Coubertin, pentatlonul modern și reintrodusă călăria.

● Printr-o subscripție publică de amploare s-a putut construi stadionul olimpic, folosit încă și în zilele noastre.

● Pentru prima oară a fost utilizat la J.O. un sistem de înregistrare foto a sosirilor în cursele atletice.

● O „poveste” care nu poate fi uitată. În cursa de 100 m, în finală s-au calificat, în afara unui modest alergător sudafrican, numai sprinteri americani care, în mod normal, nu aveau cum să rateze victoria. Între aceștia și un vitează negru, H.P. Drew. Cum el se anunța ca favorit, conducătorilor delegației americane nu le-ar fi convenit deloc victoria lui. Și au găsit soluția! L-au înscuit pe Drew în cabină și nu i-au dat drumul decât după ce se încheiasse finala, cu succesul lui Ralph Craig, în 10,8 s.

● Despre o altă „poveste” încă și mai tragică, cea a lui Jim Thorpe puteți citi la pag. 131.

● **ÎN 1916 JOCURILE AU FOST PROGRAMATE LA BERLIN** și se sconta pe un însemnat salt calitativ la majoritatea disciplinelor care urmau să figureze pe program, mai ales că după J.O. de la Stockholm în mișcarea sportivă internațională, ca și în cea olimpică, se făcuseră pași însemnați pentru consolidarea organizatorică, pentru stabilirea regulamentelor etc. Dar norii negri și aducători de moarte ai războiului au împiedicat organizarea, în anul 1916, a Jocurilor de la Berlin, care au rămas totuși pentru posteritate ca cea de a VI-a ediție a J.O. Unde sînt vremurile

„ÎN NUMELE TUTUROR CONCURENȚILOR PROMIT...”

Belgianul Victor Boin
depune jurământul

Jurământul olimpic rostit pentru prima oară la Olimpiada din 1920 are următorul text:

„În numele tuturor concurenților promit că ne vom prezenta la Jocurile Olimpice, concurenți loiali, respectînd regulamentele care le conduc și doritori de a participa într-un spirit cavaleresc pentru gloria sportului și onoarea echipelor noastre”.

De-a lungul anilor, jurământul olimpic a fost rostit de:

1920 — Anvers	Victor Boin (Belgia)	scrimă
1924 — Paris	Georges André (Franța)	atletism
1928 — Amsterdam	Harry Denis (Olanda)	fotbal
1932 — Los Angeles	George Calnan (S.U.A.)	scrimă
1936 — Berlin	Rudolf Ismayr (Germania)	haltere
1948 — Londra	Donald Finlay (Anglia)	atletism
1952 — Helsinki	Heikki Savolainen (Finlanda)	gimnastică
1956 — Melbourne	John Landy (Australia)	atletism
1960 — Roma	Adolfo Consolini (Italia)	atletism
1964 — Tokio	Takashi Ono (Japonia)	gimnastică
1968 — Mexico	Pablo Garrido (Mexic)	atletism
1972 — München	Heide Schüller (R.F.G.)	atletism
1976 — Montreal	Pierre St. Jean (Canada)	haltere
1980 — Moscova	Nikolai Andrianov (U.R.S.S.)	gimnastică
1984 — Los Angeles	Edwin Moses (S.U.A.)	atletism

Dintre acești sportivi care au depus jurământul olimpic la respectivele ediții au obținut medalii **Boin** (argint — spadă echipe), **Denis** (bronz — fotbal), **Calnan** (bronz — floretă și spadă echipe), **Ismayr** (argint — cat. 75 kg, 352,5 kg), **Savolainen** (bronz — echipe; fusese medaliat cu argint la bară, în... 1932), **Landy** (bronz — 1500 m 3:42,0), **Consolini** (a fost campion olimpic la disc, în 1948, cu 52,78 m), **Ono** (aur — echipe; a fost campion olimpic în 1956 și 1960 la bară și în 1960 la sărituri), **Andrianov** (aur — echipe și sărituri; a fost campion olimpic absolut în 1976, iar 1972 și 1976 la mai multe aparate), **Moses** (aur — 400 mg 47,75 s). Singura femeie care a depus jurământul olimpic la J.O. de vară a fost Heide Schüller, în 1972.

Dar separat de jurământul olimpic al sportivilor începînd cu J.O. de la Montreal au început să presteze un jurămint de corectitudine și arbitri. Din păcate, aproape că n-a fost vreuna dintre Olimpiade, de atunci sau de mai înainte la care lucrurile să fi mers perfect din punctul de vedere al arbitrajului, de fiecare dată găsindu-se firește nemulțumiți, între care însă unii chiar pe bună dreptate!

de altă dată, din antichitate, cînd **echecheiria** (pacea sacră) oprea zăngănitul armelor și diferențele dintre cetățile grecești, iar Jocurile Olimpice, se puteau desfășura în deplină liniște...

● **J.O. DIN 1920** de la Anvers sau Antwerpen, cum este denumit în limba flamandă acest oraș din nord-vestul Belgiei, ar fi trebuit să însemne, prima participare olimpică a sportivilor români. Deși au fost luate unele

măsuri în această privință, pînă la urmă, totul nu a depășit faza bunelor intenții. Un ziar al vremii „**Ecoul sportiv**”, comenta astfel: „**Totul a fost zădărnicit din vina oficialității care promisesse sprijinul său, dar nu se ținuse de el în ultimul moment!**”

● La propunerea C.O.R. rugbiul a fost introdus în programul competiției.

● Două, să le zicem inovații, la aceste jocuri. Pentru prima

oară a fost înălțat drapelul olimpic în vârful catargului central, iar scrimerul Victor Boin (ulterior președinte al Comitetului Olimpic din această țară) a rostit jurământul olimpic.

● Inflație de probe la tir, peste 20, ceea ce a determinat ironii ale presei: „Nici la Verdun nu s-a tras atîta!”.

● Frații Nedo și Aldo Nadi au făcut parte din echipele Italiei cîștigătoare la floretă, spadă și sabie; adică la toate armele. Ba, mai mult, Nedo a fost și campion individual la floretă și sabie, fratele său secundîndu-l la sabie. Doar francezul Armand Massard a fost unicul învingător „străin”, la spadă.

● Unicat pentru întreaga istorie olimpică. În probele de tir cu arcul a participat doar o singură formație, cea reprezentînd Belgia!

● Famosul portar Ricardo Zamora a apărut poarta echipei de fotbal a Spaniei. Titlul a revenit însă formației Belgiei.

● **PENTRU A DOUA OARĂ CAPITALA FRANȚEI** a fost gazda J.O., de data aceasta în 1924, dar nici acum jocurile n-au avut parte de o atenție corespunzătoare și de un sprijin pe măsură al oficialităților franceze. Cu însemnate

O eroare care a decis o... carieră strălucită

Se spune despre sportul luptelor nu doar că ar fi avut o anume semnificație, religioasă ci că, în antichitate, el era chiar o... religie! De altfel, la Olympia, luptele însemnau cea de a cincea probă a pentatlonului care nu se desfășura, însă, ca celelalte, pe stadion, ci pe un loc anume pregătit, în fața altarului lui Zeus.

Vechii greci admiteau fel de fel de tactici de luptă, toate avînd însă un accentuat grad de brutalitate. După cucerirea Greciei de către romani, aceștia din urmă începînd să participe și ei la J.O., deși nu se poate spune în nici un caz că ar fi fost mai „milostivi” (amintiți-vă doar de moda crudelor lupte pe viață și moarte ale gladiatorilor!), totuși romanii au interzis acest gen de lupte, interzicînd brutalitatea, utilizarea picioarelor și chiar a brațelor asupra părții inferioare a unui adversar. Și astfel, s-au născut luptele... greco-romane!

Apropo de lupte, o mică poveste: exista în Finlanda începutului de secol un oarecare Albin Stenroos, un tânăr vînzător de mașini de cusut (ultima invenție a lumii!), care iubea foarte mult sportul. Dar nu numai că-l iubea, ci îl și practica cu asiduitate, îndeletnicindu-se, în principal, cu luptele. Mai bătea, mai era și învins, dar, ce mai, omul era îndrăgostit de acest sport de bărbăție, dar atît de pretențios (pe atunci o partidă dura cîteva ore bune). Cînd s-a pus problema alcătuirii echipei pentru J.O. de la Stockholm, în meciul decisiv, dintr-o eroare, a fost învins și... gata cu Olimpiada! Stenroos care se visa însă competitor olimpic a luat atunci parte la concursul de formare a echipei de atletism. Ce mai, bine pregătit fizic cum era, și desigur avînd și talent, a obținut biletul pentru Stockholm. În capitala Suediei a participat la 10 000 m, și să nu-ți vină să crezi, a terminat pe locul trei, în 32:21,8 (cîștigătorul, compatriotul său, faimosul Hannes Kolehmainen a obținut 31:20,8). Din momentul acela, chiar dacă a mai luptat uneori, Stenroos a rămas atlet. În 1920, din cauza unei fracturi la un picior, n-a putut participa la J.O. de la Antwerpen, dar n-a lipsit, patru ani mai apoi, la Paris. În capitala Franței, Stenroos a luat parte la maraton și a devenit campion olimpic, în 2:41:22,6!

O eroare care... a decis o carieră strălucită!

eforturi, a fost mărită la 60 000 locuri capacitatea stadionului Colombes, care nu este însă în Paris, ci în vecinătatea lui.

● Ce peste 3 000 sportivi participanți, care au reprezentat 44 țări, au fost cazați în primul „săt olimpic” din istoria competiției.

● Scrimera daneză Ellen Osiier realizează o performanță de excepție: a cîștigat toate cele 16 asalturi susținute la floretă!

● Cel mai rapid înotător al

competiției a fost **Johnny Weissmüller** (pentru prima oară sub un minut la 100 m liber), viitorul „Tarzan” al filmelor holywoodiene.

● Deși n-a fost selecționat în echipa S.U.A. la săritura în lungime, ci la pentation, **Robert Legendre**, al treilea în proba celor 5 probe, a înregistrat totuși un record mondial la... lungime, cu 7,765 m.

● **J.O. DE LA AMSTERDAM, DIN 1928**, au trecut și

Echipa Uruguayului, campioană olimpică de fotbal în 1924

ele prin unele emoții căci, spre exemplu, familia regală, influențată de autoritățile bisericești, au socotit jocurile ca manifestatie... păgînă și, în consecință, nu le-au sprijinit. Răceala oficială a fost suplinită, din plin, de căldura entuziasmului popular. Datorită acestuia, prin subscripții, au putut fi construite multe baze sportive.

● Pentru prima oară la J.O. a fost aprinsă flacăra olimpică, adusă de la Olympia, din Grecia, de către o uriașă ștafetă umană.

● Femeile au acces la probele de atletism și gimnastică. Premieră olimpică! Cursa de 800 m avea însă să mai reapară pe programul întrecerilor feminine abia după 32 de ani, în 1960, la Roma!

● **ÎN 1932, JOCURILE TREC DIN NOU ATLANTICUL**, traversează întreaga Americă pentru a poposi tocmai pe țărmul Pacificului, la Los Angeles. Depărtarea, care a impus cheltuieli însemnate, a redus la jumătate numărul participanți-

jor. De altfel, s-a stabilit ca maximumul de sportivi la o probă, dintr-o țară, să fie doar de trei. Valoarea întrecerilor n-a fost însă pe măsura restrîngerii numărului participanților, ci dimpotrivă! Cu o singură excepție, toate rezultatele de la atletism

și înot au fost acum superioare celor de la Amsterdam.

● Competitorii au fost cazați într-un sat olimpic, păzit — pentru păstrarea atmosferei locale — de... cowboys călări.

● Campionul de box **Edward Flynn** a fost confundat deseori cu actorul de film Errol Flynn, mai ales după ce acesta a interpretat rolul principal din filmul pugilistic „Gentleman Jim”. Errol Flynn n-a fost boxer, ci competitor la scrimă, în selecționata Australiei.

● **INSTAURAREA REGIMULUI FASCIST** în Germania, în 1933, a atras atenția opiniei publice internaționale asu-

Jesse Owens = 4 medalii de aur

pra condițiilor în care aveau să se dispute J.O. de la Berlin, din 1936, cerîndu-se cu insistență schimbarea locului acestora. În iulie 1936 a avut loc la Paris o Conferință pentru apărarea Ideilor olimpice. În semn de protest față de Germania hitleristă numeroși delegați au propus organizarea la Barcelona a unei „Olimpiade populare”. Din păcate în Spania a izbucnit, în acel timp, războiul civil, iar C.I.O. nu a susținut propunerea (s-ar fi putut altfel, atunci?). Abia în 1937, la Antwerpen s-a destăsu-

rat o Olimpiadă muncitorească.

● J.O. de la Berlin au arătat, cât se poate de elocvent, fața de paradă a hitlerismului, înadoia careia începuseră să se petreacă sumedenie de lucruri odioase. Unii le-au anticipat, alții le-au văzut cu ochii minții, dar mulți s-au lăsat înșelați de atmosfera aceea de cabotinaj, de falsă prietenie, de regia împinsă la exces, în care unicul decor era asigurarea de prezență zvasticilor, iar urlul răgușit „Heil” și zgomolul tobelor completau partea sonoră...

● Răsturnînd cu totul falsele teorii rasiste, sportivii negri au demonstrat, mai ales la atletism, o superioritate evidentă, **Jesse Owens** fiind considerat, și pe bună dreptate, eroul acestei Olimpiade (a cîștigat patru medalii de campion). De altfel, Hitler, care venise la stadion în aclamațiile delirante ale ciracilor săi, a fost nevoit să părăsească, pe ascuns, loja oficială, pentru a nu fi cumva nevoit să strîngă mîna celui mai glorios sportiv al J.O. de la Berlin, un negru.

● Sportivii români obțin o medalie de argint în proba individuală de obstacole prin călărețul **Henri Rang**. Aflat în baraj pentru titlul olimpic cu germanul Kurt Hasse, juriul „uită” însă să-l arate și lui Rang noul traseu. De aici firește mai multă prudență și în orice caz mai multă grijă. La încheierea barajului ambii călăreți aveau același număr de puncte de penalizare, numai că, perfect explicabil, timpul lui Rang era mai mare cu șase secunde! Oricum, comentînd victoria dubioasă a lui Hasse, un ziar al vremii își intitula articolul: „Săracă glorie”. Aceasta a fost, de altfel, una dintre edițiile olimpice în care s-au făcut tot felul de mașinații, total străine spiritului sportiv, dar „perfect echitabile” pentru reușita unora dintre sportivii germani, evident mai slabi decît adversarii lor.

● Italianul Giulio Gaudini culege roadele perseverenței sale: devine, în sfîrșit, campion olimpic la floretă, el aflîndu-se atunci la cea de a cincea sa participare olimpică!

● **PENTRU ANUL 1940** jocurile Olimpice au fost încredințate spre organizare capitalei Japoniei, urmînd a fi sărbătorite 2600 de ani de la fundarea dinastiei imperiale. Dar izbucnirea războiului chino-japonez, în 1937, a anulat această hotărîre a C.I.O. S-a decis, atunci, ca gazdă

să devină Helsinki, aflată a doua la votarea anterioară. Dar armele au zăngănit și Olimpiada anului 1940 nu s-a mai ținut, deși, paradoxal, ea a avut două orașe organizatoare: Tokio și Helsinki. Din acest motiv nu s-au putut ține nici J.O. din 1944, stabilite inițial a avea loc la Londra. În '44 C.I.O. sărbătorește în cadru intim o jumătate de secol de existență, iar un an mai târziu acordă Londrei organizarea Jocurilor din 1948, de numite mai apoi „jocurile austerității”.

● **LONDRA — 1948.** Cu siguranță au fost cele mai sărace sportivii fiind constrinși să facă însemnate sacrificii. Orașul avea încă proaspete urmele războiului, alimentele nu se găseau, transportul local funcționa dificil, hoteluri nu existau etc. Drept „sat olimpic” a fost folosit un șir de cazărmi, sala de mese aflându-se într-o... pivniță-adăpost. Și totuși, chiar și în aceste condiții grele (care nu erau grele doar londonezilor!), la întreceri au participat cu 10 țări mai mult decât la Berlin, în '36.

● Juramentul a fost rostit de hurdlerul englez **Donald Finlay**, ofițer de aviație, unul dintre eroii aerului care se distinseră în luptele pentru apărarea Angliei.

● Și-a făcut debutul în lumea atletismului cehoslovacul **Emil Zatopek**, victorios la 10 000 m. Olandeza **Francina Elsje Blankers-Koen** câștigă patru medalii de aur.

● La triplusalt s-a sărit în ordinea alfabetică a concurenților, dar nici n-au apucat să sară toți cei cu A, că a început o furtună care a stricat pista, așa că pe podium pe primele două locuri au urcat suedezul Ahman (15,40 m) și sud-africanul Avery (15,36 m)!

● **ÎN 1952, ÎN SFÎRȘIT, JOCURILE AJUNG LA HELSINKI**, capitala „țării celor 1000 de lacuri” unde cunosc o superbă strălucire: mulți participanți (aproape 6000), din mai toate colțurile lumii (în plină perioadă de „război rece” tineretul lumii a găsit posibilitatea să-și întindă minile și să-și zîmbească sincer). Prezența masivă a unora dintre țările socialiste, între care și România, a dus la doborîrea multor bariere artificiale; rezultate de înaltă valoare tehnică, întreceri deosebit de spectaculoase.

„Am avut 75 minute de limpezime deplină, întrucîtva un record de viteză. E reversul crizei de timp, în care cădeam deseori, pe vremea cînd îmi construim sistemul de irigație nervoasă și sanguină. Am tras complet detașat de tot ceea ce mă înconjură. Îmi dispăruseră toate senzațiile. Mi-a rămas una singură: senzația de siguranță. M-am antrenat în stereotipul optim, care te supune la un consum de energie nervoasă minim. Asta a fost tot!”

Iosif SÎRBU

Ce-nseamnă declanșarea — la tir — a unui glonș?
O-ndelungată **CLIPĂ!**

Răbdarea-n rit, brahmană!
Să-ți singereze ochiul — lăuntric — ca o rană
Și degetul să-ți ardă,
pîndind trăgaciul-n clonș!

Cînd ținta — în pupilă — te arde-n filigrană,
Să nu-ți adie vîntul pe frunte-un cîrlionș!
Privirea ta-i un laser!

Porți un cartuș cu stronș
În înima, ce-așteaptă,
Într-o-ncordare strănă!
Undită — ținta pare un magic ochi
și pentru

Precizie, ocheste-l
— prin cearcăn —
drept în centru!

Prelung, privirea puștii —
nu-i fie de deochi! —
Cu-a țintei grea privire,
se-nfruntă
— ochi în ochi!

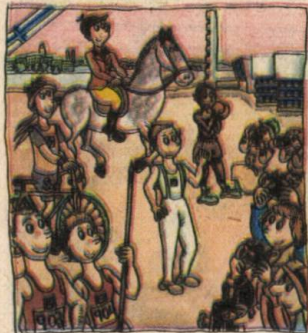
Tudor GEORGE

(„Stereotipul optim” din volumul Olympia, de Tudor George și Virgil Ludu)

● Trăgătorul **Iosif Sărbu** cucerește titlul la proba de pușcă liberă, calibru redus, poziția culcat, 40 f — prima medalie olimpică de aur a unui sportiv român!

● Familia **Zatopek** în onor: el, **Emil** (trei titluri, la 5 000 m, la 10 000 m și maraton), ea, **Dana** (unul, la suliță).

● La Helsinki își depune mandatul de președinte al C.I.O. suedezul **Sigfried Edström**. La festivitatea de închidere a constatat că-și uitase

acasă textul discursului final. A improvizat unul strălucit, dar a uitat să pronunțe formula tradițională: „**declar închisă cea de a XV-a ediție a Jocurilor Olimpice**” ceea ce i-a determinat pe unii să conchidă: iată cum au rămas veșnice jocurile de la Helsinki!

● **ÎN 1956, OLIMPIADA DE VARĂ A FOST ACORDATĂ AUSTRALIEI**, mai bine zis orașului Melbourne, deși decizia a stîrnit nenumărate pro-

teste legate de marea distanță, de cheltuielile exagerate (dar australienii nu au lipsit, la rîndu-le, de la nici una dintre edițiile J.O.), de data de desfășurare, de acomodarea cu fusul orar etc., etc. În plus, s-a apelat la o veche lege australiană care „interzicea importul de cai”, astfel că pentru prima oară în istoria J.O., pentru întrecerile de călărie a fost organizată o Olimpiadă specială, la Stockholm.

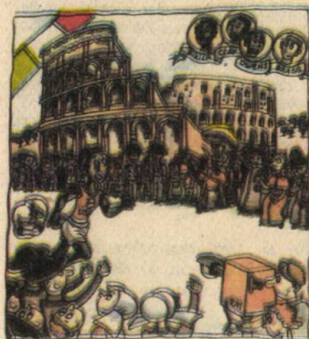
● Concursurile de la Melbourne, deși urmărite de un mare număr de spectatori, aceștia cunoșteau prea puțin despre sportul internațional, reacționînd doar la performanțele compatrioților lor.

● Canoistii români **Leon Rotman**, **Simion Ismailciuc** și **Alexe Dumitru** obțin splendide victorii pe lacul Wandouree, la Ballarat. Atunci s-a scris pentru prima oară că: „**România este cea mai puternică țară din lume la canoe!**”

Dublul **Simion Ismailciuc** și **Alexe Dumitru**

● Și alți sportivi români au urcat pe podiumul de premiere, unii — din păcate — neavînd însă șansa deciziei finale (după ce a învins-o acolo, de trei ori, pe englezoaica Sheen, **Olga Orban-Szabo** a pierdut la aceasta tocmai în finala de floretă) sau pentru că, pur și simplu, le-a fost refuzată de juriu (**Mircea Dobrescu** și ansamblul feminin la gimnastică). Au mai cucerit medalii de aur trăgătorul de pistol viteză **Ștefan Petrescu** și boxerul **Nicolae Linca**.

● **DUPĂ CE ÎN ANUL 393** împăratul roman Teodosiu semna edictul de abolire a Jocurilor Olimpice, după 16 secole, jocurile, reinviolate, se întorc la... Roma, în 1960. Cu acest prilej au intervenit modificări de structură în desfășurarea întrecerilor (au fost recunoscute ca valabile 21 de sporturi olimpice), a fost redus numărul de probe și de participanți.

● Valoarea tehnică a competiției a fost cea mai ridicată dintre toate de pînă atunci (în 18

Leon Rotman

IOLI

loli a fost idolul generației mele. O priveam, student fiind, pe „Republicii”, ca pe ceva fabulos, ulmitor. Căci loli avea nu numai aura personajelor de basm, ci și cutezanța zburătorilor.

Pentru mine loli nu sărea peste un obstacol material, ci zbura pur și simplu spre înalt, stacheta fiind doar suportul unei motivații.

În ochii mei zborul ei era mai presus de performanță, era desprinderea din otgoanele gravitației, clipa de imaterialitate, de liberă dezlănțuire, gândul înaripat...

În zborul lui loli vedeam simțire de poet și îndrăzneală de autentic luptător. Elanul său sincer era tocmai ce-mi trebuia ca să-mi ridic privirea din pământ și să visez, purificat de propriile-mi îndoieli și reticență, desțelându-mă din inerție și obișnuit.

Aripile lolandei îmi descoperiră și cerul dar și pământul. „Gravitația este singura care face posibil zborul” – spune Octavian Paler. Gravitație pe care o înțeleg și ca o prezență a realului. Conștientă de propriile-i limite, loli nu a acceptat niciodată stringerea lor. Nu s-a mulțumit niciodată cu ce a realizat. A năzuit tot mai sus și a luptat fără rezerve. Ea s-a descoperit pe sine zburând dar numai după ce și-a pregătit îndelung zborul. În înțeleștarea cu sine și scepticismul

celor care consideră prea limitate potențele umane, loli a arătat că zborul e posibil, cu o singură condiție: să dai totul! „Am dat totul pentru cucerirea unei clipe” – mărturisise loli într-un interviu, explicând victoria de la Roma. Dar ce clipă! 100 000 de oameni, clișei se aflau pe Stadionul Olimpic din Roma, strigau un singur cuvânt: RO-MĂ-NIA! Tricolorul urca pe cel mai înalt catarg, ascultam cu inima imnul patriei noastre scumpe și nu-mi puteam opri lacrimile... Mai contează oare ce a fost înainte, ce ai făcut, cât ai luptat, când apuci să trăiești o asemenea clipă?...

Ca să ajungi să zbori, ca să poți fi scaldat în lumină și să savorezi clipa de care vorbea loli, nu e de ajuns să capeși aripi, trebuie să știi ce să faci cu ele.

Iată sensul unei clipe de zbor...

Ion MATEI

(din volumul „Ramul de măsline al Olympiei”)

● LA 10 OCTOMBRIE 1964 în înălțimea tribunei marelui Stadion National din Tokio, ca-

pitala „Țării soarelui răsare”, este aprinsă flacăra olimpică, adusă tocmai de la Olympia pe un itinerariu, este drept, aerian, dar cu escale și sărbători populare în numeroase orașe și țări din Asia. În fapt este, practic, prima Olimpiadă găzduită de acest continent, torța olimpică semnificând, parcă mai mult ca oricând, spiritul înțelegerii, păcii și prieteniei. În acest context trebuie înțeles și dictonul acestor J.O. „Lumea e doar una!” ca și faptul că pe ultimul schimb al ștafetelor torței olimpice s-a aflat tânărul Yoshinori Sakai,

în vîrstă de 19 ani, născut în orașul martir Hiroshima, în chiar dimineața zilei de 26 iunie 1945, cînd orașul său natal a suferit bombardamentul nuclear care, cu unele excepții, a distrus totul. Și Sakai a fost, iată, în fața ochilor noștri, una din aceste puține excepții. Atenție oameni buni, nu uitați!...

● Iolanda Balaș a strălucit din nou, cîștigînd titlul olimpic cu un nou record, iar foarte tînăra Mihaela Penes, despre care s-a spus că fusese luată ca să învețe, a luat-o înaintea profesoarelor sale și a cîștigat aruncarea suliței!

● Gimnasta cehoslovacă Vera Ceaslavská și înotătorul

zile au fost doborîte 73 recorduri olimpice și 31 de recorduri mondiale) ceea ce l-a determinat pe un ziarist să se plîngă de monotonia anunțurilor la megafone, rostite zi de zi de atîtea ori... „nuovo primato olimpico” (n.n. nou record olimpic).

● Sportivii români au avut și aici cuvinte de spus, cele „po-lete cu aur” fiind rostite de atleta Iolanda Balaș, luptătorul Dumitru Pirvulescu și trăgătorul Ion Dumitrescu.

● De subliniat succesul, pentru prima oară, al statelor africane: Egipt, Etiopia, Ghana, Kenya, Maroc ș.a. de care avea să se țină seama la viitoarele ediții ale competiției.

CINE A CUCERIT MEDALIA DE AUR?

În 1964, pentru Jocurile Olimpice, organizatorii japonezi au realizat în premieră mondială un „bazin” special pentru întrecerile de canotaj. Acesta se afla pe partea stîngă a fluviului Arakawa, de la care primea apă, la Todacho, în prefectura Saitama, la o distanță nu prea mare de Tokio. Acolo și-a dat înlînire întreaga lume a canotajului, între competitori aflîndu-se și asul sovietic al schifului Viaceslav Ivanov (n. la 30.7.1938). campion olimpic la simlulu la Melbourne și la Roma. La Todacho urma să concureze pe o barcă nouă, comandată la o renumită fabrică din Anglia, după caracteristicile sale morfologice (înălțime, greutate, lungimea brațelor, a picioarelor), exact ca un costum de haine umane croit. S-a întîmplat însă ca schiful său să ajungă în Japonia cu mare întîrziere, astfel că mai erau doar două zile pînă la concurs cînd, în sfîrșit, a sosit. Deși fusese ambalat cu toată grija, anumite neglijențe în timpul transportului au determinat niște avarii serioase, schiful fiind de nefolosit (avea fisuri lungi de peste doi metri!), lăsînd la o parte faptul că Ivanov nu făcuse cu el, pentru acomodare, nici măcar o „pistă” de probă. Omul era ca și disperat,

Abebe Bikila învingător la Tokio

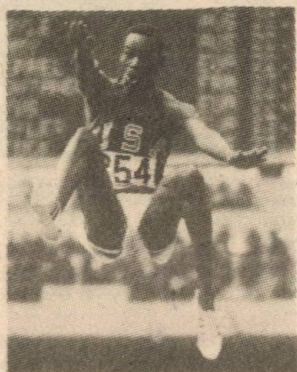
american **Don Scholander**, domină autoritar sporturile lor.

● În meciul de baschet **Brazilia—Uruguay**, în momentul în care, datorită eliminărilor, ultima a rămas să continue meciul doar în patru jucători, fiind deci o victimă sigură, căpitanul echipei braziliene a decis să scoată de pe teren un jucător din echipa sa, pentru ca raportul de forțe, cel puțin numeric, să se mențină egal!...

● **1968. C.I.O. A DECIS CA JOCURILE SĂ AIBĂ LOC LA CIUDAD DE MEXICO**, oraș cu peste 9 milioane de locuitori, aflat la o altitudine de aproape 2300 m. Este Olympia aztecă a florilor și soarelui, gazda Jocurilor cea mai controversată, poate dintre toate, discuțiile fiind determinate de o frică, mai mult sau mai puțin firească, de ceea ce poate însemna necunoscutul altitudinii, al climei, al lipsei de oxigen.

Pina la urmă lucrurile au ieșit admirabil.

● Au fost sporturi sau numai probe în care influența negativă a înălțimii a fost din plin resimțită, dar au fost și sporturi sau numai probe în care rezultatele au fost extraordinare, ceea ce a și determinat o nouă viziune despre rolul ajutător al altitudinii în sport.

Bob Beamon

● **BOB BEAMON** a fost, aproape neverosimil, doar la un lat de palmă ca să fi obținut un rezultat de 9 metri la lungime, iar **Viorica Viscopoleanu**, a noastră, a devenit și ea

recordmană mondială la aceeași probă, cu un rezultat de 6,82 m.

● Sportivii români au o prestație, în ansamblu, remarcabilă, **Lia Manoliu**, de pildă, câștigând aruncarea discului, la a cincea sa participare la J.O.

● **MARELE ORAȘ BAYREZ MÜNCHEN** aniversează, în 1972, cea de a XX-a ediție a Jocurilor Olimpice moderne. Și a făcut-o fastuos, cu căldură și prietenie, cu înțelegere pentru tot ceea ce înseamnă strădaniile sportivilor. Atunci, în complexul de la Olympia Park, dar și pe alte baze sportive mai depăr-

tate, ropote de aplauze au subliniat eforturile de autodepășire ale multor participanți. Înotătorul american **Mark Spitz** a obținut șapte medalii olimpice de aur, gimnastele sovietice **Olga Korburt** și **Ludmila Turisceva**

Nicolae Martinescu

au dominat prin grație, vigoare, îndeminare și fantezie concursul de gimnastică, **voleibaliștii japonezi** au demonstrat o altă față, încă neștiută, a acestui joc, **baschetbaliștii sovietici** au în-

mai ales că, la prima vedere, avariile respective erau ireparabile. Atunci a început să-și caute o altă barcă cu care să poată concura.

În această situație, și înțelegându-i necazul, directorul șantierului naval Delta, de la Toda, care fusese și el canotor pe vremea studenției, la Universitatea Waseda, și-a asumat grija reparării schifului. Dar mai erau o singură zi și o noapte pînă la start. O echipă de muncitori niponi, sub chiar conducerea directorului, a lucrat fără întrerupere pînă ce ambarcația respectivă putea pluti, fără nici un fel de risc, pe apele canalului.

Lui Viaceslav Ivanov, în primul rînd lui, nici nu-i venea să-și creadă ochilor cînd și-a văzut schiful pe rastele, gata de concurs. A îmbrățișat cu căldură pe necunoscuții care-l ajutaseră atîta, a lăsat barca pe apă, a urcat în ea, a concurat și, în final, a obținut cel de al treilea titlu, consecutiv, de campion olimpic. La ora aceea performanță unică, în istoria de multe decenii a canotajului (nn. ulterior, finlandezul Perti Karpinen a câștigat și el trei titluri olimpice la schif simplu, în 1976, 1980 și 1984).

La terminarea întrecerii de la Toda, cînd Ivanov nu-și putea stăpîni lacrimile de bucurie — poate și de recunoștință — cineva a remarcat: schiful era englezesc, reparațiile erau japoneze, campionul era sovietic. Cine cucerise medalia de aur?... **Omenia, spiritul de fair-play!**

PAGAIA DE AUR

În 1972, pe apele canalului Feldmoching de lângă München, a fost exact invers decât fusese, cu patru ani mai înainte, la Xochimilco, lângă înalta capitală a Mexicului.

La Olimpiada mexicană, la canoe 2 echipajul României (Serghei Covaiov-Ivan Patzaichin) câștigase titlul olimpic, după ce, cu nici o oră mai înainte, mezinul lotului nostru, Ivan Patzaichin, fusese foarte aproape de podium la canoa simplu; la München a fost mai întâi Ivan - campion olimpic, apoi acea cursă, de pomină, a dublourilor...

În 1968, la simplu, Patzaichin s-a bătut cu îndârjire să urce pe podium, deși sorții nu i-au fost favorabili, dându-i un culoar mărginaș, unde vîntul - din stînga - era parcă mai puternic și curentul apei mai mare, pentru el care trăgea cu dreapta. Ivan a pornit însă decis să dea totul și cu 150 de metri înaintea sosirii tinărului nostru canoist, din satul de pescari „Mila 23”, atunci cînd se afla singur în frunte, forțele i s-au sfîrșit, epuizate și bietul băiat a încheiat întrecerea pe locul 7, plătind astfel un greu tribut lipsei sale de experiență competițională. Prea dăduse totul, nechibzuit, pe prima parte a cursei, ca să fi ajuns, la 1 000 m, și să se bucure de un mare succes!

După nici o oră, Patzaichin și-a strîns voinicește pagaia, și-a îmbrățișat din priviri prietenul și tovarășul său de luptă, Serghei Covaiov - și el tot din „Mila 23” - și a luat startul în cursa canoelor de 2 persoane. O inimă, o siguranță respiratorie, o unică dorință de succes... Covaiov-Patzaichin au obținut aurul olimpic atît de mult visat!

În 1972, cînd s-a prezentat la startul canoelor mono, Ivan Patzaichin nu mai era tinerelul neexperimentat de acum patru ani. Acum știa bine ce este o cursă mare, cu adversari puternici; acum știa cum trebuie să-și drămuiească eforturile pentru a găsi resursele de energie trebuincioase în momentele de mare încordare ale finalului. Alături de el, pe culoarul 7, se afla celebrul canoist ungur Tamas Wichmann, „aurul” de la Mexico, de mai multe ori campion al lumii, dar finala '72 reunea pe unii dintre cei mai puternici canoști ai lumii. Din start au pornit tare concurenții de pe culoarele 4 și 2, Dirk Weise (R.D. Germană) și, respectiv, Detlef Lewe (R.F. Germană), considerat ca principalul favorit al întrecerii. Patzaichin era ceva mai în spate. Trăgea calm, atent la tot ceea ce se petrecea în juru-i. La jumătatea cursei, a trecut primul favoritul întrecerii, Lewe (2:02,49) urmat la 20 de sutimi de Patzaichin și la 30 de sutimi de Wichmann. Între aceștia avea să se și dea lupta pentru medalii. Sportivul nos-

tru nu le-a lăsat nici un fel de speranță adversarilor, de care, la 750 m, îl separam cîteva lungimi de barcă. Wichmann a atacat prelungit, ca un uragan, a mai redus din handicap, dar Patzaichin avea acum resursele de forță care să-l pună la adăpost de orice surpriză.

35 000 de spectatori au aplaudat succesul lui Patzaichin, cel mai categoric înregistrat la competiția de caiac-canoe a Olimpiadei a XX-a.

Pe programul concursurilor au urmat probele de caiac 500 m fete și caiac dublu bărbați, după care, după 40 de minute, start la canoa doi, cu Serghei Covaiov și Ivan Patzaichin în barca noastră. Ai noștri, campioni la Mexico, aveau culoarul 6, alături, pe 7, era canoa sovietică, a lui Vladas Cesiunas și Iuri Lobanov. Sovieticii au forțat pe prima parte (Covaiov și Patzaichin erau, parcă, într-o oarecare expectativă) și la jumătatea distanței aveau un avans de 78 de sutimi de secundă. Celelalte ambarcații erau, de pe acum, mult în urmă, la cîteva lungimi de barcă.

La 750 de metri dubloul sovietic se menținea încă în avantaj, dar iată-l pe Covaiov și Patzaichin ridicînd strocul. Canoa lor se apropia vizibil de cea a lui Cesiunas și Lobanov. Ultima sută de metri, s-a tras barcă lîngă barcă, umăr lîngă umăr. Avantajul, înfîm de altfel, era cînd de partea uneia, cînd de partea celeilalte canoe, de cum trag pagaele. Ambele trec linia de sosire a balizelor exact în același timp. Ochiul nu poate sesiza vreo diferență. Dacă această cursă s-ar fi desfășurat cu 2-3 decenii în urmă, poate că arbitrii ar fi decis: egalitate și ambele echipe ar fi fost declarate campioane olimpice. Dar ne aflăm în 1972, la o ediție a Jocurilor care și-a propus să fie a tehnicii. Și tehnica, cea mai avansată la ora aceea, a stabilit verdictul: Vladas Cesiunas, Iuri Lobanov sînt campioni olimpici! Ai

noștri, bravi noștri Covaiov și Patzaichin au primit medalii de argint. Cronometrele electronice au stabilit și timpurile celor două ambarcațiuni: 3:52,60 și, respectiv, 3:52,63. Deci 3 sutimi de secundă. Nici cît ai clipi din ochi...

A treia participare olimpică a lui Patzaichin, la Montreal, n-a mai fost o reușită pentru el. Prezîntîndu-se fără a fi în plenitudinea forțelor cunoscute, în raport de valoarea sa, confirmată și răsconfirmată, Patzaichin nu a obținut decît clasări modeste, locul 5 la C 1 1000 m și locul 7 la C 1 500 m. Să fi fost oare acesta finalul de carieră sportivă al lui Patzaichin? Au fost destul cei care așa au crezut, dar Ivan a ținut, cu dinadinsul, să dovedească contrariul și a reușit din plin!

În 1980, la Moscova, Patzaichin a fost din nou cel pe care-l știam, evoluînd strălucit. Alături de un partener nou, Toma Simionov, el a luat startul în cursa canoelor de dublu, pe 1 000 m, și fără a lăsa adversarilor nici o speranță ambarcația română a trecut prima linia de sosire, în 3:47,65 (al doilea a fost echipajul R.D. Germane, cu 3:49,93, iar pe locul trei a sosit ambarcațiunea U.R.S.S., cu cunoștința noastră, Lobanov, în 3:51,28). La C 2 500 m, Patzaichin, împreună cu Petre Capusta, au sosit pe locul secund, în 1:44,12, nu departe de câștigători, sportivii unguri Foltan-Vaskuti, în 1:43,39.

Dar nici acesta nu avea să fie ultimul cuvînt al acestui mare sportiv. Iată-l deci, în 1984, la al cincilea său start olimpic la Jocurile de la Los Angeles. Face echipajul cu același Toma Simionov, alături de care a urcat de două ori pe podiumul de onoare, o dată chiar pe treapta cea mai înaltă, la C 1 1000 m, a doua oară pe treapta medaliei de argint, la C 2 500 m.

Aici avea să se încheie însă, din păcate, admirabila carieră sportivă a acestui admirabil om care este Ivan Patzaichin.

trerupt șirul, inaugurat în 1904, de victorii ale echipei S.U.A., obținînd succesul în chiar ultima secundă de joc.

● În sfîrșit, dar nu în cele din urmă, aplauze călduroase au fost adresate temerarului canoist român **Ivan Patzaichin**, și puter-

niciilor luptători, **Gheorghe Berceanu** și **Nicolae Martinescu**, care au adus României medalii de aur.

● **OLIMPIADEI ANULUI 1976** de la Montreal, dacă ar fi să folosim vechiul obicei grecesc și să-i găsim un „eponim”, adică

un naș, acesta ar fi, indiscutabil, tinăra gimnastă română **Nadia Comăneci**, a cărei evoluție, fără precedent în istoria gimnasticii mondiale, a pus, pur și simplu, în umbră o serie întreagă de mari performeri ai sportului, cum ar fi (așa la în-

O BLESTEMATĂ DEFECTIUNE TEHNICĂ...

Campionul de pistol viteză al țării noastre, Corneliu Ion, a plecat în 1976, spre Montreal, la Olimpiadă, cu un record de 600 din totalul de 600 puncte, înregistrat cu vreo trei luni înaintea startului la J.O. și cu justificate speranțe la o medalie și, de ce nu, chiar la cea mai strălucitoare. Palmaresul său, în care figura un loc doi câștigat cu un an mai înainte, la „europenele” de la Madrid, ca și numeroasele victorii internaționale în întrecere cu unii dintre cei mai buni trăgători din lume, constituiau o recomandare demnă de luat în seamă, deși în lumea sportului prea puțini sînt cei care se mai lasă impresionați de „cărți de vizită”, chiar dintre cele mai încărcate cu tot felul de izbînzii și performanțe.

Pe poligonul de la l'Acadie, în apropierea frontierei dintre Canada și Statele Unite, Corneliu Ion a făcut tot ceea ce depindea de el ca să câștige. În prima manșă a obținut 298 p., fiind, împreună cu sovieticul Afanasi Kuzmin și cehoslovacul Hurt, clasăți pe locurile 3-5, primele două fiind ocupate, cu cîte 299 p., de Jürgen Wiefel (R.D. Germană) și Roberto Ferrari (Italia). Corneliu a avut, pe linie, numai „decari”, cu excepția a doi „nouari” trași unul în seria de 6 s și celălalt în cea de 4 s.

În manșa a doua, Corneliu a tras excepțional: 50 și 50 în seriile de 8 s, 50 și 50 la 5 s. Mai erau de tras doar seriile de 4 s. În prima el reușește din nou punctajul maxim: 50 p. A mai rămas doar o serie de 4 s. doar 5 focuri și gata... Corneliu își încarcă pistolul pentru ultima oară. îi mîngie crosa, privește spre locuri pe care i se va învîrce ținta. Gata... poc..., poc..., poc... La al patrulea foc lui Corneliu i se defectează pistolul. Păcat că cele trei focuri țintiseră exact în 10. Potrivit regulamentului el este obligat să repete întreaga manșă. De data aceasta nu obține decît 297 p. Cu cele 298 din prima, Corneliu Ion are un punctaj general de 595 p care nu-i poate asigura decît locul cinci în clasamentul general. Fără defecțiunea asta buclucășă poate că Ion ar fi câștigat o medalie, poate chiar pe cea de aur. Așa cum avea s-o facă, strălucit, după patru ani, la Jocurile Olimpice de la Moscova, unde Corneliu Ion a devenit campion olimpic.

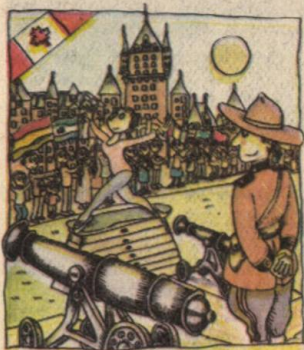
Sanda Toma admirabila noastră campioană la canotaj, a strălucit, cu schiful său, în marile competiții ale acestui sport

Nadia Comăneci și nota primită: 1 - computerul nu era pregătit și pentru nota 10, care nu fusese încă acordată niciodată la J.O.!

timplare), înotătorii **Kornelia Ender** sau **Jim Montgomery**, boxerul cubanez **Teofilo Stevenson**, fondistul finlandez **Lasse Viren** etc.

● Montrealul avea să fie, dintre toate Olimpiadele de pînă

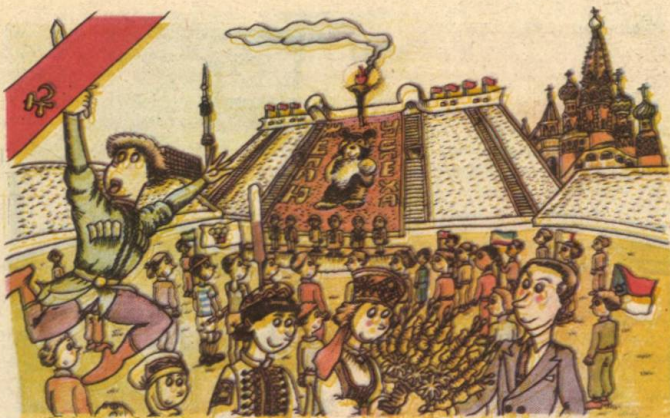

atunci, cea în care sportivii români au avut comportarea cea mai bună: 177,60 puncte, 4 medalii de aur, 9 de argint și 14 de bronz, adică în total 27 de medalii, ceea ce în clasamentele neoficiale înseamnă locurile 6, 9 și, respectiv, 5!

● 1980 — **MOSCOVA**. Prima Olimpiadă găzduită de o țară socialistă s-a impus prin marea număr al recordurilor înregistrate, prin numeroasele manifestări artistice, prin foarte marele număr al spectatorilor, prezenți la bazele de desfășu-

Calăreța austriacă Elisabeth Theurer, pe „Mon Cheri”, campioană olimpică în proba individuală de dresaj

rare a tuturor disciplinelor înscrise în programul întrecerilor. Iar întrecerile s-au desfășurat la un înalt nivel valoric și spectacular, astfel că momente de vîrf au fost nenumărate.

● La reușita competiției o contribuție de seamă au avut-o și reprezentanții României socialiste. Au obținut medalii de campioni: canotoarea **Sanda Toma**, canoiștii **Ivan Patzai** și **Toma Simionov**, gimnasta **Nadia Comăneci** (de

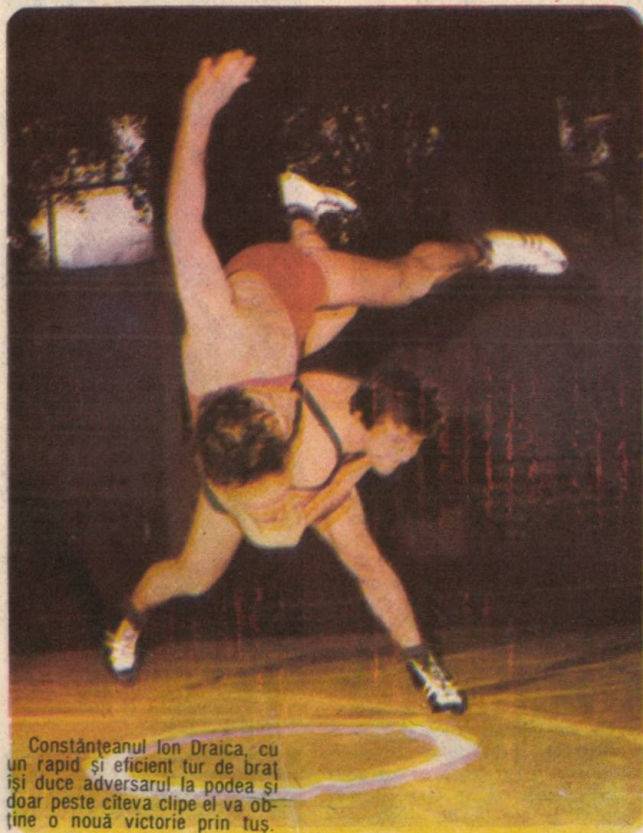
doă ori), luptătorul **Ștefan Rusu** și trăgătorul **Corneliu Ion**.

● Unul dintre eroii Olimpiadei moscovite a fost înotătorul sovietic **Vladimir Salnikov**, cîștigător la trei probe (400 m, 1500 m și ștafeta de 4x200 m liber).

● **PENTRU A DOUA OARĂ COLISEUMUL DIN LOS ANGELES** devine gazdă a Jocurilor Olimpice, prima oară în 1932, a doua oară în 1984. Iau

parte 140 de țări și spre marea noastră bucurie sportivii români au, cu adevărat o comportare excepțională, aducînd țara noastră pe locul al doilea al clasamentului, neoficial, după numărul medaliilor de aur (20) și pe al treilea, în clasamentele după totalul medaliilor (53) și al numărului de puncte (325,50 p).

● La Los Angeles, în capitala „vestului sălbatic”, au evoluat remarcabil atletele și canotoarele, halterofilii și luptătorii, și mai ales gimnastele românce ceea ce a însemnat, realmente, o contribuție de seamă chiar la sporirea prestigiului internațional al Republicii Socialiste România. A fost, indiscutabil, cea mai bună comportare de pînă acum a sportivilor români în arena olimpică. De altfel, la ridicarea tradițională a steagului țării noastre, în satul olimpic, conducătorul delegației române

Constănteanul Ion Draica, cu un rapid și eficient tur de braț își duce adversarul la pîdea și doar peste cîteva clipe el va obține o nouă victorie prin tîns.

Carl Lewis primește batul de stafetă de la Calvin Smith. Pe Coliseumul din Los Angeles el a obținut patru medalii de aur (100 m, 200 m, 4x100 m și sîritura în lungime).

a declarat: „Sîntem aici pentru a concura în arena olimpică, pentru a contribui la întărirea prieteniei între popoarele noastre, la întărirea păcii în lume!”.

De altfel, trebuie subliniat faptul că participarea olimpică a sportivilor români a însemnat un adevărat mesaj de pace pe care aceștia l-au transmis întregii lumi, din partea tineretului, a întregului popor român pentru care pacea, înțelegerea, prietenia au însemnat dintotdeauna nestematele cele mai de preț!

Romeo VILARA

Echipa României, campioană olimpică la gimnastică: Simona Păucă, Cristina Grigoras, Lavinia Agache, Mihaela Stănuț, Ecaterina Szabo, Camelia Renciu, Laura Cutina. Aceștea au făcut o veritabilă demonstrație de frumusețe, de grație, de forță, de măiestrie. Evoluțiile fetelor noastre au fost subliniate cu repetate ropote de aplauze

Desenele au fost reproduse din lucrarea „Pequena historia de los Juegos Olímpicos”, editura Mediterranea S.A.-Barcelona, 1985. Autorul lor este graficianul Pilarin Bayes

CEL MAI... CEA MAI...

Superlative ale Jocurilor Olimpice

Atunci cînd subiect de discuție sînt Jocurile Olimpice, în mod cert, competiția cea mai mare a sportului, de ieri și de astăzi, ne place să facem referiri la felurile aspecte ale întrecerilor, să căutăm fel de fel de întîmplări mai puțin obișnuite, să apelăm la superlative... În cele ce urmează, ne vom referi și noi la unele dintre aceste superlative, care fac, în fond, „sarea și piperul” discuțiilor pe marginea Jocurilor Olimpice ale zilelor noastre.

● CÎȘTIGĂTORUL CELOR MAI MULTE MEDALII DE AUR

Acesta este atletul american Ray Ewry care a obținut 10 medalii de campion olimpic. S-a născut la 14 octombrie 1873 la Lafayette (Indiana) și a decedat la 1 octombrie 1937. A fost cel mai valoros atlet din lume la probele de sărituri... fără elan, foarte la modă la sfîrșitul secolului trecut și în primele decenii ale secolului nostru. Unele dintre ele au figurat pe programul a cinci ediții ale J.O. (1900—1912), inclusiv J.O. jubiliare, dar neoficiale, din 1906, de la Atena. Rezultatele sale olimpice: lungime 1900—3,21 m, 1904—3,476 m, 1906—3,30 m, 1908—3,335 m; triplusalt: 1900—10,58 m, 1904—10,55 m, înălțime: 1900—1,655 m, 1904—1,50 m, 1906—1,56 m, 1908—1,575 m. A deținut recorduri mondiale la toate săriturile fără elan: 3,476 m la lungime, 10,58 m la triplusalt și 1,655 m la înălțime. A fost de 15 ori campion al S.U.A. făcînd parte din „New York Athletic Club”. Un fapt deosebit din viața acestui mare atlet, din păcate uitat de multă vreme, este acela că atunci cînd avea cinci ani a suferit de paralizie infantilă care a făcut din el un infirm. De altfel, pînă la vîrsta de 12 ani a fost oprit de medici de la orice fel de activitate fizică. Apoi a început o luptă disperată pentru a redeveni un om normal, iar la vîrsta de 17 ani abia a început să meargă și apoi să alege, din ce în ce mai corect. În bună măsură aceasta și explică predilecția sa exclusivă, pentru probele de sărituri fără elan. Ewry constituie un strălucit exemplu de ceea ce poate face un om, cu o voință de fier, care știe să se folosească de exercițiile fizice; în acest caz medicamentul și remedii ideale!

● CÎȘTIGĂTOAREA CELOR MAI MULTE MEDALII DE AUR

Gimnasta sovietică Larisa Di-rîi-Latinina a fost, cu echipa sau individual, de nouă ori campioană olimpică. S-a născut la 27 decembrie 1934, la Herson, în R.S.S. Ucraineană. De mică a practicat baletul și gimnastica, aceasta din urmă sub îndrumarea antrenorului A. Mișakov. La 17 ani a devenit maestră a sportului sovietic, demonstrînd remarcabile calități. În 1956 a fost selecționată în echipa U.R.S.S. pentru a participa la Jocurile Olimpice de la Melbourne. În întrecerile desfășurate în sala „West Melbourne Stadium”, unde tocmai își încheiaseră disputele boxerii, două gimnaste s-au detașat net. A fost unguroaica Agnes Keleti, sportivă binecunoscută și debutanta Larisa Latinina, care realmente a în-cîntat miile de spectatori cu exercițiile sale pline de grație, de precizie, de... forță, de un anume farmec. La-

tinina a cîștigat titlul la individual compus (74,931 p.) după ce anterior devenise campioană olimpică cu echipa Uniunii Sovietice (448,80 p., dar după un regulament ce avea să fie schimbat de la următoarea Olimpiadă). Ea a mai cîștigat două medalii de aur, la sol (18,732 p. la egalitate cu Keleti) și la sărituri (18,83 p.). Argint a obținut la paralele inegale (18,833 p.) și bronz la ansambluri (74,00 p. la egalitate cu Polonia), la această probă renunțîndu-se la următoarele competiții de anvergură ale gimnasticii.

După patru ani, în „Cetatea Eternă” cum i se spune capitalei Italiei, Larisa Latinina a fost gimnasta nr. 1 a reprezentativei U.R.S.S. care a cîștigat detașat întrecerea pe echipe (382,320 p., cu aproape 10 p. mai multe decît următoarea clasată, Cehoslovacia) și a reeditat victoria la individual compus (77,031 p.). A mai obținut un titlu, al treilea, la sol (19,583 p.), dar n-a fost aparat la care să nu fi urcat pe podium: pe locul doi, la paralele (19,416 p.) și la birnă (19,233 p.) și pe locul al treilea, la sărituri (19,016 p.).

După încă patru ani, în „Metropolitan Gymnasium” din Tokio, Larisa a fost din nou prezentă. A devenit campioană olimpică cu echipa (380,890 p.) și la sol (19,599 p.), la celelalte aparate fiind obligată să cedeze din pozițiile cucerite anterior, pe arena mondială a gimnasticii, la Tokio făcîndu-și o apariție triumfală sportiva cehoslovacă Vera Cēsaslav-ska. Și totuși Latinina mai obține medalii de argint la individual compus (76,998 p.), la sărituri (19,283 p.), la egalitate cu Birgit Radochla, din echipa unită a Germaniei) și încă de două ori bronz, la paralele (19,199 p.) și la birnă (19,382 p.). În total, deci, 18 medalii (dintre care 9 de aur) cucerite de Larisa Latinina.

A fost campioană mondială absolută în 1958 și 1962 și campioană continentală absolută în 1957 (în sala Floreasca din București) și 1961. La aceste competiții a obținut mai multe victorii pe aparate.

● CEL MAI VIRSTNIC CAM- PION OLIMPIC

Suedezul Oscar Gomer Swahn (n. la 20 octombrie 1847 și m. la 1 mai 1927). În 1908 la J.O. de la Londra a obținut medalie de aur în proba de tir, cerb alergător, de la 110 iarzi (100,583 m), lovituri simple (25 p.). În capitala Angliei bătrînul Swahn a mai obținut și o a doua medalie de campion, făcînd parte din reprezentativa Suediei (împreună cu fiul său Albert Gomer Swahn, Arvid Knöppel și Ernst Rossel) învingătoare la aceeași probă (86 p.).

„Bronz” a câștigat la proba de cerb alergător, de la 110 iarzi, lovituri duble, individual (38 p)

Ediția următoare a Jocurilor a avut loc în Suedia natală, la Stockholm. Swahn avea exact 64 ani și 258 zile când a devenit campion olimpic, cu echipa (alături de fiul său, de Ake Lundberg și Per Olof Arvidson) la cerb alergător, 100 m, lovituri simple (151 p). A mai obținut o medalie de bronz, cu 72 p, la cerb alergător proba individuală de la 100 m, lovituri duble și s-a clasat al cincilea în proba individuală similară, dar cu lovituri simple (39 p).

● CEL MAI TINĂR CAMPION OLIMPIC

Este, în fapt, povestea unui... necunoscut, o poveste aproape incredibilă.

În 1900, la Jocurile Olimpice de la Paris, pe Sena s-au desfășurat întrecerile masculine de canotaj.

Între probele programate pentru prima oară la J.O. a fost și cea de schif 2+1 rame, probă la care Olanda a fost reprezentată de o ambarcație a clubului nautic Minerva din Amsterdam: Antoine François Brandt, Roelof Klein și cirmaciul Hermanus Brockmann. Evoluind cu succes în serii, echipajul olandez a obținut calificarea pentru finală. S-a întâmpiat însă ca Brockmann să se îmbolnăvească și să se declare indisponibil pentru ultimul act al competiției.

În răstimpul dintre serii și finală, cei doi canotori olandezi intraseră, pur și simplu, în panică, văzându-se puși în situația de a nu mai putea concura. Se tot frământaseră ce ar putea face, dar nimănui nu i-a trecut prin minte o idee salvatoare. Într-o dimineață când, pe malul Senei, tot trebăluiau la schiful lor, gata să izbucnească în lacrimi de neșansa ce o aveau, în jurul lor se învîrtea, zgîndu-și ochii, un puști parizian, cu cluf blond și teribil de costeliv. Avea însă o privire ageră, pătrunzătoare și părea destul de dezghețat. Să fi avut între 7 și 10 ani, nimeni nu știe, căci nimeni nu l-a întrebat nici cîți ani are și nici cum îl cheamă. Brandt, care vorbea bine franceza, l-a întrebat însă dacă s-a mai urcat vreodată într-o barcă și dacă nu-i este frică de apă. Puștiul a clătinat din cap afirmativ la prima întrebare și s-a arătat teribil de vexat de a doua. Atunci olandezii l-au invitat la un antrenament pe apă și cum copilul se arăta a fi, parcă, în elementul lui, n-au mai stat pe gînduri și s-au prezentat cu el la startul final. Pe vremea aceea de început, regulamentul canotajului nu interzicea așa ceva.

Olandezii au avut o comportare foarte bună, au dominat întrecerea și au trecut primii linia de sosire, în 7:34,2, cu două zecimi de secundă mai puțin decît echipajul Franței (Societatea nautică din Marna).

Cînd au ajuns pe mal, olandezii au căzut unul în brațele celuilalt și împreună în brațele altor conaționali, uitînd pur și simplu de micul lor cirmaci. Cînd și-au adus aminte de el, acesta se făcuse de mult nevăzut. Și nevăzut și neștiut a rămas pînă astăzi, el, puștiul francez, cu siguranță cel mai tinăr dintre toți campionii olimpici. De altfel, în lucrarea „Guinness book of olympic records” cînd se amintește despre campionul olimpic cel mai tinăr, se scrie, pur și simplu, „7—10 yr Unknown French boy”.

● CEA MAI TINĂRĂ CAMPIOANĂ OLIMPICĂ

Este sîrtoarea de la trambulină Marjorie Gestring (n. 18 noiembrie 1922). La J.O. de la Berlin, în 1936,

ea a reprezentat cu succes Statele Unite ale Americii într-un concurs de ridicată valoare. Avea atunci exact 13 ani și 268 zile.

În concurs a totalizat 89,27 p, în urma unei evoluții surprinzător de îndrăznețe și de înaltă măiestrie, aproape de necrezut în raport cu vârsta ei și, implicit, cu lipsa de experiență. Fapt surprinzător a fost și acela că a întrecut clar pe cele două principale favorite, compatrioatele sale, Catherine Rawls (88,35 p) și Dorothy Poynton-Hill (82,36 p)!

● CELE MAI MULTE MEDALII DE AUR LA O EDIȚIE A J.O. (în întrecerile masculine)

Le-a cucerit, la München, înotătorul american Mark Spitz, vedeta de necontestat a competiției de natație de atunci, din 1972. Într-o dispoziție excepțională, foarte bine pregătit fizic, apt de întrecere din toate punctele de vedere, Spitz a obținut în piscina müncheneză nu mai puțin de 7 medalii de aur!

S-a născut la 10 februarie 1950 la Modesto, în California, unul dintre centrele puternice ale natației americane. A deprins de mic tainele inotului, sport care nu mai avea, practic, pentru el nici un fel de secret. Avea 186 cm înălțime și 77 kg, fiind parcă anume făcut pentru inot.

La München, așadar, a urcat de 7 ori pe prima treaptă a podiumului de premiere de la Schwimmhalle, de patru ori în probe individuale și de trei ori cu ștafetele. Iată-i rezultatele: 100 m liber—51,22 (record mondial și olimpic), 200 m liber—1:52,78 (record mondial și olimpic), 100 m fluture—54,27 (record mondial și olimpic), 200 m fluture—2:00,70 (record mondial și olimpic), 4x100 m liber—3:26,42 (record mondial și olimpic) cu echipa Dave Edgar, John Murphy, Jerry Heidenreich, Spitz, 4x200 m liber—7:35 (record mondial și olimpic) cu echipa John Kinsella, Frederick Tyler, Steven Genter, Spitz, 4x100 m mixt—3:48,16 (record mondial și olimpic) cu echipa Mike Stamm, Tom Bruce, Spitz, Jerry Heidenreich.

La J.O. de la Ciudad de Mexico, mai înainte cu patru ani, Mark Spitz mai fusese campion olimpic, dar numai la ștafete: 4x100 m liber—3:31,7 (record mondial și olimpic) împreună cu Zorn Zachary, Rerych Stephen și Walsh Kenneth și la 4x200 m liber 7:52,3 împreună cu John Nelson, Stephen Rerych și Donald Schollander (eroul J.O. de la Tokio, unde cîștigase patru medalii de aur). A mai obținut o medalie de argint la 100 m fluture—56,4 și una de bronz la 100 m liber—53,0, deși la o conferință de presă, prea plin de sine, anunșase că va cîștiga cel puțin tot atitea medalii de aur cît obținuse Schollander la Tokio. Această declarație, prea ambițioasă în raport cu posibilitățile reale și pregătirea sa, destul de superficială, de atunci, i-au adus aspre critici ale celor mai virșnici, ceea ce l-au traumatizat psihic dar, în același timp, l-au și călît pentru Olimpiada de la München, pentru cele șapte medalii de aur cucerite.

Calăreța vest-germană Liselott Linsenhoff (s-a născut la 27 iulie 1927, la Frankfurt pe Main) este prima femeie care a câștigat un titlu olimpic în proba individuală de dresaj. Acest fapt s-a petrecut pe terenul special amenajat în fața Palatului Nymphenbûrger la München, Linsenhoff, pe Piaff, realizînd 1229 p. Avea atunci vîrsta de 45 ani și 13 zile. Victoria Liselottei Linsenhoff nu a însemnat pentru multă lume o surpriză prea mare, iubitorii echitației cunoscîndu-i valoarea, confirmată, de altfel, în tot felul de competiții internaționale, chiar olimpice. În 1956, spre exemplu, la Olimpiada de călărie desfășurată la Stockholm, deoarece legile veterinare australiene interziceau „importul” de cai, ea a făcut parte din echipa clasată a doua, cu 2346 p. Interesant de subliniat că această Echipă Unită a Germaniei a fost alcătuită doar din „amazoaie”, din ea mai făcînd parte Hannelore Weygand și Annelse Kùppers. A fost și acest fapt o premieră olimpică. În 1956 a fost a treia în clasamentul individual, cu 832 p.

În 1968, la Ciudad de Mexico, formația R.F. Germania a cîștigat titlul olimpic (2699 p), echipa fiind alcătuită din Josef Neckermann, Reiner Klimke și Liselott Linsenhoff.

A făcut parte din echipa R.F.G. campioana mondială la dresaj în 1974 și campioană europeană în 1959, 1971 și 1973. A fost de două ori cîștigătoare a titlului individual continental în 1969 și 1971.

În 1976, la Montreal, a fost iarăși participant olimpic, dar nu ca sportiv ci în calitate de comentator, la înor, al postului american de televiziune „a.b.c.”.

● CELE MAI MULTE MEDALII DE AUR LA O EDIȚIE A J.O. (în întrecerile feminine).

„Recordul” de 4 medalii de aur a fost realizat de șase sportive, patru dintre ele fiind gimnaste, precum și o atletă și o înotătoare. Așadar, iată-le în ordinea realizării lor:

Francina Elsie Blankers-Koen, atletă olandeză, născută la Amsterdam, la 26 aprilie 1918. A fost, în mod cert, una dintre cele mai mari

atlete din îndelungata istorie a acestui sport.

În 1948, la Jocurile Olimpice de la Londra, „Fanny” cum mai era denumită, a câștigat 100 m în 11,9 s, 200 m în 24,4 s, pe o ploale torențială (în semifinală, cu 24,3 realizase un nou record olimpic), 80 mg în 11,2 s (record olimpic), timp egal cu al celei de a doua clasate, englezoaica Maureen Gardner, și 4x100 m în 47,5 s, împreună cu Xenia Stad de Jong, Jeanette Josephina Maria Witzier-Timmer și Johanna van der Gerda. Și dacă programul i-ar fi îngăduit, ea ar fi vrut să participe și la înălțime și lungime. Și cine știe?

Renumita atletă a mai participat la două ediții ale J.O. Prima oară, în 1936, la Berlin (locul 5 la 4x100 m cu 48,8 s și 6 la înălțime — 1,55 m), ultima oară la Helsinki, în 1952, când în finală la 80 mg s-a împiedicat și a căzut.

A fost de mai multe ori campionă mondială: 100 larzi — 10,8 în 1944, 100 m — 11,5 în 1943, în 1948 și în 1952, 80 mg — 11,0 în 1948, înălțime — 1,71 m în 1943, lungime — 6,25 m în 1943, pentathlon — 4692 p în 1951 și la ștafete. A

fost, de asemenea, de cinci ori campioană a Europei, în 1946 (Oslo) 80 mg — 11,8, 4x100 m — 47,8 și 1950 (Bruxelles) 100 m — 11,7, 200 m — 24,0, 80 mg — 11,1.

Larisa Latinina (U.R.S.S.) și **Agnes Keleti** (Ungaria), născută la 9 iunie 1927), au fost marile vedete ale competiției de gimnastică de la Melbourne, la J.O. din '56, când fiecare a cucerit câte patru medalii de aur și cite una de argint. Gimnasta sovietică a fost prima la individual compus (74,933 p), la sărituri (18,833 p), la sol (18,733 p) titlul împărțindu-l cu... Keleti, în întrecerea pe echipe, cu reprezentativa sovietică (444,80 p). La rândul ei Keleti a cucerit titluri olimpice la paralele inegale (18,966 p), la birnă (18,800 p), cum am arătat, la sol (18,733 p) și în proba de ansambluri (75,20 p). Medalii de argint le-au revenit Latiniinei la paralele inegale (18,833 p) iar lui Keleti la individual compus (74,633 p) și în întrecerea pe echipe (443,50 p).

Gimnasta ungară mai fusese campioană olimpică și la Helsinki, la sol (19,300 p) unde a mai obținut locuri fruntașe și la alte aparate.

Vera Ceaslavskia (Cehoslovacia) a fost și ea, ca și cele de mai înainte, tot gimnastă, și încă una dintre cele mai bune pe care le-a cunoscut acest sport. S-a născut la Praga, la 3 mai 1942. A avut un debut plin de strălucire în arena olimpică, la Jocurile de la Tokio când a devenit campioană olimpică la individual compus (77,564 p), la sărituri (19,483) și la birnă (19,449 p) și avind o contribuție importantă la clasarea pe locul secund a reprezentativei cehoslovace (379,989 p).

Succesul cel mai mare l-a repurtat, după patru ani, la Auditorium Nacional din capitala Mexicului. Cu acest prilej Vera a cucerit unanime aprecieri pentru cele patru medalii de aur, a smuls ropute de aplauze și, în final, Vera Ceaslavskia, chiar acolo, în atmosfera tipică a acestei țări, a devenit Vera Odlozilova, căsătorindu-se cu atletul Jozef Odlozil. Cele patru victorii le-a realizat la individual compus (78,250 p), sărituri (19,775 p), paralele inegale (19,650 p) și la sol (19,675 p) la egalitate cu sovietica Larisa Petrik). În plus ea a mai avut și două medalii de argint (pe echipe—382,20 p și la birnă—19,575 p).

A fost campioană mondială în 1966 și de două ori campioană continentală la individual compus, în 1965 și 1967.

Kornelia Ender-Matthes (R.D. Germană). O mare stea a natației mondiale, cu disponibilități largi către marea performanță. A început să practice înotul de pe cind avea șase ani (s-a născut la Plauen, la 25 octombrie 1958), impunându-se de timpuriu ca un mare talent. La 15 ani, spre exemplu, la Campionatele Mondiale de la Belgrad, în 1973, a cucerit trei titluri. De altfel, în activitatea sa Kornelia a fost de peste 30 de ori campioană a lumii și cam de tot atâtea ori și campioană continentală la diferite probe: 100 m și 200 m liber,

100 m fluture, 100 m spate, etc. A deținut numeroase recorduri naționale, europene, mondiale și olimpice.

Deci, la vârsta de 15 ani Kornelia și-a făcut debutul la „mondiale”, dar înainte de acesta, cu un an, la München ea debutase la Olimpiadă. Atunci, în 1972, a obținut medalii de argint la: 200 m mixt (2:23,59) și la ștafetele 4x100 m liber (3:55,55) și 4x100 m mixt (4:24,91). Marele ei triumf l-a realizat la olimpiada montreală unde a fost realmente extraordinară. A câștigat, cu acest prilej: 100 m liber—55,65 s (record mondial și olimpic), 200 m liber — 1:59,26 (record mondial și olimpic), 100 m fluture—1:00,13 (record mondial și olimpic), 4x100 m mixt—4:07,95 (record mondial și olimpic, împreună cu Ulrike Richter, Hannelore Anke și Andreea Pollack).

Anchetele internaționale tradiționale au desemnat-o ca cea mai bună sportivă a lumii în anii 1973 și 1975.

Lista aceasta a campioanelor olimpice quadruple este încheiată, momentan, de o sportivă din România, gimnasta **Ecaterina Szabo**, o adevărată eroină a întrecerilor din 1984, la Pauly Pavilion din Los Angeles.

Szabo, născută la 22 ianuarie 1965 în comuna Zagon din județul Covasna (145 cm înălțime și 38,5 kg greutate) a fost campioană absolută de junioare a Europei, în 1980 și 1982, când a mai câștigat și alte titluri continentale. În 1983 a debutat la „europenele” de seniore, la Göteborg. Debut strălucit căci Kati după ce s-a clasat a treia în concursul individual general (38,90 p la egalitate cu sovietica Albina Șisova) a obținut două titluri de campioană la paralele inegale (19.700 p) și la sol (19.850 p), fiind a doua la sărituri (19.525 p). În același an a concurat și la campionatele lumii, la Sportscarnok din Budapesta, și a făcut-o remarcabil: locul doi cu echipa României (392,10 p), locul trei la individual compus (78,975 p), din nou un loc doi la sărituri (19.800 p), la egalitate cu o altă gimnastă română, Lavinia Agache) și, în încheierea competiției, ...campioană mondială la sol (19.975 p).

În 1984, firește, a fost selecționată pentru Olimpiada de la Los Angeles, unde a evoluat strălucit, cucerind patru medalii de aur și una de argint. A început cu cea din concursul pe echipe, reprezentativa României obținând victoria, cu 392,20 p. Apoi a fost a doua în concursul individual, cu 79,125 p deși nu pușina au fost cei care au spus că, de fapt, Ecaterina Szabo fusese mai bună decât americanca Mary Lou Retton, 79,125 p, campioana olimpică absolută care, în concursul pe aparate, abia de a mai cucerit o medalie, de argint la sărituri și două de bronz, la paralele inegale și la sol. Concursul pe aparate, la 5 august, a fost în fapt marele show al Ecaterinei Szabo: campioană olimpică la sărituri (19,875 p), la birnă, aparat la care a împărțit însă primul loc cu o altă sportivă română, Simona Păucă (19,800 p) și la sol (19,975 p), la care a prezentat un exercițiu aplaudat minute în șir...

● CELE MAI MULTE PARTICIPĂRI OLIMPICE, LA FEMEI

La cite șase ediții ale Jocurilor Olimpice au luat parte două sportive. Una dintre acestea este atleta română Lia Manoliu (n. la 25 aprilie 1932). Ca elevă a practicat baschetul, tenisul de masă și atletismul, participând la campionatele școlare la triathlon și la aruncarea greutății. În 1949 a început să arunce discul, primul ei rezultat oficial a fost de 23,24 m, pe Stadionul Republicii din București. Au urmat luni de pregătire migăloasă cu unele succese și mai ales eșecuri deoarece drumul performanței nu este niciodată drept și neder. După numai patru luni, la Ploiești, a aruncat discul la 37,04 m, record național de junioare. Un moment deosebit l-a reprezentat Mecul Prieteniei, în 1950, dintre echipele României și Uniunii Sovietice, mai ales întâlnirea și prietenia pe care a legat-o cu marea atletă care a fost Nina Dumbadze, atunci recordmană a lumii. În concurs a aruncat 41,44 m, primul ei record național

de seniore. În 1952, îndeplinind baremul de participare la J.O. a fost selecționată în lotul pentru J.O. de la Helsinki. Avea atunci 20 de ani. La Olimpiadă, într-o companie valoroasă, se clasează totuși pe un merituriu loc 6 cu 42,56 m. În următorul ciclu olimpic își încheie studiile la Facultatea de Energetică a Institutului Politehnic din București, dar nu absentează de la pregătirea sportivă, de la concursuri. Lia Manoliu realizează noi recorduri naționale cu 44,85 m și 45,68 m în 1954; 46,02 m în 1955; 46,60 m, 46,70 m, 46,80 m și 47,24 m în 1956, ceea ce determină o nouă selecționare în lotul olimpic al României, pentru J.O. de la Melbourne. În Australia ea nu se acomodează cu timpul nefavorabil și se clasează doar a noua, cu 43,90 m. Inscusul o ambiționează și mai mult, mai ales că și pe plan intern pierde titlul de campioană națională... trei ani la rând. Muncește, de aceea, la antrenamente, iarna sau vara, cu și mai multă dăruire. Și rezultatele cresc: 47,28 m în 1958; 47,84 m, 48,28 m, 49,31 m și 49,88 m în 1959. În 1960, la Varșovia, trece pentru prima oară de 50 metri, aruncând 53,21 m. Este selecționată pentru J.O. de la Roma. Adversare puternice, unele, și nu puține, creditate cu rezultate mai bune decât ale ei, Lia Manoliu își înfringe emoția și reușește la Roma 52,36 m cu care obține medalia de bronz!

Urmează alți ani de pregătire, de participări la concursuri, pline de satisfacții ori de decepții. Recordul țării crește însă mereu: 53,29 și 54,29 în 1961, apoi 55,16 m în 1964 care o recomandă călduros pentru participarea la o nouă ediție a J.O. Pe stadionul național din capitala „Jării Soarelui Răsare” Lia obține încă un record național, cu 56,97 m și la capătul unei lupte deosebite ea cucereste o nouă medalie olimpică de bronz.

În 1968 realizează noi recorduri, cu 57,34 m, 57,98 m, 58,14 m, și 59,22 m, la Jocurile Balcanice de la Atena. Drumul unei noi Olimpiade îi este deschis. La Ciudad de Mexico s-a întâmplat o mare dramă dar și cea mai mare fericire a vieții sale sportive. Cu citeva zile înaintea concursului de aruncarea discului, la un antrenament se accidentează chiar la brațul drept, cel de aruncare. Dureri atroce, nopți nedormite, și, ceea ce este mai grav, speranțe frînse prematur. Chiar dacă nu mai jate face antrenamente obișnuite Lia Manoliu nu lipsește de la nici o ședință de pregătire. Intră în cerc, dar de fiecare dată fără disc, și execută zeci și zeci de piruete, urmărind apoi cu privirile zborul discului numai de ea văzut. Are marea șansă de a nu se mai face calificări, la disc, pentru concursul olimpic. La ora întrecerii, în jurul cercului de aruncare a discului, se agită multe sportive cu mari veleități, între care recordmana lumii, vest-germana Liesel Westermann, evident principala favorită și Karin Ilgen, din R.D. Germană, după părerea Liel, favorita a doua, ș.a. Ce a urmat, a fost ceva extraordinar... Recordmana noastră, cu posibilitățile

PUTEREA DE A REÎNCEPE MEREU...

„Pentru mine, fair-play-ul este arta de a pierde cu demnitate, fără nici o supărare față de învingător, fără amaraciune în suflet, fără a da vina pe arbitri, pe vînt sau ploaie și este mai ales puterea de a reîncepe mereu, chiar dacă pierzi sau ai cîștigat!”

Lia MANOLIU

mult diminuate de accidentul suferit și de starea psihică precară pe care l-a provocat-o, a găsit totuși tăria să dea totuși în prima aruncare, dar discul n-a zburat decât la 58,28 m. Este drept, rezultatul reprezenta un nou record olimpic, dar principalele-i adversare deșineau, în mod obișnuit, rezultate de peste 60 metri pe care, firește, le-ar fi putut reedita. S-a întîmplat însă, spre marea fericire a Liel, ca Westermann să nu arunce, totuși, decât 57,76 m iar Ilgen să se prezinte departe de valoarea ei cunoscută, nereușind să-și facă loc între primele șase clasate. Dar și celelalte adversare au fost departe de ceea ce „știau” să arunce. Să recunoaștem însă că după prima serie de aruncări din concurs a început să plouă, cercul și discul au devenit alunecoase și că, mai mult chiar, la un moment dat, din cauza acestora, concursul a și fost întrerupt 35 de minute, apoi a mai fost întrerupt încă o dată. Concurențele au fost scoase din ritm și deși, sub tribună, tot făceau felurite mișcări de gimnastică, și-au pierdut încălzirea. Aceasta a fost, într-un fel, șansa Liel Manoliu, care la 36 de ani avea să devină campioană olimpică a aruncării discului.

Au urmat alți ani de activitate, dar recordul național a trecut de la Lia Manoliu pe la cîmpulunga Olimpia Cataramă, apoi la Argentina Menis care avea să-l ducă la 66,58 m și 67,32 m în 1972, performanțe care au constituit chiar recorduri mondiale. Lia Manoliu a trecut și ea de 60 m (60,68 m în 1971 și 62,06 m în 1972) dar n-a mai fost recordmană a țării. În schimb, în 1972, a fost iarăși competitoră olimpică, alături de Argentina Menis, care, la München, a obținut medalia de argint (65,09 m). În capitala Bavariei, Lia a aruncat 58,50 m, și-a întrecut rezultatul cu care, cu patru ani în urmă, fusese campioană olimpică, dar acest rezultat nu-i mai poate aduce acum decât locul nouă.

A fost, în fapt, cîntecul de lebădă al acestei admirabile atlete.

O altă sportivă care, tot așa, a luat parte la șase ediții ale Jocurilor Olimpice este și scrimeră americană Janice York-Romary (n. la 6 august 1928) dar aceasta n-a izbutit vre-o performanță deosebită la vreuna dintre Olimpiadele la care a evoluat, adică din 1948 și pînă în 1968.

LA J.O., OFICIAL, NU SE ÎNTOCMESC CLASAMENTE

...DAR TOATĂ LUMEA LE FACE, DECI:

În Charta Olimpică nu sînt prevăzute decît clasamente parțiale pe probe sau pe ramuri sportive. Dar potrivit unei tradiții, nerecunoscută însă de Comitetul Internațional Olimpic, după fiecare ediție a J.O. au fost alcătuite fel de fel de clasamente, cele mai cunoscute fiind cele: după numărul total de medalii cucerite, după numărul de medalii de aur și după numărul de puncte realizate.

...

Deși în 1988 va fi celebrată cea de a 24-a ediție a Jocurilor Olimpice ale erei moderne, dintre acestea, practic, nu s-au desfășurat decît 20, căci în 1916 (Berlin), 1940 (Tokio sau Helsinki) și 1944 (Londra), din cauza celor două conflagrații mondiale, J.O. nu au avut loc.

La aceste 20 de ediții au fost decernate cîteva mii de medalii (s-a luat ca bază de calcul programul prevăzut pentru J.O. din 1984, deoarece, de-a lungul anilor, numărul probelor medaliate a fost cu mult mai mare). Acestea au fost cucerite de reprezentanții a 90 de țări (medalii de aur au cîștigat însă numai sportivi din 60 de țări). Puncte au obținut sportivi din 101 țări.

În 1984, spre exemplu, au fost acordate 3423 medalii în competițiile masculine, 1364 medalii în competițiile feminine și un total de 4787 puncte.

TRĂIASCĂ

CLASAMENTELE

OLIMPICE !

România printre fruntașele mondiale

BILANȚUL GENERAL (după numărul total de medalii)		BILANȚUL GENERAL (după numărul total de medalii de aur)		BILANȚUL GENERAL (după numărul total de puncte)	
1. S.U.A.	1 642,66	1. S.U.A.	702	1. S.U.A.	10 936,15
2. U.R.S.S.	877	2. U.R.S.S.	335	2. U.R.S.S.	5 598,83
3. Marea Britanie	557	3. Marea Britanie	160,5	3. Marea Britanie	3 814,83
4. Franța	433	4. Suedia	132,5	4. Franța	3 054,40
5. Suedia	420,5	5. Italia	132	5. Suedia	3 020,33
6. Germania*	381,5	6. Finlanda	131	6. Italia	2 518,67
7. Italia	359	7. Franța	130	7. Ungaria	2 359,27
8. Ungaria	338	8. R.D. Germană	116	8. Germania*	2 284,58
9. R.D. Germană	307	9. Ungaria	111	9. R.D. Germană	2 185,00
10. Finlanda	277	10. Germania*	96,5	10. Finlanda	1 905,33
11. Japonia	230	11. Japonia	83	11. Japonia	1 693,59
12. Australia	195	12. Australia	62	12. Australia	1 403,91
13. R.F. Germania	187	13. România	48	13. R.F. Germania	1 369,50
14. România	177			14. Polonia	1 231,92
('24-1, '36-1, '52-4, '56-13, '60-10, '64-12, '68-15, '72-16, '76-27, '80-25, '84-53)		(J.O. '52-1, '56-5, '60-3, '64-2, '68-4, '72-3, '76-4, '80-6, '84-20)		(J.O. '24-4, '36-9, '52-27,75, '56-92, '60-77, '64-92,50, '68-100,50, '72-115, '76-177,50, '80-203, '84-322,50)	
15. Polonia	175	14. R.F. Germania	45	16. Canada	1 215,75
16. Canada	162	15. Cehoslovacia	43	17. Olanda	1 049,03
17. Elveția	145	16. Olanda	41	18. Cehoslovacia	1 047,59
18. Olanda	141	17. Norvegia	38	19. Elveția	990,50
19. Danemarca	135,5	Polonia	38	20. Danemarca	925,00
20. Cehoslovacia	128	19. Canada	36		
		20. Elveția	35		

* La numărul total de medalii cumulate de echipa Germaniei au fost adăugate și cele realizate de echipa Unită a Germaniei, la J.O. 1956, 1960 și 1964.

„CAMPIONI“ OLIMPICI PRIN ADIȚIUNEA PUNCTELOR CUCERITE DE EI

Dintre cele peste 4000 puncte care se acordă, neoficial, la J.O. fiecare ediție a avut „campionii“ ei, la bărbați și la femei, care au obținut cel mai mare număr de puncte. Avem bucuria ca în rîndul acestora, începînd din 1964, de la Jocurile de la Tokio, să se afle și două reprezentante ale sportului românesc: **Nadia Comăneci** și **Ecaterina Szabo**.

Iată-i pe cei mai buni sportivi ai ultimelor Olimpiade:		
1964	Yukio Endo (Japonia) — gimnastică	23,66 p
	Larisa Latinina (U.R.S.S.) — gimnastică	25,66 p
1968	Mihail Voronin (U.R.S.S.) — gimnastică	32,83 p
	Vera Ceaslavska (Cehoslovacia) — gimnastică	32,83 p
1972	Mark Spitz (S.U.A.) — înot	33,25 p
	Shane Gould (Australia) — înot	30 p
1976	Nikolai Andrianov (U.R.S.S.) — gimnastică	37,83 p
	Nadia Comăneci (România) — gimnastică	28,83 p
1980	Aleksandr Ditiatin (U.R.S.S.) — gimnastică	39,17 p
	Ines Diers (R.D. Germană) — înot	22,75 p
1984	Li Ning (R.P. Chineză) — gimnastică	28,66 p
	Ecaterina Szabo (România) — gimnastică	26,16 p

Vreți

să fiți și dv

un olimpic?

Participați

la jocul oferit

de Almanahul

Sportul!

„ROMÂNIA LA JOCURILE OLIMPICE“

Scîmțați cititori, realizatorii Almanahului „Sportul '88“ doresc să vă propună un joc, care ar putea fi nu doar interesant, ci și instructiv, avînd ca temă: „România la Jocurile Olimpice“.

„Regulamentul“ de desfășurare a jocului este extrem de simplu. În rîndurile următoare vă vom prezenta o serie de întrebări iar dumneavoastră, după ce le veți aprofunda, veți da răspunsurile, scriindu-le, eventual, pe un petec de hîrtie. Fiecare întrebare are un anumit număr de puncte, mai mare sau mai mic, în funcție de gradul de dificultate a întrebării.

La pagina 68 a Almanahului veți găsi o listă completă și exactă a răspunsurilor. Dumneavoastră vi se mai cere să faceți totalul punctelor realizate.

Dacă ați reușit 100% de puncte, înseamnă că sînteți în perfectă cunoștință de cauză; dacă ați totalizat doar 75% înseamnă că știți ceva,

spre foarte bine; doar 50% este o sumă de puncte pentru un calificativ bun dar sub aceasta, cu părere de rău, trebuie să vă spunem că mai trebuie să vă documentați despre Olimpiade.

În orice caz, profităm de acest prilej pentru a vă recomanda, cu toată căldura, lucrarea „România la Jocurile Olimpice”, apărută în anul 1986 în Editura Sport-Turism.

Este o lectură plăcută, interesantă și foarte instructivă.

Și acum, în încheiere, succes în tentativa de a fi astfel și dumneavoastră un... olimpic!

1. Cu 37 ani înaintea primei ediții a Jocurilor Olimpice ale erei moderne, la Atena s-a mai desfășurat o atare competiție, din inițiativa unui patriot grec, un om luminat, care trăise mai mulți ani în țara noastră, ocupându-se cu negoul de cereale, și care dorea perpetuarea patrimoniului antichității. Că din motive lesne de înțeles „Jocurile Olimpice”, care trebuiau celebrate din 4 în 4 ani, după obiceiurile strămoșești (cum spunea inițiatorul) n-au avut succes, asta e cu totul o altă față a problemei. Dv, vi se cere să știți cine era acest patriot grec (50 p) și ce realizări au fost înfăptuite de el în România, despre care se poate spune că a fost o a doua patrie a sa (cite 25 p pentru fiecare răspuns!).

2. Ideea Olimpiadelor moderne se poate spune deci că s-a născut pe teritoriul României. S-ar putea că ea să-l fi inspirat și pe Pierre de Coubertin, gloriosul renovator al Jocurilor Olimpice. Coubertin (n. 1863—m. 1937) era un aristocrat francez, dar foarte progresist în idei, încât mai apoi s-a ironizat cu privire la originea sa nobiliară, el fiind baron. Coubertin a militat activ pentru o educație sportivă, prin participarea liber consimțită a tineretului, îndrăgostit, mai ales, de jocuri și cucerit de ele. „Fără sport, spunea el, tineretul s-ar atrofia într-o formațiune pur intelectuală”. De numele său este legată gloria olimpismului (noțiune născocită de el), faurirea Jocurilor Olimpice ale epocii moderne, atâtea și atâtea lucrări de istorie și sociologie, de pedagogie și memorialistică etc.

Pierre de Coubertin a avut însă inițiativa unei anume acțiuni care-l leagă direct de România. Știți care este aceasta (100 p)?

3. Ca recompensă pentru întreaga-i activitate creatoare progresistă, România, printr-un înalt decret l-a conferit o distincție. Care este aceasta (100 p)?

4. Comitetul Olimpic Român a fost constituit la data de 27 martie 1914. Cînd a devenit membru al familiei olimpice în Comitetul Internațional Olimpic (50 p)? Dar încă înainte de înființarea sa, C.I.O. a avut doi membri pentru România. Cine au fost aceștia (100 p)?

5. Deși România a participat pentru prima oară, în mod oficial, la Jocurile Olimpice de vară din 1924, de la Paris, la ediția a VIII-a și la „Olimpiada albă” din 1928, de la St. Moritz, la ediția a II-a, totuși au existat sportivi din țara noastră care au participat la jocuri anterior acestor date. Pentru cite 100 p trebuie să știți despre cine este vorba, iar pentru alte cite 25 p vi se cere să indicați la care anume ediții au luat parte aceștia!

6. La cite ediții a participat țara noastră la J.O. de vară și la cele de iarnă? Primiți cite 10 p pentru fiecare ediție pe care o indicați.

7. La prima sa participare oficială la J.O., sportivii români au obținut o medalie de bronz. La ce sport? (25 p).

8. Care a fost sportivul nostru care a cucerit primul titlu olimpic? Cînd? Și la care probă anume? (Cite 25 p pentru fiecare răspuns exact).

9. De-a lungul anilor, sportivii români au realizat mai multe recorduri olimpice, la trei discipline. Indicați numele acestora și veși primi cite 20 p pentru fiecare dintre ei.

10. Vi se cere, acum, să indicați sportivii români care au fost competitori la mai mult de trei ediții ale Jocurilor și pentru fiecare dintre ei vă puteți adăuga în cont cite 20 p!

11. Știți care dintre sportivii noștri au obținut cele mai multe medalii olimpice și au contribuit cu cele mai multe puncte la zestrea de 178 de medalii și a totalului de 1238,75 puncte acumulate de România la J.O. de vară și de iarnă? Pentru fiecare nume exact primiți cite 20 p.

Vă dorim încă o dată deplin succes în tentativa de a acumula cit mai multe, din totalul celor 1745 puncte puse în joc!

Filatelicia

A SALVAT JOCURILE OLIMPICE

În 1840, în Anglia își face apariția prima marcă poștală. A fost ideea lui Rowland Hill, fost învățător de țară, novator în domeniul pedagogiei, ulterior înalt funcționar al poștei engleze, care a inovat plata taxelor poștale anticipat prin lipirea pe plicul corespondenței a unui „petic de hîrtie”, cu diferite figurine. Aceasta va deveni marca poștală bine cunoscută nouă astăzi și fără de care nu putem concepe corespondența noastră cea de toate zilele. Prima marcă, acel vestit „penny black”, prima marcă adezivă din lume, apare la 6 mai 1840 și înfățișează chipul reginei Victoria după un desen al pictorului Mulready.

Alte și alte țări de pe bătrînul continent și apoi și de pe alte meridiane încep a edita serii de mărci pentru nevoile poștei. Figurinele primelor mărci poștale sînt regi și regine, șefi de stat, motive alegorice, pentru ca „tematica” să apară cîtiva ani mai tîrziu. Spre satisfacția noastră, sportul a fost una dintre primele tematici care-și face apariția în filatelica mondială, iar aceasta o constituie emisiunea realizată la prima ediție a Jocurilor Olimpice moderne de la Atena, din 1896, din inițiativa a doi frați greci, colecționari, care au rămas în istoria filateliei ca și în istoria sportului. În cele ce urmează vom vedea cum această pasiune pentru colecționarea acestor „peticuțe de hîrtie”, colorate sau mai puțin colorate, a reușit să salveze o primă ediție a întrecerilor olimpice.

Jocurile Olimpice moderne și filatelica și-au dat deci mîna încă de la prima ediție, din 1896, de la Atena. Și un fapt demn de remarcat constă în acela că filatelica a contribuit efectiv la realizarea desideratului marelui pedagog francez Pierre de

Coubertin, de a repune în drepturile ei întrecerea olimpică.

La 23 iunie 1894, în amfiteatrul Sorbonei din Paris la propunerea lui Pierre de Coubertin se hotărâse organizarea, ca și în antichitatea greacă, o dată la patru ani, a Jocurilor Olimpice, la care să fie invitate toate țările lumii. Întrecerile erau acordate unui oraș și nu unei țări, iar acest prim oraș a fost ales Atena, ca un omagiu adus patriei Jocurilor antice. Greul de abia începuse, urma ca ideea lui Coubertin și hotărârea delegaților celor 12 țări ale lumii prezente să fie puse în practică.

O criză politică se pregătea în Grecia. Guvernul era în pragul falimentului și, în frunte cu primul ministru M. Tricoupis, refuză realizarea Jocurilor. Fără mijloace financiare și cu refuzul guvernului, prima ediție era în pericol de a nu se putea realiza.

Prințul moștenitor Constantin își asumă președinția Comitetului de organizare. Guvernul demisionează și noul guvern votează în favoarea Jocurilor, cu condiția de a se găsi și resursele financiare necesare. Armatorul grec Georges Averoff finanțează reconstruirea și amenajarea stadionului atenian, iar populația este îndemnată să facă donații pentru acoperirea cheltuielilor. Toate aceste măsuri nu erau însă suficiente. În aceste momente grele, de cumpănă, apare filatelia. Da! Apare filatelia.

Doi tineri filателиști, frații Demetrios și Jean Soraphos vin cu ideea emiterii unei emisiuni de mărci poștale comemorative. Ideea a fost bine primită de președintele Comitetului de organizare și apoi aprobată de guvern. Decretul, publicat în *Buletinul oficial* nr. 33/august 1895 stipula că 50% din sumele obținute din vânzarea timbrelor comemorative să fie cedate Jocurilor Olimpice. Valoarea realizată a depășit 200 000 drahme iar statul a mai acordat 200 000 drahme ca împrumut cu o dobândă mică, pînă la vânzarea în continuare a seriei lor.

Subiectele olimpice ale seriei au fost alese de directorul muzeului numismatic din Atena, prof. Svoronos, iar machetele au fost executate de prof. Guilleron, pentru ca un alt francez Eugen Mouchon să facă gravurile. Din serie, care apare la 25 martie 1896, fac parte 12 timbre, dar motivele acestor mărci sînt numai opt, pentru că patru dintre ele se repetă.

Pe valorile de 1 și 2 lepta, motivul prezentat sînt luptele: doi luptători în plină acțiune. Discobolul lui Myron este motivul următoarelor două mărci de 5 și 10 lepta. O amforă cu Palas Atena este pe mărcile de 20 lepta (în 2 milioane exemplare) și 40 lepta (cu un tiraj de numai 153 mii de exemplare). Despre figurina acestei mărci Vincenzo Mitolo face într-un articol unele precizări interesante: „Patru amfore din acest tip, care constituiau premii pentru învingătorii Jocurilor Pan-ateniene, se găsesc la muzeul din Taranto, alături de un sarcofag conținînd resturile unui atlet, care judecînd după lungimea scheletului măsura pe puțin 2 m”.

Pe valorile de 25 și 40 lepta (a doua în numai 100 mii de exemplare), figurează un car roman tras de patru cai albi și Victoria înaripată. Figurina este inspirată de reversul monedei din Siracusa din sec. V. Stadionul atenian cu vedere spre Acropole se află pe valoarea de 1 drahmă (121 mii de exemplare); Hermes de Praxitele pe valoarea de 2 drahme (158 mii de exemplare) și cea mai valoroasă marcă este valoarea de 10 drahme (numai 52 mii de exemplare) care prezintă Acropolele cu Partenonul. Peonius a fost un celebru sculptor,

autor printre altele al lui Nike sau Victoria, în marmură, găsită la Olimpia în 1875, pe un piedestal cu semnătura artistului și are un text în care-și spune, sieși, învingător al concursului pentru arhitectură decorativă a templului lui Zeus. Se pare însă că această afirmație nu ar fi întru totul exactă. Această Victorie a lui Peonius se află pe valoarea de 5 drahme (107 mii exemplare), constituind astăzi una din marile rarități și în același timp alături de celelalte valori mari, cele mai des căutate de falsificatori.

Iată cum filatelia a fost aceea care a contribuit ca ideea olimpică să prindă viață.

Prima ediție helenică a Jocurilor Olimpice moderne a mai fost celebrată și în anii următori de poșta greacă. În 1927 și apoi în 1973 armatorul Georges Averoff apare pe două mărci comemorative. În 1934 și apoi în 1971 pe alte două mărci apare intrarea în Stadionul atenian și, respectiv, interiorul acestui stadion.

Alegerea Parisului ca gazdă a celei de-a doua ediții a întrecerilor olimpice a fost ca un omagiu indirect adus lui Pierre de Coubertin. La cumpăna secolelor Parisul organiza „Expoziția universală” în cadrul căreia, pe parcursul a mai bine de cinci luni (20 mai – 28 octombrie 1900), au avut loc întrecerile. După patru ani, ideea organizatorilor parizieni face prozeliti și întrecerile olimpice se organizează tot pe o perioadă foarte lungă, aproape cinci luni (1 iulie – 23 noiembrie), tot în cadrul unei expoziții universale, prilejuite de centenarul alipirii Louisianei la S.U.A.

La aceste ediții, filatelia parcă a simțit pulsul negustoresc a tot ceea ce se petrece și nu și-a făcut apariția, neexistînd nici o marcă sau piesă filatelică.

În climatul entuziast al creării Jocurilor Olimpice moderne, șeful guvernului grec elaborează un proiect de lege prin care Grecia urma să organizeze permanent întrecerile olimpice. Dar alte preocupări ale statului elen au făcut ca această lege să nu fie niciodată promulgată. Mai era însă și Comitetul Internațional Olimpic (C.I.O.), care era singurul organ în măsură să stabilească locul de desfășurare a întrecerilor. Pentru a face un compromis, acest organ internațional stabilește totuși ca în mijlocul fiecărei olimpiade (perioada de patru ani dintre două ediții ale Jocurilor Olimpice), să se organizeze la Atena manifestări sportive paraolimpice denumite „Jocurile Panelenice”. Acestea s-au desfășurat însă o singură dată, în 1906, cu ocazia

aniversării a 10 ani de la crearea Jocurilor Olimpice moderne. Întrecerile au avut un remarcabil succes, cu o participare deosebită și cu rezultate tehnice excelente, care parcă au mai atenuat rănilor pricinuite de ediția anterioară a Jocurilor Olimpice propriu-zise de la Paris și St. Louis.

Administrația poștală din Grecia realizează deci o emisiune formată din 14 valori; șapte de format mic și șapte de format mare. Ca și în 1896, mitologia a dat filateliei subiectele cele mai fabuloase. Valorile de 1 și 2 lepta au figurația comună, un Apollon discobol; valorile de 3 și 5 lepta un săritor cu greutate; valoarea de 10 lepta alegoria Victoria; valorile de 20 și 50 lepta Atlante și Hercules; valoarea de 25 lepta lupta dintre Hercules și Anteu; valoarea de 30 lepta „Pancrațiu” (luptele moderne); valoarea de 40 lepta Atena; valorile de 1, 2 și 3 drahme alergători antici în cursă; valoarea de 5 drahme sacrificiul ritual la vechile Jocuri în Olympia. Pînă la valoarea de 25 lepta, tirajul era de masă, între 2,5 milioane și 4,5 milioane de exemplare, pentru ca tirajele de la 40 lepta și în continuare să fie deosebit de reduse, de la 305 mii exemplare la 102 500 exemplare la ultimele două valori ale seriei (3 și 5 drahme).

O piesă de o valoare excepțională o constituie cartonul (22 x 28 cm) realizat de Direcția Poștelor din Grecia care prezintă cele nouă figurine ale seriei, carton cu margini aurii ce a fost comandat în 1 000 exemplare firmei londoneze J.P. Segg și avea ca scop urările de anul nou 1907 (Le Directeur Général, des chefs de service et les employés de la Direction Générale des Postes et des Télégraphes DE GRECE Vous souhaitent hereuse la Nouvelle Année. Athènes le 1 Janvier 1907).

Cu ocazia acestor întreceri își face apariția și marcofilia (ramura filateliei care se ocupă cu studiul ștampilelor) și erinofilia (o altă ramură care se ocupă cu studiul vignetei nepoștale).

Astfel, cu ocazia acestor întreceri au apărut primele trei ștampile speciale, la trei birouri poștale care au funcționat în perioada 9-19 aprilie 1906:

- STADION = intrarea în stadion
- AKROPOLIS = intrarea în Akropole
- ZAPPEION = palatul expoziției unde s-au acordat premiile atletilor victorioși.

Dintre acestea, ștampila de la Zappeion este cea mai rară, avînd în același timp două variante, după datele din ștampilă:

- zi/ lună/ an
- lună/ zi/ an.

Din punct de vedere al vignetei, semnalăm pe aceea în care apare Nike în prim-plan cu Akropole și Partenonul în plan îndepărtat. Acestea au fost realizate în șapte tipuri de culoare: roșu, verde, albastru, maron, violet, gri și auriu.

Ediția a IV-a a Jocurilor revine pe pămîntul Europei, de data aceasta la Londra și tot în cadrul unei expoziții: Expoziția Franco - Britanică. Durata întrecerilor a întrecut pe a celorlalte ediții: 6 luni și 4 zile (27 aprilie-31 octombrie 1908) și un fapt interesant este acela că pentru prima dată la o întrecere olimpică de vară apare un sport al iernii: patinajul artistic, aceasta poate și ca o recunoaștere a unei federații care s-a fondat printre primele din lume (1892).

Filatelii acestei ediții se rezumă la trei ștampile speciale ale expoziției, iar dintre acestea una este mai aproape de întrecerile sportive, de tematica sportivă, aceea folosită la stadionul londonez: FRANCO. BRITISCH, EXIBITION/ STADIUM/...../08.

De la ediția a V-a din 1912 de la Stockholm (o altă recunoaștere a aceluia care a fondat gimnastica suedeză, Ling), filatelii începe treptat să-și întinde în drepturi. De altfel, după prima ediție atiniană, întrecerile olimpice de la Stockholm obțin un succes deosebit. Participare numeroasă, sportivii cei mai buni din lume participă la întreceri, fapt ce face ca la majoritatea probelor să se obțină recorduri mondiale și olimpice.

Cu toate că nu s-a realizat nici o emisiune de mărci, se realizează trei ștampile:

- o ștampilă mecanică tip rului fără sfîrșit, cu text bilingv în engleză și suedeză: OLYMPISKA SPELEN I STOCKHOLM-OLYMPIC GAMES OF STOCKHOLM, 29 JUNI-1912-22 JULI;
- două ștampile de mînă, folosite pe toată perioada întrecerilor la oficiul poștal de la Stadion;
- una pentru corespondența expediată din exteriorul stadionului: STOCKHOLM/ STADION și data (ștampilă rotundă dublu cerc);
- a doua pentru corespondența depusă în interiorul stadionului. Ștampilă este aceeași, avînd în plus siglele L.B.R. sub dată, care înseamnă „Lad Brev” sau „Căsuță poștală”.

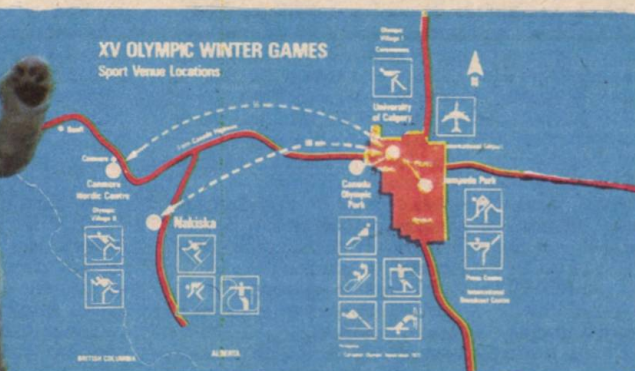
Toate aceste trei ștampile constituie astăzi rarități ale acestei atît de îndrăgite tematici.

Se mai remarcă o carte poștală care are următorul text: OLYMPISKA SPELEN I STOCKHOLM 1912 OFFICIELLA/ BREFKORT, avînd trecut numărul în stînga jos, în două limbi: suedeză și engleză.

O întreagă pleiadă de vignete sînt emise în 16 limbi, ca un timbru (cu dantelură pe margini), fără însă a avea valoare poștală.

Prima conflagrație mondială întrerupe pentru un ciclu întrecerile olimpice. Ediția din 1916, care trebuia să aibă loc la Berlin, nu s-a mai desfășurat și iată că timp de opt ani tinerii lumii nu s-au mai întrecut pentru obținerea medaliei olimpice, iar filateliștii nu-i mai omagiau cu mărci sau ștampile. Totul se va relua în 1920 cu ediția nr. VII cînd la Anvers, în Belgia, s-a înălțat, pentru prima dată, steagul olimpic alb cu cele cinci cercuri olimpice, iar tineretul lumii s-a reîntîlnit pentru a participa la marea sărbătoare a sportului mondial. Filatelii își va continua drumul alături de învingători și învinși, căci așa cum s-a spus „la Jocurile Olimpice nu este totul să câștigi, ci să participi”.

DAN VINTILĂ
F.I.P.O.

Hidy și Howdy, mascotele oficiale ale Olimpiadei de la Calgary, vă prezintă schema amplasării bazelor diferitelor întreceri

CALGARY — GAZDĂ A OLIMPIADEI ALBE

Calgary, oraș de 600 000 de locuitori, din provincia Alberta din sud-vestul Canadei, a fost gazdă, între 13 și 28 februarie a celei de a XV-a ediții a Jocurilor Olimpice de iarnă.

Pe programul competițiilor au figurat întreceri la nouă discipline: schi alpin, schi nordic, biatlon, sărituri, hochei pe gheață, patinaj artistic, patinaj viteză, bob și săniuțe. Cu prilejul acestor Jocuri patinajul viteză și-a făcut debutul olimpic ca sport pe teren acoperit, patinoarul Olympic Saddledome fiind astfel construit încât să permită desfășurarea indoor a probelor de viteză, femei și bărbați. În mod firesc, puse la adăpost de curenții de aer, de vânt, de ninsoare etc. întrecerile s-au putut bucura de un cadru propice, astfel că sînt explicabile recor-

durile la cele mai multe dintre probele de concurs.

Dar în afara acestei impunătoare construcții, Olympic Saddledome, organizatorii canadieni, cu experiența Jocurilor Olimpice din 1976 de la Montreal și a Universiadei din 1981 de la Edmonton, au luat din timp toate măsurile pentru a construi sau amenaja toate bazele care au găzduit întrecerile olimpice, pentru buna primire a participanților, pentru asigurarea facilităților pentru reprezentanții presei etc. De aceea, întrecerile Olimpiadei albe s-au bucurat de un mare succes.

Olympic Saddledome din Calgary a deschis o nouă eră în istoria întrecerilor de patinaj viteză.

„ROMÂNIA LA JOCURILE OLIMPICE“

Răspunsurile la jocul oferit de Almanahul Sportul

În rândurile următoare veți găsi răspunsurile la jocul nostru, de la pagina 61: „România la Jocurile Olimpice“.

1. Inițiatorul acelor jocuri din 1859 a fost **Evangelhie Zappa**. S-a născut în anul 1800, în Epir. În anii 1821—1829 a luat parte la luptele pentru independența Greciei, obținând chiar gradul de maior. În 1833 s-a stabilit în România. A avut evidente preocupări culturale, fiind apreciat ca un om înaintat al epocii sale, un progresist. Fondurile donate de el au sprijinit, în opera lor, pe întemeietorii Academiei Române. De asemenea, a contribuit, în 1860, la redactarea unei gramatici și la întocmirea dicționarului limbii române proiectate de Academia Română.

2. Una din acțiunile lui **Pierre de Coubertin** care-l leagă direct de România a fost întemeierea, în anul 1906, a liigii de prietenie și apropiere Franța-România. La sfârșitul anului 1905, sub semnătura lui Coubertin a apărut în ziarul parizian „Le Figaro” articolul: „**Prietenii noștri români**”, în care — după ce se aduceau elogiul națiunii române — se propunea crearea unei grupări... „a cărei sarcină va consta în a cultiva sentimentele de prietenie și a face să nască prilejurile de apropiere între Franța și România”. Acest articol a avut un puternic ecou în țara noastră, formându-se un grup alcătuit din frunțași ai opiniei publice și culturale care i-au trimis o scrisoare de aderare, semnată de scriitorul Barbu Ștefănescu-Delavrancea, academicianul prof. dr. Constantin Istrati, savantul prof. dr. Ion Cantacuzino, dramaturgul Alexandru Davila, poetul Alexandru Macedonschi etc.

3. Ca semn de adâncă prețuire pentru laborioasa activitate desfășurată de Pierre de Coubertin, România i-a acordat Ordinul Meritul Cultural pentru Sport, cavalier, clasa I. Înaltul decret cu nr. 2874 datează din 24 noiembrie 1936.

4. Comitetul Olimpic Român a fost recunoscut de C.I.O. la Congresul său din mai-iunie 1914, deci la puțină vreme de la constituirea sa. Într-o scrisoare din 10 ianuarie 1972, Monique Berlioux, pe atunci Director în C.I.O., referindu-se la respectivul Congres, arăta: „Vă informez că Comitetul Olimpic Român a fost recunoscut implicit, fără ca această recunoaștere să facă obiectul unei discuții și al unei hotărâri oficiale, cum s-a întâmplat mai târziu pentru celelalte Comitete Naționale Olimpice”.

Doi dintre membrii ai C.I.O. pentru România au funcționat chiar mai înainte ca C.O.R. să fi fost înființat. Este vorba de **George Gh. Bibescu** (1834—1902), membru al C.I.O. în anii 1899—1901 și **George Plagino** (1878—1949), membru al C.I.O. în anii 1908—1949.

În prezent membru al C.I.O. este **Alexandru Șiperco** (n. 1920), începând din 1955.

5. Prima participare olimpică a unui sportiv român a fost consemnată la J.O. din 1900, de la Paris. Este vorba de **George Plagino** care a luat parte la concursul de tir, la proba de talere. Dintre cei 51 de concurenți, din 4 țări, Plagino s-a clasat pe locul al 13-lea, cu 11 talere lovite (dintr-un total de 20).

La întrecerile J.O. de iarnă, chiar la ediția inaugurală, în 1920, România a fost prezentă, simbolic, dintr-o inițiativă particulară investită însă cu anume drepturi semi-oficiale: un amator de bob, din Rm. Vilcea, care nu a găsit, din păcate, parteneri în stare să-și suporte singuri cheltuielile de drum și de întreținere. De altfel, ziarul „Ecol Sportiv” din 30 decembrie 1923 scria sub titlul: „**Iorgu Arsenie din Rm. Vilcea face un apel pentru participarea unei echipe române particulare**”, că dat fiind faptul că C.O.R., din lipsă de fonduri, nu poate trimite sportivi (n.n. la Chamonix), Iorgu Arsenie a luat singur această inițiativă. Până la urmă, doi sportivi români, Iorgu Arsenie și Tita Rădulescu, au făcut deplasarea în Franța și au participat la concursurile preolimpice, cucerind chiar trei cupe. Ei nu au luat însă startul în concursul olimpic propriu-zis, întrucât pentru aceasta trebuiau să fie minim patru concurenți din aceeași țară...

6. Țara noastră a fost prezentă, oficial, la 12 ediții ale J.O. de vară (1924 Paris, 1928 Amsterdam, 1936 Berlin, 1952 Helsinki, 1956 Melbourne (și Stockholm), 1960 Roma, 1964 Tokio, 1968 Ciudad de Mexico, 1972 München, 1976 Montreal, 1980 Moscova, 1984 Los Angeles) și la fel, la 12 ediții ale J.O. de iarnă (1928 St. Moritz, 1932 Lake Placid, 1936 Garmisch Partenkirchen, 1948 St. Moritz, 1952 Oslo, 1956 Cortina d'Ampezzo, 1964 Innsbruck, 1968 Grenoble, 1972 Sapporo, 1976 Innsbruck, 1980 Lake Placid, 1984 Sarajevo).

7. În 1924, la J.O. de la Paris delegația României a obținut prima medalie olimpică, medalia de bronz câștigată de echipa de rugby, clasată pe locul al treilea. Formația română a fost alcătuită din **Dumitru Armășel, Gheorghe Benția, Teodor Florian, Ion Gîrleșteanu, Teodor Marian, Nicolae Mărăscu, Sorin Mihăilescu, Paul Nedelcovici, Iosif Nemes, Gheorghe Sfetcu, Mircea Sfetcu, Soare Șterian, Anastasie Tănăsescu, Mihai Vardala, Paul Vidrașcu, Dumitru Văloareanu**.

8. Primul campion olimpic al țării noastre a fost trăgătorul **Iosif Sirbu** (n. 21.9.1925—m. 6.9.1964) la J.O. din 1952, de la Helsinki. El a câștigat proba de pușcă liberă, calibru redus, poziția culcat, 40 f cu rezultatul maxim de 400 p — record mondial la olimpic.

9. Din 1960 și până în 1984 la atletism, haltere și tir sportivii români au înregistrat 15 recorduri olimpice: atletism: **Iolanda Balaș**, săritura în înălțime, în 1960 (1,77 m, 1,81 m și 1,85 m) și în 1964 (1,86 m și 1,90 m), **Viorica Viscopoleanu**, săritura în lungime, în 1968 (6,82 m), **Lia Manoliu**, aruncarea discului, în 1964 (55,90 m) și în 1968 (58,28 m), **Argentina Menis**, aruncarea discului, în 1972 (61,58 m, 64,28 m și 65,06 m), **Maricica Puică**, 3 000 m, în 1984 (8:35,96); haltere: **Lazăr Baroga**, categoria grea-uoară, în 1964 (180 kg la stilul aruncat); tir: **Iosif Sirbu**, pușcă liberă, calibru redus, poziția culcat, 40 f, în 1952 (400 p), **Ștefan Petrescu**, pistol viteză, în 1956 (587 p).

Ștefan Petrescu câștigătorul medaliei olimpice la Melbourne a înregistrat un nou record olimpic la pistol viteză

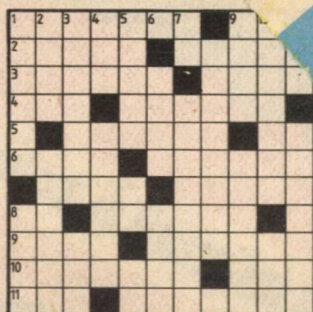
Răspunsurile la jocul oferit de Almanahul Sportul

10. Sportivii români cu cele mai multe prezențe la J.O.
6 ediții	Lia Manoliu-atletism	(1952, 56, 60, 64, 68, 72)
5 ediții	Olga Szabo-scrimă	(1956, 60, 64, 68, 72)
	Ana Pascu-scrimă	(1960, 64, 68, 72, 76)
	Ecaterina Stahl-scrimă	(1964, 68, 72, 76, 80)
	Ivan Patzaichin-canoe	(1968, 72, 76, 80, 84)
4 ediții	Mircea Anastasescu-caiac	(1952, 56, 60, 64)
	Dumitru Pîrvulescu-lupte	(1952, 56, 60, 64)
	Ion Dumitrescu-tir	(1960, 64, 68, 72)
	Tănase Mureșan-scrimă	(1960, 64, 68, 72)
	Ion Panțuru-bob	(1964, 68, 72, 76)
	Ileana Jeney-scrimă	(1964, 68, 72, 76)
	Nicolae Martinescu-lupte	(1964, 68, 72, 76)
	Mihai Țiu-scrimă	(1968, 72, 76, 80)
3 ediții	— au luat parte 8 sportivi la J.O. de iarnă și 57 de sportivi la J.O. de vară.	

11. Cele mai multe medalii olimpice au fost cucerite de următorii sportivi români :

	aur	argint	bronz	total
1. Nadia Comăneci				
— gimnastică	5	3	1	9
2. Ivan Patzaichin				
— canoe	4	3	—	7
3. Ecaterina Szabo				
— gimnastică	4	1	—	5
4. Toma Simionov				
— canoe	2	1	—	3
5. Leon Rotman				
— canoe	2	—	1	3
Simona Păucă				
— gimnastică	2	—	1	3

Cele mai multe puncte le-au totalizat următorii: 1. **Nadia Comăneci** (gimnastică) 49,16 p. 2. **Ivan Patzaichin** (canoe) 27 p. 3. **Ecaterina Szabo** (gimnastică) 26,16 p. 4. **Vasile Dîba** (caiac) 19, 25 p. 5. **Leon Rotman** (canoe) 18 p. 6. **Iolanda Balaș și Lia Manoliu** (atletism) și **Ștefan Rusu** (lupte greco-romane), câte 16 p. etc.

ORIZONTAL: 1) Are avantajul terenului — Puncte marcate... cu oarecare șansă. 2) Atacă tare (pl.) — Aprecieare favorabilă pentru înaintași. 3) Au multe goluri înscrise — Rezultatul nedorit al unor întâlniri dure. 4) Primele la alergări! — Masare în careu. 5) Atacă în punctele slabe — Se manifestă zgometos pe marginii! 6) Concurează pentru... **RAPID** (pl.) — Intrat în cursă. 7) Reușesc o transformare miraculoasă — Mijloc la deschidere. 8) Centrare pe dreapta! — Obişnuit cu șarjele. 9) Program de sală — Intrate în teren de la margine. 10) Conducător în teren — Alergător nordic. 11) Ciclist în finale! — Țesătură fină pentru... plasă.

VERTICAL: 1) Campion la „smuls” (pl.) — Dure în teren. 2) Schimb de ture (sing.) — Susținător ocupat cu echipamentul. 3) Acțiune luată pe cont propriu — Selecționabil în lot. 4) Consemnează o egalitate — Țin de litera regulamentului. 5) Săritură cu desprindere de urmăritor — Sosit la urmă! — Debutante la tineret! 6) Invitație la spectacol — Pornire în cursă. 7) Termină un parcurs! — Actor întins pe gazon. 8) Supus la presing. 9) Sportul pentru toți — Obligații de onoare. 10) Gol marcat în urma unei lovituri de cap — Regru-pați în față! 11) Atacă fără menajamente (pl.) — Se remarcă în deplasare (fem.).

Dicționar: IZO, REG.

Nicolae GHEORGHIU

centrala industrială de medicamente și cosmetice

PENTRU FRUMUSEȚEA DV.!

Întreprinderea de produse cosmetice „MIRAJ” — București vă recomandă:

GEROVITAL FORMULA 2!

Produsele GEROVITAL FORMULA 2 reprezintă o concepție nouă, superioară de valorificare a principiilor active naturale.

Produsele GEROVITAL FORMULA 2 ameliorează în mod vizibil aspectul epidermei, care devine mai catifelată, netedă și sănătoasă.

- Lapte demachiant
- Loțiune tonică
- Cremă hidratantă de zi pentru ten gras și ten uscat
- Cremă nutritivă de noapte
- Cremă emolientă pentru ochi
- Cremă pentru masaj

PRODUCĂTOR : ÎNTEPRINDEREA „MIRAJ” — BUCUREȘTI

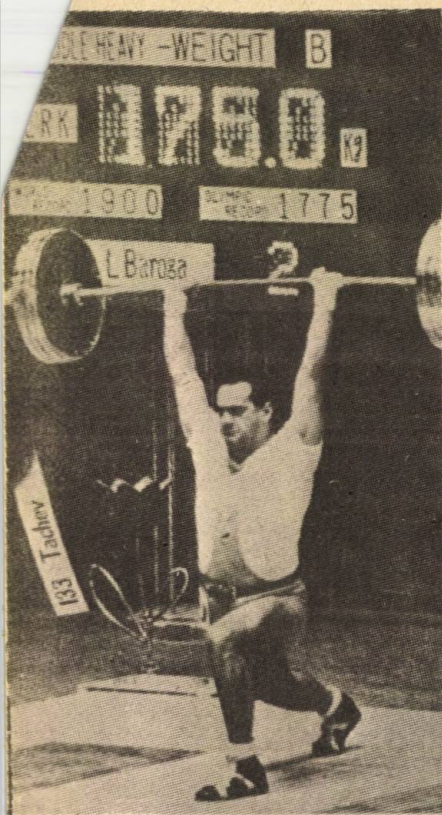

centrala industrială de medicamente și cosmetice

Produsele cosmetice și de parfumerie sînt reprezentate prin largi game într-un etalaj de mare finețe și bun gust.

Trei mari fabrici de cosmetice: „Miraj”-București, „Nivea”-Brașov și „Farmec”-Cluj Napoca produc în prezent peste 800 de produse cosmetice și de parfumerie.

Lăzăr Baroga, primul halterofil român care a deținut un record olimpic

Balaș Fiți

EXPLICAȚIA UNOR PERFORMANȚE EXCELENTE

Scurt istoric al halterelor românești

Sportul halterelor se practică de multă vreme în țara noastră, unele concursuri demonstrative organizându-se, întâmplător, cu diferite ocazii, din timpuri foarte vechi. Despre o activitate permanentă, organizată se poate vorbi, însă, numai după cel de al doilea război mondial, odată cu cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare.

Primele Campionate Naționale s-au organizat în anii 1947 și 1948, printre campionii de atunci numărându-se Ștefan Petrescu, Ovidiu Forai, Gheorghe Pavel Gospodinov. În anii următori, printre purtătorii tricourilor tricolore îi găsim pe Ștefan Achim (1951) — antrenorul principal de astăzi al lotului național și olimpic, Alexandru Cosma, Ilie Docu, Gheorghe Apostol, Gheorghe Mănăilescu și mulți alții, în prezent slefuitori de talente.

În competițiile internaționale, câțiva halterofili dotați în mod excepțional au realizat unele performanțe între anii 1960 și 1972.

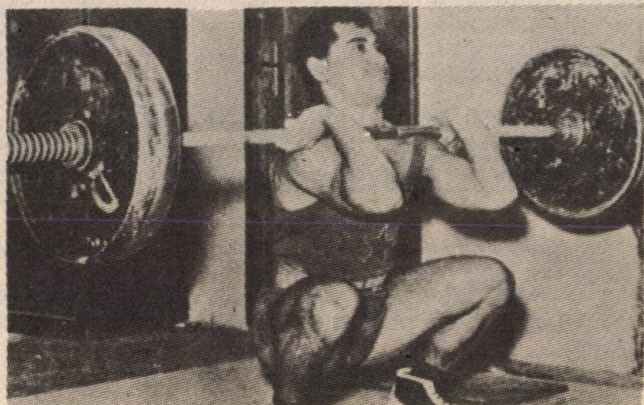
Prima medalie la o mare întrecere a fost obținută de Lăzăr Baroga — „bronz” la Campionatele Europene de la Milano, în anul 1960 (430 kg, la totalul celor trei stiluri), tot el fiind acela care a reușit o comportare onorabilă la Jocurile Olimpice

(1964), locul 5, cu 460 kg. În anul 1964, Fiți Balaș s-a clasat pe locul doi la Campionatele Europene, tot el realizând și un record mondial de juniori la stilul împins, cu 142,5 kg. Cinci ani mai târziu, Zoro Fiat a reușit un rezultat foarte bun, clasându-se pe locul secund la C.M. și C.E. de la Varșovia, la categoria 56 kg. Și tot așa, după alți trei ani, în 1972, la „europenele” de la Constanța, Ion Hortopan a cucerit argint la „smuls” iar Victor Rusu a ocupat locul trei la „aruncat”.

Acestor performanțe izolate le-au urmat însă ani de nereușite, la patru ediții consecutive ale Campionatelor Europene de seniori (1974 — 1977) reprezentanții noștri urcând o singură dată pe podium de premiere: în 1977, la Stuttgart, I. Buta — locul 3 la „aruncat”.

Din discuțiile cu specialiștii am desprins concluzia că în toți acești ani n-a existat o concepție precisă, unică, despre pregătirea performerilor, făcându-se apel la informațiile primite de la reprezentanții diferitelor școli de haltere din Europa. În aceste condiții, s-a simțit nevoia unei metode proprii de pregătire, adecvată la particularitățile tinerilor practicanți ai halterelor din țara noastră.

Zoro Fiat

După lungi studii, folosindu-se și experiența proprie, un colectiv de tehnicieni, condus de actualul secretar al F.R.H.C., **Lazăr Baroga**, a reușit să elaboreze o orientare metodică nouă, proprie, care urma să schimbe total concepția despre pregătire. Aceasta avea la bază următoarele elemente: a) Mărirea substanțială a volumului de muncă; b) Scăderea vârstei de începere a practicării halterelor; c) Selecționarea științifică a mijloacelor de antrenament.

Toate acestea s-au sintetizat într-un plan unic de antrenament, care trebuia să fie pus în aplicare în toate secțiile din țară. Toți antrenorii să vorbească, deci, aceeași limbă.

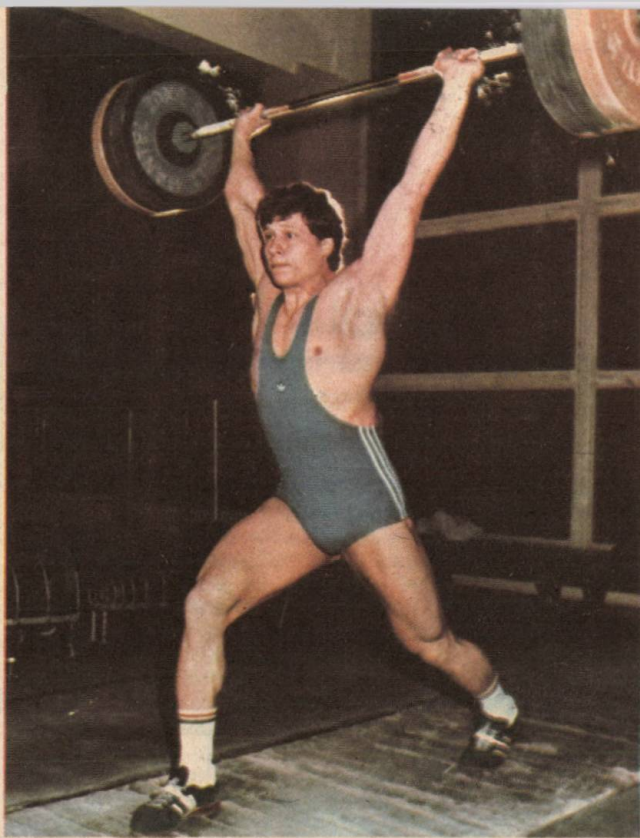
Mulți dintre tehnicieni au manifestat însă o oarecare rețineră față de nou, aderând cu dificultate la acest sistem. În acest scop au fost organizate repetate cursuri de perfecționare, în cadrul cărora problemele tehnico-metodice au fost discutate la cel mai înalt nivel tehnic internațional.

Printre primii antrenori români care au început să pună în aplicare noua orientare metodică s-au aflat **Ștefan Achim, Lisias Ionescu, Tiberiu Roman, Gheorghe Gospodinov**. Aceștia li s-a alăturat un grup din generația mai tânără, în care s-au aflat **Mugur Saranciuc, Mihai Constantinescu, Virgil Docu, Tudor Eneș** etc.

Ca urmare a schimbării aminate a procesului de antrenament, în edițiile următoare ale competiției continentale, numele unor sportivi români, ca **Ion Buta, Ion Bălaș, Cristian Mateș, Vasile Roșu, Constantin Chiru**, au apărut cu o mult mai mare frecvență pe listele medaliaților, **Vasile Roșu** cucerind chiar titlul de campion continental și mondial la „smuls”, în anul 1979, la C.E. și C.M. de la Debrețin.

Odată cu apariția la „rampă” a noii generații de juniori, crescută și formată după noua orientare metodică de pregătire timpurie, listele medaliaților la marile competiții internaționale cuprind tot mai multe nume ale reprezentanților halterelor din România. Și nu de puține ori sportivii români s-au aflat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere.

Începând din anul 1982 n-a existat competiție internațională de primă mărime în care reprezentanții țării noastre să nu cucerască medalii, numărându-se

Nicu Vlad

printre protagoniștii întrecerilor. Mai întâi **Dorel Mateș, Nicu Vlad, Vasile Groapă, Petre Bacheru, Dumitru Petre, Gelu Radu, Dragomir Cioroslan**, apoi noua generație, mai numeroasă, în care sînt incluși **Andrei Socaci, Dumitru Negreanu, Victor Roșu, Alexandru Kereki, Atila Czanka, Aurel Sirbu, Traian Cihărean, Augustin Culici**, au făcut să se vorbească în termeni tot mai elogiși despre reprezentanții României la acest sport.

La Campionatele Mondiale și Europene de juniori, în două ediții succesive (1985 și 1986), halterofilul român **Andrei Socaci** spre exemplu, a cucerit toate medalii de aur posibile la categoria sa. La Belgrad, în 1987, **A. Czanka** i-a egalat performanța, ecoul excepționalelor succese realizate de tinerii noștri sportivi făcînd înconjurul lumii.

Marele sportiv care este **Nicu Vlad** deține titlul olimpic și șase medalii de aur la „mondiale”, el fiind și posesorul unui record mondial — prima realizare la acest nivel a unui halterofil român. **Andrei Socaci**, înainte de a împlini vârsta de 21 de ani, a cucerit un număr de 26 de medalii la C.M. și C.E. de seniori și juniori, multe dintre cele obținute în întrecerile seniorilor fiind rea-

lizate încă la vârsta junioratului. Pe aceleași coordonate se situează și succesele juniorului clujean **A. Czanka** (18 ani) care a urcat de cinci ori pe podiumul medaliaților la marile competiții rezervate seniorilor.

O statistică minuțioasă întocmită de antrenorul clujean **Tiberiu Roman** ne dezvăluie faptul că, pînă în prezent, numai la Campionatele Mondiale și Europene de seniori și juniori reprezentanții țării noastre au realizat impresionanta cifră de 196 de medalii, între care 99 (44 la C.M. și 55 la C.E.) la seniori și 97 (33 la C.M. și 64 la C.E.) la întrecerile juniorilor. Și ascensiunea performanțelor halterofililor români în ierarhia mondială este în plin avînt. Roadele unei munci dusă cu pasiune și pricepere, după o orientare metodică adecvată, devin tot mai bogate. În diferitele secții din țară există încă mulți copii și juniori care bat la porțile afirmării.

În ultimii ani se vorbește tot mai des despre o școală românească de haltere, deși n-au trecut decît zece ani de cînd s-a pus în aplicare noua concepție despre pregătire...

Mihai TRANCĂ

PERFORMERI ROMÂNI AI ANULUI 1987

Mihai Cioc, campionul european al greilor

Judoul este unul dintre sporturile care au pătruns mai de curând în țara noastră, dar el și-a croit relativ repede drumul spre grupul disciplinelor de performanță.

Nu după mulți ani de la primele participări la competiții internaționale, unul dintre reprezentanții țării noastre, **Nicolae Vlad**, și-a înscris numele pe lista campionilor europeni. În anii următori **Constantin Niculae**, **Mircea Frățică** și **Ilie Șerban** i-au egalat performanța, prezențele românești pe podiumul „europenelor” devenind un fapt obișnuit.

Începând cu anul 1984, judoul se numără printre sporturile care au obținut medalii și la Jocurile Olimpice, **Mircea Frățică** și **Mihai Cioc** cucerind medalii de bronz.

Multiplul nostru campion național, dinamovistul brașovean **Mihai Cioc** nu s-a aflat atunci la prima ispravă. Și nici la ultima. În anul 1978. M. Cioc s-a clasat pe locul 2 la Campionatele Europene de juniori. În anul 1983 a obținut medalia de bronz la C.M. de seniori, iar după doi ani a cucerit „argintul” la J.M.U.

Anul 1987 a fost cel al consacării definitive a acestui talentat și serios sportiv. Participant la Campionatele Europene de la Paris, reprezentantul țării noastre a dovedit o remarcabilă formă sportivă, dominându-și cu autoritate toți adversarii întâlniți. Eforturile sale din timpul pregătirii și

ai concursului au fost răsplătite, primind centura de campion continental la categoria grea. În drumul său spre prima treaptă a podiumului de premiere, **Mihai Cioc** l-a depășit la puncte pe **Laszlo Tolnay** (Ungaria), i-a învins prin ippon pe francezul **Laurent Delcolombo** și sovieticul **Akaki Kibordalidze**, iar în finală nu i-a lăsat nici o speranță elvețianului **Clemens Jehle**, românul câștigând tot prin ippon.

Victoria lui **Mihai Cioc** la Campionatele Europene de la Paris a fost apreciată ca una dintre cele mai categorice ale competiției, ea venind să confirme faptul că această disciplină sportivă are încă mari resurse în țara noastră. Succes, în continuare, băieți! (M.Tr.)

PLEDOARIE PENTRU „ROȘU ȘI ALBASTRU”

(Urmare din pag. 39)

... Handbaliștii români cuceresc, în 1983, Supercupa Mondială, din lot făcând parte, printre alții, și steliștii **Nicolae Munteanu**, **Vasile Stingă** și **Dumitru Berbec**.

... Halterofilul **Nicu Vlad** devine, în 1984, campion mondial și, mai presus de toate, cucerește medalia de aur la Olimpiadă.

... Echipele de spadă și de volei se situează, în 1985, pe

treapta a treia a podiumului în cupele europene.

... La Jocurile Mondiale Universitare, canoistul **Aurel Macarencu** câștigă două titluri, care se adaugă la frumoasa „zestre” a sportivilor români în 1987.

„HAI STEAUA! — un îndemn pe care-l auzim scandat de mii de suporterii ai sportivilor în roșu și albastru. Mii de suporterii care cunosc foarte bine toate amănuntele privind pe idoli lor. Noi n-am făcut altceva decât să punctăm doar câteva momente din istoria atât de bogată în performanțe de valoare a clubului.

Campioni olimpici, campioni mondiali, campioni europeni, balcanici, universitari, naționali... Medaliați cu aur, dar și cu argint și bronz. Cei mai buni dintre cei mai buni. La Steaua au fost peste 6000! Toți ar fi meritat măcar câteva rînduri. Cu tot regretul, însă, această încercare devine imposibilă.

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ A PORTARILOR DE HANDBAL A DEVENIT... „ACADEMIE“!

● „Catalogul“ începe cu Vasile Sidea ● „Prestația demonică“ din finala C.M. din 1974 a lui Cornel Penu ● „Cu Nicolae Munteanu în poartă era aproape imposibil ca cineva să câștige un meci cu România“ ● Expert în aruncările de la 7 m, sovieticul Konstantin Dolgov nu l-a putut învinge pe Alexandru Buligan! ● Viorica Ionică în galeria marilor apărători ai buturilor

Sepp Herberger, antrenor, în 1956, al reprezentativei de fotbal a R.F. Germania (care cucerise, cu doi ani mai înainte, titlul mondial, în Elveția): „Dacă în poarta echipei mele s-ar afla un portar cu astfel de calități, ieșite din comun, mi-aș scoate pălăria și nu l-aș trece pe dinainte“. Ivan Snoj, personalitate marcantă a handbalului iugoslav: „Absolut fantastic! Agilitate de gazelă, curaj de super-om, o stăpânire de sine pe care nu mi-aș fi închipuit că o poate avea un portar“. Ne grăbim — pentru a nu pune la încercare curiozitatea cititorului — să precizăm la cine se refereau cei doi mari tehnicieni ai sportului mondial. Ei bine, Herberger o avea în vedere pe Irina Climovschi, în timp ce Snoj nu-și putea reține entuziasmul în fața lui Cornel Penu...

Presa sportivă de prin anii '55-'75 se întrecea să ofere cititorilor din întreaga lume cât mai multe detalii despre handbalul românesc, disecându-l, privindu-l la... microscop, pentru a se lămurii în ce consta miracolul. Și tot așa, din aproape în aproape — scriind când de Antonaeta Oțelea, de Elena Hedeșiu (componente ale reprezentativei României, campioană mondială în 1962), când de Virgil Hnat, de Olimpiu Noddea, de Cornel Oțelea (piloni ai echipei țării noastre, care a cucerit titlul mondial în 1961), apoi de Cezar Nica, Ștefan

Birtalan, Cristian Gațu, Roland Gunesch, Ghiță Licu, Mihai Marinescu, Valentin Samungi (campioni mondiali în 1970) — comentatorii sportivi ai publicațiilor europene (chiar și celebra revistă americană „Sports Illustrated“ a oferit cititorilor săi o corespondență specială de la București pe această temă) au zăbovit pe multe sute de... pagini asupra ȘCOLII ROMÂNEȘTI A PORTARILOR DE HANDBAL. De fapt, aici am dorit să ajungem în însemnările noastre pentru că tema ni se pare deosebit de onorantă, corespunzând unei realități dovedite cu prisosință...

Dacă e să respectăm cronologia acestei ȘCOLI, ea a fost... deschisă prin anii '50 de Vasile Sidea. În decembrie 1986, aflându-mă în Olanda, unde se disputa Campionatul Mondial de handbal feminin, am putut să-mi dau seama cât de proaspete sînt amintirile colegilor de generație ai lui Vasile Sidea despre întreaga sa carieră sportivă, o viață în sport exemplară. Atunci, la Amsterdam, același Ivan Snoj mi-a arătat câteva pagini dintr-o viitoare lucrare a sa despre handbal, tema fiind „Mari personalități“. Să mă creadă cititorul că am trăit câteva clipe de mare satisfacție citind, în manuscrisul lui Ivan Snoj, o lungă listă de handbaliști români incluși între „marile personalități“ al handbalului mondial Vasile Si-

dea, Ioan Kunst-Ghermănescu, Lucian Grigorescu — toți făcînd parte din diferite organisme ale Federației Internaționale de Handbal. Apoi interlocutorul, aducîndu-mă la tema însemnărilor de față, m-a întrebat:

— L-ați văzut în poartă, în poarta echipei României, pe Vasile Sidea?

Și atunci, în loc să răspund, mi-am readus în memorie ceea ce citisem în presa vremii, ceea ce discutasem cu colegii din redacție despre Vasile Sidea. „Cînd era în poartă Sidea — scria „Sportul popular“ din 5 iunie 1957 — adversarul fie că prefera să paseze mingea unui coechipier cu șut mai sigur, fie că era dezarmat de prezența masivă între buturi a acestui mare portar, la propriu și la figurat, și atunci el, adversarul, închidea ochii și arunca. Așa s-a întimplat la Pancevo, în meciul iugoslavia-România. Bombardierul Radovanovici, furios că toate șuturile pe spațiul porții lui Sidea erau apărute, și-a... amintit de propriu-i renume, s-a îndrjit, și a trimis mingea

Intr-un unghi imposibil de apărat, și cu o viteză de boltă. Dar Sidea se afla exact acolo! Și așa, clipă de clipă, când poarta echipei României era realmente asaltată de atacanții iugoslavi, Sidea intervenea în ultimă instanță. În ziarele de a doua zi din Pancevo și din Belgrad fotografia lui Vasile Sidea apărea cu cele mai diverse explicații: „Sidea a construit un zid între

Vasile Sidea

barele porții sale, s-a retras în spatele zidului, și își ridea de noi că nu putem înscrisi”. Sau: „Vasile Sidea — cel mai bun jucător al echipei României, cel care a cules șuturile de pe jos și de pe sus, de parcă ar fi făcut simple exerciții de gimnastică”, lată dovezi — și cite nu mai sînt încă — grăitoare, care atestă că școala românească de handbal a fost... deschisă! Era deci obligatoriu ca alți și alți „elevi” să-i urmeze cursurile...

La 16 iunie 1946 se naștea, la Galați, **Cornel Penu**. A rămas cît a rămas în orașul natal, apoi a plecat la Buzău, unde l-a descoperit un mare om de handbal, profesorul **Constantin Căpățînă**, arbitru internațional de notorietate. „**Cornel Penu** — îmi spunea odată profesorul Căpățînă — putea să-și aleagă orice sport pe care să-l practice. Avea talent și pentru fotbal, și pentru baschet... Mi-am dat însă seama că el ar putea fi un mare portar de handbal”. Intuiția primului antrenor al lui Cornel Penu s-a dovedit a fi exactă. Cornel Penu a devenit cel mai bun portar pe care l-a avut vreodată handbalul românesc. În privința suprafețelor mondiale, părerile sînt împărțite, dar cei mai mulți dintre specialiști îl consideră pe Cornel Penu drept portarul nr. 1 al lumii, acest titlu fiindu-i acordat și iugoslavu-

lui Milan Arslanagici. De fapt acest detaliu nici nu are importanță, din moment ce Cornel Penu a demonstrat — cel puțin după finala Campionatului Mondial din 1974 — că în galeria marilor goal-keeperi numele său devenise celebru. Amintiți-vă finala celui Campionat Mondial de la Berlin, cîștigată cu 14—12 de echipa României în fața reprezentativei R.D. Germane, cînd Cornel Penu i-a „furat” pur și simplu mingea din brațe celebrului Lackenmacher, expunînd-o apoi spectatorilor și milioanele de telespectatori ca pe un trofeu. acea fotografie, pe care ori de cîte ori vreo publicație românească sau de aiurea a expus-o publicului, a fost privită ca un mare document menit să rămînă în istoria sportului mondial. Și chiar a rămas: la cel puțin trei saloane internaționale ale fotografiei pe teme de sport, fotografia lui Cornel Penu cu mingea în mînă și cu zîmbetul dezarmant pe figură țintuiește minute în șir pe vizitator. Nu mai încapă nici o îndoială că este mai mult decît adevărat faptul că într-un meci de handbal portarul reprezintă mai mult de 50 la sută din valoarea unei echipe. Și este și mai frumos pentru handbalul românesc că acest lucru s-a spus numai după aceea „prestație demonică” a lui Cornel Penu în finala Campionatului Mondial din 1974 — cum se exprima comentatorul televiziunii R.D. Germane.

S-a întîmplat ca după ce Penu, inginerul Cornel Penu, a abandonat handbalul (odată cu întreaga sa generație de aur), această disciplină să treacă printr-un declin. Dar nici o clipă postul de portar al echipei României nu a rămas fără urmași, portari deveniți și ei celebri. Pentru că în galeria marilor apărători ai buturilor naționalei României, lîngă Cornel Penu i-a urmat — ca o punte firească, ca o continuitate — **Nicolae Munteanu**, brașoveanul (născut la 7 decembrie 1951) care a avut șansa să-l întîlnească pe celebrul „tata Pick” — cum îi spunem toți — pe numele său adevărat **Dumitru Popescu-Colibași**. Intuindu-i calitățile, ca și Constantin Căpățînă pe acelea ale lui Cornel Penu, „tata Pick” l-a așezat pe Nicolae Munteanu în

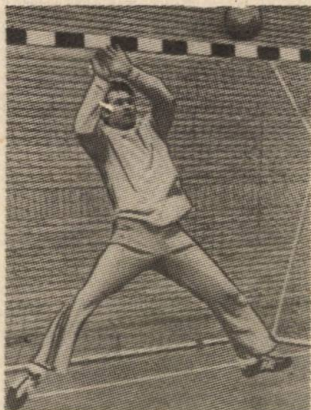
poartă și „el n-a mai plecat de acolo vreo 10 ani”, cum îi place lui Dumitru Popescu-Colibași să se exprime. În 1977, datorită prestației sale de excepție, Steaua a cîștigat Cupa Campionilor Europeni, învingînd pe T.S.K.A. Moscova în finala găzduită de orașul vest-german Sindelfingen. Iar cu echipa României a cucerit medaliile de argint (Montreal) și bronz (Moscova și Los Angeles) la Jocurile Olimpice și locul I la Supercupa campionilor mondiali și olimpici (Dortmund 1983). Aceeași veche cunoștință a noastră chiar din aceste însemnări, portarul iugoslav Arslanagici, devenit între timp fotoreporter, afirma: „Este pur și simplu extraordinar acest Munteanu! Cu el în poartă este aproape imposibil ca cineva să cîștige un meci cu România!”

Antrenorul emerit Nicolae Nedef își amintește că, aflîndu-se cu ani în urmă la Drobeta Turnu Severin, un profesor de educație fizică, **Aurel Lupu**, îi spunea: „Poate vă faceți timp să vedeți un elev de-al meu. A îndrăgit postul de portar. Știu că este nevoie de portari de handbal. La ce echipă să-l îndrum să meargă?”. Așa a aflat Nicolae Nedef, cel care apoi avea să-i devină, pe o perioadă de mulți ani, antrenor la echipa națională, de **Alexandru Buligan** (născut la 22 aprilie 1960, la Drobeta Turnu Severin), demn urmaș al lui Cornel Penu și Nicolae Munteanu în poarta echipei României. De la clubul sportiv școlar din orașul natal, „Buli” — cum îi spun prietenii — a plecat la Timișoara, la clubul Politehnica, pe care nu l-a părăsit nici o clipă. A avut și el șansa (cît de mult contează ca un mare sportiv să întîlnească un mare pedagog!) să-l cunoască pe antrenorul **Constantin Jude**. Acesta a văzut „stofa” tînărului său elev, i-a acordat toată încrederea, s-a ocupat de instruirea lui specifică, și iată-l pe Alexandru Buligan un „mare portar al echipei României” (aprecierea am găsit-o în ziarul „Sovietschi Sport”, 11 iunie 1987). În fața unui Buligan înalt de doi metri, cu o anvergură a brațelor impresionantă, cu reflexe uimitoare, cu un curaj de cascador, cu un joc de picioare pe

Cornel Penu

care i l-ar invidia și un boxer, cu un zimbet ca al lui Penu, dar mult mai copilăresc și, prin aceasta, poate chiar mai

Nicolae Munteanu

dezarmant, cu o minte limpede, capabilă să judece în fracțiuni de secundă unghiul cel mai avantajos pentru adversarul cu mingea, iar el plasându-se exact acolo. Constantin Dolgov s-a înspăimîntat în finala Campionatului Mondial Universitar de handbal din '87. Expert în aruncările de la 7 metri, Dolgov (2,03 m) a trebuit să se incline în fața lui Buligan întrucît două „aruncări de pedeapsă” executate de uriașul jucător sovietic și nu oricum, ci extraordinar de bine plasate, au fost stopate de portarul echipei României, făcându-l pe antrenorul reprezentativei Uniunii Sovietice să declare

„că este pentru prima oară în cariera sa că Dolgov, cel mai bun aruncător de la 7 m din handbalul actual sovietic, ratează de două ori consecutiv”.

De altfel trebuie spus că handbalul românesc nu a dus lipsă de portari nici cînd ne referim la cel feminin. Irina Climovschi, cu alura ei de atletă, cu siguranța și curajul insuflăte de primul ei antrenor, mureșanul A. Kamenitschi, are meritul de a fi fost jucătoarea României cu nr. 1, nu numai ca număr pe tricou, dar și ca valoare, atunci cînd, în 1956, în R.F. Germania, reprezentativa noastră feminină deschidea un drum nou handbalului românesc, aducîndu-i primul titlu mondial din istoria sa. Cu peste 150 de selecții în „națională” Irina Climovschi a demonstrat deviza unui mare

Alexandru Buligan

teoretician al handbalului, unul dintre cei mai mari antrenori din lume, sovieticul Igor Turcin, potrivit căruia „o echipă nu poate aspira la glorie dacă nu are și un portar glorios”.

Cu un fair-play desăvîrșit, Irina Climovschi recunoaște meritele unei colege mai tinere pe acest post, Viorica Ionică. Cît timp a apărut poarta echipei naționale (ultima oară în anul 1986, în decembrie, la Campionatul Mondial din Olanda), Viorica Ionică a făcut să se vorbească în termeni de cei mai elogiși despre ea. Avînd calități motrice deosebite, curaj și echilibru al sistemului nervos care transmitea echipei calmul necesar în cele mai grele momente, Viorica Ionică se înscrie în galeria marilor portari de handbal ai României.

Și, fără a avea pretenția că nu am scăpat din vedere vreun nume, vom spune că și alți portari au făcut să se vor-

Viorica Ionică

bească despre o școală românească: Francisc Spier, Emil Barbu — astăzi specialist cu înaltă calificare în domeniul energiei electrice, Virgil Tale — acum decan al Facultății de Petrol din Ploiești, Ioan Bogoea, Alexandru Dincă, Ștefan Orban, Mircea Petran, Adrian Simion, Ion Negovan, precum și Maria Buzăș, Liliana Borcea, Gabriela Velicu, Lucreția Moise-Anca, Lidia Stan, Ioana Vasilica, Dolina Rodeanu ș.a.

Toate aceste nume și-au găsit deja locul în istoria handbalului românesc, făcînd cinste unei școli recunoscută pe plan mondial...

Ion GAVRILESCU

Decanul de vîrstă al antrenorilor noștri de handbal, antrenor emerit, omul care a contribuit la atîtea victorii internaționale, între care și la cucerirea unui campionat mondial feminin în Olanda.

Slefuitor de talente, de diamante cum spune el și de oameni adevărați, în viață și în profesie.

Profesor, prieten, înțelegător, excepțional psiholog, totdeauna vesel și glumeț, pasionat de tot ce-l înconjoară.

A scris două cărți, originale, unice, în stil... Tata Pik, cum i se spune cu respect și dragoste de toată lumea, deși pe el îl cheamă Dumitru Popescu-Colibași.

Prima carte se intitula „Așa am antrenat”, o confesiune fără gen, năstrușnică, a artei lui de dirijor de caractere și de echipe. Și apoi oameni și amintiri într-un Hronic al handbalului românesc — peste 50 de ani pe stadion și mai mult de 20 de maeștre ale sportului.

Iar a treia, emoționantă, evocatoare, predată editurii noastre sportive, „Sportul — școala vieții”, din care pină la apariția ei, pentru dvs. care îl cunoașteți, îl iubiți și vreți să-i auziți mereu ideile, desprindem cîteva **Reflecții**. Așa cum numai Tata Pik știe să le facă cu calm, înțelepciune și zîmbet.

ANTRENORII

— Un antrenor semnează o echipă sau un

sportiv pregătit de el, ca și un pictor tabloul, un compozitor muzica, prin personalitatea sa și genul de interpretare a ideii sportive pe care o greează sportivului.

— Pictorul, compozitorul, scriitorul transpune natura, muzica sau faptul pe care îl sesizează numai el. La fel, antrenorul vede în perspectivă sportivul sau echipa pe lîngă care ceilalți trec orbește.

— Nu e greu să dai cu biciul în cai. E greu să te menții apoi pe capră și să-i stăpînești. De aceea unii colegi preferă sportivii cu mersul la pas, ca să poată moțai și ei liniștiți.

— Ca să scoți pui trebuie să-i clocești. Dar și cucul scoate pui prin cucurile altor păsări. Și unii antrenori fac la fel. Alții îi clocesc sportivii, iar ei îi ia și spun ai... cucului.

— Scleroza vîrstei nu o constăți numai prin mărirea tensiunii arteriale. Poți să-ți dai seama și cînd fug tinerii de tine, pentru că ți-ai pierdut optimismul și gluma tinereții.

— Un antrenor slab poate avea mari succese prin valoarea sportivilor și a condițiilor de lucru. Dar un antrenor de valoare nu poate avea rezultate slabe.

— Calitatea concepției de pregătire a antrenorului da constant rezultate bune. Ca în teatru, o piesă bună „ține” chiar jucată de debutanți. Actorii mari, ca și sportivii, dau un plus de calitate.

— Modulația vocii și a

timbrului pot să șteargă uniformitatea și greutatea exercițiului. Și la cîntăreți, o voce plăcută ascunde dificultatea textului.

— Educația este ca un ogor. Trebuie mereu lucrat, altfel nu dă roade.

— Unii părinți fac din copii răsfațați, iar antrenorii din sportivi „vedete”.

— Ca antrenor trebuie să redai clar jucătorilor, ceea ce ei te-au învățat în mod spontan și confuz.

— Am format în sport mulți idoli, dar niciodată nu m-am închinat lor.

— În profesie la început înveți, mai târziu descoperi.

SPORTIVII

— Să selecționăm sportivi? Impropiu spus, selecția o face viața. Antrenorii numai întrezăresc anumite calități, pe baza cărora le ușurează drumul spre marea performanță.

— Etica fundamentală a pazei ilustrează spiritul sportiv, prin colaborarea și intenția de a evidenția calitățile coechipierului.

— Unii și noaptea sînt deștepți. Alții și ziua sînt adormiți. Nu este o problemă de fus orar.

— Fumatul nu trebuie interzis sportivilor. Cei care renunță dovedesc dragoste și atașament pentru sport.

— Punctualitatea poate fi întronată prin frică sau ca în dragoste, din dorința de a fi primul la întîlnire.

— Forța de gravitație o găsim și în gîndirea unor oameni, care nu se pot desprinde de nucleul ideilor preconcepționale, ca să

înțeleagă pe cele noi.

— Disciplina în afara eticii de comportament este și un prim pas în pregătirea psihologică a sportivului, prin dominarea eului său.

— Omul devine înțelept cînd experiența pătrunde în conștiință.

— În cursele contra cronometru din ciclism, găsim multă asemănare cu viața. Înving numai cei care pot lupta cu ei înșiși.

PERFORMANȚĂ

— Forța psihică este un fel de energie atomică specifică omului. Greutatea este să poți declanșa după voință.

— Exercițiul, concepția și psihicul formează trepietul pe care se înalță marea performanță sportivă.

— Pe terenul de sport numai prostia sau lipsa de formă au probleme cu adversarii și cu arbitrii. Valoarea, iartă.

— Dacă tavanul te împiedică să crești: sapă în pămînt și fă-ți loc.

— E foarte greu să pătrunzi în sufletul tînarului. Cine încearcă cu forța întîmpină rezistență. Sufletul nu poate fi înțeles și cucerit decît prin suflet și înțelepciune.

— Sportul trebuie privit ca o știință. Prin exercițiul fizic obții valori morale.

— Din rugby pierdem în ani forța, viteza, indeminarea. Dar ne rămîne caracterul.

— În sport ca și în viață sînt multe posibilități de a face un lucru mai bine, dar rămîn valabile numai cele pe care le facem într-adevăr așa.

FABULA VEDETEI

Trăia, cîndva, într-o cetate
Un ins iabraș și agitat
Care țipa, țipa neîncetat
Și-și trimbăta orice succese
Creînd dureri de cap
(Și-abcese)

Și grave, grave insomnii,
Crezîndu-se indispensabil: „as” în toate.

Dar într-o zi l-au adormit
Și s-a trezit

Pe o măsută de spital.

— Ce-i ăsta? a întrebat

Un tip cînd îl văzu zăcînd... letal.

— Păi ce să fie? Un nervișor

Ce locuia într-o măsă

Un ins care credea că fără el

Avea-va zile grele și va... retrograda

Cetatea (adică echipa)

De douăzeci și patru

(Sau doar de unsprezece) măsele.

MORALA

Chiar de te crezi inegalabil

În șut, la dribling și-n viteză

Se știe și ți-o spun frumos

Că-n locul unui dinte nevricos

Adesea e mai bună o... proteză

(De-aceia, ține-ți gura, nu te zbate

Că... te scoate!)

Sever NORAN

Frumoasa ispravă a unui sportiv de 66 de ani

TURUL ROMÂNIEI ÎN 53 DE ZILE

La 7 iunie 1987, Gheorghe F. Nicolae (mai cunoscut este sub numele de Gh.F.N. în Direcția de Poștă, unde a lucrat 42 de ani, acum ieșit la pensie) a plecat solitar într-un „Tur al României” ce a însumat peste 1700 de km, dovedind o bună pregătire fizică și psihică pe tot parcursul. Nu puțin au fost aceia care n-au crezut în reușita deplină a Gh.F.N.-ului, mai ales că la cei 66 de ani pe care îi are reprezintă totuși o vîrstă la care te gîndești mai mult la ceva ceaiuri medicinale și, în orice caz, mai puțin la asemenea distanțe. Dar ei nu știau (am aflat și noi la întoarcerea din temerara-i cursă) că de prin '76 încoace, în fiecare an, el parcurge distanța dintre București - Ploiești în 7-8 ore sau că diminețile aleargă cite 9 km prin parcul Herăstrău din Capitala - „asta așa ca să-i pot face, după aceea, cumpărături soției” - ne spunea el în glumă. „Nu mi-a fost ușor deloc, își continua el gîndurile. În acest Tur am avut de înfruntat căldura toridă a verii, ori ploaia rece ce m-a udat de citeva ori din cap pînă în picioare: drumuri desfundate ori asfaltul incins al șoselelor, dar am învins,

oboseala ce încerca să mă cuprindă... Cel mai greu adversar ce l-am avut de trecut a fost însă singurătatea, dar dacă am dus treaba la bun sfîrșit înseamnă că am învins-o și pe ea. Mergeam cite 8 ore zilnic, cu plecarea între 3 și 5 dimineața, căutînd ca singura masă mai consistentă pe care o consumam să fie în jurul orei 15. În drumurile mele am adunat fel de fel de date istorice și despre oamenii și locurile pe unde am trecut. Vă pot spune că abia acum îmi cunosc țara, cu adevărat - este minunată, cu oameni harnici și ospitalieri așa cum este recunoscut tot românul”

Gh.F.N. a terminat cursa în 53 de zile (cu 2 mai devreme decît își programase), străbătînd 18 județe ale țării, 248 de localități și primind viză de tranzit de la 106 unități P.T.T.R. din țară.

...Născut la Tebea (de unde a pornit și „istoria” lui lăncu de Hunedoara), Gh.F.N.-ul a realizat un adevărat record pentru cei 66 de ani pe care îi are, rupînd parcă bariere fizice și psihice. Îi urăm multă sănătate... și drum bun în continuare pe cărările patriei.

Ion PANĂ

APROPO DE...

Aeromodelism

*Avioane mitite
Zboară sigure de ele
Sus, pe cerul fără vînt,
Cu pilotul pe pămînt.*

Alergări

*„Fuga este rușinoasă,
Însă totuși sănătoasă”.
E proverbul anormal
Cînd ieși primul în final.*

Alpinism

*Mulți voinici cu alpenstoc
Urcă munții ne-ncetat
Antrenați, că-s dintr-un bloc
Unde liftul e stricat.*

Aruncarea ciocanului

*Cînd se-aruncă, pe dreptate,
Și cite-un record se bate.
Deh, ciocanul e făcut
Natural, pentru bătut.*

Aruncarea discului

*Discul nu-i, fără-ndoială,
De factura muzicală.
Aruncarea la distanță
Îi dă însă rezonanță.*

Aruncarea greutății

*Face-atletul foarte bine
Că departe o aruncă.
În fond, nimenea nu ține
S-aibă greutate în muncă.*

Automobilism

*Trec mașini în ipostază
De bolizi, cînd nu au pene.
De pe drum cine cutează
Să le strige: — la-mă, nene!*

Baschet

*Mingea albă și plinuță,
Fie ea și nou-nouță,
Ca un simplu cocoloș
Este aruncată-n cos.*

Box

*Vinovați, fără preget,
Se ascund pe după deget.
Pugiliști, mai ghidui,
Se pîtesc după mînuși.*

Călăria

*În această-i principal
Și-l observă clar istețul.
La cravaș ducipalul
Și medaliile călărețul.*

V.D. POPA

ȘIRNEA-

primul
sat turistic
și... olimpic

„La noi pietrele vorbesc
Și pădurile șoptesc
La noi stincile gîndesc
Iar izvoarele doinesc
Florile sint cîntătoare
Și cu vorbe chemătoare”¹

Șirnea este numele ce prezintă certificatul de naștere al primului sat turistic din România, iar autorul acestei idei și cel ce a lucrat efectiv la conturarea noțiunii de sat turistic a fost prof. Nicolae Fruntes, cel ce „s-a impus în viața satului său, Șirnea, la dimensiunile unui erou literar”²

Așezarea geografică a Șirnei (altitudine 1300 m) la poalele masivului Piatra Craiului, pe șoseaua națională Brașov-Cîmpulung, la km. 40, deosebita ospitalitate locală, viața de zi cu zi, sărbătorile Măsura laptelui și larna la Șirnea, aerul și apa considerate ca etalon de puritate, liniștea și florile, Muzeul local, Monumentul eroilor, drumul Transpleașa, pîrțile de schi, săniile cu zurgălăi, produsele lactate proaspete, traseele turistice locale, traseele spre Piatra Craiului (90'), Bucegi (3 ore), Leaota (4 ore), Cabana Brusturet (45'), Peștera Liliacilor (50'), Peștera Dimbovicioara (1 oră), Castelul Bran (20' cu mașina), toate fac ca acest sat de munte „dintre pămînt și cer”, cum îl numește Sinziana Pop, să fie vizitat de mii de turiști.

1. Legenda Branului - din vorbele lui Șirnea Bran Rogozeanu

2. Editura pionierească nr. 8 - 1971

Jurnalul de impresii, aflat la muzeu, păstrează aprecieri deosebite din partea turiștilor veniți de pe toate continentele, prin grija O.J.T. Brașov.

Șirnea este un loc preferat pentru orice sezon turistic și pentru orice vreme, pentru adevărații iubitori de turism autentic.

Dacă ideea turistică oferă multor vizitatori prilejul să cunoască un fermecător colțșor de peisaj și suflet românesc, din 1983 Șirnea găzduiește o sărbătoare sportivă care celebrează ideea olimpică.

Astfel, ziua de 23 iunie, decretată de C.I.O. „Zi mondială olimpică”, este sărbătorită la Șirnea într-un mod inedit.

Prologul acestei frumoase acțiuni îl constituie prezentarea ceremoniei aprinderii Flăcării Olimpice, ce se desfășoară la Olympia, în Grecia, într-o proiecție dia-color pe un fond muzical specific.

Apoi, la Muzeul satului, considerat un potir al vîlvătăii spiritualității locale, se aprinde o torță ca simbol al ideii olimpice. De aici, această flăcără este purtată de sportivi, cu solemnitate, pînă la locul unde se desfășoară întrecerile.

Pe culmea unui deal, pe o pajistă înflorită, de după orizont apare torța olimpică, în-

soțită de 5 fete îmbrăcate în voaluri colorate, care aduc cercurile olimpice pe terenul de întrecere. Aici se aprinde cîte o torță pentru fiecare ediție a Jocurilor Olimpice moderne, toate arzînd pe durata desfășurării întrecerilor.

Toți concurenții participă la probe desculți. Nu se organizează serii și finale, pentru că fiecare concurent are voie să alerge de mai multe ori, în ideea olimpică a participării și întrecerii cu tine însuși.

Rezultatele sint păstrate într-o carte olimpică, pentru ca, an de an, concurenții să-și cunoască evoluția performanțelor.

Festivitatea de premiere onorează pe fiecare participant cu o frumoasă diplomă pe care este înregistrată proba și cel mai bun rezultat realizat, alături de Imnul Olimpic tălmăcit în limba română de poetul Tudor George.

Seara la lumina unui foc de tabără programul literar - muzical specific începe cu Imnul Olimpic intonat, în aerul pur al munților, de către toți participanții.

O asemenea zi devine de neuit și te îndeamnă ca an de an să participi la întrecere.

Șirnea așteaptă să vă dăruiască tot farmecul ei!

Radu FRUNTEȘ

La păianjen!

• Echipa candidată la retrogradare a jucat într-un hal fără de hal! Parcă era candidată la... degradare.

• Oaspeții au lăsat o bună impresie - dar și... două puncte cît roata carului!

• A fost un joc aerisit: cu multe lufturni!

• Echipa a luptat pînă la epuizare... din campionat.

• A comis henț în careu: a dat o mină... de ajutor adversarilor.

D.C. MAZILU

A.S. „AVÎNTUL” - FRASIN — PESTE PATRU DECENII DE EXISTENȚĂ

- Fotbalul din comună, în Divizia C de peste 20 de ani!
- Oina — un sport cu lauri republicani
- Un veteran al oinei, Gh. Gingolea, face demonstrații în... Australia, cu argumente întemeiate

Dincolo de Gura Humorului, când mergi pe firul Moldovei spre Vatra Dornei, întâlnești comuna Frasin — o așezare cu peste 5000 de locuitori și câteva mici unități industriale, răspândite în satele **Bucșoaia, Plutonița** și în satul-mătcă **Frasin**.

— Sîntem una dintre puținele comune din România care are o asociație sportivă și încă de peste 40 de ani, ne spune **Emil Uritu**, secretarul Comitetului U.T.C. Frasin. În 1986 am serbat 4 decenii de activitate neîntreruptă, avînd preocupări pentru două sporturi: fotbalul și oina.

Știam că „Avîntul” Frasin este o echipă de Divizia C, unde rezistă cu succes din 1968. Dar nu știam de „necazu” frăsinenilor: juniorii „Avîntului”, foarte buni în fiecare an, ocupînd adesea locul I pe județul Suceava, trebuiau să o ia mereu de la capăt în alcătuirea echipei pentru că mulți dintre componenți se duc la liceele din județ, Frasinul avînd doar școli generale.

— Dar noi dăm nu numai juniori la alte echipe, ci și seniori, ca de pildă **Ilie Bilanca**, care a fost portar la C.S.M. Suceava, apoi la Minerul Gura Humorului, ne spune președintele asociației sport-

tive, ing. **Dan Gingolea**, care a luat conducerea asociației de la tatăl său, **Gheorghe Gingolea**, pensionat în 1974.

— Cu oina și fotbalul am ținut sus „steagul” sportului în comună, ne spune ing. **Gheorghe Gemănar**, președinte de onoare al A.S. „Avîntul”, care, împreună cu primarul comunei, **Georgeta Gemănar**, ne invită să vizităm stadionul comunei, o bază sportivă cu un gazon excelent, străjuit de plop înalți și cu tribune frumoase.

Frăsinenii mai practică și voleiul — echipa feminină a ocupat locul al 2-lea la „Festivalul sportului feminin bucovinean, ediția 1987” și tenisul de masă, fiind mereu printre primele trei echipe pe județ (avîndu-i protagoniști pe frații **Drăciuc**), dar sportul din Frasin are „o inimă” care bate cu putere, ducînd faima comunei chiar mai departe decît o face fotbalul. Această „inimă” este... oina!

Ni s-a prezentat o fotografie de la începuturi, din anul 1946, cînd oina avea deja unele succese la Frasin. În 1967, echipa oiniștilor din Frasin a cîștigat „Cupa Sindicatelor” la Predeal, avînd în componerea sa pe **Nicolae** și **Ștefan Zahariuc**, **Dumitru Moroșan**, **Gheorghe**

Gingolea, **Vasile Jemnea**, actualul președinte al secției de fotbal, pe **Ioan Roată**, **Vasile Piticari**, **Iosif Eincof**, **Vasile Tanu**, **Ion Muntean**, **Constantin Mindrilă**, **Silvestru Grigoraș** și pe cei doi **Ioan Drelciuc**, unul al lui Iustin și celălalt al lui Gavrilă.

Despre oină ne-a vorbit bătrînul oinist **Gheorghe Gingolea**.

— Avem echipe de pionieri cu care am cîștigat locul I în 1986, la Mangalia, în Campionatul Național. Juniorii noștri au cîștigat locul al 5-lea în 1986, la finalele pe țară, la Alba Iulia, avînd printre protagoniști pe **Gabriel Muntean**, fiul lui **Ion Muntean**, maestru al sportului la oină și pe **Gabriel Drelciuc**, fiul altui maestru al sportului din echipa 1967. Ceea ce înseamnă că la noi „microbul” oinei se transmite din tată-n fiu. În 1986 seniorii au ocupat locul 6 la „naționalele” de la Mangalia și locul 5 în „Cupa României”. Am dat și altor echipe jucători de la Frasin, ca de pildă **Mugurel Mironiuc** și **Ion Virsta** la Dinamo...

Discuția ar fi putut continua, frăsinenii avînd o lungă listă de succese în cei 40 de ani al asociației sportive. Intervine **Emil Uritu**, care este și secretar adjuncț cu propagandă la Comitetul comunal de partid.

— Despre bătrînul și vechin tinărul oinist **Gheorghe Gingolea** s-ar putea spune multe. Aleg o singură secvență: în 1974, aflîndu-se tocmai în Australia, la Brisbane, s-a apucat să le vorbească australienilor arătînd că baseballul are reguli asemănătoare cu oina. Și le-a demonstrat alcătuind o echipă. Rezultatul: ziarele din Brisbane au vorbit pe larg despre oină, unele preluînd ipoteza lui **Gingolea**, că ea a stat la baza baseballului, fiind dusă în America de românii ardeleni care au emigrat, la începutul acestui secol, în S.U.A.

O ipoteză cu multe argumente, pe care frăsinenii o susțin cu toată convingerea.

Sever NORAN

Echipa de copii „Avîntul” Frasin, în 1976, cînd a cîștigat „Cupa Minerul”. Primii doi din stînga: **Ion Muntean** și **Gh. Gingolea**

Pe urmele înaintașilor
sportului nostru național, oina

TRADIȚII ÎN... FAMILIE

Originea oinei, sportul nostru național, se pierde în negura vremii. Fiind o creație a păstorilor care se distrau în singurătatea pășunilor jucându-se cu ciomagul și mingea umplută cu păr de cal, oina a fost răspândită în timpul peregrinărilor lor de la munte la șes. Și astăzi se întâlnesc pe la sate oameni cu părul nins care vorbesc despre îndrăcita lor joacă din copilărie, cunoscută sub numele de „Hilca” în Moldova, „Hopaciul” în Bucovina, „Hoina” în Muntenia, „Mingea-n-băt” în Țara Oașului, „În pătrat” în Maramureș, „Trei și fuga” în Dobrogea, și ale căror reguli au fost transmise din tată-n fiu. Vechile obiceiuri s-au perpetuat și iată că istoria sportului nostru național pare să se repete înaintea ochilor noștri (acum, cînd de la o simplă joacă a devenit un autentic sport, cu un regulament bine cristalizat) sînt tot mai frecvente cazurile cînd sportivi consacrați au copii care le calcă pe urme. Să exemplificăm.

Moștenind dragostea pentru sportul preferat de la tatăl lor, cu ani în urmă putea fi văzut în formația Avîntul Curcani (jud. Călărași), fostă campioană a țării, „trioul” fraților Marin, Ionel și Gheorghe Gruia, ultimul fiind și astăzi un apreciat mărginaș la întoarcere în cunoscuta formație a Combinatului Poligrafic „Casa Școlii”, actuala campioană a țării. Pașiunea sportivă a părinților și copiilor a atins o asemenea măsură, încît aceștia au ajuns să evolueze cot la cot în aceeași formație. Zincograful Ion Anton, unul din cei mai experimentați oiniști ai tipografiilor bucureșteni, pasează adesea băiatului său Alexandru, maestrul sportului Ion Muntean (Avîntul Frasin) combină la „prinderea mingii” cu fiul său Gabriel, iar lăcătușul Ion Ilie se antrenează laolaltă cu băieții lui Sorin și Cornel, jucînd împreună în 11-le metalurgiștilor din Tirgoviște. Recordul în materie de atragere a copiilor în sportul preferat îl deține șoferul Marin Răsărit, legitimat împreună cu cei trei copii ai săi, Mircea, Dumitru și Ovidiu, la secția I.M.P.—C.A.P. Mogoșoaia. Tatăl și-a prelungit cariera de oinist pînă la 50 de ani, retrăgîndu-se din activitatea competițională la finala „Cupei UNCAP”, ediția 1986, de la Caracal.

Povestea cu așchia care nu sare departe... se adevărește, poate mai pregnant decît la alte discipline, în lumea sportului nostru național. Ion și Nicolae

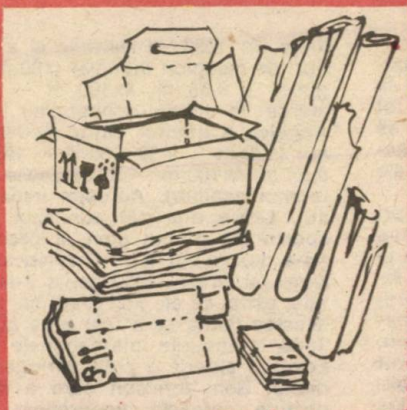
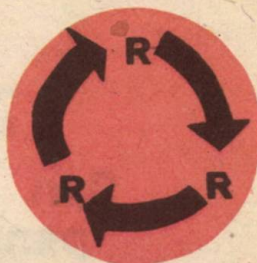

În formația C.P.B. „Casa Școlii”, multiplă campioană a țării, la repriza de la „bătaie” Ion Paulescu, căpitanul echipei, servește mingea fratelui său Nicolae.

Paulescu (C.P.B. „Casa Școlii”), Ion și Dorel Discă (Biruința Gherăiești, jud. Neamț), Stelian și Pompiliu Istrate (Recolta Apoldu de Sus, jud. Sibiu), Constantin și Ion Tîrnoveanu (Laminorul Beclean) sînt numai cîțiva dintre frații care au călcat pe urmele tatălui, devenind jucători de nădejde în echipele respective. În prezent, alți foști jucători frunțași s-au gîndit să predea ștafeta copiilor, pregătindu-i să ajungă în echipa mare. La finalele celei de a 28-a ediții a „Cupei Pionierilor”, desfășurate anul trecut pe stadionul „23 August” din Mangalia, mai mulți elevi ca oricînd ne-au atras atenția că au pornit pe drumul înaintașilor. Laurențiu și Dumitru Enache (Șc. gen. Surraia, jud. Vrancea), Petrică și Vasile Jemnea (Șc. gen. Frasin, jud. Suceava), Cristinel și Petru Achelăriței (Șc. gen. Vorona Mare, jud. Botoșani), Ionuț și Victor Dumitru (Șc. gen. nr. 185 Chitila, Sectorul Agricol Ilfov), Titi și Ghenea Bidu (Șc. gen. Ciobanu, jud. Constanța), Mihai și Viorel Hodoroștea (Șc. gen. Turnu Roșu, jud. Sibiu) sînt doar cîteva din cuplurile provenite din aceeași familie. Într-un meci s-a întîmplat ca doi frați să provoace derută în rîndurile... arbitrilor. La o fază cînd unul din frații Petru și Constantin Hetriuc, componenți ai echipei Școlii generale Vorona Mare, aflată la „bătaia mingii”, a intrat pe culoarul de ducere, arbitrul l-a oprit din fugă. „Ce cauți în teren? I-a întrebă. Nu știi că ești prins la... mijloc? Răspunsul a venit prompt: „Scuzați, nu eu am fost prins, ci fratele meu geamăn, care a rămas pe linia de plecare”, fapt confirmat de tușier, spre amuzamentul publicului și chiar al arbitrilor.

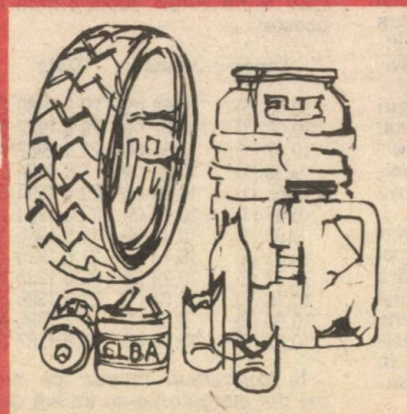
Traian IOANIȚESCU

RECUPERARE, RECONDIȚIONARE REFOLOSIRE

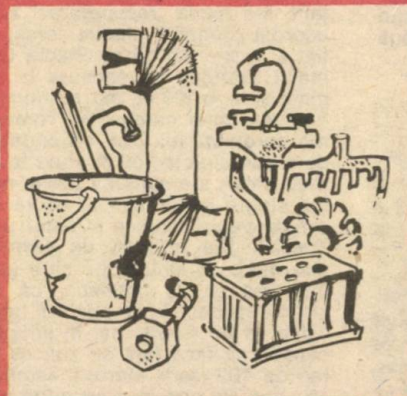

CETĂȚENII

Acționați cu hotărâre, cu maximă stăruință și spirit gospodăresc pentru recuperarea tuturor materialelor refolosibile și pentru introducerea lor în circuitul productiv.

Stringeți și valorificați prin punctele de colectare existente în toate localitățile din țară, hirtii și cartoane uzate, baterii uscate, materiale refolosibile din fier, cupru, alamă, bronz, aluminiu, acumulatori auto, anvelope de autoturisme și camere auto, precum și materiale din mase plastice din toate sortimentele.

Informații suplimentare se pot obține telefonic de la dispeceratul fiecărei întreprinderi Județene pentru Recuperarea și Valorificarea Materialelor Refolosibile.

„CURSA SECOLULUI“

Ben Johnson — Carl Lewis în duel pentru titlul mondial la 100 metri

Pentru lumea sportului nu mai este o noutate această „invenție” care este „meciul secolului”. Acest apelativ, folosit cu precădere la box, are un caracter vădit publicitar pentru tot mai multe întâlniri din ultimii ani, la care se aflau în joc titlurile mondiale la diferite categorii, pentru diferitele organizații mondiale ale boxului profesionist.

Dar dacă există mai multe astfel de „meciuri ale secolului”, de ce n-ar fi existat și o anume cursă a secolului. De la idee la traducerea ei în practică n-a fost decît un pas, astfel că întrecerea masculină pe 100 m, mai precis duelul dintre campionul mondial și olimpic, americanul **Carl Lewis** și canadianul **Ben Johnson**, campion mondial de sală la 60 m, a avut parte, la Roma, de o campanie de presă publicitară cum nu țin minte să mai fi avut pînă acum vreun altă probă la vreun concurs athletic. În acest scop au fost utilizate toate mijloacele existente, verificate și răsverificate cu ocazia diferitelor „meciuri ale secolului” la box. O intensă campanie de presă, emisiuni de televiziune, conferințe de presă ale celor doi protagoniști, zeci și zeci de fotografii, concursuri de pronosticuri etc. Mă rog, totul sau, mai exact spus, aproape totul, căci din „arsenalul” uzitat de Casius Clay împotriva lui X adversar, cei doi atleți au avut totuși decența de a nu folosi duelarea cu invective.

În ce mă privește, deși se cheamă că știam destul de bine „lecția”, în orice caz cu mult mai bine decît un oarecare supporter sportiv fără prea multe contingențe cu realitatea — totuși o altă! — a atletismului, m-am lăsat și eu prins de această extraordinară campanie de publicitate făcută pe marginea cursei de 100 m, la cea de a doua ediție a Campionatelor Mondiale de la Roma!

Adevărul, dacă trebuie să căutăm un adevăr, este următorul: Carl Lewis este, sau mai corect spus, a fost în anii de început ai acestui deceniu, atletul cel mai bine cotate din întreaga

lume. În 1983, la Helsinki el a cucerit trei titluri de campion mondial (100 m — 10,07, lungime — 8,55 m, 4x100 m — 37,85, Lewis a alergat în ultimul schimb), iar în 1984, la Los Angeles a obținut patru medalii olimpice de aur (100 m — 9,99, 200 m — 19,80, lungime — 8,54 m, 4x100 m — 37,83; Lewis a fost iarăși în ultimul schimb). Aproape imbatabil în acești ani, Lewis n-a mai pus apoi antrenamentul sportiv pe primul plan al preocupărilor sale (și-a descoperit între timp vocație pentru muzică!) și, firesc, înfringerile s-au adunat destule, astfel că ele nici n-au mai mirat. Cu toate acestea fama sa a fost prea puțin stîrbită. În 1986, la Jocurile Internaționale de la Moscova Lewis a suferit o grea înfringere de la canadianul Ben Johnson care a făcut să curgă destulă cerneală tipografică. Nu era însă prima înfringere suferită din partea lui Ben, Carl avînd totuși superioritate în întîlnirile cu acesta:

Lewis	Johnson	Data	Localitatea
10,43 (1)	10,88 (6)	29.8.1980	Sudbury
10,08 (1)	10,61 (8)	20.8.1982	Berlin Occ.
10,47 (1)	10,55 (4)	22.8.1982	Köln
9,99 (1)	10,22 (3)	4.8.1984	Los Angeles
10,05 (1)	10,33 (4)	20.8.1984	Budapesta
9,99 (1)	10,12 (3)	22.8.1984	Zürich
9,98 (1)	10,16 (4)	11.5.1985	Modesto
10,31 (4)	10,18 (1)	21.8.1985	Zürich
10,27 (2)	10,29 (3)	25.8.1985	Köln
10,18 (2)	10,01 (1)	31.5.1986	San Jose
10,06 (3)	9,95 (1)	9.7.1986	Moscova
10,07 (2)	10,06 (1)	25.8.1987	Sevilla

În concursuri indoor, pe diferite distanțe, cei doi alergători s-au întîlnit de patru ori, victoriile fiind împărțite (2—2).

Pentru „Mondialele” de la Roma, fapt important, s-a reușit „recuperarea” lui Lewis care a acordat pregătirii atenția corespunzătoare. Inițial el a anunțat că pe Stadio Olimpico, de pe malul Tibrului, va concura la 200 m, la lungime și la 4x100 m, dar cu numai citiva vreme înaintea datei competiției romane, din cercurile apropiate lui Carl s-a anunțat hotărîrea sa de a participa la 100 m și nu la 200 m. Ba, mai mult chiar, s-a spus că Lewis nu numai că va lua startul la 100 m, dar că va cîștiga această probă, pentru care a și făcut un antrenament special. S-a invocat, de asemenea, numărul mai mare de victorii pe care Lewis îl avea în întîlnirea sa cu Johnson, că acesta ar avea un anume respect (care poate fi hotărîtor) față de valoarea lui Lewis, că, în sfîrșit, Ben nu este capabil să facă față cu succes în patru curse tari de 100 (serii, sferturi, semifinale și finală), etc. etc. Se uita însă cu bună știință faptul că

în ultimele trei curse directe, Johnson a obținut de fiecare dată victoria, că în ultimii doi ani el a fost neînvins, în afara faptului că atât în 1986 (cu 9,95 m), cât și în 1987 (tot cu 9,95) el era primul performer mondial al probei.

În zilele imediat premergătoare întrecerilor din capitala Italiei, presa italiană — și nu numai ea! — s-a întrecut în a prezenta acest „duel“, care, încă înaintea startului, se anunța antologic.

Ideea de bază a prezentărilor era aceea de a vedea ce va rezulta din confruntarea dintre Johnson — cu un start excelent — și Lewis — excepțional în alergarea lansată? Ziarul parizian l'Equipe punându-i sub lupă pe cei doi alegători, sublinia:

Ben Johnson (Canada) născut la 30 decembrie 1961: 180 cm, 75 kg; semifinalist la CM de la Helsinki, al 3-lea la JO de la Los Angeles, după Lewis și Graddy. Campion mondial indoor pe 60 m, recordman mondial cu 6,41. recorduri personale: 9,95 s pe 100 m și 20,41 s pe 200 m.

Puncte tari

- O forță extraordinară
- Un start de o mare eficacitate, în ciuda unei tehnici contestabile. Timp de reacție: 12/100.
- O accelerare fantastică de la al doilea la al treilea pas
- O încredere deplină în posibilitățile sale căci nu a fost învins în acest an.
- A realizat cele mai bune performanțe la nivelul mărilor: de două ori la Moscova în 1986 și la Köln în 1987 (vint 0)
- Apreciază că este apt să alege în mai puțin de 9,90 s, către 9,85 s. Rezultatul de 9,97 de la Zürich, cu vint contrar de 1,20 m/s îl dă desigur dreptul să gindească astfel.

Puncte slabe

- Un complex nemărturisit față de Lewis nu chiar de 60 m, care nu accelerează mai mult de 70 m.
- O oarecare tendință de a se socoti invulnerabil și de a nu-și măsura valoarea cu cea a adversarilor
- A fost solicitat rareori să lupte în decursul sezonului și s-ar putea contracta
- Un complex nemărturisit față de Lewis.
- Din ianuarie nu a încetat să alege, ar putea resimți o oarecare uzură

Carl Lewis (S.U.A.) născut la 1 iulie 1961; 188 cm, 77 kg; triplu campion mondial în 1983 și cvadruplu olimpic în 1984. Recorduri personale: 9,97 (1983), 19,75 (1983), 8,79 m, (1983).

Puncte tari

- N-a decepționat niciodată într-o mare competiție
- Are nervi de oțel și contează pe ascendențul moral pe care l-a avut până în 1985 asupra rivalilor săi
- O tehnică de alergare admirabilă
- O accelerare progresivă care îl îngăduie să atingă o viteză de 12 m/s după 70 m din cursă
- O mare experiență în competițiile de anvergură care l-a permis să obțină victorii chiar pe ultimii metri
- Consideră că se află într-o formă sportivă de vîr

Puncte slabe

- O oarecare fragilitate musculară l-a constrins la un repaos de șase săptămîni după campionatele S.U.A.
- Un start mai puțin eficace ca cel al adversarilor, care-l condamnă la o serioasă „întîrziere“
- O încredere puțin zdruncinată de două înfringeri la limită în fața lui Whitherspoon și Johnson
- O reîntoarcere în necunoscut: el n-a mai alergat 100 m de la 26 lunie. Are nevoile, contrar lui Johnson, de mai mult rodaj
- Numeroase motivații „comerciale“

Punînd în balanță calitățile și defectele fiecăruia și cîntărindu-le cît mai exact l'Equipe aprecia că Johnson are prima șansă în acest fantastic duel cu Lewis, existînd perspective pentru un nou record al lumii. De altfel, i se acordă 55 din șanse și doar 45 lui Lewis.

Joi 27 august, cu două zile înaintea deschiderii „mondialelor“, au fost organizate conferințe de presă, pentru fiecare dintre cei doi adversari. Lewis la Vila Miani și Johnson într-o altă sală cu zeci și zeci de ziariști prezenți. Întrebările au fost aruncate precum suli-

tele asupra bițelor victime pe care, pur și simplu, le-au descusut pînă la limită (dacă o exista cumva vreo limită în această privință?), le-au stors ca pe niște cirpe, încît Lewis a declarat intrigat: „Îl cunosc pe Ben din 1980. N-am avut și nu am nici un fel de animozitate împotriva lui, degeaba doriți să auziți așa ceva din gura mea. Tot vorbiți despre o anume rugină în raporturile noastre; nu există așa ceva, o repet clar. Nu cred nici ca Ben să aibă ceva împotriva mea. Dacă totuși avem ceva de împărțit, o să decidă cronometrul. Afirmăți că Ben este omul cel mai rapid din lume... are,

într-adevăr un start bun, dar poate fi înfrînt, căci sînt de alergat 100 de metri. Se va cîștiga cu un rezultat în jur de 10 secunde, asta depinde și de condițiile atmosferice. În orice caz, gata cu joaca. Am venit la Roma ca să cîștig. Cred că sînt în cea mai bună formă din viața mea..."

Ben Johnson a afirmat: „Lewis nu mă va înfrînge. Eu nu mă simt cu nimic inferior lui, chiar dacă în palmaresul meu nu figurează vreo victorie într-un mare concurs de 100 m. Performanțele sînt cele mai bune dovezi ale valorii unui sprinter. Mă simt mai puternic decât Lewis, și aceasta începînd din 1985. Eu voi fi campionul!... Cred că sînt în stare să alerg sub recordul de 9,93 al lui Calvin Smith, poate chiar sub 9,90. Depinde și de ambianță...” etc, etc.

La 29 august, în ziua de debut a „Mondialelor” 1987 în programul întrecerilor figurează și preliminariile cursei masculine de 100 m, primele faze, deocamdată indirecte, ale duelului Lewis-Johnson.

În seria a 5-a a luat startul Johnson. Era ora 9,53, o temperatură de +21° C și o umiditate de 66%. Canadianul cîștigă fără dificultăți, cronometrul Seiko înregistrîndu-l în 10,24 s (a avut vînt ajutător de 0,52 m/s). Seria a 6-a s-a desfășurat exact după cinci minute, temperatura menținîndu-se, dar umiditatea sporind la 72% iar vîntul (favorabil) suflînd cu 1,43 m/s. Nici Lewis pare a nu fi forțat, dar timpul său poate fi apreciat ca un avertisment: 10,05 (este la nivelul cel mai bun atins de sprinterul american în decursul acestui sezon, cînd a mai alergat 10,05 la 27 iunie). Acest rezultat a fost cel mai bun înregistrat în cele șapte serii, cu 51 de concurenți.

După-amiaza, 32 dintre ei au luat startul în cele patru grupe ale sferturilor. La ora 18,10 (+26° C, umiditate 66%) Carl Lewis cîștigă din nou, dar pentru că iarăși n-a forțat și a avut și vînt contrar de 2,97 m/s a obținut doar 10,38 (cel mai slab rezultat dintre cei patru cîștigători ai sferturilor). Johnson a alergat în ultimul sfert, la ora 18,27 (vînt contrar doar de 0,44 mp) și s-a mulțumit a fi al doilea, cu 10,14 s ca și cîștigătorul Raymond Stewart din Jamaica. La 30 august au fost programate semifinalele. Johnson a alergat în prima, la ora 16,30 (temperatură +30° C, umiditate 54%), cu vînt din față de 0,38. A cîștigat la pas, în 10,15 deși înțilnea cîțiva alergători de bună faimă între care campionul european britanicul Christie (10,25), italianul Pavoni (10,33) etc. Evident, Lewis a fost în cea de a doua semifinală, la ora 16,39 (condițiile atmosferice se mențin identice, în afară de faptul că vîntul contrar a fost mai puternic: 1,35 m/s.). Lewis lasă din nou o impresie excelentă, cîștigînd în 10,03 - timp cu 0,04 s superior celui cu care a învins la Helsinki.

Alergătorii părăsesc stadionul nu mai înainte de a fi întîrziat cîteva clipe pentru a vedea pe marele ecran cursa pe care o realizaseră mai înainte. Aveam să-i revedem după două ore.

La 18,40 (temperatură +26° C, umiditate 61%) crainicul anunță start în finala cursei de 100 m. Sînt prezenți cei mai buni opt alergători, în frunte cu Lewis și Johnson care concurează pe culoare învecinate. Abia acum, comparîndu-i, poți constata marile deosebiri dintre cei

doi așa ai cursei de viteză. Johnson este un veritabil pachet de mușchi, Lewis un tip longilin. Își potrivesc start-blocurile și pornesc de jos de cîteva ori. Ce diferență uriașă este între startul unuia și al celuilalt!

„Ai post!” se aude comanda starterului, care, dintr-o dată face liniște deplină în tribunele lui Stadio Olimpico. Am impresia că aud inimile alergătorilor, dar, de fapt, ceea ce aud este inima mea, bătînd, sînt sigur, la fel de tare și la fel de rapid, cu cea a lui Johnson, a lui Lewis, ale celorlalți.

Momentul startului a fost ceva halucinant (l-am văzut mai apoi de zeci și zeci de ori și, de fiecare dată, impresia a fost aceeași). Johnson a țîșnit aproape incredibil (a furat startul, nici discuție s-a auzit la masa presei; dar revăzînd plecarea te convingeai că a fost extrem de corectă), s-a detașat pe primii metri și a rezistat apoi cu brio atacului dezlîntuit al lui Lewis. Cînd Johnson a trecut linia de sosire privirile s-au îndreptat spre uriașul cronometru din vecinătate: 9,83!! Recordul mondial a fost întrecut copios, în timp ce, cum promisese, Lewis a egalat performanța de 9,93 a lui Calvin Smith.

Prima reacție la finală, dincolo de stupeoare, a fost aceea că Johnson furase startul. De altfel, Lewis l-a și acuzat de aceasta. Starterul însă a declarat categoric că date fiind modelele instalații electronice ale plecării, astăzi este imposibil ca un alergător să mai „fure” un start fără ca să nu se declanșeze un sistem acustic și vizual de avertizare. Adevărul este că Johnson a avut un start perfect, spre deosebire de cel al lui Lewis, și cum canadianul își asigurase un avantaj sensibil încă de pe primii metri, de aici toată discuția cu startul furat!

Pentru întreaga cursă, Johnson a avut o medie orară de 36,62 km iar Lewis de 36,25 km. Media lui Ben Johnson este cea mai rapidă din istoria atletismului mondial!

Superioritatea lui Johnson a constat, înainte de toate, în timpul său de reacție, extraordinar de rapid, dintre momentul pocnetului pistolului starterului și dezlîpirea de pe blocul de plecare, care a măsurat 129 miimi de secundă față de Lewis—196 miimi, ceea ce s-ar putea „traduce” într-un avantaj inițial de cca 70 centimetri! De altfel, Lewis a fost abia pe locul cinci într-un „clasament” al reacției la start, după Johnson—129 miimi, Brijghin—139, Christie—155, Pavoni—163, Lewis—196... Ceea ce și explică foarte mult din rapidissima istorie a finalei cursei de 100 m.

Ulterior, Lewis și anturajul său au atacat pe un alt front: acela că Johnson s-ar fi folosit de substanțe dopante, dar organizatorii au intervenit pentru a pune lucrurile la punct și au declarat că Ben Johnson fusese supus controlului antidoping iar rezultatul a fost „negativ”. Greu mai pot „digera” unii, chiar sportivi de talia lui Lewis, un astfel de insucces!...

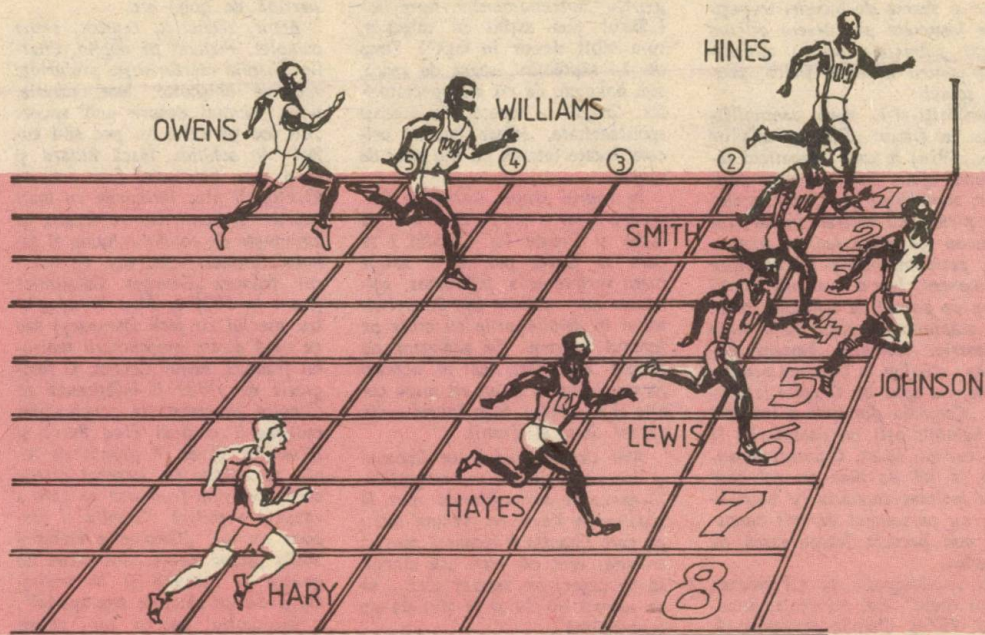
Deși, într-un fel, lumea fusese avertizată de posibilitatea unui record mondial sub 9,90 s, totuși prea puțini au fost cei care au luat în seamă cuvintele lui Johnson și ale antrenorului său, socotindu-le, mai mult, un fel de avertisment publicitar, cu implicații psihice asupra adversarilor. Și totuși în momentul în care, în cele patru colțuri ale terenului au apărut, pe

uriae ecrane, cifrele de: 9,83 lumea aceasta neîncrezătoare mai întâi, a amuțit pentru câteva secunde bune, pentru a izbucni apoi în entuziaste aplauze.

9,83 un record mondial pentru anul 2000! Un record de tipul celui 8,90 m la săritura în lungime al lui Bob Beamon, în 1968, la Ciudad de Mexico. Numai că atunci, Beamon nici nu îndrăznise să pronosticeze un astfel de record care, o dată venit, a contribuit nemijlocit la „demolarea” lui ca atlet. Într-adevăr, din acel moment Beamon nici n-a mai fost atlet, dispărind rapid în masa informă a săritorilor de duzină. Se va întâmpla la fel și cu Ben Johnson? Exclus n-ar fi! Totuși alergătorul cana-

tezei de reacție și forței deosebite, în momentul plecării el împinge în blocurile de start, cu ambele picioare o dată, după care pur și simplu țîșnește înainte, sărind ca un dop de șampanie... După care aterizează, cu piciorul drept înainte, și „împinge” în pistă ca un veritabil buldozer. Acest start i-a permis lui Johnson să ia un avantaj decisiv asupra lui Lewis, așa cum s-a putut observa și pe porțiunile de câte 10 m.

O altă calitate a sprinterului canadian este psihicul său perfect echilibrat. Ca să vă puteți da seama mai bine de această calitate, vă vom spune că într-un concurs de sală, Ben a dorit să realizeze un record mondial pe 55 m.

„Sosirea” într-o cursă cu opt dintre recordmanii mondiali pe 100 m

dian s-a arătat a fi pregătit fizic și, mai ales, psihic pentru o astfel de performanță, iar prin declarațiile sale, pline de optimism, a căutat să ne pregătească, parcă, și pe noi pentru a o primi ca atare...

Ben Johnson care, numai cu cîțiva ani în urmă, alerga practic 60 m restul de 40 m parcurgîndu-i în virtutea inerției, a constatat că nu are o musculatură special pregătită pentru întreaga cursă și s-a antrenat în consecință, astfel că abia în 1988 sau poate 1989 va putea alerga 100 m din 100 m!

Startul său este unic în întreaga lume și de neîmitat. Datorită tehnicii sale impecabile, vi-

Adversarii săi „geloși” au decis să-i saboteze intențiile și au făcut intenționat patru starturi greșite, care firesc consumă și enervează un alergător. Abia al cincilea start a fost corect. Ben l-a avut însă excelent și a realizat recordul mondial propus.

Și acum ce va mai urma? Johnson a declarat că obiectivul său principal este titlul olimpic la 100 m, dar că în această iarnă, în mod special, va pune un accent deosebit pe pregătirea cursei de 200 m., probă pe care o va aborda mai mult, și se speră cu succes, în anii următori...

Romeo VILARA

CHARLOT

Dacă a existat artist mare pe lume care să merite numele de „sportiv”, apoi acela a fost fără îndoială Charlie Chaplin. Bineînțeles, el nu figurează – ca de pildă Johnny Weissmüller sau Sonja Henie – în palmaresul niciunei discipline, n-a luat parte la mari competiții, dar din orice prezență a sa, pe scenă sau pe ecran, respiră o perfectă și invidiabilă stare de sănătate fizică, o incomfundabilă atitudine stenică. Acrobatul, la nevoie jonglorul, desăvârșitul mim, asul pantomimei dovedește o seamă de însușiri trupești care însumate pot deveni oricând placat publicitar pentru gimnastică, pentru educație fizică, pentru sport!

Amintiți-vi-l, spre exemplificare, în filmul „Patinoarul” (The Rink, 1916) în care simpaticul vagabond, ajuns întâmplător pe patinoar, alunecă pe gheață pe un singur picior, cu celălalt în aer, rotindu-se în pofida legilor gravitației, poticnindu-se și ciocnindu-se de oameni, într-o avalanșă amețitoare de poziții de echilibru instabil, stăpinite de actor cu o mare măiestrie. Celebrul balerin Nijinsky, asistând la filmarea acestor scene, i-a spus lui Chaplin la sfârșit: „Comedia dumitale e înrudită cu baletul; ești un dansator!”. Și noi, cei din sport, îl putem revendica la fel de bine pe cel care ne-a încântat copilăria (și bătrânețea) cu personajul devenit cunoscut sub porecla franțuzească de Charlot.

În autobiografia sa („Povestea vieții mele”, Ed. Muzicală, București, 1973), Chaplin dezvăluie câteva din începuturile sale sportive. La școală face gimnastică, exerciții la saltea, se cațără pe frînghie pînă la grinda sălii. Manifestă agilitate de maimuță și un simț extraordinar al echilibrului. Pare a-și cultiva cu stăruință curajul, ceea ce-l face gata să încerce cele mai neașteptate figuri, atitudini fizice ieșite din comun.

De va fi jucat fotbal, ca orice copil din East-End-ul londonez, nu știm, dar el însuși vorbește admirativ de partidele la care participă fratele său mai mare Sydney. Poate nici nu e de mirare că debutul său pe scenă – la 17 ani – s-a petrecut într-un șechel (de Fred Karno), o pantomimă complexă, dacă nu chiar o pantomimă sportivă, intitulată „Meciul de fotbal”, o scenetă burlescă jucată la teatrul Coliseum din Londra în 1906. Mimînd structura de miș-

cări a fotbalului, Chaplin – cu un deosebit simț al liniilor expresive plastice, cu o nedezmintită ureche muzicală și cu o capacitate fizică în măsură să stîrnească invidia oricărui atlet – dă celui mai banal subiect nu numai senzația de mișcare perpetuă, ci și o aparență de levitație. În timp ce pe fundal evolua un grup de gimnaști, Chaplin străbate scena, alunecă, împiedicîndu-se de o halteră, apoi vestitul său bastonaș de mai tîrziu se izbește ca din întîmplare de un sac de nisip atîrnat din tavan, din cei pentru antrenamentul boxerilor („Sacul pus astfel în mișcare, m-a izbit drept în față”). Timp de 14 săptămîni, seară de seară, sub hohotele de ris ale spectatorilor, Chaplin a repetat, cu aceeași spontaneitate, aceste gesturi oricum legate într-un fel sau altul de sport.

În cadrul trupei Karno se formează chiar o echipă de hochei pe iarbă și firește lui Chaplin i se cere să joace, punînd la bătaie toată sprinteneala, felinitatea, agilitatea lui – calități atît de trebuitoare în driblingurile cu crosa pe terenul inierbat. (Să adăugăm, de dragul anecdotei, că în aceeași formație figura și un alt mare comic al ecranului, Stan Laurel – din cuplul Stan și Bran!).

Mai tîrziu, cînd trece Oceanul și începe cariera cinematografică, în epoca de aur a filmului mut, la studiourile Keystone, primul lucru pe care Chaplin îl remarcă este că trebuie, vrei nu vrei, „să alerg, să te cațeri pe acoperișuri...”, să te azvîrli în rîu și să sari de pe trambulină”.

Cu genială intuiție, regizorul american Mack Sennett îl descoperă pe Charlie Chaplin și va exploata admirabil posibilitățile fizice ale actorului englez, concepiînd (de pildă în „The Knock-out”, cu comicul Fatty) o secvență strălucită în care Charlot, arbitru de box, plonjează, alunecă, se răsucesce, se balansează, se leagănă și cade în corzi, sub loviturile de pumn ale pugiliștilor. Sennett a mizat magistral pe talentul de gimnast al lui Chaplin, pe agilitatea sa, pe potențialul său fizic, pe abilitatea sa în împleticirea piccioarelor și în clătînat, în căderi, rostogoliri și salturi, atît la sol, cît și în ciocnirea cu alții.

În filmele sale ulterioare, Chaplin și-a dezvoltat tehnica și a înmulțit înfinit șocurile, izbiturile sau mișcările planate. Într-o scenetă cinematografică lipsită de cu-

vinte, firește că performanța fizică era precumpănitoare. Iar Charlie Chaplin s-a dovedit omul (actorul) cel mai potrivit pentru asemenea cerințe și isprăvi. Ceea ce îl și duce la o mulțime de filme cu subiect sportiv, dintre care cităm: în anul 1914 – „Kid Auto Races at Venice” (curse de carturi pentru copii), „Gentlemen of Nerve” (Charlot și Mabel la curse hipice); în 1915 – „The Champion” (Charlot boxer fără voie), „By the Sea” (Charlot la plajă, printre înotători); în 1916 – „The Rink” (de care am pomenit); în 1917 – „The Cure” (Charlot la băi); în 1920 – „The Idle Class” (Trîndavii; Charlot implicat într-o partidă de golf etc.

Actor, scenarist, regizor, artist complet, realizat pe deplin, Charlie Chaplin mărturisește preferințe sportive obișnuite: înot, călărie, tenis. Numai despre golf spune: „un joc pe care nu pot să-l sufăr”. În schimb, joacă biliard și (mai spre bătrînețe) face schi în Elveția. Îi plac întîlnirile cu mari sportivi ai lumii. Dintre aceștia își amintește de copilul-minune al șahului Samuel Reshevsky, de boxeurul francez „Georges Carpentier (venit în 1921 la New York, pentru meciul cu Jack Dempsey) sau de unul dintre mușchetarii tenisului francez, Henri Cochet. O fotografie din 1937 îl înfățișează pe Chaplin în compania cunoscuților tenismanii englezi Fred Perry și Ellsworth Vines. A propos de tenis, să arătăm că, întrebare care e scena cea mai frumoasă pe care a văzut-o vreodată, Chaplin a răspuns pe loc: „Gesturile Helenei Wills jucînd tenis: sînt pline de grație și măsură și în același timp de un sănătos sex-appeal”.

Spectacolul sportiv nu-i reține prea mult atenția, dincolo de cursele de cai vizitate în tinerețea sa londoneză, cu gîndul la „încercarea norocului” la casele de pariuri. O vreme e legat de exercițiul pugilistic. Cum singur spune: „Într-o seară... am început să mă bat cu un fost boxer profesionist de categorie ușoară, pe nume Ernie Stone... Multă vreme ne-am lovit și am fentat... De atunci nu m-am mai bătut niciodată”.

Dar a mai exersat cu un tînar coleg texan, care voia să se facă boxer. Probabil însă că sportul cu pumnii înmănușați îi îngăduie să-l citeze pe celebrul său compatriot Bernard Shaw: „O directă în falca unui ticălos este un mod prea facil pentru a rezolva problemele existenței”...

Victor BĂNCIULESCU

Cu Ilie Năstase

despre fotbal

și... arta tenisului

Pe cât de cunoscut și de adulat, pe cât de... controversat, pe cât de comentat și de... copiat (ca stil de joc, dar oare se poate aceasta?), pe cât de frecvent îi apare numele în nu mai puțin de o sută de publicații de specialitate din Europa, dar și din alte continente, ei bine, pe cât vorbește lumea tenisului despre Ilie Năstase, pe atât numele său îi fascinează și pe comentatorii de fotbal, pe antrenori, pe marii jucători și chiar pe organizatorii de mari reuniuni fotbalistice. În acest binom TENIS-FOTBAL nu este nimic de explicat, iar de o contradicție nici vorbă! Știe toată lumea ce înseamnă - dar mai ales ce a însemnat fotbalul pentru Ilie Năstase, știa lucrul acesta regretatul „nea” Costică Chivaru, primul și cel mai iubit antrenor al marelui nostru sportiv, și nu este străin de pasiunea lui Ilie Năstase pentru fotbal nici Tache Caralulis. Ei, doi dintre pedagogii de marcă ai tenisului nostru, aveau întotdeauna bomboane, aveau bani de prăjituri, aveau câte o rachetă-două, și poate mai dispuneau ei și de alte argumente, toate menite să-l facă pe Ilie Năstase să abandoneze fotbalul, pe care deja începuse să-l practice ca un virtuoz, în favoarea tenisului. Și, spre surprinderea generală Costică Chivaru, Tache Caralulis și o întreagă armată pe care ei au mobilizat-o, au reușit actul de... corupție! A fost cu siguranță „corupția” cea mai mare din întreaga istorie a sportului românesc, o corupție pe care nimeni nu are motive să o condamne. Dimpotrivă. Ar trebui acordat un premiu celor care, cu „ochiul” expertului, au văzut în Ilie Năstase un viitor mare jucător de tenis. Sau, cum afirma Manuel Santana, jucând cu Ilie Năstase la arena Progresul, atunci când „Manolo” era deja celebru, iar Ilie abia un începător: „Acest băiat are un mare viitor în tenis. Sînt sigur că ar putea fi extraordinar în baschet sau în fotbal, pentru că talentul său pentru sport este ieșit din comun”.

...Acasă la Ilie Năstase, în toamna anului 1986. Pe o masă am zărit o invitație ce i-o trimiseră organizatorii „Super-Cupei” mondiale la fotbal, găzduită de Tokio, la 14 decembrie. În stilul de aleasă politețe al niponilor, se spune în invitație că „am fi foarte fericiți dacă un mare sportiv ca dv. ne-ar onora cu prezența la cel mai important meci de fotbal pe care capitala țării noastre l-a găzduit vreodată”.

Ilie Năstase lasă să-i cadă pe masă invitația, uită de tenis și discuția se abate pe făgașul fotbalului.

— Trebuia să fiu la Sevilla când a jucat Steaua finala Cupei Campionilor Europeni. Fusesem invitat de prietenii mei. Când mi-am dat seama că nu voi putea ajunge la timp, m-am instalat în fața televizorului. Și ce meci mare am văzut! Bănuiam că fotbalistii români vor fi „încăpăținași” să arate lumii „balonului rotund” că ei nu sînt cu nimic mai prejos decît spaniolii, argentinienii sau italienii. Iar cînd s-a sfîrșit meciul - continuă Ilie Năstase cu aceeași pasiune cu care ne-ar fi vorbit despre cele patru lovituri de la 11 metri, l-a făcut pe un prieten al meu, ziarist, aflat la mine în vizită, să spună: „Dumnezeule! Pot exista în lume și astfel de portari? Cred că acest Ducadam i-a vrăjit și l-a legat picioarele spaniolilor”. Iar eu - continuă Ilie - m-am necăjit și i-am replicat: „Ducadam a apărut penaltyurile nu pentru că spaniolii ar fi tras prost, ci pentru că el este un mare talent, un extraordinar psiholog...”

— Am citit într-un „Tennis Magazine” că sîntești, din cînd în cînd, oaspete al echipei A.S. Monaco.

— Este adevărat. Lucrul acesta se întîmplă pentru că

echipa monegască este vechea mea simpatie, chiar și atunci cînd nu viza șefia clasamentului. Acum, de cînd la cîrma ei a venit Ștefan Covaci, A.S. Monaco s-a pus serios pe picioare și toată lumea vorbește acolo că lui „nea Piști” îi revine meritul. La un pahar de pepsi-cola, după un antrenament, Amoros îmi spunea că este încîntat să participe la antrenamente dirijate de Ștefan Covaci. Am fost de cîteva ori cu echipa mea îndrăgită și la meciuri în deplasare și am rămas plăcut impresionat de jocul deschis ce-l practică...

— Apropo de jocul deschis, faceți vreo legătură între acesta și evoluția echipei noastre naționale, sau a formației Șteaua?

— După părerea mea, lucrurile sînt simple: fotbalistii noștri sînt acum temuți în lume pentru că ei au curajul să atace permanent, chiar cînd evoluează în deplasare. Am văzut meciul cu Spania, de la Sevilla, în 1986. Te rog să mă crezi că am fost foarte supărat că echipa României nu l-a cîștigat. Îndrăzneala cu care băieții au jucat în prima repriză, jocul permanent în atac le-au adus superioritate în fața spaniolilor. Păstrez și acum cîteva ziare spaniole, en-

glezești și vest-germane în care se scrie că fotbalisții români au produs cea mai bună impresie în Spania.

— *Revin la plăcerea dv. de a fi prezent, ori de câte ori se poate, acolo unde sînt meciurile cele mai... fierbinți de fotbal...*

— Chiar așa. Îmi place să mă aflu în tribună. Cine spune că un meci de fotbal are aceeași sa-voare văzut la televizor se înșală. De aceea, la fel ca în partida de la Tokio, mi-am rezervat timp pentru a vedea pe Steaua la Monaco, în meciul cu Dinamo Kiev. Soția mea a ținut și ea să fie lângă mine, în tribună. Știe că de acest club mă leagă cele mai frumoase amintiri...

— *Constat că am abandonat cu totul tenisul în discuția noastră.*

— Nici vorbă! Să vă vorbesc despre tenis: pe terenurile de la Academia de tenis ce-mi poartă numele, de la Paris, sînt oaspeți frecvenți unii fotbaliști de la Paris St. Germain. Iar cînd amîndoi avem timp, ocupăm un teren, eu și Platini, jucînd tenis „la singe”. Și acum numai despre tenis. Continui să mă antrenez zilnic, pentru că voi avea și în 1988 un program încărcat de participări la turnee, la categoria peste 35 de ani. Se știe, am împlinit 41 de ani, dar tenisul continuă să mă fascineze ca atunci cînd am pus pentru prima dată mina pe rachetă. Mi se întîmplă chiar să-mi uit vîrsta, pe care îți spun sincer că nu o simt, și să joc un meci de cinci seturi mai ales cînd mă întîlnesc cu bunicul meu prieten Jimmy Connors

— *Îmi spuneai, într-unul din ultimele interviuri, că Boris Becker este cel care „va cucerii lumea tenisului”. Iată că previziunea dv. s-a împlinit.*

— Era imposibil altfel și iată

de ce: 1. Becker este un mare talent. 2. Becker este dispus să muncească, și chiar o face, și 8—9 ore pe zi. 3. Becker are fericirea de a fi dirijat de unul dintre cei mai renumiți managerei din lume, Ion Țiriac. Cîstigînd, în 1986, pentru a doua oară consecutiv Wimbledon-ul, Boris Becker s-a instalat definitiv pe lista celor... periculoși pentru Ivan Lendl. La școala mea de tenis din Paris am cîteva modele de jucători ale căror lovituri doresc să le imprim copiilor. Sigur, nu omit faptul că fiecare viitor mare tenisman are personalitatea sa și de aceea se întîmplă să nu intervin chiar cînd observ că un copil lovește altfel decît o cer canoanele tenisului...

— *Cînd faceți aceasta aveți, probabil, în vedere ceea ce spune, cu mulți ani în urmă, celebrul Harry Hopman: „Ilie Năstase joacă împotriva legilor tenisului. Dar nu l-aș sfătui pe nici un antrenor să încerce să-i schimbe stilul. Ilie Năstase s-a născut să joace tenis, el este destinat să intre în istoria acestui sport”.*

— Sînt măgulit să-mi reamintesci ceva ce de mult s-a dus. Să revin la copii. Pe timpul vacanței voi fi mereu printre ei. Cei care vin să învețe tenis la școala de la Paris vreau s-o absolve cu lecții bine învățate. Dacă un violonist face o greșală oricît de mică în minuirea arcușului, ea se simte, poate nu de oricine, dar în mod sigur de un muzician. La fel în tenis. Minuirea rachetei, sincronizarea între lovitură, alergare, respirație — sînt elemente pe care unii antrenori le ignoră. Eu merg pînă acolo încît afirm că tenisul este o artă. Iar în artă nu poți fi medicu...

Ion GAVRILESCU

DIN TRIBUNĂ

La toate trebuie să-ți meargă în plin, numai la fotbal în gol.

Recomandîndu-i-se să facă sport în aer liber, joacă șah cu vecinul pe balcon.

Un scor astronomic la rugby arată că învinșii au fost puși la multe încercări.

Înotul este sportul pe care, de mici, copiii, vorba ceea, îl învață ca pe apă.

Coșul de baschet seamănă cu un frunțas în producție: mereu stă pe panou.

Bocancul cu care pasează și înscrie gol hocheistul pe gheață se numește crosă.

Juniorul este un tînăr sportiv care promite și se ține de cuvînt.

Recordurile în sport seamănă cu copiii care învață să meargă: mereu cad.

V.D. POPA

EXEMPLUL „VEDETEI”

Prin anii '70 francezul Guy Drut era unul dintre cei mai buni specialiști mondiali ai cursei de 110 m garduri. Cele mai importante succese ale sale au fost: cucerirea titlului de campion olimpic, în 1976, la Montreal (13,30 s) și recordman mondial, în două rînduri, 13,1 la St. Maur, la 23 iulie 1975 (record egalat) și 13,0 în Berlinul Occ., la 22 august 1975.

Firește, ca mare performer ce era, Drut a fost modelul sau chiar idolul mai multor generații de copii care au venit special la stadion cu intenția, mărturisită sau doar visată, de a fi într-o zi și ei la fel. Ei, gînduri înfierbîntate de copii... Drut, care este un om agreabil și prietenos a acceptat, în mai multe rînduri, invitații

ȘI UITE CĂ SE POATE

Se spune, despre marii performeri, că indiferent de sportul practicat, ar fi obținut aceleași rezultate. Așa s-a scris și despre Ilie Năstase, care, înainte de a revoluționa lumea tenisului, prin jocul său de intuiție, și „vrăjitorie”, prin marele său simț al mingii („Năstase trimite mingea unde nici nu aștepti” — Harry Hopman, recunoscut antrenor de tenis; „În ultimul moment te trezești că mingea vine pe dreapta, și nu pe stînga, cum era normal după poziția corpului și după... regulile jocului” — afirma bunul său prieten Jimmy Connors), a jucat (fapt cunoscut de-acum) fotbal. Iar Nadia Comăneci, care înota și schia foarte bine (sporturi complementare disciplinei iubite — gimnastica), cînd a pus prima oară mîna pe racheta de tenis a trimis peste fileu vreo 10-12 mingi, „prinzînd” din zbor elemente de tehnică pură, ca priza, mișcarea loviturii ș.a.

Și atunci nu mai trebuie să mire pe nimeni faptul că Bonnie Gadusek (aflată la ora redactării materialului pe locul 22 în clasamentul mondial feminin al jucătoarelor de tenis) a practicat cu succes gimnastica înainte de a se dedica, în exclusivitate, „sportului alb”, denumire sub care tenisul era cunoscut odinioară.

Așadar, părinții și-au înscris copila la gimnastică, pe cînd avea 7 ani, pentru a o mai... feminiza un pic, deoarece micuța lor Bonnie era, asemenea, băieților, deseori cocoțată fie în cite un pom, fie pe cite un gard. Ceea ce nu le plăcea deloc părinților era marea ei „iu-

bire” — tenisul —, care le părea mult prea dur pentru o fată. (În perioada aceea, a anilor '70, vîrsta lansării în arena internațională scăzuse foarte mult, iar Bonnie era ferm hotărîtă să calce pe urmele compatrioatelor Tracy Austin și Andreea Jaeger). Talentată și foarte ambițioasă, ea s-a impus repede în vederile selecționarilor de gimnastică, fiind cooptată, în 1975, la 12 ani, în lotul lărgit care se pregătea pentru Jocurile Olimpice din 1980. Pe ascuns, însă, ea fugea — unde credeți? — la tenis, care o atrăgea miraculos. Gîndul mereu, la „cum și cînd să joc tenis?” a dus la... accidentarea sa. Ce s-a întîmplat? O clipă de neatenție la ieșirea de la paralele, viteză mult prea mare în cădere și antrenorul nu a mai avut timp să reacționeze... Consecința: fractură la gît. Foarte curînd, medicii au diagnosticat: nervii motori nu au fost atinși, iar recuperarea va depinde în mare măsură de organismul și de psihicul sportivei. Și așa a fost. În șase luni și jumătate, Bonnie Gadusek a fost complet refăcută și, din acest moment, ea

s-a dăruit complet tenisului. „Gimnastica este un sport minunat. Îți dezvoltă o serie de calități, ca echilibrul, orientarea în spațiu, vederea periferică, concentrarea și detașarea completă de public, care m-au ajutat enorm în îmbunătățirea jocului de tenis.” („Tournament Toughs” by Carlos Goffy, with commentaries by John McEnroe). După alte trei luni, Bonnie a participat la primul ei concurs de tenis, afirmîndu-se în continuare repede pe plan național și, foarte curînd, internațional. După șase ani, adică atunci cînd împlinea 19 ani (1982), ocupa locul 13 în clasamentul mondial feminin (WTA). Ceea ce spune totul, sau aproape totul, despre caracterul ei puternic, tenacitatea, dar mai ales ambiția, care au aruncat-o, toate, în vîltoarea tenisului, disciplină care de la an la an și-a sporit numărul jucătoarelor de valoare, în timp ce vîrsta lor a scăzut mereu, iar bătaia a devenit tot mai aspră.

Doina STĂNESCU

de-ale unor puști.

În fotografie, iată-l pe Drut cu un astfel de grup de copii. Ea a fost făcută în anul 1977, atunci cînd atletul francez era în culmea gloriei. Împreună cu el, patru tineri, al căror idol era hurdlerul francez. Cei patru puști erau elevi ai liceului din Montergon și aveau ca profesor de educație fizică pe un oarecare Jacques Piasenta, îndrăgostit al cursei peste garduri, un erudit cunoscător al subtilităților ei, foarte documentat, de care a profitat chiar Drut, mai înainte de a fi devenit cîștigător la Montreal. Ei erau, să zicem așa, cei mai talentați dintre elevii lui Piasenta.

Cine sînt aceștia și ce au devenit? Drut este

încadrat de Marc Frossard, un bun săritor cu prăjina, astăzi profesor de educație fizică, ocupîndu-se cu pasiune de descoperirea de talente pentru atletism și Daniel Saja, despre care se spune că ar fi putut ajunge ceva, dar tatăl său care nu vedea cu ochi buni această pasiune a fiului său, i-a interzis să facă atletism. La extreme sînt frații gemeni Caristan, Carole și Stéphane. Dintre ei, în 1986, Stéphane Caristan a devenit campion european la Stuttgart, în chiar proba de... 110 mg, cîștigînd titlul cu o performanță de 13,20 care reprezintă un nou record continental. Cu această performanță el succede pe tabloul recordurilor Europei și al Franței — cui? — chiar lui Guy Drut!

«ALIATUL» CARE...UCIDE LENT DOPAJUL

La urma urmei, nu este altceva decât clasică poveste a luptei dintre **obuz** și **scut**, reeditată în arenele sportului de înaltă performanță. Pe măsură ce **obuzul** a sporit în viteză, în lungimea bătăii, în forța de penetrație, și **scutul** a căutat și a găsit mijloace tot mai eficace de a rezista. Ba chiar de a-și înfrânge adversarul, în felul său, adică rămânând intact. Dar să „deco-dificăm,” trecînd la aspectul concret al lucrurilor.

Așadar, **obuzul**. În cazul nostru dopajul, fenomen tot mai infiltrat în anumite medii ale sportului de înaltă performanță. În urmă cu 30-35 de ani, în faza de pionierat, **amfetaminele** constituiau calea invariabil aleasă. Se bij-

biia, atît în asocierea substanțelor, cît și în dozarea lor. Și uneori bijăria se încheia tragic, nu puțini fiind cicliștii (în special ei, în ciclism erau cele mai multe „înțepături”), atleții sau boxerii care cădeau secerăți, în dureroase convulsii. Amfetaminele au rămas însă niște biete piramidoane în comparație cu gama largă de produse utilizate în prezent în culisele sportului. De la un fenomen cu arie relativ restrînsă, rezumată la cîteva substanțe dopante, s-a ajuns la o problemă de ordin biologic; armata de farmacologi, biochimisti, medici endocrinologi strînsă, an de an, sub flămurile sale de către **obuz** a intrat încet dar sigur pe tărîmul anabolizanților, în hățurile căruia

pătrunde tot mai adînc. „Expediție” pusă în mișcare de faptul că marile turnee profesionale au plătit sume geometrice progresive ajungîndu-se la cifre cu multe zero-uri. În aceste condiții, se intra sub semnul lui „scopul scuză mijloacele.” Începea o nouă epocă în sport, în care o injecție bine dozată și plasată la momentul oportun învingea prin k.o. și talentul și pregătirea fără rabat.

Ce a făcut în replică **scutul**? — în cazul nostru controlul antidoping. A început tot pioniereste, tot bijbiind, ezitînd chiar atunci cînd afla. Și aceasta din lipsa unor criterii clare, a unor granițe precise trasate între ceea ce era permis și ceea ce nu. Limita dintre sustinătorul corect de efort și dopaj se afla încă în ceață. Apoi, pe măsură ce fenomenul de dopaj a început să se intersecteze și cu sporturile, ba chiar și cu întrecerile olimpice, problema a căpătat cu totul alte dimensiuni. Ca atare, exact cu 20 de ani în urmă, la intrarea unui hotel particular din Bruxelles se agăța o placă de alamă pe care se putea citi: COMISIA MEDICALĂ A COMITETULUI INTERNAȚIONAL OLIMPIC. Acolo și-a fixat sediul, și l-a păstrat și în ziua de azi, președintele nou înființatei comisii — **Alexandre de Merode**. Acolo s-au strîns, treptat, documentele „top-secret”, într-acolo s-au îndreptat tot mai frecvent drumurile armate de farmacologi, endocrinologi, biochimisti, medici, trînsă, în replică, de **scut**. Și de partea cealaltă a baricadei începea o nouă epocă: lupta împotriva dopingului căpătase un aspect oficial, permanent. Jocurile Olimpice, chiar, au început să fie controlate medical, antidopingul devenea un filtru tot mai de luat în seamă. **Obuzul** n-a stat nici el cu mîinile în sîn, căile de dopaj s-au diversificat și totodată au îmbrăcat forme din ce în ce mai deghizate, mai greu de depistat; lupta a început să se poarte cu un adversar de cele mai multe ori invizibil. Au apărut, bunăoară, **transfuziile intensive** de sînge care măreau considerabil debitul cardiac, oxigenarea organismului, deci implicit și capacitatea de efort a sportivului. S-a trecut la utilizarea pe cale largă a **hormonilor masculini** — produs natural, deci, al corpului — și ca atare nedetectabil o perioadă, pînă ce metodologia de depistare nu a făcut progresul respectiv. Iar cînd l-a făcut, **obuzul** a „plusat” începînd administrarea de **gonadotropină**, secretată de organismul femeilor însărcinate, și care, prin injectare, amplifică de cîteva ori producerea testosteronului de către organismul sportivului însuși. Apoi — s-a făcut și pasul de la **calitate la cantitate**, de la producerea substanțelor dopante în laboratoare particulare, în condiții de mare taină, la fabricarea acestuia pe cale industrială și la difuzarea sa în proporții de masă. Nu de mult, la granița dintre **Belgia și Franța** vameșii au pus mîna pe cîteva geamantane burdușite de flacoane cu substanțe dopante; ulterior cercetările au stabilit că nu era vorba de primul transport. O veritabilă rețea de traficanți asigură în permanență circuitul, avînd ca destinatari multe vîrfuri ale sportului francez. De altfel, în scandalul care, inevitabil, a urmat, au fost implicate multe nume sonore, chiar prea sonore, astfel că în cele din urmă afacerea a fost mușamalizată. Nu înainte însă de a ajunge și în birourile O.M.S. (Organizația Mondială a Sănătății) și pe bună dreptate, dopingul constitu-

ind în viața sportivă un flagel la fel de nociv, pe cît este drogul în viața „civilă”.

O evoluție care nu putea rămîne camuflată la nesfîrșit de legea tăcerii, iar cei dinții acuzaatori nu au fost alții decît inițialii „beneficiari” — performerii. Cu ceva mai mulți bani în buzunar, dar cu sănătatea zdruncinată (merita prețul?) foștii campioni au început să îndrepte degete acuzatoare spre „aliatul” care îi urcase cîndva pe podium, dar care în timp îi șubrezise moral și fizic. Aruncătorul suedez de disc **Ricky Bruch** — unul din promotorii utilizării anabolizantilor —, ciclistul **Zoetemelk**, dar mai ales discobola vest-germană **Brigitte Berendonck** (datele furnizate de ea au ținut două luni capul de afiș al unui săptămînal din München) sînt cîțiva din cei ce au avut curajul să facă publice culisele medicale ale sportului din lumea capitalului, practica „injecțiilor cu dinamită”, atît de dăunătoare înspre finalul carierei. Au fost date nume concrete ale unor medici, de fapt ale unor pseudo-medici, din moment ce încălcău cu bună știință primul principiu promulgat de Esculap — „**înainte de toate, să nu faci rău!**”

„Regulamentele sînt foarte severe dacă... depășești cu 50 de grame greutatea categoriei, în schimb nimeni nu are ochi să vadă că în vestiarele multor boxeri, pur și simplu, se calcă pe seringi. Asta e regulamentul, probabil!” — declara pugilistul francez **Tlozzo**, trecut de curînd la profesionism. Sir **Arthur Gold** președintele **Asociației Europene de Atletism**, completa: „Și în vestiarele multor atleți în special ale celor angrenați în circuitele profesionale, se calcă pe seringi!”.

Cum se poate pune capăt acestei inumane „curse”, care a făcut prea multe victime pentru a putea continua, după cum rezultă din lista celor 76 de foști mari performeri acuzînd în prezent serioase tare de ordin glandular sau psihic (în exclusivitate datorate utilizării excesive a dopajului), listă anexată la unul din dosarele amintitului **Alexandre de Merode**? Răspunsul îl furnizează însăși programul de acțiune al **Comisiei Medicale a CIO** pentru perioada pînă la J.O. din 1988. Iată cîteva din principalele direcții vizate:

- lărgirea listei de substanțe interzise;
- alocarea unor sume considerabile sporite pentru cercetări și procurarea de aparatură medicală necesară detectării dopingului, în cele mai rafinate variante ale sale;
- mărirea numărului de laboratoare anti-doping existente (în prezent, în lume, funcționează 18 asemenea laboratoare permanente: Brisbane, Köln, Helsinki, Huddinge, Kreische, Londra, Los Angeles, Madrid, Magglingen, Montreal, Moscova, Nijmegen, Paris, Praga, Roma, Sarajevo, Tokyo și Barcelona);
- permanentizarea controlului la toate marile competiții ale disciplinelor olimpice;
- propunerea de introducere în „Regulamentul olimpic” a unui articol prevăzînd excluderea din viața sportivă a performerului găsit „pozitiv” de controlul antidoping, precum și sancțiuni severe, administrative și financiare, dictate împotriva federației respective.

Totul în speranța că flacăra olimpică va putea arde, în continuare, fără a răspîndi miros de anabolizanți...

CÎND SPUI SPORT, ÎNȚELEGI SPORT!

Între miliardele de cuvinte din sutele de limbi și dialecte vorbite, de-a lungul și de-a latul pămîntului, sînt totuși foarte puține acelea care să fie relativ identice și care să însemne unul și același lucru. Unul dintre acestea este și cuvîntul **SPORT**, care se scrie la fel, indiferent de alfabetul folosit, se pronunță la fel, și, ceea ce este cel mai important, semnifică același lucru în toate limbile. **Sport** se spune, de exemplu în limba rusă și în toate celelalte limbi de origine slavă; **spor** se spune în greacă și turcă, **sport**, în franceză și italiană, **deporte**, în spaniolă, **sport**, în limba engleză etc.

Deși atît de cunoscut pe întregul mapamond, totuși sportul nu are o vechime egală cu cea a activității pe care o semnifică.

În Franța, spre exemplu, cuvîntul sport derivă de la vocabularul „desport”, care desemna ansamblul mijloacelor datorită cărora timpul se petrecea agreabil: conversație, distracție, glumă, jocuri.

Pentru François Rabelais (1494—1533), scriitor și umanist, **desporter** însemna a se amuza. În secolul al 14-lea cuvîntul a trecut în Anglia, păstrîndu-și această semnificație. În secolul al 19-lea, pastorul Thomas Arnold (1795-1842), directorul faimosului colegiu din Rugby, care între altele are meritul personal de a fi dat o codificare rațională a jocului de rugby, în cadrul unei mari concepții pedagogico-sociale, a contribuit esențial la formația caracteristică, specifică, a spiritului sportiv englez. Thomas Arnold a conferit cuvîntului sport semnificația pe care i-o cu-

noaștem, aceea a unei dispute, individuală sau joc. Acest cuvînt, cu noul său sens, a re-venit în Franța.

La începutul începutului, cuvîntul sport a derivat din latineștile **deportare** sau **ex-portare**, care însemnau a duce cu sine, ieșind de la lucru, de la care a derivat, în italiană, **deportare** și forma sa reflexivă **diportarsi**, adică ducerea într-un alt loc, pentru distracție, „fuora di porta”, în fapt dincolo de porțile orașelor-cetăți.

Din latină cuvîntul a ajuns și în spaniolă, astfel că într-o poemă, datînd din anul 1140, există o expresie **tómanse a deportar**, pe care filologii au interpretat-o ca „începerea recreării făcînd exerciții fizice”.

Dacă, totuși, cuvîntul are origine latină se poate vedea foarte bine și din multele derivate în dialectul provençal, toate fiind analoge, avînd aceeași semnificație și exprimînd același lucru: **deport**, **depport**, **depors**, **desport**, **se desporter**, **depporter** și **despporter**. De la aceste cuvinte, în special de la acel desport, s-a ajuns la Rabelais și apoi pe „traseul” amintit mai înainte. De la aceleași cuvinte au apărut și noțiunile **desporto** în limba portugheză și **diporto** în italiană.

Similitudinea este izbitoare nu numai pentru cuvintele din limbile latine, ci și pentru cele din limba engleză, deoarece în secolul al 14-lea în engleză existau cuvinte aproape identice și cu același sens: **desport**, **disport**, **to sport** și **dysport**. În 1540, spre exemplu, la Shakespeare coexistă noțiunile **desport** și **sport**, iar Byron utilizează expresia expresie **disporting**. În fapt, englezii aveau în vedere prin sport, îndeosebi jocul de fotbal, cu cele două ramuri principale: soccer și rugby.

MUȘUROAIE DE CÎRTIȚE?

Cîrțița, animalul acela mic, insectivor, cu ochii acoperiți cu o membrană, cu blană neagră, pe care mai toată lumea îl cunoaște, poate chiar fără să-l fi văzut, Talpa Europeă, cum i se spune științific, este și nu ne este folositor. Trîind în galerii subterane, acestea pot deveni, la un moment dat, veritabile canale de irigații iar faptul că se hrănește cu fel de fel de insecte este iarăși folositor. Cîrțița însă, care își tot sapă galeriile subterane, pentru a scoate pămîntul, firesc, face numeroase mușuroaie care, din păcate, nu țin seama de loc și astfel ele pot apărea într-o grădină de zarzavat sau cu flori, etc, motiv pentru care ea este un animal care provoacă stricăciuni...

Ceea ce vedeți însă în această imagine nu sînt mușuroaie făcute de cîrțițe și pe care bietul gospodar caută să le niveleze cu o greblă. Ele sînt consecința unui... concurs de aruncarea greutății, bilele de oțel mușcînd, pur și simplu fără milă, din gazonul stadionului. Și bietul îngrijitor face acum reparațiile care se impun, înaintea unei noi serii de aruncări!

NU A DECIS DOAR AVANTAJUL DE GAZDĂ

Una dintre cele mai mari surprize ale anului sportiv 1987 a fost, fără doar și poate, cucerirea titlului de campioană a Europei la baschet masculin de către reprezentativa Greciei, în palmaresul căreia figura ca cea mai bună performanță a sa din ultimul deceniu ocuparea locului 9 la edițiile din 1979 și 1981 ale competiției continentale. În luna iunie, însă, beneficiind și de încurajările frenetice ale celor 15000 de spectatori prezenți zilnic în „Sala păcii și prieteniei” din Atena, baschetbaliștii eleni au urcat pe treapta cea mai înaltă a podiumului, după un șir de victorii prestigioase, printre care în fața principalelor favorite, selecționatele U.R.S.S. (103—101 în finală), iugoslaviile (84—78 în seria preliminară și 81—77 în semifinală) și Italiei (90—78 în sferturi de finală).

Unii, mai mult ori mai puțin specialiști, au afirmat că succesul echipei, Greciei s-a datorat exclusiv avantajului de gazdă, ceea ce, după opinia noastră, este o exagerare a acestui atu care îl constituie organizarea unei mari competiții pe terenul propriu. Să amintim, în acest sens, că în ultimii 30 de ani doar formația iugoslaviei a câștigat — în 1975 — acasă, după ce mai cucerise însă titlul în 1973, în Spania, și devenise o valoare de

prim rang în baschetul mondial. În rest, reprezentantele țărilor gazdă au ocupat poziții fruntase ori mediocre, dar nu au câștigat titlul european!

Să revenim la selecționata Greciei, arătând câteva din calitățile care i-au adus izbînda: buna pregătire a întregii echipe, combativitatea la cel mai înalt nivel, prezența în echipă a celebrului **Nikos Gallis** (coșgeter al campionatului cu 296 de puncte înscrise, cu un procentaj foarte bun — 51,30% — și cu o medie de meci de 37 de puncte; acest baschetbalist de excepție, care a activat mulți ani în S.U.A., măsoară doar 1,83 m!) și a altor trei jucători de certă valoare internațională (**Panagiotis Fasoulas** — 2,13 m, locul 2—3 în clasamentul recuperatorilor — 88 reușite, **Panagiotis Yannakis** și **Theofanis Christoudoulou** — frunțași în clasamentul autorilor de pase decisive). Deci, victoria a avut drept bază în primul rînd valoarea reprezentativei Greciei și de abia după aceasta se poate vorbi despre avantajul său de gazdă, creat — după cum spuneam la început — mai cu seamă de contribuția unui public fanatic.

Dumitru STĂNCULESCU

RUGBYUL ȚINE, ÎN FINE, PASUL CU TIMPUL!

● Reușita celei dintii Cupe Mondiale ● Două echipe europene pe podium, dar trofeul William Webb Ellis a revenit reprezentativei Noii Zeelande ● Menținerea sau revenirea în elita acestui sport necesită pentru formația României un larg proces de modernizare a jocului

Rugbyul are, se știe, o istorie aparte. Pentru ca, dacă fapta colegianului englez William Webb Ellis de a lua balonul în mâini și a alerga cu el spre țintă în timpul unui meci de fotbal din anul 1823 e recunoscută unanim drept momentul în care s-a născut acest sport (cu asemănări însă în jocuri străvechi), oricine poate socoti lesne că a trebuit să treacă până la **marele pas către universalizare**. Un pas făcut prin cea dintii Cupă Mondială, desfășurată între 22 mai și 20 iunie 1987 în diferite orașe din Noua Zeelandă și Australia. O întrecere înaintea căreia au existat multe și serioase țeperi, alimentate de o conservatoare idee: rugbyul nu ar fi un sport-competiție. Pentru ca în final opinia generală să fie cu totul alta...

16

Au fost invitate echipele Angliei, Argentinei, Australiei, Canadei, Fiji, Franței, Irlandei, Italiei, Japoniei, Noii Zeelande, României, Scoției, Statelor Unite ale Americii, Țării Galilor, Tongăi, Zimbabwe. În alegerea „celor 16” s-a avut în vedere marea tradiție a unora, ascensiunea

marcantă a altora — cel puțin în momentul lansării ideii Cupei, cum a fost chiar cazul reprezentativei noastre —, fără a se uita de un anume criteriu geografic, ceea ce explică câteva prezențe, să le spunem, insolite, alături de elită.

S-au alcătuit patru grupe, primele două cu câte două favorite, a treia cu una singură, iar despre a patra serie s-a vorbit, înaintea startului, ca despre cea mai echilibrată.

SOCOTELILE S-AU POTRIVIT

Comentatorii au anticipat exact ordinea din grupe (așa cum apare ea în clasamentele prezentate și de noi). Poate doar necalificarea pentru sferturi a „pumei” — simbolul argentinienilor — și, implicit, arcesul între primii opt al exoticei **palmier** fijiene să se situeze, cât de cât, între limitele surprizei. Diferențele din sferturi sînt, se observă, limpezi. Ca și atât de convingătorul succes neo-zeelandez din semifinale, 49—6 cu Țara Galilor, fază în care echipa **Coșului galic** a „**intrat în istorie și legendă**”, cum susținea, printr-un titlu pe toată pagina I, marele cotidian l'Equipe după victoria francezilor în fața australienilor (30—24, cu 4—2 la esuri, dar după 0—9 în min. 29 și 24—24 către fi-

nal, cu Blanco reușind un eseu memorabil în prelun-giri). Wallabies, cum sînt nu-miți rugbystii din țara-conti-nent de la Antipozi, cei ce re-ușeau în '84 turneul triumfal în Marea Britanie și apoi victo-rii pe terenuri neo-zeelande-ze, au trebuit să joace, ast-fel, **numai** pentru treapta a treia a podiumului. Dar „bronzul” a revenit formației galeze — asta da surpriză! —, deci...

O CAMPIONĂ DE NECONTESTAT

Un alt titlu din amintitui- ziar parizian, tot pe întreaga primă pagină, este și el eloc-vent și corect: „**Un secol pentru consacrare**”. Iar man-șeta ce-l însoțește, cu litere de-o șchioapă, are meritul de a explica cum nu se poate mai bine triumful unei mari echipe. Să reproducem, așa-dar, din nou: „**Sînt o sută de ani de cînd All Blacks domină rugbyul internațional. Sim-bătă, la Auckland (n.n. — ci-tăm din numărul de pe 22 iu-nie din l'Equipe), ei au fost recompensați în eforturile lor permanente prin cîștigarea primei Cupe Mondiale. Aceasta grație unui joc de o mare puritate, care a zdrobit rezistența francezilor, cura-joși dar niciodată în măsură să răstoarne situația.**” Într-a-devăr, neo-zeelandezii au im-presionat pe toată lumea, martori oculari ai întrecerii de la Antipozi sau cei ce am vă-zut și revăzut înregistrările partidelor. Acești jucători din țara de la capăt de lume (cu o suprafață ceva mai mare decît a patriei noastre, dar cu o populație de șase—șapte ori mai puțin numeroasă) formează un XV ce întrunește întreaga gamă de calități a ceea ce numim **rugby total**. O „mașină a înaintării”, în care forța e dublată de o circulație permanentă, plus fantezie, agresivitate, angajare deplină la nivelul liniilor dinapoi, fun-dașul John Gallagher sau, mai cu seamă, aripa John Kirwan (1,90 m, 92 kg) avînd fizicul și aplombul unor jucă-tori de linia a treia. O cam-pioană, s-a spus, incontestabilă, care a cîștigat grupa preliminară „Ja pas”, păstrînd

REZULTATE • CLASAMENTE

FAZA PRELIMINARĂ

GRUPA I

Anglia	— Australia	6—19
Japonia	— S.U.A.	18—21
Anglia	— Japonia	60—7
Australia	— S.U.A.	47—12
Anglia	— S.U.A.	34—6
Australia	— Japonia	42—23

CLASAMENT

1. Australia	3	3	0	0	108—41	6
2. Anglia	3	2	0	1	100—32	4
3. S.U.A.	3	1	0	2	39—99	2
4. Japonia	3	0	0	3	48—123	0

GRUPA A II-a

Canada	— Tonga	37—4
Irlanda	— Tara Galilor	6—13
Tonga	— Tara Galilor	16—29
Canada	— Irlanda	19—46
Tara Galilor	— Canada	40—9
Tonga	— Irlanda	9—32

CLASAMENT

1. Tara Galilor	3	3	0	0	82—31	6
2. Irlanda	3	2	0	1	84—41	4
3. Canada	3	1	0	2	65—90	2
4. Tonga	3	0	0	3	29—98	0

GRUPA A III-a

Noua Zeelandă	— Italia	70—6
Argentina	— Fiji	9—28
Noua Zeelandă	— Fiji	74—13
Argentina	— Italia	25—16
Italia	— Fiji	18—15
Noua Zeelandă	— Argentina	46—15

CLASAMENT

1. Noua Zeelandă	3	3	0	0	190—34	6
2. Fiji	3	1	0	2	56—101	2
3. Italia	3	1	0	2	40—110	2
4. Argentina	3	1	0	2	49—90	2

● la egalitate de puncte s-a avut în vedere numărul eseurilor marcate: Fiji 6, Italia 5, Argentina 4.

GRUPA A IV-a

România	— Zimbabwe	21—20
Franța	— Scoția	20—20
România	— Franța	12—55
Scoția	— Zimbabwe	60—21
Scoția	— România	55—28
Franța	— Zimbabwe	70—12

CLASAMENT

1. Franța	3	2	1	0	145—44	5
2. Scoția	3	2	1	0	135—69	5
3. România	3	1	0	2	61—130	2
4. Zimbabwe	3	0	0	3	53—151	0

— echipa Franței a ocupat primul loc, la egalitate de puncte cu Scoția, datorită numărului mai mare de esuri reușite în întil-nirea lor directă: 3—2.

SFERTURI DE FINALĂ

Noua Zeelandă	—	Scotia	30—3
Franta	—	Fiji	31—16
Australia	—	Irlanda	33—15
Tara Galilor	—	Anglia	16—3

SEMIFINALE

Australia	—	Franta	24—30
Noua Zeelandă	—	Tara Galilor	49—6

MECIUL PENTRU LOCURILE 3—4

Tara Galilor	—	Australia	22—21
--------------	---	-----------	-------

FINALA

Noua Zeelandă	—	Franta	29—9
---------------	---	--------	------

Echipele — NOUA ZEELANDĂ: Gallagher — Kirwan, Stanley, Taylor, Green — Fox, Kirk (capitanul formației) — Jones, Shelford, A. Whetton — G. Whetton, Pearce — Drake, Fitzpatrick, McDowell; FRANȚA: Blanco—Camberabero, Sella, Charvet, Lagisquet — Mesnel, Berbizier, — Erban, Rodriguez, Champ — Condom, Lorieux — Garuet, Dubroca (capitanul echipei), Ondarts. Au marcat: min. 14: drop Fox, 3—0; min. 17: E. Jones eseu, Fox transformare, 9—0; min. 44: Camberabero lovitură de pedeapsă, 9—3; min. 46: Fox lovitură de pedeapsă, 12—3; min. 56: Fox lovitură de pedeapsă, 15—3; min. 63: Kirk eseu, 19—3; min. 66: Kirwan eseu, 23—3; min. 69: Fox lovitură de pedeapsă, 26—3; min. 77: Fox lovitură de pedeapsă, 29—3; min. 83, în prelungiri: Berbizier eseu, Camberabero transformare, 29—9. Grămezi: Noua Zeelandă 20—Franta 17; margini: 28—11; aglomerări: 20—18. A arbitrat: M. Fitzgerald (Australia).

apoi același ritm ridicat, spre a încheia cum nu se poate mai convingător marea întrecere, fiind suficient, spre pildă, să amintim că Noua Zeelandă a marcat, cu totul, 298 puncte și a primit doar 52...

În ciuda scorului la care a cedat în finală, 9—29, echipa Franței rămâne totuși o învinsă demnă de laudă, o echipă a cărei exprimare în joc se încadrează în parametrii rugbyului modern. După cum și alte protagoniste ale Cupei Mondiale au arătat multe calități. Puse alături, toate acestea au demonstrat, la urma-urmei, **progresul** sportului în XV.

ÎNȚRE TENDINȚA SPRE DESCHIDEREA JOCULUI ȘI PEA SEVERELE ÎNFRÎNGERI...

Dar echipa noastră, cum s-a prezentat ea la Antipozi? Ea a avut neșansa de a fi repartizată în cea mai echilibrată grupă și, aflată într-un prelungit moment al încercării schimbului de generații, dimpreună cu rechemări sau chiar re-rechemări de jucători, a obținut rezultate ce nu au darul să surprindă. Neașteptate au fost, în schimb, **scorurile** la care au cedat tricolorii în meciurile cu Franța și Scoția. Sigur, nu putem trece peste aprecierile unor reputați comentatori: „Meritul românilor e de a nu fi lăsat brațele în jos și de a fi încercat să construiască un rugby de calitate” (Henri Garcia, după întâlnirea cu formația scoțiană) sau „Se poate citi intenția de a progresa, în fine, în jocul de pase. Pentru aceasta, asigurarea baloanelor nu are defecțiuni, în special la tușă, unde prizele unui Răducanu ar face fericirea oricărei echipe” (Denis Lallanne, în comentariul partidei cu reprezentativa „Cocoșului galic”). Trebuie, totodată, să amintim că **Cristian Răducanu** s-a văzut comparat cu marii prințatori în margine, despre **Florica Murariu** s-a

SUPERLATIVE ALE EDIȚIEI DE ÎNCEPUT

□ Cea mai mare diferență: Noua Zeelandă—Italia 70—6. Chiar în meciul de deschidere al marii întreceri (22 mai, la Auckland).

□ Cele mai multe esuri — Green și Kirwan (Noua Zeelandă) câte 6. Cinci jucători au marcat câte 5 esuri, alți zece, câte 4. Din echipa noastră, Murașu și Toader au reușit câte două esuri, Paraschiv și Hodorcă câte unul.

□ Din lovituri de picior, tot un neo-zeelandez a fost cel mai eficient — Fox, cu 126 de puncte înscrise. Lynagh (Australia) a realizat 82 puncte, G. Hastings 50 p etc. Pentru formația română, Alexandru a marcat

din 7 lovituri de pedeapsă și o transformare. Bezușcu din 4 p., V. Ion dintr-o transformare.

□ Cea mai mare surpriză poate fi considerată victoria galeză în meciul pentru locurile 3—4; 22—21 cu Australia, printr-un eseu înscris de Hadley și transformat de Thorburn în ultimele secunde (la scorul de

21—16 pentru austrieni)! Cu mențiunea că formația învinsă a suferit din minutul 5 al partidei handicapul eliminării liniei a treia, Codey.

□ Un număr record de esuri pentru un meci din faza superioară a Cupei Mondiale a reușit — cine alta?! — echipa All Blacks, care a culcat de opt ori balonul în bu-

tul galezilor, câștigând cu un scor, de asemenea, record pentru o semifinală: 49—6.

□ Echipa ce a reprezentat cel mai mare număr de jucători legitimați dintr-o țară — Anglia (300 000 rugbyști). La celălalt pol: Zimbabwe, 1 200 jucători.

□ Grupa a patra, cea mai productivă: 394 puncte marcate.

□ „Echipa-echipelor” Cupei Mondiale ar arata astfel:

	BLANCO (Franța)	
KIRWAN (N.Z.)	SELLA (Franța)	CHARVET (Franța)
	FOX (N.Z.)	BERBIZIER (Franța)
JONES (N.Z.)	SHELFORD (N.Z.)	JEFFREY (Scoția)
	CUTLER (Australia)	LORIEUX (Franța)
GARUET (Franța)	LAWTON (Australia)	McDOWELL (N.Z.)

scriș ca despre un „veteran glorios” și așa mai departe. Dar adevărul celor 130 de puncte primite rămâne, vorbind despre imperfecțiuni serioase, nu în ultimul rând la nivelul organizării momentului de apărare, după cum scăderea potențialului în partea a doua a întâlnirilor a apărut de-a dreptul alarmantă (după ce cu puțini ani înainte finalurile erau ale unor remarcabile izbinzi!).

Prima ediție a Cupei Mondiale a avut un larg avantaj de învățăminte pentru rugbyul românesc. Să sperăm că s-au tras cele mai realiste concluzii și că măsurile preconizate vor însemna suportul revitalizării acestui atât de frumos sport.

Trei dintre componenții lotului nostru pentru Cupa Mondială — Dumitru Alexandru, Gheorghe Dumitru și Mircea Paraschiv — au făcut parte și din echipa care a efectuat primul turneu românesc la Antipozi, în 1975. Cum au regăsit ei rugbyul neo-zeelandez la el acasă, în țara primelor laureate mondiale a sportului cu balonul oval? Răspunde DUMITRU ALEXANDRU

„De acum 12 ani ne-am putut convinge „în direct” de forța de joc a echipei All Blacks, de marea popularitate a sportului în XV în țara de la capăt de lume. Pentru că acum să vedem o și mai puternică reprezentativă a Noii Zeelande! Toți cei ce intrau în teren știau, cum se spune, la perfecție lecția: joacă în mare viteză, cu un ritm infernal, se sacrifică pentru fiecare balon, pe care caută să-l valorifice cât mai bine prin cele mai simple mijloace. Înaintarea e masivă dar foarte mobilă, cu o linie a treia de mare circulație, legătura între compartimente e asigurată de mijlocași de înaltă clasă, centrii sînt foarte percutanți, iar aripile îndeplinesc un rol major în ambele faze. Față de acum 12 ani, All Blacks s-a prezentat cu un ritm mult mai mare de joc, grămizile spontane au însemnat unul din punctele forte, atacurile au fost perpendiculare pe țintă, apărarea — agresivă și festă.

În ce privește organizarea, nimic de reproșat. Iar nivelul general al competiției a atins cote ridicate, fiecare echipă avînd

ceva, mai mult sau mai puțin, de arătat. Rugbyul se află în contestabil progres — iată concluzia la care subscriu.

Citeva cuvinte și despre evoluția noastră. Echipa a fost bine clădită fizic, dar pripeala în fazele decisive, lipsa de curaj, insuficiența experiență internațională a unor jucători, mobilizarea nu tocmai deplină înaintea partidelor, neîncrederea în forțele proprii au dus la scorurile atât de mari la care am pierdut cu Franța și Scoția. Unul din punctele cele mai slabe la reprezentat jocul în apărare, capitol la care românii erau considerați. O dată, adevărații campioni mondiali. Totodată, accidentările nu au permis alinierea celei mai bune formule de echipă. Consider că, pe viitor, hotărîtoare în selecție trebuie să fie forma, indiferent de vîrstă, că titularii naționalei trebuie să joace mai mult împreună, determinantă rămînînd însă pregătirea mai serioasă, cu o concepție modernă — care să nu neglijeze factorul psihic —, cu formarea unor jucători pentru acoperirea posturilor

deficitare (pilieri, mijlocași, aripi, fundas), problemele de tehnică individuală, începînd de la nivelul juniorilor, nemaiputînd reprezenta la infinit o... problemă!

Pentru MIRCEA PARASCHIV, e limpede: „Rugbyul mare a capatat mai multa spectaculozitate, indiferent cã mingea se joacã pe linia de treisferturi sau se creeazã grãmadã spontanã. Iar marele atu al celor mai bune echipe îl reprezintã angajamentul - superior, total. Neo-zeelandezii au cãutat dupã momentele fixe sã creeze momentul 2 tot pe înaintare, pentru ca atunci cînd au deschis sã aibã jucãtorul demarcat, supranumericul. Totul, pe baza pregãtirii fizice excepționale, a creãrii suportului pe direcții bine stabilite, cele mai eficiente practic. Se pune, totodatã, un mare accent pe pregãtirea psihologicã, pe con-

știentizarea antrenamentelor, care nu trebuie sã fie o corvoadã. Am vãzut în Noua Zeelandã un club cu 20 de echipe, cei mai mici jucãtori ai sãi avînd între 4 și 6 ani. Știți ce le tot repeta antrenorul? Cã rugbyul este un joc de gîndire. Și le cerea sã judece, sã explice fiecare acțiune.

În ce ne privește, faimosul exinternațional galez Gerald Davies, acum ziarist, îmi spunea cã am mai pierdut din forța grãmezii, din dirzenia placajelor, dar am reușit sã facem ca balonul sã circule mai repede, mai bine. Nu cred cã pregãtirea noastrã fizicã e sub a marilor echipe, dar consider cã e necesar un proces de gîndire mai susținut, astfel încît fiecare sã știe pînã la automatism ce are de fãcut, specific postului și în ansamblul jocului. Aici trebuie, dupã pãrerea mea, sã se insiste: jucãtorul sã-și viseze sarcinile de post, sã cunoascã la perfecțiune regulamentul, dezvoltarea rugbyului. Iar în asigurarea continuitãții jocului un rol de seamã revine arbitrilor, care fluierã încã prea mult la noi. Am avut multe de învãțat la Cupa Mondialã (eu unul tot vãd și revãd înregistrãrile partidelor, a modelelor de joc, rãsfoiesc zilnic numeroasele lucrãri de specialitate) și avem datoria sã arãtãm cît mai curînd, la modul concret, cã am învãțat cu adevãrat.”

O amintire prețioasă pentru Mircea Paraschiv. O fotografie cu fostul cãpitan al rugbyștilor „All Blacks”, faimosul Graham Mourie (în dreapta) și trofeul, nu mai puțin faimos, „William Webb Ellis”

Prezentare de
Geo RAEȚCHI

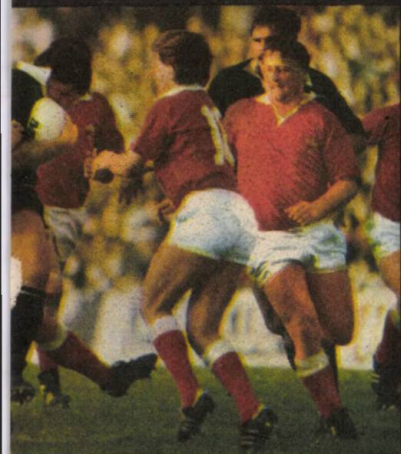

RUGBYȘTII „ALL BLACKS”

— CEI MAI PUTERNICI DIN LUME!

Printre jocurile sportive, rugbyul este „preferatul” aparatului de filmat sau de fotografiat. Camera de luat vederi înregistrează, întotdeauna lacomã, imagini care, firește, în focul și pasiunea întrecerii rugbyștice scapã ochiului (cit ar fi el de vigilent) al spectatorului din tribunã. Multe asemenea imagini — o mãrturisesc chiar fotoreporterii — odatã mãrite înseamnã și pentru ei adevãrate... surprize. Și cîte premii nu i-au rãsplãtit pe acei care au avut buna inspirație sã consemneze și apoi sã disece o fazã de rugby?

Iatã prezentate cîteva fotografii insolite de la marea întrecere de rugby prilejuitã de prima CUPA MONDIALĂ.

Așa joacă rugbystii „All Blacks”: **toți în atac** (Aici, talonerul **Sean Fitzpatrick** - fotografia este din semifinalea **Noua Zeelandă - Țara Galilor**: 49-6 - trage literalmente după sine întreaga echipă).

...**Toți în apărare** (Fază din meciul marii finale **Noua Zeelandă-Franța**: 29-9, în care se vede cum „uvertura” franceză **Franck Mesnel** este prinsă în „menghina” fraților **Gary** și **Alan Whetton**).

Înaintașii galezi, K.O! Grămada neo-zeelandeză e prea puternică.

Cotat cel mai bun înaintaș „All Blacks.” **Wayne Shel-**

förd nu a putut fi stopat (așa cum lesne se vede și în fotografie) decît în această manieră puțin... ortodoxă de vizaviul... sau galez **Jonathan Davies**.

Iată și un eseu istoric pentru rugbystii francezi. Celebrul lor fundas **Serge Blanco** a intrat în terenul de țintă australian. Fază din semifinalea Franța-Australia: 30-24) și înscris în minutul... 84, deci în prelungirile meciului, eseu care a propulsat în finală echipa „cocoșului galic”.

Foto: RUGBY WORLD and POST

BOBUL, O NOUĂ PROBĂ A... ATLETISMULUI

În mod cert, bobul nu a fost niciodată și nu este nici acum un sport practicat în exclusivitate de boberi. La începuturile acestei discipline, a curajului și îndemânării, echipajele erau alcătuite cu predilecție din adepți ai sporturilor de viteză (piloți de avioane, de automobile de curse, motocicliști), de forță și temeritate (în prim-plan s-au aflat rugbiștii). Disciplină sportivă relativ recentă (primul club de bob a fost creat în 1897, la Saint Moritz; Federația Internațională de Bob și Tobogganing s-a înființat la 23 noiembrie 1923; în România, primul concurs a avut loc la 30 decembrie 1909, la Sinaia, iar cel dintâi for coordonator al activității — Comisia pentru sporturile de iarnă — a luat ființă în 1912), bobul a stîrnit un real interes și a fost adoptat rapid în familia sporturilor cu răspîndire internațională, oficializarea fiindu-i făcută cu prilejul Jocurilor Olimpice din 1924, de la Chamonix.

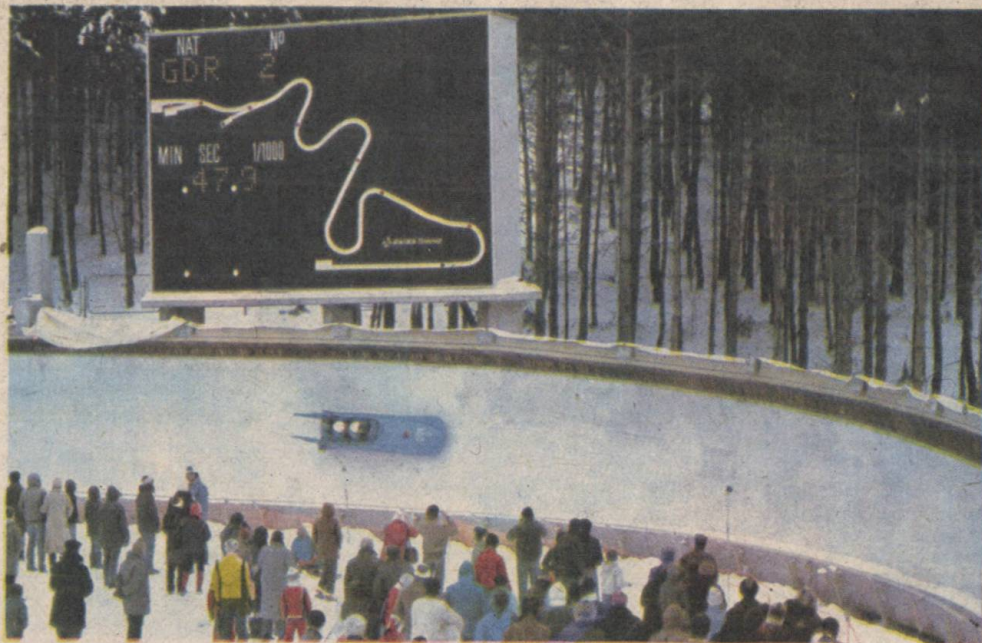
Boberii de înaltă performanță au fost multă vreme aviatori, automobiliști și rugbiști, printre aceștia aflîndu-se și reprezentanți ai țării noastre, cuceritori de titluri și de medalii la Campionatele Mondiale: **Alexandru Papană—Dumitru Hubert**: locul I în 1933, la Schreiberhau; **Alexandru Frim—Vasile Dumitrescu**: locul I în 1934, la Engelberg; **Emil Dumitrescu—Teodor Popescu, Dumitru Gheorghiu, Ion Gribincea**: locul II în 1934, la Garmisch-Partenkirchen.

Pentru a avea un start bun trebuie să ai bine dezvoltate calități atletice (sus).

Aspect din cursa boburilor de doua persoane la J.O. la Sarajevo (jos).

Primul rezultat de amploare internațională a fost realizat însă în anul 1930 de echipajul **Alexandru Frim—Dumitru Zană**, la Davos, cu prilejul Campionatelor Mondiale Universitare, unde sportivii români au cucerit medalia de argint, în condiții speciale. Mai precis, într-una din manșe bobul nostru s-a răsturnat și a ieșit din pîrtie, dar cei doi echipieri au repus imediat bobul în pîrtie și au continuat cursa. Chiar și în aceste condiții ei au obținut locul secund și... aplauzele publicului

pentru curajul de a fi reluat coborîrea după răs-
turnare.

Toți cei amintiți, ca și alții, au fost polisportivi de înaltă clasă. **Alexandru Papană**, de pildă, a cucerit titluri de campion și a stabilit recorduri ale lumii la aviație, iar în domeniul automobilis-
mului a deținut, în două rînduri, recordul distan-
ței București—Brașov (1.48:46,1 la 1 mai 1936 și
1.38:30 la 8 iulie 1939). Între timp, recordul a fost
doborît de un alt automobilist-bober, **Alexandru
Budișteanu** (1.48:44,6), care avea să fie victima
unui tragic accident (pe pîrtia de la Poiana Bra-
șov, în anul 1956), după ce cucerise în cîteva rîn-
duri locul I la Campionatele Naționale. Cît îl pri-
vește pe **Alexandru Frim**, nu sînt lipsite de im-
portanță frumoasele aprecieri de care s-a bucurat
în calitate de constructor de avioane și de auto-
mobilit.

MARI BOBERI DIN LUMEA... FOTBALULUI

Da, nu este o greșeală, și pentru edificare îi
vom menționa pe **Ion Panțuru** (de departe cel
mai bun pilot român din anii postbelici), **Nicolae
Neagoe**, **Dumitru Focșeneanu**, **Ion Zangor** și
Dumitru Pascu care, cu circa două decenii în
urmă, erau — **toți** — jucători de fotbal în divizi-
ile B și C. Acești sportivi, împreună cu atletul
Gheorghe Maftei, au alcătuit echipele care au
cucerit titlurile de campioane ale Europei (1967 și
1971, de fiecare dată la Igls), o medalie de argint
la Campionatele Mondiale din 1969 (Lake Placid)
și cîte o medalie de bronz la Jocurile Olimpice din
1968 (Grenoble) și Campionatele Mondiale din

Dragoș Panăitescu - motociclist

1973 (Lake Placid). În vremea aceea se concu-
ra pe pîrtii înghețate natural, supuse în mod evident
capriciilor stării atmosferice, cu urmări asupra ca-
lității gheții, ceea ce sporea foarte mult, se poate
spune chiar în mod hotărîtor, rolul piloților. De-
sigur, nu numai **Eugenio Monti**, **Victor Emery**,
Wolfgang Zimmerer, **Jean Wicki**, **Horst Floth**
ori **Ion Panțuru** — toți piloți de cea mai înaltă

clasă — au decis succesele echipajelor respective,
împingătorii avînd și ei o contribuție considera-
bilă. Dar, „piinea și cuțitul” (a se citi fiselele)
s-au aflat în miinile piloților, pînă cînd în 1968, la
Olimpiada de la Grenoble, **Monti** a produs coti-

Medaliații cu bronz la J.O. de la Grenoble.
Panțuru-Neagoe

tura, aducîndu-l ca împingător pe **Luciano de
Paolis**, atlet la propriu și la figurat, a cărui con-
tribuție la succesul dubloului italian a fost recu-
noscută în primul rînd de cel mai mare pilot al
tuturor timpurilor, cum este recunoscut și acum
Eugenio Monti.

VREMEA PISTELOR ÎNGHEȚATE ARTIFICIAL

Apariția și proliferarea pistelor înghețate artifi-
cial (în sezonul 1986—1987 au fost folosite nu mai
puțin de șapte astfel de pîrtii, în Europa, S.U.A. și
Canada) a creat o oarecare echilibrare valorică în-
tre piloți, deoarece problemele de tehnică sînt în
mod evident mai puține decît la pîrțiile naturale.
S-au ivit însă modificări în construcția boburilor și
a patinelor care, atunci cînd sînt noi și realizate
de ateliere bine dotate și experimentate, ajung la
nivel competitiv foarte apropiat, chiar dacă provin
din țări diferite. Departe de a diminua meri-
tele principale și incontestabile ale piloților, tre-
buie spus totuși că ponderea împingătorilor a
sporit treptat, ajungîndu-se uneori ca starturile
(primii 50 de metri ai traseelor) să aibă o însem-
nătate covîrșitoare. Mai concret, de regulă primii
clasași la Jocurile Olimpice și la Campionatele
Mondiale obțin și cei mai buni timpi la starturi. În
acest sens, se cuvine să amintim că debutul în
aprecierea importanței starturilor a fost făcut
de... **Papană** și **Hubert**, în 1933. Într-adevăr, la
Campionatele Mondiale de la Schreiberhau, echi-
pieri români au fost primii care au împins **ambii**
bobul: pînă atunci, toate celelalte echipaje plecau
avîndu-l pe pilot la fisele, iar frînarul împingea
bobul pînă ce acesta capata viteză. Bineînțeles,
metoda românilor a fost imediat răspîdită.

ATLEȚI, DOAR ATLEȚI!

Sporirea importanței starturilor a dus la selec-
ționarea boberilor din rîndul acelor sportivi capa-
bili să imprime vehiculului o viteză mare chiar
după primii metri. Erau necesari doi sportivi cu
forță și viteză. Or, cine altcineva decît atleții au

primordiale asemenea calități? Și astfel bobul a devenit sportul atleților, concursurile de selecție fiind făcute — în toată lumea — numai cu participarea decatloniștilor, a sprinterilor și a aruncătorilor. Așa se face că la Olimpiada albă din 1980, de la Lake Placid, a putut fi văzut în bobul S.U.A. celebrul atlet **Willie Davenport**, campionul olimpic al probei de 110 m (13,33) la Jocurile Olimpice din 1968, de la Ciudad de Mexico, iar decatlonistul **Dietmar Schauerhammer** — 8091 p la decatlon, a fost component al bobului R.D.G., în câteva rânduri campion olimpic și mondial. Să amintim însă și de alți atleți-boberi (ori... boberi-atleți: **Manfred Schumann** a deținut titlul de campion al R.F.G. la 100 m plat (10,2) și 110 m.g. (13,9), elvețianul **Edy Hubacher** s-a dovedit un valoros „olimpic” la aruncarea greutății; de asemenea, performeri în domeniul atletismului au mai fost: **Meinhard Nehmer**, **Bernhard Lehmann**, **Wolfgang Hoppe** (R.D.G.), **Hans-Joachim Schumacher** (R.F.G.), **Silvio Giobellina**, **Hans Hildebrand** (Elveția), **Zintis Ekmanis**, **Maris Poikans** (U.R.S.S.), **Yujo Funayama** (Japonia).

Din această enumerare, succintă și departe de a cuprinde numărul imens al atleților „transferați” sezonier la bob, nu pot lipsi reprezentanții României, dintre care unii au ajuns să se bucure de o frumoasă reputație internațională. Este cazul, de pildă, al decatlonistului **Gheorghe Lixandru**, despre care specialiștii afirmau, la un moment dat, că este cel mai valoros împingător din lume, apreciere de care se bucură în ultima vreme și „sutistul” **Costel Petrariu**. Să-i mai amintim pe decatloniștii **Mihai Nicolau**, **Constantin Hali-chias**, **Aurel Aștilean**, sprinterii **Alexandru Mitrofan**, **Gildo Tudor**, **Ion Duminicel**, **Dorel Cristudor**, **Paul Stanciu**. Firește, nu au lipsit nici excepțiile, una dintre acestea fiind **Dragoș Pănaiteșcu**, practicant însă, în compensație, al sporturilor în care forța, viteza și îndemânarea sînt indispensabile. Este vorba despre ciclistism, motociclism și... hochei, sporturi în care talentatul polisportiv s-a impus. Dar, tocmai aceste excepții întăresc opinia devenită regulă: bobul și atletismul au devenit cu adevărat o simbioză.

Dumitru STĂNCULESCU

STATUIE...

S-a întîmplat ca în zilele premergătoare desfășurării Marelui Premiu al Spaniei, la motocros-clasa 500 cmc, să plouă zdravăn, cum nu se prea întîmplă adeseori în Castilia. Din acest motiv, mai ales că s-au făcut tot acolo și antrenamentele de dinaintea concursului, traseul competiției, la ora întrecerilor oficiale, nu era doar desfundat, ci o adevărată mare de noroi, pe care l-au „scărmanat” și mai mult puternicele mașini de curse. În astfel de condiții, mulți competitori s-au văzut puși în imposibilitate să continue cursa și și-au părăsit mașinile imobilizate în noroi. Iată, de pildă, cum arăta motocicleta „Kawasaki” a lui Billy Liles, înglodată pînă dincolo de centrul roților!

24 DE ORE LA LE MANS

În anul 1923 a fost terminată amenajarea unui circuit auto la Le Mans, în Franța (circuitul a suferit doar puține modificări pînă astăzi) pe care, din acel an, a fost organizată o întrecere devenită celebră: cursa de 24 de ore. Competiția, de viteză, este rezervată automobilelor sport-prototipuri, sport (propriu-zise) și de mare turism. Ca fiecare competiție, cursa de la Le Mans are, firește, și ea o istorie bogată, din care reținem cîteva date, să le zicem, mai interesante.

Astfel, în anul 1933, în duelul dintre italienii Tazio Nuvolari și Luigi Chinetti, ambii conducind mașini Alfa Ro-

meo, după 24 de ore victoria a fost decisă în favoarea primului la o diferență minimă: doar 11 secunde!

La ediția din 1968, succesul a fost al pilotului belgian Jacky Icks, pe o mașină Ford de 5 litri. El l-a învins pe vest-germanul Hans Hermann („Porsche” de 3 l) cu numai 30 de metri!

În anul 1955, Le Mans-ul a fost îndoliat, în timpul competiției petrecindu-se o mare catastrofă. Pilotul Levegh, la bordul unui Mercedes, a pierdut controlul volanului și în plină viteză a intrat în public accidentînd grav peste 200 de spectatori, dintre care 80 și-au găsit moartea!

A împlinit, anul trecut, un veac de existență; a fost numit la început ba „trăsură fără cai”, ba „tren fără șine”, generând mai degrabă confuzie și teamă decît încredere. Apoi, pe măsură ce s-a înțeles că poate ajunge acolo unde nu pătrunde trenul, și mai repede decît trăsură, și-a făurit nu doar renume, ci și un nume — automobilul. Era vremea șoferului cocoțat pe „capră”, a roților învelite în benzi de cauciuc (anvelopa avea să fie inventată ceva mai târziu), a motoarelor de 6 cai-putere, împingînd mașina cu 25 de kilometri pe oră. Dar toate acestea la un loc formau un început, începutul unei epoci...

...Anuarul Tatsachen und Zahlen (Fapte și Cifre) ne informează că la 1 ianuarie 1986, deci exact la o sută de ani după apariția sa, automobilul proliferase pînă la 376 milioane de unități, reprezentate prin 214 mărci, produse în 2874 modele, și aceasta fără a introduce în calcul așa-numitele mașini de epocă, adică, conform standardurilor, mașini produse cu mai mult de 20 de ani în urmă. Nu este necesară foarte multă imaginație pentru a înțelege că între „mustăciosul” bunîc-automobil și confortabilele limuzine de astăzi se află nu doar o sută de ani, ci o întreagă istorie. O dezvoltare uriașă, un fabulos efort tehnologic, însumînd gîndirea a mii de creiere (unele de geniu), truda a sute de mari uzine, a unei cohorte de mici ateliere — toate puse în slujba stăpînului șoselelor. Iar istoria este mereu împinsă înainte de oameni dăruieți cu toată ființa lor motoarelor, oameni pentru care o caroserie mai aerodinamică sau o suspensie mai elastică, o bară de direcție mai rezistentă sau un kilometru cîștigat în viteză constituie un crez de o viață. Acei „frumoși nebuni” fără de care progresul ar imprumuta mers de melc... Unii, și nu puțini, și-au dat chiar viața drept jertfă cîvenită motorizată-lui zeu. Alții, hărăziți de ursitoare să fie copii ai norocului, au ținut însă să demonstreze că minunile se pot produce și pe patru roți, scăpînd teferi din situații în care probabilitatea se arăta de 1 la... infinit! Să reproducem cîteva din aceste incredibile, dar adevărate, pătânii.

1907. Automobilul împlinise 20 de ani de viață. Stătea bine pe picioare de acum, ba chiar mai bine decît credeau mulți, și ținca morțiș să demonstreze aceasta întregii lumi. Ca atare a fost per-

NUNI PE PATRU ROTI

Prompt a fost fotoreporterul care a imortalizat momentul în care roata stîngă-față a părăsit Lancia lui Thierry Boutsen, în cursa de la Le Mans. Ceea ce nu ne mai arată fotografia — anvelopa, de parcă... ar fi cunoscut drumul, s-a rostogolit cuminte exact pînă în dreptul standului rezervat lui Boutsen și echipei lui tehnice!

lectată prima expediție de mari proporții, raidul Pekin—Paris: o mașină marca Itala, avîndu-l pe Scipione Borgheze ca pilot, pe Ettore Guizzardi mecanic și pe Luigi Barzini ziarist. Ziarul „Le Matin”, sponsorul acțiunii, anunța la 10 iunie plecarea din Pekin, neomițînd să adauge că portbagajul poartă o încărcătură de 612 kilograme! După nenumărate împotmoliri prin noroaiile și... orezăriile Chinei din acei ani, după zeci de pene de cauciuc și motor, după ce a fost nevoie să fie tratată de bivoli în podișurile Mongoliei, Itala noastră ajunge în zonă Novosibirskului, deci la marginea ținuturilor siberiene. Un vijelios afluent al râului Obi, umflat de ploile întîrziatei primăveri, trebuie trecut peste un pod de bușteni; cîteva birne nu rezistă, cad în torent, făcînd să se prăbușească, de la o înălțime de 9 metri și mașina (am uitat să vă spunem, decapotabilă!), care avea să plutească apoi, cu echipaj cu tot, cale de cîțiva kilometri, pînă ce „eșuează” pe o limbă de nisip. Nici unul din cei trei, nici cel mai

mîc șurub al mașinii, nu au avut de suferit! Ba, consemna ziarul „Le Matin” din 19 iulie, mașina, curățată astfel de noroiul adunat în cei 5000 de kilometri parcurși pînă în momentul prăbușirii în rîu, avea să parcurgă mult mai vioaie a doua parte a călătoriei! La 10 august Itala sosea victorioasă la Paris!...

1933. Anul în care nu doar automobilul în sine, dar și competițiile-auto cîștigaseră unanime sufragii; marile vedete ale timpului se numeau Rudolf Valentino și Tazio Nuvolari, cel ce îi învingea mai mereu, cu o lungime, pe Achile Varzi și Rudolf Caracciola. Acesta din urmă nu se mai împacă cu postura de etern al treilea și la Marele Premiu de la Monte Carlo joacă totul pe o carte. Cartea însă se dovedește, încă o dată, necîștigătoare: în plină linie dreaptă, gonind cu 150 de kilometri pe oră, mașina lui Caracciola derapează, se dă de trei ori peste cap, se izbește de parapetul circuitului și ia foc. Pilotul, grav șocat, este trimis în primă fază la... morgă. Pe drum

se constată însă că a fost vorba doar de un leșin și o fractură la picior. Peste 8 luni, Caracciola avea să fie din nou prezent în concursuri...

1951. De data acesta cel căruia îi sînt prea mici hainele vechinicul secund se numește Juan Manuel Fangio, învins clar în 1950, primul an al organizării Campionatului Mondial în varianta modernă, de către Giuseppe Farina. Înaintea Marelui Premiu de la Monza, „don Juan” — care concursa pe Alfa Romeo 158 — primește o telegramă de la celebrul constructor Maserati, prin care era anunțat că i s-a pus la dispoziție o nouă mașină de concurs, mai puternică, mai competitivă. Dornic să învingă cu orice preț, Fangio pleacă imediat la Paris, luîndu-și în primire lolidul. Încearcă să îl urce într-un avion-charter, dar Parisul era învăluit în ceață — nici un avion nu decola. Fără să stea prea mult pe gînduri, Fangio urcă mașina pe o remorcă, și instalat la volanul alteia, conduce toată noaptea. Ajunge la Monza cu două ore înaintea startului; și surmenat, și total neacomodat cu noua „bombă” se răstoarnă în clipa în care vitezometrele instalate pe margine arătau 210 kilometri pe oră? Cîteva vertebre fisurate îl vor necăji o vreme, dar peste alte cîteva luni primea cununa cucerită campionului mondial. Cu-

nună pe care, între 1954—57, avea să o mai primească de alte patru ori, intrînd în legenda curselor automobilistice.

1954. Stirling Moss, sau „omul care nu frînează niciodată”. Un curaj nebun, care l-a ajutat să cîștige în carieră 16 Mari Premii, 12 probe pentru campionatul mondial, alte 160 de diverse concursuri. Înaintea cursei de 1000 de mile, la antrenamentul oficial, mașina condusă de Moss se izbește în plin cu 130 kilometri pe oră! de un autocamion militar, încărcat cu... dinamită! ce traversa pista, îndreptîndu-se spre o unitate militară învecinată. Cîteva zile de spitalizare, apoi din nou la volan... Nu de alta, dar soarta îi „programase” și pentru 1962 o întîmplare-unicat: pe circuitul de la Goodwood, gonind cu peste 200 de kilometri pe oră, derapează pe o pată de ulei, și efectuează un multiplu tonou. Stă între viață și moarte cîteva zile, urmează alte cîteva luni de spitalizare, dar se refacă și chiar dacă nu va mai concursa (vederea la ochiul stîng va fi diminuată pentru totdeauna) va rămîne în angrenajul echipei de competiții a lui BRM, consilier respectat și întotdeauna ascultat.

1986. Venînd spre zilele noastre, să consemnăm și cea mai recentă „minune”, cea întîmplată lui Jacques Laffite la 21 noiembrie, pe circuitul de la Brands

Hatch. Adică exact în ziua în care se pregătea să-și serbeze ce a de-a 176-a participare la un Mare Premiu (întreceri în care obținuse 6 victorii și deținea 7 recorduri de viteză), cifra cu care stabilea un record, de fapt un co-record mondial, egalîndu-l pe celebrul Graham Hill. Laffite însă, nu va mai trece de această graniță, intrînd într-un carambolaj cu Beutson și Johansson: scos din pistă, el avea să scape de sub control mașina ce rula cu aproape 200 de kilometri pe oră, lovînd parapetul metalic(?) de protecție. Mașina a devenit un morman de fiare, din care pilotul a fost extras, acesta este termenul, după 40 de minute de lucru cu 5 aparate de sudură! La spital s-a constatat că avea nu mai puțin de 8 fracturi (5 la bazin) și alte 123 de fisuri! În prezent, zice-se restabilit, declară că intenționează să-și reia activitatea ca pilot...

...Minuni, cazuri rarissime, dintr-un lung, prea lung șir de întîmplări nefericite cărora le-au căzut, le cad și vor continua să le cadă victime acești oameni de mare curaj, pentru care riscul a devenit o meserie. Iar automobilul, căci el a fost de fapt eroul nostru principal, o pasiune de nevindecat.

Sorin SATMARI

DICTIONAR

Elan:

Cerb mare, care se-ntîlnește
Pe-ndepărtate meridiane
Dar și la noi se mai găsește
Destul de des... pe stadioane.

Gol:

Din vorbe, fel de fel,
Un gînd mă poartă:
Decît să tragi în el,
Mai bine tragi în... poartă.

Halterofil:

Vezi din gesturile-i toate
Că-i un om... cu greutate.

Inele:

Două: Le doresc gimnaștii
Și logodnicii de zor,
Cinci inele: idealul
Tuturor sportivilor

Victor HILMU

INDIFERENȚĂ!

Cîteva sute de cai putere lasă indiferent pe acest măgăruș, care nici măcar nu întoarce capul să vadă cine face acel zgomot asurzitor (de motor puternic ambalat) care strică liniștea sătucului african Timbuktu, din Mali, de pe traseul rallyului Paris-Dakar.

60 DE ANI DE LA PRIMA TRAVERSARE AERIANĂ A ATLANTICULUI

● În zbor non-stop, Charles Lindbergh a parcurs 5810 km în 33 de ore și 29 minute ● Astăzi, această călătorie nu durează decât 3—4 ore

După ce a făcut primii pași în poziție verticală, omul a ridicat privirile spre albastrul necuprins al cerului, a văzut zborul păsărilor și a visat să facă la fel, după ce mai înainte, urmărind peștii în unduiala apelor, omul a învățat să înoate...

Cu multe sute, poate chiar cu mii de ani în urmă, din porunca regelui Minos, Dedal și fiul său Icar au fost închiși în faimosul Labirint din Insula Creta, acolo unde fusese aruncat și Minotaurul (monstrul cu cap de om și trup de taur, fiul reginei Pasifae, soția lui Minos). Legenda spune că din ordinul lui Minos la fiecare nouă ani atenienii îi aduceau cîte șapte băieți și fete, ca să-i devoreze. Viteazul Teseu, ajutat de Ariadna (reamintiți-vă povestea firului acesteia) a pătruns în Labirint și a ucis Monstrul. Ei bine, din Labirint se putea ieși extrem de greu, dar Dedal și Icar nu numai că au reușit, dar grație unor aripi din pene, lipite cu ceară, au izbutit să fugă din Creta. În înaltul cerului, Icar n-a ascultat sfatul tatălui său de a nu se fi înălțat prea mult, apropiindu-se de soare, astfel că din cauza căldurii, ceara aripilor s-a topit, iar el s-a prăbușit în Marea Egee, denumită în antichitate Marea Icariană! Povestea, căci este vorba doar de o poveste, a găsit zeci și zeci de „inventatori” care au căutat, cei mai mulți cu prețul vieții, să se înalțe și să zboare. Apoi, au dorit să se înalțe cît mai sus și să plutească cît mai mult.

După ce, grație corăbierilor, s-a văzut că și dincolo de apa mărilor sînt tot oameni, temerarii aerului s-au simțit tentați să străbătă distanțele care separau o țară de alta, un continent de altul. Și astfel s-a aprins dorința de a ajunge din Franța, să zicem, în Anglia, din Europa în Africa, sau din America în Europa, etc. Temeritatea n-a fost doar suficientă și unii, nu puțini, și-au aflat locul de veci pe fundul mărilor și al oceanelor. Alții însă au încercat și au reușit. Lor le dedicăm rindurile următoare:

Primul care a străbătut în zbor Canalul Minecîi, între Franța și Anglia, a fost constructorul de avioane, pilotul francez Louis Blériot (1872—1936). La 25 iulie 1909 la bordul avionului său „Blériot XI” (un monoloc, cu motor de 17 cai putere) a decolat de la Les Barraques, pe litoralul francez, și după un zbor de

36 minute și 30 secunde a aterizat, în Anglia, la Northfall Meadow, în apropiere de Dover. Zborul său a măsurat 41,8 km.

Tot un pilot francez, Roland Garros (numele său a fost dat faimoaselor terenuri de tenis de la Paris), născut în insula Reunion, la 6 octombrie 1888, mort, într-o luptă ae-

riană cu 5 Fokkere germane, la Saint Morel, în Ardeni, la 5 octombrie 1918, a efectuat la 23 septembrie 1913 primul zbor direct peste Mediterană.

El a decolat, la ora 5 și 30 minute, de la Saint-Raphaël, la est de Nisa, propunându-și să ajungă la Tunis. Cînd a văzut însă coasta Africii nu mai avea în rezervor decît vreo 10 litri de benzină și pentru a nu fi constrins să aterizeze forțat, undeva între Bizerta și Tunis, a preferat să aterizeze normal, la Bizerta, unde a fost primit sîrbătorește. A doua zi, cu plinul făcut, Garros și-a continuat zborul pînă la Tunis unde a avut loc primirea oficială.

Zborul peste Mediterană l-a efectuat la bordul unui monoplan, monoloc „Morano-Saulnier”.

Atlanticul, din America în Europa a fost trecut pentru prima oară de aviatorul american Charles Lindbergh. Despre această epocală ispravă, de la realizarea căreia s-au implinit, în 1987, 60 de ani, vom relata în continuare.

Tot Atlanticul, dar de la Est la Vest, a fost trecut, la 12 aprilie 1928, de un echipaj alcătuit din piloții germani Hermann Köhl (1888—1938), Günther von Hünefeld (1892—1929) și colonelul James C. Fitzmaurice (1898—1965)

care era comandantul forțelor aeriene irlandeze. La bordul lui „Bremen”, un avion Junkers W 33, ei au decolat din Irlanda și după un zbor de 36 ore și 2 minute au aterizat pe insula Greenly, lângă Terra Nova, în Canada.

Folosindu-se de un hidroavion Dornier Wal D 1422 aviatorul german Wolfgang von Gronau (1893—1977) a decolat din Norvegia, de la stațiunea Roald Amundsen, a survolat Islanda, Groenlanda, Canada pentru a ajunge în America, la 26 august 1930, în rada portului american New York.

În sfârșit, și un record mai recent: cele mai multe „călătorii” transatlantice le-a realizat inginerul de zbor James M. Wintson, de la compania British Airways, care în perioada 10 mai 1947 — 14 decembrie 1978 a efectuat 1277 de traversări, într-un sens și celălalt, ceea ce au însemnat 20.100 ore de zbor!

Zilele de 20 și 21 mai ale anului 1927 au marcat o pagină glorioasă în istoria aviației mondiale. S-au împlinit deci 60 de ani de când a fost realizată traversarea, non-stop, a Atlanticului, de la Vest la Est, mai precis din Statele Unite în Franța. Autorul ei a fost aviatorul american Charles A. Lindbergh.

Trebuie să arătăm însă că mai vechea dorință a traversării Atlanticului a fost realizată — parțial —, în iunie 1919 de către piloții britanici căpitanul John Alcock și locotenentul Arthur Whitten Brown. La bordul unui bimotor „Wickers-Vid” ei au decolat la 14 iunie, de lângă St. John's din Newfoundland (Terra Nova), însulă a Canadei. După un zbor cu destule peripeții, desfășurat în condiții atmosferice foarte proaste, la 16 ore și 20 minute de la decolare ei au aterizat, avariind avionul, la Clifden, pe coasta irlandeză. Acesta a fost socotit ca primul zbor executat fără escală din Terra Nova în Irlanda, adică de pe o insulă a continentului american pe o insulă a continentului european!

Au mai fost încă și alte tentative, dar neizbutite...

Dar traversarea Atlanticului a continuat să infierbeze mințile multor aviatori, tentați poate mai puțin de cei 2.500 dolari care erau oferiți ca premiu și mai mult de gloria de a inaugura o nouă rută în istoria aviației. În acea perioadă, cercurile aviatice vorbeau cu tot mai multă insistență despre un tânăr pilot, foarte dotat pentru zbor, excelent în acrobația aeriană, ambițios și plin de îndrăzneală, bun parașutist. El era, ceea ce se cheamă, pilot profesionist, fiind angajat al unei compa-

nii aviatice care efectua curse postale, pe lungi distanțe, între New York și diferite localități americane. Se numea Charles A. Lindbergh și deși nu avea decât 25 de ani, se bucura de reputația unui aviator consacrat și nu doar atât, ci și de aceea a unui bun sportiv. De altfel, la vârsta de 18 ani, Lindbergh stabilise un record mondial la motociclism, străbătând în decursul a 24 de ore distanța de peste 2.000 km, dintre Chicago și Louisville.

Charles Lindbergh s-a născut la 4 februarie 1902, în marele oraș industrial Detroit, din statul Michigan, din părinți de origine suedeză care emigraseră în Statele Unite, la sfârșitul secolului trecut. Charles era un îndrăgostit de tehnică, de motoare. Din acest motiv a urmat cursurile la „Force School” din Washington și mai apoi pe acelea ale Universității tehnice din Wisconsin.

În 1912, pe când avea 10 ani, micul Charles a asistat la un miting aviatice în capitala Statelor Unite, care l-a reprezentat, în fond, primul contact al acestuia cu aviația. El s-a arătat atât de încântat de tot ceea ce văzuse, îndeosebi de măiestria piloților, încât din acel moment n-a mai avut vreun alt gând decât acela de a deveni și el aviator. Au fost necesare rugăminți peste rugăminți, tot felul de insistențe pentru a putea înfringe rezistența părinților, care nu prea vedeau cu ochi buni această cerere, avându-se în vedere că, în pe-

rioadă aceea, gradul de pericolozitate al acestei îndeletniciri era foarte mare, avioanele prezentind un mare risc. Dar, până la urmă, Charles a reușit biruitor și în 1922 visul său a devenit realitate. În acel an s-a înscris la școala de aviație din Washington, ca elev făcând dovada unor calități deosebite, pe fondul unei mari temerități, care nu trebuie însă nici o clipă confundată cu nesăbuința!

După doi ani de studii aviatice, de tot felul de zboruri, de zi și de noapte, în condiții dintre cele mai diferite, după sute de decolări și aterizări, Charles Lindbergh a obținut brevetul de pilot. În cei trei ani care au urmat el a făcut curse, zi de zi pe distanțe lungi, căpătând astfel o mare experiență de zburător, ceea ce avea să conteze enorm în realizarea zborului vieții sale. Și atunci a început să-l obsedeze doborârea unor recorduri mondiale aviatice, spre care tindeau majoritatea piloților vremii. Dar Charles visa să realizeze ceva deosebit, dacă s-ar fi putut, ceva așa care să facă epocă. Și atunci, într-o noapte de neșomn, s-a gândit la posibilitatea de a trece în zbor, ceea ce nimeni nu făcuse încă, din America în Europa, peste Atlanticul cel plin de primejdii. A început să studieze variante de trasee, să se gindească tot mai serios la acest voiaj, la ceea ce-i este necesar pentru acesta. O dată hotărârea luată, nimeni și nimic nu l-au mai putut

abate de la realizarea țelului său.

Dar Lindbergh trebuia să se grăbească, deoarece și alți aviatori, francezii Nungesser și Colli sau americanii Byrd — cel care a zburat peste Polul Nord — și Chamberlain ar fi vrut și ei să încerce o traversare a Atlanticului.

Tot mai presat de timp, Lindbergh și-a definitivat repede itinerarul, ocupându-se îndeaproape de pregătirea minuțioasă a mașinii sale de zburat, a celorlalte detalii. Aeroplanul, un avion monoloc, cu aripă deasupra fuselajului, un „Wright-Whirlwind-J.C.5”, cu motor în stea, cu răcire cu aer, avind o forță de 200 cai putere, a fost construit la întreprinderea „Ryan” din San Diego-California.

Cu acest avion, pe care l-a denumit „Spirit of St. Louis”, cu puține zile înainte de start, Lindbergh a efectuat o cursă de antrenament, lungă de câteva mii de kilometri, în timpul căruia aparatul s-a comportat ireproșabil. Se chema că acum totul este gata. „Sînt bine antrenat, spune el, iar aparatul se prezintă excelent — așa că pot porni la drum”.

Cum tentativa pe care urma, s-o facă se bucura, firește, de o mare popularitate, ziarele prezentind cotidian ample reportaje, opinia publică n-a rămas indiferentă, comentînd-o în fel și chip. Adevărul este că lumea se împărțise practic în două tabere: cea care credea în reușita lui Lindbergh și o alta care nu-i vedea nici un fel de sorți de izbîndă. În memoriile sale el scria: „Unii mă considerau ca pe un zburător nebun,

pentru că-mi propusesem să realizez o astfel de încercare. Ba, mai mult, se spunea despre mine, că voi fi un om pierdut, că este păcat, și cite și mai cite”.

Dar nimic nu l-a făcut să se îndoiască, măcar o clipă, de reușita acesteia. De aceea nu mai prididea să facă toate cite erau necesare, trăluind din zori și pînă tîrziu în noapte, pentru ca ziua următoare s-o i-a din nou de la capăt. În sala hărților a studiat traseul pînă în cele mai mici amănunte și a optat pentru varianta: New York-Noua Anglie-Noua Scoție-Terra Nova-Atlanticul de Nord-Anglia-Franța (în fapt, Parisul)! Socotind că ar putea realiza o viteză medie orară de 170 km, dacă totul ar fi decurs normal de-a lungul celor cca 5800 km, însemna că ar fi avut nevoie de 33 ore de zbor!

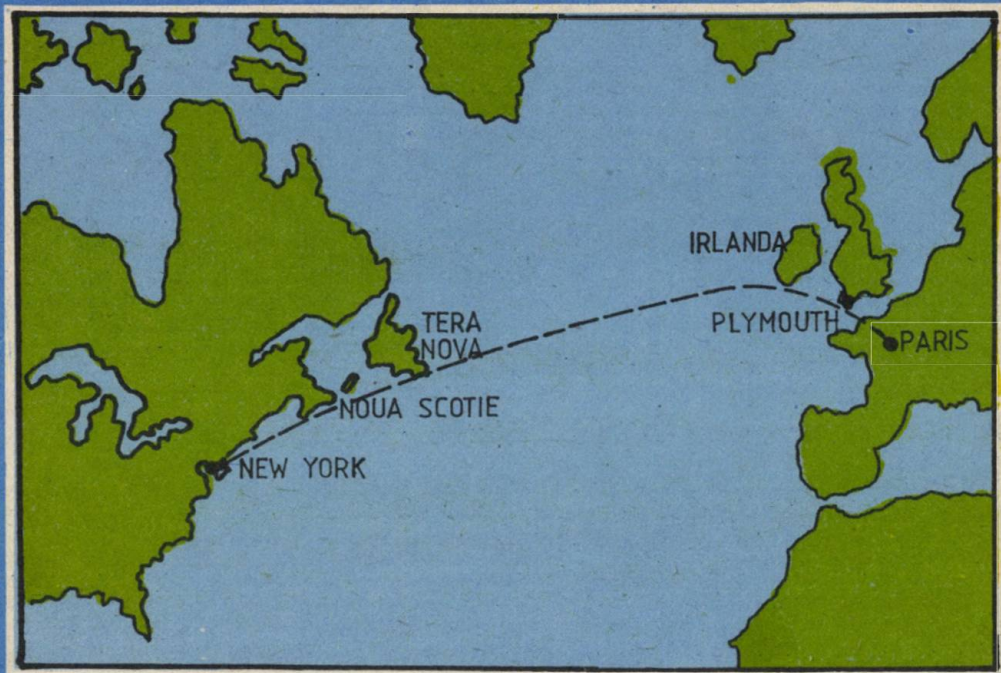
În mod firesc, în zilele care au precedat decolarea, emoțiile tuturor, mai ales ale celor implicați într-un fel sau altul în această aventură, atinseseră paroxismul. Și cît ar fi dorit să se țină tare, pînă și Lindbergh începuse să fie copleșit de emoții, de o anumită stare de neliniște, mai ales că, culmea ghinionului, buletinele meteo anunțau timp nefavorabil în zona Atlanticului, astfel că plecarea a trebuit să fie amînată, și încă de cîteva ori.

„Două nopți n-am închis ochii deloc, se confesa el mecanicilor. În a treia zi, ca să mă mai relaxez un pic, m-am dus la un spectacol. Dar n-am putut să-l urmăresc pînă la capăt, deoarece, cînd mă așteptam mai

puțin, am primit vestea că vremea s-a îmbunătățit în Atlantic. Era în seara zilei de 19 mai și pe loc am decis s-o pornesc la drum”.

Chiar de la teatru, Lindbergh a telefonat la aeroport cerind să-i fie scos avionul din hangar și pregătit de decolare. Dar stupoare, de la aerodromul „Curtis-Field” i s-a comunicat că decolarea este imposibilă; deoarece, din cauza ploilor căzute în ultimele zile, pista (care nu era betonată ca cele de astăzi) era foarte moale. Din acest motiv „Spirit of St. Louis” a trebuit să fie transferat pe un alt aerodrom new yorkez, la „Roosevelt-Field”, care avea o pistă cu un gazon mai bun, care se prezenta, oricum, în condiții mai acceptabile, pentru un avion încărcat la maximum. Dar nici în noaptea aceea, de veritabil coșmar, Lindbergh nu a putut dormi, așa că la 7 dimineața a fost prezent la aerodrom, cu cearcane în jurul ochilor, destul de obosit și mai ales tracasat de atîta neșansă. Văzîndu-l în ce stare se află, apropiații săi l-au sfătuit să mai amîne plecarea, încă o dată, ca să se poată odihni măcar cîteva ore. Dar Lindbergh a fost categoric: „Nu. Plec chiar acum!”.

A mai făcut o ultimă trecere în revistă a celor trebuincioase zborului acesta în necunoscut. A controlat rezervorul de benzină — era plin ochi. Ba mai mult, în canistre mai avea o rezervă de 1400 litri. Și-a cercetat harta de zbor — era la locul ei. A făcut o revizie întregii aparaturi (busolă, altimetru, vitezometru, giroorizont, indicatorul de viraje,

etc) — totul era în perfectă regulă. A privit și în cutia de scule — erau acolo un ciocan și un mic fierăstrău, de care s-ar fi folosit dacă manșa, cablurile, conductele sau chiar aripa ar fi prins crustă de gheață, consecință a fenomenului de givraj, atât de periculos. În fine și-a verificat și hrana pentru drum: citeva cutii de conserve, sandvișuri, mici bidoane cu apă și un termos cu cafea fierbinte.

20

mai, ora 7.40. Mecanicii fac să se invitească elicea și în clipa următoare pornirii motorului, întregul avion este învăluit într-un nor de fum argintiu. Își lasă citeva minute motorul să toarcă liniștit, după care Lindbergh accelerează, sporindu-i turația. Încearcă din nou manșa și palonierul verifică totul cu o ultimă privire. Gatal Ridică pumnul drept, cu degetul arătător în sus și strigă mecanicilor să-l scoată „opritoarele” de la roți. Era ora 7.52 (ora New York-ului) când aparatul a început să ruleze greoi, dar din ce în ce mai repede. Decolarea a fost destul de grea, atât din cauza gării, apei ud, cât și faptului că avionul avea o încărcătură considerabilă. După două minute de rulare, care păreau a nu se mai termina, avionul s-a desprins de pământ și a început să se înalțe treind cu puțin peste firele telefonice și electrice din preajma aeroportului. În acele clipe, încărcate de emoție, pe Lindbergh îl obsedau cuvintele unor, șoptite ce este drept, dar pe care el le auzise totuși, că „acest zbor îl va condamnă la moarte”. Dar optimismul său n-avea margini: „Dacă ajung la Paris, voi fi grațiat!”.

Acest zbor epocal, amănuntele lui, furnizate de înesă Charles A. Lindbergh, de altfel singurul martor al întregii povești, relatate de întreaga presă mondială, în zeci de limbi, a făcut desigur și obiectul unor lucrări speciale, cum este și „Zborul celebru” a inginerului român Constantin Gheorghiu.

Pînă în Noua Scoție, pe o distanță de aproape 500 km, avionul a zburat învăluit într-o ceață atât de deasă încît pilotul nu vedea absolut nimic. Zbura doar la cițiva metri deasupra solului... Au urmat ploii torrențiale care l-au udat bine. Aproape de paralela 50, cînd a început propriu-zis să traverseze Atlanticul, a trecut deasupra unor munți de gheață care emanau un frig îngrozitor. Erau aisberguri... Cu riscul de a consuma ceva mai multă benzină Lindbergh a urcat pînă la 3000 m, dar și acolo era foarte frig, și în plus un iminent pericol de givraj. De aceea a coborît din nou... După încă

două ore de zbor (trecuseră 11 de la decolare) privirilor lui Lindbergh i s-a înfățișat un peisaj feeric, de o frumusețe unică: răsăritul de soare în timpul nopților albe ale Nordului. Apoi, a început să se mai încălzească, dar oboseala își arăta „colții”. Privirea i s-a cam împăienjenit, iar pleoapele cătau să se unească. Lindbergh a tras o dușcă zdăvănă de apă, apoi cu restul din bidon și-a spălat fața. A simțit cum, pur și simplu, reînvie. Pentru a-și alunga plictiseala singurătății, a început să se gîndească la cite celea, și-a amintit de multe momente plăcute și a început să se joace cu niște bețe de chibrit. Trecuseră 17 ore de zbor. Și-a coborît avionul pînă la 30 de metri de valurile înspumate ale Oceanului. Pe luciul apei a zărit fel de fel de vapoare și ambarcațiuni pescărești. Le-a făcut cu mîna și a strigat, cit îl ținea gura: „Unde mă alu?” Evident, n-a primit nici un răspuns, căci nimeni nu-l auzise. Dar întrebarea îi stăruia, sfredelitoare, în minte. Într-adevăr, unde se afla? Spre Irlanda? Poate spre Anglia? Poate spre Franța sau chiar spre Spania? În afara vapoarelor și a ambarcațiunilor pescărești, nimic altceva decît apă; nici un fel de alt semn. Lindbergh a privit din nou busola, pentru, poate, a-mia oară sau, cine știe, pentru a zecea mîia oară. Dacă aceasta funcționa corect însemna că se afla pe drumul cel bun, spre Irlanda.

Calculînd după numărul orelor de zbor și al kilometrilor parcurși Lindbergh a ajuns la concluzia că se afla nu departe de pămîntul, pe care încă nu-l vedea, dar pe care îl simțea a fi pe aproape. N-a trecut mult și a văzut, la orizont, dunga neagră a pămîntului. A survolat Irlanda, apoi a trecut peste Anglia, s-a îndreptat spre Plymouth și Marea Minecii către Franța. A trecut deasupra Cherbourg-ului îndreptîndu-se spre ținta călătoriei sale: Parisul. De aici, oricum, nu mai avea mult... Către ora 22, după fusul orar al Europei apusene, a văzut luminile Parisului și, în fericirea sa care-i copleșise întreaga ființă, abia atunci a înțeles de ce capitala Franței era denumită și „Orașul lumină”. Dar dintr-o dată o mare neliniște îl cuprinsese: oare unde se afla aeroportul Le Bourget spre care trebuia să se îndrepte și unde ar fi trebuit să aterizeze?... A văzut în noapte acel uriaș de oțel, care era Turnul Eiffel, s-a rotit în jurul lui, și și-a dat seama că „Le Bourget” nu poate fi prea departe, undeva la Nord. Și-a sporit atenția și a descoperit hangarele luminate feeric ale aerodromului, apoi și pista de aterizare. La ora 22.21 (GMT) „Spirit of St. Louis” atînsese în sfîrșit pămîntul, a mai rulat un pic,

apoi a oprit motorul. Și deodată liniște. Dar nu pentru multă vreme: căci aplauze și urale frenetice îi ajunseră la urechi. Erau cei care veniseră special să-l aștepte. Charles închise ochii, citeva clipe și-și lipi capul de carlinga avionului. O toropeală plăcută îl cuprinsese. Ar fi vrut să doarmă un pic, chiar acolo în carlinga în care petrecuse atîtea ore. Dar oare cite ore făcuse de la New York pînă aici, la Paris? Acum nu le putea face socoteala, așa că a renunțat pentru moment. Și-a făcut vînt și a coborît din avion. Picioarele-i tremurau ușor, ca de altfel întreg corpul, dar Lindbergh a făcut un efort pentru a-și opri tremurul. Cînd au venit primii dintre cei care-l așteptaseră mai multe ore, nu știa cui să-i întindă mîinile mai întîi, să răspundă întrebărilor care-l „bombarneau” din toate direcțiile. În timp ce „Spirit of St. Louis” a fost dus într-un hangar, Charles Lindbergh s-a lăsat complet la bunul plac al oficialităților, care l-au condus într-un salon al aeroportului. Atunci a aflat că periplul său reușise pe de-a întregul și că izbuzise să realizeze, cu un monomotor, atît recordul mondial de distanță — 5810 km non-stop, cit și de durată — 33 ore și 29 minute!

Ciocnînd cupa de șampanie care-i fusese oferită, Lindbergh a spus: „Trăiesc cea mai frumoasă zi din viața mea, deși sint cîmplit de oboseală”.

La puține minute după aterizare, vestea aceasta a fost transmisă prin telegraf, radio și telefon în întreaga lume. Izbînda sa a avut un amplu ecou internațional. Au urmat 10 ani de vis, timp în care Lindbergh a făcut, pur și simplu, ocolul pămîntului fiind invitat de onoare în zeci și zeci de țări, sărbătorit ca un mare erou al aerului împreună cu soția sa Anne, la sfîrșitul lunii august, în 1938. Charles Lindbergh a aterizat și pe un aerodrom românesc, la Someșeni, lînga Cluj. Era invitat de renumitul medic român, profesorul universitar dr. Iuliu Hațieganu, pe atunci și președinte al clubului sportiv Universitatea. În marele oraș românesc de pe Someș, soții Lindbergh au petrecut citeva zile frumoase, în mijlocul unor adevărați prieteni. Evident, pentru că nici nu s-ar fi putut altfel, au venit ziaristi din mai toate marile orașe ale țării. Cu prilejul unei conferințe de presă, Lindbergh a declarat că de-a lungul anilor cunoscuse bine și doi iluștri piloți români, pe faimosul Gheorghe Bănculescu (cel care de pe urma unui accident a umblat și a zburat cu proteze la ambele picioare!) și pe Alexandru Papană. Pe primul îl cunoscuse în Franța, la uzina de avioane Potez, unde acesta era... pi-

lot de incercare, iar la Papană, un mare polisportiv (era doar și campion mondial la bob și as al automobilismului), apreciasse marea-i virtuo-zitate și temeritate în acrobațiile aeriene.

În pofida onorurilor care i se aduceau pretutindeni, Lindbergh avea însă o durere cumplită care-i sfi-șiase sufletul și care-l împiedica să mai savureze deliciile vieții. La 10 ani de la epocala traversare a Atlanti-cului, un gangster i-a răpit unicul copil. Un anume Hauptmann, din imigrația germană, a pătruns în lo-

cuița lui Lindbergh, prin fereastra deschisă a dormitorului, a furat co-pilul, după care, pentru răscumpă-rare, a cerut suma de un milion de dolari. Lindbergh n-a vrut să nego-cieze cu un asemenea bandit, cu atât mai mult cu cât nici nu avea o astfel de sumă exorbitantă. Hauptmann crezuse că, în fapt, premiul oferit lui Lindbergh pentru traversarea Atlanti-cului fusese cu mult mai mare, când, în realitate, el nu fusese decît de 25 000 dolari. Drept consecință, într-o bună dimineață Lindbergh a găsit, în fața casei, cadavrul copilu-

lui. Pînă la urmă poliția l-a arestat pe acest Hauptmann, care deși nu și-a recunoscut vina, a fost osîndit la moarte pe scaunul electric. Palidă satisfacție însă pentru soții Lindbergh, atît de crunt loviți sufletește!...

* * *

Și cînd te gîndești că astăzi, la bordul unui modern, să zicem „Con-corde” această călătorie nu durează decît 3—4 ore, iar miine, cu sigu-ranță, nici atîta...

Ion OCHSENFELD

Septembrie. O invitație telefonică. Trei parașuțiști urmează să sărbătorească pe aerodromul sportiv București-Clinceni lansarea nr. 3000 printr-un salt demonstrativ, bineînțeles, de la 3000 m. Un teanc de fotografii, adunate în timp, răstoite cu nostalgie în clipe de răgaz. Și propunerea colegiului de redacție, care, alcătuiind sumarul almanahului, a socotit interesantă descrierea unui salt cu parașuta.

Subiectul în sine a „născut” mii de volume și este departe de a fi epuizat. Să pornim, firesc, de la „obiect”. Deci, **ce este parașuta?** Un mijloc de locomoție folosit pentru parcurgerea în bune condiții a traseului navă aeriană-pământ. Navă aeriană, deoarece, la începutul secolului, primele salturi au fost efectuate din baloane de către aerostieri. Aeronavele mai ușoare decât aerul stăpîneau cerul. Avioanele au apărut cîțiva ani mai târziu dar (ne mirăm noi astăzi) piloții nu aveau în dotare acest mijloc de salvare. Explicația? Impactul primei conflagrații mondiale asupra aviației, atunci născută. Mințile înguste ale militarilor belicoși (care și-au permis cu cinism să prăpădească pe cîmpurile de luptă milioane de vieți) nu admiteau existența parașutelor la bord, cu toate că respectivii „moș Teacă” în viața lor nu se desprinseseră măcar un metru de la sol. Motivînd că ele oferă piloților posibilitatea abandonării misiunii, învinuiau anticipat de lășitate oameni care riscău în primul rînd doar urcîndu-se în cabina rudimentarelor avioane din acea epocă. Cum „terestrii” hotărău destinele aviației, a prevalat punctul lor de vedere și mii de piloți de valoare au plătit cu viața, jertfe inutile și dureroase. Poate, avînd parașută în dotare, **Roland Garros**, învingătorul Mediteranei, unul dintre așii aviației de vînătoare, n-ar fi pierit doar cu cîteva zile înaintea încetării ostilităților. Și nu numai el. Pacea a impus o schimbare de concepții radicală și de atunci parașuta i-a însoțit în permanență pe zburători.

S-a constatat apoi că omul poate ajunge, cu ajutorul ei, rapid și sigur, în locuri inaccesibile altor mijloace. Sportul, care reflectă de fapt preocupările noastre și acțiunile de zi cu zi, a găsit îndată o corespondență pe plan competițional: **probele de aterizare la punct fix**. Tendința firească spre autodepășire a condus la **salturile de la altitudine**. Căderea liberă, cu parașuta nedeschisă, presupunea pilotarea corpului: au apărut **probele de acrobație**. Viraje și loopinguri. Întîi individual. În ultimii ani, și în grup. Grupuri din ce în mai mari. Chiar depășind o sută. Cu exerciții dinainte stabilite, riguros observate, înregistrate pe video, notate, punctate. Viitorul ne va oferi, cu certitudine, evoluții noi.

Nici parașuta nu a rămas la forma inițială. Elementele de bază sînt aceleași însă, de la calota sferică, imagine clasică astăzi, la dreptunghiul ușor curbat, cu calități de aripă, a fost totuși un drum! În fapt, din nou, ce este o parașută? S-o „împărțim pe bucăți”, pentru a le afla rostul. Întîi înveți din ce se compune și după aceea „modul de întrebuintare”. Prima, **voalura**. Adică suprafața portantă. Spectaculos de vizibilă, mai ales cînd este alcătuită din panouri divers colorate. Cîțiva zeci de metri pătrați, care asigură plutirea, între 50 și 100, după model și destinație. Există parașute de scaun, pentru piloți, de spate și de abdomen (rezerva) pentru parașuțiști, precum și unele mai mari cu ajutorul cărora se transportă materiale (autovehicule de exemplu). Tesătură ușoară, densă, din fire rezistente. Urmează

sistemul de legături: **suspantele**.

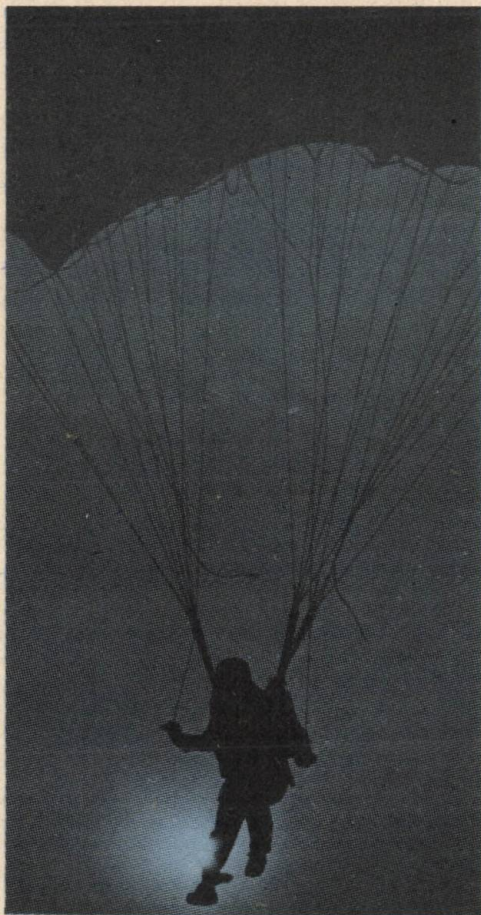
Un fel de frînghii subțiri, unind bordul voalului cu chingile care cuprind corpul parașutistului. Acestea se îmbină într-un **dispozitiv de acroșare**. Alt mecanism acționează deschiderea și cuprinde: **minerul comenzii, cablul și elasticele** care asigură desfacerea întregului „ambalaj”. În ultimii ani, de cablu a fost atașat un aparat cu dublu mecanism (ceasornic și altimetru). Intră în acțiune după timpul sau înălțimea prestabilite, atunci cînd parașutistul nu deschide el. Acestea, plus alte cîteva „mărunțișuri”, se află, majoritatea, în interiorul, iar cîteva pe exteriorul sacului parașutei. Condiția, necesară și suficientă, la fel ca și în matematică, impune să se afle la locul lor și să funcționeze ireproșabil.

Apropo de funcționare. Nu o dată am fost întrebat. „**Și dacă nu se deschide?** Un singur răspuns: „**Nu se poate să nu se deschidă!**” Orice parașută corect pliată se deschide. Controlul însă trebuie să fie efectuat cu conștiințiozitate.

Și a urmat întotdeauna a doua întrebare: „**Ce simți cînd părăsești avionul?**” „**Aer cald, cu miros de benzină arsă!**” Chiar și cei care au guturai simt. „**Nu, serios, atunci, prima dată?**” „**O smucitură zdravănă!**” De ce înfrumusețăm inutil realitatea. Era în 1960. Pentru brevetare se folosea primul tip de parașute AV. Nu tu husă, nu tu parașută extractoare. Deschidere instantanee, șoc puternic, dar 200 la sută siguranță. N-au dat niciodată vreun eveniment de zbor. Ideale pentru începători. La cablul comenzii de deschidere au atașat (în paralel) un cordon de 4 m, cu un cîrlig la capăt. Acesta se prinde în interiorul avionului, cînd s-a întins, comanda este acționată automat. De aici și denumirea de lansare automată. Noi îi mai spunem și „la frînghiuță” pentru că 4 m par într-adevăr o nimica toată. De fapt, de abia ai „pășit” afară și te-ai îndepărtat puțin de fuselaj, că auzi pocnetul sec al voalului care s-a deschis iar în umeri simți o „frînă” bruscă. Da, dar și o imensă bucurie. Să nu uităm, este vorba de începători.

Lansările comandate, cu deschiderea ordonată de „beneficiar”, presupun o parașută mai evoluată. Există multe tipuri și ar fi greu de înțocmit o listă completă. Au în primul rînd o parașută extractoare de aproximativ un metru pătrat. Cînd sacul (asemenea unui plic) se desface, ea iese prima și întinde în lungime întreaga voalură, aflată încă în husă. Un fel de teacă, cu cîteva buzunăreșe în exterior. În cădere, datorită vitezei, buzunăreșele prind aer și husa este trasă în sus, eliberînd voalura care se deschide progresiv. Bineînțeles, totul se produce rapid, dar nu instantaneu. Deci, fără smucituri brutale. Cele mai moderne parașute au, în locul extractoarei, o stabilizatoare. Ca dimensiune se aseamănă, dar au altă sarcină de îndeplinit. Îl aduc pe parașutist într-o poziție corectă înainte de deschidere. Progresăm...

„**Ți-a fost frică prima dată?**” „**Nu!**” Pentru că habar n-aveam despre ce era vorba. A doua oară însă... să nu mai discutăm. Am întîlnit nu o dată titluri de genul „**Parașutismul, școală a curajului**”. Aceasta s-o creadă ce-i care le-au scris. Curajul îl ai sau nu îl ai. Nu se învață la nici o școală. De multe ori ești curajos fără să vrei. „**Parașutismul — sport al stăpînirii de si-**

ne”. Da! Pentru că teama, absolut omenească, o are și cel cu o lansare la activ și cel cu cîteva mii. Oricît ai fi de hîrșit, ea există. Depinde de felul cum ți-o stăpînești. Normal, nimeni nu făcea caz de vitejie dar acolo, sus, înainte de lansare, fiecare dintre noi avea un „stil” aparte. Unii erau exuberanți, alții gînditori sau deosebit de preocupați. După temperament. În realitate nu era decît o chestiune de voință. Să știi cum s-o pui în valoare. Atît. Și sînt numeroși cei care demonstrează aceasta printr-un bogat palmares.

Precum o fac și cei trei care și-au sărbătorit de curînd saltul nr. 3000. **Maria Iordănescu** (brevetată în 1960), maestră a sportului, recordmană mondială și multiplă campioană națională, funcționară, azi instructor (antrenor). De altfel **Maricica** este prima noastră parașutistă care a „sărit” peste această cifră. **Florin Leca** și **Gheorghe Dima**, maeștri ai sportului, instructori (și ei cu două decenii de activitate pe aerodrom) au însoțit-o în saltul jubiliar. Grupul cu 3000 la activ este însă restrîns. Lider, **Ion Roșu**, 4332. Este urmat de **Ilie Neagu**, **Ion Bucurescu**, **Vasile Mihanciu**, care, toți, se apropie de 4000. Ilie, are, de fapt, mult mai multe lansări. Prietenii sînt chiar necăjiți că nu și-a ținut evidența la zi. Performanța e a lui, dar nouă ne pare rău că nu-i este și atestată.

A fost dat ca parașutistul român cel mai talentat dintotdeauna să nu țină prea mult la număratoarele, ci la saltul în sine. Și aici s-a întrecut. Mai bine spus se întreacă, pentru că și azi, în calitate de eseior, contribuie în mod direct la crearea și testarea noilor modele. Nici nu se putea găsi altul mai bun deoarece pe lângă talent, pricepere, abnegație pune și suflet. Și nu este puțin.

O altă întrebare pe care am auzit-o mereu: „De ce sari?” „Păi, ce îți rămâne de făcut când instructorul deschide ușa și spune: „Jos cei fără bilete!” Lăsând gluma de-o parte ca să-ți dovedești că poți face așa ceva, ceva nu prea la îndemână. La început. Pe urmă apare obișnuința, deoarece și aici există obișnuință. Te-ai acomodat și pricepi cam ce se întâmplă. Cred că pe la a zecea lansare comandată am simțit bucuria de a plana, conștient de splendoarea peisajului aflat la câteva sute de metri mai jos. Poate unii au aflat-o mai devreme. E meritul lor. Oricum, o dată „dedulcit”, contînui. Te pot opri medicii. Și o fac. Nici nu s-ar putea altfel. Parașutismul cere o sănătate perfectă, din toate punctele de vedere.

„Dar în aer cum e?” Când răspunzi „normal” aceia care n-au fost pe acolo privesc cu neîncredere. Totuși așa este. Firesc, solul îl vezi din alt unghi, dar aerul e aer oriunde și, de fapt, ai treabă, ești teribil de ocupat. În primul rînd trebuie să-ți pilotezi corpul în timpul căderii libere pentru a putea deschide într-o poziție corectă. Dacă n-o faci și de exemplu „vii” pe spate, riști să te miri văzînd cum îți țînește printre picioare voalura cînd dai comanda de deschidere. Că te dă peste cap nu-i grav dar te mai „sterge” vreo suspantă, așa, în tăcere, și „frige” nu glumă. Apoi pilotezi parașuta și în final aterizezi. Dacă-și închipea cineva că stai atîrnat se înșală amarnic. Muncești de curg apele de pe tine.

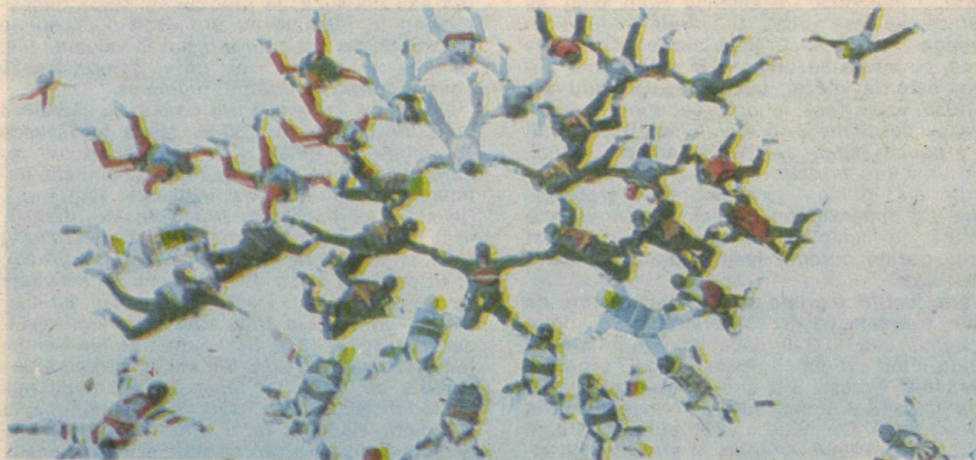
„Totuși au existat și accidente!” auzi de la cei care, neapărat, vor să te convingă că practici un sport periculos. „Da! Cine nu respectă regulile jocului plătește!” Se știe, indisciplina se pedepsește în toate domeniile. Aici însă sancțiunea este aspră și definitivă. Plierea în corectă a parașutei? Indisciplina tehnică. Control neglijent, superficial, nerespectarea altitudinii stabilite pentru deschiderea parașutei? Indisciplina morală. Din fericire, cazurile

sînt rare. De ce să nu fim sinceri și să nu recunoaștem că pe șosele indisciplina dă un procent considerabil mai mare de evenimente nefericite, dar acestea nu ne emoționează precum cele petrecute în aer? Oricum, măsurile pentru depistarea și prevenirea abaterilor sînt stricte. Altfel nici n-ar fi posibilă o activitate cit de cit organizată și eficientă. Chiar și teribiliștii (există și aici, ca de altfel oriunde) n-au încotro și se supun. În definitiv este spre binele lor.

Sînt parașuțiștii oameni deosebiți? De ce ar fi? Sigur, fiecare are convingerea că înfăptuiește un act nu la îndemîna oricui. Și este omenie să fie satisfăcut. Ba chiar mindru de aceasta. În rest, sînt ființe obișnuite, dar cu sufletul mereu tînr. Și cu simțul umorului. O vorbă de duh la momentul potrivit nu dăunează. Dimpotrivă, dă roade excelente într-o treabă a naibii de serioasă. Nu mai țin minte dacă rideam cînd ne spunea instructorul: „Jos, că n-aveți bilete!” Dar ce imbulzeală era la ușa...

Dinu COSTESCU

ZBORUL — UN VIS PENTRU TOATĂ VIAȚA

Cea mai veche și cea mai statornică dorință a lui Arpad Kiss a fost să zboare, să se poată desprinde încet de pământ și să plutească, să planeze deasupra norilor, să se rotească în aer, să nu-și simtă greutatea trupului, să fie „liber ca pasărea cerului”. Vis, de copil, ne vine să spu-

nem. Toți visăm, la o anumită vîrstă să plutim printre stele, să ne crească aripi și să atingem înălțimi de neatinse. Toți visăm și acest vis durează mai mult sau mai puțin și, mai târziu, cînd ne „maturizăm”, cînd ne dăm seama de naivitatea dorinței noastre de copil, aproape că ne rușinăm. Arpad Kiss a rămas, însă, credincios acestei mari dorințe. Să zboare, să străbata

aerul. La 15 ani și-a împlinit acest vis la școala de planorism de la Cluj-Napoca, unde și-a obținut brevetul de pilot, iar mai târziu pe acela de instructor de zbor. În acest domeniu a obținut și insigne C de argint pe care Federația Aeronautică Internațională o acordă în urma efectuării a cinci ore de zbor, a unei distanțe de 50 km și a unui cîștig de înălțime de 1000 de metri. Cu planorul, evident: A devenit, la șaptesprezece ani, parașutist și, mai apoi, instructor de parașutism. S-a mutat la Arad, dar acolo nu exista un Aeroclub. A pus și el umărul și s-a înființat, astfel, Aeroclubul Traian Vuia. Nu s-a mulțumit cu atât și, cînd a văzut, într-o revistă străină, fotografia, din profil, a unui deltaplan, și-a spus că trebuie să construiască și el unul, neapărat. L-a construit, și primul zbor a fost foarte slab. Zice Arpad Kiss, „ar trebui să înflorească puțin și să-l descriu ca pe ceva nemaipomenit, dar eu nu știu să înfloresc și voi spune așa cum a fost, că m-am umplut de julturi, în revista aceea nu era scris și cum se manevrează, am ajuns în mărăciș, luașem înălțime cam de două palme. Esențial a fost că zburasem. Era în mai, 1974, pe unul din dealurile Podgoriei Aradului. A înființat apoi, un AeroDeltaClub, primul de acest fel în țara noastră. Numărul celor pe care i-a învățat apoi să facă „primii pași” în aer, cu deltaplanul pe umeri, trece de două sute. Unii mai recunosc acest fapt, alții nu. „În orice caz, zice Arpad Kiss, nici unul dintre cei care au învățat tehnica zborului de la mine nu s-a accidentat, singurul am fost eu, m-a tractat cineva cu o ma-

Nu, nu este un trucaj fotografic! Ceea ce se vede este chiar luna

sină și am reușit să-mi rup călcîiul, credeam că nu voi mai umbla ca lumea, dărmite să zbor”. Dorința de a deschide noi căi în fața celor dornici să zboare l-a făcut pe Arpad Kiss să proiecteze (primul) și să realizeze (al doilea), prin eforturi financiare proprii, un moto-deltaplan, în 1981. A zburat și cu acesta, și tot nu s-a arătat mulțumit. Și rul aparatelor de zbor purtînd marca A.K. trebuia să continue. Acum are în lucru, foarte aproape de momentul cînd va efectua probele practice, un avion ultrașor, tip Canard (rață), cu un singur loc, cu profundorul în fața, ceea ce înseamnă că aparatul nu se angajează, nu intră în vrie, la o manevră neinde-

minatică sau neatență. Acest avion își va dovedi marea utilitate și va deveni un sprijin real, un aliat de nădejde atât în aviația civilă, cât și în cea utilitară. Cam aceasta ar fi o sumară, extrem de sumară fișă biografică și tehnică a lui Arpad Kiss, omul care și-a petrecut, de unul singur, în „hoinăreli” aeriene peste 400 de ore din viață, prietenul tuturor celor care au dorit să învețe cum să se ridice, cât mai simplu și eficient, pe aripile vântului, cel care a trimis scheme de deltaplan tuturor doritorilor și care a și scris un manual de deltaplanism pe care l-a publicat împreună cu bucureștenii George Craioveanu și Ioan Ignat de la I.N.M.T., sub egida C.C. al U.T.C.

Pentru meritele sale de pionier în deltaplanism, pentru rezultatele foarte bune obținute în cei patruzeci de ani de când zboară, Arpad Kiss a fost distins cu prestigioasa Diplomă Paul Tissandier a Federației Aeronautice Internaționale, în anul 1985, un fel de Oscar al aviației. O recunoaștere pe măsura investiției de efort, pricepere și pasiune pe care acest împătimit al înălțimilor albastre a depus-o în slujba deltaplanului, aparatul care prelungeste în mod fericit miinile cu aripi de pînze.

Ioan T. MORAR

CHRONOS ÎN TENIS

În diversitatea disciplineilor existente în prezent în sportul mondial, unele au — prin definiție — ca element principal cronometrul. De pildă, atletismul (probele de alergări), inotul, ciclismul sau schiul sînt sporturi în care „disputa” cu acele ceasornicului duce la stabilirea ierarhiilor. În alte discipline, cum ar fi fotbalul, handbalul sau baschetul, întrecerea din teren are loc într-un interval de timp bine delimitat de... cronometrul arbitrilor.

Veți recunoaște, desigur, că nu este lipsit de interes faptul că partida de tenis John McEnroe — Boris Becker din cadrul întîlnirii de

„Cupa Davis” care a opus, la Hartford, reprezentativele S.U.A. și R.F. Germania, a „bătut” toate recordurile de durată pentru un meci masculin oficial (și cronometrat): 6 ore și 41 de minute! Scăzînd cele 18 minute de pauză, a rezultat o durată de joc de 6 ore și 23 de minute, timp în care cei doi combatanți au disputat nu mai puțin de 72 de ghemuri (4—6, 15—13, 8—10, 6—2, 6—2 pentru Becker). Precedentul „record” era deținut de o partidă dintre același McEnroe și suedezul Mats Wilander, disputată la Saint Louis, în 1982, în care americanul termina învingător după 6 ore și 22 de minute de joc (9—7, 6—2, 15—17, 3—6, 8—6).

În istoria tenisului masculin au existat întîlniri care

au avut însă o durată și mai mare, dar care s-au „întins” pe două zile. În 1969, Pancho Gonzales îl întrecuse, la Wimbledon, pe Charlie Pasarell după 112 ghemuri: 22—24, 1—6, 16—14, 6—3, 11—9!

După introducerea tie-break-ului, Cupa Davis este competiția care deține „monopolul” partidelor-maraton masculine, pentru că, fapt interesant, „recordul absolut de durată” aparține unei partide dintre două tînere jucătoare, Vicky Nelson și Jean Hepner, care, la Richmond, în 1984, au terminat disputa dintre ele după 6 ore și 31 de minute. Și asta doar pentru două seturi... normale: 6—4, 7—6!?

Andi VILARA

Un sfat util care vă asigură petrecerea într-un
mod cît mai agreabil a concediului dumneavoaș-
tră: **ECONOMIȘI LA C.E.C.**

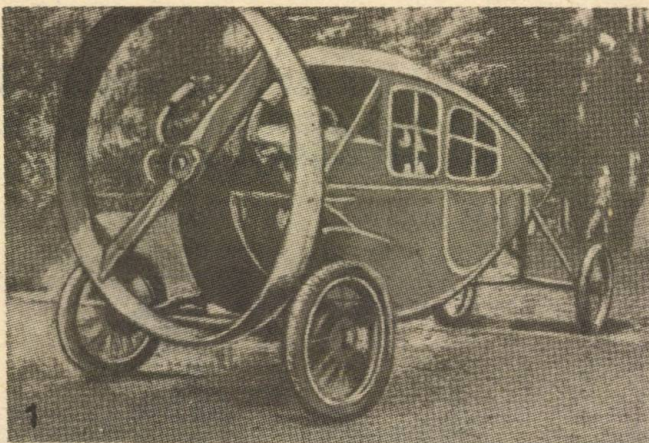

NU ESTE EXCLUS SĂ VĂ INTERESEZE

*Caleidoscop
internățional*

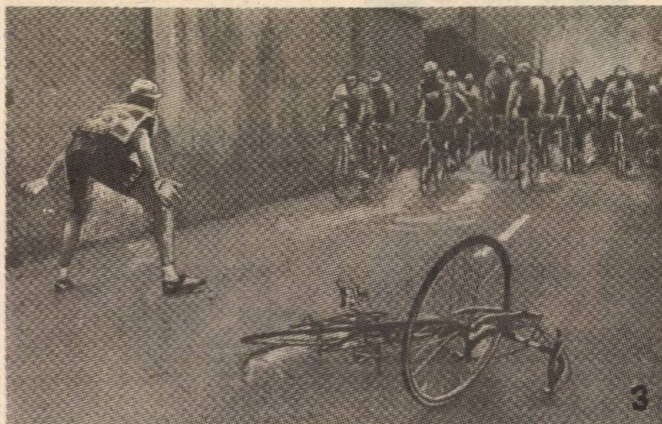
AERIANĂ?

Cîtuși de puțin, deși, la prima vedere, așa s-ar părea că stau lucrurile. Dacă privim atent, vom observa că vehiculul din fotografie (foto 1) nu ar putea zbura nici dacă... pasagerii ar întinde mîinile pe fereastră, în chip de aripi. Oricît ni s-ar părea de ciudat, avem de-a face cu un automobil; a fost construit în 1920 și destinat – un fel de precursor al microbuzului – activității de zi cu zi a fermierilor. Atingea viteza de 70 km/h cu un consum de 6 litri/100. In-

BAL MASCAT

Multă vreme un sport-etalon al fair-play-ului, iată că și rugbyul a început, din păcate, să fie invadat de violență. Sînt tot mai numeroase accidentările grave (după primul tur al „Cupei Mondiale” din 1987, nu mai puțin de 9 jucători, deveniți indisponibili, au fost nevoiți

ventatorul său, Marcel Leyat, ultimul „mohican” în viață al epocii romantice a automobilului, a împlinit de curînd 100 de ani!

să se întoarcă la casele lor), grămezile au devenit un cîmp fertil pentru neconținute „vendete”. Motiv pentru care, după cum putem

constata (foto 2) jucătorii au început să-și ia măsuri de protecție: de sus în jos,

Romeu, Palmié, Charpentier, toți internaționali francezi. Evident, este ceva mai greu să îi recunoaștem...

FOTOGRAFII PE PODIUM

Daniel Janin a primit al XVI-lea Premiu Martini atribuit celei mai bune fotografie

fii sportive a anului. Instantaneul său l-a surprins pe ciclistul Gerbert Karstens „pus la zid” de plutonul care se apropie amenințător. Și fotografia, într-adevăr, este reușită, și juriul merită votul nostru de încredere, gândindu-ne că a fost prezidat de faimosul cineast Claude Lelouch (foto 3).

„BLONDI” MARY

Mary Decker-Slaney, blondina vedetă a atletismului, este cunoscută în Statele Unite nu numai ca o excelentă alergătoare de semifond, ci și ca un om mai mult decât practic, care își cunoaște foarte bine interesele financiare. Ultimele sale curse au fost alergate având în vedere în primul rând nu importanța concursului, nu vreun grafic de pregătire, nu vizarea unui vîrf de formă, ci ținînd cont numai de... cuantumul premiilor oferite. Situație care i-a inspirat unui grafician acest sugestiv fotomontaj (foto 4).

TENIS PE DOS

Desigur, mulți dintre dumneavoastră l-au recunoscut imediat pe Jimmy Connors; măcar după... stil. Iată-l într-unul din momentele sale de „inspirație”, respingînd cu coada rachetei mingea trimisă de adversar. Urmărea: tribuna a ris, iar arbitri au... aplicat amenda de rigoare (foto 5).

MEREU TÎNĂR

Jean Borotra, în imaginea noastră - a cîștigat „internationalele” Marii Britanii în 1924 și 1926. După 60 de ani el s-a aflat pe aceeași arenă a Wimbledonului, dovedind că nu numai iarba ce acoperă terenul, ci și el însuși a rămas la fel de „verde”. În vîrstă de 87 de ani, Borotra a fost prezent la tradiționalul meci anual dintre Tenis-cluburile francez și englez (foto 6).

O FEMEIE... GLOBE-TROTTER

De fapt, pentru a ne afla în mijlocul adevărului, cel mai exact ar fi spus „o femeie Harlem Globe-Trot-

ters”. Pentru întîia dată în istoria celebrei trupe de baschet din SUA o jucătoare a fost cooptată în rîndul celor 14 „magnifici” care compun lotul. Este vorba de Lynette Woodard, 27 de ani, 180 cm. înălțime, căpitana echipei S.U.A. cîștigătoare la J.O. din 1984. Se spune că tehnica perfectă o ajută să evolueze fără complexe alături de ilustrii ei parteneri (foto 8).

„ARUNCARE LIBERĂ”

Turneu de baschet la Kuala Lumpur. Din întîlnirea opunînd echipele Statelor Unite și Filipinelor mai rămăseseră 16 secunde de joc, și americanii conduceau cu 117-76, deci victoria era mai mult decât clară. Dar, după cum se vede, logica lucrurilor trece pe locul doi atunci cînd nervii cedează; un fault banal de joc a avut drept consecință scena alăturată, în care aruncarea cu... scaunul a luat locul celei cu mingea la coș! (foto. 7).

Grupaj realizat de
Sorin SATMARI

DATORIA ȘI INFINITA BUCURIE DE A FI MAMĂ

Nina Dumbadze

Irena Szewinska

A fi mamă, a da viață din viața ta unui pui de om, este satisfacția cea mai deplină pe care o poate avea o femeie, care contribuie astfel, în mod nemijlocit, la consolidarea familiei, la perpetuarea speciei umane. Sportivele nu sînt excepții, ci mame bune. Există nu una, două, ci sumedenie de cazuri de sportive de mare valoare care au născut, unul sau mai mulți copii, și care și-au continuat cu brio activitatea competițională.

Una dintre atletele sovietice cele mai reprezentative a fost aruncătoarea de disc **Nina Dumbadze**, care a realizat trei recorduri mondiale: 53,25 m în 1948, 53,37 m și 57,04 m în 1952. A fost campioană europeană în 1946, la Oslo (44,52 m) și în 1950, la Bruxelles (48,03 m), medaliată cu bronz la J.O. din 1952, la Helsinki — 46,29 m. În anul 1940 ea a născut un băiat, pe luri Diacikov, care a fost și el atlet. În 1960, la vîrsta de 20 de ani, luri a totalizat 7193 p la decathlon.

Alergatoarea poloneză **Irena Kirszenstein-Szewinska** (n. la 22 mai 1946) a fost campioană olimpică la 4x100 m (43,6), medaliată cu argint la 200 m (23,1) și la sîritura în lungime (6,60 m) la J.O. de la Tokio, după care la Ciudad de Mexico a fost campioană olimpică la 200 m (22,5 s — record mondial), și a treia la 100 m (11,1 s). În anul următor Olimpiadei mexicane a dat naștere unui băiețel și la numai cîteva luni de la acest fericit eveniment a revenit în atletismul de mare performanță. La J.O. de la München a obținut medalia de bronz la 200 m (22,74 s) dar la Montreal a fost din nou campioană olimpică la 400 m (49,29 s — record mondial). A deținut mai multe recorduri ale lumii, cele de la 200 m

(22,21 s) și 400 m (49,29 s) fiind stabilite în 1974 și, respectiv, 1976, adică după ce născuse.

În 1948 cînd a cîștigat patru titluri de campioana olimpică, la Londra, „olandeza zburătoare”, cum era supranumită **Francina Elsie Blankers Koen**, era de acum mamă a trei copii...

Alte atlete prestigioase care sînt mame și cărora starea de graviditate, nașterea și apoi lehzuzia nu le-a alterat valoarea competitivității sînt: sprintera americană **Evelyn Ashford**, recordmană mondială la 100 m (10,76 s — 1984) campioană olimpică în 1984 (10,97 s) a născut nu la multă vreme după J.O. de la Los

Angeles, dar în 1986 a fost din nou cea mai rapidă alergătoare din lume, cu 10,88 s pe 100 m, iar la 200 m a fost a doua, cu 21,97 s. O altă campioană olimpică de la Los Angeles, italianca **Gabriela Dorio** (4:03,25 la 1500 m) și-a făcut în 1986 o reintrare promițătoare. Deocamdată, a fost a doua alergătoare italiană la 800 m (2:03,03) dar prima la 1500 m (4:07,61).

Dubla campioană mondială de la Helsinki, americanca **Mary Decker-Slaney** (1500 m — 4:00,90 și 3000 m — 8:34,62) a născut și ea spre sfîrșitul anului 1985 iar în 1986 a și luat din nou parte la concursuri, chiar la unele de anvergură, obținînd pentru început cifre promițătoare.

Norvegianca **Ingrid Kristiansen** (n. la 21 martie 1956) pare să fie, cel puțin pînă acum, exemplul cel mai elocvent dintre atletele devenite mame. Fiind însărcinată ea a continuat să alerge ușor, dar să alerge, cîteva kilometri zilnic pînă în luna a opta, in-

Podiumul. C.E. de sală din 1985, de la Atena: Nadejda Olyarenko, Ella Kovacs și Cristieana Matei

Evelin Ashford

Mary Slaney

Ingrid Kristiansen

clusiv, după care a întrerupt alergarea pe jos, utilizând-o însă pe cea pe bicicletă. A născut, absolut normal, un flăcău zdravăn și sănătos, iar Ingrid a revenit la puțină vreme pe pistă. Anii de după naștere i-au fost cei mai productivi pe tărîmul mării performanțe. În 1984, la J.O., spre exemplu, a fost a patra la maraton (2:27:34), dar în 1985 a realizat 14:57,43 pe 5000 m, 30:59,42 pe 10 000 m și a devenit recordmană mondială la maraton, cu timpul de 2:21:06. În 1986 a realizat recorduri mondiale la 5000 m — 14:37,33 și la 10 000 m — 30:13,74. La această probă a câștigat și titlul de campioană continentală, la Stuttgart, întrecându-și net adversarele (30:23,25).

Stînd de mai multe ori de vorbă cu Kristiansen, campioana noastră, craioveanca **Cristiana Cojocaru-Matei** a folosit experiența alergătoarei norvegiene și încă în 1987, pînă cu puțină vreme înainte de a naște, ea a făcut antrenament cotidian. A născut, în luna iunie, un băiețel dolofan. Acum o așteptăm pe Cristiana din nou pe stadion, la concursuri...

Atletismul românesc a avut însă, de-a lungul anilor, numeroase mame. Prin forța împrejurărilor vom folosi doar câteva exemple, motiv pentru care cerem iertare altor atitea atlete-mame ale căror nume nu le amintim cu acest prilej. **Florica Oțel** a fost o excelentă alergătoare de semifond. Din căsătoria cu Constantin Grecescu, fost campion și recordman în alergă-

rile lungi, au rezultat doi gemeni, Dan și Emil, peste ani și ei atleți — s-ar fi putut altfel? — componenți ai naționalei de juniori în cursele pe distanțe medii. Rezultatele cele mai bune din activitatea ei le-a înregistrat după ce a născut, adică a realizat recordul țării în cursa de 800 m (2:07,5 și 2:06,8 în 1961), iar în ultimul său an de competiții, în 1964, încă era prima alergătoare a țării, cu 2:07,3.

Tot așa, și-au realizat cele mai bune performanțe, între

care chiar recordurile naționale și alte atlete, precum alergătoarea peste garduri **Mihaela Stoica-Pogăceanu** (100 mg — 12,79 în 1985 și 12,70 în 1987) și săritoarea **Niculina Ilie** (înălțime — 1,97 m în 1983 și 1,98 m în 1985). Alergătoarea de semifond **Ella Kovacs** (800 m — în 1985) a câștigat la Atena, titlul de campioană europeană în sală, cu 2:00,51, an în care, cu 1:55,68, a fost chiar prima performeră mondială a acestei probe.

Am folosit pentru exemplificări, exclusiv, **atlete-mame** deoarece acestea au o activitate sportivă în care cifrele performanțelor sînt preponderente și ca atare comparațiile pot fi făcute mai lesne și înțelese mai ușor decît la alte discipline sportive.

În această privință, în loc de concluzii, iată un citat dintr-o lucrare italiană „*Dizionario dello Sport*” (Edizione Paoline-Roma, 1977), capitolul „Sport și maternitate”: „O simplă statistică referitoare la Jocurile Olimpice de la Melbourne (1956), unde 10 dintre cele 26 de sportive sovietice care au cucerit medalii de aur erau — în momentul victoriei — însărcinate! În mod normal activitatea competițională și antrenamentele, chiar obositoare, pot continua fără nici un fel de efect nociv, pînă cînd nu se manifestă semnele certe ale unei bune gravidității și pînă ce poziția fătului în burta mamei și fireasca creștere în greutate nu împiedică mișcarea și exercițiul fizic, în general. Se presupune, între altele, și pentru că nu există încă date precise, că sportivele nasc mai repede și mai ușor decît femeile sedentare, care, în plus, sînt mai susceptibile la diverse maladii în timpul perioadei de gestație.

După perioada de lehoz, sportivele își pot relua liniștite activitatea pe stadioane: producerea laptei nu este influențată de antrenament. Și mai mult încă, după 5—6 luni de la naștere dispar toate modificările care s-au produs în aparatul circulator în timpul perioadei de gestație. Dar poate o sportivă care a născut să mai obțină rezultatele anterioare? Răspunsul este cu siguranță afirmativ: nu numai că o astfel de sportivă poate să reajungă la prestațiile anterioare nașterii, ba, de obicei, ea este capabilă să realizeze performanțe încă și mai bune! Circa 80% dintre sportivele de valoare mondială, care revin în competiții după ce au devenit mame, obțin rezultate mai bune. Și dacă așa stau lucrurile nu se poate trage oare concluzia că starea de graviditate este și ea un... antrenament?

Exemplele pe care le-am ales sînt demonstrația concretă cea mai bună...

**PERFORMERI
DE
MÎNE**

POVESTEA UNEI ANTRENOARE

Sînt un om norocos, ce mai! Să găsești un subiect ca acesta și să ai privilegiul ca să-l și faci public este o șansă ce nu o întâlnești în fiecare zi.

...Pe la începutul anului 1975, la bazinul acoperit „23 August” din Capitală, putea fi văzută o fetiță căreia nu-i dădeai mai mult de 12-13 ani (spre mirarea tuturor puștoaica era în ultimul an de liceu), ce urmărea cu atenție programul de exerciții al copiilor de la sărituri efectuat sub directă îndrumare a antrenorei Elena Timar. Nu trecea decît un an și Ani Neicu, fetița despre care aminteam, primea carnetul de Instructor sportiv cu specialitatea sărituri în apă. Cum a fost posibil acest salt uriaș, este mai bine să ne spună chiar ea: „Intrînd pentru prima oară în bazinul de sărituri m-am simțit atrasă de această disciplină sportivă ce se aseamănă mult cu gimnastica, sportul la care am visat de cînd mă jucam cu păpușile. Nu după mult timp am început și eu să lucrez cu micii sportivi, acomodarea făcîndu-se cît se poate de repede, introducînd din proprie inițiativă idei noi, originale pe lîngă metodele clasice învățate de la prima mea profesoară Elena Timar, idei ce s-au dovedit binevenite pentru copiii ce-i antrenam, reușind astfel ca ei să deprindă mai ușor din tainele acestui sport minunat...” O explicație cît se poate de simplă, dar care ascunde pasiunea și competența, vizibile încă de pe atunci, ale viitoarei antrenore. Bineînțeles „puștoaica” a crescut (dar înălțimea și luminile jucăușe din ochi-i de copil nu-i trădează nici acum vîrsta) și o dată cu anii a venit și consacrarea deplină. În aprilie '79 primește Carnetul de arbitru, iar în 1980, după ce C.N.E.F.S. -ul i-a făcut un „Dosar special” datorită meritelor sale deosebite pe planul antrenoratului, absolvă școala de antrenori primind invidiatul carnet. Paralel cu aceste realizări în domeniul sportului, Ani Neicu, dînd dovadă de o putere de muncă ieșită din comun, obține admiterea la A.S.E., secția economie-industrie, terminînd facultatea... cu 10! „Mi-a plăcut întotdeauna să fac lucrurile așa cum trebuie, ne spune ea, în continuare, iubesc meseria de antrenore, îmi plac copiii și cînd voi simți că metodele mele de antrenament (pe lîngă cele clasice) nu mai dau randament, mă voi dedica celei de-a doua meserii, pe care o iubesc la fel de mult, aceea de economist”. „Pînă atunci aprecia antrenorei descoperă și șlefuieste cu măiestrie talente incontestabile, copii din generații diferite ce se pregătesc cu plăcere sub „bagheta tovarășei” lor. Astfel Daniel Miloagă, frații George și Dumitru Valeriu, născuți în anii '71-'74,

au trecut deja prin mîinile de meșter ale antrenorei, făcînd parte de mai multă vreme din lotul național de juniori pregătit de Nicolae Sparios. Și ciclul se repetă mereu – Ani merge prin școlile din cartier își recrutează viitorii sportivi pentru a-l deprinde cu abc-ul săriturilor și apoi îi predă colegilor ei de breaslă. Această perspectivă îi așteaptă și pe Nicolae Dragomir și Daniel Zancu ('75), Alina Prisăcaru, Răzvan Marin și C-tin Ganea (toți '76), George Stănescu ('77), Nicolae Prisăcaru și Leonardo Sandu (ambii '78), Bobi Vitiuc ('79), „speranțele” antrenorei de azi, performerii noștri de mîine.

Închei aici mica mea povestire, iar dumneavoastră de veți dori să purtați un „dialog” cu „puștoaica” de la bazin, nu aveți decît să vă trimiteți țîncii în str. Maior Coravu, acolo unde sigur vor învăța ceva din „zborul avîntat al păsărilor”.

Ion PANĂ

Nu există un om de seamă a cărui imagine ar putea fi diformată de activitatea sportivă. Nu există un erou al lui Racine care să nu fie sportiv —, o Ioană d'Arc clorotică nu este Ioana d'Arc. Se uită că sportul înseamnă energie. Țările cu cei mai buni alergători au fost țările care au ajuns primele la cei doi Poli. Se uită de

asemenea, într-o țară unde curtoazia este la loc de cinste, că politețea supremă înseamnă a fi sănătos și frumos.

JEAN GIRAUDOUX

Sportul nu e un mijloc de deconectare, astfel după cum greșit îl consideră încă cei mulți. Eu susțin, dimpotrivă, că e

un domeniu de concentrare activă și deplină, în care cel angajat nu poate rezista decît printr-o deplină și totală dăruire. Un exercițiu aparent numai fizic, în care sînt angajate virtuțile omenești, întreaga capacitate de afirmare a resurselor omului.

HENRI COANDĂ

CUM SE SCRIE ACUM O FILĂ A TEATRULUI ANULUI 2000

● Lecția de scrimă pentru interpreții din „Romeo și Iulieta”, spectacol premiat în patria marelui Will ● Arta mișcării corporale ● Marii performer ai scenei și ecranului cu ireproșabila lor condiție fizică ● De la cascadoria spiritului și trupului la recordul mondial al unei alte brăilence, Anișoara Cușmir ● Între gimnastica cotidiană și studiul coregrafic se află un studio ad-hoc

Chiar dacă teza conform căreia atletismul — ca formă embrionară a sportului — și arta Greciei antice au aceeași rădăcină, trecând ulterior prin procese similare de evoluție, sportul fiind considerat unul din mijloacele prin care arta poate fi creată, a ajuns de mult un truism, influența lor reciprocă, ca și simbioza artă-sport pe teritoriul niciodată arid al valorificării virtuților corpului omenesc prin mișcare și exprimare (nu numai fizică, ci și intelectual-estetică), continuă să incite la discuții, experimente și concluzii.

Chiar dacă sub auspiciile prestigioasei Academii Olimpice Internaționale, care-și deschide porțile an de an în vechea Olimpie a Eladei, s-a vehiculat ideea că aproape nimic nu se mai poate spune pe

această temă, interferența artă-sport continuă să-i preocupe pe esteții sportului și pe sportivii estetici. Pe unii chiar de o asemenea manieră încît o reputată personalitate culturală, ca **René Maheu**, fost director general al UNESCO, n-a reușit să rezolve pînă la capăt ecuația, mai rămînîndu-i cîteva necunoscute. Astfel, după ce declară, în pofida evidenței, că nici o mare lucrare de artă nu s-a inspirat din sport și că acestea evoluează pe direcții diferite (sportul, ca pură mișcare, nu se desprinde din cotidian, din banal, în timp ce arta, ca semn distinctiv eliberat de obiect și de viața de fiecare zi, tinde spre eternitate), este obligat apoi să accepte că sportul este creator de frumos. „Nici un atlet nu-și poate desăvîrși vreo calitate nativă

DE PE MARELE SAU MICUL ECRAN ÎN INIMA GIMNASTICII NOASTRE

Împreună cu Sergiu Nicolaescu, în „Mihail, căine de circ”

Este ceea ce se cheamă o vedetă de cinema din moment ce a apărut (nicidecum la... și alții) pe genericul a 15 filme — de la **Reconstituirea la Zile fierbinți, Pentru Patrie, Filip cel Bun sau Capcana Mercenarilor** —, chiar fără a fi făcut vreo școală de actorie. Este și o cunoscută interpretă de muzică ușoară. Dar **ILEANA POPOVICI** este —, ca să spunem așa — în primul rînd, ilustrator muzical la Televiziune. Absolventă a Conservatorului (muzicologie), ea a semnat coloana sonoră a numeroase filme (**Revanșa, Pentru patrie, Năică ș.a.m.d.**) sau piese de teatru la „Bulandra”, la „Național”, la Braïla și la T.V.

Pe scurt, o carte de vizită demnă de a fi reprodusă în publicații culturale. De ce atunci Ileana Popovici în „Almanahul Sportul”? Ei bine, fie-ne permis să răspundem, pornind tot de la o întrebare mai veche a reporterului, surprins să vadă o figură atît de cunoscută pe marele sau micul ecran în rîndul oamenilor gimnastici: ce caută, am întrebăat atunci, partenera lui Mihăiță și Găitan din **Reconstituirea**, la Aeroportul Otopeni în așteptarea Danielei Silivaș și colegelor sale după triumful la „europenele” de la Moscova?

— Chiar așa, stimată Ileana Popovici de unde pînă unde legăturile dumneavoastră cu

fără un asemenea control fizic perfect, astfel încât mișcările sale și ritmarea acestora să nu poată fi diferențiate de cele mai frumoase baletete...”, afirmă el, pentru a ajunge, în final, chiar pe teritoriul comun al sportului și artei — spectacolul. Și René Maheu conchide: „Spectacolul sportiv este adevăratul teatru al zilelor noastre”.

Chiar așa să fie, Cătălina Buzoianu? „Știu eu?” — caută interlocutoarea noastră reputată regizoare a Teatrului Lucia Sturdza Bulandra, profesoară la catedra de regie a I.A.T.C., să deslușească mobilul exact al întrebării. Nu intenționez de fel — îi vin în ajutor — să vă invit la o polemică cu... UNESCO, ci pur și simplu să statuăm rolul comun, important, definitoriu, în triadele Performanța — Succesul — Spectacolul (pe plan teatral) și Recordul — Victoria — Spectacolul (pe plan sportiv)...

— „Oh, nu, nu mă temeam de polemică, în fond, spectacoalele mele au toate o implicită nuanță polemică, care pleacă și revin de la sursa existențială a prezenței omului în Cosmos, de la nenumărate întrebări pe care existența umană, devenirea sa, le ridică sub semnul infinitului, dar și al cotidianului, ca să folosesc termenii personalității evocate de dv. Sigur că arta teatrală (și filmică, implicit) și sportul au ca numitor comun spectacolul. Dar să ne păstrăm luciditatea și măsură. Nu subștiiu, evident, la spusele lui Pier Paolo Pasolini: „Fotbalul este spectacolul care a substituit

teatrul”, chiar și numai pentru faptul că Shakespeare continuă să se joace peste tot în lume, în fața tuturor generațiilor, nu pentru menționarea fotbalului și balonului rotund în „Regele Lear” sau „Comedia Erorilor”, ci pentru uriașa valoare general-umană a textului și subtextului dramaturgiei sale. Ceea ce nu înseamnă, însă, pe cealaltă parte, că neg absolută necesitate a tangenței sport-teatru, benefică pentru domeniul meu de activitate creatoare. Și ca să dau doar două exemple în ceea ce mă privește, pot să vă spun că pentru spectacolul pe care l-am pus în scenă cu studenții I.A.T.C. (în anul 1979) — „Romeo și Julieta”, premiat special de juriu la festivalul de la Durham, în patria marelui Will, interpreții au lucrat special cu maestrul de scrimă, regretatul Angelo Pellegrini, iar atunci când spectacolul regizat de mine la Teatrul Mic, „Ivona, principesa Burgundiei”, de Witold Dombrowicz, a avut o cronică intitulată „O cascadă a spiritului și a trupului, teatrul anului 2000”, nu m-a necăjit de fel. În primul rînd, pentru că atît cascatoria, scrima, călăria (aportul unui profesionist de clasă, ca Szabolcs Cseh, este determinant), toate formele de mișcare care derivă și sînt susținute de sport, nu pot decît să sublinieze, să potențeze, să simbolizeze textul, mișcarea ideilor. Și în al doilea rînd, pentru că mi-am amintit, ca brăileancă și soră a antrenorului brăilean de atletism Roman Buzoianu, că recordul mondial al concitadinei noastre, Anișoara Cușmir, la săritura în lungime, a

gimnastica sau poate cu sportul în general?

— Mai întîi că am făcut și eu ceva sport, chiar dacă nu de performanță. Gimnastică, schi. Mai schiez încă, ori de cîte ori se ivese ocazia.

— De aici însă și pînă la calitatea de care aud acum, membră a Biroului F.R. Gimnastică, e, totuși, un drum...

— E o altă poveste. Pentru că apropierea mea de gimnastică, pătrunderea în intimitatea acestui sport a început poate întîmplător, dar, cred, ireversibil. S-a întîmplat la momentul retragerii din activitatea competițională a mării campioane Nadia Comăneci. Cineva mi-a sugerat să mă gîndesc la coloana sonoră a spectacolului organizat cu acea ocazie, eu am luat ideea în serios și, după ce Nadia mi-a mulțumit pentru ajutor, m-am trezit solicitată să fac muzica „solurilor” echipei noastre pentru Olimpiada de la Los Angeles. Vă imaginați că m-am numărat printre cei mai fericiți de triumful românesc din '84, întîi de toate, fie-mi scuzat subiectivismul, de succesul Ecaterinei Szabo la sol. Și am rămas lîngă gim-

nastică, mereu mai aproape de ea.

— Să ne iertați, la rîndu-vă, insistența: cît de aproape?

— Am mers la Deva, la centrul de pregătire olimpică. Am stat mult printre fete, le-am cunoscut, am aflat gusturile flecărela, preferințele, le-am dibuit personalitatea. Ele m-au considerat repede „de-a lor”, m-au primit cu brațele deschise, cu încredere, știindu-mă de prin filme. Iar destăinuirile, reciproc, nu au întîrziat.

— Era atît de importantă apropierea de gimnaste?

— Mai incăpe vorbă? Numai așa puteam să gîndesc, din punctul de vedere al susținerii muzicale, exercițiile la sol. Muzica e pentru suflet, pentru flecare suflet... Sigur, însemnată a fost și apropierea de antrenori, consultarea, colaborarea permanentă cu ei fiind determinantă. Pentru că fiecare fetiță are nevoie de genul de muzică adecvat, cum spuneam, firii și posibilităților artistice de redare, iar exemplul Cameliei Voinea pare cel mai grăitor: nu-i „mergea”, la început, mai nimic, am schimbat, împreună

cu antrenora Maria Cosma, variantă după variantă, pînă am dat de o bucată break cu influențe orientale. Dintr-o, să-l zic așa, incomedă pentru mine, Camelia a ajuns vice-campioana Europei la sol.

— Campioana numindu-se Daniela Silivaș...

— Și ce campioană! O dată 10, a doua oară tot 10! Vedeti, există și o anume strategie chiar în alegerea muzicii, cum a fost și la Daniela, cînd întreg exercițiul la sol era gîndit, cu mult înainte, în perspectiva „europenelor”, cu o linie melodică care să meargă la inima spectatorului sovietic. Cum a fost și în cazul Ecaterinei Szabo la Los Angeles, unde „suportul” a însemnat un potpuriu de melodii americane. Nu este exclus și un anume risc cînd te prezinți în fața publicului dintr-o țară cu însăși muzica lui, însă se spune că cine nu riscă nu cîștigă. Așa-i?

— Așa-i. Dar Ileana Popovici se consideră pârtașă la aceste cîștiguri, la izbînzile prietenelor sale mai mici, marile noastre gimnaste?

— Sincer?

— ...

fost de asemenea considerat „un record al anului 2000...”

Amindouă ați sărit în viitor, bătând puternic pragul — cum se spune în atletism — prezentului, cu mijloacele specifice de exprimare ale fiecăreia.

Există, evident, o relație de proporționalitate între dimensiunea actului artistic sau sportiv și potențialul fizic general al protagonistului. În acest sens s-au și produs mutații în fenomenul contemporan, vorbindu-se prin prisma complexității exprimării, de pildă, de actorul total, de fotbalistul total... Ce părere are Cătălina Buzoianu, regizoarea care a lansat asemenea tineri actori, ca Mariana Buruiană, Adrian Pintea, Dinu Manolache, Mirela Gorea, Mihaela Caracaș, Șerban Ionescu, Florin Călinescu, capabili de reale performanțe în piese deosebit de solicitate ca mișcare și declanșare de energie?

„Profilul actorului total nu este o chestiune de timp, de modă, de vogă, ci o condiție primordială a unei meserii străvechi, dar cu cerințe mereu sporite de profilul nostru contemporan. Acum actorul este obligat să cunoască toate formele de expresie ale minții, trupului și psihicului, ca o acoladă a trecutului, prezentului și viitorului. Deci, eu aș vorbi de necesitatea unui potențial psiho-fizic general al protagonistului, de formarea, creșterea și educarea acestui potențial pentru a răspunde pe deplin dimensiunilor contemporane

ale actului artistic sau sportiv. Și dacă la Institutul de teatru există o catedră de mișcare și vorbire scenică, unde se studiază de la pantomimă până la scrimă și călărie, performanța reală vine abia atunci când ai singur grijă de tine. În sport, mi se pare, cum l-am auzit pe fratele meu Romică spunind, este vorba de așa-zisul „antrenament invizibil” al marilor performeri, adică asumarea conștientă a unei vieți sportive. Și la noi, în teatru, cerința este aceeași. Gina Patrichi face zilnic 4 ore de gimnastică, iar Ștefan Iordache, alergări în aer liber, ca să mă refer numai la doi actori renumiți. Uneori, în pregătirea unor spectacole, simt nevoia unui studio de mișcare ad-hoc, așa cum a fost cazul la „Maestrul și Margareta”, unde am apelat la ajutorul dinșinei coregrafe Miriam Răducanu, ambele conștinse că „antrenarea” actorului nu înseamnă numai memorizarea textului, ci că și trupul are nevoie de memoria sa bine exersată, prin arta mișcării corporale. Cînd merg, din cînd în cînd, pe stadion, la antrenamentele de atletism conduse de fratele meu, apreciez munca lui ambițioasă și eficientă. La fel procedez și eu cînd conduc repetițiile, neuitînd, însă, nici un moment, că o personalitate de excepție, indiferent de domeniul de activitate, are nevoie de un climat (nu „micro-climat”) specific. Regizorul trebuie să poarte un dialog cu actorii, ca și antrenorul cu sportivii. Dar și regizorul cu el însuși! Eu, de obicei, lucrez cam 18 ore

La sosirea de la Moscova a laureatelor „europenelor” de gimnastică

— Atunci cînd vezi o sală întreagă aplaudind exercițiul unei sportive și știi că ai contribuit cît de cît la un triumf precum cel de la Moscova, sau cel de la Los Angeles, sau cel de la Rotterdam, sau..., nu poți simți, pe lângă bucuria reușitei unei românce de-a ta, decît un fior de mîndrie în suflet. Adevărul e că fetele îmi împlinesc, și ele, ambițiile artistice... Uite, m-am apropiat, de asemenea, de gimnastica ritmică, care e

tare aproape de firea mea artistică, iar satisfacțiile mi-au devenit mai mari de cînd fac înregistrări speciale, căutînd să colaborez cu interpreți de renume ca Aura Urziceanu, Cătălin Tîrcolea (la nai), Nicolae Turcitu (acordeon), Dumitru Fărcaș (taragot), Ion Lăceanu (diverse instrumente populare), totul cu credința că muzica poate imbogăți conținutul artistic al exercițiilor.

— Un „sol” durează puțin.

Dar lucrul pentru ilustrarea muzicală a unui exercițiu?

— Dacă dăm la o parte munca de investigare a subiectului uman, despre care am vorbit mai înainte, înseamnă că stau o săptămână-două în căutarea propriu-zisă a suportului melodic.

— E mult, e puțin?

— Nici nu prea are importanță. Reușitele mă fac să cred că merită consumul de timp, de multă migală, de mare răbdare.

— Profesorul Nicolae Vieru, președintele F.R.G., ne vorbea prin iunie despre o anume reușită de care se leagă și numele dumneavoastră.

— Povestea cu solul impus, nu-i așa?

— Exact.

— Un colectiv tehnic format din Atanasia Albu, Maria Cosma și Emilia Simionescu a lucrat la noul exercițiu impus la sol, care exercițiu va avea, din următorul ciclu olimpic, pentru prima oară muzică orchestrală, nu simplu pian ca pînă acum. Se înțelege ce mi-a revenit mie de făcut. Am căutat un lucru cît mai exact și nu m-am putut opri decît la ceva clasic, Con-

pe zi: repetiții, cursuri, muncă fizică în gospodărie, citit, scris. E mult? Nu, îmi spun eu însămi, dacă sportul este, în principal, o întrecere a individului cu el însuși. Și dacă sportul eliberează energia într-o modalitate umană, tot sportul trebuie să-mi catalizeze energiile și atunci apelez periodic la gimnastică. Nu chiar aerobică, care-i la modă, nici ritmică, ci de întreținere, avându-l adeseori partener pe soțul meu, actorul Papil Panduru, practicant asiduu al înotului, alergării și călăriei, pasionat al sportului".

În ultima sa punere în scenă, spectacolul de mare succes (cu casa închisă!) de la Teatrul Bulandra, „Dimineață pierdută”, într-una din scene două femei mimează alunecarea pe gheață, dându-ți o stranie senzație de real și ireal, cu o fluiditate a mișcării asemănătoare dansului, dar care te trimitea, vrînd-nevrînd, la clovni. Iar scena de step din același spectacol te trimitea mai puțin la cunoscutul star al genului Fred Astaire, și mai curînd la efortul intens și concentrat al unui sprint prelungit, de 400 m. Și atunci am înțeles de ce Cătălina Buzoianu își exprimase admirația pentru asemenea mari actori ca Charlie Chaplin („actorul total al tuturor timpurilor”), Anthony Quinn, Ștefan Iordache, Gheorghe Dinică, Marin Moraru, toți posesori ai unei ireproșabile condiții fizice, de adevărați mari performeri ai scenei și ecranului.

Paul SLĂVESCU

EXERCITIU LA BARĂ?

Exercițiu de gimnastică la bară fixă? Da de unde! Este săritorul cu prăjina Miro Zalar, din Suedia, care, deși a trecut peste ștachetă, nu-și poate coordona mișcările și, cu mina stîngă, apucă „șipca” cu care urmează să cadă...

certul nr. 2 în și minor pentru vioară și orchestră „La cam-pagnela” de Paganini. Din cele 32 de minute ale lucrării am selectat muzică de 1 minut și 20 de secunde, care trebuie să susțină, se înțelege, toate elementele unui sol impus. Și-mi place să cred că am ales momentele cele mai semnificative pentru susținerea schematicii exercițiului. Nu de alta, dar orga-nismele Federației Internaționale au validat propunerea românească.

— Cum propuneți să încheiem?

— Cum se obișnuiește, cu ceva legat de viitor. Deci: ac-trița nădăjduiește să albe ro-luri nu atât multe cit bune, primite favorabil de public și de critică; ilustratorul muzical de la TV să-și facă ireproșabil meseria și să răspundă prompt și inspirat oricăror solicitări interesante, iar prie-tena gimnasticii să se bucure de alte și alte izbînzii ale, pe drept numitei, școli romă-nești, pe care să o ajute me-reu mai bine.

— E chiar ceea ce vă și dorim.

Geo RAETCHI

FORMA IDEALĂ

La începutul începuturilor, să-i zicem, ale... tenisului sau cum i s-o fi spus vreunui dintre strămoșii acestuia, mingea era lovită direct cu palma, ori cu palma înmănușată. Primele rachete speciale au fost confecționate abia în anul 1874, după indicațiile unui englez, pe nume W.C. Wingfield, acestea avînd aproximativ forma celor pe care le au și rachetele de astăzi. Este adevărat însă că de la forma primei rachete, în funcție de observațiile jucătorilor și de nevoi, s-au făcut fel de fel de corecturi, unele personale ținînd de caracteristicile speciale ale vreunui tenisman, altele de... serie. Oricum, cam în preajma anilor '40 ai secolului nostru, forma rachetei s-a cristalizat devenind „clasică”.

Dar acest „clasicism” nu înseamnă însă stag-nare! Dimpotrivă, căutările, mai ales în ultimii ani, au continuat, parcă, cu și mai multă insis-tență, ceea ce au determinat, de pildă, ca în lo-cul lemnului din care, în mod obișnuit, erau confecționate rachetele, ele să fie făcută acum din fel de fel de materiale sintetice și din dife-rite aliaje metalice etc. Dar, apro-po de formă, un astfel de cercetător, italianul Curlo Gibello, după studii serioase, propune o astfel de formă nouă pentru rachete. Ei ce ziceți? Va fi adoptată această rachetă, zisă, ergonomică?

**BUCURIA
PĂRINȚILOR
SÎNT COPIII...
BUCURIA
ORICĂRUI COPIL,
O ÎMBRĂCĂMINTE
FRUMOASĂ,
COMODĂ,
PRACTICĂ**

Magazinele MATERNA cit și raioanele specializate ale comerțului de stat vă oferă un bogat și variat sortiment de confecții, tricotaje din țesături sau tricouri, în desene viu colorate, moderne, adecvate ținutei celor mici, încălțăminte ușoară, flexibilă, practică, cu tălpi matrițate și fețe din înlocuitori. Pentru a vă da posibilitatea să alegeți cele necesare copiilor dvs. cit mai comod, vă oferim adresele magazinelor de specialitate MATERNA: Str. Bărăției nr. 81; șos. Ștefan cel Mare nr. 33; Calea Moșilor nr. 60 B; Drumul Taberei Bl. C 15; Băneasa-Șos. București-Ploiești nr. 120; Calea Dorobanților Bl. 8; șos. Alexandriei Bl. L 4; șos. Pantelimon Bl. 53; B-dul 1 Mai nr. 36 A; Calea Griviței nr. 210; Romarta Copiilor-Calea Victoriei nr. 29.

Să nu uităm că și copiii au moda lor, iar magazinele specializate tip-MATERNA vă stau la dispoziție cu toate noutățile create de industria noastră.

Care va fi viitorul sportului mondial:

AMATOR SAU

PROFESIONIST

Un amplu dosar
al problemei
amatorismului

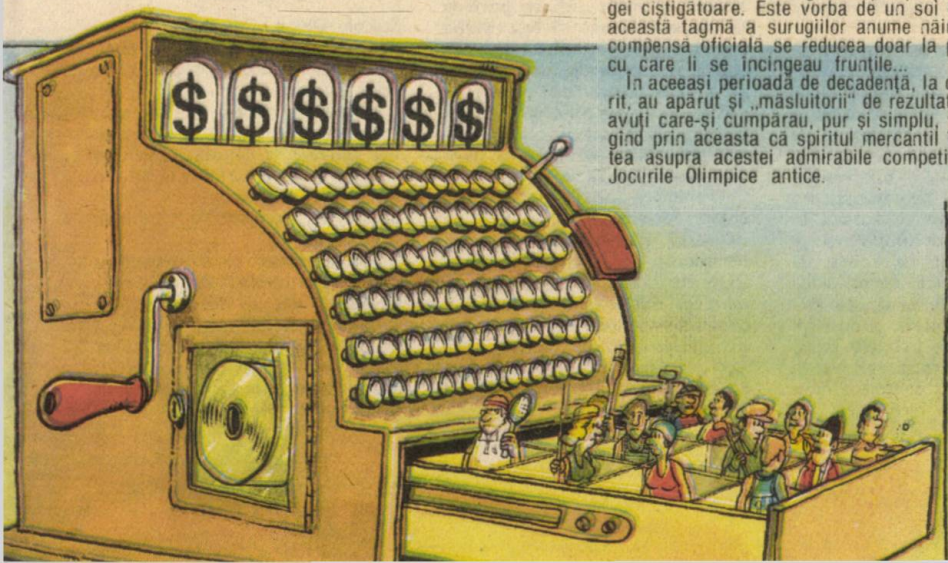
Puritatea sportului, în care ne place să credem, în fapt n-a existat, poate, niciodată, căci impuritatea, sub diferite forme de manifestare, a existat (sa nu vă surprindă!) încă din timpul Jocurilor Olimpice antice. În vremea aceea, spre exemplu, participarea la întreceri era condiționată de anumite reguli, din care transpare o evidentă discriminare de clasă, dar încă și alte aspecte.

Astfel, orice candidat la Jocuri trebuia să se prezinte în fața helanodictorilor (un fel de arbitri care le verificau, sub toate formele, calitățile). În prealabil, viitorii competitori trebuiau să efectueze, în mod obligatoriu, la ei acasă, antrenamente de-a lungul a 10 luni, apoi un stagiu de încă o lună de pregătire la Elis, cu un regim foarte strict de viață și alimentar. Abia atunci un tânăr era apt de a concura la Jocuri.

Dar nu oricine putea lua parte la întreceri, ci numai cei care erau greci și oameni liberi! Se înțelege deci că sclavii și „barbarii” nu erau admiși la întrecerile de la Olimpia. Dar aceasta nu era încă totul, căci puteai fi om liber și ar fi fost în van participarea dacă-ți lipseau bani. Și era nevoie de mulți bani căci cheltuielile necesare lungii perioade de pregătire erau foarte mari, ca și cele privind transportul pînă la Olimpia, în Peloponez, cazarea și întreținerea acolo, banchetul oferit concetanilor în cazul unei victorii olimpice etc. Și mai complicata era problema pentru participanții la cursele de care, care aveau de făcut față cheltuielilor de a avea și de a întreține un grajd de armăsari focoși, întreg personalul auxiliar (grăjdari, surugii etc.). Este clar, deci, că numai cei avuți puteau lua parte la Jocuri și doar cei foarte avuți se puteau încumeta să concureze la cursele de care.

Mult mai târziu, în perioada de decadentă a Jocurilor, după obiceiurile romane, oamenii liberi, dar săraci, au putut participa și ei la întreceri, căci bogatașii îi plăteau să concureze în locul lor, dar pentru onoarea lor, căci victoria se răstrîngea asupra proprietarului cvadrigei cîștigătoare. Este vorba de un soi de profesioniști, această tagmă a surugiiilor anume năimiți, a cărei recompensă oficială se reducea doar la panglica de lînă cu, care li se încingeau frunțile...

În aceeași perioadă de decadentă, la care ne-am referit, au apărut și „măsluitorii” de rezultate, adică oameni avuți care-și cumpărau, pur și simplu, victoriile, înțelegînd prin aceasta că spiritul mercant îl pusesese pe cea asupra acestei admirabile competiții care au fost Jocurile Olimpice antice.

Dacă în antichitate nu se puneau totuși problema aceasta a amatorismului, astăzi atît de discutată și controversată, în epoca modernă a sportului ea a devenit un adevărat cal de bătaie. Totul a început pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, cînd a fost lansată moda concursurilor de alergare, de box și de lupte, organizate pe bani, cu pariuri serioase. Evident, concurenții erau retribuiți pentru ceea ce făceau și cum aceste întreceri aveau loc, de obicei, în clandestinitate, ferite de ochii severi ai autorităților, ele au determinat o proastă reputație a sportului, în general. Intrucît sportul se afla într-o perioadă de plin avînt și căuta să-și facă loc printre tineri, școlari și studenți, s-a simțit imperios nevoia de a se face o clară diferențiere între sportivii profesioniști și cei amatori.

În anul 1866, atunci cînd Pierre de Coubertin avea abia trei ani, în Anglia a fost constituit AAA, adică Amateur Athletic Association, care a fost prima organizație sportivă națională din întreaga lume. La sfîdînta de constituire a fost formulată prima definiție a amatorismului: **„Amator este orice gentleman care n-a luat parte niciodată la vreun concurs public deschis oricui sau pentru bani proveniți din admiterea (spectatorilor) pe teren sau din alte surse, sau care n-a fost niciodată, în nici o perioadă a vieții sale, profesor sau monitor de asemenea exerciții ca un mijloc de existență, care nu este nici muncitor, nici meșteșugar, nici zilier”**.

De la bun început, precum se vede, este vorba clar de fariseism, de o evidentă discriminare care se statua între oamenii simpli și cei din „elită”, din aristocrație, de regulă oameni bogași!

În iunie 1894, la inițiativa lui Coubertin, la Sorbona, în capitala Franței, a avut loc un Congres sportiv (cu participarea unor delegați din 12 țări și cu adeziunea altor 21 de țări ale lumii). Programul Congresului cuprindea opt puncte, dintre care primele șapte se ocupau de problema amatorismului și a profesionismului în sport, și abia ultimul punct, de pe ordinea de zi, se referea la **„posibilitatea restaurării Jocurilor Olimpice”**. Dacă primele șapte puncte nu și-au aflat rezolvarea dorită de unii, în schimb Pierre de Coubertin a înregistrat un

mare succes cu propunerea sa de restaurare a Jocurilor Olimpice. Cu acest prilej au fost discutate și stabilite firesc și alte aspecte legate de această restaurare (statut, periodicizare, modernism, constituirea C.I.O. etc.)

În legătură cu prima Olimpiadă a erei moderne, cea de la Atena, competiție, evident, rezervată amatorilor, ziarul londones „Times” scria, evident indisidios: **„Salutăm faptul că noile Jocuri Olimpice sînt deschise doar amatorilor. Dar acești amatori moderni trebuie să-și abandoneze meșeria și să plece pînă la Atena pentru a cîștiga o simplă coroană din măslin sălbatic!”**

Dar chiar la această ediție inaugurală, în care ponderea au avut-o sportivii amatori au fost organizate și două probe, le-am zice exclusiv profesioniste: proba de floretă rezervată maestrilor de scrimă și cursa de înot pe distanța de 100 m, deschisă tuturor marinarilor de pe vasele ancorate în portul Pireu.

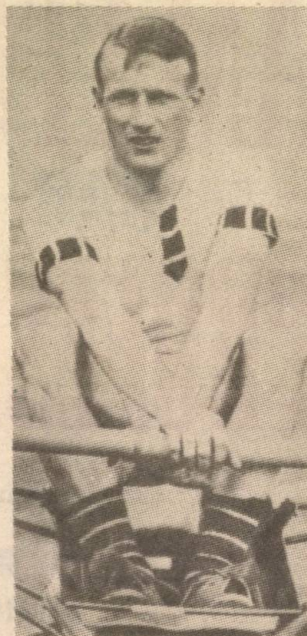
Adevărul este acela că părintele Jocurilor, Coubertin, a fost, din capul locului, ostil acestei probleme atît de controversate, dar „dreaptă” doar atunci cînd era privită de pe pozițiile aristocrației engleze ai cărei reprezentanți erau cei mai înfocați adversari ai profesionismului, pe care doreau să-l ținutiască la stîlpul infamiei. De altfel, Coubertin a scris: **„Problema aceasta nu m-a pasionat niciodată... Văzînd importanța care i se atribuie în cercurile sportive, mi-am adus contribuția așteptată, dar cu un zel lipsit de convingere reală”**... Ceea ce înțelegea, în fond, prin „cultul sportului” Coubertin denumea în glumă: **„religia sportului”**. În legătură cu aceasta el scria: **„Mi se pare la fel de copilăresc să leg religia sportului de faptul de a fi primit o monedă de un franc, ca și a proclama tam-nisam că țircovnicul parohiei e fără îndoială un necredincios intrucît primește un salariu pentru serviciul la biserică.”**

Discuțiile aprige, pătimașe chiar, declanșate în legătură cu definirea statutului de amator practic nu s-au încheiat încă nici în zilele noastre, deși este evident că noțiunea propriu-zisă a căpătat, mai ales în ultimii ani, un înțeles cu mult mai larg, mai apropiat de înșăși viața, o dată cu serioasa ei democratizare și restrîngere a influenței, la un

moment dat, hotărîtoare a aristocrației și a marilor burghezii.

Dar drumul n-a fost cîtuși de puțin simplu (și încă nici acum nu s-ar putea spune că el este simplu!), ci presărat-cu tot felul de întîmplări.

În 1912, la faimoasa regată de canotaj de la Henley, lui John Kelly i s-a refuzat participarea pentru simplul motiv că nu se încadrează în regula AAA, ba dimpotrivă o încalcă el fiind de profesiune zidar, adică muncitor manual! Or, muncitorii, meșteșugarii și zilierii erau considerați, cum am arătat mai înainte, ca sportivi profesioniști!!! Or, pe atunci, cluburile de canotaj engleze erau, pur și simplu, aristocrate! Kelly a emigrat însă în

John Kelly

Statele Unite și după opt ani, ca reprezentant al S.U.A., a cîștigat titlul olimpic în proba de schif simplu...

Interesant faptul că fiul său, John Kelly jr. a fost și el medaliat olimpic la canotaj, obținînd „bronz” tot la schif simplu, în 1956. Ulterior, a devenit Președinte al Comitetului Olimpic American.

Pariorii, cei care organizau pariurile și implicit cei care participau la ele, au determinat un val însemnat de profesionism în sportul internațional căci, prin forța împrejurărilor, sportivii înșiși nu se puteau ține departe de... arginții sunători.

Și cum „argintii” nu erau de parte de aur, iată că în 1904, demonstrând o severitate deosebită, forurile sportive norvegiene l-au descalificat, pentru profesionalism, pe **Peter Sinnerud**, care era campion al lumii la patinaj viteză, retrăgându-i toate titlurile și implicit medalile de aur.

În 1908, la J.O. de la Londra, în cursa maratonului s-a petrecut acea dramă a alergătorului italian **Dorando Petri** care a căzut, epuizat, de mai multe ori, în apropierea sosirii pe care n-a trecut-o decît cu sprijinul unor oficiali. Pentru aceasta el a și pierdut titlul olimpic, dar astăzi se știe bine că „epuizarea” lui a fost consecința nefastă a dopării (care totuși nu devenise o modă pe atunci și deci dopajul nu era prohibit!). Dar chiar în anul următor el a devenit alergător profesionist (!?) participînd la curse special organizate la New York și în alte orașe americane, alături de alți concurenți, între care și învingătorul său de la J.O., **Johnny Hayes**, în joc fiind puse însemnate premii în bani. Este vorba de unul dintre cazurile profesionale de notorietate...

Definirea amatorismului, pentru care englezii luptau din răstputeri, n-a fost realizată, existînd, de fiecare dată, tot felul de obiecții de fond. Această adevărată ideologie pe care „insularii” se străduiau s-o impună avea în vedere mai multe aspecte, potrivit cărora erau socotiți ca profesioniști acei sportivi care primeau premii în bani (exemplul de mai înainte este foarte concludent!), care-și măsurau forțele cu profesioniști, cei care primeau un salariu ca profesori ori ca monitori de exerciții fizice, ca și cei care luau parte la concursuri „deschise oricui” (open cum li s-ar spune astăzi).

Coubertin a propus, în 1909, ca dintre acestea să fie reținut doar acel punct referitor la premiile în bani, care, în mod indiscutabil, era profesionalism pur. **dar, spunea el, de ce să confundăm un profesionist (care trăiește din exhibițiile sale sportive) cu profesorul (care educă)?** Cum argumentația sa logică n-a avut multă trecere dincolo de Canalul Mîneei, afectat, Coubertin s-a exprimat astfel: **„Din acel moment, problemele acestea n-au mai prezentat pentru mine nici picul de interes pe care-l aveau... Amatorismul olimpic**

Jim Thorpe

este o poveste veche și stupidă. Ceea ce mă interesează este spiritul sportiv și nu respectarea acestei ridicole concepții englezești potrivit căreia doar milionarii ar putea face sport...

Una dintre tragediile sportului, poate chiar cea mai mare, i s-a întîmplat indianului american **Jim Thorpe**. La J.O. de la Stockholm el a cîștigat titlurile la pentatlon și la decathlon, fiind considerat ca atletul nr. 1 al întrecerilor. Primit acasă în triumf, elogiât, a avut neplăcuta surpriză ca, la șase luni după J.O., Amateur Athletic Union să comunice Comitetului Olimpic Suedez că Jim Thorpe încălcase regula amatorismului și că în 1909 și 1910 jucase baseball într-o echipă profesionistă din Carolina de Sud, pentru care fusese remunerat cu cîte 60 de dolari pe lună. Dosarul incriminatoriu este trimis de la Stockholm la Lausanne și C.I.O. decide descalificarea lui Thorpe pentru profesionalism, obligîndu-l să înapoieze cele două medalii de aur, care au fost acordate învingătorilor săi din 1912. Pînă ce a murit, în 1953, Jim Thorpe și-a deplîns durerea. Dar în van, căci nimeni peste Ocean, dintre cei care ar fi avut, eventual, un cuvînt de spus, nu l-a spus într-o apărare a nefericitului atlet.

În amintirile sale Coubertin a scris: **„Ce să spun despre faptele reproșate lui Thorpe? În Statele Unite, pe vremea aceea, existau o mulțime de studenți săraci și pasionați de sport care, vara, intrau în echipe profesionale de baseball, adesea sub nume de împrumut. Thorpe, în 1909 și 1910, a făcut așa sub propriul său nume, fără să-și dea seama de consecințele nesocotitei sale. Nu s-a știut nimic și, întors la colegiul său din Carlisle, a fost considerat întotdeauna amator. Citindu-i scrisoarea atît de sinceră, ca și cea atît de firesc emoționată a directorului colegiului, îți vine să evoci anumiți jucători de tenis care au făcut altele (mai boacâne) fără să fie tulburați”.**

Un alt președinte al C.I.O., lordul Kilanin, în cartea sa „The Olympic Games”, apărută în 1976, a scris: **„Thorpe aparține legendei olimpice nu numai pentru diversitatea talentelor sale sportive ci și pentru descalificarea care i s-a făcut pentru că a primit puțini bani să joace baseball în timpul vacanțelor”.**

Cu cîțiva ani în urmă, Comitetul Internațional Olimpic a reanalizat „cazul Thorpe” și l-a reabilitat postum, înmînînd urmașilor săi două medalii de aur, de campion olimpic, „comoara” după care a oftat și a plîns atîta Thorpe.

Într-unul dintre numerele Buletinului editat, în 1981, cu prilejul Congresului Olimpic de la Baden Baden, citim următoarele: **„A alerga pentru bani. Dar aceasta nu pentru un mantou de blană, ci pentru dolarii pe care Jesse Owens, mereu rapid dar totdeauna sărac, spera să-i obțină, concurend împotriva cailor, a motocicletelor, a iepurilor, aceasta după ce cîștigase patru medalii de aur la Jocurile de la Berlin în 1936. Dar acești dolari s-au topit ca zăpada la soare. Mai tirziu, valoarea simbolică a numelui său i-a asigurat o viață liniștită și confortabilă și respectul tuturor”.**

Vehemența englezilor și a altora, întru apărarea purității sportului, ferindu-l de nefasta influență a banilor a condus la alte și alte situații nefericite, căci cerințele sportului deveneau tot mai pretențioase, iar oamenii săraci, în majoritate, erau, pur și simplu, excluși auto-

mat de la practica sportului, de la lupta pentru înțietate, pentru recorduri. Și astfel, scandinavii au descoperit procedeul prin care sportivii săraci puteau fi ajutați, eludându-se fariseica apreciere a profesionismului, noțiune, totuși, generală și atât de abstractă. Pentru a-și putea ajuta într-un fel marii sportivi, au început să le deconteze (fioresc am spune, astăzi) cheltuielile de călătorie la o competiție, numai că aceasta se făcea doar pe hirtie, desigur, pe o rută, evident fictivă, cu mult mai lungă decît cea reală și care normal ar fi costat mai mulți bani.

Dar aceste deconturi nereale au fost și ele un fel de bumerang, căruia i-au căzut victime unii dintre marii atleți ai lumii. Ne gîndim, de pildă, la faimosul alergător finlandez **Paavo Nurmi**, deținător a noua medalii olimpice de aur și a 22 de recorduri mondiale, pe care focul concentrat al federațiilor de atletism din Suedia și Germania, l-au dus la pierderea statutului său de amator (pentru deconturi „umflate”) și la interdicția de a mai participa, în 1932, la Jocurile Olimpice de la Los Angeles. Federația finlandeză l-a apărut cu strășnicie pe Nurmi, l-a selecționat chiar în lotul său pentru proba de maraton la J.O. '32, dar descalificarea a rămas definitivă. Și totuși, pentru a-i dovedi nevinovăția, la J.O. din 1952, la Helsinki, Comitetul Olimpic finlandez l-a ales pe Nurmi ca purtător al flăcării olimpice, în ultimul schimb al uriașei ștafete pornită de la străvechea Olympia, din Peloponezul ars de soarele Sudului.

Aceeași învinuire i-a fost adusă, de data aceasta chiar de federația din țara sa, alergăto-

Gunder Hägg

Paavo Nurmi aprinde flacăra J.O. de la Helsinki

rului francez **Jules Ladoumeque** (vicecampion olimpic la 1500 m, în 1928, deținător a trei recorduri mondiale). El a fost descalificat cu cinci luni înaintea J.O. de la Los Angeles și cînd, dîndu-și seama de consecințe, federația franceza de atletism a căutat să-l „acopere” pe Ladoumeque, cazul său căpătase o notorietate internațională, alte federații impunîndu-și punctul de vedere în menținerea hotărîrii inițiale. Și astfel, Ladoumeque a rămas definitiv exclus...

Suedezul **Gunder Hägg**, simplu tăietor de lemne și îngrijitor la o fermă, deci un om sărman, pentru a-și putea îmbunătăți statutul social, fiind, în mod cert, alergătorul nr. 1 nu doar al țării sale, ci al întregii lumi, a apelat și el la acele deconturi fictive. Faptul acesta s-a petrecut în anii celui de al doilea război mondial, cînd Hägg dusese recordurile lumii la 1500 m la

3:43,0 și la 5000 m la 13:59,2, cifre considerate pe atunci ca deosebite. Adversarul său **Arne Andersson**, corecordman la 1500 m, a procedat la fel, și în 1945, cînd lumea avea încă alte probleme, federația suedeză, pentru rațiuni neelucidate nici pînă astăzi, i-a descalificat pe cei doi semifondisti! Autorul vest-german Hans Gebhardt, în lucrarea sa „Cele 80 de zile ale lui Gunder Hägg”, apărută în 1976 (este vorba de perioada de 80 de zile în care alergătorul suedez a bulversat tabloul de recorduri mondiale), a analizat cu discernămint cauzele care au dus la descalificarea lui Hägg și Andersson, denunțînd raporturile pe care sportul le întreține pe atunci cu o anume politică, cu comerțul, totul sub paravanul, destul de transparent, al ipocriziei cele mai evidente.

Și ca să realizați și mai bine aceasta să mai notăm un fapt, din lumea călăriei. Pînă în urmă

cu cîteva decenii, potrivit însăşi regulamentului internaţional, în concursurile de călărie nu aveau dreptul să participe decît ofiţerii, deoarece numai ei puteau fi amatori, în timp ce gradele inferioare şi soldaţii, automat, erau... profesionişti! În 1948, la J.O. de la Londra, proba pe echipe la dresaj a fost cîştigată de reprezentativa Suediei, dar au început murmurele, care s-au transformat, cu timpul, în proteste oficiale, astfel că în 1953 această formaţie a fost descalificată, pierzînd, evident, titlul, pentru simplul motiv că în compunerea ei s-a aflat şi subofiţerul **Persson Gehnall!**

Dar exemplele nu se încheie aici ci continuă, am zice, chiar cu dărnicie. Numai că în ultimii ani, în pas cu cerinţele tot mai mari ale sportului de mare performanţă, chiar în sinul Comitetului Internaţional Olimpic, ca să nu mai amintim de diverse organisme sportive naţionale, au intervenit orientări noi, care reglementează, într-un fel, această problemă atît de controversată şi care oferă o interpretare cu mult mai largă a noţiunii de amator şi de profesionist. În fond, aşa cum sublinia ziaristul elveţian Walter Lutz,

„amator este acela care se consideră ca atare!”...

Există însă, în mod cert, în afara sportului amator, şi un sport profesionist ca atare. Avem în vedere boxul, patinajul artistic, tenisul, schiul etc. Pentru acestea, mai cu seamă, Jocurile Olimpice se constituie în cartea de vizită cea mai bună. Dintr-un lung, chiar foarte lung şir de exemple, reţineţi doar cîteva nume de foşti competitori olimpici care au devenit profesionişti, cu contract în toată regula: patinatorii **Sonja Henie, Peggy Fleming, Marika Kilius** şi **Hans-Jürgen Bäumler** etc., boxerii — dar cine le mai ţine minte numele? — şi încă alţi sportivi au folosit întrecerile olimpice ca pe o veritabilă trambulină.

C.I.O. şi-a revizuit substanţial concepţia şi implicit atitudinea faţă de această problemă, mai ales după apariţia tot mai pregnantă, în lumea sporturilor, a aşa-numiţilor sponsori. Firme cu renume sau încă fără acest renume, dar cu mulţi bani, investesc sume uriaşe în acest angrenaj de o mare complexitate care este sportul, atît în organizarea diferitelor competiţii, cît şi în privinţa pregătirii sportivilor, a stimulării lor etc. Şi credeţi

oare cumva că aceste investiţii uriaşe sînt făcute aşa, doar de dragul sportului, fără vreun anume interes? Ar fi o amarnică greşeală. Scopul investiţiilor nu poate fi decît unul comercial, doriinţa de a cîştiga cit mai mult, de a-şi face reclamă. Marea competiţie tenisistică **Marele Premiu** a avut ca sponsor, mai întîi, firma suedeză de automobile **Volvo**, iar acum este finanţată de o fabrică de biscuiţi **Nabisco**, faimoasa **Cupă Davis** este susţinută material de **NEC** (**Nipon Electric Company**), **Marele Premiu** al Federaţiei Internaţionale de atletism are ca „Mecena” firma **Mobil**, producătoare de uleiuri şi benzină etc.

În complexul de modificări ale opticii sale, ale diferitelor organisme internaţionale, încă de acum cîteva ani C.I.O. a acceptat ca sportivii să fie plătiţi şi pentru perioada pregătirilor, a deplasărilor la competiţii, a competiţiilor însăşi! Şi încet, încet sportul cel mai pur, cum ne place să mai numim încă atletismul, a fost cuprins de o adevărată febră a banilor. Este adevărat, se spune, că sumele respective sînt acordate federaţiilor naţionale, transformate ad-hoc într-un fel de bancă. Acestea păstrează banii, reţin o parte dintre ei, iar restul îl dau sportivilor la încheierea activităţii competiţionale!

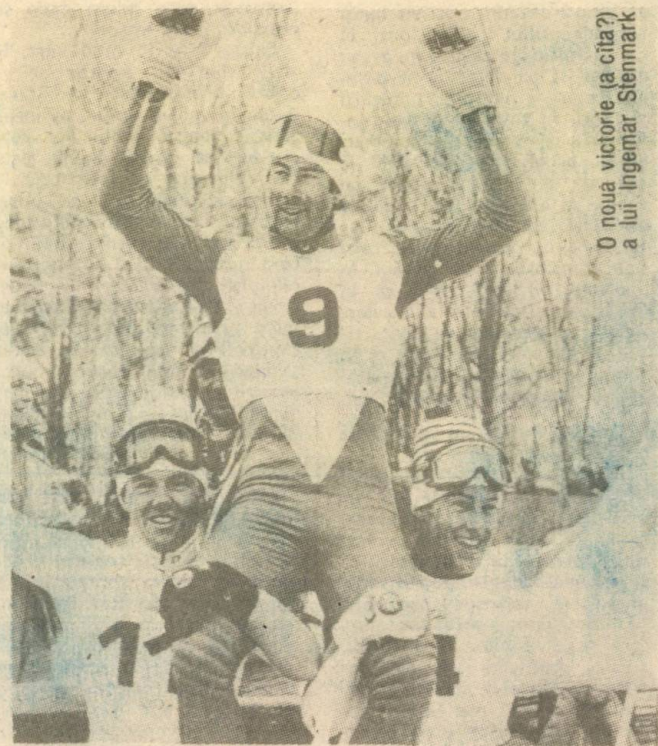
Dintr-un articol al ziaristului francez **Alain Luzenfichter**, de la *l'Equipe*, aflăm, spre exemplu, că alergătorul galez **Steve Jones**, cîştigătorul maratonului de la Londra, în 1985, a primit 40 000 dolari ca primă de participare, 15 000 de dolari pentru victoria sa şi încă 10 000 dolari pentru a fi realizat cu 2.08:16 un record al traseului! Dar acesta nu este decît unul dintre nu multele, ci foarte multe cazuri de acest fel. În aceeaşi zi, tot la Londra, norvegianca **Ingrid Kristiansen** a primit 15 000 dolari pentru victorie, 10 000 dolari pentru recordul parcursului şi încă 50 000 dolari pentru că atunci, cu 2.21:06, ea a realizat un nou record al lumii. Şi unde oare toate acestea? În chiar inima ţării care a stabilit prima definiţie a sportivului amator, pe care apoi, ani şi ani, a apărut-o pur şi simplu, orbeşte. De, se schimbă vremurile şi odată cu ele şi gîndirea oamenilor. Şi ca să nu ne depărtăm prea mult de „Insulă”, să reamintim că faimoşii patinatori artistici **Jayne Torvill** şi **Christopher Dean**, campioni

Jayne Torvill
şi Christopher Dean

olimpici la Sarajevo în '84, mulți campioni mondiali și continentali, erau totuși niște oameni simpli, ea funcționară la un birou de asigurări, iar el un polițist oarecare, de grad inferior. Din revista „Panoramic britanic”, editată de Ambasada Marii Britanii la București, citim următoarele: „...Șefii lui Jayne îi permiteau să lucreze la ore neobișnuite, iar Christopher lucra în schimburile cele mai neplăcute, astfel ca amândoi să-și coordoneze timpul disponibil cu programul patinoarului din Nottingham. Acesta trebuia să fie deschis publicului în timpul zilei, așa că ei se antrenau în special noaptea, după ora 22,00, sau dimineața foarte devreme, înainte ca patinoarul să se deschidă oficial. Adeseori trebuiau să lucreze serile, Jayne, singură într-un birou părăsit, iar Christopher făcându-și rondul pe străzi. Uneori, din întâmplare numai, bineînțeles, Christopher se trezea în zona unde lucra partenera sa, cu perspectiva unei ilicite pauze pentru o cafea. Cei doi au renunțat deci la slujbele lor în speranța ca un impresar binevoitor să le înlesnească obținerea unei burse din partea Fundației pentru Promovarea sporturilor, o organizație cu caracter filantropic, care susține diverse cauze sportive din Anglia, demne de acest sprijin, cit și din partea Asociației Naționale de Patinaj. Consiliul orașului Nottingham a fost bucuros să voteze o sumă de 40 000 de lire pe o perioadă de trei ani care să le asigure participarea la Jocurile Olimpice din 1984. Torvill și Dean au câștigat titlul de campioni mondiali de la prima încercare (în 1981), purtând culorile orașului Nottingham și devenind, astfel, obiectul unei exuberante mindrii civice. A fost oare doar un noroc? Întrebarea a plutit în aer de-a lungul întregii veri 1981, în timp ce campionii se antrenau, la ore agreeabile, pe patinoarele retrase din cartierul general al patinajului vest-german de la Oberstdorf, în Alpii bavarezi.” Este clar, nu?

O chestiune care a stîrnit o amplă discuție a fost recenta hotărîre a C.I.O. de reintroducere a tenisului în programul J.O. începînd chiar cu ediția Jocurilor din 1988. Cum acest

O nouă victorie (a cîta?) a lui Ingemar Stenmark

sport este teoretic (și practic) aproape sûtă la sûtă profesionist, acei 64 de tenismani care vor participa la turneul olimpic, nu au cum să fie aleși dintre amatori. Adică, dintre care amatori? Dealtfel, președintele Federației Internaționale de Tenis, francezul Philippe Chatrier, opinează că admiterea tenisului la J.O. '88 înseamnă „revitalizarea tenisului și sporirea interesului general față de J.O.”. La turneul olimpic va avea drept de joc oricine, începînd cu, să zicem, Martina Navratilova și terminînd cu Stefi Graff. Cu o lună înaintea J.O. cei care doresc să ia parte la competiția olimpică nu vor mai trebui să participe la turnee profesionale, ci doar la cele de calificare; apoi li se cere ca, pe timpul duratei Jocurilor, să locuiască în satul olimpic etc. Navratilova a respins însă, din capul locului, ideea de a juca la J.O., dar tinăra Graff a găsit amuzantă cazarea într-un astfel de sat olimpic, alături de atîția alți sportivi din lumea întreagă. Gusturi și gusturi!

Dar „breșă” făcută de tenis se lărgeste. Avem în vedere participarea la J.O. a unora dintre schiori, și ei sportivi cvasi sau chiar totalmente profesioniști,

în frunte cu suedezele Ingemar Stenmark, care de aproape patru ani a beneficiat de avantajele unei licențe de tip B, motiv pentru care nici n-a avut drept de concurs la J.O. de la Sarajevo. Acum însă i s-a admis să evolueze la Calgary! Și știți cum se definește singur Ingemar? Simplu: „Om de afaceri pe pantele înzăpezite” (Buletinul nr. 7 al Congresului Olimpic din '81, de la Baden Baden).

„Recalificarea” lui Stenmark s-a petrecut în conformitate cu recomandările C.I.O. mai întîi în cadrul F.I.S., unde delegatul federației suedeze de schi i-a susținut cauza cu căldură și, apoi, în cadrul Comisiei de eligibilitate a C.I.O. care a validat „dosarul Stenmark” înaintat de F.I.S. O declarație a unui purtător de cuvînt al F.I.S. exprimă starea de fapt care a condus la această „recalificare” (care nu înseamnă însă și reamatorizare; prea ar fi de tot!) a lui Stenmark: „N-am ținut cont, în judecata noastră, nici de numele, nici de palmaresul lui, ci am procedat ca și cînd ar fi fost un schior oarecare în situația dată. Faima lui nu ne-a influențat cu nimic!” Oare, chiar așa să fie? Și cînd te gîndești că Stenmark, după pro-

pria-i mărturisire, grație sportului, a devenit milionar, iar un alt schior, la fel de faimos, austriacul Karl Schranz n-a fost admis să participe la J.O. de la Sapporo, în '72, avînd cam aceeași „calitățile” (totuși nu și aceeași sumă!), iar sărmanul Jim Thorpe, pentru un pumîn de arginți, a fost descalificat pe viață!

În mod concret, la această oră, nimeni, dar absolut nimeni nu poate ști care va fi evoluția în timp a sportului mondial, felul în care Comitetul Internațional Olimpic și Federațiile Internaționale vor conduce această, totuși, fragilă barcă a sportului pe apele vijelioase, mai mult sau mai puțin sportive! Oricum, cel puțin discriminarea aristocratică și fariseismul amatorismului, așa cum era văzut sportul, nu cu prea multă vreme în urmă, au încetat să mai existe, dîndu-și, sărmanele, obștescul sfîrșit. Dar de aici înainte va deveni sportul profesionist? Greu, foarte greu de spus!...

Ne pregăteam tocmai să semnăm acest documentar cînd ochii ne-au căzut pe un articol din l'Equipe Magazine, un număr din luna iunie '87, și mărturisim sincer că am rămas stupefiați de cuprinsul lui. Pe scurt, iată despre ce este vorba: O dată pe an, în Australia, într-un anume week-end, unic în lume, pe un hipodrom de galop, cu pistă din iarbă, are loc un concurs de alergări, pe distanțe de la 70 m la 3200 m. Nimic extraordinar în aceasta, pînă la a pre-

ciza că nu este vorba de curse de cai, ori de canguri, ci pur și simplu de... oameni, bărbați și femei. Atleți profesioniști. Cei peste 20 000 de spectatori care vin în tribune studiază programul cu palmaresurile participanților, după care se fac **pariuri**... Da, da, pariuri! De necrezut și totuși adevărat! Principala probă a acestui original miting este, cea de 120 m, în linie dreaptă, veche de mai mult de un secol și foarte bine plătită. Acum peste o sută de ani, învingătorul, un fermier W. Milliar, care a fost primul cîștigător, a primit ca premiu mai multe lire, doi porci și un berbec. Pariurile datează din anul 1881.

Cursele se desfășoară cu handicap, de pînă la 10 m, adică atleții renunță la diferite avantaje, în funcție de palmaresul acestora din urmă, scopul fiind de a se echilibra șansele. Dată fiind regula feroce a amatorismului de tip englez, valabilă mai ales în țările Commonwealth-ului, cei mai buni sprinteri australieni, dar încă și alții, concureau cu nume de împrumut.

Din 1986 însă se poate concura chiar și sub propriul nume. Marea alergătoare americană Valerie Brisco-Hooks, campioană și recordmană olimpică, în 1984 (21,81 s) a venit și ea în Australia să concureze la Stawell. Dar cînd a văzut că trebuie să suporte un handicap de 6,50 m, de teamă (nu și de rușine!) a renunțat să mai alerge. Bookmakerii au pierdut în ziua aceea o afacere serioasă...

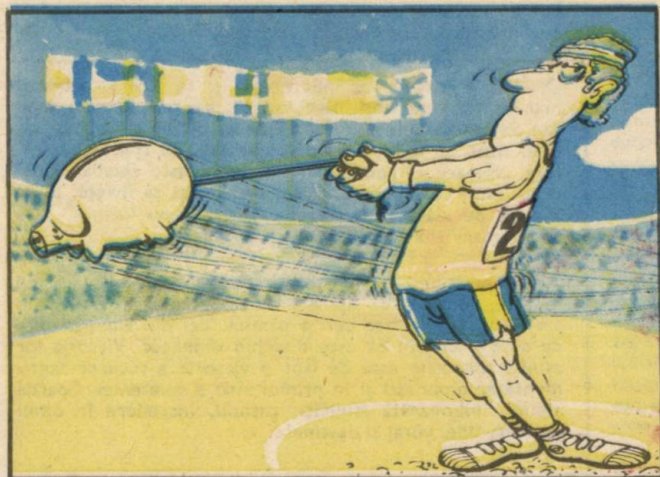
Documentar de **Romeo VILARA**

UN SPORT VECHI DE PESTE 2300 DE ANI

Încă din secolul al treilea î.e.n. se practica, pentru distracție ori poate chiar pentru vreo competiție anume, un joc denumit „**mingea cu pumnul**”. Traversînd anii, peste 2300, „jocul cu pumnul” a ajuns în contemporaneitate. Jocul modern are reguli precise. Ele au fost elaborate încă din 1893 de germanul G.H. Weber, iar în anul 1921 Federația Germană de Gimnastică a organizat chiar un campionat național pentru această străveche disciplină. La începutul erei moderne, jocul avea un caracter închis, fiind practicat doar în Germania, dar mai apoi a făcut prozeleți și în alte țări, astfel că în 1965 a fost organizată prima ediție a unor Campionate Europene. Succesul lor a determinat organizarea, în 1968, a Campionatelor Mondiale, apoi a altor ediții. Interesant ni se pare faptul că deși inițial a fost un sport german, la ediția din 1982 a C.M., desfășurată la Hanovra, echipa vest-germană a fost întrecută în finală de reprezentativa Braziliei! La întreceri au mai luat parte echipele Elveției, Austriei, Italiei, Argentinei, Chile și Namibiei.

*

În ce constă acest sport. Terenul de joc măsoară 50x20 m. El este împărțit în două printr-o coardă, înălțată la 2 metri deasupra solului. Echipele sînt formate din cîte 5 jucători, care trebuie să lovească, doar cu pumnul, o minge (65—71 cm circumferință, 300—350 gr. greutate). Mingea poate fi lovită de trei ori de către trei jucători diferiți mai înainte de a fi trimisă, peste coardă (care nu trebuie atinsă) în terenul adversarului. Mingea nu trebuie să cadă însă într-o zonă, așa-zisă neutră, delimitată de linii trasate pe sol, la cîte trei metri depărtate de coardă. Se realizează un punct la greșeala adversarului. O partidă durează două reprize a cîte 15 minute.

ALPINISMUL

PRO SAU CONTRA

DIALOG

un fost campion
de atletism
Virgil Ludu
la 400 m g.

între
și

un maestru al sportului
la alpinism
Mircea Noaghiu
cuceritor de înălțimi

Se spune că alpinismul este sportul fără spectatori. Este adevărată această afirmație? Sau ea nu este decât o prejudecată sau o ignoranță!

Idee total falsă. Niciodată un efort omenesc spre sublim nu poate fi singular. Și apoi, nu uitați cerul, norii, avalanșele, pădurile, stîncile, păsările, apele, florile care sînt spectatorii noștri obișnuiți. Răsplata noastră este natura, liniștea, bucuria fiecărui vîrf cucerit.

De fapt alpinismul seamănă cu un lucru care pare fără sens, chiar dacă Lionel Terray cel care a scris „Cucerirea inutilului” vrea să ne convingă de contrariu. Pentru cei care aleargă pe culoare la orizontală, alpinismul ar părea gratuit și absurd, probabil superficial, pe nedrept.

V-ați întrebat cîte lucruri inutile facem noi oamenii? Cu ce rămînem din atîtea inutile eforturi? Și atunci de ce n-ar fi alpinismul o școală a vieții și a caracterului? De ce acest inutil nu ar deveni util oamenilor în asprul drum al vieții? Un stadion pe verticală. Alpinismul este deplină simbioză om-munte și o formă superioară a cunoașterii, a tot ce ne-nconjoară.

Lumea se întreabă care este rostul ascensiunilor alpine? Multor oameni aceste „îzbînzii” li se par fără noimă și prea greu „plătite”.

Munții sînt prietenii noștri și noi le simțim, mai bine ca oricine, răsufierea și bătaile de inimă. Sigur, adeseori, muntele înseamnă un învingător și un învins. Dar „petele albe” i-au ispitit mereu pe oameni. Curajul, tenacitatea, setea de înalt și frumos, de inaccesibil sînt în noi de cînd lumea și vor fi întotdeauna.

Curajul alpinistului este o calitate înăscută, așa ca viteza, memoria sau temperamentul? Sînt sportivi care neagă această idee. Și sînt sportivi care cred în ea. Tu ce părere ai?

Nu trebuie să ai calități înăscute, ci doar unele predispoziții. Curajul se educă, în timp, dar tenace și continuu. Cu cît pregătirea este mai bună, cu atît riscurile sînt mai mici. Alpinismul nu-i o loterie, ci un risc premeditat și bine gîndit. Nu hazard, ci calcul și îndeminare.

La noi în atletism, recordurile reprezintă învingerea imposibilului, ca în sărituri legea gravitației sau în alergări rezistența umană. Omul se străduie și reușește să învingă limitele, fără limite în realitate, ale posibilităților omenești.

Reinhold Mesner cel care a realizat 12 optmieri în Himalaya sau japonezul Uemura care a urcat toate piscurile înalte ale continentelor și a atins unul din poli, dovedesc, și nu numai ei, că totul se poate. Imposibilul nu există pentru omul zilelor noastre. „Nu te împotrivi natură, omului, acestei furnici încăpăținate care va cuceri globul” spunea Victor Hugo. Și avea dreptate!

Ce simt alpieniștii cînd își pierd prietenii de coardă, de ani de zile de escaladă, pe vreme bună sau rea, în împrejurări mereu noi și dificile? Nu le rămîne spaima, regretul, gustul amar a ceea ce au vrut să facă și muntele i-a pedepsit pentru îndrăzneala lor?

Oricînd, o moarte te îndurerează și te face să gîndești mai mult asupra vieții. Deci cu atît mai mult a unui prieten de coardă. Alpinistul Ion Coman care și-a pierdut fratele, tînăr, în munți într-o ascensiune, nu trădează muntele. „Fiecare — spune el — își împlinește chemarea curajos. Unii cad, pentru ca cei mai mulți să învețe, să se bucure de viață și să privească încrezători înainte”. Așa ca marinarii și aviatorii...

Jocurile sportive, ștafetele atletice, excursiile cultivă spiritul colectiv, prietenii, sentimente care i-au făcut pe savantul Fleming să spună că a învățat în baschetul jucat la colegiu spiritul de echipă din știință. Alpinismul sport individual, cum educă această componentă psihică a vieții noastre prieteni-

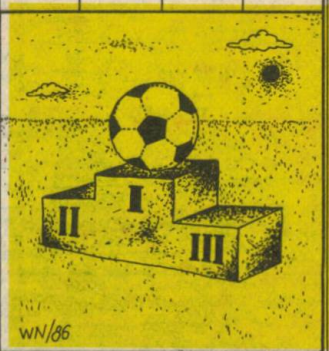
Puține prietenii sînt legate atît de trainic, pe viață și pe moarte, de o coardă alpină și de „prietenia” stîncii. Acolo sus, suspendați între cer și pămînt, cei doi alpieniști uită de sine și de tot ce este meschin omenesc. Victoria lor asupra muntelui este de fapt o victorie a tuturor sentimentelor omenești și în primul rînd a prieteniei. Coarda alpină simbolizează afinități, pasiuni, încredere în omul de lîngă tine, curaj și destine!...

SPORTIVĂ

SPORTIVA

ALERGATORI PE DISTANȚE SCURTE ASTMA LA PIEPT FAIR PLAY	\$	DAȚENI DE ORDINE LA MECI... SPORTUL NOSTRU NATIONAL	A	MASA ... VERDE SPORTUL IN CARE SE INTRA LA APA...	O	REACTII PA- VORABILE IN TRIBUNA VORBA BU- NA PENTRU INAINȚASI	PARTIDE IMAGINE TO- RACIA NOR- MALA (abr) SALA UNI- VERSITATII	i	B					
S	R	O	R	T	I	V	I	T	A	T	E			
▶	T	R	I	B	U	N	A	TEREN CU IARBA SISTEM SUPRANU- MERIC DE APĂRARE	U	N	R			
▶	M	I	N	I	F	O	T	B	A	L	APARAT DE GIMNASTICĂ			
FOTBALUL COPILOR LOCUL SU- PORTERILOR INOT ACUTE!	H	A	T	A	T	I	E	▶	A	B	U			
▶	A	T	SPORTIVĂ MEDIOCRĂ! CONCURENȚA LA TIR	R	T	A	APĂREA LA COMPETITII!	▶	I	T	I			
▶	E	T	I	TÎRG DE VITE FOTBALIȘTI LA CENTRUL	A	NU VALIDA UN GOL	O	PESTE (Inv.) DOBORÎT DIN PRIMELE INCERCĂRI!	▶	P	R	I		
CLARI BIR! SPORT PE PIRTIE	▶	R	R	▶	IESIRE DIN COMPETITIE JUNIOR	A	B	A	H	B	O	N	REPRIZE LA BOX	
▶	B	I	A	T	L	O	N	LUCRĂTOR IN LUT HINGE PE EXTREMA DREAPTA!	▶	O	B	A	R	
SPORTUL CE- LOR DOUA PROBE IN PAGINA! PROBA ATLETICĂ	O	G	I	JOCUL CU BALONUL OVAL	▶	R	U	G	B	I	ULTIMELE LA START!	U		
▶	B	L	A	N	A	GLORIA - STEAUA: 2-3! RUPTA LA SOSIRE!	▶	I	E	IZVOARELE GANGELUI! START LA CICLISM!	▶	G	A	N
TROFEU DE VINĂTOARE ECHIPA TEXTE LISTILOR RESPECTAT	▶	U	T	A	ARENA PERIFERICĂ! TRĂGĂTOR LA TIR	▶	A	A	INIMĂ SPAȚIU DE JOC	▶	C	O	R	A
▶	O	N	O	R	A	T	TELURI... PENTRU TRĂGĂTORI A UDA TERENUL	▶	T	I	N	T	E	
GRĂMADĂ DEȘCHISĂ! PRIMELE LA TIR!	▶	G	R	LOPETILE CANO- TORILOR IN GRADINĂ!	▶	R	A	M	E					
▶	T	I	VÎRF... DE ATAȚ! IESIREA DIN TEREN	▶	A	T	LOCURILE 4 SIS- LA TURNEU CULME!	▶	N	R				
LA CITUL CAMPIONI - LOR (sing.) AȘUL AȘILOR...	▶	M	E	D	A	L	I	E						
▶	T	E	N	I	S	M	E	N						

WN/86

M. Zgubea

CAMPIONI! fără titluri!

„SÎNTEȚI CEL MAI MARE ATLET AL LUMII!“...

Una dintre marile vedete – poate că chiar cea mai mare – ale întrecerilor de atletism din cadrul Jocurilor Olimpice de la Stockholm, din 1912, a fost americanul Jim Thorpe, tânăr descendent direct al lui Black Hawk (Aripă neagră), marele șef al indienilor din tribul Sioux (de aceea, de fapt, el se și numea Wa Thon Chuk). Dar în vinele sale mai curgea, după mamă, puțin sînge francez și parcă ceva mai mult sînge irlandez, după tatăl său. În orice caz, el s-a născut într-o rezervă a tribului Siouxșilor (ramură a Algonquinilor) din Oklahoma, în anul 1888.

A avut copilăria și adolescența foarte grele, dar robustețea sa extraordinară și calitățile fizice de excepție l-au ajutat să depășească toate greutățile vieții. În 1907 pe cînd studia la colegiul Carlisle din Pennsylvania (era o școală creată anume pentru instruirea indienilor) a fost văzut de „Pop” Warner, unul dintre fondatorii fotbalului american modern, dar în egală măsură pasionat de atletism, care a fost impresionat de calitățile acestui tânăr, înalt de 183 cm și greu de aproape 100 kg. După o pregătire de numai cîteva luni Jim Thorpe a început să se impună autoritar. La un concurs intercollegii, la Harrisburg, într-o singură reuniune a cîștigat înălțimea, lungimea, ciocanul, 120 iarzi și 220 iarzi gardurii! Dar el se arăta la fel de dotat și pentru fotbal, pentru base-ball, pentru canotaj, gimnastică.

În 1909, Jim Thorpe a fost reparat de un „talent scout”, un așa numit căutător de talente, care i-a oferit bani (60 de dolari pe lună; sumă ridicolă chiar și pe atunci) ca să joace base-ball la Rocky Mount, la Fayetteville, în Carolina. Constrîns de situația sa financiară Thorpe a acceptat chiar și această sumă derizorie, și a evoluat sub numele său și nu sub un pseudonim, ca foarte mulți alții. În 1910 a revenit la Carlisle, la fel de sărac precum plecase!...

Selecționat în echipa Statelor Unite pentru Jocurile de la Stock-

holm, Jim Thorpe ar fi putut participa cu mare succes la mai multe probe. În afara probelor combinate (pentatlonul și decatlonul) el a mai concurat la înălțime (1,87 m-locul IV) și la lungime (6,89 m-locul VII) și a fost împiedicat de program ca să mai participe și la altele, la garduri de pildă, marea lui specialitate.

În pentatlon Thorpe a realizat 7,07 m la lungime; 46,41 m la suliță, 22,9 s la 200 m, 35,57 m la disc și 4:44,8 la 1500 m. În patru din cinci probe el s-a arătat superior norvegianului Ferdinand Bie, clasat al doilea. Marea superioritate a atletului american a demonstrat-o însă la decatlon, probă pe care a dominat-o de o manieră categorică (11,2-100 m, 6,79 m-lungime, 12,89 m-greutate, 1,87 m-înălțime, 52,2-400 m, 15,6-110 mg, 36,98 m-disc, 3,25 m-prăjină, 45,70 m-suliță și 4:40,1-1500 m). Doar la suliță el nu a obținut rezultatul cel mai bun din concurs. La sfîrșitul întrecerilor, Jim Thorpe totalizase 8412,955 p față de cele 7724,495 p ale suedezului Hugo Wieslander, considerat inițial ca marele favorit al concursului și cele 7413,510 p ale celui alt suedez, medaliatul cu bronz, Charles Lomberg. O diferență atît de categorică n-a mai înregistrat de atunci nici unul dintre cîștigătorii decatlonului olimpic!

La încheierea întrecerii regele Gustav V al Suediei a ținut să-i strîngă mina lui Thorpe, pe care l-a felicitat spunîndu-i: „Sînteți cel mai mare atlet al lumii!”.

Întoarcerea în Statele Unite a prilejuit lui Jim Thorpe extraordinare sărbătoriri, el fiind considerat ca un adevărat erou național. Însuși președintele S.U.A., Richard Taft i-a trimis o emoționantă scrisoare de felicitare.

Dar în plină campanie de sărbătorire, Thorpe fiind, cu adevărat, omul zilei, un obscur ziarist din Worcester-Massachusetts descoperă că Jim Thorpe jucase, cîțiva ani mai înainte, într-o echipă profesională și lansează bomba: „Thorpe a jucat pentru bani; el nu avea deci dreptul să fie se-

lecționat pentru Jocurile Olimpice!”

Explozia bombe este auzită fi-rește și la A.A.U. – forul diriguitor al sportului american – care a deschis imediat o anchetă. Thorpe, absolut de bună credință, declară: „Nu mi-am dat seama că aș putea fi descalificat pentru 60 de dolari pe lună! Habar n-am de regulile amatorismului!”.

Dirigitorii lui Amateur Athletic Union, în frunte cu severul Jim Sullivan, resping orice explicație și decid descalificarea retroactivă a lui Jim Thorpe și radierea lui, pe viață, din activitatea sportivă amatoare. Și mai mult chiar, s-au comunicat aceste sancțiuni Comitetului Olimpic Suedez. Acesta a trimis dosarul la Lausanne, la C.I.O. care a decis și el descalificarea lui Thorpe, anularea rezultatelor sale și l-a obligat să restituie medaliile de campion olimpic, care urmau să fie date lui Bie și Wieslander. Sportivii adevărați, aceștia au refuzat, multă vreme, să primească medaliile și onorurile care i se cuveneau, de drept, lui Thorpe.

Jim, crunt lovit de această turură pe care au căpătat-o lucrurile pur și simplu, a implorat să i se facă dreptate, să i se dea înapoi medaliile.

După o scurtă carieră de fotbalist-profesionist la „New-York Giants”, a început să decadă treptat. A început să bea și curînd a rămas singur, în mizerie, cu marele său of.

În 1932 Thorpe era mîturător de stradă chiar în orașul Jocurilor Olimpice, la Los Angeles. Atras de mirajul stadionului a încercat să pătrundă și el, ca spectator. Fără bilet de intrare nimeni nu-l lăsa, căci nimeni nu-l cunoștea. Și totuși a fost recunoscut de un bătrîn ziarist care a scris cîteva rînduri despre Thorpe. Acesta îi atrage atenția lui Charles Curtis, vicepreședinte al S.U.A., care a încercat să repare o nedreptate și l-a primit pe Thorpe, ca pe un invitat de onoare, în loja prezidențială a uriașului Coliseum. Cu lacrimi în ochi Jim Thorpe a primit aclamațiile celor 100 000 de spectatori prezenți pe stadion.

Apoi lucrurile au intrat iarăși în normal și în 1953, în cruntă mizerie, Jim, Thorpe a murit, la 65 de ani, în urma unei crize cardiace.

În statul Pennsylvania, în amintirea sa, există un orașel care se numește „Thorpe Town”, iar un film artistic „Uriagul stadionului” (cu Burt Lancaster în rolul principal) a prezentat mai multor generații de spectatori episoade din viața acestui nefericit om.

BIZARA, DAR DREAPTA HOTĂRIRE A UNUI JURIU DE APEL

În august 1973, Campionatele Mondiale de ciclism ale pistarilor au avut loc pe malul Atlanticului, în localitatea spaniolă San Sebastian. În ziua de 27, pare-mi-se într-o marți, era programată finala cursei de urmărire pe echipe, una dintre cele mai spectaculoase probe ale ciclismului de pistă. Pentru ultimul act al competiției s-au calificat formațiile R.F. Germania și Angliei. Prima întrecuse net, în semifinale, reprezentativa Poloniei cu 4:46,62 față de 4:52,26, în timp ce englezii, oarecum surprinzați, îi depășiseră pe cicliștii olandezi, înregistrând însă, ce e drept, un timp foarte bun 4:26,68 (Olanda fusese cronometrată în 4:27,19).

Pentru finală, vest-germanii se prezentau cu cele mai mari șanse. Doi dintre cei patru componenți ai echipei (Günther Schumacher și Günther Haritz) făcuseră parte, cu un an înainte, din formația campioană olimpică la München și în afară de acest amănunt trebuie arătat că cvartetul R.F. Germania avea o înaltă valoare, o omogenitate excepțională. De altfel, chiar acolo în Spania, în sferturile de finală ale cursei, echipa R.F. Germania înregistrase cu 4:24,64 (învingea sa, Italia-4:33,31) cea mai bună performanță a competiției.

Povestea finalei ne-a fost relatată de arbitrul nostru internațional Octavian Amza, delegat de Uniunea Internațională de Ciclism ca arbitru la campionatele lumii din 1973.

„Echipa R.F. Germania (Schumacher, Haritz, Hans Lutz și Peter Vonhof) a luat un start foarte puternic și s-a lansat extraordinar. Era o adevărată incintăre să urmărești această adevărată mașină de concurs cum intră în turnantele velodromului din San Sebastian, precizia de ceasornic în care erau efectuate schimbările. Adversara sa, echipa Angliei (Bennet, Evans, Hallam, Moore) în pofida unui violent efort, ușor sesizabil din tribune, nu era însă în măsură ca, prin replica sa, să periclitaze șansele marilor favoriți. Mai rămăseseră încă 80 de metri de parcurs și, în mod cit se poate de clar, cicliștii vest-germani se îndreptau fără emoții spre linia de sosire.

În momentele acelea noi cei din juriu, i-am „lăsat”, pe vest-germani și ne-am îndreptat privirile spre linia de sosire. Ce s-a întâmplat în timpul acesta, pe pistă, în citeva fracțiuni de

secundă, nimeni n-a văzut. Și dacă n-ar fi fost televiziunea care să fi înregistrat cursa, probabil că nici n-am fi putut ști exact ceea ce s-a întâmplat! Am auzit doar un urlet groaznic și când am întors capul spre locul acela i-am văzut pe cicliștii vest-germani căzuți, ca zdrobiți, pe pistă. Nici unul nu mai mișca! Medicii și brancardierii au intervenit imediat și i-au transportat de urgență la spital pe nefericiții sportivi. Lutz avea o fractură de claviculă, Schumacher un mare hematom la ochiul drept și patru dinți mai puțin în gură! dar, pe moment, am crezut cu toții că se întimplase ceva cu mult mai grav...

Revăzând filmul am înțeles, de fapt, drama care avusese loc pe velodromul din San Sebastian... Cum am spus, mai rămăseseră de parcurs doar 80 de metri pentru a marca victoria echipei R.F. Germania. În momentul acela un om de serviciu s-a apropiat de marginea pistei să „aranjeze” caltaboșii acela de cauciuc care delimitează limita inferioară a pistei. Fără să se asigure cumva el a avansat mai mult decît ar fi trebuit astfel că Lutz, care se afla la trena echipei sale, l-a agățat și a căzut. Peste Lutz au venit grămadă ceilalți. În mod miraculos, Haritz și Vonhof au scăpat neatinși din această împrejurare.

Lipsiți de adversari, cicliștii britanici au fost declarați, fi-rește, campioni ai lumii, dar englezii nu au acceptat acest cadou. S-au purtat de aceea dife-

rite discuții care au culminat cu decizia juriului de apel care a luat o hotărîre absolut ome-nescă și sportivă, dar contrară literii regulamentelor. Luîndu-se în considerare condițiile speciale în care s-a produs accidentul și ținîndu-se seama de pozițiile celor două echipe în momentul acela, de faptul că, în mod normal, în 80 de metri nimic n-ar mai fi putut împiedica victoria formației vest-germane, s-a hotărît ca totuși titlul mondial, în circumstanțele cunoscute, să-i fie acordat reprezentativei R.F. Germania.

Hotărîrea aceasta a juriului, puțin obișnuită, a fost primită însă cu entuziasm de toată lumea și în primul rînd de cicliștii englezi care au considerat-o absolut justă!

La Festivitatea de premiere pe podium au urcat doar cei doi concurenți valizi (Günther Haritz și Peter Vonhof) din echipa R.F. Germania, tricourile de campioni, medaliile și, în mod simbolic, cite o beretă bască (San Sebastianul este doar principalul oraș din Țara Bascilor), fiindu-le trimise lui Günther Schumacher și Hans Lutz în clinica în care se aflau inter-nași.

În loc de post-scriptum. Trei dintre eroii de la San Sebastian (Lutz, Schumacher și Vonhof) s-au aflat după trei ani, la 24 iulie 1976, pe prima treaptă a podiumului olimpic de la Montreal. În ziua aceea, în finala cursei de urmărire, echipa R.F. Germania (4:21,06) a întrecut formația Uniunii Sovietice (4:27,15) cîștigînd medalia de aur.

CURSĂ FĂRĂ MEDALII LA ENOSHIMA

Regatele yachturilor olimpice în 1964 s-au disputat pe apele Pacificului, în golful Enoshima, nu de parte de capitala niponă. Acolo, de fapt în localitatea Oiso, au primit laurii victoriei veliștii din Bahamas la clasa „Star”, clismaciul Knowles fiind acum la a șaptea sa participare olimpică (!), tot acolo au fost aplaudați „lupii de mare” australieni conduși la victorie, la clasa 5,5 m, de un concurent în vîrstă de 62 de ani. De acolo, am auzit într-o bună zi la „Press House”, vestea unei anume întîmplări în fața căreia te înclini cu respect...

Se desfășurau întrecerile la clasa „Olandezul zburător”, regata a treia sau a patra, nu mai

știu bine. Pe o poziție frunțasă a cursei se afla yachtul suedez al fraților Stig și Lars Kall care aveau posibilitatea să acumuleze un număr mare de puncte și să facă un salt însemnat în clasamentul general. La un moment dat, unul din echipierii ambarcației australiene a căzut în apă și barca a naufragiat. Există un pericol grav care putea fi evitat prin sosirea salupei de salvare, dar aceasta se afla la o mare depărtare de locul accidentului. Suedezii au sesizat însă situația aproape disperată în care se aflau adversarii lor, au virat strîns și s-au întors din drum ca să-i salveze pe sportivii australieni aflați în mare pericol.

Prin gestul lor, Stig și Lars Kall

au renunțat, în mod absolut deliberat, la posibilitatea de a se „bate” pentru o medalie, Organizatorii japonezi i-au răsplătit totuși cu o medalie de aur, „hors concours”, care nu a fost adăugată celor opt câștigate de delegația olimpică a Suediei, dar care a valorat ca și acestea, ca să nu mai spunem de lacrimile de recunoștință cu care sportivii australieni au ținut să le mulțumească prietenilor lor, din celălalt cap de lume!

DOUĂ PREMIERI...

În finala cursei de 800 m, la Campionatele Europene de atletism de la Stockholm, din 1958, după primii metri, pe turnantă, englezul Michael Rawson, presat de ceilalți concurenți, a fost nevoit să iasă din pistă și să facă trei pași dincolo de bordura interioară, după care, firește, a revenit. Deși pierduse contactul cu cei din față, până la urmă Rawson a ajuns la nivelul lor și cu un finis irezistibil a câștigat cursa în 1:47,8 (pe locul 2. Audun Boysen-Norvegia 1:47,9, 3. Paul Schmidt-R.F. Germania 1:47,9, 4. Zbigniew Makowski-Polenia 1:48,0 etc.).

La terminarea cursei arbitrul de turnantă a sesizat infracțiunea lui Rawson, care, fiind coroborată și cu o contestație depusă la juriul de apel, a condus la descalificarea alergătorului englez.

A urmat festivitatea de premiere în cadrul căreia Boysen a fost declarat campion european, după care, imediat, norvegianul a luat avionul spre Oslo, unde s-a dus să-și sărbătorească succesul.

Independent de ceremonia premiei, delegația britanică a făcut apel la descalificarea lui Rawson, pe care o considera ca nemeritată, acesta fiind constrins de alți alergători - în situația cunoscută - ca să iasă de pe pistă și să facă, dincolo de bordură, cei trei pași incriminați. Spre norocul lui Rawson a existat chiar și un film în care se vedea clar că nu din vina sa părăsise pista. Juriul a deliberat din nou și fiind în posesia acestui film, probă irefutabilă, a decis recalificarea lui Michael Rawson și acordarea titlului de campion european. Dar medalia de aur nu mai exista pentru că Boysen plecase cu ea acasă. Telefon la Oslo pentru schimbul de medalii, aur-argint; discuții... iar telefon, iarăși discuții...

Până la urmă lucrurile s-au aranjat așa cum era etic și sportiv să fie!

TITLURI fără campioni!

MOMENTUL MARII CONSACRĂRII...

Ca de fiecare dată atunci când de la startul unei competiții ciclistice pe etape lipsește o mare personalitate, liderii se tot schimbă, ca și la ediția din 1960 a popularului „Tour de France” Nencini, Groussard, Anglade, Adriaenssens purtaseră, pe rând, tradiționalul „tricou galben”, despre care se spunea că fugea de ici-colo, ca un veritabil „argint viu”... Asul francez Roger Riviere câștigase cursa de contratimp de la Bruxelles, apoi etapa Saint Malo-Lorient. O mai câștigase și pe cea dintre Marsan-Pau. În seara aceea Roger privise cu atenție, cu mai multă atenție ca oricând, clasamentul general. Se afla la numai 32 secunde în urma lui Nencini care, din nou, trecuse la conducerea plutonului de ași. A simțit atunci o furnicătură plăcută în tot corpul și un gând anume l-a străfulgerat: să ajungă primul la Paris, în calitate de câștigător al Turului!

Sosise și pentru el momentul mării consacări. Avea în față și el un viitor care i-ar fi putut aduce strălucirea și faima lui Coppi, banii lui Bartali... Așadar la luptă!

Ziua următoare nu l-a fost prielnică, pentru că, iată, în etapa dintre Pau și Luchon, italianul Nencini îl distanșase pe Riviere cu încă 1 minut și 6 secunde. Dar bravul Roger, care începuse să creadă în „steaua” sa, nu-și făcea prea multe griji, deoarece, zicea el, „aerul Alpiilor” îi priește mai mult decât cel al Pirineilor, că avea încă, în mână, atuul unei etape contracronometru (Pontarlier-Besançon) unde, oricum, îi era superior „bătrînului” Nencini și că, peste toate, până la Paris mai era încă mult de mers, peste 1000 kilometri.

Ceva totuși îl neliniștea. În anul acela când se eliberase de misiunea aceea ingrată de „loco-tenent” al lui Anquetil (care în 1960 a lipsit din „Tur”) trebuia să facă ceva cu totul deosebit ca

să se lanseze pe orbita marilor ași ai ciclismului internațional, adică trebuia să dea o lovitură în stil mare, care să-l așeze pe același piedestal de valoare cu Anquetil, cu alți mari!

li corectase de două ori recordul orei, dar atita nu era de ajuns, mai ales că între timp, Ercole Baldini devenise el recordmanul lumii. Trebuia de aceea să câștige Turul, ca un mare campion.

Cu aceasta hotărâre care-l obseda și care, pur și simplu, l-a defectat „semnalul de alarmă” a luat startul, în ziua aceea de 11 iulie, în etapa Millau-Avignon. Nencini, un coboritor fără teamă pe serpentinele munților, l-a provocat indirect pe Riviere. Cu cit drumul care cobora din vârful Perjuret era mai periculos, cu atât Nencini se avînta tot mai nebunește la vale. Riviere simțea că innebunește văzându-l pe Nencini cum se duce, cum i se duc dracului toate visele.

Roger n-a mai stat nici o clipă pe gânduri și a pornit ca o năluca în urmărirea lui Gastone Nencini. La un viraj scurt n-a mai putut însă încetini... S-a izbit de un mic zid protector din piatră, care l-a catapultat în prăpastie! A căzut 15 m în gol. Apoi n-a mai simțit nimic. S-a trezit la spitalul St. Charles din Montpellier. Fractura bazinului...

Turul Franței a continuat, desigur, și s-a încheiat cu victoria lui Nencini. Pentru Roger Riviere, momentul mării consacări trecuse...

Mai apoi, Riviere a căzut într-o altă prăpastie, de data aceasta fără ieșire. Roger a devenit comerciant de droguri, figură bine cunoscută în lumea interlopă, după care a devenit bandit. Cine l-a împins în această nouă prăpastie? Poate că propriile sale instincte, poate că educația primită în lumea rapace a ciclismului profesionist sau societatea în care trăiește. Poate că toate la un loc...

DOLIU LA MONZA...

Era într-o simăbătă, mai precis în ziua de 5 septembrie a anului 1970. La Monza, circuit clasic, de notorietate mondială, are loc ultimul antrenament înaintea startului în Marele premiu de automobilism al Italiei. Printre cei care-și goneau neburnește — exact, acesta este cuvântul cel mai potrivit! — caii putere ai mașinii sale de curse, un „Lotus 72”, era și pilotul austriac Jochen Rindt, un automobilist de 28 ani (îi împlinise la 18 aprilie) care în urma succeselor repute în cursele anterioare avea, de acum, șanse certe să devină campion al lumii, la Formula 1, în anul 1970. Avansul său din clasament era atât de mare încât Rindt ar fi putut să liniștească în tribuna marelui autodrom că să urmărească întrecerile colegilor săi la Monza, și mai apoi pe cele din Canada și din Mexic. Orice s-ar fi întâmplat el era, cert, campion al lumii!

Rindt nu-și făcea însă asemenea socoteli, deși știa foarte bine care este situația clasamentului din acel an. Firma „Lotus” avea însă nevoie de un nou succes, el avea nevoie de o nouă victorie, pentru prestigiu și, evident, pentru bani...

Traseul de la Monza este un traseu pretențios, iar marele viraj „Parabolica” chiar foarte dificil. Unui pilot i se cere multă măiestrie ca să-și poată conduce bolidul cu o viteză cit mai mare. Rindt poseda această înaltă măiestrie și iată-l intrînd ca un fulger în „Parabolica”. Se zice că mașina sa zbura, pur și simplu, cu 300 km/oră în momentul cînd roțile „Lotusului” au derapat. Jochen n-a mai avut timpul să intervină cu ceva și mașina s-a zdrobit. Alarmă!... Salvarea a venit imediat. De sub fielele contorsionate groaznic, de sub ceea ce fusese mașina cu nr. 22, „Lotusul 72” a fost scos Rindt. Salvarea zboară spre spital cu sirenele urlînd sinistru... Zgomotul acesta înfrîntor se auzea pînă departe. Piloții și-au oprit motoarele și antrenamentul s-a încheiat. Mai înainte de a fi ajuns la spital, Jochen Rindt a decedat!

La puțin timp după aceasta, la o conferință de presă, argentinianul Juan Manuel Fangio (fost campion mondial în 1951, 1954—57) declara cu ochii înroșiți de plîns: „Am pierdut astăzi pe unul dintre cei mai mari campioni ai volanului, un perfect cunosător al me-

seriei de pilot. După moartea lui Jim Clark aceasta este cea mai grea pierdere pe care o suferă sportul nostru, în acești ani din urmă”.

Pe circuitul de la Monza, în memoria celui care a fost Jochen Rindt, a fost arborat doliul. La acest al 41-lea Mare Premiu al Italiei, care a avut totuși loc, a lipsit însă nu numai Rindt, ci și colegii săi de la „Lotus Ford” (Rindt a fost al doilea mare campion pe care l-a pierdut această firmă, căci și Jim Clark a fost angajatul său!).

Cursa a fost dominată de elvețianul Clay Regazzoni (pe „Ferrari”) care a parcurs cele 68 de ture ale circuitului (391 km) într-un timp de 1.39:06,88, ceea ce arată o medie orară de 236,698 km. A fost urmat de scoțianul Jackie Stewart pe „March-Ford” și de francezul J.P. Beltoise pe „Matra-Simca”.

Din Italia, bolizii, și piloții, și mecanicii, și tot cortegiul de însoțitori, participanți, într-un fel sau altul, la această luptă, totdeauna, pe muchia cea mai ascuțită cu puțință, au luat drumul Canadei. Dar nu erau chiar toți. Dintre ei lipsea pilotul vest-german Hubert Hahne (35 de ani) care a fost atât de șocat de moartea lui Rindt încît s-a decis, imediat, să abandoneze activitatea automobilistică competițională.

La 21 septembrie, pe circuitul de la Mont Tremblant, pe un „Ferrari V”, belgianul Jacky Ickx a obținut victoria: 383,800 km (90 de ture) în 2.21:18,04 (medie orară de 162,940 km). Apoi, la 25 octombrie, 150 000 de spectatori au urmărit întrecerea bolizilor de Formula 1, ultima din Campionatul Mondial 1970, pe autodromul Magdalena Mixhuca, la Ciudad de Mexico. Ickx a cîștigat și de această dată (325 km — 65 ture în 1.53:28,36 cu o medie de 170,843 km/oră) stabilind un nou record al cursei.

Pe podiumul instalat în fața tribunei oficiale, automobilistul belgian a fost sărbătorit pentru acest nou succes. Din marea sticlă pe care o primește, șampania curgea în valuri spumoase...

A avut loc și festivitatea decernării tradiționalei coroane a campionului lumii. Dar campionul nu era prezent să o primească... Privirile mute ale celor de față caută către panoul pe care sînt afișate rezultatele finale ale campionatului lumii: 1. Rindt 45 p, 2. Ickx 40 p, 3. Regazzoni 33 p, 4. Hulme 27 p, 5. Brabham și Stewart 25 p.

Festivitățile erau pe sfîrșite cînd australianul Jack Brabham a luat o hotărîre foarte importantă: a abandonat automobilismul. „Am 44 de ani, am trei copii, am fost de trei ori campion al lumii... ajunge. E prea mult și atât cit am alergat!”.

UNDE ESTE TOM SIMPSON?

...această întrebare a fost pusă, ziaristilor prezenți în Turul Franței, de cei trei reporteri englezi Winton, Nicholson și Wadler, neliniștiți că ciclistul lor nu ajunsese la sosire, la Carpentras!

Se rula calm, în pluton, vreo 150 de kilometri. Dacă nu chiar toți, în orice caz marea majoritate a celor 100 de cicliști aflați încă în cursă se gîndeau cu emoție la apropiata ascensiune a Ventoux-ului, muntele acela misterios, singurul dar strașnicul punct dificil al etapei. Este acolo ceva ciudat. La un moment dat, după Bedouin, motoarele mașinilor din caravană gîfîie, se înecă și unele se opresc. Lipsește oxigenul! Și dacă motoarele mașinilor, ale motocicletelor simt această lipsă, vă puteți închipui cam ce se întîmplă cu... plămînil cicliștilor.

Mai mult chiar, pentru ca această etapă să fie într-adevăr a „infernului”, cum i se spune, era și o căldură extraordinară (peste 40 de grade) și șoseaua n-are un pic de umbră.

Pe urcuș, plutonul nu mai există. La început se tot răsfilă, apoi se fărîmîțează mereu în tot felul de grupuri și grupulețe care luptă din greu cu rigorile urcușului.

Englezul Tom Simpson se afla în grupul fruntaș condus de Aimar. O ducea foarte greu; abia de mai putea apăsa în pedale pentru a se căfăra cîțiva centimetri. Urcușul acesta este un supliciu teribil pentru sportivi. Fără excepție, toată lumea se chinuie pe Ventoux! Dar Tom nu mai poate și s-a pierdut curînd de cei din față, de ceilalți care-l ajung și-l întrec mereu, mereu. Martorii oculari povestesc:

Despre practica nefastă a dopajului iată cîteva cuvinte chiar ale lui Roger Riviere: „După părerea mea, unui profesionist îi este greu să răspundă: nu, eu nu m-am dopat niciodată pe parcursul carierei. De aceea eu voi răspunde sincer: da! M-am dopat pentru a putea alerga cu peste 46 km pe oră (este vorba de recordul mondial al orei stabilit de Riviere în anul 1957 cu 46,923 km) și nu cred că se poate ajunge la această viteză fără stimulente. Cînd am realizat pentru prima oară recordul orei nu am uzat de doping. Anul următor însă, pentru a putea obține 47,347 km într-o oră am înghițit 5 pastile de amfetamină și camphor!”

În ceea ce-l privește pe Roger Riviere trebuie să știți că epilogul la cele de mai înainte l-a „scris” în Turul Franței, cînd, sub influența dopingului, cu forțele mult diminuate, aproape secătuite de această practică, Roger a ieșit din șosea și s-a prăvălit în prăpastie, accidentîndu-se foarte grav. Dacă n-a murit în această împrejurare, a fost doar o șansă, dar în urma accidentului a rămas, pe viață, un infirm!

În schimb, celălalt ciclist, englezul Tom Simpson avea să platească cu viața această enormă prostie care se numește dopaj! Și Simpson n-a fost singura victimă!...

tesc: „La ceva mai mult de un kilometru de vîrf, Tom a căzut. Miinile nu voiau însă să se dezlipească de pe ghidon. Avea fața complet răvășită. Mecanicul echipei sale a venit lîngă el și l-a rugat să abandoneze. N-a acceptat. Ajutat, s-a urcat din nou pe bicicletă și a pornit, în zig-zag, cu capul pendulînd deasupra ghidonului, să urce pe Ventoux, spre porțile iadului. N-a mai parcurs însă decît cîțiva metri. Apoi, a căzut. Pentru ultima oară!”

Spectatorii ocazionali, cîțiva infirmieri au încercat să-l ajute. A venit și un medic, cu o mască de oxigen. După un timp a dat semne că-și revine. Chemat prin radio, heliicopterul-ambulanță venise la locul dramei. A fost urcat în el și dus rapid la Pont Benezet, de unde o ambulanță l-a transportat rapid la spitalul din Avignon. Medicii de gardă au făcut tot ceea ce omenеște se mai putea face. Dar degeaba...

Așa a murit Tom Simpson, la 13 iulie 1967.

Examenul de laborator a confirmat faptul că Tom Simpson, ca și Roger Riviere, fusese dopat!

FAIR PLAY...

Stînd în centrul atenției multor responsabili, sportivi, fair-play-ul a primit numeroase și meritate epitete onorante: „miez al sportului”, „un mod de viață”, „chintesență a corectitudinii”, „sărbătoare a inimii și a spiritului”, „bunul cel mai de preț al sportului”, „esența sportivă a calităților umane”, „probitate a sufletului” etc. Dar bu-

Giaccinto Facchetti

chetul de metafore nu pare a fi suficient pentru a transfera cu adevărat fair-play-ul în realitatea de zi cu zi a vieții sportive. Prea îndelungata menținere a expresiei în domeniul teoretic, al cuvintelor chiar frumoase, cere dublarea imediată și fermă a bunelor intenții cu acțiuni concrete.

lată, așadar, spicuite din cro-

nica la zi, câteva fapte care transpun fair-play-ul în planul realului. FIFA a hotărât decernarea unor trofee naționale fair-play, primii titulari devenind faimoșii jucători italieni de fotbal Giaccinto Facchetti și Gianni Rivera, răsplătiți pentru exemplara lor comportare în cursul unor lungi cariere sportive. În viitor, recompensa va fi decernată anual

unui jucător, arbitru, oficial sau ziarist sportiv, ca și spectatorilor unui stadion recunoscând pentru comportarea lor corectă.

Comitetul național olimpic al Statelor Unite (USOC) a creat recent „Premiul fair-play Jack Kelly” (după numele regretatului său președinte, medaliat olimpic la canotaj în 1956); trofeul va răsplăti anual un sportiv american care a dat dovadă de o remarcabilă sportivitate în cursul Jocurilor Olimpice sau al Jocurilor panamericane.

De cu totul altă natură sînt următoarele exemple. Din inițiativa președintelui Comitetului olimpic vest-german, Willy Daume, au fost tipărite 150 000 de abțibilduri (concepute de cunoscutul grafician Otl Aicher — creatorul tuturor ideogramelor la J.O. 1972 de la München), care au fost distribuite în asociațiile sportive, în școli, solicitînd nu numai corectitudine pe terenurile de sport, ci și pe arterele de circulație, în relațiile umane, ca un pas important spre pace! Iată câteva din textele acestor abțibilduri, în traducere: „Cel mai important lucru în sport — fair-play-ul”, „Mereu — fair-play”, „Un drum spre pace — fair-play”. La fel a procedat, la Paris, și Asociația pentru un sport fără violență și pentru fair-play; unul din conducătorii acestei asociații, Robert Pringarbe, ne-a pus la dispoziție mostrele abțibildurilor care pot fi văzute acum peste tot în Franța, purtînd inscripții de felul: „Fair-play, vă rugăm!”, „Halt violenței în sport și în viață”, „Fair-play înseamnă respectul adversarului și al arbitru-lui”.

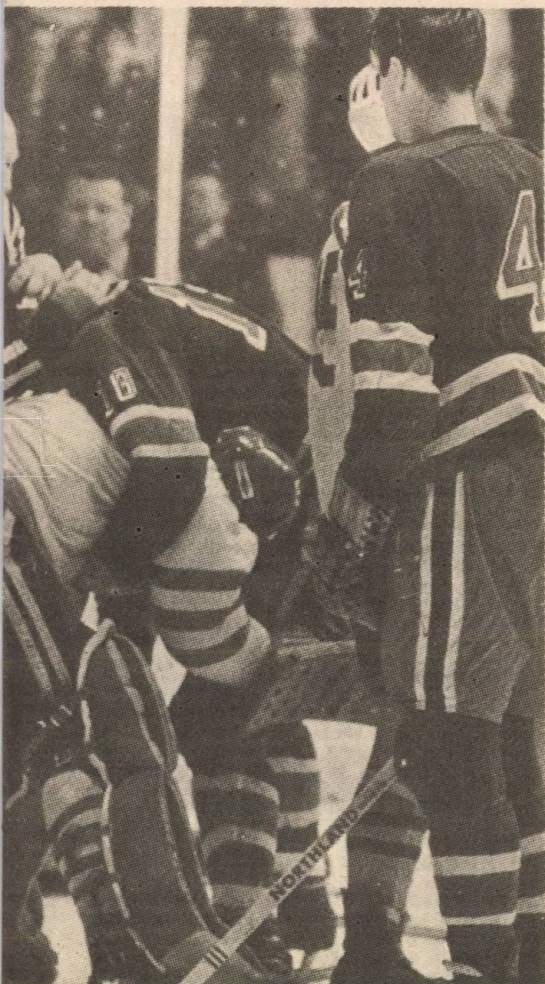
Victor BĂNCIULESCU

**HOCHEIUL PE GHEATĂ
ESTE UN SPORT DUR,**

**DAR DURITATEA
NU ESTE SINONIMĂ
CU... BRUTALITATEA!**

**FAIR-PLAY-UL NU POATE FI ÎNLOCUIT
PRIN ACCESORII DE PROTECȚIE CORPORALĂ!**

Hocheiul pe gheață. Un sport al secolului XX. Un joc viril, aprig, bărbătesc... Dar câte epitețe sonore nu s-au alăturat cuvântului „hochei”? Să ne imaginăm un moment și ceea ce ar putea spune despre hocheiul pe gheață un tehnician însărcinat cu normele de tehnica securității muncii într-o întreprindere economică, chemat să protejeze sănătatea și integritatea celor ce se confruntă pe luciul gheții.

Intr-un spațiu restrâns, înconjurat de un perete dur, cu viteze de deplasare care pot atinge 30—40 km/h, securitatea jocului nu este garantată... Patinele, lame de oțel bine ascuțite, sînt foarte periculoase, mai ales în cazul căzăturii... Pucul este o „rondelă” de cauciuc presat, care — zburînd literalmente cu 150—180 km/h — poate lovi jucătorul într-unul din locurile neprotejate, cauzînd (uneori) grave leziuni... Crossele, bastoane de lemn curbat ranforsat cu diferite fibre sintetice, sînt extrem de periculoase în această suprafață limitată și la asemenea viteze...

Exagerări? Nicidecum, din moment ce companiile de asigurări refuză să includă hocheiul profesionist în rîndul meseriilor obișnuite din punct de vedere al riscului pe care-l prezintă!

Desigur, s-au făcut multe în ultimii zeci-cincispre-

zece ani pentru a spori securitatea „cavalerilor gheții”. Căștile de protecție au devenit un accesoriu obligatoriu, ca și „vizierele” din material plastic (deocamdată numai în întrecerile juniorilor). S-a perfecționat, într-un cuvînt, tot echipamentul de protecție, dar fair-play-ul jucătorilor rămîne principalul lucru care poate garanta, într-adevăr, frumusețea și securitatea disputelor.

Iată de ce — relatează revista „Sportul în Uniunea Sovietică” — spectatorii care au umplut Palatul sporturilor de la Lujniki în timpul ultimei ediții a trofeului „Izvestia” (ajuns la a 2^a aniversare), au aplaudat nu numai parada portarului finlandez Hannu Kamppuri la un șut-bombă, ci și pe atacantul sovietic Igor Larionov, care a sărit peste goal-keeperul întins pe gheață, evitînd rănirea acestuia. Publicul a apreciat, de asemenea, conduita cavalească a canadianului Claude Wilgren, a cehoslovacului Otakar Janeckî sau a suedezului Bengt-Ake Gustafsson.

Întrebarea care se pune însă este dacă fair-play-ul guvernează tot timpul pe dreptunghiul de gheață? Din păcate, răspunsul tinde spre a fi negativ.

„Hocheiul de contact” este un termen recent apărut, care ilustrează faptul că în etapa actuală jucătorii se găsesc mult mai des decît în trecut în contact direct cu adversarii. Jucători din diferite epoci, ca sovieticii Bobrov sau Harlamov, canadienii Coulter sau Warwick, americanul Grant sau suedezul Sterner, care erau capabili să dribleze și cinci jucători la rînd, ar mai putea rămîne și astăzi fideli stilului lor de joc? Probabil nu, pentru că s-ar „izbi” imediat de un funda robust care are o singură misiune: nu să intercepteze pucul, ci să oprească adversarul cu orice preț și prin orice mijloace!

Brutalitatea se exercită, în special, împotriva jucătorilor cei mai rapizi și mai tehnici. De pildă, ar fi foarte greu, dacă nu chiar imposibil, de stopat prin mijloace regulamentare, o linie de atac foarte bună, cum ar fi „troica” nr. 1 a actualei echipe a U.R.S.S. (Makarov-Krutov-Larionov). De aceea se recurge deseori la procedeele hocheiului „murdar”, care constă în a ține cu mîna sau cu crosa, în a da lovituri cu crosa, cu pumnul, cu cotul, cu piciorul sau chiar cu capul, într-un cuvînt de a „neutraliza” pe cei mai buni jucători ai echipei adverse.

Canadienii sînt considerați drept „părinții” hocheiului pe gheață și acest joc le datorează, desigur, multe. Dar ei sînt și pionierii acestui gen de „neutralizare”. Este suficient să-l amintim pe Dave Schultz supranumit „Ciomăgarul”, de la Philadelphia Flyers, jucător din categoria „brute”, „celebru” prin anii '70. Schultz figura ca atacant, dar era vorba realmente de „figurație” din moment ce, jucînd patru sezoane în N.H.L., nu a marcat decît 51 de goluri (o medie de numai 0,13 de partidă). În schimb, enorme vinătăi „împodobeau” corpurile adversarilor săi chiar și la cîteva săptămîni după partide (cum a fost și cazul lui Harlamov, după înfîlîirea Flyers-T.S.K.A. Moscova).

Nord-americanii ar putea invoca faptul că Schultz-Ciomăgarul este de domeniul trecutului, ca și „Hunii” de la aceeași echipă, jucători „educați”, pe la mijlocul anilor '70, în spiritul jocului brutal. Dar să înregistrăm o recentă declarație a tinerei „stele” de la Pittsburgh Penguins, Mario Lemieux: „Fiecare echipă îmi desemnează un „paznic”. Loviturile plouă efectiv asupra mea din primul minut și pînă la fluierul final”. Este doar pur hazard faptul că Lemieux, multă vreme aflat în fruntea golgeterilor Ligii Nord-Americane (N.H.L.), nu a rezistat loviturilor permanente și și-a diminuat eficacitatea coborînd pe locul trei al clasamentului?!

Totuși, care ar fi calea curmării acestei veritabile „vânători” declanșate asupra celor mai buni jucători? Pentru că apelurile la fair-play, la spirit cavaleresc față de partenerii de întrecere nu au dus la nici un rezultat, echipele din N.H.L. au adoptat măsuri stil „dinte pentru dinte”: fiecare formație își protejează așii desemnând cite un jucător în rol de „gardă personală”, cu misiunea să-și apere coechipierul de intervențiile brutelor de teapa „Ciomăgarului”! Și cum se face această protecție: normal, după uzanțele lumii capitaliste, răspunzând cu aceeași monedă, adică cu... pumnii, cu coatele sau croșele...

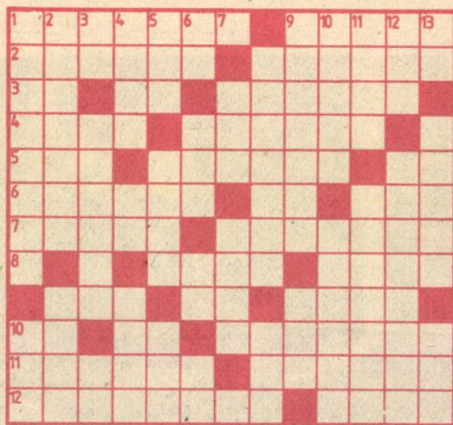
Dar cum reacționează arbitrii cînd specialiștii „neutralizării” se înverșunează să scoată efectiv din joc pe cei mai buni dintre jucătorii adversi? În cel mai bun caz, după litera regulamentului, brutele sînt trimise pe banca de pedeapsă, pentru două sau cinci minute (în cazul apariției singelui). În foarte rarele cazuri de exigență maximă, în care „agresorii” au fost eliminați definitiv, aceștia s-au repezit asupra conducătorilor jocului cu pumnii sau cu croșele, pentru că, după ei, tot nu mai aveau nimic de pierdut...

Poate că ar fi indicat, în acest moment de impas al evoluției acestui atât de spectaculos sport, ca arbitrii să împrumute de la colegii lor de la... fotbal atât de importante cartonașe. Să ne amintim numai cazul ultimei ediții a Cupei Mondiale de fotbal din Mexic, unde cartonașele galbene și teama de cel roșu i-au liniștit pînă și pe cei mai îndrăgiiți „neutralizatori”.

Într-o vreme în care perfecționarea accesoriilor de protecție este evidentă, dar în care patinele sînt ascuțite precum lama briciului, iar croșele se pot transforma în sulite sau în măciuci, arbitrii sînt aceia care au datoria și posibilitatea să împiedice transformarea hocheiului pe gheață într-un sport „murdar”!

Andi VILARA

CANOTAJ

ORIZONTAL: 1) Continent în nordul căruia își au originea două din principalele ambarcațiuni sportive... — „aceasta fiind ascuțită la ambele capete, originară din Canada... 2) ...iar acesta, de origine eschimosă, folosit și astăzi în scop utilitar (pl.) — Vislă cu o singură pală, la partea opusă găsindu-se un mîner de sprijin, folosită la propulsarea canoei. 3) În barcă, în larg! — Direcția la stînga! — Vislă în canotajul... neacademic! 4) Cunoscut caiacist român, campion mondial și olimpic — Ambarcațiune motopropulsată însoțind sau urmînd pe cele aflate în concurs sau la antrenament. 5) Partea dreaptă a carenei! — A-și schimba direcția traiectoriei în urma ciocnirii de un obstacol — Virf de barcă! 6) Localitate pe canalul Sulina, cu contribuție importantă la... efectivul de cadre al canotajului românesc — Sosit în finală! — Vehicul rustic. 7) Stînjenei — Înălturarea surplusului de apă... de pe uscat. 8) Veche normă de muncă obligatorie — Segmente de cerc. 9) Indică repetarea — Patzaichin Ivan — A deține. 10) Un campion în finală! — „și un campion... din șase! — Neghioabă. 11) Dublu campion olimpic, cel care a cucerit primele medalii de aur la caiac-canoe pentru culorile sportive românești — Vislă ținută cu ambele mîini de caiaciști și minuită prin introducerea ei în apă alternativ, de o parte și de alta a ambarcației. 12) Constituție tipică practicantilor canotajului, determinată de dezvoltarea tuturor grupelor musculare — Broderie.

VERTICAL: 1) „Canotaj ...”, ramură a sporturilor nautice care se practică pe schifuri și pe giguri — Ceas. 2) Membru component al unui echipaj... neacademic — Sport care se bazează pe plutirea corpului omenesc în apă, ca urmare a impulsului dat de mișcările membrelor. 3) Personalul de la chei! — Semnal fix de marcaj al culoarelor la competițiile nautice — Tel... la atletism! 4) Zonă de apă servind la adăpostirea navelor în port — Iese... din nisip! — Visle ale unei ambarcațiuni, manevrate pe o singură parte. 5) Pe loc — Plantă erbacee montană — Așezare... olimpică. 6) Caiace... goale! — Bătut... în pumni — Ape! — Vin de obicei după... nouă. 7) „Terenul” pe care se desfășoară întrecerile de canotaj — Arborele... marinarilor. 8) Unul care preferă sportul cu mingea... în apă — Bază... navală. 9) Alt canoist din „flotila de aur” a României, campion mondial și vicecampion olimpic la canoe dublu — 500 m (împreună cu Ivan Patzaichin) — Ruptă la sosirea din cursă. 10) A da apă vitelor — A merge ca pe apă... la tema noastră. 11) Categorie — Invelis exterior profilat, din diverse materiale, destinat reducerii rezistenței la înaintarea prin apă a diverselor ambarcații. 12) Localitate în Panama — Luntraș de meserie. 13) Dînsa — Respirația ritmică a oceanului planetar — Atmosferă. Dîcționar: ENA, NART, RUIN, OLA.

Mircea GUJA

Björn Borg

A fost chiar o vreme, în istoria sportului, când se stimula ambidextria prin organizarea de concursuri speciale, la atletism și la haltere.

În 1912, la Stockholm, au fost organizate întreceri și s-au acordat medalii olimpice la trei probe de aruncare (greutate, disc și suliță), clasamentele fiind întocmite prin adăugarea rezultatelor obținute cu mina dreaptă și separat cu cea stângă. Astfel, campioni olimpici au fost: americanul **Ralph Rose** la greutate, cu 22,70 m, finlandezii **Armas Taipale** la disc, cu 82,86 m și **Julius Saaristo** la suliță, cu 109,42 m. La respectiva Olimpiadă, în întrecerile propriu-zise, **Ralph Rose** a fost doar al doilea la greutate, cu 15,25 m (cîștigătorul, **Pat McDonald** - S.U.A. a aruncat 15,34 m), ca și **Saaristo** la suliță, cu 58,66 m (față de cei 60,64 m ai suedezului **Eric Lemming**). Doar **Armas Taipale** a fost cîștigător și în proba de aruncare, cu o mină, obținînd 45,21 m la disc.

La haltere, în schimb, au fost organizate întreceri rezervate concurenților care se foloseau doar de o singură mină. Au fost campioni olimpici englezul **Elliott Launcenston**, cu 71 kg, în 1986 și americanul **Otto Osthoff**, cu 86,75 m, în 1904.

Cel mai tipic exemplu de ambidextrie ni l-a oferit însă trăgătorul ungar **Karoly Takacs** (n. 1910 - m. 1976). Deși apreciat ca bun țintaș, înaintea celui de al doilea război mondial nu i s-a îngăduit să participe totuși la competițiile de ampoare ale tirului, deoarece era un simplu sub-ofițer armurier! Un stupid accident l-a dus la pierderea brațului drept. Cu o voință deosebită el și-a antrenat brațul stîng, și-a creat noi reflexe și în 1948 la J.O. de la Londra, ca și în 1952, la J.O. de la Helsinki, a cucerit titlurile olimpice la proba de pistol viteză, realizînd 580 p (record olimpic) și, respectiv, 579 p.

Pentru a-și spori forța loviturilor mulți dintre jucătorii de tenis țin racheta cu ambele mîini, atunci cînd dau, de jos, lovituri de pe partea dreaptă sau de pe stînga. Între alții, îi avem în vedere pe **Björn Borg** și pe **Jimmy Connors**. Există însă cazuri, propriu-zise, de ambidextrie. Unul, spre exemplu, este cel al tenismanei bucureștene **Mariana Romanov** care, chiar în timpul unui joc, își schimbă, după necesități tactice, racheta dintr-o mină în alta, în funcție de diferitele momente ale unei partide. La fel a procedat și australianul **Frew McMillan** sau americanul **Tim Gulliksson**.

Handbaliști care să utilizeze ambele mîini, cu aceeași eficiență, sînt mai puțini, dar oricum sînt. Este cazul lui **Ion Ionescu**, fost jucător la Dinamo București, care pasa și mai ales arunca la poartă în funcție de împrejurări, fie cu mina dreaptă, fie cu cea stîngă. Un alt exemplu este cel care ni-l oferă **Stelian Bădosu**, jucător la echipa din Sînnicolau Mare, la fel de temut șuter, cu ambele mîini.

Baschetbaliști care să fi folosit aruncări la coș cu fiecare dintre mîini a fost faimosul jucător american **Bob Cousy**. La un meci susținut la București, Cousy a ratat, ținînd minte, o aruncare li-

Ambidextria Ambidextria

calitate a unor sportivi
— în multe cazuri hotărîtoare —
pentru obținerea victoriei

Fiecare dintre noi are una dintre mîini mai puternică, mai sensibilă, mai îndemînică și pe care o folosește, cu precădere, în fiecare împrejurare: lucrează cu ea, scrie cu ea, mîncă cu ea... face sport cu ea. Un dreptaci aruncă discul, să zicem, numai cu mina dreaptă, un tenisman, de asemenea, ține racheta în mina dreaptă ș.a.m.d. Și tot așa se întîmplă lucrurile cu un stîngaci. Există însă și o a treia categorie de oameni, cea a așa-numiților **ambidextri**, adică a celor care se pot folosi, cu același randament, fie de mina dreaptă, fie de cea stîngă.

Dublul campion olimpic Karoly Takacs

beră și tribuna (cum e tribuna) a ris, fiind vorba, mai ales, de un jucător atît de faimos ca acesta. Cousy a mai avut însă ocazia să mai execute și alte aruncări libere. De fiecare dată, pe una o transforma, cu mina dreaptă, pe cea de a doua, cu stînga. Și trăgea din acțiune la coș, de asemenea, cu fiecare dintre miîni, făcînd atunci o adevărată demonstrație de virtuozitate baschetbalistică.

Dar sportul cu „mingea la coș” are actualmente, în țara noastră, doi sportivi ambidextri de excepție. Este vorba de brașoveanca **Magdalena Jerebie**, probabil una dintre cele mai bune baschetbaliste române din ultimii ani, o excelentă realizatoare și pe dinamovistul **Dan Niculescu**, autor nemijlocit al multor victorii ale echipei bucureștene. Fiecare dintre ei aruncă la coș, la fel de bine, cu mina dreaptă și cu cea stîngă, fiind, din acest punct de vedere, destul de greu de marcat de adversarii direcți.

În voleiul nostru există, de asemenea, unii jucători ambidextri. Este vorba de sibianca **Anca Beșta-Mocanu** și de **Silviu Pralea**, de la Steaua București, jucători eficienți, din două motive. Mai întîi, prin aceea că sînt mai puțin... exigenți la diferitele pase permise, ei putînd trage cu dreapta sau cu stînga fără să caute poziția ideală și apoi, din acest motiv, blocajul advers este, oricum, pus în incurcătură.

La box, se știe prea bine, că pugiliștii dreptaci sînt cu garda pe stînga și invers. Ei bine, pe vremea cînd era boxer activ colegul **Mihai Trancă** a avut ca adversar la Campionatele Europene de la Praga, în 1957, pe redutabilul pugilist englez

Richard McTaggart, în cadrul categoriei semiușoară, la care acesta cîștigase titlul olimpic, în 1956. McTaggart, propriu-zis era dreptaci, dar în mod neobișnuit boxa cu garda pe dreapta, avînd chiar o lovitură năpraznică de întîmpinare, cu pumnul drept, oricum mai puternic. După un schimb dur de lovituri, McTaggart a fost trimis la podea și numărat de arbitru. S-a ridicat totuși în timp util și, cum își amintește Trancă, „simțeam că se schimbasesc ceva, dar nu-mi dădeam seama ce”. Adevărat vulpoi al ringului, McTaggart a înțeles că era ca și pierdut, și a jucat, cum se spune, totul pe o carte. În timpul cînd s-a ridicat de la podea și și-a șters mînușile, să nu fie murdare cumva de saciz, el fiind ambidextru și-a modificat garda, fiind acum cu brațul stîng în față. Trancă a fost incomodat de această bruscă manevră tactică, dar și tehnică, astfel că, în cele din urmă, pugilistul englez și-a apropiat victoria cu 3-2.

Fostul nostru campion național, regretatul **Puiu Nicolae** avea și el această calitate, ca în timpul unei reprize să schimbe de mai multe ori garda, surprinzîndu-și de fiecare dată adversarul din față.

*

Sînt doar cîteva exemple ale unei situații, totuși, neobișnuite în viața de toate zilele, dar fie-mi permis să mai adaug că fiul meu, **Radu**, scrie și mai ales desenează cu mina stîngă, dar mîncă și joacă tenis cu mina dreaptă! Cine ce mai înțelege?...

r. vii.

PESTE ȘASE DECENII DE EXISTENȚĂ A ASOCIAȚIEI INTERNATIONALE A PRESEI SPORTIVE

Frank Taylor,
președinte A.I.P.S.

Cu ocazia Jocurilor Olimpice din 1924, de la Paris, a fost constituită Asociația Internațională a Presei Sportive, „AIPS” cum este cunoscută astăzi în întreaga lume. Actul de constituire a acestei asociații precizează: „**O dată cu apărarea intereselor materiale** (n.n. ale ziariștilor sportivi), ei doresc să colaboreze îndeaproape pentru edificarea unei opere totale de progres și de educație, ale cărei efecte să fie văzute în întreaga lume. Aceasta va îngădui ideii sportive să-și îndeplinească eficient înalta sa misiune de fraternitate și de pace între popoare.”

De la cițiva ziariști, reprezentînd o mîină de țări, la constituirea sa, AIPS a devenit, cu trecerea timpului, o organizație puternică, respectată, recunoscută de forurile sportive internaționale, în primul rînd de Comitetul Internațional Olimpic, de alte organizații internaționale (ONU, UNESCO etc.), de guvernele multor țări din întreaga lume. În prezent, din AIPS fac parte asociații naționale

din 92 de țări, de pe toate continentele, existînd pentru fiecare în parte o Uniune proprie. De asemenea, în cadrul AIPS ființează, de cițiva ani, comisii speciale pentru aproape fiecare ramură de sport; care au menirea să se preocupe îndeaproape de dezvoltarea specifică fiecărei discipline a ziaristicii, de asigurarea condițiilor corespunzătoare pentru buna desfășurare a muncii ziariștilor, în special la marile competiții etc.

În cadrul AIPS există patru mari grupe, în funcție de specificul profesiei ca atare: **presa scrisă** (ziare și reviste), **presa scrisă** (agențiile de știri care, de regulă,

oferă informații), **presa-audio-vizuală** (radio și televiziune) și **grupul fotoreporterilor**. Indiferent din grupa din care face parte, ziaristul sportiv are față de public, față de diferitele foruri naționale și internaționale, aceleași drepturi și mai cu seamă aceleași obligații. Potrivit părerii unuia dintre reputații slujitori ai condeiului: „**Doar acele țări care au o ziaristică sportivă activă, inteligentă, care este capabilă să interpreteze corect fiecare fenomen și să analizeze faptele în spirit critic loial, adică onest și constructiv, sînt cu adevărat puternice prin contribuția pe care o aduc la dezvoltarea sportului, la educarea marii mase a sportivilor și a spectatorilor**”.

Există în concepția AIPS, a asociațiilor sale, părerea potrivit căreia un ziarist membru al acestei organizații este de la bun început considerat ca un om calificat profesional astfel că doar și simpla lui legitimație constituie dovada cea mai bună

pentru organizatorii de competiții.

În ultimii ani, AIPS are un delegat al său în diferitele Comitete de organizare, care, între altele, veghează la respectarea strictă a prevederilor Asociației pentru acreditarea ziariștilor, astfel încât aceștia să beneficieze de cele mai bune condiții de lucru pentru ca să-și poată îndeplini misiunea — nobilă — pe care și-au asumat-o, de bună credință, îmbrățișând profesiunea aceasta de slujitor al sportului, cu mijloacele presei.

În rândurile următoare, citeva „întimplări” referitoare la presa sportivă:

● În 1896, la Atena, la prima ediție modernă a Jocurilor Olimpice s-au aflat cei dintâi ziariști, „trimiși speciali” la o Olimpiadă, corespondenții ziarelor „Figaro” din Paris și „Times” din Londra.

● În 1906, tot la Atena, la acea Olimpiadă jubiliară, nerecunoscută oficial de CIO, a fost realizat primul film de cinema având ca subiect sportul.

● J.O. din 1908. Rezultatele sportive și unele informații lapidare au fost transmise telegrafic în cele patru colțuri ale lumii.

● Olimpiada care a urmat după patru ani a fost prima transmisă la televiziune, emisiunile putând fi urmărite în „sălile de televiziune” special amenajate în localul unor oficii postale. Transmisiunile radio au fost interceptate în 40 de țări, în special din Europa.

● Televiziunea a luat amploare. Peste 80 000 de „ecrane” din regiunea londoneză au reflectat desfășurarea J.O. din 1948. Competiția a fost transmisă special de 60 de posturi de radio, în 28 de țări.

● Aproximativ 6 milioane de telespectatori au urmărit, grație TV, transmisiunile efectuate în 1956, de la J.O. de iarnă, de la Cortina d'Ampezzo și Olimpiada de călărie de la Stockholm. Întrecerile de la Melbourne n-au mai fost televizate. Inițial, Comitetul Olimpic Australian a încredințat exclusivitatea transmisiei unui post de televiziune american, care a pretins însă o contribuție foarte „piperată” din partea diferitelor posturi naționale interesate să retransmită întrecerile. Cum acestea n-au fost de acord cu plata sumei pretinse, transmiterea la televiziune nu s-a mai făcut!

● Jocurile Olimpice de la Roma (1960) au fost primele la care transmisiunile TV s-au făcut direct, pentru majoritatea țărilor europene.

● La Stockholm, în 1912, un Comitet olimpic de presă a organizat primul „pool” fotografic.

● La Paris, cu prilejul J.O. din 1924, s-a constituit AIPS.

● Întrecerile Olimpiadei din 1928 au fost transmise de posturile de radio olandeze, dar ele erau destinate doar locuitorilor „Țării lălelelor” pentru a nu face... concurență ziarelor din străinătate!

● Cu ajutorul a peste 1500 de radio-amatori au fost retransmise rezultate și diferite întimplări de la J.O. din 1932, de la Los Angeles. La această ediție a competiției au fost acreditați 875 de ziariști.

● Întrecerile olimpice de la Tokio au fost transmise, în direct, în întreaga lume, datorită faptului că televiziunea niponă NHK a folosit, pentru aceasta, satelitul de „specialitate” Syncom III.

● Un lanț de sateliți de telecomunicații a fost utilizat în 1968 pentru retransmiterea în direct, simultană, în întreaga lume, a J.O. de la Ciudad de Mexico. Au fost acreditați 4700 de reprezentanți ai presei.

● În 1972, Olimpiada a înregistrat câteva recorduri, altele decât cele obținute în întreceri: competiția de la Munchen a fost urmărită de peste un miliard de telespectatori, iar la Jocuri, la care au luat parte 7156 de sportivi din 122 de țări, au fost acreditați 9355 de ziariști!

Setea aceasta de informații, de a fi la curent de îndată ce se întâmplă vreun eveniment sportiv oarecare, dacă nu de a asista la el prin intermediul radioului sau al televiziunii, de a citi în ziare sau reviste amănunte, cât mai multe și cât mai variate despre întreceri și competitori pun în fața presei sportive cerințe noi, în pas cu actualitatea!

Între alte preocupări AIPS o are și pe aceea a organizării de diferite concursuri profesionale. Unul este, de pildă, cel pentru reporterii foto, realizat în colaborare cu firmele Adidas și Kodak.

În 1987 acest concurs a ajuns la cea de a 16-a ediție dar, până la încheierea Almanahului „Sportul”,

nu au fost încă desemnați câștigătorii, așa că vom prezenta unele din fotografiile premiate la ediții trecute ale acestui concurs aflat într-o continuă și valoroasă dezvoltare. În anul 1984, spre exemplu, au participat 615 fotoreporteri, numărul lor a crescut la 1101 în anul următor, iar în 1986 au „evoluat” 1355 de fotoreporteri bărbați și, ceea ce ni se pare foarte elocvent, și 340 de femei.

Concursul se desfășoară, firește, pe două secțiuni: fotografii în alb-negru și fotografii color.

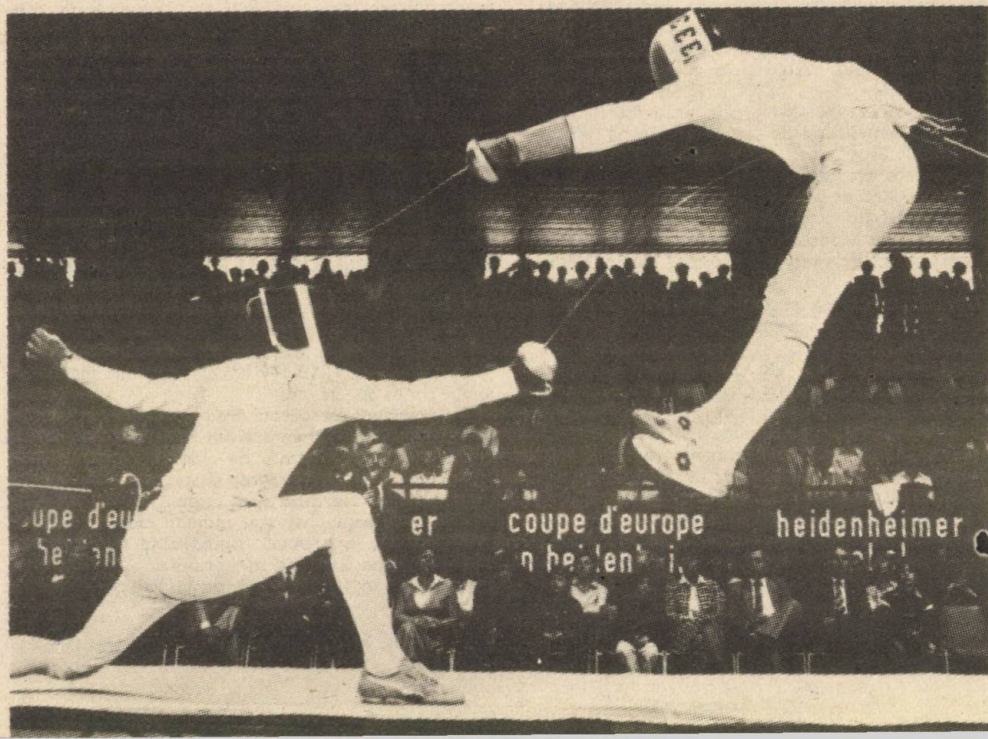
În 1986, spre exemplu, premiul I în cadrul primei secțiuni a fost acordat fotoreporterului australian Hannagan Stuart, din Adelaide, pentru această imagine de „fotbal australian” (imag. 1).

3

La secția color, de asemenea, premiul I (imag. 2) a fost decernat italianului Franco Villani pentru această fotografie excepțională realizată cu prilejul C.M. de motociclism, proba de ataș, pe circuitul de la Silverstone, în Anglia (NR. Autorul uită să spună însă ce s-a ales de respectivii motocicliști, în pielea cărora, zău, că n-am vrea să fim!). Premiul special Adidas pentru C.M. de fotbal a revenit vest-germanului Lutz Bongrats pentru această fază-șut din meciul R.F. Germania — Danemarca de la Queretaro (imag. 3).

Și o imagine dintr-un concurs mai vechi (1981) de asemenea premiată. Ea a fost realizată de fotoreporterul junior Dieter Baumann (RFG).

ALERGAREA

Nu, nu este o gluma! Într-adevăr, atletismul este vechi de cînd lumea, chiar dacă sub forma lui sportivă este cunoscut de la vechii celti, cu ale lor Jocuri Tailtane, și apoi de la greci, acest sport fiind cap de afiș la toate Olimpiadele antice. Primele exerciții atletice datează însă de pe vremea omului primitiv, care, în lupta continuă pe care o ducea cu tot cel-l înconjură, dispunea de trei „arme”: **alergarea, săritura și aruncarea**, cărora li se adăuga, de fapt, și o a patra: **marșul**. Și dacă alergarea și săritura nu puteau determina o clară diferențiere între omul-animal și restul viețuitoarelor, aruncarea era o mișcare absolut specifică, care dovedea o anume inteligență și multă pricepere în a ști s-o fi putut adapta necesităților de apărare sau de atac.

Alergarea și săritura, ca și aruncarea omului preistoric, în concepția actuală, nu pot fi totuși acceptate ca exerciții atletice. Ele rămîn exerciții atletice doar din punct de vedere pur fiziologic, avînd scopuri utilitare, impuse de necesitățile de viață caracteristice acelor vremuri.

Omul quaternar, obligat să alerge, să sară și să arunce tot timpul, trăind prin acestea, își adaptase corpul la aceste mișcări și își realizase o structură aparte. Membrele sale erau foarte bine dezvoltate, beneficiind de mase musculare impresionante. Aceste mase musculare presupuneau însă suprafețe osoase de inserție mult mărite. Astfel se și explică de ce cercetările au găsit totdeauna schelete ale oamenilor primitivi avînd conformații cu totul deosebite. Se făceau remarcate, din acest punct de vedere, în special, oasele membrului inferior: femurul prezenta o enormă linie aspră (femurul cu pilastru), tibia era plactinemică, iar peroneul ornamentat cu crestele de inserție musculară.

„Exercițiile atletice” ale oamenilor preistorici nu au fost studiate, pentru că nici nu ar fi fost posibil, ele limitîndu-se la un scop pur utilitar. Mult apropiate ca formă, uneori depășind acest scop de primă necesitate, sînt exercițiile atletice ale populației primitive care, încă în zilele noastre, duc o existență aproape identică celei preistorice. În legătură cu acestea, etnografia oferă un prețios ajutor, un inepuizabil izvor de amănunte referitoare la respectiva problemă. Aprofundarea ei ajută să ne putem face o idee destul de corectă

asupra a ceea ce s-ar putea numi „atletică primitivă”.

Cel mai răspîdit exercițiu al primitivilor a fost, fără îndoială, alergarea. De altfel, se și afirmă de doi iluștri cercetători, Fleurac și Failliot, că **istoricul alergării este însuși izvorul originii și dezvoltării sportului**. Alergarea a existat pretutindeni pe pămînt, la vechii locuitori ai Americilor, la africani și la asiatici.

În faimosul imperiu al Incașilor, din America de Sud, descris de Fenimore Cooper, alergătorii alcătuiau o categorie socială aparte, aceea a curierilor. Aceștia străbăteau distanța dintre Quito și Cuzco, de aproximativ 1 600 km, în doar opt zile! Iar la Palatul imperial se putea servi pește proaspăt, pescuit doar de două zile, deși Cuzco era situat la 350 km depărtare de țarm și la o altitudine de peste 3 500 m; transportul se făcea prin ștafete:

În America de Nord erau binecunoscuți, ca minunați alergători, indienii din tribul Serii, din Golful Californian. Ei primeau din fugă iepurele, cerbul sau calul. În monografia sa, McGee povestește: „O căprioasă a trecut intimplător prin fața ranchului în care ne găseam. Un indian, observînd-o, a dispărut în fugă nebună după ea și după două ore s-a înapoiat cu ea în spate. Unui alt indian i-a scăpat calul, care a pornit-o într-un galop nebun. După numai 200 m indianul l-a ajuns și i-a sărit în spate! Indienele tribului Serii sînt și ele alergătoare la fel de bune. O femeie a parcurs într-o singură noapte 45 mile, adică 72 km, cu un copilăș de un an, bolnav, în brațe, pentru a-l duce la vrăciul tribului vecin”.

Gordon Benett, primul recordman mondial de fond, provenea din acest trib. În 1863 el a alergat, în timp de o oră, 18,589 km și a deținut recordul lumii timp de 34 ani.

Cei mai buni alergători erau considerați însă indienii tribului Tarahamura din Mexic. Un curier a alergat 900 km în timp de cinci zile. Ei fac concursuri de fond, cu caracter mistic, pe distanțe de 200—300 km, alergînd spre răsărit, unde se sting stelele dimineții. Tot așa, indienii Hopi, din Arizona, aleargă în grupuri, simbolizînd norii pe întinsul fără de cuprins al cerului.

Faptul că în 1964, la J.O. de la Tokio, cursa de

10 000 m a fost câștigată, în mod cu totul surprinzător, de alergătorul american William Mills (28:24,4 — record olimpic), descendent din tribul indienilor Sioux, este, într-un fel, o bună demonstrație a observațiilor de mai înainte.

Africanii sînt și ei alergători excelenți. Se spune că hotențoșii întrec în fugă calul și că fugăresc vînatul prin stepă, pînă ce acesta cade, epuizat. Boșimanii vînează și ei antilopele tot prin urmărire, dar organizați în ștafete.

La primitivii asiatici, alergarea nu se întîlna decît la vechii palerosiberieni, în nord-estul Siberiei. Îmbrăcați cu hainele lor lungi și greoaie ei alergau prin zăpada adîncă, cite 10—15 km, pe urmele renilor, încurajați de chiotele populației. Deși acestea sînt în fapt curse de rezistență, s-a observat totuși că locuitorii acelor ținuturi aveau și o viteză deosebită. Astfel, unii crescători de reși, Ciukei, întreceau chiar renul în fugă.

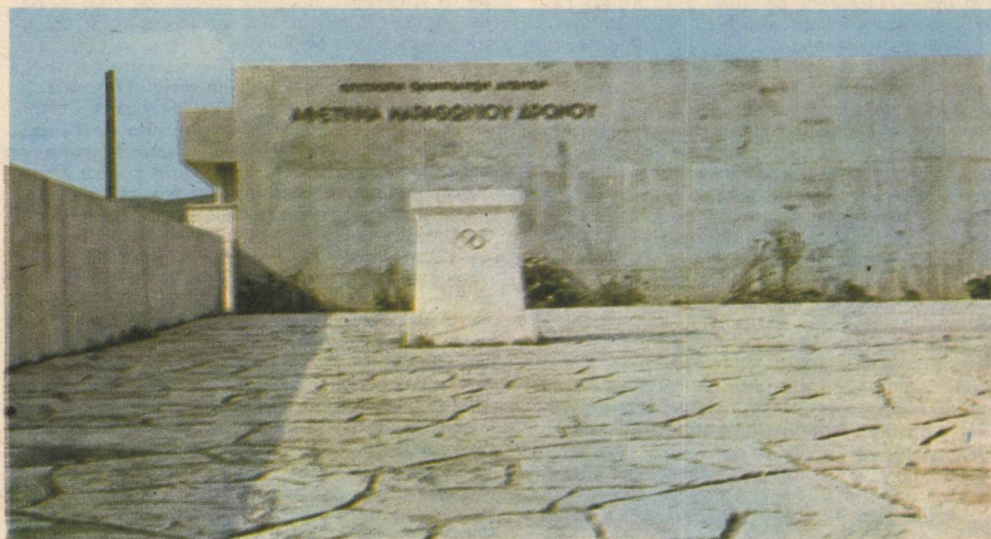
În Asia răsăriteană a existat o obicei, o îndeltnicire, care a dăinuit multe secole, aceea a trăgătorilor de trăsuri, meserie care se transmitea din tată în fiu. În epoca noastră, a motorizării, corporația japoneză a djinrishki-ilor s-a tot diminuat treptat și este pe cale de dispariție, cum a și dispărut în R.P. Chineză sau în Vietnam.

În Japonia antică și feudală exista obiceiul ca înaintea trăsirii unui nobil să alerge un om înar-

mat cu un baston, care anunța calitatea stăpînului său și făcea loc trăsirii în înghesuiala străzilor. La fel se petreceau lucrurile și în Egiptul antic, unde, în plus, se spune că pe vremea lui Sestoris acesta și tovarășii săi nu se așezau să mănînce fără ca, în prealabil, să fi alergat zilnic cca. 30—35 km, ceea ce demonstrează că alergarea era intens practică.

Înțelegerea pentru educația fizică, așa cum o cunoaștem, a prins contururi și a căpătat sensuri valabile la popoarele antice. Cultura greacă, în special, a reușit să acorde factorului mișcare o nebanuită valoare, pentru educația integrală. În gimnaziile eline accentul se punea deopotrivă pe fizic și spirit, educatorii urmărind realizarea idealului armonic.

Programul gimnaziilor prevedea o serie întreagă de exerciții predate de pedotribi, care erau niște profesori anume pregătiți. Între aceste exerciții, la mare cinste se aflau alergarea, săritura și aruncarea. Însuși înțelesul noțiunii de atlet începe să se închege în acele timpuri. Și tot din această înțelepciune privind preocuparea pentru dezvoltarea fizicului s-a ajuns la jocurile pytice, istmice, panatenacee și olimpice, dintre care ulti-

Startul de astăzi al maratonului, la... Marathon

mele, într-o formă modernă, se constituie astăzi în principala sărbătoare sportivă a întregii lumi.

Cel mai vechi și mai venerat exercițiu athletic al vechilor greci era alergarea. Hermes, mesagerul lui Zeus, era un foarte bun alergător, așa cum a și dovedit-o în lupta cu Apollo. În Iliada pot fi întâlnite numeroase pasagii referitoare la alergările din acele timpuri. În cartea a XXIII-a, spre exemplu, este descrisă o întrecere de alergare, cu ocazia concursurilor organizate la înmormântarea lui Patrocle, între șiretul Ulysse și Ajax. Ultimul, împiedicat de Pallas Atena, alunecă pe o grămadă de gunoi și astfel Ulysse iese învingător. Dar, chiar viteazul Achile, prietenul lui Patrocle, nu era oare denumit: „cel lute de picior”?

Date mai exacte asupra alergărilor începem să avem odată cu desfășurarea Jocurilor Olimpice. Pista de alergare a stadionului era acoperită cu nisip fin, iar alergătorii purtau sandale din piele legate prin curelușe.

Existau mai multe feluri de alergări. Cele de viteză, spre exemplu, erau dromosul și diaulosul. Dromosul, sau cursa simplă, se alerga pe lungimea unui stadiu (192,27 m). A fost prima probă athletică și, de altfel, singura înscrisă pe programul Jocurilor Olimpice, la primele 13 ediții ale competiției. Câștigătorul ei devenea eponim, adică dădea numele său întregii olimpiade, știind, desigur, că aceasta nu însemna jocurile, ci cele 1457 zile, 10 ore și 40 minute, adică timpul dintre două ediții ale competiției. Primul câștigător dintre „stadioromi” a fost Korebos din Elida, înregistrat, pe placa de onoare, ca învingător al Jocurilor din anul 776 î.e.n. Un alt câștigător foarte apreciat a fost Hermogene de Kantos din Lyika, câștigător de trei ori la rând și, tocmai de aceea, supranumit „hippos”, adică calul de cursă.

Stadiul (inițial a fost o măsură pur athletică) avea să devină cu trecerea timpului o unitate de calcul universal. Astfel, Aristotel a evaluat circumferința Terei la 400 000 de stadii!

În anul 724 î.e.n. în program a fost introdus diaulosul, adică cursa de dublă, care se desfășura dus și întors. Deoarece pe atunci pista nu era circulară, ca cea de astăzi, alergătorii când ajungeau la capătul ei, întorceau în jurul unui stîlp sau al unei coloane. Se alerga în serii de câte patru concurenți, după cum cădeau la sorți.

În afara curselor de dromos și diaulos se mai amintește, de către unii autori, de programarea unui dublu diaulos sau hippos, de patru stadii, deci aproape 800 m, probe care au avut loc la Jocurile nemeene, panatenacee și corintiene. A existat, de asemenea, și o probă de fond, dolicosul, de 4075 m. Lungimea ei diferea însă ajungând pînă la 24 de stadii, adică 8150 m sau era mult mai mică. Dintre dolicodromi este de reținut arginianul Aigeus, care după câștigarea cursei la Olympia pleca imediat și, după ce alerga 75 km, în seara respectivă, ajungea acasă, la Argos!

Atunci cînd un atlet câștiga cele trei probe „clasice”: dromosul, diaulosul și dolicosul, i se spunea „triastes”. Între doar cei cinci triastes, din istoria Jocurilor Olimpice, Leonidas din Rodos a realizat marea performanță de a fi obținut acest titlu de patru ori consecutiv, adică patru Olimpiade la rând!

Cu ocazia celei de a 65-a ediții a J.O. s-a introdus în program cursa de o jumătate de stadiu, rezervată copiilor, care aveau de alergat circa 100 de metri

Participanți la o competiție de alergare la Milano

Cea mai emoționantă și poate cea mai frumoasă „legendă” despre un alergător din antichitatea greacă este cea a faimosului alergător de la Marathon... După ce în prima încercare de a debarca în Europa flota persană a fost distrusă de un puternic uragan, în apropierea muntelui Atos, doi ani mai târziu, într-o nouă tentativă, persanii au străbătut Marea Egee și au debarcat oștile pe cîmpia Marathonului, în apropiere de Atena. Atenienii își trimisese mică lor armată, de vreo 10 000 de oameni, în munții din apropiere și, în același timp, l-au trimis pe Filipide curierul să ceară ajutor de la Sparta. Dar Sparta, ca și alte cetăți (în afară de Plateea), a refuzat ajutorul cerut. Iată, în continuare, un pasaj din lucrarea „Istoria Omenirii” a lui Hendrik Van Loon: „În ziua de 12 septembrie 490 î.e.n., Miltiade, comandantul atenian, își aruncă mica-i armată în contra hoardelor persane. Grecii rupseră frontul arcașilor persani și, cu lăncile, puseseră pe fugă trupele asiatice, care nu se așteptaseră să întâlnească un dușman atât de vîguros. În noaptea aceea, atenienii au putut să vadă cerul înroșit de flăcările corăbiilor aprinse. Așteptau îngroziți vești. În sfîrșit, apără, pe drumul care duce spre miază-noapte, un om. Era Fidipid (nn. sau Filipide ori Philipides) curierul. El sosi gîfîind și se prăbuși în fața lor. Abia de cîteva zile se întorsese de la Sparta, unde dusesese cererea de ajutor și îndată se grăbise să ajungă din urmă pe Miltiade. În dimineața aceasta luase parte la luptă și apoi se oferă să ducă la Atena vestea victoriei. Oamenii îl văzură prăbușindu-se și îi săriră în ajutor. Mai putu să șoptească „Am învins” și muri de o moarte glorioasă, pentru care toți îl invidiau”.

Așa s-a creat legenda aceasta a alergătorului de

la Marathon, de la care s-a inspirat elenistul francez Michel Bréal, cel care a propus crearea unei curse pedestre, de la Marathon la Atena, circa 40 km, care a figurat chiar pe programul primei ediții a Jocurilor Olimpice moderne, în 1896.

Citim din lucrarea lui Victor Bănciulescu „Jocurile Olimpice de-a lungul veacurilor”: „Atena 1896. A cincea zi a întrecerilor. Senină, cum numai în Grecia poate fi. Vînzarea biletelor (cu preț redus în această zi) a întrecut toate așteptările. Amorul propriu național este în joc: oare n-ar trebui să cîștige tocmai un grec proba care cinstește fapta celebrului mesager pedestraș al lui Miltiade? Pronosticul e onorat încă dinainte de cursă: restauratori se obligă să-l hrănească gratuit pe cîștigător toată viața, frizeri — să-l tundă, croitori — să-i facă hainele în perpetuitate etc.

Cu mult timp înainte de sosire, 70 000 de spectatori s-au îngrămădit în tribunele stadionului. Cine mai poate număra însă pe cei ce s-au înșirat de-a lungul traseului? Conurenții (vreo 25) și-au petrecut noaptea la Marathon. A doua zi, la ora 14, un pocnet de pistol a vestit plecarea. Alergătorii sînt însoțiți de bicicliști (mulți dintre ei, cicliști concurenți olimpici care-și fac antrenamentul pe același traseu pe care peste două zile vor alerga proba de „maraton ciclist”). Oficialii urmăresc cursa din șeile cailor. Ochii sînt ațintiți asupra străinilor, atleți reputați ai vremii: francezul Lermusiaux, americanul Blake, australianul Flack (deja campion olimpic la 800 m și 1 500 m) și ungurul Kellner, care iau pe prima porțiune un avans serios, în timp ce grecul Luis se oprește în satul Pikermi, bea un pahar cu vin și cere vesti despre predece-

sori. Atenienii, de asemenea, așteptau vești dinspre Marathon, cu aceeași nerăbdare ca și strămoșii lor cu 24 de secole în urmă! La km 23 abandonează Blake; peste 9 km Lermusiaux, deși fricționat de un ciclist compatriot, leșină și e transportat la ambulanță; la km 36, Luis însoțit de consătenii lui din Marussi, care-i fac parcă o gardă de onoare, îl întrece pe Flack, iar acesta, disperat, își pierde cunoștința. Doar Kellner va rezista pînă la urmă, dar Spyros Luis, îmbrăcat în alb, cu ciorapi căzuți, ars de soare, acoperit tot de praf, își face drum spre victorie. Sosirea lui e anunțată, din depărtare, printr-o lovitură de tun. Intrarea în stadion a viitorului erou național stirnește o furtună de ovații și dezlănțuie un entuziasm de nedescris.

A doua zi, presa publică reproduceri litografice, fotografice și xilografice ale portretului lui Luis, acest țaran de 25 de ani, căruia — datorită sărăciei mijloacelor de informații ale vremii — i s-au atribuit diverse profesii: poștaş, păstor, ofițer etc. Coubertin însuși a comentat mai tirziu astfel: „Spiridon Luis era un păstor magnific, îmbrăcat în fustanelă populară și strălîn oricărui practici ale antrenamentului științific...” „Iar victoria lui Luis îl face să conchidă: „De atunci am rămas cu convingerea că forțele psihice joacă în sport un rol mult mai efectiv decît se crede”.

Dar din concepția atît de pur athletică a exercițiilor, la care ajunseseră grecii, cuceritorii lor, n-au avut de înțeles sau mai bine zis n-au înțeles prea mare lucru. Pentru ei totul avea doar un singur scop, o singură înțelegere: pregătirea pentru război. Atletica romană avea deci un țel pur militar. Alergarea se făcea alături de un cal

Aspect dintr-o cursă în capitala R.D. Germane

care galopa; întâi fără arme, apoi cu arme etc. De altfel, în concepția despre educație a lui Caton, astfel de exerciții, și încă multe altele asemănătoare, erau recomandate deoarece dezvoltau „virtuțile republicane”!

După desființarea Jocurilor Olimpice, prin edictul împăratului Teodosie, în 392 e.n., deoarece creștinismul vedea în ele o manifestare păgână, și prin incendierea Olympiei, din ordinul lui Teodosie al II-lea, în anul 426 e.n., a urmat o lungă perioadă de dezinteresare pentru tot ceea ce privea efortul fizic, altfel văzut în afara pregătirii sale pentru război.

Exercițiile atletice au continuat totuși să dăinuie, regăsindu-le în această epocă, în special, la popoarele germanice. Și nu trebuie uitat că, în mare măsură, istoria acestora a dominat însăși istoria evului mediu. Tacit, spre exemplu, în „De situ moribus et populis Germaniae” a relevat importanța acordată, la aceste popoare, exercițiilor fizice, între care și alergarea. Toți zeii mitologiei scandinave erau buni alergători, Siegfried „cel iute” prindea ursul în fugă, iar războinicul Hagen era și el recunoscut ca bun alergător. Epopeele islandeze descriu cum Harald alergând pe jos a înțrecut pe Magnus, călare.

Cu timpul însă exercițiile atletice au căpătat, la aceste popoare, un sens competițional, deci cu adevărat sportiv, ajungând să fie practicate cu atît entuziasm încît, în secolul al X-lea, episcopul Katherius din Longobardia le-a interzis, pur și simplu, clericilor ca să le mai practice, deoarece s-a constatat că pentru a se duce mai repede la locurile de întrecere aceștia se grăbeau să... termine mai repede liturgia!

Manuscrisele rămase de la anglo-saxonii primitivi citează și ele amănunțe despre preocupările atletice ale acestora. Exercițiile nu mai aveau un scop utilitar-militarist, ci se manifestau realmente într-un interes pur sportiv.

Perioada de decadență ajunge însă la culmea ei, odată cu introducerea cavalerismului care avea să monopolizeze toate eforturile fizice ale oamenilor. Exercițiile erau pur militare, iar din cele șapte probe cavalești („Die sieben Behendigkeit”) doar unul era athletic, dar și acela era o aruncare, cu sulița sau cu piatra. Doar clasa de jos mai practica alergarea. Stampele lui Beham, din 1530, arată alergări libere și alergări în saci ale țăranilor, iar Piccolomini descrie plin de admirație calitățile pe care tinerii, din secolul al XV-lea, le aveau la alergare.

Se povestește că, la 2 martie 1501, un argat Rab a alergat împotriva unui călăreț, de la Nürnberg la Fürth și înapoi, adică drum de vreo 15 km, în decursul a numai unei singure ore. Dar astfel de „povești” sînt încă multe, chiar foarte multe și au darul să mai „condimenteze” o perioadă fără nici un gust!

Epocă renașterii a adus o lumină-nouă asupra exercițiilor atletice, recunoscîndu-le necesitatea și clarificîndu-le formele de disputare și organizare. Dar, de la această fază, în care ele doar începuseră să se contureze, totuși destul de vag, și pînă la forma lor modernă a mai fost încă un lung drum de parcurs. Cum n-avem intenția să-l parcurgem și noi acum, amintim, în treacăt, că leagănul atletismului modern a fost Anglia; prima performanță

a fost consemnată în 1797, în nr. 147 al lui „Gentelmanns Magazine”: „La 1 decembrie 1653 un măcelar din Croydon a alergat, în aproape o oră și jumătate, cele douăzeci de mile care separă Saint Alban de Londra. Alergînd această distanță ca un amuzament, el și-a permis să alege ultimele patru mile într-o alură foarte înceată...” (rezultatul este neverosimil căci înseamnă a alerga peste 32 km în mai puțin de 1.30:00, or recordul mondial, pe 30 000 m, în 1952 fusese realizat de Emil Zatopek în 1.35:23,8!); primul concurs oficial (Oxford-Cambridge) s-a desfășurat în 1864, precedînd cu doi ani organizarea primelor campionate naționale atletice, cele ale Angliei etc., etc.

În mod cert, astăzi, atletismul este sportul cel mai larg răspîndit în întreaga lume, probele sale fiind practicate de sute de milioane de oameni. Dintre acestea (și sînt peste 30) numărul cel mai mare de practicanți se înregistrează în alergările de fond. Avem în vedere nu doar diferitele competiții oficiale, de maraton, să zicem, cu mii și mii de competitori (!) ci cursule, practic fără număr, organizate sau chiar neorganizate, pe oriunde se poate alerga, la care iau parte oameni de toate vîrstele, de toate profesiile, alergarea cotidiană fiind considerată și recomandată de medici ca leacul cel mai bun pentru întărirea sănătății și prelungirea vieții.

Ați încercat și dumneavoastră? Faceți în prealabil un consult medical, de rutină, și apoi veniți alături de cei mulți, din întreaga țară, să luați parte la antrenamente și chiar la concursuri. Veți fi întîmpinați de prieteni adevărați, care iubesc alergarea, și care vă pot învăța încă multe lucruri noi și utile pentru dv. Rețineți că această amplă acțiune, absolut benefică, se intitulează, cît se poate de sugestiv: ALEARGĂ PENTRU SĂNĂTATEA TA!

Încercați cu încredere și sigur nu veți regreta!

„VIAȚA ESTE O CONTINUĂ CURSĂ DE ALERGARE”

ne sugerează și
ne demonstrează
**DUMITRU
ȚILMACIU**
și ceilalți veterani
pașionați
ai crosului

Dumitru Țilmaciu, campionul de astăzi

Capitala, ca și multe orașe ale țării, ne oferă deseori o imagine cu care începem să ne obișnuim: între iubitorii alergării, cei mai mulți foarte tineri, care trăiesc bucuria mișcării în aer liber, fie la orele dimineții, fie seara, la asfințit, pe aleile străzilor mai puțin umblate sau prin cele ale unor parcuri, întâlnim și chipuri de oameni aflați la a doua sau chiar la a treia tinerețe... Timplele albe ale celor mai mulți dintre ei sau suplețea mai puțin vizibilă a unora nu constituie un impediment în această indeletnicire „absolut cotidiană”, cum ne-au asigurat, cu girul vârstei, toți alergătorii de cursă lungă (nici unul nu se oprește înainte de a fi parcurs peste 3 000 de metri, cel puțin!), între care am recunoscut figuri de apreciați sportivi, cu ani în urmă, Dumitru Țilmaciu, recordman și campion național, printre liderii semifondului românesc, este unul dintre ei. Lider a rămas și acum, între veterani; la 67 de ani dovedește o mobilitate remarcabilă, care atrage atenția celor ce locuiesc în Drumul Taberei, cartierul în care fostul atlet își ia „porția de sănătate”.

practic, de două ori pe zi.

„N-am încetat nici o zi să mă mișc astfel — ne spune Dumitru Țilmaciu, pentru simplul motiv că viața însăși este o continuă cursă de alergare. Vrei să trăiești, să te simți sănătos și optimist? Nu există cale mai directă! Anii se scurg, printr-o lege inexorabilă. Dar, în ce mă privește, fac abstracție de această lege; nu m-am emoționat când am schimbat... prefixul la 60 de ani și, se pare, că nici la 70, de care mă apropii, nu mă vor cuprinde florii. Nu știu ce e acela un guturai sau o răceală, mă simt la fel de viguros, ca în anii când luam primul start într-un concurs de cros...”

La Baia Mare, Ferdinand

Moscovici, și el un alergător de notorietate, cândva, păstrează legătura cu vechea sa pasiune, alergarea; mai mult, alături de el poate fi văzută și soția sa. „Cândva, lumea din oraș ne privea cu zimbete — ne mărturisește Feri — acum nimeni nu mai ridică sprincenele, când ne vede alergând, fie pe firul Firizei sau al Săsarului, fie către cabana Usturoi sau, și mai sus, spre Izvoarele. Mai mult, lângă noi vin mereu alți și alți amatori de alergare, de aceeași vîrstă sau chiar mai... răsăriți!”

Ilie Cioca, și el semifondist exponent al unor generații mai puțin tinere, trăiește, în continuare, bucuria alergării de cros, pe vechile alei ale

parcurilor din Alba Iulia sau în orașul nou. „Bucuria mea sporește ori de câte ori mă văd înconjurat de tot mai mulți amatori de alergare în aer liber; tineri și mai puțin...”

Brașovul are, la rîndu-i, un avid alergător de cursă lungă, în persoana lui Emil Arseniu, iar Găeștii Dîmboviței un alt împătimit de cros, un profesor de limba franceză, pe Marin Oprea.

Și mai sînt mulți alții!

Pe unii dintre ei i-am revăzut la un cros (experimental) al veteranilor, organizat în perimetrul Stadionului Tineretului din Capitală. Aproape 100 de alergători peste 60 de ani. Cu toții au încheiat un traseu care a măsurat — vă rog să rețineți: 6 000 de metri. Sigur, sosirile au fost diferite, „dar important pentru noi este să rămînem în cursă, pînă la urmă”, cum comenta întrecerea unul dintre animatorii activității atletice a veteranilor, fostul atlet Ion Paraschivescu.

Aproape în aceeași formație, veteranii s-au prezentat la o altă acțiune athletică în Municipiul Brăila. O alergare de cros organizată în alternanță cu cea a tineretului. O inițiativă frumoasă, reușită, apreciată (și vizionată) de zeci de mii de brăileni, martori la această cursă inedită pentru ei, încheiată pe Stadionul Municipal din localitate. Tîlmaciu și Moscovici, Arseniu și Cioca, Oprea, împreună cu bucureștenii Aurel Mocanu și Dumitru Buiac (atlet de finută și, pe undeva, coleg de breaslă, publicist în aria

sportului îndrăgit) au demonstrat că alergarea nu are vîrstă; mai mult, că o asemenea îndeletnicire poate asigura o tinerețe fără bătrînețe. „Fără hapuri, fără pilule, fără prișnițe sau alte corective...” cum ne spunea mai în glumă, mai în serios, prof. Buiac.

O convingătoare pledoarie pentru sănătate prin mișcare.

O încurajare pentru foarte tinerii participanți la competiția de cros inițiată și organizată de C.C. al U.T.C.

Și o sugestie a semnatarului acestor rînduri: un cros al veteranilor în cît mai multe orașe ale țării ar crea un apetit pentru alergare și altor cetățeni. Spre beneficiul lor. În sprijinul sănătății și longevității. Fără nici un tratament, fără a folosi vreun medicament. Cum foarte bine ținea să remarcă un reputat medic din Șimleu Silvaniei, dr. docent Ioan Pușcas: „Pentru a fi sănătos, o primă condiție este mișcarea. Ea exercită o influență considerabilă asupra întregului organism, eliminînd primejdii la care fiecare dintre noi sîntem supuși, prin sedentarism. Mișcîndu-ne mai mult, trăim mai mult, ocolînd policlinicile și spitalele...”

Dumitru Tîlmaciu și veteranii lui, foști alergători de cros sau cucerii de frumusețea și roadele alergării, au făcut începutul. Oricare dintre dvs. le poate urma exemplul!

Tiberiu STAMA

Sosește din cursă, Aurel Mocanu (sus)

Pe stadionul din Brăila, alergătorii veterani sînt gata de start

FOOTBALL

CAMPIONATUL EUROPEAN

CUPA HENRI DELAUNDY

EDIȚIA I (1960) — U.R.S.S.

În preliminarii au luat parte 17 reprezentative

Turneul final a avut loc în Franța.

— semifinale: **Iugoslavia—Franța 5—4**

U.R.S.S.—Cehoslovacia 3—0

— finala 1—2 (Paris): **U.R.S.S.—Iugoslavia 2—1** (după prelungiri)

— finala 3—4 (Marsilia): **Cehoslovacia—Franța 2—0**

Echipa câștigătoare: Iașin — Thekheli, Krutikov — Voinov, Maslenikov, Netto — Metreveli, Ivanov, Ponedelnik, Bubukin, Meshi

EDIȚIA A II-a (1964) — SPANIA

În preliminarii au luat parte 29 reprezentative.

Turneul final a avut loc în Spania.

— semifinale: **Spania—Ungaria 2—1** (după prelungiri)

U.R.S.S.—Danemarca 3—0

— finala 1—2 (Madrid): **Spania—U.R.S.S. 2—1**

— finala 3—4 (Barcelona): **Ungaria—Danemarca 3—1** (după prelungiri)

Echipa câștigătoare: Iribar — Rivilla, Calleja, Zoco, Olivella, Fuste — Amancio, Pereda, Marcelino, Suarez, Laperta

EDIȚIA A III-a (1968) — ITALIA

În preliminarii au luat parte 33 reprezentative.

Turneul final a avut loc în Italia.

— semifinale: **Italia—U.R.S.S. 0—0** (s-a calificat Italia prin tragere la sorți)

Iugoslavia—Anglia 1—0

— finala 1—2 (Roma): **Italia—Iugoslavia 1—1** (după prelungiri) **2—0** (la rejucare)

— finala 3—4 (Roma): **Anglia—U.R.S.S. 2—0**

Echipa câștigătoare: Zoff — Burgnich, Facchetti — Rosato, Guarneri, Salvatore — Domenghini, Mazzola, Anastasi, De Sisti, Riva

EDIȚIA A IV-a (1972) — R.F. GERMANIA

În preliminarii au luat parte 32 reprezentative

Turneul final a avut loc în Belgia.

— semifinale: **U.R.S.S.—Ungaria 1—0**

R.F.G.—Belgia 2—1

— finala 1—2 (Bruxelles): **R.F.G.—U.R.S.S. 3—0**

— finala 3—4 (Liege): **Belgia—Ungaria 2—1**

Echipa câștigătoare: Maier — Hötgges, Breitner — Wimmer, Schwarzenbeck, Beckenbauer — Heynckes, Hoeness, Müller, Netzer, Kremers

EDIȚIA A V-a (1976) — CECOSLOVACIA

În preliminarii au luat parte 32 reprezentative.

Turneul final a avut loc în Iugoslavia.

— semifinale: **Cehoslovacia—Olanda 3—1**

R.F.G.—Iugoslavia 4—2 (după prelungiri)

— finala 1—2 (Belgrad): **Cehoslovacia—R.F.G. 2—2** (7—5 după lovituri de la 11 m)

— finala 3—4 (Zagreb): **Olanda—Iugoslavia 3—2** (după prelungiri)

Echipa câștigătoare: Viktor — Pivarnik, Gögh — Dobias (Vesely), Capkovic, Ondrus — Masny, Panenka, Svehlik (Jurkemik), Moder, Nehoda

EDIȚIA A VI-a (1980) — R.F. GERMANIA

În preliminarii au luat parte 32 reprezentative.

Turneul final a avut loc în Italia.
— formula de desfășurare a fost modificată.
S-a jucat în cadrul a două grupe a câte patru echipe, câștigătoarele calificându-se pentru finală:

— finala 1—2 (Roma): **R.F.G.—Belgia 2—1**
(partida a fost condusă de arbitrul român Nicolae Rainea)

Echipa câștigătoare: Schumacher — Kaltz, Dietz, Brielg (Cullmann), K.H. Forster, Stielike — Rummenigge, Schuster, Hrubesch, Müller, Allofs.

Ediția a VII-a (1984) — FRANȚA
În preliminarii au luat parte 32 de reprezentative.

Turneul final a avut loc în Franța.
— formula de desfășurare a fost aceeași ca la ediția precedentă. La întreceri a luat parte și echipa **României** (cu **Spania 1—1**, cu **R.F.G. 1—2**, cu **Portugalia 0—1**)

— finala 1—2 (Paris): **Franța—Spania 2—0**
Echipa câștigătoare: Bats — Battiston (Amoros), Domergue, Fernandez, Le Roux, Bossis, Tigana, Giresse, Lacombe (Genghini), Platini, Belone

EDIȚIA A VIII-a (1988) — ?
În preliminarii au luat parte 32 reprezentative.

Turneul final se va desfășura în R.F Germania

Preliminarii 1986—87:

GRUPA 1

10.09.86	România	— Austria	4—0
15.10.86	Austria	— Albania	3—0
12.11.86	Spania	— România	1—0
3.12.86	Albania	— Spania	1—2
25.03.87	România	— Albania	5—1
1.04.87	Austria	— Spania	2—3
29.04.87	Albania	— Austria	0—1
29.04.87	România	— Spania	3—1
14.10.87	Spania	— Austria	2—0
28.10.87	Albania	— România	0—1
18.11.87	Spania	— Albania	4—0
18.11.87	Austria	— România	0—0

Clasamentul:	1. Spania	6	5	0	1	14—6	10
	2. România	6	4	1	1	13—3	9
	3. Austria	6	2	1	3	6—9	5
	4. Albania	6	0	0	6	2—17	0

GRUPA A II-A

24.09.86	Suedia	— Elveția	2—0
12.10.86	Portugalia	— Suedia	1—1
29.10.86	Elveția	— Portugalia	1—1
15.11.86	Italia	— Elveția	3—2
16.11.86	Malta	— Suedia	0—5
6.12.86	Malta	— Italia	0—2
24.01.87	Italia	— Malta	5—0
14.02.87	Portugalia	— Italia	0—1
29.03.87	Portugalia	— Malta	2—2
15.07.87	Elveția	— Malta	4—1
24.05.87	Suedia	— Malta	1—0
3.06.87	Suedia	— Italia	1—0
17.06.87	Elveția	— Suedia	1—1
23.09.87	Suedia	— Portugalia	0—1
17.10.87	Elveția	— Italia	0—0
11.11.87	Portugalia	— Elveția	0—0
14.11.87	Italia	— Suedia	2—1
15.11.87	Malta	— Elveția	—
5.12.87	Italia	— Portugalia	3—0
20.12.87	Malta	— Portugalia	0—1

Clasamentul:	1. Italia	8	6	1	1	16—4	13
	2. Suedia	8	4	2	2	12—5	10
	3. Portugalia	8	2	4	2	6—8	8
	4. Elveția	8	1	5	2	9—9	7
	5. Malta	8	0	2	6	4—21	2

GRUPA A III-A

10.09.86	Islanda	— Franța	0—0
24.09.86	Islanda	— U.R.S.S.	1—1
24.09.86	Norvegia	— R.D.G.	0—0
11.10.86	Franța	— U.R.S.S.	0—2
29.10.86	U.R.S.S.	— Norvegia	4—0
29.10.86	R.D.G.	— Islanda	2—0
19.11.86	R.D.G.	— Franța	0—0
29.04.87	Franța	— Islanda	2—0
29.04.87	U.R.S.S.	— R.D.G.	2—0
3.06.87	Norvegia	— U.R.S.S.	0—1
3.06.87	Islanda	— R.D.G.	0—6
16.06.87	Norvegia	— Franța	2—0
9.09.87	U.R.S.S.	— Franța	1—1
9.09.87	Islanda	— Norvegia	2—1
23.09.87	Norvegia	— Islanda	0—1
10.10.87	R.D.G.	— U.R.S.S.	1—1
14.10.87	Franța	— Norvegia	1—1
28.10.87	U.R.S.S.	— Islanda	2—0
28.10.87	R.D.G.	— Norvegia	3—1
18.11.87	Franța	— R.D.G.	0—1

Clasamentul:	1. U.R.S.S.	8	5	3	0	14—3	13
	2. R.D. Germană	8	4	3	1	13—4	11
	3. Franța	8	1	4	3	4—7	6
	4. Islanda	8	2	2	4	4—14	6
	5. Norvegia	8	1	2	5	5—12	4

GRUPA A IV-A

15.10.86	Anglia	— Irlanda de Nord	3—0
29.10.86	Iugoslavia	— Turcia	4—0
12.11.86	Anglia	— Iugoslavia	2—0
12.11.86	Turcia	— Irlanda de Nord	0—0
1.04.87	Irlanda de Nord	— Anglia	0—2
29.04.87	Irlanda de Nord	— Iugoslavia	1—2
29.04.87	Turcia	— Anglia	0—0
14.10.87	Iugoslavia*	— Irlanda de Nord	3—0
14.10.87	Anglia	— Turcia	8—0
11.11.87	Iugoslavia	— Anglia	1—4
11.11.87	Irlanda de Nord	— Turcia	1—0
16.12.87	Turcia	— Iugoslavia	2—3

Clasamentul:	1. Anglia	6	5	1	0	19—1	11
	2. Iugoslavia	6	4	0	2	13—9	8
	3. Irlanda de Nord	6	1	1	4	2—10	3
	4. Turcia	6	0	2	4	2—16	2

GRUPA A V-A

15.10.86	Ungaria	— Olanda	0—1
15.10.86	Polonia	— Grecia	2—1
12.11.86	Grecia	— Ungaria	2—1
19.11.86	Olanda	— Polonia	0—0
3.12.86	Cipru	— Grecia	2—4
21.12.86	Cipru	— Olanda	0—2
14.11.87	Grecia	— Cipru	3—1
8.02.87	Cipru	— Ungaria	0—1
25.03.87	Olanda	— Grecia	1—1
12.04.87	Polonia	— Cipru	0—0
29.04.87	Grecia	— Polonia	1—0
29.04.87	Olanda	— Ungaria	2—0
17.05.87	Ungaria	— Polonia	5—3
23.09.87	Polonia	— Ungaria	3—2
14.10.87	Ungaria	— Grecia	3—0
14.10.87	Polonia	— Olanda	0—2
28.10.87	Olanda	— Cipru	4—0
11.11.87	Cipru	— Polonia	0—1
2.12.87	Ungaria	— Cipru	1—0
16.12.87	Grecia	— Olanda	0—3

Clasamentul:	1. Olanda	8	6	2	0	15—1	14
	2. Grecia	8	4	1	3	12—13	9
	3. Ungaria	8	4	0	4	13—11	8
	4. Polonia	8	3	2	3	9—11	8
	5. Cipru	8	0	1	7	3—16	1

GRUPA A VI-A

10.09.86	Finlanda	—	Tara Galilor	1—1
15.10.86	Cehoslovacia	—	Finlanda	3—0
29.10.86	Danemarca	—	Finlanda	1—0
12.11.86	Cehoslovacia	—	Danemarca	0—0
1.04.87	Tara Galilor	—	Finlanda	4—0
29.04.87	Finlanda	—	Danemarca	0—1
29.04.87	Tara Galilor	—	Cehoslovacia	1—1
3.06.87	Danemarca	—	Cehoslovacia	1—1
9.09.87	Tara Galilor	—	Danemarca	1—0
9.09.87	Finlanda	—	Cehoslovacia	3—0
14.10.87	Danemarca	—	Tara Galilor	1—0
11.11.87	Cehoslovacia	—	Tara Galilor	2—0

Clasamentul:	1. Danemarca	6	3	2	1	4—2	8
	2. Cehoslovacia	6	2	3	1	7—5	7
	3. Tara Galilor	6	2	2	2	7—5	6
	4. Finlanda	6	1	1	4	2—17	3

GRUPA A VII-A

10.09.86	Scotia	—	Bulgaria	0—0
10.09.86	Belgia	—	Irlanda	2—2
14.10.86	Luxemburg	—	Belgia	0—6
15.10.86	Irlanda	—	Scotia	0—0
12.11.86	Scotia	—	Luxemburg	3—0
19.11.86	Belgia	—	Bulgaria	1—1
18.02.87	Scotia	—	Irlanda	0—1
1.04.87	Bulgaria	—	Irlanda	2—1
1.04.87	Belgia	—	Scotia	4—1
29.04.87	Irlanda	—	Belgia	0—0
30.04.87	Luxemburg	—	Bulgaria	1—4
20.05.87	Bulgaria	—	Luxemburg	3—0
28.05.87	Luxemburg	—	Irlanda	0—2
9.09.87	Irlanda	—	Luxemburg	2—1
23.09.87	Bulgaria	—	Belgia	2—0
14.10.87	Scotia	—	Belgia	2—0
14.10.87	Irlanda	—	Bulgaria	2—0
11.11.87	Belgia	—	Luxemburg	3—0
11.11.87	Bulgaria	—	Scotia	0—1
2.12.87	Luxemburg	—	Scotia	0—0

Clasamentul:	1. Irlanda	8	4	3	1	10—5	11
	2. Bulgaria	8	4	2	2	12—6	10
	3. Belgia	8	3	3	2	16—8	9
	4. Scotia	8	3	3	2	7—5	9
	5. Luxemburg	8	0	1	7	2—23	1

CUPELE EUROPENE

Finalele competițiilor continentale pentru echipe de club au fost următoarele în sezonul 1986/87:

CUPA CAMPIONILOR EUROPENI

F.C. Porto (Portugalia) — **Bayern München** (R.F. Germania) **2—1 (0—1)**

Viena, 27 mai.

Au marcat: Madjer (min. 79) și Juary (min. 81) pentru F.C. Porto, respectiv Kögl (min. 25)

Steaua București, campioana României, a evoluat direct în turul II al competiției cu campioana Belgiei, R.S.C. Anderlecht. Fotbaliștii belgieni au câștigat cu 3—0 la Bruxelles, pierzînd cu 0—1 la București.

F.C. Porto savurează clipa fericită a victoriei

Era într-o zi de vară a anului 1956 cînd, la Paris, Real Madrid învingea cu 4—3 pe Stade de Reims și devenea prima câștigătoare a Cupei Campionilor Europeni. Cine se gîndea atunci ca această competiție va ajunge la o asemenea popularitate și că peste timp ea va domina, an de an, competițiile fotbalistice de pe bătrînul continent? Astăzi, Cupa Campionilor Europeni, în primul rînd, apoi Cupa Cupelor și Cupa U.E.F.A. au ajuns la un grad de popularitate greu, foarte greu de imaginat. Nu se încheie o ediție și așteptăm cu nerăbdare prima tragere la sorți. Și așteptăm, urmărind rezultatele, comentînd surprizele — care nu lipsesc în fiecare an și dau frumusețe întrecerii — pînă la marea finală.

Dar cum am așteptat finala de la Sevilla (ce repede trece timpul!), din mai 1986, pentru noi românii nu a mai fost precedent. Steaua, campioana României, ne-a făcut atunci o mare bucurie și onoare. Nu numai că s-a calificat în finală, dar, cum bine ne aducem aminte, a reușit să câștige trofeul, iar performanța sa a fost cu atît mai valoroasă dacă ne gîndim că a realizat-o chiar în țara partene-

● F.C. Porto, a 16-a echipă laureată

rei de întrecere, F.C. Barcelona. Din nou, bravo, Steaua!

Și acum când Cupa Campionilor Europeni, după ce a strălucit un an în vitrina clubului Steaua, a luat alte drumuri, poposind în frumosul port de pe malul Atlanticului, din însoțita Portugalia, acum când ea a ajuns în vitrina frumosului sediu al lui F.C. Porto, din complexul marelui stadion, cu 90.000 de locuri, pe care, în urmă cu ani, am avut ocazia să-l vizitez împreună cu fotbalistii de la C.S.U. Galați, pe când aceștia jucau în Cupa Cupei, cu Boavista, tot o echipă din Porto, ne-am gândit la o interesantă statistică pentru cititorii sportivi ai Almanahului, pentru a vedea pe unde a poposit frumoasa Cupă.

La 27 mai 1987, la Viena, în frumosul Prater, s-a jucat a 32-a finală. De 32 de ani cele mai puternice echipe din Europa, campioanele, nu altele, își dispută acest splendid trofeu, pe care, într-o zi de mai, mai bine zis, într-o seară, pe Aeroportul Otopeni, am avut ocazia să-l văd și să-l mângâi pentru prima oară. Pe soclul Cupei stau înscrise acum numele unor mari formații, echipe celebre, pe care le divinizam în anii copilăriei. Sint doar 16 care au intrat în posesia Cupei. Iată-le, cu specificația de

câte ori au izbutit victoria finală:
REAL MADRID - de 6 ori
cîștigătoare, recordul competiției!

LIVERPOOL - 4
AJAX AMSTERDAM
și BAYERN MÜNCHEN
- de câte 3 ori
BENFICA LISABONA,
A.C. MILAN,
INTERNAZIONALE MI-
LANO
și NOTTINGHAM FOREST
- de câte două ori
CELTIC GLASGOW,
MANCHESTER UNITED,
FEYENOORD ROTTER-
DAM,

ASTON VILLA (care în anul 1987 a retrogradat în divizia B engleză),

HAMBURGER S.V.,
JUVENTUS TORINO,
STEAUA BUCUREȘTI
și F.C. PORTO -
toate câte o dată.

Dintre celelalte finaliste, 13 nu au cucerit trofeul niciodată!

Iată și țările în care a poposit Cupa Campionilor Europeni:

ANGLIA - de 8 ori
SPANIA - 6
ITALIA - 5
OLANDA și R.F. GERMA-
NIA - 4
PORTUGALIA - 3
SCOTIA și ROMÂNIA - 1

Doar 8 (opt) țări au fost gazdele trofeului pentru cel puțin un an. România a fost a opta țară. Splendidă performanță dacă avem în vedere că Franța a fost reprezentată în finală de trei ori, Iugoslavia, Grecia, Belgia, Suedia, câte o dată, dar echipele lor nu au reușit să-și treacă numele pe lista învingătoarelor. Steaua a izbutit în frumoasa seară de mai, de la Sevilla, când pentru a doua oară în istoria competiției (prima dată la meciul Liverpool-Roma, când Conti și Grazziani au ratat penalturile la ei acasă, pe Stadionul Olimpic din Roma) s-a apelat la loviturile de departajare, de la 11 metri, și când „excelentul”, „fantasticul”, „miraculosul” Ducadam, cum l-au numit ziaristii, apăsă, pe rînd, loviturile lui Alesanco, Pedraza, Alonso și Marcos și făcuse să încremenească un stadion întreg, pînă atunci un adevărat vulcan.

„A fost o dată...” Nu, nu este o poveste pentru copii. Frumoașe amintiri. Pe cînd le vom mai retrăi din nou? Ce zici Hagi?

Constantin ALEXE

CUPA CUPELOR

Ajax Amsterdam (Olanda)—Lokomotive Leipzig (R.D. Germană) 1—0 (1—0).

Atena, 13 mai.

A marcat Van Basten (min.21)

Dinamo București a fost eliminată în primul tur de „17 Nentori” Tirana (Albania), cu 0—1 la Tirana și 1—2 la București.

Ajax din nou cîștigătoare a unei competiții continentale (stînga) I.F.K. Göteborg neașteptată deținătoare a Cupei U.E.F.A. (dreapta).

CUPA U.E.F.A.

I.F.K. Göteborg (Suedia)—Dundee United (Scoția)

Göteborg, 6 mai, 1—0 (1—0)

A marcat Pettersson (min. 38)

Dundee, 20 mai, 1—1 (1—0)

Au marcat: Nilsson (min. 23) pentru I.F.K., Clark (min. 59) pentru Dundee Utd.

Țara noastră a fost reprezentată de Universitatea Craiova și Sportul Studențesc București. În primul tur: Universitatea—Galatasaray Istanbul 2—0 și 1—2, Sportul Studențesc—Omonia Nicosia 1—0 și 1—1; în turul doi: Universitatea—Dundee Utd. 0—3 și 1—0, Sportul—La Gantoise 0—3 și 1—1.

Moment de referință în fotbalul nostru

BÖLÖNI-

PESTE 100 DE SELECȚII

ÎN ECHIPA NAȚIONALĂ!

● Un record greu de egalat ● Frumoasa poveste a început în aprilie 1975, dar n-a ajuns încă la sfârșit! ● De două ori cite 23 de meciuri consecutive sub culorile reprezentativei ● Talent, dar mai ales muncă ● 22 de goluri în contul „naționalei” ● Fotbalist și medic stomatolog ● Felicitări și noi alte selecții!

Ladislau Bölöni, născut la 28 martie 1953, la Tîrgu Mureș, a debutat în fotbal la 14 ani, fiind legitimat la Chimica Tîrnăveni. În Divizia A a aparut pentru prima dată la 21 august 1971, sub culorile echipei A.S.A. Tîrgu Mureș, culori pe care le va apăra, neîntrerupt, pînă în vara anului 1984. Transferat la Steaua, Bölöni își va trece în palmares două titluri naționale și, în mai 1986, Cupa Campionilor Europeni, urmată la scurt timp, după 1-0 cu Dinamo Kiev, la Monaco, de Supercupa Europei. Pînă la începerea campionatului în curs a susținut 470 de partide în Divizia A, marcînd 84 de goluri. A fost declarat, în 1983, fotbalistul numărul 1 al țării, ocupînd în 1976 și 1986 (superb exemplu de longevitate la cel mai înalt nivel) locul II, iar în 1985, locul III.

O „carte de vizită,” veți fi de acord, impresionantă, dar cu atât mai strălucitoare cu cît Ladislau Bölöni a îmbrăcat pentru a sută oară tricoul echipei reprezentative (pentru care a înscris 22 de goluri)! El a stabilit astfel nu doar un record unic în fotbalul românesc, greu de egalat în perspectiva viitorului imediat, principalii săi „rivali” (2. Dinu 75 A, 3. Lucescu 70 A, 4. Balaci 67 A, 5. Iordănescu 64 A) fiind retrași din activitate, cu excepția lui Balaci (și el însă depășit de 30 de ani), ci a intrat în „familia” restrînsă și de elită a fotbalistilor europeni cu 100 de selecții. În momentul în care întocmim această fișă documentară, Bölöni i-a depășit pe lista „centenarilor”, pe Hans Jürgen Dörner (R.D.G.) și Jozsef Bozsik (Ungaria), pe Joachim Streich (R.D.G.) și Kazimierz Deyna (Polonia), egalîndu-l pe Beckenbauer. Iată însă, spre a vă face o imagine și mai clară asupra performanței lui Bölöni, ordinea celor 13 fotbalisti europeni care au izbutit, pînă la această oră, să adune o sută sau mai multe „tricoturi” reprezentative: Pat Jennings (Irlanda de Nord) — 116, Björn Nordqvist (Suedia) — 115, Dino Zoff (Italia) — 112, Bobby Moore (Anglia) — 108, Bobby Charlton (Anglia) — 106, Billy Wright (Anglia) — 105, Torbjörn Svensson (Suedia) — 104, Grzegorz Lato (Polonia) — 104, Franz Beckenbauer (R.F.G.) — 103, Kazimierz Deyna (Polonia) — 102, Joachim Streich (R.D.G.) — 102, Jozsef Bozsik (Ungaria) — 100, Hans-Jürgen Dörner (R.D.G.) — 100. Pătrunderea lui Bölöni pe această listă, de pe care lipsesc multe nume de rezonanță precum, fără să ne gîndim, cele ale lui Matthews, Santillana, Mazolla, Rivera, Mayer, Pfaff, Van

Himst, Seeler, Muller etc., este dintre cele mai onorante pentru cel în cauză și, totodată, pentru fotbalul nostru, care se vede astfel reprezentat în grupul extrem de restrîns al jucătorilor cu 100 de selecții.

Frumoasa poveste a lui Bölöni a început, vă veți lămuri îndată, într-o zi de aprilie a anului 1975, cînd blondul mijlocas, pe atunci în vîrstă de 22 de ani, a debutat în echipa „tricolorilor”, evoluînd 10 minute (l-a înlocuit pe Dumitru) în meciul cu Danemarca. Din ziua aceea și pînă azi, Bölöni a fost ceea ce se cheamă un „pilon” al reprezentativei României, remarcîndu-se printr-o excelentă tehnicitate (folosînd la fel de bine ambele picioare) și, poate înainte de toate, printr-o putere de luptă și un angajament fără cusur. Asta a fost și a rămas întîi și întîi, „Loți” Bölöni: un pasionat și un luptător pentru care n-au existat cauze pierdute. Pentru el, exemplu de conștiinciozitate și modestie, fiecare meci s-a jucat 90 de minute și fiecare minut, 60 de secunde! N-a tras niciodată pe dreapta și a știut să învețe, deschis și lucid, deopotrivă din victorii și din eșecuri. Fără îndoială, a avut și are un talent deosebit. El i-a înlesnit accesul la fotbalul de mare performanță. Numai că Bölöni nu s-a lîmitat doar la ceea ce i-a dăruit natura, ci a aliat talentului o strădanie continuă. Nu-i o formulă (din păcate, atât de totită) că, totdeauna, „Loți” a venit primul la antrenament pentru a pleca ultimul. Așa a fost și întreaga sa carieră, pilduitoare la toate capitolele, nu constituie decît oglinda unei munci permanente, obstinate. Iată de ce, scriînd despre acest sportiv de excepție, jucător în jurul că-

ruia s-au construit echipe, cărora el însuși le-a dat, primul, echilibru, temeinicie și aripi, nu facem altceva decât să aducem un elogiu muncii, seriozității, ambiției, perseverenței.

Înainte de a recurge, stimați cititori, la alte comentarii, iată „graficul” complet al celor 103 partide susținute de Ladislau Bölöni cu tricolorul pe piept, cu observația că cifra din paranteză trimite la palmaresul general al „naționalei”, inaugurat (vă reamintim) la 8 iunie 1922

1975

1. (267) ROMÂNIA—DANEMARCA 4-0
(Buc., 4 VI, preliminarii J.O.)
2. (268) DANEMARCA—ROMÂNIA 1-2
(Copenhaga, 18 VI, preliminarii J.O.)
3. (269) GRECIA—ROMÂNIA 1-1
(Salonic, 24 IX, Camp. Balcanic)
4. (274) SCOTIA—ROMÂNIA 1-1
(Glasgow, 17 XII, preliminarii C.E.)

1976

5. (275) ROMÂNIA—FRANȚA 1-0
(Buc., 24 III, preliminarii J.O.)
6. (276) OLANDA—ROMÂNIA 0-3
(Roosendaal, 6 IV, preliminarii J.O.)
7. (278) BULGARIA—ROMÂNIA 1-0
(Veliko Trnovo, 12 V, Camp. Balcanic)
8. (279) ITALIA—ROMÂNIA 4-2
(Milano, 5 VI, amical)
9. (280) IRAN—ROMÂNIA 2-2
(Teheran, 2 VII, amical)
10. (282) CECOSLOVACIA—ROMÂNIA 3-2
(Praga, 6 X, amical)
11. (283) ROMÂNIA—BULGARIA 3-2
(Buc., 28 XI, Camp. Balcanic)

1977

12. (284) ROMÂNIA—TURCIA 4-0
(Buc., 23 III, Camp. Balcanic)
13. (285) ROMÂNIA—SPANIA 1-0
(Buc., 16 IV, preliminarii C.M.)
14. (286) ROMÂNIA—R.D.G. 1-1
(Buc., 27 IV, amical)
15. (287) IUGOSLAVIA—ROMÂNIA 0-2
(Zagreb, 8 V, preliminarii C.M.)
16. (288) IRAN—ROMÂNIA 0-0
(Teheran, 5 VII, amical)
17. (289) ROMÂNIA—CECOSLOVACIA 3-1
(Rabat, 14 VIII, amical)
18. (290) ROMÂNIA—GRECIA 6-1
(Buc., 21 IX, amical)
19. (291) SPANIA—ROMÂNIA 2-0
(Madrid, 26 X, preliminarii C.M.)
20. (292) ROMÂNIA—IUGOSLAVIA 4-6
(Buc., 13 XI, preliminarii C.M.)

1978

21. (293) TURCIA—ROMÂNIA 1-1
(Istanbul, 22 III, Camp. Balcanic)
22. (294) ARGENTINA—ROMÂNIA 2-0
(Buenos Aires, 5 IV, amical)
23. (295) ROMÂNIA—BULGARIA 2-0
(Buc., 3 V, Camp. Balcanic)
24. (296) ROMÂNIA—U.R.S.S. 0-1
(Buc., 14 V, amical)
25. (297) BULGARIA—ROMÂNIA 1-1
(Sofia, 31 V, Camp. Balcanic)
26. (298) ROMÂNIA—POLONIA 1-0
(Buc., 11 X, amical)
27. (299) ROMÂNIA—IUGOSLAVIA 3-2
(Buc., 25 X, preliminarii C.E.)

28. (300) SPANIA—ROMÂNIA 1-0
(Valencia, 15 XI, preliminarii C.E.)

29. (301) GRECIA—ROMÂNIA 2-1
(Atena 13 XII, amical)

30. (302) ISRAEL—ROMÂNIA 1-1
(Tel Aviv, 19 XII, amical)

1979

31. (303) ROMÂNIA—GRECIA 3-0
(Buc., 21 III, amical)
32. (304) ROMÂNIA—SPANIA 2-2
(Craiova, 4 IV, preliminarii C.E.)
33. (306) R.D.G.—ROMÂNIA 1-0
(Berlin, 1 VI, amical)
34. (308) U.R.S.S.—ROMÂNIA 3-1
(Moscova, 14 X, amical)
35. (309) IUGOSLAVIA—ROMÂNIA 2-1
(K. Mitrovica, 31 X, preliminarii C.E.)
36. (310) ROMÂNIA—CIPRU 2-0
(Buc., 18 XI, preliminarii C.E.)

1980

37. (311) ROMÂNIA — UNGARIA 2-2
(Bogota, 11. I, amical)
38. (312) ITALIA — ROMÂNIA 2-1
(Napoli, 16 II, amical)
39. (313) IUGOSLAVIA — ROMÂNIA 2-0
(Belgrad, 30 III, Camp. Balcanic)
40. (314) ROMÂNIA — R.D.G. 2-2
(Buc., 2 IV, amical)
41. (315) CECOSLOVACIA — ROMÂNIA 2-1
(Brno, 18 V, amical)
42. (316) BELGIA — ROMÂNIA 2-1
(Bruxelles, 6 VI, amical)

1981

43. (330) ELVEȚIA — ROMÂNIA 0-0
(Bern, 11 XI, preliminarii C.M.)

1982

44. (331) BELGIA — ROMÂNIA 4-1
(Bruxelles, 24 III, amical)
45. (332) BULGARIA — ROMÂNIA 1-2
(Ruse, 14 IV, amical)
46. (333) ROMÂNIA — CIPRU 3-1
(Hunedoara, 1 V, preliminarii C.E.)
47. (334) ARGENTINA — ROMÂNIA 1-0
(Rosario, 12 V, amical)
48. (335) PERU — ROMÂNIA 2-0
(Lima, 16 V, amical)
49. (336) CHILE — ROMÂNIA 2-3
(Santiago de Chile, 18 V, amical)
50. (337) ROMÂNIA — JAPONIA 4-0
(Suceava, 15 VII, amical)
51. (338) ROMÂNIA — JAPONIA 3-1
(Buc., 18 VII, amical)
52. (339) ROMÂNIA — DANEMARCA 1-0
(Buc., 1 IX, amical)
53. (340) ROMÂNIA — SUECIA 2-0
(Buc., 8 IX, preliminarii C.E.)
54. (341) R.D.G. — ROMÂNIA 4-1
(Karl Marx-Stadt, 17 IX, amical)
55. (342) ITALIA — ROMÂNIA 0-0
(Florența, 4 XII, preliminarii C.E.)

1983

56. (343) TURCIA — ROMÂNIA 1-1
(Istanbul, 29 I, amical)
57. (344) GRECIA — ROMÂNIA 1-3
(Larissa, 2 II, amical)
58. (345) ROMÂNIA — TURCIA 3-1
(Tirgu Mures, 9 III, amical)
59. (346) ROMÂNIA — IUGOSLAVIA 0-2
(Timișoara, 30 III, amical)

60. (347) ROMÂNIA — ITALIA 1—0
(Buc., 16 IV, preliminarii C.E.)
 61. (348) ROMÂNIA — Cehoslovacia 0—1
(Buc., 15 V, preliminarii C.E.)
 62. (349) IUGOSLAVIA — ROMÂNIA 1—0
(Sarajevo, 1 VI, amical)
 63. (350) SUECIA — ROMÂNIA 0—1
(Stockholm, 8 VI, preliminarii C.E.)
 64. (351) NORVEGIA — ROMÂNIA 0—0
(Oslo, 10. VIII, amical)
 65. (352) ROMÂNIA — R.D.G. 1—0
(Buc., 24 VIII, amical)
 66. (354) ȚARA GALILOR — ROMÂNIA 5—0
(Wrexham, 12 X, amical)
 67. (355) ISRAEL — ROMÂNIA 1—1
(Tel Aviv, 8 XI, amical)
 68. (356) CIPRU — ROMÂNIA 0—1
(Limassol, 12 XI, preliminarii C.E.)
 69. (357) Cehoslovacia — ROMÂNIA 1—1
(Bratislava, 30 XI, preliminarii C.E.)
- 1984
70. (358) ECUADOR — ROMÂNIA 1—3
(Guayaquil, 22 I, amical)
 71. (359) ALGERIA — ROMÂNIA 1—1
(Alger, 7 II, amical)
 72. (360) ROMÂNIA — GRECIA 2—0
(Craiova, 7 III, amical)
 73. (361) ROMÂNIA — ISRAEL 0—0
(Oradea, 11 IV, amical)
 74. (362) ROMÂNIA — SPANIA 1—1
(Saint Etienne, 14 VI, C.E.)
 75. (363) ROMÂNIA — R.F.G. 1—2
(Lens, 17 VI, C.E.)
 76. (364) ROMÂNIA — PORTUGALIA 0—1
(Nantes, 20 VI, C.E.)
 77. (365) ROMÂNIA — R.P. CHINEZĂ 4—2
(Iasi, 29 VII, amical)
 78. (366) ROMÂNIA — R.P. CHINEZĂ 1—0
(Buzau, 31 VII, amical)
 79. (369) GRECIA — ROMÂNIA 2—1
(Atena, 5 XII, amical)
- 1985
80. (370) PORTUGALIA — ROMÂNIA 2—3
(Lisabona, 30 I, amical)
 81. (371) ROMÂNIA — POLONIA 0—0
(Sibiu, 27 III, amical)
 82. (373) ROMÂNIA — ANGLIA 0—0
(Buc., 1 V, preliminarii C.M.)
 83. (374) FINLANDA — ROMÂNIA 1—1
(Helsinki, 6 VI, preliminarii C.M.)
 84. (375) U.R.S.S. — ROMÂNIA 2—0
(Moscova, 7 VIII, amical)
 85. (376) ROMÂNIA — FINLANDA 2—0
(Timișoara, 28 VIII, preliminarii C.M.)
 86. (377) ANGLIA — ROMÂNIA 1—1
(Londra, 11 IX, preliminarii C.M.)
 87. (378) ROMÂNIA — IRLANDA DE NORD 0—1
(București, 16 X, preliminarii C.M.)
 88. (379) TURCIA — ROMÂNIA 1—3
(Izmir, 13 XI, preliminarii C.M.)
- 1986
89. (385) ROMÂNIA — U.R.S.S. 2—1
(Timișoara, 23 IV, amical)
 90. (386) ROMÂNIA — NORVEGIA 3—1
(Buc., 4 VI, amical)
 91. (387) NORVEGIA — ROMÂNIA 2—2
(Oslo, 20 VIII, amical)
 92. (388) ROMÂNIA — AUSTRIA 4—0
(București, 10 IX, preliminarii C.E.)
 93. (389) ISRAEL — ROMÂNIA 2—4
(Tel Aviv, 8 X, amical)

94. (390) SPANIA — ROMÂNIA 1—0
(Sevilla, 12 XI, preliminarii C.E.)
- 1987
95. (391) TURCIA — ROMÂNIA 1—3
(Ankara, 4 III, amical)
 96. (392) GRECIA — ROMÂNIA 1—1
(Atena, 11 III, amical)
 97. (393) ROMÂNIA — ALBANIA 5—1
(Buc., 25 III, preliminarii C.E.)
 98. (394) ROMÂNIA — ISRAEL 3—2
(Brașov, 8 IV, amical)
 99. (395) ROMÂNIA — SPANIA 3—1
(București, 29 IV, preliminarii C.E.)
 100. (396) POLONIA — ROMÂNIA 3—1
(Bydgoszcz, 3 IX, amical)
 101. (397) ROMÂNIA — GRECIA 2—2
(București, 1 X, amical)
 102. (398) ALBANIA — ROMÂNIA 0—1
(Vlora, 28 X, preliminarii C.E.)
 103. (399) AUSTRIA — ROMÂNIA 0—0
(Viena, 18 XI, preliminarii C.E.)

Nu e greu de observat că activitatea lui Bôlôni la echipa națională se împarte în două perioade distincte: 1975—1980 și 1982—1987 (și în continuare), momentul de legătură reprezentându-l minutul jucat la Berna, la 11 XI 1981! Între meciul 42 și 43 (cel cu Elveția), Bôlôni, la acea dată în vîrstă de 27 de ani, a pierdut 13 prezențe, antrenorii de atunci socotindu-l, probabil, „terminat”. Numai că el nu-și spusese încă ultimul cuvînt! „Redescoperit” de Mircea Lucescu, Ladislau Boloni a marcat apoi o serie unică (poate chiar pe plan mondial), onorînd cu prezența sa echipa națională în ultimii 6 ani. N-a lipsit, logic de la marile bucurii ale fotbalului nostru, 2—0 în Iugoslavia, 0—0 în Italia, 1—0 la Stockholm, 1—1 în Anglia, 1—1 în Cehoslovacia, aducîndu-și o contribuție de seamă la calificarea „tricolorilor” la turneul final al C.E. din 1984. N-a lipsit însă nici la eșecuri, cel mai dureros răminînd 0—1 cu Irlanda de Nord.

A întîlnit, în bogata-i carieră, echipele reprezentative a 37 de țări, de pe 4 continente (mai puțin Australia), cele mai multe meciuri susținîndu-le împotriva jucătorilor din „naționalele” Greciei (9), Spaniei și Iugoslaviei (cite 7). A marcat în contul primei formații a României 22 de goluri, cele mai prețioase dovedindu-se, înfruntînd riscul unei ierarhizări, cele din întîlnirile cu Italia, cînd campioana lumii en titre a cedat la București, și Cipru, golul înscris de el la Limassol, în minutul 84, permițînd fotbalistilor „tricolori” să continue cursa (victorioasă după 1—1 la Bratislava) pentru „Euro '84”.

În total, bilanțul acestui jucător de excepție, care apără, iată, de aproape 13 ani culorile sportive ale patriei, se arată pozitiv, cu Bôlôni în formație (uneori și cu benderola de căpitan) echipa națională a României cîștigînd 44 din cele 103 de partide, 28 încheindu-se la egalitate.

Notînd că, și dincolo de gazon, Bôlôni a făcut dovada aplicației și a seriozității, fiind un apreciat medic stomatolog, ne rămîne să punem punct acestui documentar prin a-i mulțumi lui „Lôți” pentru serviciile aduse fotbalului românesc și a-i ura cît mai multe selecții „peste sută”!

Ovidiu IOANIȚOIA

Dubai. Boeingul cel mare se ridică greoi, ca un uriaș trezit din somn. Zărim de sus, de la peste 9000 de metri, un vapor imens care ne apare doar ca un punct minuscul în mișcare, lăsînd în urma lui o diră de spumă albă. Impozanta aeronavă, balansează puțin stînga pentru a îndrepta toate hublourile acestei părți spre extremitatea sudică a țării lui Mahatma Gandhi. Încă o jumătate de oră de zbor și ajungem la Colombo, capitala țării-insulă Sri-Lanka, altădată denuită de navigatori nu Ceylon, ci „raiul de pe pămînt”, deoarece de aici porneau spre Europa toate mirodeniile cele atât de căutate.

La intrarea în clădirea aeroportului, pe călător îl întîmpină un buchet uriaș de flori alb-violet-roz, dincolo de care, la o măsută, un ceylonez, negricios și micuț de statură, dar cu ochii extrem de ageri, ca de veveriță, face o veritabilă artă din modul cum aranjează florile. Buchetele ies din mîinile lui pricepute într-o varietate de mărimi și forme și cu o asemenea rapiditate încît ai impresia că acolo, la măsuta aceea, nu se află un om, ci o mașină specială, ingenios programată, de o minte nevăzută, pentru a aranja florile după gustul fiecăruia. Puțini îi acordă însă atenție și micuțul ceylonez înțelege, printr-un, zîmbet ușor trist, că de astă dată nimeni nu-i va răsplăti dibăcia.

E ora 13. De acum încolo vom zbura fără întrerupere aproape 12 ore, direct spre Melbourne, tăind în două Oceanul Indian, peste Insula Cocos. După circa 60 de minute, avem cu toții impresia că traversăm nori nesfîrșiți. Numai că nu sînt norii pe care-i știm noi, cei datoriti cărora ne zgîlție pasărea pe aripile careia ne ducem spre alte pînături, ci chiar „împărăția norilor”, locul unde se formează, unde prind ei viață, de unde pornesc spre toate colțurile pămîntului.

Ne aflăm exact la Ecuator. Căpitanul aeronavei ține să ne spună acest lucru, iar după zece minute stewardesele ne înmîinează cîte un certificat de tra-

THE MISS THAT PI

Photographer LES SHORROCK captures the beginning of Gabor took a free kick from near the goal

versare a Ecuatorului semnat de acesta. Apoi, brusc, se întindecă. E lung drumul spre Țara Cangurilor.

Zburăm în întîmpinarea zorilor. Dar zorile se lasă așteptate. E încă noapte cînd zărim, în sfîrșit, acolo, jos, primele luminițe. Ne aflăm deci peste țara-continent de la Antipozi. Aeronava dă semne că vrea să coboare. Și, într-adevăr, coboară. Melbourne-ul ne apare acum clar sub aripa din stînga. Cu cît ne apropiem de pămînt, distingem marile lui bulevarde, fee-ric luminate, perpendiculare unul pe altul.

O sită de lumini în revărsatul zorilor...

Aterizăm. E ora 5. E miercuri. Plecasem din Amsterdam luni la ora 21,30. Toată lumea se ridică, dar ușile nu se deschid. Sîntem invitați să ne reasezăm pe locurile noastre și să așteptăm. N-avem ce face. Cei care au reușit să doarmă sînt bine dispuși. Cei-alți au fețele alungite, ca personajele picturilor lui Goya. După circa un sfert de oră aflăm și motivul așteptării.

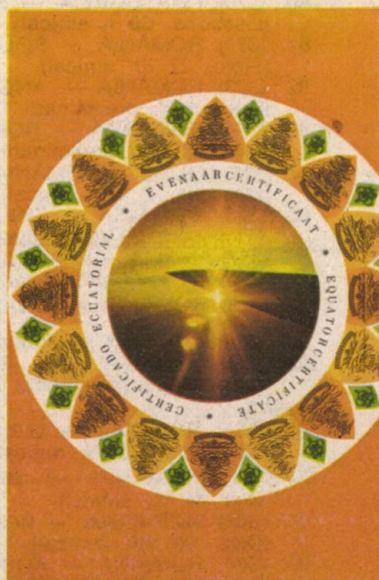
În aeronavă intră vreo zece funcționari australieni care ne... dezinfectează, cam așa cum facem noi

HIERMEDE WORDT VERKLAARD, DAT DE HOEDER VAN HET CERTIFICAAT, OP DEZE DAG, AAN BOORD VAN HET KLM-FLUGGEUVERKERENDE, DE EVENAAR BEET GEPAASD.

THIS IS TO CERTIFY THAT THE BEARER OF THIS CERTIFICATE HAS, ON THIS DAY, PASSED OVER THE EQUATOR ABOARD A KLM ROYAL DUTCH AIRLINES JET.

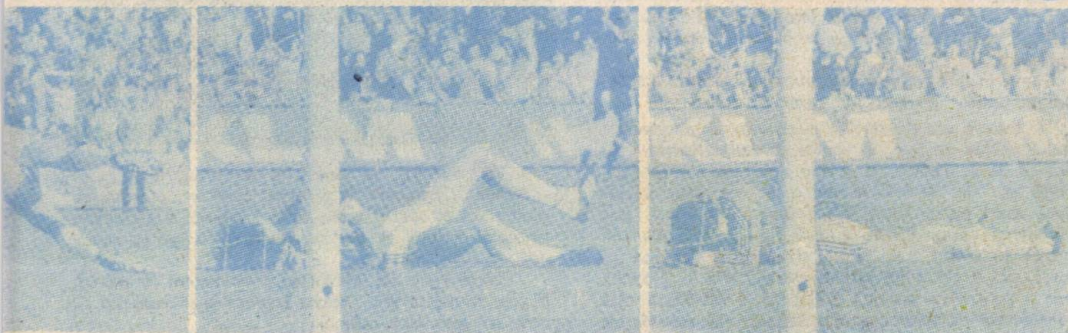
CERTIFICADO QUE EL PORTADOR DE ESTE DOCUMENTO HA CRUZADO LA LINEA DEL EQUADOR, EN ESTE DIA, A BOARD DE UN JET DE KLM COMPANIA REAL HOLANDESA DE AVIACION.

S. Orlando
President KLM Royal Dutch Airlines

La 9000 m înălțime, am primit acest certificat de trecere a ecuatorului

URUGUAY OUT OF THE TITLES

End for Uruguay in its quarter-final against Rumania, in this sequence of shots. Rumania's Romulus Gabor, and we see goalkeeper Carlos Arias fly for it, miss and roll over in utter despair.

acasă cu spraiurile pentru muște. Măsurile lor de carantină. Așa fac cu toți cei care vin în Australia. Și noi am venit în Australia pentru a juca fotbal.

„Ziua primului meci, cel mai greu, cel cu Brazilia. Pune gaz pe foc și Peter Desira, cronicarul ziarului „The Sun”. El semnează un articol în care intercalează și o declarație a lui Vava, antrenorul echipei Braziliei, iar articolul îl titrează foarte... mobilizator pentru echipa României: „Brazilia poate să câștige la patru goluri!”

Să fi spus Vava așa ceva? Fostul mare jucător al naționalei cariocas, trecut prin multe, văzând multe, cunoscând bine fotbalul. Mai credibilă era afirmația sa potrivit căreia Italia și Brazilia erau favoritele grupei, că aceste echipe reprezintă soccer de valoare, că ele se vor califica în „sferturile” Campionatului Mondial de juniori, ediția a 3-a.

Băieții rasfoiesc și ei ziarul local, care li se vîră, în fiecare dimineață, sub ușa și dau de titlul articolului lui P. Desira, ocazionîndu-i lui Andone o replică ce degajă pînă la urmă buna dispoziție a tuturor.

— Poate că dracii ăștia nu-s atît de... negri pe cît se cred negrii lor! Să-i vedem fraților!...

Constantin Cernăianu, înainte de a porni spre stadion:

— E o șansă unică să joci la un Campionat Mondial! Vouă poate că nu vi se pare așa, dar noi, cei care am trecut prin viața de jucător și care n-am putut decît să visăm la așa ceva, simțim acum, spre bătrînețe, că am ratat șanse unice, că am rămas datori oamenilor care ne-au iubit, că ceva în noi nu s-a împlinit. Valurile tinereții sînt tumultuoase, ele te îmbie să crezi că le poți face pe toate fără consecințe. Ei, nu-i chiar așa, omul nu le poate face pe toate bine, își dă tirziu seama de asta cînd nu mai poate mare lucru. Uite, mulți din generațiile vechi ar fi vrut enorm să joace la un Campionat Mondial. N-au avut această posibilitate. Voi o aveți acum și dac-o ratați... dac-o ratați... vă ia mama dracului, ați auzit?

Auziseră și simțiseră mai multe decît după oricare altă „prelucrare”.

Brazilienii par, totuși, puși pe fapte mari. Se află în Australia de zece zile, pregătindu-se cu o seriozitate ieșită din comun. Ei duc de multă vreme o luptă acerbă pentru supremația pe continentul sud-american cu Uruguay și, în ultimul timp, cu marea lor rivală, Argentina. Și cum-argentinienii au cîștigat un campionat mondial de juniori în 1979, la Tokyo, fot-

Executînd impecabil o lovitură liberă, Romulus Gabor îl învinge pe portarul formației Uruguay-ului, așa cum demonstrează „film”-ul realizat de bătrînul fotoreporter Les Shorrock.

Gabor, unul dintre cei mai buni fotbaliști ai competiției australiene, îl depășește pe brazilianul Julio Cesar, în partida de la Melbourne, pe Olympic Park.

balul cariocas s-a simțit lezat în orgoliul său de mare putere și a declanșat furibund campania pentru cîștigarea ediției a treia, cea australiană (n-o vor cîștiga, în schimb se vor revanșa în următoarele două în care își vor adjudeca titlul). Seriozitatea antrenorului Vava, tehnica lor ireproșabilă, jongleriile pe care le făceau ei cu balonul la antrenamente, toate acestea l-au determinat, desigur, pe cronicarul de la „The Sun” să vadă în Brazilia una din marile favorite ale competiției, echipa care să-i surclaseze pe „tricolorii” noștri.

Dar meciul acesta de debut era gata-gata să nu se joace! Și să fie pierdut de echipa României prin... neaprezentare. De necrezut, dar așa era să se întîmple...

Melbourne, stadionul Olympik Park, circa 25 000 de spectatori. Reflectoare puternice. Plouă mărunt, ca acasă în noiembrie, și e frig, ca în decembrie. Privind

în lumina reflectoarelor rafalele de ploaie venite dinspre Marea Tasmaniei ai impresia că acestea se află pe punctul de a se transforma în fulgi mărunți. Dar nu, nu se transformă, rămân stropi de ploaie rece, iar ei îi obligă pe spectatori să se înghesuie unii în alții, zgribuliți.

Cîteva mii de italieni naturalizați în Australia scandează numele echipei lor favorite, Italia.

Se apropie ora de start a cuplajului. În deschidere, Italia-Coreea de Sud. În vedetă, Brazilia-România. La ora 18,30, primele două echipe se aliniază în fața tribunei oficiale. Se află prezente la Melbourne și cele două mari personalități ale fotbalului mondial, Joao Havelange, președintele F.I.F.A., și Artemio Franchi, președintele U.E.F.A. Sigur, datorită și faptului că joacă aici Brazilia lui Havelange și Italia lui Franchi, dar și pentru că această grupă de la Melbourne era considerată ca fiind cea mai echilibrată, out-siderele România și Coreea de Sud fiind capabile de mari surprize. Pe cînd în celelalte grupe lucrurile erau mult-mult mai simple. În prima, Uruguay și Polonia se distanțau ca valoare de Qatar și S.U.A. În a III-a, R.F. Germania și Spania dominau apriori disputele cu Egipt și Mexic, iar în grupa a IV-a, Anglia și Argentina porneau favorite în fața Australiei (deși gazdă) și Camerunului. Așa gîndeau toți comentarii înaintea startului, așa prevedeau toate calculele hirtiei, așa... argumentau antecedentele. Surprize? Erau pronosticate și surprize. Și la Melbourne s-a produs cea dintîi și poate cea mai mare prin proporțiile scorului. Coreea de Sud-Italia 4-1!?

Și în timp ce, în ultimele minute ale meciului, Son-Ho zburdă pe teren ca mare vedetă, în vestiarul echipei României se producea un veritabil taifun...

În atmosfera vestiarului plutește în voie un fel de nervozitate, se simte asta. Mereu vesel, masorul Andrei Tudose pare acum abătut. El are un motiv, îl îndispușe drumul pînă la tribuna oficială pe postul de... valet al conducătorului delegației, Ion Balaș. Își face, totuși, meseria cu pasiunea dintotdeauna. Medicul Gh. Untea caută antinevralgice în trusa lui, Cernăianu stă tăcut pe bancă. Nu-i vine să creadă ce se întîmplase în partida care tocmai atunci se termina în aplauzele celor 25 000 de spectatori care nu sînt toți suporterii ai „Squadrei azzurra”. Cei 9 000 de tifosi încearcă să-i apostrofaze pe Galderisi, Mariani, Icari, dar se potolesc repede în așteptarea celui de al doilea meci.

Nu, lui Cernăianu nu-i vine să creadă. Îi văzuse pe italieni în turneul de la Șanghai. Altfel jucaseră ei acolo. Și în timp ce totul se desfășoară în modul cel mai firesc, iată, pe ușa vestiarului intră unul dintre organizatorii Campionatului și roagă să fie completată foaia de arbitraj. Între timp, antrenorul secund iese afară cu portarii-pentru un... supliment la „încălzirea” obișnuită. Dan Lăzărescu, secretarul Federației, completează tacticsoa foaia, i-o dă oficialului care pleacă mulțumit.

După vreo două minute, acesta reapare și prin intermediul translatorului îl roagă pe D. Lăzărescu să meargă la cabina arbitrilor cu legitimațiile tuturor jucătorilor (legitimații speciale, făcute la sosirea în Australia).

- La cine-s legitimațiile?

Nu-i răspunde nimeni, în vestiar lăsîndu-se brusc o liniște nefirească.

- Dați-mi legitimațiile! zice el cu ceva mai multă asprime în voce.

Dar tot nu-i răspunde nimeni. O roșeață i se urcă spre temple și a treia oară întrebarea capătă acūte.

- Voi n-auziți, la cine sînt legitimațiile?

Nimic, Cernăianu îl privește oarecum pierdut cu gîndul tot la scorul acela de 4-1 pentru sud-coreeni, Untea îi domină pe toți cu privirea, Tudose își continuă tacticsoa masajul.

- Spune-i c-o să le căutăm și le ducem la arbitri, îi zice translatorului. Acesta traduce și mărunțelul cu ochelari iese din cabină.

- Căutați legitimațiile, Fransoa, doctore, vedeți unde sînt?

Începe căutarea. Peste tot. În valizele de echipament, în trusa doctorului, în fiecare sacoșă, sub bănci, pe bănci, la dușuri.

Nimic. Nu-s și pace!

Apare și arbitrul englez George Courtney, cel care, cu cîteva luni în urmă, condusese finala Cupei Angliei, pe Wembley.

Translatorul ascultă cuvintele lui și... îngălbenește.

- Spune că dacă în zece minute nu-i prezentați legitimațiile, consemnează în raport 3-0 pentru Brazilia. Așa specifică regulamentul competiției!...

Courtney și mărunțelul părăsesc vestiarul în care acum tensiunea se afla la mii de volți.

Toți par ca loviți cu leuca. Lăzărescu rage ca un leu.

- Unde-s legitimațiile?

Întrebare fără răspuns. Tudose se oprește din masaj. Doctorul se reazemă de perete și caută să se facă mic, mic de tot, deși el e cel mai... impozant. Jucătorii își pleacă privirile. Nici o mișcare în tot vestiarul.

- Unde-s legitimațiile mă, că v-a omor pe toți!

După cîteva clipe de nesuportat, cineva zice ca să zică ceva:

- Da' cutia aia cu Nadia unde-i?

Cutia cu statueta mării noastre gimnaste pe care o dusesse masorul Tudose pe postul de „valet” al lui Ion Balaș.

Cernăianu prinde din zbor ideea.

- Le-o fi pus cineva în cutia cu statueta Nadiei! Sus, repede, poate nu i-a fost înmînată lui Havelange!...

După un minut, translatorul revine în vestiar cu legitimațiile pe care, poate, un grijuliu le pusese acolo pentru a nu se... pierde!?

Și mai erau doar două minute pînă la expirarea termenului dat de arbitru și de organizatori.

Spune o veche zicală românească: copilul cu multe moașe rămîne cu buricul netăiat. La Melbourne, echipa de juniori a României, singură cu doi conducători, I. Balaș și D. Lăzărescu, era gata-gata să facă o boacăna de neiertat. Să zbori pînă la capătul pămîntului și să te afli pe punctul de a pierde un meci prin... neprezentare era, într-adevăr, ceva de necrezut.

Dar meciul s-a jucat. Și Brazilia n-a cîștigat cu 4-0. A fost 1-1. Spre surprinderea lui P. Desira de la „The Sun”. Înaintea acestui meci se petrecuse, însă, o întîmplare mai puțin cunoscută și care era pe punctul de a se transforma într-o dramă...

Laurențiu DUMITRESCU

DE-ALE FOTBALULUI

A 30-A FINALĂ A „CUPEI ROMÂNIEI”

Tribunele stadionului bucurestean „23 August” erau împărțite în două, de-o parte galeria dinamovistă, de partea cealaltă galeria rapidistă. Clopote, sirene, trompete, la care se adăugau steagurile și pancartele cu urări de victorie, completau „duelul” celor două reputele galerii bucurestene.

În această atmosfera caldă s-a disputat finala din 1968 a tradiționalei noastre competiții fotbalistice „Cupa României”, care aniversa, în acel an, jubileul de 30 de ediții.

Finalistele au aruncat în focul luptei sportive toată ardoarea, priceperea, talentul și buna pregătire a jucătorilor lor. Meciuul era aprig, cu multe faze de poartă și plăcea spectatorilor. Doar golurile lipseau pentru a putea spune că întâlnirea de pe „23 August” avea de toate. Dar, iată și golul atât de mult așteptat... În minutul 70, Rapidul se află în atac. Mingea circula repede de pe o parte pe alta a terenului, în diagonală și odată ajunsă, pe stînga, la Codreanu, acesta a șutat puternic. Dar bara! Uff... Mingea a revenit însă tot rapidiștilor, lui Jamschi, care s-a grăbit să tragă, dar a greșit. Tribunele erau în plicioare! Balonul era însă, în continuare, la giuleșteni, de data aceasta la Nasturescu. Bebe nu a mai greșit pînta și 1—0 pentru Rapid!

Feroviarii, simțind momentul, se mențin în atac. În min. 77 Nunweiller III atinge mingea

cu mîna în careul de „16” al dinamoviștilor. Feroviarul a reclamat henț și o lovitură de la 11 m. Arbitrul Vasile Dumitrescu a făcut însă semn ca jocul să continue. Dinamoviștii, pe contraatac, au în față un spațiu larg, puțin „populat” de rapidiști, aflați dincolo de centru, la discuții pentru penalti. Pîrcalab aleargă rapid cu mingea, o pasează lui Lucescu, care la rîndu-i o dă lui Dumitrache. Și acesta egalează: 1—1.

În ciuda protestelor, a fluierărilor tribunei rapidiste, mingea a fost repusă în joc de la centru. Meciuul a devenit puțin prea aspru. Arbitrul nu trece însă cu vederea nimic. Și bine face! În min. 80 sancționează Rapidul cu o lovitură liberă de la 20 de metri de poartă lui Raducanu. A executat Stoenescu care a tras în bară.

Ultimele minute au fost aprige, nimeni nu a scîrba nimic. Se așteptau prelungirile, dar iată că în ultimele secunde ale partidei Stoenescu l-a atacat neregulamentar, în careu, pe Nasturescu și, fără să ezite, arbitru l-a indicat punctul de la 11 m. Penalti. A fost rîndul dinamoviștilor să protesteze, al galeriei lor să-l manince pe arbitru. Dar faultul, ce mai, fusese fault!

Jucătorii au părăsit careul. Neagu și-a potrivit mingea la 11 m, s-a retras cîțiva pași pentru avînt, galeria îi scanda numele și... și a tras napraznic, dar în bară! Arbitrul Vasile Dumitrescu a fluierat

scurgerea celor 90 de minute de joc.

Au urmat prelungirile. În min. 94 același Neagu, singur cu portarul Niculescu, luftează și pierde încă o mare ocazie de a marca. În min. 115 Pîrcalab centrează înalt, Raducanu intervine dar scapă mingea în față și Lucescu o introduce în poartă goală. Tot în

poarta goală avea să mai înscrie Lucescu și al treilea gol al dinamoviștilor. Era în min. 116 cînd șutul lui l-a găsit pe Raducanu, la plimbare, pe undeva dincolo de careul de 16 m...

Și astfel a cîștigat Dinamo o finală care, de fapt, fusese a Rapidului!

GOLAVERAJUL DECIDE!

Feroviarul bucurestean a revenit în Divizia A, dar emoțiile retrogradării n-aveau să-i ocolească și iată Rapidul, în campionatul 1976/77, într-o partidă decisivă, de supraviețuire, la Constanța, cu formația locală.

25 000 de spectatori au umplut stadionul „1 Mai”. Atmosfera era evident stăpînită de emoție. „Galeriile” s-au urnit destul de greu, iar jos, pe gazon, jocul nu se lega cum ar fi fost de așteptat. În min. 19 Livciuc l-a deschis în adîncime pe Peniu care i-a depășit în viteză pe Pirvu și Nița și a șutat peste portarul Ionîșă, ieșit în întîmpinare. Era 1—0 pentru Constanța. În min. 59 Ignat, intrat în joc de puțin timp, șutează plasat la colțul lung, sus, astfel că Ionîșă nu a mai putut interveni. La 2—0 meciul părea jucat, dar abia

din acest moment bucureștenii și-au revenit organizînd acțiuni mai viguroase de atac, mai periculoase. Șutru și Manea au ratat însă două mari ocazii cu care, eventual, ar fi putut egala, mai ales că în min. 86 Manea reușise totuși o reducere a scorului. În final, constanțenii, prin Dragnea, au posibilitatea de a înscrie și al treilea gol, numai că mingea șutată de el a nimerit bara.

Victorioasă cu 2—1, F.C. Constanța totalizează, ca și Rapidul, 30 de puncte numai că golaverajul arată superioritatea echipei de pe Litoral: 43—45 față de 38—49. Constanța s-a clasat astfel a 15-a, salvîndu-se de la retrogradare, în timp ce Rapid (16), Progresul (17) și F.C.M. Galați (18) au luat drumul diviziei scunde.

Desen de Răzvan, Cătălin Bortea

„BALONUL DE AUR“

Din 1956, „France Football“ organizează o anchetă internațională, în rîndul ziariștilor de fotbal de pe continent, pentru desemnarea, pe bază de voturi, a celui mai bun fotbalist european al fiecărui an, care primește ca recompensă trofeul „Balonul de aur“.

De-a lungul anilor, doi dintre fotbalisti, francezul **Michel Platini** și olandezul **Johan Cruyff** au fost laureați de cîte trei ori. Platini, trei ani consecutiv, cînd a jucat sub culorile clubului torinez Juventus, iar Cruyff de două ori consecutiv ca fotbalist al lui F.C. Barcelona și o dată reprezentant al Ajax-ului din Amsterdam.

Cu cîte două „baloane“ figurează vest-germanii **Karl-Heinz Rummenigge** și **Franz Beckenbauer** (pe vremea cînd au evoluat la Bayern München), englezul **Kevin Keegan** (fost atacant la clubul vest-german Hamburger S.V.) și spaniolul **Alfredo di Stefano**.

Intr-un clasament al cluburilor cu jucători laureați situația este următoarea: 5—Juventus Torino, 4—Bayern München, 3—Real Madrid, F.C. Barcelona și Manchester United.

Interesant și faptul că unii dintre laureați au avut o altă naționalitate decît cea a echipelor în care au evoluat: argentinienii Alfredo di Stefano și Omar Sivori; francezii Kopa și Platini, olandezul Cruyff, englezul Keegan, danezul Simonsen etc.

Michel Platini (stînga) și Johan Cruyff (sus), de cîte 3 ori laureați cu „Balonul de aur“

Iată acum lista completă a celor mai buni jucători din Europa:

- 1956: Stanley Matthews (F.C. Blackpool)
- 1957: Alfredo di Stefano (Real Madrid)
- 1958: Raymond Kopa (Real Madrid)
- 1959: Alfredo di Stefano (Real Madrid)
- 1960: Luis Suarez (F.C. Barcelona)
- 1961: Enrique Omar Sivori (Juventus Torino)
- 1962: Josef Masopust (Dukla Praga)
- 1963: Lev Iașin (Dinamo Moscova)
- 1964: Denis Law (Manchester United)
- 1965: Eusebio Ferreira da Silva (Benfica Lisboa)
- 1966: Bobby Charlton (Manchester United)
- 1967: Florian Albert (Ferencváros Budapesta)
- 1968: George Best (Manchester United)
- 1969: Gianni Rivera (A.C. Milan)
- 1970: Gerd Müller (Bayern München)
- 1971: Johan Cruyff (Ajax Amsterdam)
- 1972: Franz Beckenbauer (Bayern München)
- 1973: Johan Cruyff (F. C. Barcelona)
- 1974: Johan Cruyff (F. C. Barcelona)
- 1975: Oleg Blohin (Dinamo Kiev)
- 1976: Franz Beckenbauer (Bayern München)
- 1977: Allan Simonsen (Borussia Mönchengladbach)
- 1978: Kevin Keegan (Hamburger S.V.)
- 1979: Kevin Keegan (Hamburger S.V.)
- 1980: K.H. Rummenigge (Bayern München)
- 1981: K.H. Rummenigge (Bayern München)
- 1982: Paolo Rossi (Juventus Torino)
- 1983: Michel Platini (Juventus Torino)
- 1984: Michel Platini (Juventus Torino)
- 1985: Michel Platini (Juventus Torino)
- 1986: Igor Belanov (Dinamo Kiev)
- 1987: Ruud Gullit (A.C. Milan)

Michel Platini
a spus adio
fotbalului

A IESIT DIN TEREN. A INTRAT IN LEGENDĂ

● „Merçi beaucoup, j'arrête!” ● Un mare jucător, în ciuda unui temperament capricios ● Ce rol a avut „drama de pe Heysel” în luarea deciziei de retragere? ● 649 de meciuri, 348 de goluri ● „După Mexic, am devenit o umbră” ● O „piesă” greu de înlocuit... ● „M-am străduit să fiu un anume și nu altul”

Trecuse de ora 16,30, duminică, 17 mai 1987. O ploaie sîcîitoare cădea peste „Stadio Comunale” din Torino, unde Juventus și Brescia tocmai încheiaseră meciul lor de campionat, ultima „mesă” a sezonului pentru il calcio. Numai că nimeni nu părea să se încordeze la joc, era mai mare ca oricînd. Francezul Michel Platini, de 5 ani la Juventus, urma să anunțe dacă va continua să mai joace sau va abandona fotbalul. Aproape 50 de fotografi se aflau la post, iar masa presei era înțesată. Cînd, mușcat ca un burete, Platini s-a apropiat, cu pași sovăitori, de microfoanele anume pregătite, o tăcere de catedrală s-a instalat peste tribune. N-a vorbit, împotriva obiceiului, italienește, ci a apelat, semnînd parcă un testament, la limba lui maternă: „Meci beaucoup, j'arrête!” Apoi, stînjinit, a salutat publicul și a alergat la cabină. Ca să plîngă în voie, cum aveau să afirme puținii martori oculari.

Înșind, la 32 de ani, din fotbal, Michel Platini n-a făcut-o decît pentru a intra în legenda acestuia. Exageram cu ceva? În 14 sezoane, 6 la Nancy, 3 la Saint Etienne și 5 la Juventus, Platini a cîștigat tot ce se putea cîștiga, la club sau la „națională” Franței, sub culorile căreia a jucat un deceniu (72 de meciuri) și a înscris 41 de goluri, conducînd-o în 1984 pînă la titlul de campioană a Europei. Pentru ca, 2 ani mai tîrziu, s-o urce pe treapta de bronz a Mondialului mexican. Campion al Franței cu Saint Etienne (1981), dublu campion al Italiei cu Juventus (1984, 1986), el și-a trecut numele pe lista cîștigătorilor Cupei Cupelor (1984), Cupei

Campionilor Europeni, Cupei Intercontinentale și Supercupei (toate în 1985 cu Juventus), fiind ales de 3 ori consecutiv, 1983, 1984, 1985, cel mai bun fotbalist continental al anului.

La retragerea lui, „l'Equipe” a alcătuit un „tribunal” pentru Platini, invitînd la cuvînt cîteva personalități de primă mărime ale fotbalului internațional, pe Bobby Robson, pe Valeri Lobanovski, pe Michel Hidalgo, pe Guy This, pe Giovanni Trapattoni și așa mai departe. Fiecare a vorbit, firește, în alți termeni despre Platini, dar verdictul a fost unul singur: a avut superclasă, puțin fi comparat (și a fost!) cu Pele, cu Di Stefano, cu Cruyff, cu Beckenbauer, cu Bobby Charlton, cu alți „monștri sacri”. Sigur că lipsa distanței, timpul e adevăratul judecător, nu-i așa?, încă ne împiedică să cîntărim corect valoarea lui Platini, pe care nu puțini au contestat-o, refuzînd tocmai comparațiile de mai sus, socotite riscante, ba chiar impudice. E, fără îndoială, un punct de vedere, dar „dilema” pare să fie mai largă, căci ce mare fotbalist n-a avut momente de cădere, n-a fost tăgăduit? Nimeni nu dă, sună un vechi proverb, decît în pomul cu roade, iar Platini n-a făcut excepție. Mai ales el, care nu o dată și-a permis să-i trateze cu superioritate pe ziaristi, dînd dovadă, și în afara terenului, de un temperament pe care aceștia, drămuindu-și cuvintele, l-au numit capricios. Deși era limpede că ar fi vrut să fie mai drastic! Dacă e însă valabilă afirmația că în viața unui artist nu contează decît rezultatele finale, și de ce n-ar fi?, atunci Platini se poate prezenta liniștit la „judecata de apoi a fotbalului”, așînd un palmares excepțional, în virtutea căruia, aici nu mai încapă nici o tîrziu, locul lui

Pentru a vă oferi, stimați cititori, o imagine cît mai fidelă a fotbalistului și a omului Michel Platini, ne-am gîndit să întocmim o „antologie” a interviurilor sale. V-o oferim în cele ce urmează, oprindu-ne asupra titlului.

TOTUL LA TIMPUL POTRIVIT

— Cînd v-ați decis asupra sfîrșitului carierei?

— Încă din toamna lui 1986, totul a devenit clar pentru mine. I-am vorbit despre asta soției. Vreau să spun că n-a fost o hotărîre luată de pe o zi pe alta. Am copt-o mult. Pur și simplu, mi-am dat seama că nu mai pot să suport. Corpului meu îi ajungea. La antrenamente nimic nu-mi mai ieșea ca altădată. Niciodată nu fusesem un atlet, dar acum mergea mai rău ca oricînd. Ca să rămîn la un nivel înalt, trebuia să muncesc ca un nebun, numai că terminasem toată benzina. În toamna lui 1986, ca să zic așa, a intervenit defecțiunea.

— Nu era însă, nu-i așa, prima alertă, contaseră și tragicele evenimente de pe „Heyssel” (n.n. ca jucător al Juventusului, Platini a fost unul din martorii oculari ai dramei de pe

stadionul din Bruxelles, cînd 32 de morți au îndoliat finala C.C.E. 1985).

— E o cu totul altă problemă. „Heyssel” a însemnat sfîrșitul unei anume idei pe care mi-o formasem despre sport. Despre mica lume în care, prea sigur pe mine, mă învîrtisem pînă atunci.

— În ce sens?

— Atunci m-a durut sufletul, nu mușchii. Dacă n-ar fi fost contractul care să mă lege de Juventus, probabil că aș fi rupt-o cu fotbalul încă după „Heyssel”.

— De ce n-ați făcut-o?

— Pentru că, pe lîngă toate necazurile, a intervenit și convingerea că fotbalul este mai puternic decît drama, decît moartea. Ceva în genul unei misiuni. Nu doresc să folosesc cuvinte mari, se știe despre ce e vorba.

— După aceea a fost Mondialul mexican...

— N-aș vrea să discutăm despre asta, căci mijloacele de informație (n.n. cu adresă

e fixat în galeria celor mai mari jucători din toate timpurile.

Ar mai fi putut, se știe asta, să continue. Fie prelungindu-și contractul cu Juventus, fie făcându-și bagajele pentru destinații exotice, Toronto, Singapore etc. N-a vrut, jos pălăria pentru țaria lui, să fie cal de povară după ce fusese, ațiția și ațiția ani, cal de curse, angajînd cele mai aventuroase mize, pînă la urmă însă toate cîștigătoare. Toronto Blizzard i-a oferit o sumă imensă, dar Platini a zis nu, invocînd incapacitatea lui de a mai fi cel de altădată. Nu-i nimic, a sosit replica, pentru noi e suficient, monsieur Michel, să intrăți pe teren. Cu asta, dumneavoastră o s-o duceți perfect, iar clubul își va scoate banii! Fără alte comentarii, Platini le-a arătat ușa emisarilor canadieni! „Poate voi mai juca, a declarat el, dar numai pentru amuzament. Mi-ajunge cît am tras și nu înțeleg să-mi exploatez numele”. Frumoașă atitudine, veți fi de acord. Respectîndu-se de-a lungul unei întregi cariere („obiceiuri burgheze”, au tipat detractorii), Platini a simțit nevoia să se respecte și la sfîrșitul ei, prevenit că „la dernière acte fait oublier la première”. A intrat în fotbal pe ușa din față, dobîndind Cupa Franței cu Nancy, a ieșit la fel. Vanitos, fără îndoială, dar demn, cu fruntea sus.

Analizînd destinul echipelor pe la care a trecut, ne lămurim repede că Platini a însemnat steaua lor norocoasă. Fără el, Nancy a eșuat în divizia B. După plecarea lui, campioana Saint Etienne a slăbit brusc și, s-ar părea, irevocabil. Cît Platini a fost în formă, cît picioarele și sufletul (veți descoperi mai jos de ce) l-au lăsat să joace, Juventus

n-a avut rival nici în Italia, nici în Europa. Cînd Platini a intrat în anonimat, în ultimul sezon mai ales, „Juve” a pierdut cadența și, ca o consecință logică, titlul. Nu altfel au stat lucrurile cu „naționala” Franței, pe care Michel a animat-o vreme de 10 ani. Imediat după retragerea lui, „cocoșul galic” sans-Platini s-a întors jumolit de la Oslo, pierzînd pentru întia dată în fața Norvegiei (0-2), ba încă într-un meci oficial. Ce urmăm să demonstrăm? Că, dincolo de valoarea lui deosebită, Platini a însemnat un jucător în jurul căruia și pornind de la care s-au putut construi echipe. El a fost motorul lor, purtătorul lor de cuvînt, starea lor de spirit. O asemenea „piesă”, mărturisea însuși Michel Hidalgo, „se înlocuiește greu sau nu se înlocuiește niciodată”. Mai rar un compliment atît de succulent.

Întorcîndu-se în Lorena natală, „Le retour du héros” („l'Equipe” din 20 mai 1987), nu va deveni antrenor, contrazicînd astfel declarațiile făcute imediat după retragere. Spre deosebire de „omologii” săi Cruyff sau Beckenbauer, plecați cam la aceeași vîrstă din arena internațională (31 și, respectiv, 30) și rămași în aria fotbalului de performanță, Platini a ales altă cale, optînd pentru afaceri. Ca și Pele, bunăoară. El a iubit fotbalul ca un copil, înțelegînd să se despartă de el dintr-o dată, ca o ruptură, spre a diminua regretele. Rămîn însă după Michel Platini 649 de meciuri, 348 de goluri și o carte de vizită fără egal, ca să depună mărturie pentru un jucător cum puțini au fost vreodată.

Balonul rotund a pierdut un fotbalist de rasă. L-au cîștigat însă legenda și, cu certitudine, istoria lui.

precisă la ziare) m-au distrus fizic și psihic. După Mexic, am devenit o umbră. Cînd privesc casetele cu meciurile

Juventusului din acea perioadă, mă îngrozesc. O adevărată catastrofă. Nu mă mai antrenam aproape deloc... M-am supus unor investigații complete, dar ele au ieșit nesemnificative.

— De ce?

— O clipă. Timp de 6 săptămîni, am trăit ca un pensionar. Nu jucam nici fotbal, nici tenis, abia dacă puteam pași 2 metri. Încă de pe atunci eram gata să plec din arenă, din circuit. Nu era altceva decît prețul uriașului efort din anii 1975—1979, cînd n-am avut practic nici o vacanță. Fără să fi fost, cum spuneam, un atlet.

— Numai că...

— În sezonul 1986—1987, am jucat totuși bine. Puteam s-o mai lungesc 2—3 ani. Am simțit asta în raport cu mine însumi și cu ceilalți.

— Multora nu le-a plăcut atît de discreta retragere a celebrului Platini!

— Asta e un compliment, nu? Așa am și urmărit să mă retrag. Totul la timpul potrivit.

— Totuși, Juventus nu v-a propus o sîrbătorire cu ocazia retragerii?

— Mai întîi că mie nu mi se propune niciodată nimic. Eu

hotărîsc. Boniperti (n.n. fostul internațional, actualmente în conducerea Juventusului) ne-a invitat la un pahar în cabină. Socotînd că n-a făcut-o niciodată cu altcineva, gestul lui trebuie privit ca o mare faoare.

— Cum v-ați simțit în ziua aceea?

— Nu știu cum s-a întîmplat, dar la un moment dat am rămas singur în vestiar. Bănuiri ce-am făcut? Am plîns. Ca un copil care se întoarce, cu jale în suflet, din vacanța lui mult visată.

— Cu toate astea, v-au plăcut laudele, elogiile, așa-i?

— Da, dar cu măsură. La Lodz, în Polonia, mi s-a întîmplat cîndva, mergînd acolo cu Juventus, pentru un meci de Cupa Campionilor, ca un bărbat să se apropie de mine și să-mi spună: „după dumnezeu nu ești decît tu”?! M-a cuprins rușinea. Nu totdeauna ne dăm seama, ca fotbaliști cunoscuți, ce însemnăm pentru alții.

— Dumneavoastră v-ați dat?

— Vreau să cred că am rămas mereu cu picioarele pe pămînt. Chiar și în situațiile cînd, într-o fază sau alta, am

sărit să lovesc balonul cu capul!

— E adevărat că luptați împotriva narcomaniei? De ce? Ce v-a împins în această direcție?

— Vreau să plătesc într-un fel pentru fericirea de care am avut și am parte. Am întemeiat o Fundație, a cărei deviză e „Să-i redăm vieții ceea ce ea ne-a dat”.

— Lui Platini i-a dat multe?

— Poate prea multe, dar nu-i vina mea. Nu mă ascund că am și muncit pentru tot.

— Copil fiind, ați visat să deveniți fotbalist?

— Da, numai că la 16 ani nici nu bănuiam că există profesionalism în fotbal! Când m-am dus, în 1972, la Nancy, mi-au spus „vei primi lunar atîția franci”. M-am mirat că, pe lângă că-mi oferă o bucurie, mă mai și plătesc! Am învățat însă repede să-mi apăr propriile interese, ce-a mai rămas din naivitatea aceea?

— Ce?

— Hai să sărim peste această întrebare.

— Un fotbalist trebuie să lase ceva în urma lui? Ca un sculptor, ca un muzician.

— Pînă acum tot ceea ce a rămas după un fotbalist sau altul a fost memoria oamenilor. Și, firește, emoțiile trăite. Acum, cu videocasetofoanele, e altfel. Poți privi în liniște lucrurile pe care le alegi. Dar ca să fie operă, trebuie să fie scrisă. E cazul?

— ?!

— Fără să filozofez, cred că o pasă a mea de 50 de metri sau un dribling al lui Maradona constituie artă în stare pură. Nici cel mai frumos film nu conține atîtea trăiri cît meciul Franța—R.F.G. din 1982 (n.n. de la C.M. din Spania, cu prelungiri și lovituri de la 11 metri, partidă în care Schuster l-a accidentat grav pe Battiston) sau Franța—Brazilia din 1986.

— Poate un fotbalist, prin jocul său, prin comportarea publică, să propună un anume stil de viață?

— Da, adesea m-am gîndit la asta. M-am străduit să fiu un anume om și nu altul și mi-am făcut totdeauna socoteala că pot să fiu exemplu pentru unii.

— După ce ați decis să puneți punct carierei, v-ați mai întors pe „Stadio Comunale” (n.n. stadionul echipei Juventus Torino)?

— Nu, dar simt că acolo se antrenează foștii mei coechipieri. Cum încă mă așteaptă o mulțime de ziaristi, mă voi întoarce mai tîrziu, cînd totul se va liniști. Am petrecut aici 5 ani minunați, nu-i voi uita niciodată.

— Ce veți face în viitor?

— Cunoașteți povestea cu nebunul închis, ani și ani, într-o încăpere, izolat de ceilalți? Într-o bună zi, după ce a măcinat zidul, a ieșit în lume și a strigat „ce mulți sințeti de partea asta a zidului”!! Eu mă găsesc azi într-o situație oarecum asemănătoare. Trebuie să reinvăț să trăiesc printre oameni.

— Ce credeți că v-a împiedicat să fiți un jucător și mai mare?

— La 16 ani, eram cam nepregătit fizic, prea slab. Mai tîrziu, am luat parte la 3 campionate mondiale la care, de fiecare dată, am fost accidentat. În deplinătatea forțelor nu m-am găsit decît la „europenele” din 1984 (n.n. cînd Franța a obținut titlul continental). Ca să rezum, am făcut ce-am putut, nu regret nimic.

— Care e fotbalistul care v-a plăcut cel mai tare?

— Mulți mi-au plăcut, dar cu adevărat, copil fiind, nu m-a fascinat decît Pele. Ca el n-a fost nimeni.

— Va fi?

— Aș înclina spre un răspuns negativ. Azi se joacă altfel, mai strîns, mai dur, rareori mai ești lăsat să arăți ce poți. Fotbalul modern are, din păcate, tot mai puțină poezie.

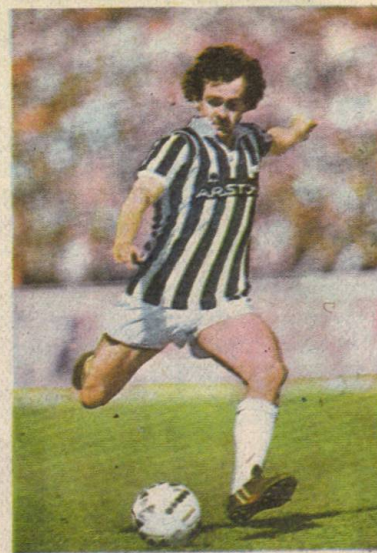
— Veți deveni antrenor? Activist pe tărîmul fotbalului? Președinte al federației?

— Toate treburile astea sînt foarte departe de preocupările mele actuale. Poate mai tîrziu... Nu închid definitiv nici o ușă, dar dacă trebuie să răspund, aș zice mai degrabă nu! Îmi ajunge ce-am fost, de ce să mai fiu și altceva?

— Ce ne puteți sfătui la încheierea carierei?

— Mi-aș permite să vă invit să credeți în ziua de mîine!

Ovidiu IOANIȚOIA

Michel Platini purtînd cele trei tricouri ale cluburilor la care a jucat în cariera sa: albul lui Nancy, verdele lui St. Etienne și alb-negrul lui Juventus.

DE-ALE FOTBALULUI

LOVITURĂ LIBERĂ ÎN ULTIMELE SECEUNDE ALE MECIULUI

În prima duminică de iulie a anului 1948, tramvaiele și autobuzele cu legătură spre Podul Grant erau luate cu asalt de cei care doreau să asiste la meciul de fotbal dintre România și Cehoslovacia, în cadrul competiției denumite Jocurile Balcanice și ale Europei Centrale, adică J.B.E.C. Partida era găzduită de stadionul Giulești.

Ei bine, iată-ne în Giuleștiul devenit mai ceva decât o cutie de sardele. La fluierul arbitrilor polonezi Schneider și-a făcut apariția pe gazon jucătorii celor două reprezentative. Formația noastră era alcătuită din: Traian Ionescu-portar, Costică Marinescu și Farmaci-fundăși, Ritter, Gică Petrescu, Mihailescu-mijlocăși, Farkas, Mercea (avea să fie înlocuit cu Flamaropol), Bartha, Iordache și Dumitrescu III-atacanți. De pregătirea echipei noastre a răspuns antrenorul federal Iuliu Baratkî, la vremea sa unul dintre cei mai renumiți fotbaliști români.

Jucătorii noștri au avut o prestație bună, aruncînd în luptă toată energia și fiind animați de dorința victoriei, care parcă le dădea aripi, în minutul 22, Eugen Iordache a deschis scorul cu un șut puternic dinafara careului. Renumitul portar cehoslovac Havlicek a fost bătut. Tribunele Giuleștiului exultă, cehoslovacii atacă însă impetuos dar apărarea noastră rezistă cu brio, în frunte cu portarul Traian Ionescu, care are neșansa ca, în urma unei ciocniri cu un ata-

cant advers, să se aleagă cu o fisură la mîna stîngă. Dar Traian nu numai că nu și-a părăsit poarta, ci a apărut. În continuare foarte bine. În minutul 77 însă interul stînga Srsen, cu o vicleană lovitură cu capul l-a învins pe portarul nostru. Egalitate deci: 1—1.

Ultimele minute ale partidei au cunoscut o teribilă încrîncenare de forțe. Fotbaliștii noștri au revenit cu insistență în ofensivă dar adversarii, mulțumiți cu un rezultat egal, se apărau cu precizie. Ultimul minut de joc, ultimele secvențe ale unei partide frumoase. Coco Dumitrescu a fost deschis în adîncime prin centrul terenului. Arădeanul l-a depășit în viteză pe „stoperul” Kourek pătrunzînd în careu. Portarul advers îi lăsa în față să îl micșoreze unghiul. Dumitrescu trage puternic și decise. Gol!... Nu. Miraculos portarul a respins mingea care a ieșit afară din careu. Flamaropol, atent a sărit s-o lovească cu capul. Din spate a fost însă faultat violent de Kourek și trîntit undeva la marginea careului. Arbitrul Schneider a acordat lovitură liberă în favoarea echipei noastre. Mai erau doar câteva secunde din minutul 90. Centrul nostru, înaintaș Carol Bartha și-a potrivit mingea. „Zidul” cehoslovac nu respecta distanța regulamentară. Schneider îl tot împinge înapoi la 9 metri, dar cum se de-parteează arbitrul aparatorilor fac un pas-doi în față. Este evident pentru toți că se în-

cearcă astfel consumarea ultimelor secunde. În sfîrșit, pentru o clipă, zidul stă locului. Exact în acel moment Bartha șutează plasat pe deasupra. Havlicek plonjează disperat dar nu poate împiedica mingea să intre în poartă. Gol... gol... gol! Victorie în ultimele secunde ale partidei. Este prima victorie a fotbaliștilor români asupra celor cehoslovaci în ultimii 25 de ani.

Carol Bartha, eroul meciului, a fost acoperit de îmbrășișările celorlalți jucători. Cînd a reușit să scape din brațele lor a luat-o la fugă spre tușă, acolo unde se afla Iuliu Baratkî, pe care l-a acoperit cu sărutări. Trebuie să știți că simbătă, în ajunul meciului, Baratkî, un mare maestru al golurilor din lovituri libere, exersase multe, foarte multe minute, cu Bartha tocmai executarea unor astfel de lovituri fixe, din diferite poziții. Parcă presimțise ceva!...

Și pentru că veni vorba de Iuliu Baratkî, îngăduiți o amintire de la al 66-lea meci al naționalei noastre de fotbal, România-Suedia, programat la 27 iunie 1937 pe stadionul A.N.E.F. (Academia Națională de Educație Fizică) din București. În această partidă condusă de belgianul Langenus, unul dintre cei mai buni arbitri ai fotbalului internațional, România a prezentat următorul „unsprezece”: David-Bürger, Albu-Vintila, Juhasz, Raffinsky — Moldoveanu, Covaci, Baratkî, Bodola, Dobay.

Primul gol a fost înscris de Baratkî, în minutul 25, cu un șut sec din interiorul careului, dar pînă la pauza blonzi scandinavi au reușit nu numai să egaleze ci să și la conducerea prin punctele realizate de excelentul înaintaș Johansson, în min. 29 și 37. Cînd toate lucrurile păreau lămurite, în penultimul minut, suedezii au făcut un fault în interiorul careului și Langenus a dictat 11 m. Penaltyul a fost executat excelent de Baratkî care l-a fentat pe portarul advers, Sjöberg, făcîndu-l să plonjeze exact în direcția opusă a mingii.

Dar Baratkî a înscris în cariera lui multe alte asemenea goluri, în urma unor execuții de mare finețe tehnică.

Iată una dintre acestea povestită de Szabo portarul „Hungariei” din Budapesta, care a apărut buturile echipei sale la meciul cu Rapidul, pe Giulești, în iunie 1940:

„...După pauza (n.a. Era în acel moment 2—0 pentru Bucureșteni) însă a urmat golul golurilor. Baratkî a intrat în careul nostru. Fundașul Biro a sărit spre el ca să-l „secere”, fiindcă altceva nu-mi mai putea face. N-a reușit însă să-l doboare, ci doar să-l dezechilibreze. Baratkî a căzut la pămînt, dar mingea a rămas lîngă el. Atunci m-am repezit s-o culeg, dar rapidistul m-a pacălit ca pe un copil. Tîm minte că a prins balonul între ghețe și, în timp ce eu saream spre el, l-a rotit un pic pe spîul drept, după care l-a aruncat cu boltă peste mine. O astfel de figură diabolică nu-mi mai făcuse nimeni și, slava domnului, tocism destui ani gazonul din fața porții.”

ESTE SEPP PIONTEK UN ANTRENOR NOROCOS?

**Fotbalul
danez,
la el acasă**

D.B.U., adică **Dansk Boldspil Union** (federația de fotbal din Danemarca) a luat ființă în anul 1889, dar ca și în cazul celorlalte două țări nordice, **Norvegia și Finlanda**, fotbalul danez a activat multă vreme în umbra performanțelor obținute de... Suedia. Și așa, decenii la rând, danezii nu reușeau decât rezultate modeste, cînd și cînd cite un scor mai bun, care dădea noi imbolduri, năstrea speranțe de viitor. Și, totuși, din rîndurile

jucătorilor din această frumoasă țară, apăreau „virfuri”, dar pentru că valoarea de ansamblu era modestă, augmentată mai mult cu înfrîngerii, ele se impuneau greu, mai ales că amatorismul îi ținea pe jucători „legați” de instituțiile unde erau angajați. „Explozia” s-a produs prin anii '60—'70, iar din anul 1977, cînd **Allan Simonsen**, pe vremea cînd juca la Borussia Mönchengladbach, în R.F.G., a fost declarat cel mai bun jucător al Euro-

DE-ALE FOTBALULUI

SĂ VEZI ȘI SĂ NU-ȚI CREZI

Era spre sfîrșit de august, în 1957, cînd în campionatul nostru de fotbal fusese programată etapa a doua. În cadrul acesteia, înfrîngerea Locomotiva București-Energia Steagul roșu Brașov, adică Rapid-F.C.M. Brașov. Meciuul avea loc pe stadionul „23 August” și

atrăsese în tribunele stadionului bucureștean un mare număr de spectatori, în majoritate suporteri ai „Refului Giulești”, cum este denumită formația lor favorită.

Fără să forțeze cine știe ce, pînă la pauză bucureștenii conduceau cu 2—0 (înscrî-

sese Ene II în min. 27 și Copil în min. 39) dar dacă scorul ar fi fost, să zicem, 4—0 sau chiar 5—0 nimeni n-ar fi avut nimic de obiectat: nici măcar „stegarii”. În repriza secundă jocul a avut cam aceeași înfașurare; bucureștenii dominau, își creau poziții bune de șut, dar odată ajunși în

preajma porții lui Ghiță cum se întimpla adesea, ocaziile — unele mari cit... roata carului! — erau irosite. Giuleștenii se jucau, un fel de joc de-a goarelele și pisica, delectîndu-și suporterii. Dar iată că în plina dominare, bucureșteană, în min. 59, brașovenii lansează un contraatac pe care Szigeri îl finalizează. Dar nu trec decât trei minute și Copil readuce echipei sale un

„Gheata de aur“

● Trofeul pentru cel mai bun golgeter european ● Dudu Georgescu și Rodion Cămătaru între laureați ● Recordul de eficacitate, în România

De cînd fotbalul e fotbal, că de-a lungul deceniilor echipele au avut mai mulți sau mai puțini jucători, că regulile au tot evoluat, un singur lucru a rămas însă același: golul! El este, de altfel, în-suși scopul principal al acestui sport atît de popular în întreaga lume. Spectatorii sînt însetați de goluri și de aceea fotbaliștii caută să le înscrie, și încă cit mai frumos.

Cîte goluri s-or fi marcat pînă astăzi? Iată o întrebare la care nimeni și în nici un fel nu ar putea răspunde. S-au făcut, e drept, unele „calcul“ privind eficiența în goluri a cutărui sau cutărui jucător, dar după părerea noastră toate aceste calcul“ sînt, în fapt, simple speculații, care conțin o doză destul de mare de subiectivism și de aproximație.

Sigură este însă statistica începută din anul 1968, de cînd revista pariziană de specialitate „France Football“, în colaborare cu firma „Adidas“ au inițiat competiția europeană a golgeterilor din diferitele campionate naționale, dotată cu trofeele „Gheata de aur“, de „argint“ și de „bronz“. Iată o listă completă a laureaților acestei întreceri la scară continentală. Spre bucuria iubitorilor de fotbal din țara noastră, Dudu Georgescu, de două ori, și Rodion Cămătaru au obținut „ghete de aur“.

Iată deci situația completă a deținătorilor trofeelor, în ordinea amintită, aur, argint și bronz.

„Ghetele de aur“ ale fotbalului românesc: Dudu Georgescu (sus) din 1977 recordmanul de eficacitate al competiției și Rodion Cămătaru (jos).

1968

43 goluri Eusebio (Benfica Lisabona); 36 goluri Antal Dunai (Ujpesti Dozsa); 32 goluri Bobby Lennox (Celtic Glasgow)

1969

36 g Petar Jekov (T.S.K.A. Sofia); 35 g Giorgios Sideris (Olympiakos Pireu); 31 g Antal Dunai (Ujpesti Dozsa) și Helmut Kögelberger (F.C. Austria Viena)

1970

38 g Gerd Müller (Bayern München); 31 g Carlo Dervillet (Spora Luxemburg); 30 g Petar Jekov (T.S.K.A. Sofia)

1971

44 g Iosip Skoblar (Olympique Marseille); 42 g Salif Keita (St. Etienne); 28 g Giorgio Dedes (Panionios)

1972

40 g Gerd Müller (Bayern München); 39 g Antonio Antoniadis (Panathinaikos); 33 g Joe Harper (F.C. Aberdeen), Francis Lee (Manchester City) și Slobodan Santrac (O.F.K. Belgrad)

1973

40 g Eusebio (Benfica Lisabona); 36 g Gerd Müller (Bayern München); 29 Petar Jekov (T.S.K.A. Sofia)

1974

46 g Hector Yazalde (Sporting Lisabona); 36 g Hans Krankl (Rapid Viena); 30 g Carlos Bianchi (Reims), Jupp Heynckes (Borussia Mönchengladbach) și Gerd Müller (Bayern München)

1975

33 g DUDU GEORGESCU (Dinamo București); 30 g Ruud Geels (Ajax Amsterdam).

Hector Yazalde (Sporting Lisabona) și Delio Onnis (Monaco); 28 g Alfred Riedl (Antwerpen) și Willy van de Kuylen (P.S.V. Eindhoven)

1976

39 g Sotiris Kaiafas (Omonia Nicosia); 34 g Carlos Bianchi (Reims); 33 g Peter Risi (F.C. Zürich)

1977

47 g DUDU GEORGESCU (Dinamo București); 36 g Bela Varadi (Vasas Budapesta); 34 g Ruud Geels (Ajax Amsterdam) și Dieter Müller (F.C. Köln)

1978

41 g Hans Krankl (Rapid Viena); 37 g Carlos Bianchi (Paris St. Germain); 32 g Ruud Geels (Ajax Amsterdam)

1979

34 g Kees Kist (A.Z. '67 Alkmaar); 31 g Laszlo Fekete (Ujpesti Dozsa) și Tomas Mavros (A.E.K. Atena); 29 g Hans Krankl (F.C. Barcelona)

1980

39 g Erwin van den Bergh (Lierse); 36 g Laszlo Fazekas (Ujpesti Dozsa); 34 g Walter Schachner (F.C. Austria Viena)

1981

31 g Gheorghe Slavkov (Trakia Plovdiv); 30 g Tibor Nyilasi (Ferencváros); 29 g K.H. Rummenigge (Bayern München)

1982

32 g Wim Kieft (Ajax Amsterdam); 29 g Kees Kist (A.Z. '67 Alkmaar) și Delio Onnis (Tours); 28 g Allen Hansen (Odense)

1983

36 g Fernando Gomes (F.C. Porto); 30 g Peter Houtman (Feyenoord); 29 g Nikos Anastopoulos (Olympiakos Pireu) și Charlie Nicolas (Celtic Glasgow)

1984

32 g Ian Rush (F.C. Liverpool); 28 g Marco van Basten

Marco van Basten

(Ajax Amsterdam); 27 g Nico Claesen (Seraing)

1985

39 g Fernando Gomes (F.C. Porto); 34 g Martin Gaughey (Linfield); 28 g Vahid Halilhodzici (Nantes)

1986

37 g Marco van Basten (Ajax Amsterdam); 36 g Oleg Protasov (Dniepr); 33 g Anton Polster (F.C. Austria) și Tanju Çolak (Samsun)

1987

44 g RODION CĂMĂTARU (Dinamo București); 39 g Anton Polster (F.C. Austria Viena); 36 g Naško Sirakov (Vitoša Sofia)

GOLGETERII...

... au fost dintotdeauna piese de bază, foarte însemnate, în orice echipă la sporturi în care se joacă pe goluri, cum este la fotbal!... Ultima ediție a „Mundialului” mexican l-a avut ca principal „goleador” pe englezul Garri Lineker, cu șase puncte înscrise. Mai apoi Lineker a fost transferat la faimoasa echipă catalană F.C. Barcelona, unde își are partea sa de goluri. Anul trecut, în decurs de numai câteva zile, el s-a aflat de două ori față în față cu stoperul madrilen Gordillo, de la Real. În partida Barcelona - Real Madrid, Lineker l-a depășit, cu relativă ușurință, înscriind trei goluri. După numai câteva zile, la meciul Spania Anglia, de la Madrid, Lineker a reușit un fapt puțin obișnuit: marcând toate cele patru goluri (scor 4-2) ale „insularilor”. După joc, vădit afectat, Gordillo a declarat: „nu-l mai țin niciodată pe Lineker. Antrenorii trebuie să desemneze un alt apărător pentru aceasta. Îmi vine, pur și simplu, să mă las de fotbal!”

De remarcat că în trei din cele 21 de meciuri internaționale pe care le-a susținut, Lineker a înscris cîte trei goluri el fiind o adevărată obsesie pentru apărătorii adversari...

Dar să nu credeți cumva că acest Lineker este un uriaș, un fel de „forță a naturii”. Dimpotrivă, el este un jucător cu gabarit normal, doar 177 cm și 72 kg, dar în afara faptului că este un fin tehnician, el are o bună intuiție a jocului, plasament, dețentă și o viteză de reacție deosebită. Și totuși iată că, tot anul trecut, în partida de pe Nou Camp din Barcelona, „Barca” a fost înțercută cu 4-0, adică fără drept de apel, de echipa Zaragoza. Și Lineker n-a mai înscris nici un gol...

Se mai întâmplă și golgeterilor să nu înscrie...

Multe goluri (cinci!) într-un meci internațional a înscris și atacantul francez Thadée Ciszowski, într-o partidă pe care reprezentativa „Cocoșului Galic” a susținut-o cu Belgia!

CEI CU PESTE 40 DE GOLURI ÎN CELE 20 DE EDIȚII

47 g: DUDU GEORGESCU (Dinamo București) — 1977

46 g: Hector Yazalde (Sporting Lisabona) — 1974

44 g: Iosip Skoblar (Olympique Marseille) — 1971 și RODION CĂMĂTARU (Dinamo București) — 1987

43 g: Eusebio (Benfica Lisabona) — 1968

41 g: Hans Krankl (Rapid Viena) — 1978

40 g: Gerd Müller (Bayern München) — 1972

● Pe țări, cele mai multe „Ghete de aur” au revenit: 1. Portugalia — 5; 2. România — 3; 3—5. R.F. Germania, Bulgaria, Olanda — câte 2.

Dincolo de cronici, zile de „jurnal sentimental“

Marti, 31. 1. 1984

Pentru astăzi, spre seară, este stabilită plecarea spre Africa, via Europa-Paris. Nu pot părăsi însă Rio de Janeiro, Brazilia, fără a vedea Maracana. Deși gol, la aceste ore ale dimineții, imaginea celui mai mare stadion din lume - „**Estádio Mário Filho**“ - este monumentală, iar impresia de moment de-a dreptul copleșitoare. Nici una din marile arene pe care le-am vizitat, și-au fost destule de-a lungul carierei mele de cronicar, nu suportă comparație cu imensul oval de beton pe care, iată, îl am înaintea ochilor.

Emoții puternice mă încearcă de cum pășesc în incinta „colosului“. De jur-împrejurul dreptunghiului de gazon se ridică parcă două arene, peste primul „inel de beton“ fiind suprapus altul.

Îl întreb pe amabilul meu însoțitor dacă știe la care dintre porți a înscris Pelé cel de al 1000-lea gol... Ne îndreptăm spre... istoricul loc. Pelé nu este acolo, poarta nu are plasă și cu toate acestea un fior simt că-mi străbate tot corpul, de parcă aș trăi întocmai clipa aceea.

Apoi, după un timp, gândul mă transportă cu mulți ani în urmă, spre finala de Campionat Mondial Brazilia-Uruguay, găzduită, în 1950, la 16 iulie, de același teren, pe care, cu sfială, abia acum am călcat. Și încerc să-mi închipui suferința, imensa durere a tribunelor arhi-pline în momentul în care fluierul arbitruului englez **Reader** consfințește înfrângerea formației-idol, creditată la bursa pariurilor cu fabulosul 1000-1! **Jacob Jordaens** de-ar fi trăit, mă gândesc doar

asa, prin asociație de idei, și ar fi privit de aproape în ochi pe **Jair, Ademir, Zizinho** și ceilalți fotbaliști înfrinți, ar fi pictat, cred, pentru a doua oară, „**La derrota de los gigantes!**“

Miercuri, 1. 2. 1984

După o noapte (în avion) și o zi (la Paris), am ajuns, spre seară în Africa, la Alger. În mai puțin de 24 de ore, o călătorie pe trei continente! Cu ajutorul hărții făcută cadou de comandantul aeronavei, **Mr. Borie**, refac traseul parcurs împreună cu, de acum pentru totdeauna, prietenii mei, fotbaliștii: De la Rio de Janeiro, spre nord, survolând localitățile Belo Horizonte, Salvador, Recife, apoi tot mai spre Nord, deasupra Atlanticului - insulele Capul San Roque, Capului Verde, Canare, Madera, orașul Porto, Deauville, Paris; și de aici, cu un alt avion al „**Air France**“-ului, spre sud-vest: Lyon, Marseille, Palma de Mallorca, Alger.

Altă viață, îmi zic, în acest mare port la Mediterană, pe care îl regăsesc după exact 11 ani! Mercurul termometrului, fixat pe un zid exterior al aerogării, arată doar +7°. Cu peste 30° mai puțin decât ceea ce am avut în Ecuador și Brazilia. Nu sosim, însă, bine la **Ezeralda** (stațiune turistică, situată la 30 km de capitala Algeriei, care ne va găzdui timp de o săptămână) și, ca din senin, se stimește o furtună cum rar se vede pe aici. S-a răcit de-a binelea, iar în hotelul nostru parcă e și mai frig! Și mai este și această zbatere continuă a valurilor, înalte cât casa, la numai doi pași de hotel...

Vineri, 3. 2. 1984

Furtuna a durat trei zile în șir, ținându-ne departe de obiectivele turistice ale Algerului. A avut însă și o parte bună, permițând tricolorilor să-și vadă de antrenamente și de odihnă. Un soare cald, strălucitor, apare în sfârșit pe albastrul cerului, ca o evadare, parcă, din „micul infern“ al norilor.

Evadez și eu spre Alger, în dorința de a revedea „**Casbah**“-ul, cartier vechi, în plin

Un „număr” al lui Pelé care în driblingul său trece mingea printre picioarele unui adversar

centrul oraşului, pe care şi-a pus pecetea o zbuciumată istorie. O maşină mă lasă aproape de port, în „Piaţa Martinilor”, de unde urc, pe „Abd el Khader”, spre moscheea „Ketchaone”, datînd din era Hegriană (anul 1021), dar care a fost renovată, în 1209, de Hassan Pasa.

Înainte de a intra în moschee (în ciorapi, desigur, încălţămintea fiind depusă la uşă), vizitatorul poate citi versuri traduse din arabă şi extrase din „Iliada Algeriană”, opera poetului luptei

riană”, opera poetului luptei pentru eliberarea Algeriei, Moufde: „Les foyers de notre rayonnement/ Sont élèves et consolident/ Notre foi pure”...

Luni, 6. 2. 1984

Dat fiind faptul că a doua zi este programat jocul cu Algeria (primul, în palmaresul celor două ţări), ni se permite un antrenament de acomodare pe gazonul stadionului „5 Iulie”. Mi se pare şi mai impunător decît atunci, în 1973 cînd (cu prilejul unui turneu internaţional cîştigat de Rapid Bucureşti: 3-0 în finala cu Zenit Leningrad, cele trei goluri fiind înscrise de Neagu) l-am vizitat prima oară! De atunci, această monumentală construcţie (capacitate 82 000 locuri) a găzduit, în 1985, **Jocurile Mediteraneene**, iar în 1978 - **Jocurile Africane** şi (cum îmi spuneau amabili mei însoţitori Kamel Kerrad şi Rabah Djebbara) aşteaptă să organizeze şi o ediţie a **Jocurilor Olimpice**. „În această onorantă situaţie pentru ţara noastră, alirmă K. Kerrad, prin completarea tribunei a li-a numărul locurilor va depăşi 100 000”.

Luăm loc în tribună pentru a urmări, împreună antrenamentul. Keperat încă de la sosirea autocarului cu jucătorii noştri, în jurul meu se strîng copiii cu zecile, cu toţii, fireşte, suporterii ai formaţiei gazdă. Fac faţă cu greu tirului declanşat de micii specialişti...

— **Ce scor daţi pentru mine?**, deschid puştii discuţia.

— Nu ştiu ce să spun, n-am văzut Algeria cam demult, de la Mondiale...

— **I-aţi văzut pe ai noştri în Spania, cum l-au făcut pe Rumennigge să plîngă? Mîine batem cu 4-0!**

— Nu cred! De ai noştri, aţi auzit voi? L-au făcut pe Rossi să plîngă! Pe Roggi, golgeterul Mondialului spaniol...

Nu le convine „încheierea” şi, nelăsîndu-se mai prejos, vin cu un adaos: „Belloumi e mai mare ca toţi. Face ce vrea cu balonul!”

Martî, 7. 2. 1984

...S-a încheiat şi ultimul meci al turneului nostru pe trei continente! Scriu aceste rînduri seara tîrziu, în camera de hotel pe care, ca şi în Brazilia, o împart cu Lăcătuş. Mă întreabă dacă

am telefonat acasă cronica meciului şi ce anume am spus. Îi răspund: am transmis că jocul cu Algeria (scor 1-1) a fost cel mai reuşit din totalul de şase, în pofida faptului că aici am înîlînit cel mai bun adversar (sau, poate, tocmai de aceea...) şi anume echipa-revelaţie a ultimului campionat mondial, din care mai fac parte nu mai puţin de opt titulari.

Într-adevăr, i-am văzut în această seară pe „tricolori” evoluînd destul de aproape de potenţialul lor maxim. **lordache**, înlocuitorul lui **Lung** (atîns, în dimineaţa partidei, de conjunctivită virotică), n-a prea avut de lucru. Într-atît de bine au jucat ai noştri în faza de apărare; „închizînd” ca în noiembrie, la Bratislava, şi zădărnîcind orice încercare de infiltrare a virfurilor Bo-uiche, Zidane şi Yahî, sau a celor veniţi din linia a doua, **Tlemcani**, **Fergani** şi **Belloumi**, „trio”-ul median la C.M. din Spania.

Apoi, în situaţia de posesie a mingii, „tricolori” au jucat cum nu i-am mai văzut din preliminarii. Mai rămăseseră numai zece minute de joc cînd a intervenit, salvator, arbitrul partidei; Tighilt, un localnic, el validînd golul înscris de Ben Chikh, aflat, cîtiva metri buni, în ofsaid.

Aşa s-a înscris istoria acestui prim meci Algeria-România, în palmaresul celor două ţări. Puţin mai tîrziu, aproape că uit de „isprava” arbitrului. La conferinţa de presă, antrenorul **Khalif**, acelaşi care a pregătit echipa pentru C.M. din Spania, declara, între altele: „**România a constituit pentru noi cel mai valoros adversar care ne-a vizitat în ultimul an!**” Şi în Algeria fuseseră destule echipe, între care, doar cu două săptămîni înainte, renumitul team Manchester United.

Pun punct jurnalului meu. Lăcătuş, junele meu companion în camera 6215, doarme de mult. Se visează, probabil, printre ai lui dragi părinţi şi prieteni, de care mi-a vorbit deseori. Îi surprind un zîmbet de mulţumire. Mîine seară, însă, fericîţi vom fi fiecare dintre „cei 24” de... călători pe trei continente, timp de o lună de zile! Nu în vis, ci în realitate. Vom fi acasă.

Gheorghe NICOLAESCU

UN MECI CU... CONSECINȚE

Îmi amintesc: Era ca astăzi,
un blînd surîs de primăvară
Și tot ca azi, un meci de fotbal,
care-a-nceput cu-n henț și-o bară.

Dar nu-ncepuse jocul bine
și vru ursita ne-ndurată,
Pe-un loc vacant de lingă mine,
să stea o fată... și ce fată!.

Avea în ea ceva magnetic,
că numai din pricina ei,
N-am observat: un gol, un ofsaid
și faulturi, vreo două, trei...

Dar n-au trecut nici două clipe
și-am constatat cu bucurie
Că pentru una din echipe,
nutream aceeași simpatie.

Din clipa-aceea înainte,
mi-am împărșit cu mult antren
Și ochi, și inimă și minte
între copilă și teren.

Oftam privindu-ne cu jale
cînd se trăgea la nimereală
Iar cînd înaintau ai noștri,
ne strîngeam mîna... din greșeală

Mai cu un suc, mai c-o bomboană,
alimentîndu-mi protejată,
O ocroteam, ca pe-o liană
veghind să nu răcească, fata.

Dar, în sfîrșit cîștigă-ai noștri!
ei! dacă am văzut așa,
Ne-am strîns la piept... am sărutat-o...
și astăzi... e nevasta-mea.

Victor HILMU

MIC DICȚIONAR FOTBALISTIC

LOVITURA DE ÎNCEPERE = Gong... cu piciorul.

MICROBIȘTI = Supușii Măriei Sale... Fotbal!

MIJLOCAȘ OFENSIV = Atacant semicentral

OBSERVATOR FEDERAL = Ochiul magic, al fair-play-ului!

PORTAR „MASCAT” DE APĂRĂTORI = Gol în... travesti.

STOPER MĂTURĂTOR = Salubritatea careului.

SUSPENDARE = Timp de meditație... în supranor-mativ.

ȘUT LA VINCLU = Spaima... acarienilor.

RETUR = Numărătoarea... inversă.

D.C. MAZILU

LA FOTBAL

Trec autobuze iute,
Concurînd bolidele.
Încă treizeci de minute
Și încep partidele.

C-o talangă ruginită
Vin suporteri repede,
De echipa favorită
Nici gînd să se lepede.

Ocupînd locu-n tribune,
Ei, fără să pregete,
Cîte puncte or s-adune
Numără pe degete.

Un isteț în ziua asta,
Procedînd cu tactică,
Și-a adus la meci nevasta,
Să capete practică.

Încercarea de tutelă
Totuși e zadarnică.
Tricotînd la o flanelă,
Ea se-arată harnică.

La semințe vinzătorii
Fac reclame-acustice
Și le spun, puși pe istorii,
„Caramele rustice”.

Antrenorii în cabină,
În ținută tipică,
Vor elevilor să țină
Ultima filipică:

- Cînd fugiți după o minge
Cît vă țin picioarele.
Nu uitați că nu se-nvinge
Nimerînd doar barele!

Fotbaliștii ies agale
Și cerul se-acoperă
De aplauze-n rafale,
Exact ca la Operă.

Dirz susține spectatorul
A echipei cauză,
Ca s-oprească-apoi sonorul
Cît timp este pauză.

Mai tîrziu vede, sîracul,
Cum gazdele domină,
Însă în ratări atacul
E din nou de pomînă.

La sfîrșit înghite iară
Din pumn Carbaxin-ele,
Că ai săi îi incuie
Toate buletinele.

Mi-a șoptit multe imagini
Muza mea patetică,
Să pot umple zeci de pagini,
Dar renunț din etică

Dacă-ntînd de ocazie
Ca de o armonică,
După meci ce-o să mai scrie
Ziaristu-n cronică?

V.D. POPA

- Arbitrul fiind arbitru, recuzarea nu-și mai are rost!
- Premieră mondială absolută: nota 10 ● Întimplări cu tîlc..

ARBITRUL ESTE, înainte de orice, ARBITRU!

Trecuse de două noaptea iar eu mă tot perdeam în pat, ca pe jar. O întrebare chinătoare, nemărturisită îmi frigea buzele de vreo două zile dar o anumită jenă mă oprea de fiecare dată, când mă pregăteam s-o adresez simpaticelor noastre gazde, al căror fair-play era cunoscut și recunoscut în toată lumea.

Mai erau doar vreo 15 ore pînă la începerea jocului și noi n-aveam habar cine avea să ne arbitreze, iar întîlnirea se anunța oricum, nu grea, ci chiar foarte grea. Ne confruntam, la Cardiff, cu cea mai puternică echipă de rugby a Țării Galilor, renumită prin forța sa de joc, prin viteză și stilul său deosebit de incisiv.

Întîmplarea la care mă refer s-a petrecut în realitate, în urmă cu vreo trei decenii. Era prima „expediție” postbelică, într-o lume greu abordabilă și inaccesibilă atînci în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, iar faptul în sine avea, la vremea aceea, semnificații și implicații care depășeau cu mult limitele unui simplu turneu sportiv.

Era pentru prima oară, în lunga istorie a rugbyului britanic, ca o echipă din Est să fie invitată la un turneu de prestigiu care urma să se încheie la Londra, pe „iarba sacră” a celebrului stadion Twickenham, unde urma să întîlnim celebra formație a Harlequinilor. Numai a juca pe acest stadion și era o mare cinste, căci acesta era rezervat, în exclusivitate, doar evenimentelor rugbystice de importanță deosebită, fapt subliniat pe larg de presa britanică.

„Splendida izolare” britanică, tradiționalismul, conservatorismul și un anumit snobism care dominau Federația și cluburile insulare, făceau ca întîlnirile și contactele sportive să fie, pe atunci, extrem de restrînse, triate cu grijă excesivă, formațiile engleze, de exemplu, preferînd să joace între ele decenii la rînd și doar uneori, așa ca să mai aibă o oarecare variație, mai admiteau să se întîlnească cu vreo reprezentativă de oraș sau cu vreun club străin din afara Țărilor Commonwealth-ului (de regulă din Franța).

Această situație, care pentru noi părea mai mult decît bizară, își găsea totuși explicația în severele reguli impuse de „amatorism” rugbyului britanic, care erau, în fond, mai dure decît cele adoptate atunci de Comitetul Internațional Olimpic. De pildă, potrivit acestor reguli, erau strict interzise cantonamentele; turneele mai lungi erau organizate în funcție de vacanța sau de concediile jucătorilor; antrenamentele se puteau desfășura doar în afara orelor de școală sau de serviciu; căpitanul de echipă era și antrenor, căci această îndeletnicire nu se admitea să fie retribuită (noi, de

pildă, a trebuit să-l „reciclăm” pe antrenorul Nicu Pădureanu și să-l declarăm simplu profesor la o școală!).

Era, după cum se vede, o lume cu totul aparte, care-și apăra cu strășnicie regulile și tradițiile sale și care interzicea cu desăvîrșire contacte cu echipe suspectate că nu respectă aceste reguli pure ale amatorismului de tip britanic.

...

Eram în Marea Britanie cu reprezentativa Bucureștiului, în fapt, la ora respectivă însăși reprezentativa țării, Capitala fiind primul centru rugbystic al României. Dintre jucători, citez, la întîmplare, citeva nume: Viorel Moraru, Vasile Mladin, Carol Kramer, Radu Nanu, Radu Veluda, Mărgărit Blăgescu, Titi Ionescu, Constantin Cocor, Gică Pircă-lăbescu și încă alții care, ulterior, au devenit emeriți ca maeștri sau ca antrenori. După ani și ani, pe cei mai mulți i-am regăsit pe deplin realizați profesional și social, conducători de instituții, de cluburi sportive, reputați ingineri și tehnicieni etc., ceea ce este un fapt cu totul remarcabil, un strălucit exemplu de îmbinare a activității sportive, la cel mai înalt nivel, cu preocuparea de deplină realizare a personalității.

Prezența noastră pe Insulă a stîrnit deci senzație prin inedit și... mister, masa iubitorilor acestui sport național (o adevărată religie!) nu știa mai nimic despre noi. De aici și pînă la numeroasele deformări și exagerări, din presă, n-a fost decît un mic pas... Astfel, relatările presei, ample, ce este drept, cuprindeau fel de fel de năstrușnicii. Pe scurt, reieșea că am descins în Anglia venind direct din inima Carpaților unde ne-am antrenat tînuț, zile de-a rîndul, tîind copaci imenși și alergînd la nesfîrșit pe potecile munților sau spărgînd bolovani cu ajutorul unor baroase uriașe. În fapt și- cele mai multe dintre întrebările ziaristilor, izvorite toate din suspiciune, se învîrteau cam în jurul acestor probleme...

...

Dimineața m-am trezit năucit, după o noapte de nesomn. După o îndelungată reflexie mi-am luat inima în dinți și la ora prînzului cînd am întîlnit oficialitățile locale, cu jumătate de glas, totuși, am întreat pe unul dintre oficialii galezi: „Sînteți amabil mister X. Cine ne va arbitra după-amiază?”

Omul se uită lung la mine; ori nu înțelesese ce întrebam, ori... Înțelesese însă bine întrebarea.

dar avea un aer, oarecum stupefiat, de parcă l-aş fi întrebat cîte stele se află pe Calea Lactee?

— Cum cine ne arbitrează? Îmi răspunse el tot cu o întrebare.

— Adică da, cine ne arbitrează? Este neutru? Din ce ţară sau din ce oraş? am continuat eu, dar nu prea sigur pe mine.

Interlocutorul meu se dumiri mai bine şi abia atunci îmi răspunse, pe un ton niţel afectat şi cam didactic:

— „Domnule, după toate regulile sportului, arbitrul este un personaj neutru, prin definiţie, prin natura şi esenţa regulamentului. El nu are decît o singură misiune: să fie atent şi să sancţioneze prompt orice abatere de la regulamentul rugbyului! Este cît se poate de clar. Nu? În orice caz jocul nostru va fi condus de un astfel de arbitru!” Şi, pe loc, îşi aprinse un trabuc de foi...

Deci, altfel spus, în româneşte cuvintele lui ar fi sunat cel mai bine: „Arbitrul n-are mamă, n-are tată! El nu are altceva decît regulamentul de joc!”

Şi, pe loc, atît el cît şi eu am căutat un alt subiect de discuţie.

După-amiază, pe arena Arms Park, peste 60000 de spectatori (ah, ce spectatori!) au cîntat tot timpul, au aplaudat sau au agitat steguleţe ca la o mare sărbătoare populară. Pe noi un asemenea spectacol nemaivăzută ne-a copleşit, pur şi simplu. Emoţia băieţilor s-a amplificat cînd de sub tribună au năvălit în arenă nişte adevăraţi mastodonţi, înţimpaţi de o adevărată explozie de urale.

Majoritatea rugbyiştilor galezi era unsă pe picioare cu o alifie albă, de fapt pentru încălzirea muşchilor, dar care mai apoi s-a dovedit a fi şi o armă eficace împotriva placajelor noastre, deoarece cei în cauză luncuă din braţele băieţilor ca nişte adevăraţi ţipari.

Fluierul arbitrilor aproape că nici nu se auzi în vacarmul tribunelor. Nici n-au trecut trei minute şi arbitrul, spre nedumerirea noastră, a indicat, cu un gest energic, lovitură de pedeapsă de la vreo 40 m, în favoarea gazdelor. A fost transformată (3-0), declanşînd urale, încă şi mai puternice decît cele anterioare.

În momentele acelea simţeam că fusesem nedreptăţiţi de decizia arbitrilor şi-mi reproşam că nu fusesem mai energic şi să fi cerut, cu insistenţă, un arbitru totuşi neutru, chiar dacă nu unul de pe continent, cel puţin un englez, scoţian ori irlandez. Degeaba aceste reproşuri acum; acum totul depindea de băieţi!

Jocul se îndrăgeşte. Sar scînteii! Spre deliciul publicului, fin cunoscător al rugbyului, şarjele se succed cu repeziciune dintr-o parte în cealaltă a terenului. Băieţii noştri devin din ce în ce mai îndrăzneţi în tot ceea ce întreprind: înaintaţii se bat ca lei şi nu cedează nici o palmă de pămînt în disputa grămezii, iar placajele, cu toată alifia galeză, devin tot mai sigure, mai necruţătoare. Aplauze călduroase sînt adreseate reprezentativei Bucureştiului pentru jocul sau curajos şi foarte plăcut ochiului, pentru neaşteptat de puternica ripostă pe care o dau gazdelor.

De la 3-0 scorul devine 3-3 apoi 6-3 şi 6-6, 9-6 cînd mai rămăseseră doar vreo două-trei minute de joc. Gîndeam atunci că timpul nu ne mai este suficient măcar pentru a egala, că arbitrul, fără să mai fi ţinut seama de anumite întreruperi ale jocului, ar fi putut fluiera sfîrşitul dintr-o clipă în alta... Totul părea pierdut, iremediabil pierdut. Dar, cînd mai era încă foarte puţin de joc, la o

grămadă scoatem noi balonul, Titi Ionescu deschide linia de treiseruti care, în plină viteză, se îndreaptă năvalnic spre terenul de ţintă advers. A fost o şarjă extraordinară la capătul căreia aripa noastră a sprintat irezistibil, vreo 40 de metri, şi a realizat o încercare la colţ. Egalitate: 9-9, căci transformarea nu s-a putut concretiza. (pe vremea ceea pentru o încercare se acordau 3 puncte).

Jucătorii noştri cad unul în braţele celuilalt, în timp ce unii dintre rugbyştii galezi s-au îndreptat spre arbitru cerîndu-i anularea încercării pe motiv de „înainte”. Ar fi fost foarte uşor pentru arbitru ca să decidă „înainte” şi poate că nimeni n-ar fi avut ceva de spus, într-atît de repede fusese întreaga acţiune. Dar, nu! Arbitrul a rămas ferm pe poziţie, astfel că egalitatea a rămas înscrisă pe tabela de marcaj.

La ieşirea de pe teren, galezii au făcut cu toţii un culoar şi, fără excepţie, i-au aplaudat călduros pe ai noştri, împreună cu întreg stadionul, pentru frumoasa replică oferită.

După ce i-am felicitat pe băieţi, m-am dus la vestiarul arbitrilor şi i-am strîns mîna arbitrului galez, pentru lecţia de corectitudine pe care mi-a dat-o, arătîndu-ne felul în care trebuie înţeles şi practicat sportul.

De povestea aceasta adevărată mi-am amintit, cu cîţiva ani în urmă, cînd Colegiul de arbitri din federaţia noastră de fotbal a luat o serie de hotărîri, consecinţă a fel de fel de intervenţii absolut neprincipiale, în legătură cu sistemul de desemnare a arbitrilor la partidele oficiale, din campionat sau din cupă!...

Mai în glumă, mai în serios, am întocmit o listă (departare însă de a fi completă...) cu argumente ale cluburilor în **recuzarea** arbitrilor şi de care, pentru liniştirea spiritelor, a trebuit să se ţină totuşi seamă:

- să nu se fi născut, să nu aibă rude, să nu-şi fi făcut studiile sau serviciul militar în oraşul echipei gazdă.
- să nu facă parte din departamentul ori ministerul vreuneia dintre echipe.
- să nu fi fost jucător sau membru susţinător al vreuneia dintre echipe.
- în ultimii ani, sub o formă sau alta, să nu fi avut vreun conflict cu echipele care urmau să se confrunte.
- indiferent de motiv, să nu fi fost recuzat, în ultimii ani, de echipele în cauză.
- etc, etc.

Toate aceste „argumente”, las la o parte faptul că îngreunau, extraordinar de mult, activitatea Colegiului de arbitri, dovedeau, din păcate, adevărul trist al unei lipse de educaţie sportivă, o mentalitate dăunătoare bunului mers al treburilor fotbalului nostru, care nu poate contribui în vreun fel la educarea sportivilor şi, deopotrivă, a suporterilor unei echipe sau alta.

A fost şi la noi o vreme cînd meciuri de fotbal ale echipelor bucureştene erau conduse în indiferent care oraş din ţară de arbitri bucureştieni, şi invers. Şi ce a fost rău în asta? Dimpotrivă, cred că principiul trebuie reactualizat, susţinut cu tărie, astfel ca să devină un procedeu absolut obişnuit. În fondul fondului: **ARBITRUL ESTE**, înainte de orice, **ARBITRU!** Trebuie să se ajungă şi să se înţeleagă, pe de-a întregul, acest adevăr care nici nu mai trebuie demonstrat...

Ion BALAŞ

ARBITRI ȘI... ARBITRAJE

ORDINATOARELE NU CUNOSC NOTA 10

Nu încapă nici un fel de îndoială că 10 este nota perfecțiunii și cum fiecare gimnas sau gimnastă tinde către perfecțiune, tot așa fiecare tinde către 10! Mulți au tins către acest maximum al gimnasticii dar doar puțini, extrem de puțini au izbutit să-l obțină până deunăzi. Între aceștia puțini s-a aflat și Nadia Comăneci, a noastră!

Primul ei 10 l-a primit la campionatele naționale din toamna anului 1975. Atunci în sala sporturilor din Cluj-Napoca Nadia a avut o execuție admirabilă la sol căruia arbitrele nu i-au găsit nici un fel de „defect” și au onorat-o cu 10. Apoi, minute în șir ovațiile și aplauzele celor prezenți au răsunat furtunos în sala din vecinătatea Someșului.

Au urmat multe alte note de 10 a căror evidență au pierdut-o pînă și statisticienii gimnasticii noastre. În orice caz, este de reținut faptul că în 1976, în lunile premergătoare marelui eveniment olimpic, Nadia și colegile sale au evoluat în Canada, în două orașele din vecinătatea Toronto-ului: Waterloo și Kitchener. În acesta din urmă,

publicul a asistat la o veritabilă demonstrație de virtuozitate a fetelor noastre și Nadia a primit nu unul, nici doi, ci... șase de 10! Aveau să fie de bun augur pentru ceilalți zece pe care ea i-a primit, în iulie, în Forumul olimpic din Montreal.

Aproape că n-a fost concurs din seria preolimpică, în Europa sau dincolo de Atlantic, în Statele Unite, la care Nadia Comăneci să nu fi primit cel puțin o dată nota 10. Această adevărată avalanșă de decari, cu totul neobișnuită în lumea gimnasticii, a determinat însă pe unii să ia o oarecare atitudine. În acest sens, de pildă, ne amintim că, în preajma Jocurilor de la Montreal, ziarul „Sportske novosti” din Zagreb publica un interviu cu o înaltă personalitate din Federația Internațională de Gimnastică, care, nici mai mult nici mai puțin, se arăta intrigată de „ușurința cu care, «în diferite locuri», se acordă nota 10 unor gimnaste”. De fapt, nu era vorba de unele gimnaste, ci doar de una singură, Nadia. Probabil însă că respectiva nu avusese încă ocazia să o vadă evolu-

ind pe Nadia, așa că-i înțelegeam oful. Sigur, ea si-a schimbat părerea după concursul olimpic de la Montreal, dar aceasta, oricum, este altceva! În orice caz, s-ar putea prea bine ca organizatorii canadieni, mai puțini familiarizați cu gimnastica feminină, să-l fi întrebat și pe acest înalt funcționar al forului internațional, despre notele obișnuite în acest sport, astfel ca să se poată programa ordinatorile puse la dispoziția gimnasticii, la concursul olimpic. Și cum în istoria gimnasticii la J.O. nimeni nu primise pînă acum 10, iar sarabanda decarilor dinaintea Jocurilor n-avea să mai fie repetată (oricum exigența arbitrelor la Olimpiadă este cu totul alta decît la un concurs oarecare!) s-a stabilit ca ordinatorile să fie programate pînă doar la 9,95. 10 nu, este imposibil să fie dat la J.O.!

Dar iată că a venit ziua aceea, de pomină în istoria gimnasticii, cînd echipele feminine concureau la Forum — parcă mai plin decît în ziua unui mare derby hocheistic! Fetele noastre concureau la paralele. Georgeta Gabor obținuse 9,50, Anca Grigoraș 9,65, Mariana Constantin 9,85, Gabriela Trușcă 9,75, Teodora Ungureanu 9,90 și

Jucători
de fotbal,
de tenis,
scrimeri
sau luptători
sint angajați
intr-o conversație
cu gesturi...

iat-o pe Nadia Comăneci. Gata de luptă! Citeva zeci de mii de ochi o urmăreau cu maximă atenție: citeva mii de aparate de filmat sau de fotografiat o urmăreau, de asemenea, pe Nadia care a ajuns, la verticală, pe bara de sus a paralelelor. Echilibru perfect. Apoi a coborât fulgerător, într-o vultură, de unde iarăși sus... În marea sală era o liniște completă. Până și comentatorii de televiziune, din jurul meu, nu mai spuneau nimic. Și aceasta nu pentru că nu ar fi avut ce spune...

Acum Nadia zboară de la paralele, cu brațele larg deschise; zboară ca o pasăre a paradisului și a rămas incremenită în momentul în care a luat contact cu solul. Acum Forumul era un vulcan în plină erupție, care avea să mai erupă o dată, imediat, în momentul în care pe tabela electronică din sectorul paralelelor a apărut cifra... 11! 11 adică 10, notă pe care ordinatorul olimpic de la Montreal nu o cunoștea. Și acest 1 care a făcut ocolul lumii, stîrnind nedumeriri pretutindeni, a fost, s-a spus, parcă, revolta omului împotriva tehnicii atotstăpînitoare.

De unde pînă acum, la J.O. nu se acordase niciodată nota 10. Iată că la Montreal

ea a apărut de mai multe ori înscrisă pe foile de arbitraj: de 7 ori pentru Nadia (la exercițiile impuse la paralele, la liber alege la paralele și la birnă, în concursul individual din nou la paralele și la birnă, ca și în finalele pe aparate) și de 2 ori pentru puternica ei rivală sovietică Nelli Kim (la sărituri în concursul individual și la sol în finala pe aparate).

În legătură cu acest autentic record olimpic al Nadiei, Arthur Gander, pe atunci președinte al Federației Internaționale de Gimnastică, a declarat: „Nadia este o gimnastă perfectă, un adevărat

fenomen, care a meritat pe deplin notele foarte ridicate care i-au fost acordate la paralele (n.n. Fiecare evoluție a sa la acest aparat a fost notată numai cu 10!) și la birnă”. Și pentru că am făcut precizarea din paranteză, iată și părerea șefei brigăzii de arbitre de la paralele, Ellen Berger din R.D. Germană: „Patru arbitre au acordat nota 10, eu apreciasem 9,90. Ca președintă a comisiei trebuie să am o atitudine mai distantă, dar convingerea mea personală este că „verdictul” acordat — nota 10 — este real. Evoluția Nadiei a fost unică și atunci de neîntrecut”.

DESCALIFICAREA LUI ION DRAICA

Constănteanul Ion Draica a fost o apariție fulgurantă în lumea luptelor greco-romane. Elevul antrenorului Constantin Ofîterescu, probînd calități cu totul deosebite, fizice și tehnice, a fost promovat cu curaj, deși era încă junior, în echipa mare a României. Debutul său în prima reprezentativă a coincis cu un succes remarcabil la Campionatele Europene din 1977, de la Bursa, în Turcia. El s-a impus

categoric în întrecerea luptătorilor de la categoria 82 kg și a cîștigat titlul de campion continental.

Cîteva luni mai tîrziu, Draica a evoluat pe saltelele de concurs din sala Festivalului din Sofia, cu prilejul întrecerilor din cadrul Jocurilor Mondiale Universitare. Din nou o comportare foarte bună și din nou Ion Draica a urcat pe treapta cea mai înaltă a podiumului de pre-

miere, cucerind titlul de campion mondial universitar (performanța aceasta a mai fost realizată la Sofia și de Constantin Alexandru — cat. 48 kg — și el fost elev al maestrului Ofiterescu, și Ion Păun — cat. 62 kg).

În octombrie, bineînțeles, Ion Draica nu putea lipsi din echipa României participante la Campionatele Mondiale de la Göteborg, el fiind acum principalul candidat la centura de campion al lumii. Evoluția lui din sala Skandinavium a fost, așa cum se aștepta, foarte bună și deși a întâlnit adversari puternici, mai experimentați, Draica a obținut un șir impresionant de succese. Mai întâi l-a învins pe puncte (5—4) pe suedezul Leif Andersson. În turul doi a luptat cu norvegianul Klaus Mysen și a câștigat din nou la puncte (9—0), apoi l-a învins prin descalificare (min. 6.47) pe japonezul Masuhuru Hasawa. În turul patru s-a întâlnit cu puternicul luptător ungur Miklos Hegedus, în fața căruia a pierdut însă la puncte (2—3). Nu a avut prea mult timp să analizeze, cu maestrul Ion Corneanu, ce-a greșit în partida cu Hegedus, cind Draica a și fost chemat pe saltea pentru un nou meci. De data aceasta adversar i-a fost iugoslavul Momir Petković, campionul olimpic de la Montreal. Draica nu a mai ratat șansa ce i se oferea și i-a depășit la puncte pe sportivul iugoslav (8—7).

Al șaselea meci l-a susținut în compania campionului bulgar Pavel Pavlo. Victorie prin tuș a lui Draica în minutul 2.46. Încă un adversar foarte greu în turul șapte, polonezul Jan Dolgovicz. Deși, în câteva rinduri, era gata să fie pus tuș, Dolgovicz a reușit totuși să ducă lupta pînă la limita celor 9 minute, dar a pierdut la puncte (12—4). Rețineți amănuntul că Dolgovicz a fost singurul învingător al sovieticului Ceboksarov (9—5).

În sfîrșit, ultimul meci al categoriei îi aduce pe saltea pe Draica și pe luptătorul sovietic Vladimir Ceboksarov, un sportiv reputat, de mai multe ori laureat al unor mari competiții internaționale. Întîlnirea a fost așteptată, firește, cu mult interes. De la bun început Draica are inițiativa. Bine pregătit fizic, cu multă voință, cu ambiție,

campionul nostru și-a dominat partenerul, obligîndu-l la defensivă. În primele două reprize, de altfel, Ceboksarov a primit două avertismente pentru luptă pasivă. În ultima repriză, atunci cînd Draica conducea la puncte (3—2), Ceboksarov a fost atenționat, în două rinduri, de arbitrul de centru, care l-a îndemnat să fie mai activ. În mod normal, în această situație, el ar fi tre-

buit să fie descalificat. „Centralul” a întîrziat totuși să ia decizia și să proclame victoria lui Draica. El a întrerupt totuși lupta (galeria noastră îl ovaționa pe Draica!) pentru consultări cu șeful de saltea, cu ceilalți arbitri. Revenind în centrul salteii, spre surprinderea generală, a anunțat... descalificarea lui Ion Draica!

O decizie care ne-a lăsat cu gura căscată!...

O ÎNCERCARE DISCUTABILĂ...

De mai mulți ani, toamna, rugbyștii români susțin întîlnirea devenită tradițională cu XV-lea francez. În 1973, la 11 noiembrie, partida aceasta, decisivă de fiecare dată pentru cîștigarea trofeului F.I.R.A., a avut loc în localitatea Valence, din sudul Franței.

După ce francezii au deschis scorul în min. 23 prin uvertura Romeu, care a reușit un drop gol, băieții noștri au trecut la cîrma jocului și în repriza secundă, profitînd și de avantajul vîntului, au asaltat continuu butul francez. În min. 45 Radu Durbac, fundașul echipei noastre, a transformat o lovitură de pedeapsă și tot el a înscris din nou, în min. 56, în urma unei lovituri identice. Așadar, România conducea Franța cu 6—3 și se părea că va fi în stare să realizeze, la Valence, prima ei victorie în deplasare.

A venit însă minutul 72, despre care se relatea în ziarul „Sportul”, următoarele: „În min. 72 jucătorii noștri se aflau în atac, beneficiînd și de ajutorul vîntului. Greșesc și este rîndul francezilor să atace, supranumeric, cu fundașul Aguirre, intercalat. Balonul circulă cu repeziciune și ajunge la aripa Betranne. În apropierea spațiului nostru de țintă Betranne este blocat de Nica și Durbac și împiedicat regulamentar să culce balonul. El cade pe spate, imbrățișat de cei doi jucători români care păstrează balonul. Dar, spre stupefarea generală, arbitrul irlandez d'Arcy acordă încercare, în clipa în care Betranne, fără balon, aluneca pe pămînt în spațiul nostru de țintă...”

Cu această încercare total discutabilă rugbyștii francezi au cîștigat întîlnirea cu românii, cu scorul de 7—6!

RECUZAT PÎNĂ ÎN ANUL 2000

Partida dintre selecționatele Braziliei și Suediei, în cadrul preliminarilor Campionatului Mondial de fotbal din 1978, a fost condusă de arbitrul Clive Thomas, din Țara Galilor. 30 000 de spectatori au urmărit, sîmbătă 3 iunie, la Mar del Plata, această întîlnire în care foștii campioni ai lumii întîlneau ambițioasa formație scandinavă, hotărîtă să lupte din răsputeri pentru victorie.

Spre surprinderea galeriei sud-americane, scorul a fost deschis de suedezi, prin Sjöberg, în min. 36. Și tot galben-albastrii erau pe punctul să înscrie. Egalarea s-a produs în finalul primei reprize, de fapt în min. 46, adică în

minutul cu care aceasta fusese prelungită, pentru mai multe întreruperi ale jocului.

Repriza secundă a fost lipsită de goluri, deși ocazii au existat, atît la poarta lui Leao, cît și la cea a lui Hellström. Venise minutul 90 și scorul rămăsese egal: 1—1, remiză care satisfăcea ambițiile europenilor dar nu și pe cele ale sud-americanilor. Mai rămăseseră încă de jucat cîteva secunde. Suedezi au acordat corner. A executat Gil, de pe dreapta, mingea ajungînd la Nelinho care, cu capul, a trimis-o în poartă. Tribunele exultă! Dar nu, golul a fost anulat, deoarece arbitrul Thomas fluierase sfîrșitul meciului, imediat ce Gil executase

cornerul; numai că fluierul său nu fusese auzit de toată lumea.

Delegația braziliană a depus o contestație la Comitetul de organizare, solicitând validarea golului victoriei sale. Contestația a fost însă respinsă. În legătură cu golul incriminat, arbitru galez Clive Thomas a declarat: „Nu am acordat al doilea gol al brazilienilor deoarece am fluierat sfârșitul meciului imediat după executarea loviturii de

colț, timpul regulamentar de joc fiind epuizat”. În același context portarul suedez Ronnie Hellström a spus: „Arbitrul a anunțat clar că va fluiera sfârșitul jocului când mingea se va afla în aer. De aceea nici n-am făcut vreun gest în momentul în care Nelinho a marcat cu capul!”

Afectați de acest final, conducătorii delegației fotbalistilor brazilieni au declarat ziaristilor că l-au recuzat pe Thomas până în anul... 2000!

100 DE FRANCI AMENDĂ

În finala probei de viteză la ciclism, la Jocurile Olimpice de la Berlin, și-au disputat medaliile de aur și argint doi dintre cei mai valoroși concurenți la ora aceea, olandezul Arie Van Vliet, favoritul probei și germanul Toni Merckens. În timpul cursei Merckens își jenează evident partenerul de întrecere împiedicându-l să obțină succesul, care, în atârta condiții, i-a revenit. Bineînțeles s-au lansat

proteste, a fost contestat rezultatul acestei finale. Juriul a deliberat multă vreme și a luat o hotărâre care stârnește cel puțin uimire și zîmbete. Toni Merckens a fost confirmat campion olimpic, dar pentru că, într-adevăr, în timpul cursei el comisese o iregularitate, a fost... amendat cu 100 franci de aur! Unde asta? La Jocurile Olimpice unde nu există premii în bani!...

EGALITATE LA SĂRITURA ÎN ÎNĂLȚIME

Marea vedetă a întrecerilor atletice feminine ale Jocurilor Olimpice de la Los Angeles din 1932 a fost o tânără, de 18 ani, Mildred Didrikson, din Texas, căreia intimitii îi spuneau „Babe”. Ea a câștigat titlul olimpic în proba de 80 m garduri, fiind cronometrată în 11,7 s. la fel ca și învingea sa Evelyn Hall, tot din echipa Statelor Unite. Rezultatul de 11,7 s însemna un nou record mondial și, bineînțeles, olimpic și a fost primit cu multă satisfacție de numerosul public prezent în tribunele „Coliseumului”.

Mai apoi, „Babe” a mai câștigat o medalie de aur și a mai realizat noi recorduri (mondial și olimpic) în proba de aruncarea suliței, cu o performanță de 43,68 m. Dar Didrikson a fost prezentă și în întrecerea săritoarelor în înălțime, ea și Jean Shiley, din Philadelphia, fiind concurențele cu cele mai mari șanse de victorie. Amândouă au trecut din prima încercare la 1,65 m (de fapt, înălțimea ștachetei era de 1,657 m) și cum pe parcursul întrecerii ele avuseseră exact același număr de încercări, din foaia de concurs rezulta deci o

egalitate perfectă.

Ștacheta a fost ridicată cu 2 cm, la 1,67 m. Fiecare dintre cele două atlete a doborât însă de 3 ori. Cu aceasta concursul a luat sfârșit, dar pentru că trebuia stabilită campioana olimpică a fost necesară organizarea unui baraj între cele două săritoare. În acest scop a mai fost acordată o încercare la 1,67 m. A încercat Shiley și a trecut! Asistența, în picioare, ovaționa.

Urmează să încerce și Didrikson. Se concentrează îndelung, un elan viguros și iat-o și pe Mildred că trece peste ștachetă. Ovațiile încep în tribune, dar se sting în momentul în care arbitru șef al probei face semn că tentativa nu fusese reușită. Bucuria pălește și pe fața atletei. Da, da. Săritura n-a fost valabilă. Gestul arbitrului este clar, în această privință. Didrikson se duce să-i ceară explicații...

— Săritura dumneavoastră n-a fost valabilă

— ?!?

— Ați trecut peste ștachetă cu capul înainte, ceea ce regulamentul nu permite!

Ca atare săritura nu este bună...

— Bine, dar în acest fel am sărit tot timpul, până acum!

— Se poate, dar eu abia acum am văzut și acum aplic regulamentul!

În vremea aceea, regulamentul athletic nu admitea stilul „plonjon” prin care un săritor trecea, prin „planul stil-pilor”, cu capul înaintea corpului. De aceea Didrikson a fost nevoită să se mulțumească cu medalia de argint, cea de aur fiindu-i decernată lui Jean Shiley.

Dar apropo de regulament, prevederea căreia i-a „plătit” tribut Didrikson a fost anulată după un an, adică în 1933! Și încă ceva, fiind realizat în baraj, rezultatul de 1,67 m obținut de Shiley n-a fost omologat ca record mondial, deși îi era superior acestuia (1,59 m), deoarece săriturile din baraj contau numai pentru departajarea concurenților, deci pentru stabilirea clasamentului general. Aceste rezultate din baraj nu apar însă nici măcar în clasament. De aceea, în dreptul campioanei olimpice din 1932 figurează performanța de 1,65 m și nu cea de 1,67 m cât realizase de fapt!

...

La aceeași Olimpiadă din 1932, titlul de campion la săritura în înălțime a fost acordat, de asemenea, în urma unui baraj la care au luat parte primii patru concurenți, adică toți cei care trecuseră peste ștacheta înălțată la 1,97 m. Succesul a fost de partea canadianului Duncan McNaughton clasat pe primul loc, înaintea lui Robert Van Osdel (S.U.A.), Simeon Toribio (Filipine) și Cornelius Johnson (S.U.A.).

Un amănunt interesant în privința noului campion olimpic. În anul 1930, luând parte la Jocurile imperiului britanic, el a fost descalificat deoarece, ca și Didrikson, folosea un stil plonjon și trecea cu capul înainte. Descalificarea l-a amărit desigur foarte mult dar, în același timp, l-a ambiționat mult. Imediat după concursul cu pricina, Duncan McNaughton (pe atunci student al universității „Southern California”) s-a străduit, la antrenamente, să-și schimbe stilul de săritură. Ceea ce a și făcut!...

ție a obiectivității și respectului clipelor hotărâtoare- ca într-o sală de concert- nu am văzut femeie starter, De ce?

- Răspunsul pare simplu, dar numai aparent. Ca să fii un bun starter, trebuie să fi fost un bun sportiv. Să spunem că aceasta poate și o femeie.

- Atunci?

- Se mai cer însă alte calități, pare-se, oarecum atribute masculine: concentrare persistentă, densă, atenție distributivă, reflexe nervoase extrem de rapide, calm.

- Și femeia chiar nu le are?

- Se pare că nu prea le are. Sau nu le-a demonstrat în timp. Poate în viitor.

- Cum explici însă că la gimnastică, în patinajul artistic, la sărituri, la înot- femeile arbitru sînt suficient de prezente și competente.

- Cred că aici este vorba de altceva. A fi judecător arbitru este un lucru, a conduce o luptă în ring la box, sau la fotbal și rugby pe stadion, este altceva.

- Nu știu de ce, dar îmi vine să cred că noi nu ne-am obișnuit, nu avem convingerea acestui lucru. Ni se pare absurd, nepotrivit, necorespunzător. Așa cum nu prea concepem bărbați dactilografe, textiliști sau cîntind la harpă.

- Se poate să fie și o prejudecată. Dar e mult mai mult. Cel puțin pînă astăzi. Un ade-văr!...

- Dacă am întreba o femeie, ce crezi că ar spune, ce explicații ar da?

- Dacă întrebăm o femeie temerară, ea ne

Femei arbitru

- Ai auzit că o femeie curajoasă, convinsă că poate stăpîni „jungla fotbalului”, a cerut în Anglia o audiență reginei, ca să fie recunoscută ca arbitru?

- Dar de ce a trebuit să ajungă pînă la regină?

- Cum de ce? Pur și simplu, pentru că bărbații din întreaga Anglie, în frunte cu cei de la federația de fotbal, i-au refuzat acest drept.

- Întrebarea este: poate într-adevăr o femeie să coboare în acest vulcan, la 100 000 de grade și să rămînă stăpînă pe ea însăși și pe imprezibil?

- Am să fiu sincer. Poate că, în general, o femeie obișnuită, nu. Dar una excepțională, da. Căci altfel, n-am admite nici recorduri mondiale sau femei dresor, nici cascadori femei, nici parașutiste, nimic.

- Și totuși, sînt atît de puține femeile arbitru.

- Prejudecăți, lent proces istoric de emancipare a femeii. Dacă am fi avut numai cîteva femei arbitri excepționali, totul ar fi fost rezolvat de mult.

- Da, așa este. Și mie mi s-a părut curios că nici în atletism, sport oarecum pașnic, împără-

va vorbi de învingătoarele piscurilor de opt mii de metri în Himalaya, de cascadoarele franceze sau americane, neînfricate și de mare îndemânare, de americanca devenită matador în Filipine, care a ucis în coride, în fața bărbaților stupefiați și exaltați, peste 120 de tauri, de femeii cosmonaut.

- Și totuși, fără să fim răutăcioși, nu avem aproape nici o femeie virtuoz dirijor, regizor de teatru sau film, pilot experimentator.

- Să nu exagerăm. Sportul e alt domeniu de manifestare și arbitrajul își are legile lui. Aici nu-i vorba de viață și de moarte, ci de calm, inteligență, stăpânire de sine.

- Eu cred că, încă de mai mult. De prezență de spirit, de experiență îndelungată și, așa cum ai spus, de curaj, curajul de a stăpâni oameni dezlănțuiți ai acestei pasiuni a secolului, fotbalul.

- Așadar?

- Așadar, deși ne vrem progresiști și credem în emanciparea femeii, avem totuși rezerve pentru femeile arbitru.

- Dar, în viitor?

- Viitorul sportului este atât de neprevăzut, încât iată sintem de acord și pentru arbitrajele feminine. Numai că...

- Ce anume?

- În viitor, în secolul al 21-lea, aproape toate arbitrajele vor fi electronice.

- Se putea altfel? Asta este o nouă mașinațiune a bărbaților. Și totuși, mai rămîne o șansă femeilor...

- Care?

- Aceea, de la matriarhat, și pînă astăzi, de a-și stăpîni soții și a-i arbitra acasă, fără fluierături și proteste. Arbitraj - cinci stele!...

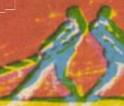
Virgil LUDU

DIN NOU LA OLIMPIADĂ?

TWIF. Patru litere care au însă o anume semnificație: aceea a Federației Internaționale de Luptă cu Frînghia! Ei bine, da. Nu zîmbiți citind aceste rînduri! Există, iată, o astfel de Federație Internațională care veghează asupra destinului unui sport, precum lupta (tragerea) frînghiei și-i organizează activitatea competițională: felurite competiții internaționale, între care chiar și campionate mondiale. Și nu așa oricum, ci pe categorii de greutate și în baza unor reguli foarte precise. Bărbații, spre exemplu, se întrec (echipele sînt formate din cîte 8 sportivi) în cadrul a patru categorii de greutate: 560 kg, 640 kg, 680 kg și 720 kg (acestea reprezentînd totalul kilogramelor celor 8 sportivi). Există însă și o categorie de juniori (520 kg) și două categorii... feminine (520 și 560 kg). TWIF este membră a Asociației Generale a Federațiilor Sportive Internaționale.

În ce constă sportul acesta al trasului frînghiei? Meciul se dispută între două echipe, în două reprize (în caz de egalitate se mai desfășoară și o a treia). Lungimea frînghiei este de minimum 33,5 m, iar grosimea ei poate varia între 10 și 12,5 cm. Pentru a câștiga o „repriză” o echipă trebuie să tragă frînghia cel puțin 4 metri (de la adversar) în propriul teren, marcat printr-o simplă linie scrijelită pe pămînt. În timpul disputei nu se admite ca solul să fie atins cu vreo altă parte a corpului, în afara picioarelor.

În 1986, în Olanda, la Slagharren, s-au desfășurat în cadrul Campionatelor Mondiale și întreceri feminine. Se spune că întrecerile s-au bucurat, chiar, de succes. Păi dacă așa stau lucrurile, pe cînd o cerere din partea TWIF ca acest sport să figureze iarăși pe programul olimpic? Amintim că această probă, făcînd parte dintre întrecerile de atletism (?!), s-a desfășurat la J.O. din 1900 (a câștigat Suedia), 1904 (S.U.A.) și 1908 (Marea Britanie).

*Printre „Biletele de papagal” adresate lui Cocò răspindite de Tudor Arghezi în felurile publicații, se află și o tableță intitulată „Recordul”, o satiră vitriolantă împotriva recordomaniei care cuprinsese anii '30. Firește că textul trebuie citit fără prejudecăți și cu grija de a nu confunda sprințarul sarcasm al poetului cu adevăratele sale sentimente nutrite față de educația fizică. La începutul lecturii impresia e deconcertantă, rămit cu senzația că Arghezi ia sportul în răspăr, cu inegalabilă ironie, usturătoare până la durere. În realitate, însă, poetul a fost unul dintre avocații cei mai stăruitori în apărarea gimnasticii ca element de eugenie umană: „Gimnastica este necesară încă din scutece. Adultul de mai tirziu se va resimți toată viața de binefacerile ei”. Și găsește surprinzătoare accente realiste în demonstrarea tezei sale: „Corpul lucrat se recunoaște îndată. Insul poate sări, se poate grăbi, poate fugi elegant, poate ajuta fără ezitare un bătrîn sau un copil împovărat”. Cînd se referă la profesorii de educație fizică, Arghezi îi onorează cum nu a făcut-o nimeni pînă la el, numindu-i fie „dascăli de agerime”, fie chiar „profesori de viață”.

Textul următor a apărut în publicația bucureșteană „Match” la 16 aprilie 1933.

...

Ți-am povestit odată, dragă Cocò, că recordurile și bătaia recordurilor, departe de-a fi o invenție modernă, de vîrsta boxului, a fotbalului, a zborului în automobil și în aeroplan, e o veche născocire românească de vîrsta plăcîntei, cu brînză.

Înainte de a ne arăta negri cum se doboară un european anglo-saxon cu pumnul pironit în zgîrciul dintre sprincene, noi demonstrăm opiniei publice, acum 40 de ani, cum se pot mînca trei tăvi cu plăcîntă consecutiv, numai cu dinții, fără să fie atinse cu miinile, ȝinute la spate. Recordmanul intra cu cîțiva concurenți într-o simigerie, punea rîmășag și timp de 2-3 ore, cu convingere și devotament,

rămînea aplecat, cu nasul în plăcînti. Alți sportivi ai momentului înghițeau o sută de gogoșari în oțet, ajutați de șuncă fiartă. Unul, care echivala cu o celebritate, putea să bea un butoi de bere, prin contact indirect cu halba care îl transporta direct în abdomen. El nu apuca paharul de toartă, ci slujindu-se ca un elefant exclusiv cu buzele, care împlineau oficiul ducerii la gură și se deplasau pe marginile paharului ca niște lipitori. Sau se așeza cu spatele la bere și, pe nevăzute, răsucind brațul apuca de urechea de sticlă cu două degete, desrăsuca brațul, trecea paharul pe dedesubtul subsoorii sau printre picioare și acolo, pe loc, se apleca spre

spumă și golea paharul, pe care eroic îl ținea gol o secundă între dinți și aștepta, învîrtindu-și ochii în asistență, aplauze și certificate.

După atingerea unui record, re-purtat mai ales cu stomacul, sportivul era sărbătorit, el, bineînțeles, refuzînd să mai consume, apucat de un crivăț al pîntecului și de o furtună comparabilă cu fenomenele meteorologice care au pricinuit căderea generalului Nobile și răpirea în bezna polară a d-lui Amundsen.

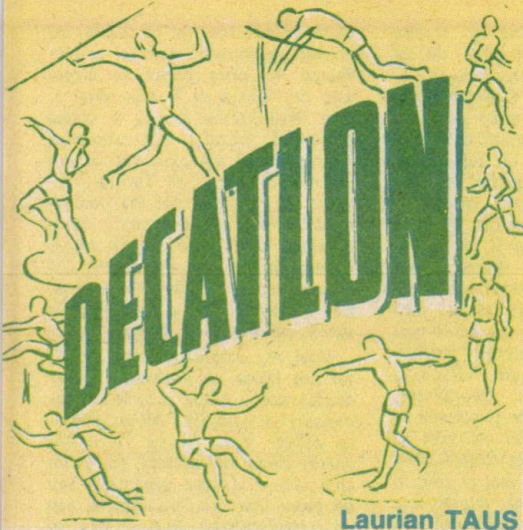
Deosebirea, între sportsmanii de atunci și cei actuali, constă în faptul că presa și aparatul fotografic nu participau activ la recorduri; analele universale pierzînd pentru înscrierea în posterități numele cîtorva forțe care demonstrează pînă la evidență că efortul natural e foarte vechi și că a știut să triumfe, penibil dar clar.

De la sfîntele Paști încoace, dragă Cocò, temperatura recordurilor s-a ridicat peste puterile de înregistrare ale mercurului elastic și terapeut. Toată lumea se frîmîntă după mai nou și nemaipomenit, după mai mare, mai repede și mai lung. Cine trece oceanul mîine dimineață? S-au înscris pentru marți în Europa 8-aviatoare și în America 32 de lcari cu luleau-n dinți: drumul pe care îl încercă în luntrea Sfînta Maria bătrînul Columb desparte azi două dejunuri. Poți să ieși în curînd o friptură la Lisabona și să te scobești în dinți peste cîteva minute în Mexico. Putem rămîne noi, Cocò, mai prejos?

Nu se poate. Iți mărturisesc că de două săptămîni mă stăpînește necesitatea unui record. Vreau să sar Dîmbovița, din Calea Victoriei la administrația financiară și îndărăt. Fără aeroplan, fără dirijabil, fără inot, așa cum m-a făcut Dumnezeu și îmbrăcat într-un combinizon, voi încerca zilele acestea să obțin noul record, lăsîndu-mi pălăria la Casa de depuneri și întorcîndu-mă să mi-o iau mai tirziu.

Am început să fac exerciții. Noaptea la orele 3 mă poți vedea alergînd cu începere de la hipodrom și făcîndu-mi vîntul trebuincios. Odată, venind în goană de la Otopeni, am sărit prea departe, dincolo de Bragadiru. A doua oară, scurtînd lansajul și repezîndu-mă de la Băneasa am căzut pe Patriarhie. Cred că pornind de la hipodrom sau cel mult de la Bufet să ajung cu bine și să-mi ajustez distanțele perfect.

Cocò, la noapte repet. Vîno să mă vezi.

Laurian TAUS

Care a fost proba mea cea mai dragă? Ca junior, prăjina. Apoi aceea care mi-a adus primul meu titlu: lungimea și selecționarea în echipa națională, în 1948. Dar proba celor mai mari satisfacții a fost decatlonul. De altfel am fost la ea campion și recordman național în 1949, locul III la Balcaniada și locul VI la Campionatele Mondiale Universitare la Budapesta, în 1949.

Proba mea a fost, de fapt, atletismul, alergările, aruncările și săriturile. Mi-au plăcut toate, le-am iubit și le-am învățat, am găsit în fiecare dintre ele farmec și plăcere.

Am alergat cu frenezie, am plutit fericit în aer la prăjină și lungime, am încercat să imprim greutatea, sulitei, discului toată forța de care eram capabil.

Cum am început atletismul? Alergând! De acasă pînă la școală și înapoi, alergam, și pentru că pe strada mea curgea o gîrlă, săream de sute de ori, cînd pe un mal cînd pe celălalt.

Am început atletismul în clasa I cu profesorul Victor Moșoiu la Lic. Andrei Șaguna din Brașov și se pare că eram cel mai iute și cel mai bun la sărituri din clasă. Dintre colegii mai mari mi-a fost model în viață Costi Herold, polisportiv desăvîrșit, campionul și recordmanul țării la decatlon, care termina liceul atunci cînd eu îl începeam.

Spre atletismul de performanță am fost îndemnat de Ernest Loukota, marele șlefuitor de talente de pe stadionul Tineretului din Brașov, la U.A.B., alături de Coman, Baboe, Surd, Pandrea, Moarcăș și alții.

La sfîrșitul antrenamentelor - atunci făceam înălțime, lungime și prăjină - antrenorul Loukota ne obliga să facem și alte probe: aruncări cu greutatea și discul, alergări și peste garduri. De multe ori antrenamentele se terminau cu adevărate concursuri între nespecialiști. Ca să nu mă fac de rîs, pe atunci eram încă firav, iar colegii mei mai în vîrstă și mai voinici, m-am hotărît să învăț corect tehnica aruncărilor și a trecerii peste garduri. Încet, încet, fără să-mi dau seama m-am trezit că mi-am însușit destul de bine tehnica celor mai multe probe din decatlon.

Au urmat ani de pregătire și speranță, luptă cu performanța, muncă titanică pentru fiecare centimetru sau fracțiune de secundă. Școală și sport, sport și școală. Am terminat facultatea de medicină și m-am dedicat medicinei sportive fiindcă nu am

putut renunța la sportul iubit.

De ce decatlon? Este ceva deosebit, fiecare probă cere altă tehnică, altă calitate, altă pregătire, îți dă alte senzații. Trebuie să te autodepășești în fiecare probă, la fiecare încercare.

100 m. Atenție deosebită să nu ratezi startul, pentru că fiecare zecime de secundă reprezintă puncte grele.

Lungimea. Ai doar trei încercări. Nu ai voie să depășești. Trebuie să-ți măsoari bine elanul. Nu-ți poți permite prea multe, căci ai nevoie de energie. Decatlonul e lung...

Greutatea. Atenție cum îți fixezi bila de metal la baza degetelor și cum o sprijini pe gît să nu pară prea grea. Aruncarea trebuie să înceapă din vârful degetelor de la piciorul de împingere și să se termine la vârful degetelor de la mînă și aceasta cît mai repede posibil.

Înălțimea. Totul depinde de bătaie și de felul în care știi să-ți propulsezi corpul peste ștachetă. Problema de concentrare maximă și de încredere în tine însuși. Frica de ștachetă este fatală.

400 m. Oare mai ai puterea să faci, cu maximum de viteză, o tură de stadion? Se pare că ultimii 150 m sînt ceva mai grei.

S-a terminat? Nu! Mai este o zi de concurs. Și pînă atunci această noapte care trece atît de greu. Așadar ziua a doua a decatlonului.

110 m garduri. Pădurea de garduri pare nesfîrșită privită din blocurile de start. Să pleci hotărît și să ataci corect primul gard, atunci succesul alergării între garduri este ca și asigurat.

Discul. Concentrează-te, începe pirueta mai lent și termin-o cît poți de repede. Ai grijă să dai discului o înclinație favorabilă.

Prăjină. Poate dacă aș fi avut pe vremea mea o prăjină din fibre de sticlă aș fi făcut un record mult mai valoros, decît cel pe care l-am realizat cu o prăjină de bambus.

Sulița. Elan corect și zvîcnire puternică din braț. Astăzi cînd sulița a zburat la peste 100 m, ce mai poți spune?

1500 m. Ce bine ar fi dacă decatlonul s-ar termina după 9 probe!

Decatlonul își are legile lui. Nimeni în afară de cel ce a concurat la decatlon nu poate înțelege ce importanță are o încălzire bună și cît e de greu să o menții pe toată durata concursului.

Înălțimea și prăjina, atunci cînd unii concurenți încearcă progresiv la înălțimi mai mari, obligă pe cei ieșiți din concurs să aștepte destul de mult pînă la începerea probei următoare. Deci consum nervos, pierderea încălzirii, ruperea ritmului de concurs. Ce bine e să ai cu tine, în sacoașă, o pătură.

Refacerea fizică și nervoasă între probe și între încercări este unul dintre secretele marilor decatloniști. Totul depinde de echilibrul nervos al concurentului. Prin antrenament autogen (concentrare-relaxare), prin tablete energizante, sucuri de fructe, mineralizante, reușești să fii proaspăt la proba care urmează. S-au descris cazuri în care concurenți valoroși au reușit chiar să doarmă între probe... Ideal...

Dopaj în decatlon? Nu cred... E prea lung și oricum efectele stimulante de amfetamine s-ar transforma în efecte negative pe parcurs.

Orice consum inutil de energie te poate costa puncte. E bine să stai culcat între probe și între încercări. Unul două starturi la probele de alergări, reducerea la maximum posibil a măsurării

(Continuare în pag. 207)

E MINUNAT SĂ ALERGI CU BICICLETA

Dino Buzzati

Palermo, 19 mai, noaptea

Datorită unui complex de imprevizibilitate, legate probabil de capriciile destinului și de care n-are rost să mă plîng acum, cel ce scrie azi, cronicar în urmărirea Turului Italiei, n-a mai văzut niciodată o cursă ciclistă în desfășurare.

Destule lucruri, nu foarte multe, cel ce scrie le-a văzut alergînd, într-un fel sau altul, pe suprafața mării sau a pămîntului; niciodată însă pe marii cicliști întrecîndu-se în plin soare, cu numărul agățat pe spate, cu cauciucurile în bandulieră, cu fețele pline de praf. Am văzut alergînd, de exemplu, copiii întîrziți la școală, săgețile furtunii brăzdînd cerul, lumea în direcția adăposturilor anti-aeriene, cînd începeau să urle sirenele. O dată am văzut alergînd chiar și un hoț - zbura de-a dreptul, pentru că era urmărit - pe strada Andrea Del Sarto, la Milano; apoi l-au ajuns și l-au snopit în bătea, dar n-aș putea-o garanta, pentru că totul s-a întîmplat în capătul străzii și era o mare învălmășeală. Am văzut struții alergînd de parcă ar fi șchiopătați, în deșertul Africii. Alergînd în timpul nopții, în curbele line și fascinante, proiectilele navelor inamice, cu lumina lor roșie, iar cite unul ricoșa în apă ca un taler, și țîșnea înapoi înnebunit. Am văzut alergînd trenuri rapide în apropierea amurgului, cu ferestrele deja luminate, purtînd vise și fantezii peste cîmpia solitară; și erau minunate.

Am văzut alergînd pe strada Aurelia, mulți ani în urmă, un ciclist în tricou, antrenîndu-se, și cineva spunea că ar fi Girardengo, dar nu cred, pentru că nu-i semăna. Am văzut ștafeta lui Carol Temerarul alergînd cu suflul la gură prin păduri, ducînd în ultimul moment grațierea credinciosului său scutier crezută trădător din cauza calomniilor și căruia călăul era gata să-i rețeze capul blond; dar asta se întîmpla la cînematograf și poate că nu era adevărat. Am văzut cu ochii mei alergînd puțin înaintea zorilor, peste acoperișurile din Milano, o pereche de farfurii zburătoare, erau de culoare roșie și plăcute la aspect; totuși, nimeni n-a vrut să mă creadă. Am văzut timpul alergînd, vai, cîți ani și luni și zile, în mijlocul nostru, al oamenilor, transformîndu-ne chipul puțin cite puțin; și înspăimîntătoare lui vitează, deși necronometrată, presupun că e mult mai mare decît orice medie totalizată de vreun alergător cu bicicleta, cu automobilul sau cu avionul supersonic, de cînd lumea e lume. Am alergat și eu, în fine, copil filnd, pe șaua unei biciclete căreia-i scosesem aripile apărătoare de noroi, ca să semene puțin cu cele ale campionilor; și-mi aduc aminte că într-o seară am înconjurat de două ori parcul cu bicicleta, căreia la sfîrșit l-a sărit o roată, făcîndu-mă de ris; cu atît mai mult cu cîlt, roata luînd-o razna, am fost înhățat de un polițist și amendat (exces de viteză; și pe vremea aceea amenda urca la enorma sumă de douăzeci de lire). Multe lucruri am văzut deci alergînd, dar niciodată pe gigantul șoselei într-o cursă reglementară, aprobată de forurile superioare ale ciclismului. Și aceasta este, desigur, o lipsă pentru un cronicar ce se pregătește să înregistreze o epopee ca Turul ciclist al Italiei.

De această lacună a mea profită, nu știu dacă din bunăvoință sau din maliție, tovarășii de drum obișnuiți cu Tururile. Și pentru că, într-un fel, Turul a început de alaltăieri la Genova, de unde o parte din caravană și din cicliști s-au deplasat pe mare pînă la Napoli și de aici pînă la Palermo (curios detaliu de cronică: ieri seară, pe lîngă Capri, Serse Coppi a vrut

să se întindă imediat în cușetă, invocînd un început de rău, și nici Fausto nu prea părea în largul său, deși Città di Tunisii semăna, prin imobilitatea sa, cu o stîncă masivă de bazalt), din asemenea motive, deci, am avut tot timpul ca vechii "lupi" al Turului, izvoare de ștîlîță, să mă instruiască, schimbînd neconștient între ei aluzii umilitoare pentru mine, în anul în care, îți amintești?, Camusso a spart pe Ghisallo și Pelissier l-a agățat într-o busculadă la sosire pe Antonino Magne.

Unul mă umplea de groază, altul mă făcea să întrevăd în cele nouăsprezece etape o serie de paradurii liniștitoare. Mi-au povestit atîtea, încît, fie că Turul îmi apărea ca un bal mascat, fie ca un chin sau o afacere gigantică, sau un poem liric, sau o comedie, sau un război sălbatic, în orice caz cel puțin unul dintre ei, dintre veteranii care mă îndochinrau, va fi avînd totuși dreptate.

Unul spune că Turul e un minunat tonic fizic, o extraordinară excursie, un pelerinaj din birt în birt de-a lungul Italiei gastronomice. Zice că pe vremuri mergea în fiecare an la Montecatini, acum însă urmărește Turul și e mult mai avantajat. De cite ori se întoarce, zice el, soția îi rămîne încremenită de uimire să-l vadă atît de întinerit.

Altul, de o experiență egală și înaintat în vîrstă, susține însă că Turul e o mașină infernală de tocat oameni - cicliști, însoțitori, conducători, ziariști, fotografi etc. Zice că timp de trei săptămîni nu se mîncă deloc sau aproape, cel mult un sandviș la prînz și seara citeva înghițituri de mîncare, sufocat de epuizare și grabă. În ce privește odihna, adaugă el, e încă și mai rău. Anul trecut, de exemplu, numai între etape izbutea să doarmă patru ore în șir, iar de un somn adevărat n-a avut parte decît după ultima sosire. Să fie oare adevărat?

Altul îmi spune că totul e pus la cale: cicliștii sosesc primul, al doilea, al treilea și așa mai departe pe baza unor intrigi țesute dinainte, corupții, obscure interese ale celor de sus. Multimile sînt naive, zice el, nebuni și microbiști care se agită și-și pierd somnul dacă în clasament favori-

tul lor a pierdut câteva minute. Trebuie să fi avut un interes favoritul, fiți siguri.

Dar se află aici un altul, nu mai puțin pătrunzător și inteligent, care jură pe sublima puritate a Turului. Se întreabă în asta și unul dintre ultimele mari fenomene de misticism individual și colectiv. Chiar dacă au ciștișuri frumoase, cicliștii își rup șalele numai pentru Idee. Și tot Ideea, nimic altceva, îngrămădește mulțimile pe marginea șoselelor. El neagă banul, neagă interesele, neagă pină și mușchii. Spiritul, zice el, numai puterea Spiritului este cea care face să se învîrtească roțile, să se escaladeze Falzarego sau Pordoi, să se bată recorduri. După el, campionii sînt eroi aleși, organizatorii – sacerdoți care oficiază, mulțimea sportivilor anonimi – marea de credință arzătoare.

Este, în fine, și unul care se lamentează cît e ziua de lungă și blestemă ceasul în care a acceptat să vină și anul ăsta în Tur. De pe acum prevede o oboesală infernală, ploaie, necazuri și ploșnițe în hoteluri, răceli. Și jură că, dată fiind lipsa unui anume ciclist, cursa nu mai prezintă nici cel mai mic interes, că nu merita deloc să vină și că lumea puțin se sinchisește. În momentele mai rele garantează chiar că ciclistul e mort, mort și îngropat, că sămînța de campioni a pierit, că în secolul bombeilor atomice pedala de bicicletă e o vechitură de muzeu și că a te încăpățîna să întreții o astfel de întreținere e de-a dreptul ridicol. Îl privesc. Are vreo 45 de ani, e volinic și pare mereu gata să se apere de cine știe ce atac neașteptat; figura îi aduce cu cea a unui dulău, aspră, dar simpatică. De o zi îl observ cu atenție. N-am înțeles bine dacă e director sportiv sau tehnician sau mecanic-șef sau maseur al vreunei echipe. Bombăne, rinjește disprețuitor, vede totul în negru, gîfiiie alergînd de colo-colo, ca și cînd ceva ar sta mereu să cadă. Asudă, blestemă și fumează pînă noaptea tîrziu. Va rămîne la fel, cred, pînă cînd se va termina Turul. La prima vedere, îi vine să crezi că e un ratat, unul constrîns să muncească în silă într-o ambianță care-i este odioasă. La prima vedere. Mai tîrziu îți schimbă părerea. Îl observ acum, cînd se vîietă și se tot învîrtește cu acel fel de a fi al său, de buldog îmbufnat, îl observ cu mare plăcere și mă întreb: de cînd n-am mai văzut un om atît de fericit?

În românește de
Stela PETECEL

POVESTEA UNUI „CAMPIONAT” DE RUGBY

Războiul, coșmarul dintotdeauna al omenirii, a oferit infinite surse de inspirație pentru diferiții creatori de artă, care i-au văzut, în fel și chip, fața-i hidă. Unul dintre aceștia este și scenaristul Evan Jones, care a imaginat acțiunea filmului „Drumul spre victorie”, prezentat și la noi pe micul ecran. Regizorul John Huston, beneficiind, între alții, de aportul unor fotbaliști celebri, cum ar fi brazilianul Pele, argentinianul Ardiles, polonezul Deyna, englezul Moore ș.a., a realizat acea peliculă în care este vorba de un meci al prizonierilor englezi cu reprezentativa celui de al III-lea Reich. Film cu peripeții, cu happy end, dar cu o fabulație a unui fapt care s-ar fi putut, totuși, petrece aievea...

Într-un număr dedicat rugbyului, o revistă engleză de... filatelie a publicat un articol despre o întâmplare reală din timpul celui de al doilea război mondial, unui dintre protagoniști fiind încă în viață.

În lagărul de prizonieri de la Moravská Trebova, din Cehoslovacia, se aflau internați, între alții, prizonieri britanici. Pentru a le menține o stare de spirit cît mai bună, în pofida inumanelor condiții de detenție și a unei alimentații foarte proaste, medicii englezi, și ei prizonieri, au recomandat cu insistență desfășurarea de activități sportive, în special de meciuri de rugby, atît de familiare „insularilor”. Aceste meciuri chiar au existat cu adevărat, în perioada decembrie 1943-aprilie 1944. În condițiile lagărului a fost amenajat un mic teren de rugby, fapt care a impus, firește, reducerea echipelor cu cîte trei jucători. Se juca rugby în 12 (fără doi dintre înalții și un centru), iar repizele durau doar cîte 15 minute, ajungînd pînă la 20 de minute la meciurile „oficiale” dintre adevărate selecționate. Cu siguranță însă că nici jucătorii n-ar fi rezistat mai mult, dată fiind starea lor generală de subnutriție.

În lagăr a luat ființă atunci opt formații, care – evident – nu aveau alt echipament decît zdrențele de fiecare zi și niște cipici din pînă, confecționați chiar de prizonieri. Unul dintre căpitani echipei a fost Tarn Nainbridge

care, după război, a jucat la Durham County, fiind selecționat și în reprezentativa Angliei. Arbitrii erau foști jucători, unul dintre aceștia, C. Wilton, spre exemplu, fiind după război președintele Uniunii Scoțiene de rugby, iar altul, Freddie R. Brown, ajungînd căpitanul echipei de crîchet a Angliei.

Mîncea le-a parvenit prin ajutorul Crucii Roșii Internaționale. La 9 aprilie 1944 s-a desfășurat meciul dintre Anglia și „Restul”, ultima echipă cîștigînd cu scorul de 5-0. A doua zi s-au întîlnit selecționatele Nord și Sud (0-3). În timpul acestui joc, în urma unei diversiuni, trebuia să se producă o evadare din lagăr, dar autorul articolului, un filatelist cehoslovac, omite să spună dacă aceasta a reușit sau nu!

• • •

Timpuri trecute, pe care unii doresc să le reînvie. Pentru cine? În folosul cui?

Au fost uitate, chiar atît de repede, atîtea și atîtea dureri ale omenirii, rîni care abia s-au cicatrizat?... Cît de scurtă poate fi memoria unor...

POMUL DORINȚELOR CONVERGENTE

Dorin ALMĂȘAN

Această întâmplare mi-a povestit-o un prieten. Înregistrând-o, o pot reda fidel, introducerea nemaiavându-și rostul iar comentariile sau concluziile părindu-mi-se inutile. Deci transcriu de pe bandă:

„La Jocurile Olimpice din Japonia, eram cantați la Tokyo, nu departe de orașul Nagoya. Peste câteva zile, urmau să înceapă festivitățile celei de a XV-a Olimpiade moderne. Așteptam turneul de volei cu emoție și justificată nerăbdare. Eram una din cele zece echipe calificate în turneul final; gîndurile noastre mergeau însă mai departe, undeva spre treptele podiumului olimpic și de ce nu, poate...? Nu eram cu nimic mai prejos decît celelalte echipe participante, de fapt elita voleiului mondial, pe unele le învinseserăm în meciuri de pregătire, eram în formă, eram optimiști. Cu prudență însă. Știam că și la volei mîngea e rotundă și mai știam că și ceilalți componenți din echipele adverse gîndeau exact ca noi.

Veni ziua premergătoare, ultima de așteptare, ultima încărcată de neliniști, emoții și stress. După un ușor antrenament de dimineață, gazdele ne-au propus un divertisment, o plimbare la un loc pitoresc din apropierea orașului. Acceptînd, translatorul ne-a spus că la ora patru fix autobuzul va fi în fața hotelului. Noi doar să fim pregătiți. Și ne-a mai rugat să avem cu noi, jucători și antrenori, cite un plic, un creion și o bucată de sfoară, de ață, ceva de legat. N-am dat atenție acestei ciudățenii, eram prea preocupati de viitoarele jocuri și începuserăm să ne obișnuim cu bizariile orientale. Totuși, la ora fixată eram cu toții în fața hotelului și fiecare avea în buzunar mărunțișurile cerute. Cu precizie de ceașornic autobuzul a sosit, ne-am îmbarcat și am plecat.

Pe drum, translatorul ne-a spus că în apropiere, într-o pădure, există un copac secular, un arbore miraculos, aproape venerat de localnici. O legendă de pe vremea samurailor și a zeităților cu forțe oculte vorbea despre arborile de la Nagoya ca despre un loc sacru, în care orice dorință cinstită a unui muritor se împlinea. Pentru aceasta ar fi de ajuns să îplinească două condiții: să creadă cu tărie în dorința sa și în al doilea rînd să și-o aștearnă pe o hîrtie, să o pună într-un plic și să o agate de o crenguță a miraculosului arbore. Și negreșit dorința se va împlini. Da, da, ne mai spunea ghidul, profesionist versat, acest loc este foarte cunoscut în întreaga țară, loc de pelerinaj pentru turiștii din toată lumea. Astăzi, însă, nu au acces aici decît

echipele participante la turneul olimpic de volei, onoare deosebită, de aceea sîntem rugați să ne exprimăm dorințele în scris, să punem hîrtia în plic și să fim pregătiți căci vom sosi în cîteva minute.

Foarte curios, nimeni din delegația noastră n-a ris, nu s-au făcut obișnuitele spirite, ironiile care altădată porneau în cascade. Fiecare și-a văzut cu seriozitate de plicul său, îndeplinindu-și în tăcere ceremonialul întocmirii coletului minuscul pentru pomul destinului.

Am ajuns într-un lăminș de pădure unde autobuzul s-a oprit și am coborît. Fiecare dintre noi am înregistrat aici, succesiv, o suită de trei imagini. La început am zărit parcate nouă autobuze identice între ele și la fel cu cel cu care sosiserăm noi. Imediat apoi ochii ni s-au fixat pe copacul uriaș din mijlocul poienii, ținta vizitei noastre, cu crengile lui contorsionate, monstruoase, tentaculare, întinzîndu-se ca o familie de reptile în toate direcțiile. Frunzele nu i se distingeau, căci fiecare ram, fiecare crenguță erau ornate cu un plic ce atîrna de un petec de sfoară. Erau acolo sute, mii de plicuri de diferite mărimi, forme, culori, toate atîrnînd cuminți, stranii podoabe ale unui bizar pom de iarnă. În sfîrșit privirile ni s-au oprit asupra celor care, acolo, sub copac, erau preocupați să prindă, în locurile în care se mai putea, micile lor plicuri cu, probabil, marile lor dorințe. Imediat am recunoscut componenții celor nouă echipe de volei care, alături de echipa noastră, urmau să lupte, începînd de a doua zi, pentru medaliile olimpice. N-am fost deloc stînjeșiți și, ca și cum totul ar fi fost firesc, am îndeplinit și noi ritualul împodobirii pomului. După care ne-am înapoiat la mașină și ne-am întors la cantonament. Eram cu toții tăcuți. Conversația se lega greu. Am înțeles cu toții foarte repede ridicolul situației dar nu l-am comentat în nici un fel. Și nici n-am aflat niciodată dacă totul a fost o simplă coincidență sau o farsă a gazdelor.

La muzeul olimpic din Tokio se păstrează și astăzi plicurile celor zece echipe. A fost o profanare a pomului în scopuri... anecdotice. Cei 120 de jucători, plus medicii, antrenorii, conducătorii celor zece echipe și-au exprimat laconic și în zece limbi, aceeași simplă dorință: „Să cîștigăm medalia olimpică de aur!”

Probabil că însăși divinitatea, derutată de această avalanșă de dorințe comune, n-a avut ce face și-atunci, închizîndu-și ochii pentru a fi nepărtinitoare, a tras la sorți o echipă. Pe aceea care a și cîștigat, în final, titlul olimpic și singura care va mai crede în puterea miraculoasă a pomului, de la Nagoya“

Cititorilor noștri scriitorul englez Brian Glanville le este cunoscut ca autor al romanului „Ascensiunea lui Gerry Logan”. De sub aceeași pană a apărut în Anglia romanul „Olimpicul” (The Olympian), în care se povestește destinul unui alergător de semifond sortit celor mai înalte onoruri olimpice. Iar în ziarul „Sportul” au apărut de mai multe ori corespondențe și comentarii în special pe tema fotbalului, purtând semnătura apreciatului cronicar londonez.

Tinărului alergător Ike Low, antrenorul Sam Dee îi cere, ca suprem sacrificiu, renunțarea ascetică la toate plăcerile vieții cotidiane, pentru a putea depăși la fiecare antrenament ceea ce numește el „limița de suferință” cu scopul de a putea împinge din ce în ce mai departe această limită.

Tinărul este decis să semneze pactul suferinței pentru a scăpa de mediocritatea deprimantă a unei existențe familiale umile, aruncându-se în balanța gloriei sportive. Adică un pact între Faust și Mefisto, căruia își vinde sufletul pentru a găsi în schimb adevărul și tinerețea cheltuită în arenă. În fond o reeditare modernă și sportivă a nemuritoarelor legende faustiene. Nu este de mirare că această legendă l-a tentat pe Brian Glanville, căci prima dramatizare — cu mult înainte de a-l ispiti pe Goethe sau Thomas Mann — îi aparține englezului Marlowe (sec. XVI).

Dar povestea ar fi fost incompletă fără o Margareta și un famulus al lui Faust. În romanul lui Glanville Margareta este o tinărată atletă, Jill consimte să-l ia de bărbat pe Ike-Faust, iar famulusul este alt atlet, prieten cu eroul, Alan.

Urmează ani de ascensiune sportivă, care-l duc pe tinărul atlet în fruntea semifondistilor lumii până la recordul mondial al probei pe o milă, ca și pe distanța de 1500 m. Dar pomii nu cresc până la cer. Ruperea tuturor punților cu realitatea, ultiarea totală de sine, o viață pusă exclusiv în slujba performanței, cu neglijarea dezvoltării personalității, trebuie să se răzbune până la urmă. Nepregătit pentru viața socială, doar o mașină de alergat, Ike este părăsit pe rând de Jill-Margareta care pleacă luând cu ea și pe copilul lor, și de Alan, exasperat de egoismul monomaniac al prietenului campion. Se clatină și situația sa materială, firma

BRIAN GLANVILLE

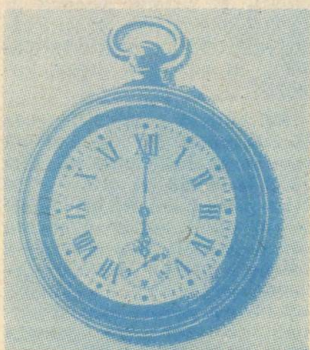

de articole sportive care îl plătește amenințându-l cu concedierea la primul insucces sportiv. Totuși, Ike se prezintă la Jocurile Olimpice de la Tokio în deplinătatea capacităților sale fizice, dar moralmente rănit de loviturile primite de orgoliul său incapabil să suporte vreo înfrângere. Apare acum, ca un *deus ex machina*, în finala cursei olimpice pe 1500 m, un tinăr atlet negru, venit fără complexe și cu forțe proaspete de pe platourile înalte ale Africii, ca să-l învingă definitiv, tocmai atunci când Ike, în plină cursă, își dă seama că mizind totul pe singura carte a gloriei sportive s-a rătăcit de fapt pe un drum care nu duce nicăieri.

Sportivul rupt de viața societății, care sacrifică totul pentru glorie ca Ike-Faust, este sortit ratării. Fără legături solide și emoționale cu familia, fără prieteni de nădejde, fără preocupări pentru cultură, pentru o profesie utilă societății, se ratează iremediabil prin ruperea de viață, prin dezumanizare. În acest sens destinul tragic al eroului lui Brian Glanville are valabilitate generală.

În paginile următoare oferim cititorilor extrase din capitolele în care Ike-Faust și Sam-Mefisto ajung să se cunoască.

UN FAUST SEMIFONDIST

Cînd l-am întîlnit întîia oară, mi-am zis precis că e nebun, un biet idiot bătrîn care-și

pierde vremea pe terenurile de sport, aplecat peste gard și strigînd la oamenii de pe pista de alergări. Dar taci odată, taci dracului din gură, păduchios bătrîn ce ești — cam asta i-am spus în gînd, alergînd prin dreptul lui. La a doua tură l-am găsit în același loc. Continua să strige ceva, din care-am prins vreo două vorbe „... Coatele jos!” Cel interesa oare asta pe el? Alergînd mai departe, m-a pufnit risul. Mi-am

adus deodată aminte de bătrînul acela de-acasă, care se fiția în sus și-n jos pe Strada principală strigînd la mașini și amenințându-le cu bățul, de parc-ar fi fost oameni. Cînd am trecut din nou prin fața lui, încă mai rideam și asta l-a scos din sărite. Numai să-l fi auzit cu ce furie țipa la mine! „Las’ c-o să-ți arăt eu ție să mai rizi!” — și mai apoi, după ce trecusem de el ceva cum că niciodată n-o să reușesc să fac mare lucru.

Am mai alergat două ture și

° Brian Glanville: „Olimpicul”

mi-am strîns lucrurile. A venit după mine în vestiar, la dușuri. Cu barba lui mică și albă, cu privirea aceea ciudată. Ochi spălăciți de un albastru foarte șters, niște ochi cum n-am mai văzut vreodată. Parcă era un profet, așa, ca-n pozele colorate din biblia de acasă.

Mi-a spus: „De ce rideai?” și i-am răspuns: „Cine, eu? Nu știu, rideam așa...”, cînd de fapt aș fi vrut să-i spun să se ducă dracului, dar una ca asta nu se putea, îți vorbea atît de serios. I-am zis: „Mi se ntimplă de multe ori să rid în timpul antrenamentului” iar el mi-a spus: „Perfect. N-o să prea faci nimic cu astfel de antrenament. Cine-i antrenorul tău?”. I-am răspuns: „Păi n-am. Adică, doar antrenorul clubului” și m-a întrebat din nou: „Care club?”. I-am zis: „Spartacus” iar el a pufnit: „De cincizeci de ani scos din rîndul celor competitive. Azi n-ar putea să-l învețe s-alerge nici pe-un cerb...”

Uitîndu-mă la el, ascultîndu-l, îmi spuneam că trebuie să fie vreun maniac sau cam așa ceva. E ciudat cum lucrurile se repetă, pentru că acum mă gîndesc la el la fel ca la un maniac, așa cum mulți îl considerau pe-atunci. Numai că a existat și o perioadă, o perioadă lungă, în care n-am prea crezut asta despre el. Cum n-am mai crezut așa nici mai tirziu. Cred că Jill avea dreptate cînd a spus că m-a hipnotizat. De la început m-au impresionat ochii lui, cum am mai zis, niște ochi de un albastru atît de deschis, ca și cînd ar fi stat mult timp cu ei în soare. Și cînd ajungeai să-l cunoști bine, puteai chiar să-ți-l imaginezi făcînd asta, uitîndu-se fix la soare și parcă înfruntîndu-l, neacceptînd nimic să-l înfrîngă. Te privea imobil aproape fără să clipească și privirea lui parcă trecea prin tine, arzînd prin iradierea ei tot ce nu-i convenea, tot ce-l nemulțumea. Și obrazii aceia supti și claii aceea de păr alb și felul în care-și îndrepta fața către tine.

Alan, alergătorul de viteză care cîștigase o medalie de

bronz îi zicea în glumă Bătrînul Marinar. „Cu barba-ți lungă și-argintie, cu ochii tăi scintiletori, de ce-mi stai tu acum în cale?” obișnuia el să spună. Dar asta nu de față cu Sam, nu lui Sam. Era de neconceput să-i spui așa ceva.

Și mai era desigur și felul lui ciudat de a vorbi. De fapt nu lucrurile pe care le spunea erau ciudate, ci felul lui de a le spune, ritmul cuvintelor care veneau, veneau neîncetat ca un suvoi. Chiar și acum îmi vin în minte fragmente din ce mi-a spus acolo, în vestiarul acela strîmt și întunecos. Eu, abia ieșit de sub duș, cu apa care se scurgea de pe mine și el vorbindu-mi, vorbindu-mi fără încetare. M-a întrebat: „Pe ce distanță alergi?” I-am răspuns: „220 yarzi”***, sferturi de milă*** iar el mi-a spus: „Ești făcut să alergi o milă. Ești o combinație perfectă a tipului ectomorf cu mexomorf. Membră lungi, încheieturi și brațe subțiri, cu musculatură bună, pieptul între treizecișapte și treizecișopt****, umeri largi și zvelți. Alergătorul de o milă este aristocratul. Probabil de alergare. Alergătorul de o milă este singurul biped care se poate compara cu un cal de curse bine antrenat. Uită-te la mine: un adevărat alergător de cursă lungă vîinos și mușculos, antrenat pînă la cel mai mic zgîrci. În cursele de alergare, noi sîntem **Infanteria**. Cei care aleargă 440 și 880 sînt cavaleria ușoară iar alergătorii de viteză sînt trupele de șoc, comandourile”.

Unul dintre băieți, care se schimba într-un colț, cineva de la un alt club, l-a întrebat: „Și-atunci, prietene, noi, mărșăluitorii ce sîntem?”. Bătrînul i-a răspuns: „Mărșăluitorii sînt cam ce spunea Chesterton despre măgar: lucrătura diavolului, o parodie umblătoare a bipedilor”. Și începu să-i imite, plimbîndu-se tîntoș prin vestiar cu coatele depărtate de trup, unduindu-și umerii, exact așa cum fac cei de la marș pînă cînd toți care eram acolo am început să ridem și pînă cînd însuși mărșăluitorul trebui să zîmbească.

Bătrînul spuse: „Nu am nimic împotriva mărșăluitorilor. Fiecărui om i se potrivește o anumită activitate fizică. Din partea mea n-au decît să acorde medalii de aur și celor care se tirăsc. Li avem deja pe săritorii

de triplu. Dar în orice trebuie să existe un echilibru. Așa cum un copil învață să meargă de-a bușilea, apoi să umble și în sfîrșit să alerge, tot așa pentru atleți există o ierarhie în locomoție”.

Ca să spun drept, nu înțelegem mai nimic din ce spunea. Eu, care ieșisem din școală la cincisprezece ani, care lenevisem mult, neabîndu-mi capul cu prea multe lucruri. Folosea cuvinte de cere niciodată nu auzisem, dar te fascina, asta era secretul lui, avea un ascendent asupra ta.

După ce m-am schimbat, am mers împreună să bem o ceașcă cu ceai, sau mai bine spus am băut un ceai, în timp ce el a băut un pahar cu lapte, și asta la Lyons, pe Edgware Road. Am mers acolo și ne-am așezat la una din mesele acelea de piatră, umede din cauza ceaiului vărsat și plin de cești goale. M-a întrebat de ce beau ceai și mi-a spus: „Un atlet este bun atunci cînd are un regim alimentar bun. Ceaiul este nociv. Cafeaua este nocivă. Alcoolul este mai rău decît toate. Obișnuiești să bei băuturi alcoolice?” I-am răspuns: „Da, din cînd în cînd cite o bere” iar el a izbit atît de tare cu pumnul în masă încît toată lumea a întors capul. Era jenant. Mi-a spus: „Te otrăvești cu bună știință. Îți slăbești stimulenții naturali pe care îi produce sistemul tău nervos. Corpul omelesc își are propriul stimulent iar propriul său stimulent este adrenalina. Producerea acestui stimulent poate fi provocată. Frica produce adrenalină. Emoția așteptării produce adrenalină. În schimb alcoolul îți va încetîna mintea, îți va încetini reflexele, îți va afecta plăminii, îți va obosi inima. Fumezi?”

Am vrut să spun că nu, ceea ce era ridicol. De fapt, cine era el - doar îl cunoscusem abia de o jumătate de oră - și ce drept avea el să mă tot întrebe și, la urma urmei, doar era vorba de viața mea și nu de-a lui! De multe ori în timpul perioadei care avea să urmeze, am revenit asupra acestei afirmații, întrebîndu-mă: această viață, de fapt, a cui este, al cui este de fapt acest trup, al lui sau al meu? Pînă cînd am decis - al meu. I-am răspuns: „Ei bine, fumez dar foarte puțin” și mi-a spus: „Cu țigările nu e de făcut nici un compromis. Tabă-

* Celebre versuri din poezia „The Ryme of the Mariner” de Samuel T. Coleridge (1772-1834).

** yard — unitate de măsură engleză = 0,9143 m

*** 1 milă = 1609,35 m

**** In inches; 1 inch = 2540 mm

cul este dușmanul corpului. Ce se întâmplă în final cu un coș pe care iese mereu fum?" I-am zis: „Se înfundă?", iar el mi-a răspuns: „Dacă fumezi plăminiții sint ca un coș de sobă. Iar pe coșar nu-l poți chema. Ai țigări la tine?" Și cum eu am confirmat, pe jumătate a întins mina spre mine cu palma în sus, o mină subțire cu vene albastre, cu degete lungi, ca o gheară iar eu, dumnezeu știe de ce, mi-am băgat mina în buzunar și l-am scos afară, pachetul, cu ce mai era în el, vreo patru sau cinci țigări și i le-am pus în palmă. Iar el a început să le strivească, ținându-le între degete ca între făcile macaralelor de pe Charing Cross Road, mestecându-le, fărimându-le. Îmi venea să-i trag una dar n-am făcut-o, ci doar i-am spus „Heil!". Și am continuat să mă uit la el cum își desfăce degetele și lasă să cadă pe podea, ca un gunoi, țigările fărimite și pachetul.

Apoi a trecut la regimul alimentar. Dacă măninc carne, că nu ar trebui să măninc carne, că el e vegetarian, bea lapte, desigur, dar nu un lapte care a trecut prin prea multe procese de prelucrare, cel mai bun este laptele luat direct după muls. I-am spus: „Un alergător trebuie să aibă putere, nu-i așa?" Mi-a răspuns: „Încearcă să-mi dobori brațul: și și-a suflecăt mineca până sus, oferindu-mi brațul său drept, tot numai tendoane și vene, ca o rădăcină de copac, din acelea care cresc la suprafață, întortochate și răsucite. Mă uitam la brațul lui și nu-mi venea să-l ating. Mi-a spus: „Hai, încearcă" și am încercat. Mi-am pus miinile amindouă pe brațul lui. Era tare, ca lemnul, de parcă n-ar fi avut carne pe el deloc. Și am început să apăs. Nu aveam decât optsprezece ani, dar eram puternic, foarte, foarte bine dezvoltat și-mi imaginam c-o să-mi vină foarte ușor, aproape că-mi părea rău de el. Dar n-am putut să-l cîntesc, oricât am încercat, până cînd, într-un târziu, m-am trezit în picioare, cu sudoarea șiroindu-mi pe față, cu oamenii aceia care se uitau la noi, dar de asta nu-mi păsa, ba din contră îmi păsa chiar foarte mult, pentru că trebuia să reușesc, doar mă făceam de ris. Și de-odată, ridicînd capul, i-am întîlnit privirea aceea ca un zîmbet - un adevărat zîmbet de triumf - și mai mult de-atît,

care îmi spunea: „Vezi... Așa e cum am zis eu. Știam că n-ai să reușești niciodată să mă învingi". Și asta m-a făcut să apăs cît puteam de tare, uitîndu-mă tot timpul la el, dar degeaba, abia dacă s-a clintit o dată și-atîta tot; iar eu, pînă la urmă, m-am dat bătut și m-am așezat înapoi pe scaun. I-am spus: „Nu-mi dau seama cum reușești să faci una ca asta". Mi-a răspuns: „Nu-i chiar atît de rău să fii vegetarian, nu-i așa? Legumele sint mai importante decît carnea! Puterea unui om, a continuat el, nu înseamnă numai puterea trupului, ci și puterea minții. Puterea voinței poate compensa slăbiciunea trupului. Voința împinge trupul dincolo de limitele lucrurilor pe care omul și-a imaginat că le-ar putea face vreodată. De aceea, un mare atlet trebuie să-și hrănească nu numai trupul ci și mintea. Era oare atît de solid Paavo Nurmi? Sau Sidney Wooderson? În tricoul de concurs părea un biet funcționar, dar în timpul cursei, puterea minții sale era mai mare decît aceea a trupului său." Și tot așa, minute și minute-n șir.

De ce au fost grecii atleți adevărați, autentici? Pentru că grecii au descoperit Calea de Aur spre atingerea perfecțiunii. Ei nu au neglijat trupul omenesc de dragul minții. În timpurile noastre, noi am neglijat trupul de dragul mașinii. Trebuie să redescoperim trupul, să încetăm a-l otrăvi cu stimulente înșelătoare, să încetăm a-l îndopa cu substanțe nocive, să încetăm a-l privi ca pe un simplu mijloc de obținere a plăcerii. Așa cum o plantă are nevoie de apă, corpul are nevoie de exercițiu. Dacă lipsești planta de apă, atunci ea va muri. Dacă nu-ți exersezi corpul, el va putrezi și mintea va putrezi odată cu trupul. Privește politicianii, intelectualii, oamenii de afaceri. Privește-i pe toți cei care conduc lumea asta a noastră și care ne spun ce trebuie să facem. Ce absurditate. Aceștia-s oameni care nu au trupuri, ci numai minți. Și mulți dintre atleți nu au minte, ci numai trup. Un adevărat campion este cel care-și antrenează trupul și mintea. Care a învățat să-și înfrîngă durerea, și să o folosească în atingerea scopurilor sale. Un mare atlet trăiește în bună înțelegere cu sine și cu întreaga lume. S-a realizat. Nu invidiază

pe nimeni. Războaiele sînt provocate de oameni nerealizați; le-am făcut pe amindouă și știu. Ia te uită aici, chiar deasupra buricului, asta-i din Flandra. Uită-te și-aici, pe umărul drept; asta-i de la Murmansk. Dar n-am purtat pică nimanui, pentru că știam că o să supraviețuiesc. Poți ucide trupul, dar nu și spiritul. Nimeni nu-i imposibil pentru cel cu voința de nezdruccinat. Acum douăzeci de ani se spunea că e de neconceput să parcurgi o milă în patru minute. Le-am zis atunci: o să vedeți că se poate și în trei minute patruzeci de secunde. Mi-au ris în nas. Și cum a fost pînă la urmă? O milă în patru minute a devenit un lucru banal. Orice atlet face asta în fiecare săptămînă. Chiar și copiii de școală. O să ajungem să vedem și o milă în trei minute patruzeci de secunde și o sută de metri în nouă secunde și sărituri în înălțime de nouă picioare și sărituri în apă de la douăzeci de picioare. Totul e să cuprinzi cu mintea. Odată ce ajungi să crezi că aceste lucruri sînt posibile, ele sînt ca și realizate. Iată de ce-s importante atletismul, recordurile. Deoarece arată că posibilitățile omenești sînt nelimitate. Ceea ce părea imposibil devine realizabil și apoi se îndeplinește.

Uită-te la mine. Era de neconceput ca brațul meu să reziste în timp ce tu îl apăsai cu amindouă miinile. Și totuși, așa s-a întîmplat. Tot de neconceput era ca tu, cu amindouă miinile, să nu-mi poți doborî brațul. Dar totul este relativ. Problema trebuie pusă altfel. Este vorba de puterea minții tale împotriva puterii minții mele. Totul depinde de voință. Am fost în India și am văzut cum un fakir își înfigea cuțite în trup. Și le implînta în carne și apoi le scotea, fără să lase vreo urmă. I-am văzut umblînd pe jăratec. Dacă-ai vrea, oameni ca ei ar putea ridica greutatea care să-l facă pe cel mai puternic halterofil olimpic să pară lipsit de vlagă. De pildă rusul Vlasov ar fi un biet nevolnic, deși e de trei ori cît ei. Și de-asta-ți spun, antrenează-te. Îngrijește-ți trupul. Obişnuiește-l cu durerea. Și el te va uimi, va realiza lucruri pe care nici nu le bănuiești. De aceea sînt importante cursele de alergări, de aceea sînt importante Olimpiadele. Nu datorită medaliilor de aur - niște mici galbeni lipsiți de valoare - ci da-

torită înțelesului lor profund, datorită celui lucru pe care îl reprezintă. Flacăra olimpică este sacră pentru că este flacăra aspirațiilor omenesti."

Am simțit cum încep să mă-nfierbînt ascultîndu-l, înțelegînd cite ceva din ce-mi spunea, mai mult neînțelegînd, dar, cum am spus, subjugat și de vorbele lui și de felul în care le rostea. Aveam, adică, optsprezece ani și pe cine oare mai auzisem eu vreodată vorbindu-mi în felul acesta, la cine mai întîlnisem eu asemenea gânduri, cine oare ar fi putut, ca el, să te facă să crezi în ceea ce ai putea realiza, să te încurajeze în ceea ce faci?

Pînă atunci alergasem pentru că nu aveam altceva mai bun de făcut, participasem ici și colo la cite-o cursă, cîștigasem în vreo cîteva rînduri, pierdusem de cele mai multe ori, nestîind ceea ce-mi doream într-adevăr - nici în atletism și nici chiar în viața de toate zilele. Dar ascultîndu-l în ceainăria aceea, am înțeles ce voiam și mi-am dat seama că dorința aceasta fusese mereu undeva, în adîncul ființei mele, zbătîndu-se să iasă la suprafață. De cîteva ori mi s-a întîmplat ca, în toiuł unei curse, să-mi dau seama că pot să cîștig, să simt cum mă străbate ceva, așa, ca un flux electric, ca o ambiție. Altfel mi se întîmplase la fel în timpul antrenamentului, de unul singur, la Epping Forest sau dimineața pe pistă, foarte devreme, tot singur, după ce lucrasem de noapte. Simțai că te miști atît de bine, atît de ușor, îți simțai trupul atît de minunat, incît știai că ai putea învinge pe oricine din lumea aceasta, că i-ai bate pe toți; pe Eliott, pe Bannister, pe oricine. Și acum simțeam în mine același lucru, cu toate că nu alergam, cu toate că eram așezat pe scaun; știam că pot să fiu cineva, că vreau să fiu cineva - și încă ceva: că el poate să-mi arate cum.

Știu bine c-o să spunei că asta venea de la el, că era un șiretlic de-al lui și n-am să zic că nu era așa. Ce vreau însă să vă spun este că asta făcea parte din ființa lui, că n-ar fi mers una fără alta.

Cînd am ieșit în stradă, pe Edgware Road, abia dacă vedeam oamenii din jurul meu. Eram în treningul meu albastru - cu ecusonul clubului pe buzunarul de la piept - pe care îl cumpărasem de curînd, și de

care eram foarte mîndru, iar Sam purta ceea ce poartă totdeauna cînd nu e pe pistă, pulloverul lui gri și o pereche de bluejeans. Nu știu cum era afară, soare, ploaie, zăpadă sau grindină.

Mi-aduc aminte că am trecut prin Hyde Park și Sam îi tot zicea înainte. Cînd am ajuns în dreptul Colțului Oratorilor, unde vorbeau toți, de-a vaima, și negrii și irlandezii și toți nebunii, el a privit deodată în jurul său și a spus cu vocea lui puternică: „Niște nebuni. Toți. Nu fac decît să-și reverse ura și eșecurile". Și imediat mi-am dat seama că asta-mi sugerase și felul lui de a-mi vorbi. Tonul cu care rostea cuvintele și faptul că parcă ținea un discurs, iar tu erai auditoriul.

A vorbit tot timpul cît am mers prin parc, iar eu am ascultat. Era, se pare, de la sine înțeles că mă va antrena. Mi-a spus că mai avea vreo trei sau patru: un alergător de o milă, un semifondist, iar ceilalți erau sprinteri. Duminică se antrenau la Hampstead Heath, iar în celelalte zile totul depindea de ora la care se lăsa seara și de cînd puteau ei să fie liberi. Mi-a spus că fusese angajat de către Consiliul Orașenesc să țină ore de educație fizică - cursul acela de gimnastică pentru oameni de afaceri l-a deschis mult mai tîrziu - și că avea să facă asta un an de zile, după care, dacă se plictisește, o să se apuce de altceva. Mi-a spus: „Pot să fac rost de bani oricînd, dacă vreau. E foarte ușor să faci bani. Nu te lăsa niciodată stăpînit ori amăgit de importanța banilor; asta e o problemă cu totul secundară. Am fost marină, și soldat, și fermier, și poștaş, și curier. Am fost bucătar în hotelurile cele mai elegante, am lucrat și într-un garaj, ca mecanic. Am scris articole pentru ziare și am vîndut ziare. Nevastă-mea, draga de ea, a murit, nu am copii și mă simt minunat trăind în aer liber".

M-a întrebat apoi cu ce mă ocup și i-am zis că lucrez într-o fabrică de cartoane, imaginîndu-mi mai mult sau mai puțin ce avea să spună în continuare. Și asta pentru că, într-un fel, așa gîndeam și eu: că pentru un sportiv era o meserie nepotrivită, nesănătoasă, care în final n-o să ducă la nimic bun. Trebuie să spun că oricum, de cînd părăsisem

școala, avusesem vreo jumătate de duzină de slujbe: lucrasem într-o brutărie, apoi într-o măcelărie, fusesem ucenic la un electrician, mă angajasem la telefoane și, acum, eram la fabrica aceea.

Mi-a spus: „O slujbă ca aceasta nu este potrivită. Trebuie să ieși afară, în aer liber. Poți fi șofer de autobuz sau îngrijitor de parc, poți lucra ca om de serviciu la o piscină de înot, sau chiar ca măturator de stradă! Încearcă să faci ceva care să-ți pună în mișcare trupul. Cum îți inchipui că vei putea alerga cînd toată ziua ți-o petreci stînd nemișcat? Cum poți spera să-ți stăpînești propriul trup, cînd trupul tău este robul unei mașini?" Avea perfectă dreptate și am fost de acord cu el. În tot ce spunea, nimic nu mi s-a părut ciudat, nici măcar faptul că era pe deplin încredințat că asta îmi doaream, să devin un mare alergător, deși pînă acum alergasem așa, ca să fac ceva, la fel cum în timpul iernii jucam puțin fotbal la Marshes.

I-am promis că am să vin duminică la Hampstead Heath, pentru un antrenament. Între timp străbătusem parcul și ne oprimem pe podul aruncat peste Serpentine. Am stat de vorbă privind apa și sălciiile plecate deasupra ei, apoi ne-am întors la Colțul Oratorilor din Hyde Park. Cînd ne-am despărțit, totul mi s-a părut puțin ciudat - locurile astea din Londra nu făceau parte din lumea mea - dar atît timp cît erai în preajma lui, oriunde ai fi fost, nu luai în seamă lucrurile din jur. Înainte de a pleca mi-a strîns mîna cu putere, privindu-mă așa, ca un imblinzitor de animale, drept în ochi. Mi-a spus: „Pot să fac din tine un mare alergător pe o milă. Asta dacă vrei să devii un mare alergător pe o milă". Apoi a plecat iar eu am rămas locului, ca vrăjit.

Am alergat, am zburat către casă și n-am putut dormi toată noaptea. Alergam în concursuri, cîștigam medalii și auzeam glasul lui cum ajungea la mine din bezna nopții. Nu cred că am dormit mai mult de o oră.

Ne-am întîlnit lîngă lacul din apropiere. Eram în întîrziere cu cîteva minute iar el mă aștepta pe o bicicletă, lucru care m-a surprins. Îmi imaginasem probabil că avea să alerge alături

de mine. Nu eram decât noi doi, singuri, vreau să spun că nu apăruse niciunul dintre alergătorii aceia pe care îmi spusese că-i antrenează. Nu mai fusesem niciodată la Hampstead Heath și m-am lăsat furat de privești, deși la sfârșitul după-amiezii nici nu-mi mai păsa dacă n-am s-o mai revăd vreodată. Dar soarele străluea și totul era îmbrăcat în verdele acela proaspăt și luminos. Și iarba și copacii, chiar și buruienile, iar terenul nu era neted, ca într-un parc, ci vălurit. Dealuri care coborau lin, movile, șanțuri, petice de pădure, așa, parcă erai la țară. M-am întrebam dacă nu cumva locuiește pe undeva pe-aici, căci fusese cam misterios și nu-mi spusese unde stă. Mi-l imaginam trăind într-un cort, sau poate într-o rulotă.

Am străbătut drumul fără grabă, el pedalând pe bicicletă, și când am ajuns de partea cealaltă a scos un cronometru din buzunar și mi-a spus: „Acesta este dușmanul tău. Aceasta este dihania pe care trebuie s-o dobori”. Voia s-alerg pe un anumit traseu, mi-a spus, unul la care se gândise el și care mergea de-a lungul potecilor, ca să poată și el pedala alături de mine. Mi-a zis: „O să vedem ce rezistență ai. Și după ce ne-am lămurit o să-ți putem face un program de antrenament. Fiecare sportiv are necesități specifice care diferă nu numai comparând alergătorul de fond cu semifondistul, sau alergătorul de o milă cu sprinterul. Ele sînt mereu altele pentru fiecare alergător de o milă, sau pentru fiecare alergător de viteză”.

Așa că am pornit, el călare pe bicicletă, cu cronometrul în mână și tot spunându-mi: „Acum sprintează!” și apoi: „Oprește!”, iar eu alergând de-a lungul potecilor, dînd buzna peste copii, oameni ieșiți la plimbare, trecînd peste bolovani și citeodată peste rădăcini de copaci pînă cînd mi-am dorit să nu fi purtat niciodată pantofi cu cuie; tot coborînd pante abrupte pînă jos, în fundul văilor și venind înapoi pe cealaltă parte.

Niciodată n-am putut suferi crosul și am făcut întotdeauna tot posibilul ca să scap, ori de cite ori clubul organiza așa ceva. Iar de data asta era ceva pur și simplu îngrozitor, nici o cursă nu mi se păruse pînă acum atît de epuizantă. N-a-

veam nici cea mai mică șansă să încetinesc ritmul sau să-mi trag sufletul o clipă, fiindcă el era mereu acolo, cînd în urma mea, cînd puțin mai în față, întorcîndu-se și chemîndu-mă, vorbindu-mi, vorbindu-mi mereu, spunîndu-mi să alerg mai repede, să fac pașii mai mari, să-mi țin capul mai sus, să mă ajut mai mult de brațe, să-țin coatele lipite mai strîns de corp, și asta pînă cînd am început să-l urăsc, am încercat să nu-l mai aud. Mă concentram asupra unui grup de copaci, încercînd să ghicesc cam ce-ar putea fi, sau asupra unui nor de formă mai neobișnuită, sau mă străduiam să-mi închipui cam cîți pași mi-ar trebui pînă s-ajung la stejarul acela, sau pînă la lac, sau pînă la vreunul dintre cei care se plimbau.

Dar asta niciodată nu ținea prea mult, pentru că el ridica deodată vocea, strigînd: „Sprintează!” sau cine știe ce altceva, sau îmi trecea brusc în față, în așa fel încît să nu pot face abstracție de el, oricît aș fi vrut. Ar fi fost și imposibil avîndu-l acolo, înaintea mea, cu fața aceea bătrînă și păroasă pe care și-o tot băga în mine. Și în clipa în care mă gîndeam că singurul lucru pe care aș fi vrut într-adevăr să-l fac era să-l prind din urmă și să-i trag una, deodată se întorcea și dispărea în urma mea. Și ca totul să fie și mai îngrozitor, după-amiaza era călduroasă, iar eu aveam treningul pe mine. Aș fi vrut să mă opresc și să-l scot, dar în același timp nu vroiam să-i cer nici o favoare, nu vroiam nimic de la el. Doar atît, să termin cursa asta blestemată, să plec acasă, iar pe el să nu-l mai văd în ochi niciodată. Și mai era ceva în afară de asta. Aveam senzația că așa vrea el să mă facă să gîndesc, că asta vrea, să-l urăsc. Nu știu ce mă făcea să cred una ca asta, poate expresia feței lui, un soi de privire provocatoare, sau sunetul vocii lui, atunci cînd nu-l aveam în fața ochilor.

La un moment dat m-a întrebat: „Ți-e cald?”, iar eu i-am răspuns: „Mă simt minunat”. Deși sudoarea îmi curgea pe frunte, îmi intra în ochii care mă usturau, mi se strecura, sărată, printre buze, mi se prelungea de la subțiri, pe sub trening. Mi-a zis: „Chestia asta e pentru tine mai bună ca o baie de aburi”. La un moment dat

l-am întrebat: „De cît timp alergăm?”. Mi-a răspuns: „Treizecișopt de minute. Ai oboisit?” l-am zis: „Nu, n-am oboisit”, încercînd să mă păcălesc și pe mine. Dar cu cît alergam, cu atît totul devenea și mai îngrozitor. Gura îmi era foarte uscată, iar inima-mi bătea atît de tare încît oamenii, îmi închipui, trebuie s-o fi auzit de la mîle distanță. Îmi spusese apoi: „Vrei să bei?” și-n clipa aceea, zău dacă nu l-am privit cu alți ochi, îmi devenise aproape drag. Avea în mină butelia aceea de plastic, pe care mi-o întinse. Mi-a zis: „Să nu bei prea mult” și apa aceea mi s-a părut mai bună ca orice șampanie. Apoi: „Mai bine ți-ai da treningul jos” și așa am și făcut, l-am dat jos de pe mine. Pe alocuri aproape că mi se lipise de piele. Și odată ce am scăpat de el și după cele citeva înghițituri pe care le sorbisem, mi-am zis că acum aș putea să alerg mîle întregi, am să-i arăt eu lui. Și la-nceput, în primul sfert de oră poate, m-am simțit mai bine, aproape că-mi făcea plăcere să alerg, lucru de care cu siguranță că și el și-a dat seama, pentru că nu după multă vreme lucrurile au început să se înrăutățească, au apărut mult mai multe dealuri de urcat și la un moment dat a trebuit s-o iau chiar prin iarbă. Mi-a zis: „Coboară dealul ăsta și ia-o pe partea cealaltă. Ne întîlnim acolo. Eu te cronometrez”. Și a pornit-o călare pe bicicletă, luînd-o pe cărăriuța care ocolea, pe cînd eu a trebuit să cobor panta și să urc dealul acela nenorocit, de parcă mergeam la asalt. Mă aștepta acolo cu cronometrul în mînă și-mi zise: „E bine. E foarte bine. Hai mai departe”. Și începu să pedaleze fără să se mai uite în urmă, lăsîndu-mă să mă țin după el ca un ciine.

Așa că toate sentimentele mele cele bune s-au destrămat în vînt. După scurt timp am început să mă simt la fel ca înainte, ba chiar mult mai rău. Atîta doar, că-mi scosesem porcăria aia de trening. Picioarele mă dureau, pieptul mă durea, inima îmi bătea cu disperate. Acele citeva înghițituri de apă erau tot ce-mi doream, tot ce mai așteptam, ceea ce mă făcea să pot merge mai departe. Dar asta numai cînd îmi oferea el. Eu nu i-am cerut nici măcar o singură dată, și nici de oprit nu m-am oprit decît

cînd nemernicul ăla bătrîn mi-a spus să mă opresc. Doar de vreo două ori, cînd mi s-a făcut rău. A stat tot timpul, uitîndu-se la mine cum vomit, fără să spună nimic, pur și simplu stînd acolo, așteptînd s-o pornesc din nou, în timp ce eu îmi ziceam, doamne, o să mor, precis c-o să-mi dau duhul, îmi pierd puterile, o să mor.

Pînă la urmă s-a lăsat întinericul, a început să se facă frig, iar eu rătăceam de colo colo, aproape izbindu-mă de oameni, nezărindu-i decît în ultima clipă, și, într-un tirziu, chiar în virful unui alt deal timpit, sau poate-n virful unuia dintre aceleași dealuri timpite, pe dracu' dacă mai știu, l-am auzit vocea din spate: „Gata, ajunge”. Și m-am prăbușit chiar în locul acela în care mă găseam și m-am pus pe plîns, trîntit acolo, fără să mă pot stăpîni, fără să-mi mai pese de nimic, așa, zăceam acolo și plîngeam.

N-a zis nici un cuvînt, pur și simplu a stat tot timpul lîngă bicicletă, cu spatele la mine, așteptînd să termin, ca atunci cînd mi se făcuse rău. Nu cred că am urît vreodată pe cineva așa cum l-am urît atunci pe el.

Roger Banister

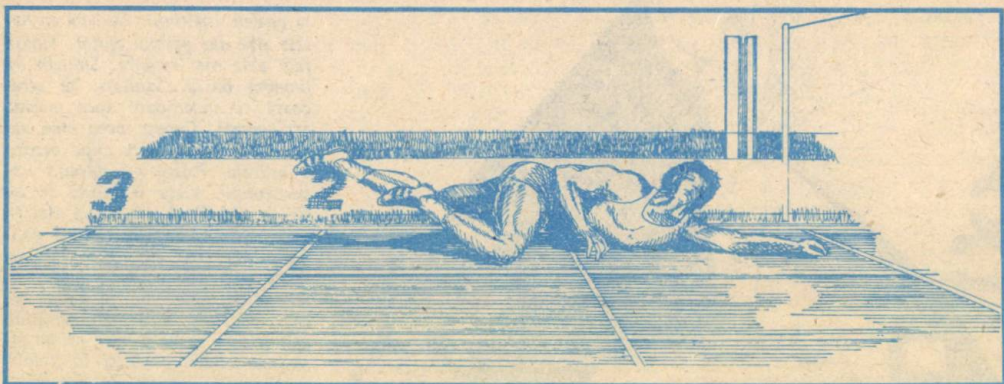
Nu făcea nimic ca să mă ajute, și doar el mă adusese în halul ăsta. Oamenii treceau și se uitau la mine, vreo doi, trei s-au și oprit, dar mie nici nu-mi păsa. L-am auzit pe unul că întrebă: „Da' ce, i-e rău?” și apoi vocea lui Sam: „Nu, n-are nimica”. Și mi-am spus, cine dracu' ești tu să zici că n-am nimic, hodorong idiot? Trupul ăsta al cui e și care din noi doi a alergat pe traseul ăsta timpit? Pînă cînd, într-un tirziu, m-am oprit din plîns și mi s-a făcut rușine de mine. Simțeam că nu pot da ochii cu el. Mi-am îngropat fața în mîini și am rămas culcat acolo, tot sperînd că pînă la urmă o să plece. Dar cînd în sfîrșit am ridicat ochii, era tot acolo, tot cu spatele la mine, ca și cum ar fi fost ferm hotărît să stea acolo o veșnicie. Așa că m-am sculat, și cum m-am sculat s-a întors către mine, cu cronometrul pe care-l ținea tot în mînă. Mi-a spus: „Ai alergat două ore și șaptesprezece minute. Aș spune că în prima oră ai parcurs zece mile și un sfert, în a doua nouă mile și jumătate, iar în ultimele șaptesprezece minute ceva mai puțin de două mile, ceea ce cumulat, reprezintă cam douăzeci și două de mile, deci cu patru mile mai puțin decît distanța maratonului. Asta, desigur, cu aproximație”. Nici tu că e bine, e rău, sau bravo, sau cum îți e. Și înapoi, pe drumul de întoarcere, el tot călare pe bicicleta aia idioată, în timp ce pe mine mă usturau picioarele, de abia puteam să mă mai mișc, iar mușchii pîlpelor mă dureau de parcă mă bătuse cineva cu bita, și el spunîndu-mi: „Nu sînt pentru antrenamentele pînă la epuizare, în stilul lui Zatopek. Acesta a fost un mare campion, dar rezultatele lui sînt depășite. Ce-am făcut azi n-a fost un antrenament, a fost testarea rezistenței și a voinței. De cîteva ori m-am îndoit de dirzenia ta. Dar sînt multumit că nu te-ai cruțat, că ai scos din tine maximum. Desigur, acest așa zis maximum poate fi îmbunătățit, așa cum și voința ta trebuie să crească”.

Nici nu știu cum am ajuns acasă, cu autobuzul cred. Mai tot timpul drumului am dormit. În noaptea aceea am visat că zburam. Era și el pe undeva pe-acolo. Zburam datorită lui.

Pe-atunci, Tom locuia pe lîngă Chigwell, așa că am mers cu autobuzul împreună o bucată de drum. Mi-a spus: „Sam e un geniu, cred că-ți dai seama de asta. Își depășește cu mult epoca” și asta o spunea cu multă seriozitate, de fapt nu prea aveai ocazia să-l vezi zîmbind. L-am zis: „Cu toate acestea nu se ocupă de tine, cine știe ce”. Mi-a răspuns: „Chiar dacă abia te bagă în seamă, și tot ai mare noroc. Știu pe unii care au venit la el în genunchi să-l roage. Dacă ar exista dreptate pe lumea asta, ar antrena echipa Marii Britanii. Dar mulți îl urăsc, o groază de antrenori sînt invidioși pe el. O să-ți dai seama de asta, o să vezi”. Și într-un fel am și văzut; asta chiar foarte curînd.

Chestia era că Sam vroia să mă vadă alergînd într-o cursă, și nu în orice fel de întrecere, ci tocmai în cursa de o milă. Așa că într-o zi m-am dus la antrenorul clubului de care țineam, Des Tompkins, și l-am rugat să mă lase s-o fac, i-am spus: „Vreau să alerg o milă”. S-a uitat la mine. Era un bărbat înalt, cu mustață, totdeauna foarte elegant, spilcuit, zău așa, ca un plutonier-major. Și mi-a zis: „Cine, tu? Și de ce mă rog vrei să alergi o milă? Abia te descurci cu sfertul de milă”. L-am zis: „Uite ce, am eu în cap ideea asta. Vreau să văd cum e”. Mi-a răspuns: „Bine, Uite, avem în seara asta trei alergători de o milă - asta se-nîmplă la Paddington - vrei să alergi cu ei?”. L-am zis: „Ca să spun drept, vroi-am s-alerg în condiții de concurs, ca să văd cum mă descurc”. Mi-a răspuns: „Fără supărare, dar n-ai să alergi pentru clubul acesta în cursa de o milă, fără să-mi dovedești că ești mai bun decît băieții pe care-i am deja”. Și era un lucru spus cu destul de mult bun simț, deși atunci nu mi s-a părut.

Așa că n-aveam altceva mai bun decît să mă duc și să alerg împreună cu ceilalți, ceea ce-am și făcut, deși trebuie să spun că nu-mi suridea ideea în sine. Nu că ceilalți ar fi fost grozavi. Niciunul din ei nu doborîse bariera celor patru minute, cel mai iute dintre ei realizase un timp de 4:08 sau cam așa ceva. Dar pentru mine era o experiență nouă, nu prea știam cum să-mi dozez efortul și foarte ușor putea să mi

se-ntimplu să mă fac de ris în final.

Cu toate astea am alergat. Des le-a spus: „Acesta este noul nostru alergător de o milă. Zice c-o să vă facă praf pe toți” ceea ce nu mi-a ușurat cu nimic situația. Toți m-au privit cu răceală și apoi s-au uitat unul la altul. Am spus: „Vreau numai să văd cum e. Asta-i tot” și unul din ei mi-a răspuns: „Ai să vezi tu, nici o grijă. Nu-i ca la sfertul de milă, unde mergi ca la plimbare”. Apoi des ne-a chemat la start și am pornit.

Mi-am dat seama că lucrul cel mai bun și cel mai sigur pe care-l aveam de făcut e să mă țin de ei și-apoi să văd dacă în final nu pot să scot din mine un plus de viteză prin care să-i întrec. Și primul tur a fost floare la ureche, fiindcă eram obișnuit cu alergarea pe un sfert de milă. De fapt dificultatea consta în a nu-ți da drumul înainte, de unul singur. La cea de a doua tură, unul dintre ei, Jack Brogan, un roșcovan înalt și desirat, a sprintat deodată înaintea noastră și m-am gândit, oare să-l prind din urmă sau să rămân cu ceilalți. Dar cum se-ndepărta din ce în ce mai mult, am început să mă îngrijorez și mi-am spus că e mai bine s-o iau după el. Așa că am accelerat ritmul, ceea ce nu era foarte ușor de făcut. Începușem să mă resimt în urma efortului făcut în acest al doilea tur, aveam senzația aceea în plămâni, ca atunci când încep să te doară și când lucrurile din jur nu-ți mai sînt foarte clare, o chestie care nu ți se întimplă niciodată în cursa de un sfert de milă.

Pînă-la urmă l-am prins din urmă și în momentul acela mi s-a părut că încetinește puțin, am alergat un timp unul lîngă

altul, dar cînd am intrat în turul al treilea am început să-mi dau seama că între ei trebuie să fi fost o înțelegere, pentru că Brogan a rămas în urmă, în timp ce Roger Coomb, unul scund, a trecut pe lîngă mine glont. Și atunci am înțeles totul: vroiau să mă stoarcă ca pe-un burete. Așa că dîndu-mi seama de asta, l-am lăsat să se ducă înainte și am continuat să alerg alături de ceilalți, cu pași mult, mult mai mici și Jack s-a întors către mine și mi-a spus: „Ce-i cu tine, nu mai poți?” și eu i-am răspuns: „Las’ c-o să vezi tu, n-ai grijă”.

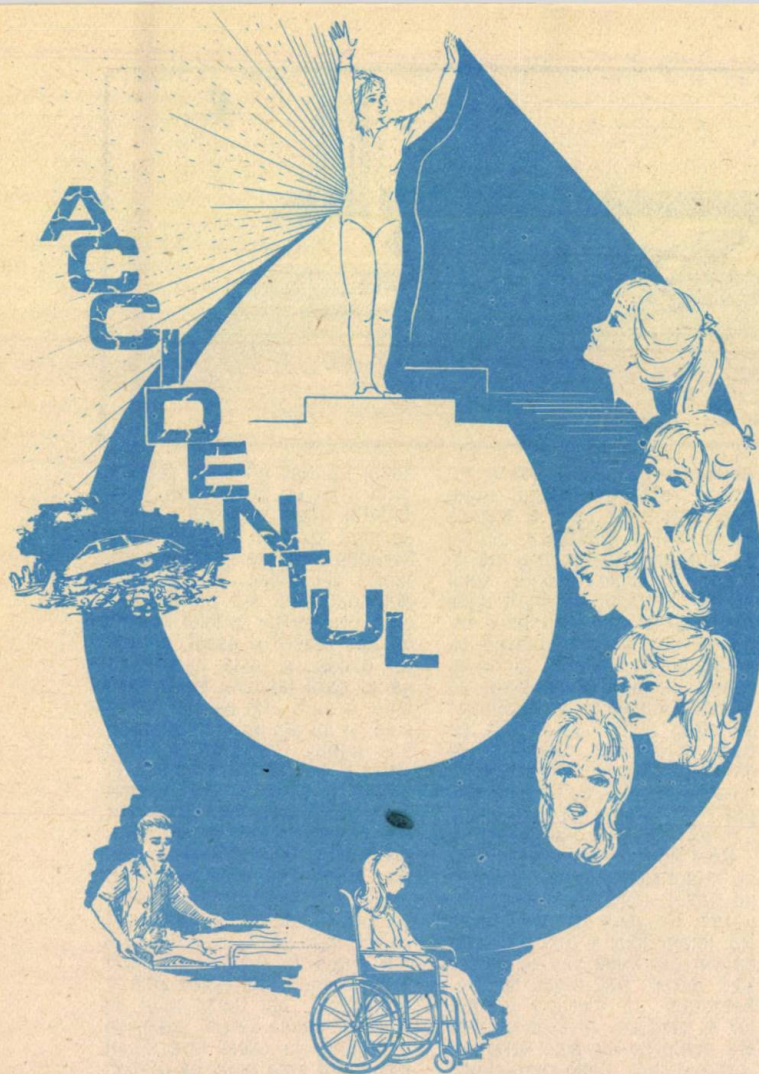
Cînd Roger și-a dat seama că nu m-am luat după el, a încetinit pasul, rămînînd la vreo douăzeci de yarzi înaintea noastră, imaginîndu-și probabil că o să vin din urmă și-o să încerc să-l întrec. Dar n-am făcut-o. Așteptam să înceapă ultimul tur și cînd am intrat în el, Des era acolo pe margine, strigînd: „Ultimul tur. Cling-cling-cling” asta, chipurile, fiind sunetul clopotului. L-am spus celui de al patrulea, Charlie Cooper: „Hai, acuma e rîndul tău”, fiind convins că o s-o ia înainte. Dar bineînțeles că acum era puțin cam tîrziu, nu reușiseră să scoată sufletul din mine, așa cum se-nțeleseseră la început, și, deodată, a început să-mi placă toată afacerea asta. Și provocarea, și felul în care se desfășurau lucrurile, și chiar și ce mai era de făcut, alergarea în sine, pentru că după-amiaza aceea cu Sam îmi făcuse mult mai mult bine decît am crezut. După așa ceva, nimic nu putea să mi se mai pară prea greu.

Așa că eram toți grupați, unul alături de celălalt, fiecare din noi temîndu-se să se desprindă. Atunci am simțit cred – ba chiar sînt sigur – că mai am o oarecare rezervă, dar nu pu-

team să risc un atac, neștiind cum stau ei. Și deodată Jack, băiatul acela cu părul roșu, a sprintat cu vreo sută de yarzi înaintea liniei de sosire, pe culoarul din mijloc. Și, privindu-l din spate, mi s-a părut ca e ceva provocator în felul în care își ține umerii și capul, așa ca un cocos, și asta m-a făcut să-mi sară țandăra. Mi-am zis: bine, o să-ți arăt eu ție, ticălosule, și mi-am dat drumul, totul sau nimic. S-a uitat puțin în spate cînd m-a auzit venind în urma lui și mi-am dat seama că vîzîndu-mă, asta l-a făcut să se ambiționeze și mai mult, pentru că a accelerat ritmul. Dar știam că o să-l prind din urmă, mă apropiam din ce în ce mai mult, de ceilalți nici nu-mi mai păsa – și deodată am ajuns în dreptul lui. L-am privit chipul, fața aceea albă și frămîntată, am trecut apoi de el și-mi venea să rid, știam că o s-ajung la capăt fără să-mi bat capul prea mult, că oricum nimeni n-o să mă mai prindă din urmă. La ultima turnantă am simțit cum mă loveau pe picioare bucățele mici de zgură, în linia dreaptă apoi am început să mă sufoc, dar continuam să alerg, să alerg tot înainte, pînă cînd, deodată, a apărut și linia de sosire. Am trecut peste ea și m-am oprit acolo gîfîind printre sughituri, iar Des, cu cronometrul în mînă, mi-a spus: „Nu-i rău de loc: 4:11”. A apărut și Jack, și apoi ceilalți doi, iar Jack s-a prăbușit pe iarbă și a rămas trîntit acolo jos, de parcă și-ar fi dat sufletul.

O săptămînă mai tîrziu, într-o zi de sîmbătă, am fost la start în cursa de o milă de la Eton Manor. Intram pe poarta principală a lumii alergătorilor de semifond.

În românește de Ioana VOIA

Emanuel FĂNTĂNEANU

Automobilul aleargă ca o săgeată, spintecând aerul cu gust de mare sărată. Jiuitul brizei se îmbină, într-o monotonă melopee, cu cel al roților pe asfaltul autostrăzii, menținând un fond sonor ușor perceptibil. Acul vitezometrului urcă cu fiecare apăsare pe pedală. Undeva jos se zărește Oceanul. Prin oglinda retrovizoare silueta orașului Sydney se profilează pe fundalul cerului. Fata de la volan, să tot aibă vreo 25 de ani, pare stăpînă pe reflexele sale. Pe scaunul de alături o altă femeie. Sint mamă și fiică. Kilometrii zboară unul după altul. Mașina se strecoară suplă prin șuvoiul mișcător. Autovehicole de toate mărcile și mărimile se grăbesc în tumult de

motoare și frîne, lăsînd în urmă picla densă a gazelor de eșapament. Mai repede. Tot mai repede. Camionul se apropie ca un bolid. Se propulsează ca un monstru prin forța cailor putere și propria-i greutate. Privit prin parbrizul autoturismului, ca un ecran de cinematograful, dimensiunile colosului cresc cu fiecare secundă. Se apropie amenințător, ca o fiară uriașă de metal.

...Fluierul strident al sirenelor mașinilor de poliție și salvării se aud din depărtare. Jos, în prăpastie, silueta informă a autoturismului se zărește ca o pasăre înșingărată, prăbușită din înălțimi. Lumea s-a strîns lîngă balustradă privind înspăimîntată tabloul de

la poalele înălțimii. Oameni în halate albe dau primul ajutor. Tînăra fată abia mai respiră. Singele i-a inundat bluza. Sanitarii se strecoară cu îndemnare spre mașina accidentată. Cunosoc prea bine valoarea unei astfel de clipe pentru a întîrzia. Pulsul i-a devenit imperceptibil. Viața îi atîrnă de un fir de păr. Dacă scapă, va mai fi, oare, un om? Sau va rămîne pentru totdeauna o înfirmă? Cine poate ști?! Deocamdată, însă, astfel de întrebări nu preocupă pe cei veniți la locul accidentului. Rănita este așezată ușor pe targă. Mașina salvării pornește în tromba spre spital, vestind de departe o tragică întîmplare. În urmă, acoperită cu un cearceaf, rămîne o victimă. Mama nu-și va mai revede niciodată fiica.

...Telexurile bat cu înfrigurare: **Automobilul condus de recordmana lumii la 100 m liber, Dawn Fraser, s-a zdrobit în fundul unei prăpastii**...

În sala puternic luminată, mirosind a antiseptice, chirurșii se mișcă cu repeziciune. Minute. Ore. Radiografiile arătaseră o fractură a vertebrelor cervicale. Se cereau înfinite precauții. Într-un joc aspru și tăcut al vieții cu neantul, tulburat doar de replici scurte și de zgomotul sec al instrumentelor, medicii duc o dramatică bătălie. Glicemia? Tensiunea? Temperatura? Barbiturice în singe absente! Celelalte constante biologice normale. Electrocardiograma? Bisturiu. Tampon. Clește. Tampon... Ghips.

...Telexurile poartă știrile pînă departe: **„Operația înotătoare Dawn Fraser a reușit, dar este puțin probabil ca dubla campioană olimpică să-și mai poată relua activitatea”**...

Becul luminează difuz camera albă. Dawn deschide ochii. Imaginile i se împăienjenesc. Caută să se ridice. Nu poate. O soră, cu un zîmbet cald, o liniștește cu blîndețe. Prin fața îi joacă mii de luminițe. O idee își face loc cu insistență. Acea a neputinței. A unui posibil „altfel”. Cum va fi însă acest astfel, cum se va întîmpla exact, nu-i puteau încă spune, dar fiecare se agață cu putere de viitor. Și ea nu avea voie să-l dezamăgească.

Să, așa, întinsă în camera albă, cu ochii țintă în tavan, simțindu-și trupul prins în corsetul tare de ghips. Visează... O fetiță, purtînd o rochie cu flori mari, cu ochii larg deschiși privește fascinată la mingea de tenis care lovește sacadat peretele. Neale Fraser se antrenează. A încercat și ea să facă

la fel. Racheta însă i se pare prea grea. Dar nu renunță. I s-a spus că are talent. Tenisul este un sport frumos. Are îndemnare. Are aptitudini. Ce-i lipsește să devină campioană? Cu siguranță într-o zi va ajunge să domine courts-urile. Neale, bunul ei văr, sportivul familiei, a convins-o cu insistențele sale. Până într-o duminică. Și-o amintește și acum. A fost doar ziua ei nemuritoare. Avea vreo 16 ani deja. Se anunțase un concurs de înot pentru elevi. S-a prezentat. În joacă. Trebuia, doar, să-și umple cu ceva plăcut dimineața! Nu i s-a părut un lucru dificil. Să înoți? Asta o făcea mereu în apele oceanului. A câștigat. Așa s-a produs marea cotitură. Se afla acolo și Hugh Gallagher. Antrenorul. A renunțat la tenis. Descoperise o nouă vocație. Muncеște intens. Hugh nu-i niciodată mulțumit. Ba nu are stilul cel mai potrivit de a înota. Ba citește prea mult. Ba mănâncă prea puțin. Ba nu se antrenează cu halterele. Cu asemenea obiceiuri... Îl vede pe Hugh Gallagher făcându-i morală. Își dă seama că n-a fost cît de cît ascultătoare. Promitea să se schimbe. Dar continua. În cele din urmă a renunțat și Hugh la cicăleală. Dar a continuat antrenamentele cu și mai multă înverșunare. Ore întregi în bazin. Cu un singur gând. Mai iute. Brațele se învîrt ca o morișcă. Acele cronometrelui se opresc, cu fiecare zi, mai repede... Va mai putea, oare, să reddevină ceea ce a fost?... Așa, prietena ei apa ca cerul de albastră, o învaluiе parcă și acum ușor, purtînd-o spre țărmuri de vis. Parcă s-ar afla pe un nor pufos. Ochii i se închid. Gîndurile i se tulbură. Medicamentele. Adoarme legănată de amintiri.

...Telexurile continuă: „**Starea sănătății sportivei australience Dawn Fraser se îmbunătățește. Viața îi este în afără de orice pericol. Ea a câștigat medalia de aur la Olimpiadele de la Melbourne și Roma**“...

Pe etajera din cameră are mereu flori proaspete. Prietenii îi sînt mereu alături. Primește și numeroase scrisori. Toată lumea este draguță cu ea. Zîmbește. Doctore, oare, cît am să mai stau așa? Omul în halat alb îi promite că în curînd va fi liberă. Totul este în regulă. Să nu aibă nici o grijă. Îl crede. Cum să nu creadă, cînd..., dar nu, mai bine să uite. Mai bine să-și amintească de lucruri frumoase. Așa cum sînt florile acestor minunate. Boabe de lacrimi i se adună, totuși, în privire. Prima ei Olimpiadă. La Melbourne, în urmă cu opt ani, a trăit cea dintîi

mare bucurie. Seara se lăsase peste marele oraș, dar la Swimming Stadium din Parcul Olimpic, în acea zi de 1 decembrie 1956, era o aglomerație de nedescris. Cu greu s-ar mai fi putut găsi un loc liber. 6000 de spectatori doreau să fie prezenți la galele înotătorilor. Americanul William Yorzik câștigase la 200 m fluture. A aflat mai apoi despre această victorie. Important era atunci pentru ea marea finală de la 100 m liber. Ajunsesse aici după strînse calificări. Nu era puțin lucru să te afli la 20 de ani printre cele mai bune înotătoare ale Olimpiadei. Avea ca adversară pe colega ei de echipă, Lorraine Crapp. Principala favorită. Numai în acel an bătuse 14 recorduri mondiale. Și la 800 m, și la 400 m, și la 200 m. Ca printr-o perdea de ceață albăstruie le zărește acum și pe celelalte. Faith Leech, Joann Rosazza, Virginia Graut, Shelley Mann. Ea era decana de vîrstă. Faith împlinise 15 ani. Shelley avea 19. Lorraine își serbase în urmă cu vreo două luni cei 18 ani... Își trage miinile, schițînd o mișcare de a se apleca înainte. Ca pe blocstarturi... O durere surdă, însă, o scutură ca un curent electric. Își dă seama. Era doar o iluzie fugară. O imagine venită de demult ca să n-o lase să stea liniștită. Dar este atît de plăcută!... Se află pe unul din culoarele centrale. O are alături pe Lorraine. Mai bine așa. Va putea să-i supravegheze mișcările. Un pocnet sec. Mориșca brațelor se pune în mișcare. Spectatorul sînt în picioare, încurajîndu-le frenetic. Crapp are un ușor avans. Îl vede înainte casca albă. Forțează. Dar nu reușește să o ajungă. La jumătatea cursei continuă să se afle în urmă. Nu poate să se dea bătută. Dă furibund din brațe pentru a recupera acel metru afurisit. Nu mai știe ce s-a întîmplat cu adevărat. Degetele o frig, retrăind senzația atingerii plăcii umede de faianță albastră. Parcă ar fi fost ieri. Și, totuși, ce departe se află de clipele acelea. Cine a câștigat? Campioană olimpică: Dawn Fraser. Pe tabela electronică este afișat timpul: 1:02.3. Nou record mondial. Nou record olimpic. Uluitor! O performanță de-a dreptul incredibilă! Lorraine a rămas în urmă cu doar 3 zecimi de secundă! Își va lua revanșa peste o săptămînă, cînd va urca pe prima treaptă la 400 m. Își smulge casca din cap. Iese din bazin repezîndu-se spre locul unde se aflau părinții. Părinții... Din nou, chipul mamei îi revine mai viu ca niciodată în fața ochilor. Accidentul. Acea groaznică izbitoră, care a răsturnat pentru totdeauna clepsidra vieții.

Mama. Lacrimile îi curg pe obraji. „Liniștește-te, fată dragă, trebuie...“ Își dă seama și ea că trebuie. Dar nu poate. N-are voință de a se lupta cu plămșuirile acelea tulburi, care o obsedează. Din străfunduri, coșmarul accidentului se ridică în ea ca o fiară cu ochii înșingerați. Mama...

...Telexurile își fac datoria, furnizînd neconținut știri. De la Antipoz; teleimprimatoarele anunță: „**Starea sănătății înotătoarei Dawn Fraser se îmbunătățește vizibil**“...

Timpul a început să-și pună pe ceea. Îngrijirile medicilor o readuc pe Dawn tot mai aproape de starea normală. Buletinele zilnice indică o accentuată ameliorare.

Afără este primăvară. Pe terasa spitalului, soarele o încălzește blind. Parcă s-ar afla la Roma. Ah, Cetatea Eternă! Cîte plămșuiri nu-i trezesc acest cuvînt: Roma! R-o-m-a! Pronunță fiecare sunet, ca și cum ar vrea să se pătrundă de fiecare moment petrecut acolo. Dacă viața-i formată din piscuri și văi, atunci desigur, s-a aflat pe unul din cele mai înalte virfuri... Roma olimpică i-a primit pe participanți cu un cer fără nori, cu o mare multicoloră de drapele, cu o adevărată simfonie a celor cinci cercuri, cu freamătul atît de caracteristic orașelor ce se pregătesc să găzduiasă mari competiții sportive. O, cît de bine cunoaște această atmosferă, în care spectatorul se bucură ca un copil, în timp ce concurentului îi tremură inima de emoție, măcinat de incertitudini! Fiecare locuitor socoteste de datoria lui să poarte la butonieră o insignă olimpică, sperînd ca pînă la sfîrșitul Jocurilor să aibă o colecție întreagă. Au trecut patru ani. Dintre adversarele ei din finala de la Melbourne nu mai rămăsese niciuna. Cu Lorraine va face echipă la 4x100 m. Povara anilor o apăsa greu. O simțea mai acut ca în urmă cu 1460 de zile. Le-a numărat cu fiecare filă de calendar. Cu fiecare antrenament. Peste nouă zile își va serba a 23-a aniversare. Venise vremea copiilor minune, așa cum erau John și Ilse Konrads. Da, da, John a avut o mare voință... Cum i-ar trebui și ei ca să iasă din acest greu impas în care se află... De la un băiat bolnav de poliomiелită a ajuns campion olimpic și recordman mondial. Într-adevăr, să nu uite, să afle mai multe lucruri despre John în acea perioadă a bolii. Ce a făcut? Cum a putut să lupte? Ce ambiție l-a împins spre viață?... La Roma, însă, în 29 august, nu Ilse îi va fi adversară. O va avea alături în proba de ștafetă cîteva zile mai tîrziu, cînd împreună vor cu-

ceri medalia de argint. Toate pronosticurile se îndreptau spre americanca Susane Christine von Saltza. De trei ani era campioana incontestabilă a S.U.A. Timpii ei erau excelenți. În plus, avea doar 16 ani și jumătate... Decorul se schimbă. Parcă ar urmări diapoziție pe un ecran al imaginației. Dar nimic nu este ficțiune. Cei aproape 16 000 de spectatori freamă de nerăbdare în așteptarea startului. Fetele își fac apariția. Crainicul le prezintă în ordinea culoarelor. Nu-și mai amintește cum au stat. Deși n-ar trebui să se întâmple astfel. Au fost doar clipele ei de triumf. Susane Saltza n-a rezistat ritmului impus. N-a ținut seama de nimic. Nu era timp pentru manevre tactice. Dacă dorea să învingă, trebuia s-o facă dintr-o răsufare. Orice mișcare în plus putea să însemne sfârșitul. Dar a fost o minune. Într-adevăr o minune! Sau numai răspunsul orelor interminabile petrecute în bazin sub privirile veșnicului nemulțumit Hugh Gallagher?... Ride spre soare. Ca la Roma. Când ea, căreia i-ar fi stat mai bine în tribună, a terminat proba cu un nou record olimpic. Irealizabilul a fost realizabil! Din nou, dar și cu mai multă umiră ca în 1956, specialiștii s-au întrecut în a scoate strigăte de uluială. La vestiar, după această nesperată victorie, antrenorul Hugh Gallagher a felicitat-o dar i-a spus și un lucru care nu i-a plăcut. „Iată un strălucit final de carieră sportivă: două medalii de aur și 16 recorduri mondiale!“. Nu l-a crezut. Toată lumea se grăbea să o laude, să-i ridice în slăvi marea ei forță de a tăia apa, că o adevărată fiică a lui Neptun, și ea să se gîndească la retragere?! Era prea devreme. Nu putea încă să i-a în considerare această variantă. Da, da, era mult prea devreme. I-a promis în schimb că va mai bate un record mondial și că va fi prezentă la Tokio! Hugh a privit-o cu neîncredere, dar n-a contrazis-o. Nu l-a crezut nici mai tîrziu, cînd acesta l-a atras atenția că ar trebui să reflecteze serios la ideea de a practica înotul doar pentru propria-i plăcere. O, ce s-a mai distrat, apoi, în octombrie, la Sydney. Trecuseră doi ani. Împlinise deja, 25, o vîrstă care, ce mai, te alina frumos la startul concursurilor de veterani. A ținut să demonstreze contrariul. A străbătut cei 100 m sub un minut! Adică, în 59,9 secunde! Cum să descrie tot ce-a cîștit pe fața antrenorului?! Ea, Dawn Fraser, din Sydney, Australia, devenise prima femeie din lume care coborise sub granița

minutului! Era ceva, nu?!... Se lasă moale în fotoliu. Obosită. De parcă ar fi repetat acea cursă infernală. Cînd totul era atît de minunat. Are înaintea ochilor zierele de atunci. Marile titluri care anunțau isprava, într-adevăr formidabilă ispravă! Fotografii. Multe fotografii. În timpul probei. Pe marginea bazinului. Fluturînd mîinile fericită. Îmbrățișîndu-se cu prietenii. Redevenise starul națiunii. Și acum accidentul. Toate visurile i s-au spulberat. Doctore cît am să mai stau așa?...

...Telexurile anunță o nouă veste: „**Înotătoarea australiancă Dawn Fraser a părăsit spitalul, reluîndu-și antrenamentele**“...

Lăsînd în urmă zidurile albe ale clinicii, Dawn Fraser a luat, în schimb, o grea povară. Mai purta încă ghipsul și corsetul de oțel care o stînjeneau în mișcări. Abia prin aprilie a scăpat de ele. Nu putea, însă, să-și miște gîtul. Rămăsese o infirmă? I s-a spus că va trebui să urmeze un intens tratament de recuperare. L-a făcut fără să cîrască, deși numai ea știe cum suporta masajele zilnice și întreg caruselul de exerciții recuperatorii. Dar, i s-a spus, totodată, că numai înotul poate contribui cu adevărat la deplina însănătoșire. Atît. Nu și la revenirea în performanță. Săptămînile treceau în chinuitoare gînduri și incertitudini. Frații nu conțineau să-i amintească de Japonia, de promisiunea făcută de a cîștiga și a treia medalie olimpică. Erau doar vorbe care să-i repună moralul pe linia de plutire. Cu toate eforturile, cronometrele nu arătau timpi încurajatori. Abia dacă atinsese 63 de secunde. Și era septembrie. Pînă cînd Yoshinori Sakay, tînărul născut la Hiroșima în ziua cînd Enola Gay acoperea cerul cu pălăria neagră a ciupercii atomice, va aprinde flacăra olimpică, mai rămăseseră doar două-trei săptămîni. Dawn se antrena cu o tenacitate ieșită din comun. Era nu numai o bătălie cu ea însăși, ci, în ultimă instanță, cu viața. Avea nevoie să iasă învingătoare și din această luptă. O dorea din toată ființa ei. A reușit, în cele din urmă, să fie selecționată în echipa pentru Tokyo. „Mai mult din milă“ – va spune. Va continua: „Am plecat la cantonamentul din Townsville. Antrenorul meu, Hugh Gallagher, nu fusese reținut printr-o conducătorii echipei. Atunci el mi-a stabilit un program scris și mi-a dat șapte plicuri timbrate, pe care trebuia să le expediez regulat pentru a-l informa despre felul cum decurge pregătirea și ce pro-

grese fac. Progresele la înot erau neglijabile, în schimb făceam progrese pe plan sentimental. Am cunoscut la Townsville un băiat de ispravă, instalator de meserie, care avea să-mi devină soț.“

Tokyo. Timp de o săptămînă, între 11 și 18 octombrie, înătorii din 22 de țări și-au dat întâlnire la Gimnaziul Național, pentru a-și disputa titlurile celei de a XVIII-a Olimpiade moderne. „Am fost martorii acestei întreceri la Gimnaziul Național – scria la întoarcere un cunoscut gazetar – o capodoperă de arhitectură sportivă, concepută de profesorul Tange și inspirată din arta constructorilor de pagode și temple. Privită din afară, construcția avea ceva uluitor. Putea fi asemuită cu un monstru marin aruncat la marginea Parcului Meiji de un taifun, sau cu o cochilie de scoică, sau cu o barcă răsturnată. Nu știai ce poate fi înăuntrul: templu, muzeu sau expoziție? Și iată interiorul. O cupolă suspendată deasupra instalațiilor, o imbinare ideală între comoditatea monumentală a unui palat și luminozitatea unei săli de concert. Totul este învăluit într-o lumină de acvariu. În dreapta, bazinul de înot cu apa albastră ca marea și benzile albe și roșii de cauciuc despărțind cele opt culoare. Bazinul este mai puțin adînc decît cele europene, de aceea specialiștii spun că este mai puțin rapid. În stînga, bazinul mic, unde își încheie zborurile icarii căzuți ai trambulinelor. Pe marginea bazinelor, crizanteme și trandafiri...“

Gala finalelor a fost deschisă de victoriile răsunătoare ale americanei Donald Scholander și sovieticei Galina Prozumenscikova. El avea 18 ani; ea doar 16. Ambii au urcat pe podium cu un nou record olimpic. Don va mai obține în zilele următoare încă trei titluri, ocupînd locul întîi în clasamentul medaliaților. Vor fi minutele sale de glorie cu care a intrat în istoria nației.

A urmat, însă, seara de 13 octombrie. Finala la 100 m liber. O finală cu semnificații aparte. O știau specialiștii. O anunțaseră ziariștii. O trăiau spectatorii. Printre cele opt, americancele Sharon Stouder și Kathleen Ellis, ambele creditate cu performanțe remarcabile în întreg sezonul și a căror vîrstă era de vreo 17 ani, olandeza Erica Terpstra, canadianca Marion Lay, unguroaica Csilla Dobay, toate reprezentante ale noului val. Între ele, Dawn Fraser, cu inima bătîndu-i de emoție, dar hotărîtă să facă o figură cît mai frumoasă. Chiar dacă nu

va câștiga, lumea ar înțelege marea ei încercare. Deocamdată, însă, era în finală, la porțile unui faimos record: prima înotătoare din lume care cucerește trei medalii de aur în aceeași probă. Da, era clar pentru cei prezenți că nu atât această tentativă suscita enormul interes în jurul finalei de 100 m liber, cât dorința de a o revedea pe cea care a reușit să se sustragă morții și să capete o a doua viață. Dawn Fraser. Sportul a turnat, iată, în venele acestei admirabile sportive, apa vie a basmelor.

„Finalistele au ieșit din cabine, își dezbracă halatele, își fac obișnuitele mișcări de încălzire. Fraser poartă o cască albastră, un costum cu dungi galbene și verzi. Are o figură obișnuită. Cu un nas cam proeminent, bust athletic și trup de năladă. Pare mai voinică decât adversarele sale, cele mai multe cu zece ani mai mici decât ea. S-a dat startul și se aude doar plescăitul corpurilor în apă. Ochii nu se dezlipesc de culoarul 4, unde australianca înaintază cu mișcări regulate, cu un ritm puternic, egal, degajând încredere și forță. Primii 50 de metri sînt parcursi; Fraser are un avans imperceptibil la marginea bazinului față de americanca Stouder și olandeza Terpstra. Se menține mereu în frunte, dar la 75 de metri americanca atacă violent înaintînd ca o săgeată. Sînt cap la cap pe culoarele 4 și 5 în apa înspumată a bazinului. Doar 15 m pînă la finiș. Australianca a simțit pericolul și forțează. Brațele albe, puternice spintecă apa ca lăpețile unui caiac și umerii se ridică pînă la înălțimea căștii albastre. Un ultim efort și Fraser câștigă. În acest moment izbucnesc aplauze puternice”.

Împlinise în urmă cu numai o

lună 27 de ani.

A coborît, din nou, sub granița celor 60 de secunde, îmbunătățind pentru a treia oară recordul olimpic: 59,5! A înotat mai bine, chiar, decât atunci cînd a realizat acel incredibil 59,9, adică atunci cînd avea o formă incomparabil mai bună și nu suportase șocul dureros al accidentului. La doar patru zecimi de secundă, Sharon Stouder.

Dawn Fraser nu-și găsește cuvintele. Este, pur și simplu, copleșită de emoție. Ascultă potopul de întrebări ale ziaristilor dar abia le pricepe sensul. Deodată face un gest neașteptat. Se îndreaptă repede spre orchestră, cere un clarinet și începe să cînte. După cîteva momente, cerindu-și iertare, se explică: „La capătul unor asemenea emoții, trebuie să te destinzi”. Întreaga asistență o aplaudă. „Niciodată nu mi-a fost atât de frică ca astăzi. Cînd am văzut-o pe Stouder lîngă mine am crezut că mă voi îneca. Dopurile roșii care vesteau apropierea sosirii m-au trezit și am știut că trebuie să dau totul. Am câștigat. Cît de fericită sînt, nu vă pot spune...”

Cu fața luminată de un cald suris, cu ochii împăienjeniți de lacrimi urcă pe cea mai înaltă treaptă a podiumului. La picioarele sale a așezat cuminte un cangur de pluș. Pe piept îi strălucește medalia de aur a campioanei. Celălalte premiante, Sharon Stouder și Kathleen Ellis, îi string mîna. Pe unul din degete sclipește delicat un inel. Inelul mamei sale...

...Răsfoim un dicționar: **Fraser Dawn** - Australia; născută la 4 septembrie 1937, la Sydney. Campioană olimpică la înot, în probele de 100 m liber (1:02,0 - rec. mondial și olimpic), de ștafetă

4x100 m liber (4:17,1 - rec. mondial și olimpic), împreună cu Faith Leech, Lorraine Crapp și Sandra Morgan; medalie de argint în proba de 400 m liber la ediția a XVI-a a J.O. de vară, Melbourne 1956. Campioană olimpică în proba de 100 m liber (1:01,2 - rec. olimpic), medalie de argint în proba de ștafetă 4x100 m liber și 4x100 m mixt la J.O. de la Roma 1960. Campioană olimpică în proba de 100 m liber (59,5 - rec. olimpic), medalie de argint în proba de ștafetă 4x100 m liber la J.O. de la Tokyo 1964. Este singura înotătoare din lume, care a cucerit 3 medalii de aur olimpice în aceeași probă (100 m liber) la 3 ediții consecutive ale J.O. (fapt valabil și pentru înotători). Este prima înotătoare care a dobort în 1956 vechiul record mondial (din 1933) pe 100 m liber al înotătoarei Den Ouden Willie. În 1962 a fost prima femeie care a coborît sub un minut pe 100 m liber. Timp de șase ani a fost corecordmană mondială pe 200 m liber, este măritată cu Garry Ware. Și-a publicat memoriile sub titlul „Campioană olimpică sau reversul a 3 medalii de aur...”

Scurt, la obiect, fără vorbe inutile, așa cum îi stă bine oricărui dicționar. O fișă obișnuită pentru documentariști, care condensează, însă în cîteva rînduri florul launtric al unor intense trăiri, visuri îndrăznețe, clipe de bucurie copleșitoare și deznădejde adîncă, eforturi sublimе pentru autodepășire și o mare și profundă dragoste de viață.

În lumea sportului, între sirenele computerizatorilor bazine, Dawn Fraser a rămas un model unic și irepetabil.

DECATLON

(Urmare din pag. 193)

elanului la sărituri, ca și a aruncărilor de încălzire.

Concentrare maximă la fiecare încercare, știut fiind că ai dreptul doar la trei încercări. Atenție deci la depășiri, la starturi, nu trebuie ratată nici una din încercările la aruncări sau sărituri. Nu se știe care va fi cea mai bună.

Consider că cea mai dificilă problemă ce se ridică în fața decatlonistului este aceea de a se adapta cu ușurință la ritmul mereu altul, cerut de cele zece probe. Pregătirea bătaii la lungime și înălțime, ritmul la 100-400-110 m g., ritmul aruncă-

rii suliței sau a discului și, în fine, ritmul celei mai extenuante probe 1500 m.

Spre deosebire de oricare altă probă din atletism, rezultatul fiecărei probe se materializează în puncte. Decatlonistul nu se luptă doar cu adversarul, ci și cu timpul sau cu distanța, pentru a acumula cît mai multe puncte. Nu contează pe ce loc ai ieșit la o probă ci cîte puncte ai acumulat.

De fapt, cel mai dificil adversar al decatlonistului este **tabela de punctaj**, pe vremea mea tabela finlandeză.

În final, un îndemn pentru toți cei ce iubesc atletismul și-l practică cu pasiune: Încercați să faceți un decatlon și vă veți îndrăgosti și mai mult de el!

Și un ultim gînd... Calitățile fizice, calitățile morale și de voință care mi-au fost atât de necesare în decatlon m-au ajutat să mă realizez și în viață, ca om și ca medic.

DEZLEGĂRILE CUVINTELOR ÎNCRUCIȘATE

● **Pag. 69** sport: RODITOR; ZAR;
ACIZI; STIMA; POROȘI; RANI; ALE; TA-
SARE; C; CRITIC; ZS; IUȚI; AMAGIT;
MAGI; UȘIER; RE; OȚELAR; A; ORAR;
LATURI; CĂPITAN; REN; IST; INTRIGA;

● **Pag. 137** sportivă: S; AS; O; S; IM;
SPORTIVITATE; TRIBUNA; RUNC; MINI-
FOTBAL; I; NATAȚIE; ABU; AT; RT; ITI;
IR; NETI; O; O; PRI; RR; ABANDON;
BIATLON; OLAR; O; GI; RUGBI; U;
BLANA; LE; GAN; UTA; AA; CORD;
ONORAT; ȚINTE; GR; RAME; TI; AC;
UR; MEDALIE; TENISMAN.

● **Pag. 146** canotaj: AMERICA; CA-
NOE; CAIACE; PADELA; AR; DI; LO-
PATA; DÎBA; SALUPA; M; ENA; RICOȘA;
BA; MALIUC; IT; COR; IRISI; ASANARE;
C; Z; NART; ARCE; IAR; PI; AVEA; ON;
AS; NATINGA; ROTMAN; PAGAIE;
ATLETICA; AJUR.

ALMANAHUL SPORTUL '88

editat de „Sportul”,
ziar al Consiliului Național
pentru Educație Fizică și Sport

Redactor șef:
Cornel POPESCU

Coordonator almanah:
Romeo VILARA

Prezentarea artistică:
Jean MOSCOVICI

Ilustrații:
Valeria PAULIAN,
Șerban GEORGESCU,
Radu VILARA

Tehnoredactarea:
Valerica DRAGOMIRESCU

Fotografii de:
Aurel D. NEAGU,
Nicolae PROFIR,
AGERPRES,
Studioul FOTOCOLOR
„CASA ȘCÎNTEII”

Adresa ziarului „Sportul”
Str. Vasile Conta nr. 16
Cod 79 773 — București
telefon 11 50 59
telex 10 350

Tiparul executat
la Combinatul Poligrafic
„Casa Șcînteii” București,
Republica Socialistă România

Sportul

ALMANAH '88

MARILE SUCESE ALE SPORTIVILOR ROMÂNI ÎN 1987

În anul 1987, România a avut o serie de succese sportive importante, care au marcat anul în sportul românesc.

DACIADA STIMULEAZĂ ÎNITIAVELE

În cadrul Daciada, sportivii români au avut ocazia să participe la competiții internaționale, ceea ce a stimulat inițiativele și performanțele lor.

În 1987, gimnastica noastră feminină a strălucit, ca niciodată, în marile competiții.

ECHIPA ROMÂNIEI ÎNVIĞĂTOARE LA „MONDIALE“

PE SCENA DE LA „AROH“ - O PREMIERĂ ABSOLUTĂ NUMITĂ AURELIA DOBRE • De perfecte show • Fetele noastre de 10 ori pe podiumul de premiere.

La „europenele“ de la Moscova DANIELA SILVIUS 4 TITLURI CONTINENTALE • Orațiile publicului pentru execuțiile româncelor • Note de 10

CANOTOARELE NU SE JOACĂ! La Copenhaga, recolta cea mai bogată la C.M.

4 MEDALII DE AUR, 1 DE ARGINT ȘI 1 DE BRONZ!

În cadrul competițiilor de canotaj, România a obținut o serie de medalii de aur, argint și bronz, ceea ce este o realizare importantă.

ȘAHUL ROMÂNESC în file de cronică

Citius Altius Fortius

RETROSPECTIVĂ J.O. 1896-1984

- Cel mai... cea mai...
- Vreți să fiți și de un olimpic?
- România la Jocurile Olimpice

Cpt trofee în piscina de la Strasbourg

O MARE PERFORMANȚĂ A NATAȚIEI NOASTRE

FOTBAL

BĂLON ÎN CLUBUL „100“

BALONUL DE AUR

PROIECT, UN ANTRENOR NEROCOS?

AMINTIRI... AMINTIRI

CAMPIONATUL EUROPEAN - LA EDIȚIA A VIII-A

CĂMĂTARU, GOLGETERUL EUROPEI

LAUREATELE ANULUI '87: PORTO, AJAX ȘI GÖTEBORG

UNIVERSIADA DE VARĂ '87

• Marele succes al sportivilor-studenți din România • Zagrebul • gazdă foarte ospitalieră • Locuitorul cu numărul 5 miliarde al Terrei!

În cadrul Universiadei de Vară '87, România a avut o serie de succese sportive.

DE LA 33 ORE ȘI JUMĂTATE LA 3-4 ORE DE ZBOR

60 de ani de traversări, aeriene ale Atlanticii

În cadrul traversărilor aeriene, România a avut o serie de realizări.

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ A PORTARILOR DE HANDBAL

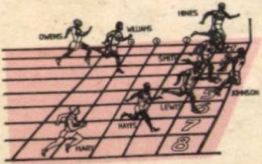
strălucește absolută de numeroși jucători

- Defecțiuni • Interviu
- Unur • Varietăți
- Cavalete încredințate

Atletii lumii se grăbesc!

JOHNSON - LEWIS „cursa secolului“ pe 100 m

Viitorul sportului mondial AMATOR SAU PROFESIONIST?

Rezultatele competițiilor de atletism la nivel mondial.

În cadrul competițiilor de atletism, România a avut o serie de succese.